

WARSZAWA

1898

KALENDARZ

DLA

POŁAKÓW I POLEK

Poswięcony Jubileuszowi

ADAMA MICKIEWICZA

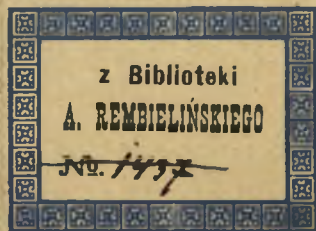

„O gdybym kiedyś dożył tej pociechy,
Żeby te książki zbłądziły pod strzechy!”

Adam Mickiewicz

223i / Karp

1898.

Wydawnictwa Rok I.

„Kalendarz

dla Polaków i Polek”

poświęcony Jubileuszowi

ADAMA MICKIEWICZA

pod redakcją

Antoniego Orłowskiego.

WARSZAWA.

Druk Lepperta i S-ki, Elektoralna 8, w Warszawie.

Skład główny „Kalendarza” w tejże drukarni.

Cena 40 kop.

Дозволено Цензурою.—Варшава, 10 Мая 1897 года.

P.I. 1150

~~9545~~
<http://rcin.org.pl>

Jedyny w Rosji za Materiały Apeczne
WIELKI MEDAL ZŁOTY
 z Wyst. Powszechnej w Paryżu 1889

DOM HANDLOWY

I. B. SEGAL

WILNO, ul. Trocka.

HURTOWY SKŁAD:

Materyałów aptecznych, przetworów chemicznych, instrumentów chirurgicznych, środków opatrunkowych, patentowanych lekarstw, wód mineralnych naturalnych i soli mineralnych,

oraz

PERFUM ZAGRANICZNYCH i RUSKICH.

Główni dostawcy: Wojennego Medycznego zarządu Wileńskiego, Warszawskiego i Kijowskiego Wojennych Medycznych Okręgów, rządowych i prywatnych dróg żelaznych, wielu Ziemstw, publicznych i prywatnych Instytucyj.

Cennik, broszury o przeciw-tuberkularnych środkach i o wszelkich najnowszych przetworach wysyła się na każde żądanie

→***BEZPŁATNIE.***←

FABRYKA i MAGAZYN

wyrobów jubilerskich

M. MANKIELEWICZA

10 WARSZAWIE

gmach Teatru pod filarami.

POLECA

bogaty wybór: Brylantów, pereł i kolorowych kamieni nieoprawnych. Pierścionki, brosze, bransolety i kolczyki brylantowe, oraz z perłami i kolorowymi kamieniami. Szpilki do krawatów, spinki do mankietów i gorsu, łańcuszki do zegarków damskie i męskie, Zegarki damskie ozdobne z brylantami, perłami i emaliowane, najpiękniejsze modele. Papierońnice i zapalniczki złote i srebrne.

WIELKI WYBÓR

 wyrobów srebrnych artystycznej roboty.

Towar wytwórny. realne ceny.

Zamówienia z **provincyi** załatwia prędko i akuratnie; przedmioty nie konwenujące **zamienia** na inne bez **żadnej straty.**

Składy Materyałów Aptecznych

Kazimierza Gruzewskiego ☀

w Wilnie,

przy ul. Wielkiej i róg Wielkiej i Szklanej, dom własny.

POLECA:

Kosmetyki w Wielkim wyborze pierwszorzędnych krajowych i zagranicznych fabryk,

Wylęczona sprzedaż smarowideł natłowych fabryki M. A. Pastuchowa w Petersburgu.
Skład smarowideł do kół.

Materyały Apteczne,
Środki Patentowane,
Wina lecznicze,
Kakao Van Hauten'a,
Karmelki od kaszlu,
Mączkę Nestle dla dzieci,
Oliwę Nicejską i do lampek,
Essencję Octową,
Wanille i szafran,
Żelatynę,
Trany lekarskie,
Wody mineralne,
Wody kolońskie i leśne,
Glicerynę i gąbki,
Farbkę do bielizny,
Krochmale i glansy,
Mydło do prania,
„ w proszku Lessir Fenix,
Szczotki do obuwia i inne,
Knotki do lampek francuskie

Świece stearynowe i Kościelne,
Atrament i Bronzy,
Szuwaks i glans do bucików,
Massy do skór,
Środki dezynfekcyjne,
Masę woskową do posadzek,
Oliwę i proszki do czyszczenia,
Patz-pomadkę Vogta,
Farby do wełny i jedwabiu,
Pokosty czyste,
Farby olejne, prędko schnące,
Farby suche,
Werniksy do obrazów i ram zł.
Lakiery olejne i spirytusowe,
Pędzle w wielkim wyborze,
Cement i gips,
Mąkę kostkową,
Superfosfat,
Nasiona traw.

Adres: ul. Wielka 10, Wilno

OBICIA PAPIEROWE

Najświeższych wzorów pierwszorzędnych fabryk.

Księgarnia

Józefa ZAWADZKIEGO

W WILNIE

przygotowuje wspaniałe i ilustrowane dzieło p. t.

„Wszechświat Katolicki”

w obrazach.

Na wydawnictwo nasze złożyło się przeszło **240** przepięknych i w 4-o major w Paryżu wykonanych fotodruków, objaśnionych treściwym a możliwie wyczerpującym tekstem.

„Wszechświat Katolicki”

przedstawi oczom naszym poglądowo najwznioślejsze i najciekawsze pomniki, jakie stworzył katolicyzm przez długi szereg wieków, a sceny brane z życia religijnego zapoznają czytelnika z poważną częścią niewyczerpanych skarbów piękna i powagi wiary naszej.

Każdy wiek i każdy stopień umysłowego rozwoju i intelligeny, spotka się we

„Wszechświecie Katolickim”

z tematem dla się nader zajmującym i pouczającym.

Wydawnictwo tego rodzaju będzie w literaturze polskiej pierwszym, a pod względem wykonania estetycznego i technicznego w literaturach europejskich — pierwszorzędnym.

Dzieło nasze nabywać będzie można dwutygodniowymi zeszytami, z których każdy zawierać będzie **12 rycin**, lub też w całości, broszurowane lub ozdobnie oprawne.

Z ukazaniem się 1-go zeszytu, Księgarnia roześle szczegółowe prospekta, oraz warunki prenumeraty.

Nagrodzone na Wystawie w Niżnym-Nowgorodzie 1896 r. SREBRNYM MEDALEM.

NAJWYŻEJ Zatwierdzone
 Towarzystwo Akcyjne Lubelskiej Fabryki
 PORTLAND - CEMENTU
„FIRLEY”.

(Stacja LUBLIN, Dr. Żelaznej Nadwiślańskiej).

Adres dla depesz: „Lublin Firley”.

Produkcja roczna 1,500,000 pudów.

Zamówienia na wysokich zalet nasz Portland-Cement „Firley”, przyjmuje Biuro Zarządu w Lublinie, Jeneralna Ajentura w Warszawie, oraz umocowani agenci we wszystkich większych miastach Cesarstwa i Królestwa.

NAJWYŻEJ Zatwierdzone Towarzystwo
GEORGES BORMAN

PAROWYCH FABRYK

w St.-Petersburgu i Charkowie

SKŁADY:

w Moskwie, Odessie i Niżnim-Nowgorodzie

na jarmarku.

Poleca znane z dobroci swoje wyroby:

- 1) Czekoladę waniljową.
- 2) Cacao holenderskie.
- 3) Czekoladowe cukierki.
- 4) Karmelki owocowo-deserowe.
- 5) Marmoladę jabłeczną i owocową.
- 6) Monpansier zwyczajne, francuzkie i atlasowe.
- 7) Pastylę.
- 8) Drage.
- 9) Pierniki.

Wyjątkowo zasługują na uwagę Herbatniki i Biskop-ty, wyrabiane na sposób angielski i francuzki.

*Jeneralny Reprezentant na Północno-Zachodni kraj
i Królestwo Polskie*

S. A. JOFFE

WARSZAWA, ulica KARMELICKA Nr. 28, dom własny.

WILNO: ul. Szopenowska.

 WILNO.

L. PERKOWSKI.

Wyroby złote, srebrne 84^{ej} pr., platerowane
i z brązu.

ZEGARKI DAMSKIE i MĘZKIE.

Wielki wybór brylantów i drogich kamieni.

Wyprawy, podarunki, oraz ob-
stalunki i reperacje załatwia
się akuratnie i punktualnie.

STATUY ŚWIĘTYCH, PIĘKNEJ PARYSKIEJ ROBOTY.

Wychodzi z druku zawsze w Październiku. Wydawnictwa rok V.

Piękne wydawnictwo Salonowe!

Wykwintny i doborowy w treści, cieszący się znacznym pokupem, z powodu wielkiej stosunkowo tanioci, wykwintności, formatu albumowego, największy z dotychczasowych:

„ALBUMOWY KALENDARZ POLSKI SATYRYCZNY”

na rok 1898

pod redakcją Or-Ota.

Znaczna ilość dowcipów i humoresek, pióra najlepszych humorystów, i wiele wspaniałych kolorowych ilustracji. -- „Zamigłówki” do nagrody. **Cena kop. 50.**

Nabywać można we wszystkich księgarniach warszawskich i prowincjonalnych, jak również i w składzie głównym: w kantorze drukarni Lepperta i S-ki, Elektoralna 8.

Wielkie nadzwyczajne

PREMIUM

dla nabywców „Kalendarza dla Polaków i Polek” na 1898 r.

„ALBUM TEATRALNE”

Wydawnictwo nader wytworne, dużego formatu, bogato ilustrowane, **jedynę dotąd w piśmiennictwie polskiem.** Około **300 rysunków**, jako to: **portrety i zyciorysy artystów i artystek scen warszawskich**, nie tylko żyjących ale i zmarłych, **scenę zasłużonych, widoki gmachów teatralnych i t. p.** **Historja teatru warszawskiego** i wiele innych artykułów specjalnych, pióra: **Wł. Bogusławskiego M. Gawalewicza, prof. Gersona, J. Heppena, E. Lubowskiego, A. Oppmana (Or-Ota), A. Orłowskiego** i innych.

Cena za 2 tomy **rs. 3 kop. 50** (w pięknej kolorow. płóc. oprawie ze złoceniami rs. 1 drożej). Na przesyłkę kop. 70.

Nabywcy „Kalendarza dla Polaków i Polek” nadsyłający zamówienia wprost do Kantoru Drukarni Lepperta i S-ki (Elektoralna 8, w Warszawie).

Płacą tylko rs. 1 kop. 50 za 2 tomy

(w oprawie zaś rs. 2 kop. 50 za 2 tomy).

Pozostała już niewielka ilość egzemplarzy!

List zwrotny do wydawn. „Kalendarz dla Polaków i Polek”.

Proszę wysłać mi za zaliczką pocztową _____ egz. „Album Teatralne“

2 tomy za rs. _____ stanowiące Premium „Kalendarza dla Polaków i Polek”.

(Wymienić w oprawie czy bez) _____ Adres

mój: Nazwisko i imię _____

Miasto _____ Guber. _____

Ostatnia stac. gdzie przyjm. pos. rekomend _____

_____ wieś _____

(Uprasza się o wyraźne adresy).

Kupon do odciecia.

EPOKI GŁÓWNE.

Rok	1898	ery Chrześcijańskiej jest:
„	6611	poryodu Juljańskiego.
„	7406	ery Byzantyńskiej.
„	1316	ery Tureckiej, której początek 27 Października 1897 r.
„	5659	ery Żydowskiej, której początek 30 Września 1897 r.
„	2674	Olimpijad, zaczynający się w Lipcu 1897 r.
„	2651	od założenia Rzymu wedle Varrona.
„	2646	ery Nabonassara.
„	1698	wedle nowego stylu, zaprowadzonego w r. 1582 d. 4 Października (liczy się 1 Stycznia, wedle zaś rachuby Juljańskiej w 12 dni później).
„	1029	od wprowadzenia religii chrześcijańskiej w Rosyi.
„	458	od wynalezienia sztuki drukarskiej.
„	425	od urodzenia Mikołaja Kopernika.
„	406	od odkrycia Ameryki przez Kolumba.
„	196	od założenia St.-Petersburga.
„	29	od urodzenia Najjaśniejszego Cesarza MIKOŁAJA ALEKSANDROWICZA.
„	4	od wstąpienia na Tron Najjaśniejszego Pana.

LICZBA ZWROTÓW KALENDARSKICH.

Podług kalendarza Gregorjańskiego n. s.	} XVIII Liczba ziota . . . . . XVIII VII Epakta . . . . . XVIII III Okres słońca . . . . . III XI Poczet Rzymski. . . . . XI B Litera Niedzielną . . . . . D	} Podług kalendarza Juljańskiego (st. st.).

КАЛЕНДАРЬ

Православной Церкви на обновленный 1898 годъ.

Подвижные праздники.

Недѣля Мытаря и Фарисея	25 Января
„ Блуднаго сына	1 Февраля
Мясопустная Недѣля	8 „
Сыропустная „	15 „
Вербная „	29 Марта
Свѣтлое Воскр. Христово	5 Апрѣля
Недѣля Апостола Фомы	12 „
„ Мвроносицъ	19 „
„ о Разслабленномъ	26 „
„ о Самаряннѣхъ	3 Мая
„ о Слѣпомъ	10 „
Вознесеніе Господне	14 „
Недѣля Св. Отецъ	17 „
День Св. Троицы	24 „
Недѣля Всѣхъ Святыхъ	31 „
1-й день Петрова поста	1 Июля

ŚWIĘTA RUCHOME

Kościółu Rzymsko-Katolickiego na rok zwyczajny

1898.

Niedziela Starozapustna	6 Lutego
„ Mięsoпустna	13 „
„ Zapustna	20 „
Popielec	23 „
Niedziela Wstępna	27 „
„ Sucha	6 Marca
„ Głucha	13 „
Wielkanoc	10 Kwiet.
Krzyżowe dnie	16, 17 i 18 Maja
Wniebowstąpienie Pańskie	19 „
Zesłanie Ducha Świętego	29 „
Trójcy Świętej	5 Czer.
Boże Ciało	9 „
Niedziela 1 Adwentu	27 Listop.
Karnawału, licząc od Nowego Roku włącz nie do Popielca, jest tygodni 7 i dni 4	

SUCHE DNI:

Pierwsze — dnia 2, 4 i 5 Marca.
 Drugie — dnia 1, 3 i 4 Czerwca.

Trzecie — dnia 21, 23 i 24 Września.
 Czwarte — dnia 14, 16 i 17 Grudnia.

CZTERY PORY ROKU:

Początek wiosny dnia 21 Marca.
 Początek lata dnia 21 Czerwca.

Początek jesieni dnia 22 Września.
 Początek zimy dnia 21 Grudnia.

WYKŁAD ZNAKÓW KALENDARSKICH:

● Nów księżycy. ☾ Pierwsza kwadra. ☽ Pełnia. ☾ Ostatnia kwadra.

Zaćmienia:

W roku 1898 będzie sześć zaćmień, t. j. trzy zaćmienia słońca i trzy księżycy.

1. Częściowe zaćmienie księżycy d. 7 stycznia, o godz. 8 wieczór widzialne w Zachodniej części Ameryki, w Europie, Azji i Afryce.
2. Całkowite zaćmienie słońca d. 22 stycznia, widzialne częściowo w Europie, całkowite zaś w Azji i Afryce.
3. Częściowe zaćmienie księżycy d. 3 lipca, widzialne w Europie, Azji i Afryce.
4. Częściowe zaćmienie słońca d. 18 lipca, widzialne w południowej Ameryce i na Oceanie Spokojnym.
5. Częściowe zaćmienie słońca d. 12 grudnia, widzialne w południowej stronie Oceanu Spokojnego.
6. Całkowite zaćmienie księżycy d. 27 grudnia, widzialne będzie w Europie, Azji, Afryce i Ameryce. Początek o g 6 m. 38 wieczór koniec o g. 8 min 7 wieczór. Czas trwania całkowitego zaćmienia godzin 1 minut 29.

EWANGELJE

NA WSZYSTKIE NIEDZIELE I UROCZYSTOŚCI
 w Roku 1898.

- Na Nowy Rok u Łukasza ś. w rozdziale 2, „o Obrzezaniu Chrystusa Pana“.
- N. po Nowym Roku u Mat. św. w r. 3, „o chrzcie Chrystusa w Jordanie“.
  - 3 Króli u Mateusza św. w rozdziale 2, „o ŚŚ 3 Królach“.
  - Niedzielę 1 po 3 Królach u Łukasza św. w r. 2, „o Chrystusie w 12 latach“.
  - Niedz. 2 po 3 Królach u Jana ś. w r. 2, „o godach w Kanie Galilejskiej“.
  - Niedz. 3 po 3 Kr. u Mateusza św. w roz. 8 „o oczyszczeniu trędowatego i uzdrowieniu sługi Setnika“.
  - Niedz. 4 po 3 Królach u Mat. ś. w r. 8 „o uspokojeniu burzy na morzu“.
  - Oczyszczenie N. M. P. u Łukasza św. w rozdziale 2, „o ofiarowaniu Chrystusa w kościele Jerozolimskim“.
  - Niedzielę Starozapustną u Mateusza ś. w r. 20, „o robotnikach w winnicy“.
  - Niedzielę Mięsozupną u Łukasza św. w r. 8 „o nasieniu i roli“.
  - Niedzielę Zapustną u Łukasza św. w rozdziale 18, „Jezus przepowiada swą mękę i przywraca wzrok niewidomemu“.
  - Popielec u Mateusza św. w rozdz. 6, „jak pościć należy“.
  - Niedz. Wstępna u Mateusza św. w r. 4, „o Chrystusie kuszonym przez czarta“.
  - Niedz. Suchą u Mateusza św. w rozdz. 17, „o przemianieniu się Chrystusa“.
  - Niedz. Głuchą u Łukasza św. w rozdz. 11, „o wypędzeniu czartów“.
  - Niedz. Środopustną u Jana św. w rozdz. 6, „o nakarmieniu 5000 ludzi“.
  - Niedz. Białą u Jana św. w r. 8, „o żydach chcących ukamienować Jezusa“.

- Na Zwiastowanie N. M. P. u Łukasza ś. w rozdziale 1, „o postaniu Anioła Gabriela do N. M. P.
- Niedz. Kwiet. u Mateusza ś. w r. 21, „o wjeździe Chrystusa do Jerozolimy“.
  - Wielki Czwartek u Jana ś. w rozdziale 18, „o wieczerzy Pańskiej“.
  - Wielki Piątek Passja według Jana św. w rozdziale 18 i 19.
  - W. Sobotę u Mateusza ś. w roz. 28 „o niewiastach przy grobie Chrystusa“.
  - Niedz. Wielkan. u Marka ś. w r. 16, „o zmartwychwstaniu Chr. Pana“.
  - Poniedziałek Wielkanocny u Łukasza św. w rozdziale 24, „o dwóch uczniach idących do Emmaus“.
  - Niedzielę Przewodnią u Jana ś. w r. 20, „o pokazaniu się Chr. uczniom“.
  - Niedz. 2 po Wielk. u Jana ś. w r. 10, „o Chrystusie dobrym pasterzu“.
  - Niedz. 3 po Wiel. u Jana ś. w r. 16, „o odejściu Chrystusa Pana do Ojca“.
  - Św. Stanisława u Łukasza św. w r. 10, „o Chrystusie dobrym pasterzu“.
  - Niedz. 4 po Wielk. u Jana ś. w r. 16, „o przyczynie odejścia Chrystusa“.
  - Niedz. 5 po Wielk. u Jana ś. w r. 16, „o skutk. próby w Imię Jezusa“.
  - Wniebowstąpienie Pańskie u Marka św. w rozdziale 16, „o Wniebowstąpieniu Chrystusa Pana“.
  - Niedz. 6 po Wielk. Jana ś. w r. 15 i 16, „o przyjściu pociechy Ducha Św“.
  - Niedz. Zesłania Ducha Św. u Jana św. w r. 14, „o zesłaniu Ducha Św“.
  - Poniedziałek Św. u Jana św. w r. 3, „o rozmowie Chrystusa z Nikodemem“.
  - N. Trójcy Św. u Mateusza św. w rozdz. 28, „o mocy, danej Chrystusowi“.
  - Boże Ciało u Jana ś. w r. 6, „o Sakramencie ciała i krwi Chrystusa Pana“.
  - Niedz. 2 po Św. u Łukasza ś. w r. 14, „o wezwaniu na wielką wieczerzę“.
  - Niedz. 3 po Św. u Łukasza ś. w r. 15, „o zgubionej owcy i groszu“.
  - śś. Piotra i Pawła u Mat. ś. w r. 10, „o władzy danej ś. Piotrowi“.
  - Niedz. 4 po Św. u Łukasza ś. w r. 5, „o obfitym Piotra połowie ryb“.
  - Niedz. 5 po Św. u Mateusza ś. w rozdziale 5, „o sprawiedliwości i pojednaniu się z bratem“.
  - Niedz. 6 po Św. u Marka ś. w r. 8, „o nakarmieniu 4,000 ludzi“.
  - Niedz. 7 po Św. u Mateusza ś. w r. 7, „o fałszywych prorokach“.
  - Niedz. 8 po Św. u Łukasza ś. w r. 16, „o niesprawiedliwym szafarzu“.
  - Niedz. 9 po Św. u Łukasza ś. w r. 19, „o zburzeniu Jerozolimy“.
  - Niedz. 10 po Św. u Łukasza ś. w r. 18, „o faryzeuszu i celniku“.
  - Wniebowzięcie N. M. P. u Łukasza św. w r. 10, „o jednej rzeczy koniecznej“.
  - Niedz. 11 po Św. u Marka ś. w r. 7, „o uzdrowieniu głuchoniemego“.
  - Niedz. 12 po Św. u Łukasza ś. w r. 10, „o zranionym i Samarytaninie“.
  - Niedz. 13 po Św. u Łukasza ś. w r. 17, „o uzdrowieniu 10 trędowatych“.
  - Nar. N. M. P. u Mateusza ś. w r. 1, „Księgi rodz. Jezusa Chrystusa“.
  - Niedz. 15 po Św. u Łukasza ś. w r. 7, „o wskrzeszeniu syna wdowy“.
  - Niedz. 16 po Św. u Łukasza ś. w r. 14, „o uzdrowieniu opuchłego“.
  - Niedz. 17 po Św. u Mateusza ś. w r. 2, „o miłości Boga i bliźnich“.
  - Niedz. 18 po Św. u Mateusza ś. w r. 9, „o uzdrowieniu paralityka“.
  - Niedz. 19 po Św. u Mateusza ś. w r. 22, „o wezwaniu na gody weselne“.
  - Niedz. 20 po Św. u Jana ś. w r. 4, „o chorym synu królewskim“.
  - Niedz. 21 po Św. u Mateusza ś. w r. 18, „o dłużniku i złośliwym sędze“.
  - Wszystkich śś. u Mateusza ś. w r. 5, „o tych, którzy są błogosławieni“.
  - Dzień Zaduszny u Jana ś. w r. 5, „o wskrzeszeniu umarłych“.
  - Niedz. 22 po Św. u Mateusza ś. w r. 22, „o oddawaniu monety czynszowej“.
  - Niedz. 23 po Św. u Mateusza ś. w r. 9, „o wskrzeszeniu córki Księcia“.
  - Niedz. 24 po Św. u Mateusza św. w rozdz. 13, „o siejbiarzu i nasieniu“.
  - Niedz. 25 po Św. u Mateusza św. w r. 13, „o ziarnie gorzycznem“.
  - Niedz. 1 Adw. u Łukasza ś. w r. 21, „o znakach na niebie i ziemi“.
  - Niedz. 2 Adw. u Mateusza ś. w r. 1, „o poselstwie Jana do Chrystusa“.
  - Niepokalane Poczęcie N. M. P. u Łukasza św. w rozdziale 1, „o pozdrowieniu Anielskiem“.
  - Niedz. 3 Adw. u Jana ś. w r. 1, „o poselstwie żydów od Jana“.
  - Niedz. 4 Adw. u Łukasza ś. w r. 3, „o Janie opowiadającym chrzest“.
  - Narodzenie Chrystusa Pana u Łukasza św. w rozdziale 2, „o Narodzeniu Chrystusa Pana“.
  - Św. Szczepana 1 Męcz. u Mat. ś. w r. 23, „o poselstwie proroków“.
  - Św. Jana Ewangelisty u Jana św., w rozdz. 21, „o naśladowaniu Chrystusa i ulubionym jego Uczniu“.
  - Młodzianków u Mat. ś. w r. 2, „o ucieczce do Egiptu i rzezi dzieci w Betleem“.
  - Niedz. po Narodz. Chr. Pana u Łuk. św. w r. 2, „o proroctwie Symeona i Anny stwierdzającym prawdziwe przyjście Messyasa“.

Cesarski Rossyjski Dom.

JEGO CESARSKA MOŚĆ Najjaśniejszy Pan **MIKOŁAJ ALEKSANDROWICZ** Cesarz i Samowładca Wszech Rossyi, urodzony w dniu 6 (18) Maja 1868 r. Imieniny w dniu 6 (18) Grudnia.

Najdostojniejsza Matka Najjaśniejszego Pana.

Jej Cesarzka Mość Najjaśniejsza Pani **MARYA TEODORÓWNA**, urodzona w dniu 14 (26) Listopada 1847 roku. Imieniny w dniu 22 lipca (3 Sierpnia). Była w stanie zamężnym z Cesarzem Aleksandrem III (opoczął w Bogu 20 Października (1 Listopada) 1894 r.)

Najdostojniejsza Małżonka Najjaśniejszego Pana.

JEJ CESARSKA MOŚĆ Najjaśniejsza Pani **ALEKSANDRA TEODORÓWNA** urodzona w dniu 25 Maja (6 Czerwca) 1872 roku. Imieniny 23 Kwietnia (5 Maja) w stanie zamężnym od 14 (26) Listopada 1894 roku. Córka Wielkiego Księcia Heskiego Ludwika IV i Małżonki Jego Wielkiej Księżny Alisy.

Jego Cesarzka Wysokość Cesarzewicz Następca Tronu Wielki Książę Jerzy Aleksandrowicz, urodzony w dniu 27 Kwietnia (9 Maja) 1871 r. (Imieniny w dniu 26 Listopada (8 Grudnia).

Najdostojniejsze Córki Najjaśniejszego Pana.

Ich Cesarzkie Wysokości Wielka Księżna **Olga Mikołajewna**, urodzona d. 9 (15) Listopada 1895 r. Imieniny w dniu 11 (23) Lipca i Wielka Księżna **Tatjana Mikołajewna** urodzona dnia 29 Maja (10 Czerwca) 1897 r. Imieniny w dniu 12 (24) Stycznia.

Najdostojniejsi Brat i Siostry Najjaśniejszego Pana.

Jego Cesarzka Wysokość Wielki Książę **Michał Aleksandrowicz**, urodz. w. d. 22 listopada (4 Grudnia) 1878 r. Imieniny w d. 22 Listopada (4 grudnia).

Jej Cesarzka Wysokość Wielka Księżna **Kslenia Aleksandrowna** (patrz dalej).

Jej Cesarzka Wysokość Wielka Księżna **Olga Aleksandrowna**, urodzona w dniu 1 (13) Czerwca 1882 r. Imieniny dnia 11 (23) Lipca).

Najdostojniejsi Stryjowie i Ciotki Najjaśniejszego Pana.

Jego Cesarzka Wysokość Wielki Książę **Włodzimierz Aleksandrowicz**, urodz. w d. 10 (22) kwietnia 1847 roku, (imieniny w dniu 15 (27) lipca). Małżonka Jego, Jej Cesarzka Wysokość, Wielka Księżna **Marja Pawłówna**, urodzona w dniu 2 (14) maja 1854 roku, (imieniny dnia 22 lipca (3 sierpnia)). Ich dzieci: Ich Cesarzkie Wysokości: Wielki Książę **Cyryl Włodzimierzowicz**, urodzony w dniu 30 września (12 października) 1876 r (imieniny w dniu 11 (23) maja). Wielki Książę **Borys Włodzimierzowicz**, urodzony d. 12 (24) listopada 1877 r. (imieniny 2 (14) maja). Wielki Książę **Andrzej Włodzimierzowicz**, urodzony dnia 2 (14) maja 1879 r. (imieniny 30 listopada (12 grudnia)). Wielka Księżna **Helena Włodzimierzówna**, urodzona w d. 17 (29) stycznia 1881 r. (imieniny 21 maja (2 czerwca)).

Jego Cesarzka Wysokość, Wielki Książę **Aleksy Aleksandrowicz**, urodzony w dniu 2 (14) stycznia 1850 r. (imieniny 20 maja (1 czerwca)).

Jego Cesarzka Wysokość, Wielki Książę **Sergiusz Aleksandrowicz**, urodz. w dniu 29 kwietnia (11 maja) 1857 r. imieniny w dniu 5 (17) lipca. Małżonka Jego, Jej Cesarzka Wysokość, Wielka Księżna **Elżbieta Teodorówna**, urodzona w d. 20 października (1 list.) 1864 r. (imieniny 5 (17) września).

Jej Cesarzka Wysokość, Wielki Książę **Paweł Aleksandrowicz**, urodz. w dniu 21 września (3 października) 1860 r. (imieniny w dniu 29 czerwca (11 lipca)). Był żonaty z Jej Cesarzką Wysokością, Wielką Księżną **Aleksandrą Jerzówną** († dnia 12 (24) września 1891 roku).

Dzieci Jego: Jego Cesarzka Wysokość, Wielki Książę **Dymitr Pawłowicz** urodzony w d. 6 (18) września 1891 roku, (imieniny w dniu 21 września (3 października)). Jej Cesarzka Wysokość Wielka Księżna **Marja Pawłówna**, urodz. d. 6 (18) kwietnia 1890 roku (imieniny 22 lipca (3 sierpnia)).

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Marja Aleksandrowna**, urodzona w d. 5 (17) października 1853 r. (imieniny 22 lipca (3 sierpnia)). Zameżna z Jego Królewską Wysokością Księciem **Alfredem-Ernestem-Albertem** Wielkobrytańskim, Księciem Saksen-Koburg Gotskim.

Jej Cesarska Wysokość, Wielka Księżna **Aleksandra Józefówna**, urodz. d. 26 czerwca (8 lipca) 1830 r. (imieniny 23 kwietnia (5 maja)). Była zaślubiona Jego Cesarskiej Wysokości, Wielkiemu Księciu Konstantemu **Mikołajewiczowi** († dnia 13 (25) stycznia 1892 r.) *Jej dzieci:*

Jego Cesarska Wysokość, Wielki Książę **Mikołaj Konstantynowicz**, urodz. dnia 2 (14) lutego 1850 r. (imieniny w d. 6 (18) grudnia.)

Jego Cesarska Wysokość, Wielki Książę **Konstanty Konstantynowicz**, urodzony d. 10 (22) sierpnia 1858 roku (imieniny 21 maja (2 czerwca)). Małżonka Jego, Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Elżbieta Maurycyówna**, urodz. d. 13 (25) stycznia 1865 r. (imieniny 5 (17) września). *Ich dzieci:* Ich Wysokości: Książę **Jan Konstantynowicz** urodz. 23 czerwca (5 lipca) 1886 r. (imieniny d. 24 czerwca (6 lipca)), Książę **Gabriel Konstantynowicz**, urodz. d. 3 (15) lipca 1887 r. (imieniny d. 13 (25) lipca), Książę **Konstanty Konstantynowicz** urodzony dnia 20 grudnia (1 stycznia 1890/1 roku), imieniny dnia 21 maja (2 czerwca), Książę **Oleg Konstantynowicz**, urodz. d. 15 (27) listopada 1892 r. (imieniny 20 września (2 października)). Książę **Igor Konstantynowicz** urodz. d. 29 maja (10 czerwca) 1894 r. (imieniny 5 (17) czerwca). Księżna **Tajanna Konstantynówna**, urodz. d. 11 (23) stycznia 1890 r. (imieniny dnia 12 (24) stycznia).

Jego Cesarska Wysokość, Wielki Książę **Dymitr Konstantynowicz**, urodz. dnia 1 (18) czerwca 1860 r. (imieniny d. 21 września (3 października)).

Jej Królewska Mość, Królowa Hellenów **Olga Konstantynówna**, urodz. 22 sierpnia (3) września 1851 r. (imieniny 11 (23) lipca), małżonka Jego Królewskiej Mości Króla Hellenów **Jerzego I-go**.

Jej Cesarska Wysokość, Wielka Księżna **Wiara Konstantynówna**, urodz. d. 4 (16) lutego 1854 r. (imieniny 17 (29) września, była poślubiona Jego Królewskiej Wysokości Księciu **Wilhelmowi-Eugenjuszowi** Wirtemberskiemu.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Aleksandra Piotrówna**, urodz. dnia 21 maja (2 czerwca) 1838 r. (imieniny dnia 23 kwietnia (5 maja)), była poślubiona Jego Cesarskiej Wysokości, Wielkiemu Księciu **Mikołajowi Mikołajewiczowi** starszemu († dnia 13 (25) kwietnia 1891 r.). *Jej dzieci:*

Jego Cesarska Wysokość, Wielki Książę **Mikołaj Mikołajewicz**, urodz. d. 6 (18) listopada 1856 r. (imieniny 27 lipca (8 sierpnia))

Jego Cesarska Wysokość, Wielki Książę **Piotr Mikołajewicz** urodz. d. 10 (22) stycznia 1864 r. (imieniny 29 czerwca (11 lipca)). Małżonka Jego, Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Milica Mikołajówna**, urodz. dnia 14 (26) lipca 1866 r. (imieniny 19 (31) lipca) *Ich dzieci:* Ich Wysokość Książę **Roman Piotrowicz**, urodzony w dniu 5 (17) października 1896 roku (imieniny 19 (31) lipca). Jej Wysokość, Księżna **Maryna Piotrówna**, urodz. dnia 28 lutego (12 marca) 1892 roku (imieniny 28 lutego (12 marca)).

Jego Cesarska Wysokość, Wielki Książę **Michał Mikołajewicz**, urodz. d. 13 (25) października 1832 r. (imieniny 8 (20) listopada). Był poślubiony z Jej Cesarską Wysokością, Wielką Księżną **Olgą Teodorówną** († dnia 31 marca (12 kwietnia) 1891 r.). *Jej dzieci:*

Jego Cesarska Wysokość, Wielki Książę **Mikołaj Michałowicz**, ur. dnia 14 (26) kwietnia 1859 r. (imieniny d. 6 (18) grudnia).

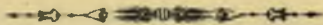
Jego Cesarska Wysokość, Wielki Książę **Michał Michałowicz**, urodz. d. 4 (16) października 1861 r. (imieniny 8 (20) listopada).

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę **Jerzy Michałowicz**, urodz. dnia 11 (23) sierpnia 1863 r. (imieniny 26 listopada (8 grudnia)).

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę **Aleksander Michałowicz**, urodz dnia 1 (18) kwietnia 1866 r. (imieniny dnia 30 sierpnia (11 września)). Małżonka Jego, Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna **Ksienia Aleksandrowna**, urodzona d. 25 marca (6 kwietnia) 1875 r. (imieniny 24 stycznia (5 lutego)). *Ich dzieci:* Ich Wysokość Książę **Andrzej Aleksandrowicz**, urodzony w dniu 12 (24) stycznia 1897 r. (imieniny 30 listopada (12 grudnia)). Księżna **Irena Aleksandrowna** urodz. 3 (15) lipca 1895 r. (imieniny 5 (17) maja).

Jego Cesarska Wysokość, Wielki Książę **Sergiusz Michałowicz**, uodz. d. 16 (28) września 1869 r. (imieniny 25 września (7 października)).

Jej Cesarska Wysokość, Wielka Księżna **Anastazja Michałówna**, urodzona dnia 16 (28) lipca 1860 r. (imieniny d. 22 grudnia (3 stycznia)). Poślubiona Jego Królewskiej Wysokości Wielkiemu Księciu **Meklemburg-Szweryńskiemu**, **Fryderykowi Franciszkowi**.

DNI GALOWE DWORSKIE,

które należy obchodzić przez nabożeństwo i uwolnienie uczniów od lekcji.

Styczeń. Dnia 25 grudnia (6 stycznia) rocznica oswobodzenia Kościoła i państwa Ruskiego od najścia Francuzów, z nimi 20 narodowości. Dnia 1 (13) Nowy Rok.

Maj. 23 kwietnia (5 maja) imieniny Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani Aleksandry Teodorówny.

Dnia 27 kwietnia (9 maja) urodziny Jego Cesarskiej Wysokości Cesarzowicy Następcy Tronu Wielkiego Księcia Jerzego Aleksandrowicza.

Dnia 6 (18) rocznica urodzin Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana Mikołaja Aleksandrowicza.

Dnia 14 (26) Rocznicę Św. Koronacyi Ich Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana Mikołaja Aleksandrowicza i Najjaśniejszej Pani Aleksandry Teodorówny.

Czerwiec. Dnia 25 Maja (6 Czerwca) urodziny Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani Aleksandry Teodorówny.

Sierpień. Dnia 22 lipca (3 sierpnia) Imieniny Jej Cesarskiej Mości Cesarzowej Wdowy Marji Teodorówny.

Wrzesień. Dnia 30 sierpnia (11 września) Uroczystość Św. Aleksandra Newskiego.

Październik. Dnia 17 (29) Pamiątka cudownego ocalenia od nieszczęśliwego wypadku Ich Cesarskich Mości Najjaśniejszego Pana Aleksandra III i Jego Najdostojniejszej Rodziny.

Listopad. Dnia 21 października (2 listopada) Rocznicę wstąpienia na Tron Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana Mikołaja Aleksandrowicza.

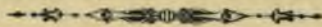
Dnia 11 (26) rocznica urodzin Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani Cesarzowej Wdowy Marji Teodorówny

Grudzień. Dnia 26 listopada (8 grudnia) Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Cesarzowicy Następcy Tronu Wielkiego Księcia Jerzego Aleksandrowicza.

Dnia 6 (18) imieniny Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana Mikołaja Aleksandrowicza.

ŚWIĘTA WYZNANIA MOJŻESZOWEGO.

Styczeń. Dnia 1, 8, 15, 22, 29 Szabasy; d. 24 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Schebat.—**Luty.** Dnia 5, 12, 19, 26 Szabasy; d. 6 Purym; d. 23 Rozchodesz, czyli 1-szy dzień mies. Adar.—**Marzec.** Dnia 5, 12, 19, 26 Szabasy; d. 7 post Estery; d. 8 Purym; d. 9 Szaszan-Purym; d. 24 Rozchodesz, czyli 1-szy dzień m. Nisan —**Kwiecień.** Dnia 2, 9, 16, 23 i 30 Szabasy; d. 7 i 8 pierwsze uroczyste święta „Pesach“ (wielkanocne); d. 9, 11 i 12 wolne święta wielkanocne; d. 13 i 14 ostatnie dni świąt wielkanocnych; d. 23 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Ijar.—**Maj.** Dnia 7, 14, 21, 28 Szabasy; d. 10 Leg beomer; d. 22 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Siwan; d. 27 i 28 Szebnoth (Zielone świątki), pamiątka odebrania 10-ciu przykazań na górze Synaj —**Czerwiec.** Dnia 4, 11, 18, 25 Szabasy; d. 21 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Thamus.—**Lipiec.** Dnia 2, 9, 16, 23, 30 Szabasy; d. 7 post Szyweasar-betamuz (na pamiątkę zdobycia Jerozolimy); d. 20 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Ab; d. 29 post „Tisze-beaw“ na pamiątkę spaleni świątyni w Jerozolimie —**Sierpień.** Dnia 6, 13, 20, 27 Szabasy; d. 19 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Elul.—**Wrzesień.** Dnia 3, 10, 17, 24 Szabasy; d. 17 i 18 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Tisri, Rozhaszana (Nowy Rok 5659 od stworzenia świata); d. 19 post Gedalji; d. 26 Jom-Kipur (dzień odpuszczenia).—**Październik.** Dnia 1, 8, 15, 22, 29 Szabasy; d. 1 i 2 pierwsze uroczyste święta Sukoth (szalasów); d. 3, 4, 5 i 6 wolne święta; d. 7 Hoszana-Raba (święto palm); d. 8 i 9 Simhas Thore (dzień Radosny) obydwa dni uroczyste; d. 17 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Marcheswan.—**Listopad.** Dnia 5, 12, 19, 26 Szabasy; d. 15 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Kislew.—**Grudzień.** Dnia 3, 10, 17, 24, 30 Szabasy; od dnia 9 do 17 Chanuka (pamiątka poświęcenia świątyni po zwycięstwie Machabeuszów); dnia 15 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Tebeth.

KALENDARZ na 1898 rok.

STYCZEŃ ma dni 31.

Słońce wstępuje w znak
WOODNIKA dnia 21.

20	Дек. 1897	Икнатія	1	21	Nowy Rok
21	Муч.	Іуліанія	2	N	Makarego O.
22	Пр. М.	Авастасія	3	P	Daniela M.
23	П.	Паула	4	W	Tytusa.
24	Прп. Мч.	Евгенія	5	S	Telesofa P.
25	☉	Ромд. Христ	6	C	Trzech Króli
26	☉	Соб. Пр. Бог.	7	P	Lucjana
27	☉	Перв. мч. Стее	8	S	Beweryna O.
28	Ап.	Никанора	9	N	Marcjanny.
29	Св.	14,000 млад.	10	P	Agatona P.
30	Мч.	Алексіа	11	W	Hugina P.
31	Прп.	Меланія	12	S	Arkadiusza
1	Дня.	1898 Н. Г.	13	C	Weroniki
2	☉	Св. Валестра	14	P	Hilarego B.
3	Пр.	Малахія	15	S	Pawła I p.
4	Соб.	70 Апостол.	16	N	Marcela Pap
5	М.	Богоявл.	17	P	Antoniego O
6	☉	Богоявл. Г.	18	W	Kat. i Piotra
7	☉	Св. Св. Іоанна	19	S	Henryka B.
8	Прп.	Георгія	20	C	Fab. i Seb.
9	Мч.	Полевка	21	P	Agnieszki P.
10	Св.	Григорія	22	S	Wincentego
11	Прп.	Феодосія В.	23	N	Zasił. NMP.
12	Мч.	Гатяны	24	P	Tymoteusza
13	Вд.	Мч. Ерма	25	W	Naw. i Pawł
14	Пр.	Отцеъ св. Св.	26	S	Polikarpa B.
15	Пр.	Паула Фивей.	27	C	Jana Chryz.
16	П. Ч.	Ап. Петра.	28	P	Flawjana.
17	Прп.	Антонія В.	29	S	Franc. Salez.
18	Св.	Авксандія	30	N	Martyny P.
19	Прп.	Макарія	31	P	Piotra Nol.

Lunacye.

- ☉ Pełnia d. 7 o g. 8 m. 4 w.
- ☉ Ost. kw. „ 15 o „ 9 „ 24 r.
- ☉ Nów „ 22 o „ 3 „ 4 „
- ☉ Pier. kw. „ 29 o „ 10 „ 12 „

Wschód i zachód Słońca.

Dnia	Na kom. g. 12		S ł o Ń c e	
	godz. min.	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	12 4	8 13	3 54	
5	12 6	8 13	3 59	
10	12 8	8 10	4 5	
15	12 10	8 6	4 13	
20	12 11	8 1	4 21	
25	12 13	7 55	4 30	
30	12 14	7 48	4 40	

Wschód i zachód Księżycy.

Dnia	K s i e ż y c		Długość dnia g. m.
	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	10 30 w.	11 29 r.	7 44
5	1 59 r.	0 29 w.	7 49
10	8 17 r.	3 42 w.	7 58
15	10 58 r.	10 50 w.	8 10
20	0 38 r.	4 3 r.	8 28
25	4 52 w.	8 31 r.	8 38
30	10 34 w.	10 4 r.	8 55

LUTY ma dni 28.

Słońce wstępuje w znak RYB dnia 23.

20	Янв. Прп.	Евгенія	1	W	Hgnacego.
21	Прп.	Максимайс.	2	S	Осры NMP.
22	Ап.	Тимоше	3	C	Блажея B.
23	Св. М.	Климентя	4	P	Ангарего P.
24	Прп.	Ксалия	5	S	Адоу P. M.
25	Св.	Григорія Бор.	6	N	Doroty P. M.
26	Прп.	Космосякта	7	P	Romualda
27	Св.	Іоанна Злат.	8	W	Jana z Mat.
28	Прп.	Еврея	9	S	Apolonj P.
29	Св.	Ігварія Борю.	10	C	Scholastyki
30	☉	Соб. Трехъ Св.	11	P	Lucjusza B.
31	Мч.	Никиты	12	S	Guudentego
1	☉	Св. Трасона.	13	N	Juljana M.
2	☉	Орт. Госп.	14	P	Walentego B.
3	Св.	Симеона Бор.	15	W	Faustyna
4	Прп.	Ксидора	16	S	Juljanny K.
5	Мч.	Агасія Феод.	17	C	Sylwina B.
6	Пр.	Вукла Мар.	18	P	Symeona B.
7	Пр.	Паревнія Лук.	19	S	Konrada W.
8	Вел.	Мч. Феодора	20	N	Eucherjusza
9	Мч.	Никлора	21	P	Maktyлmiana
10	Мч.	Харалампія	22	W	Kat. i Plot.
11	Св. М.	Васціа	23	S	Popielca.
12	Св.	Мелетія	24	C	Macleja A.
13	Пр.	Марыянам.	25	P	Zygryfда B.
14	Прп.	Киріака	26	S	Aleksandra
15	Апост.	Онассима.	27	N	Aleksandra
16	Мч.	Памелія	28	P	Romana Op.

Lunacye.

- ☉ Pełnia d. 6 o g. 2 m. 4 w.
- ☉ Ost. kw. „ 13 o „ 8 „ 14 „
- ☉ Nów „ 20 o „ 3 „ 20 „
- ☉ Pier. kw. „ 28 o „ 6 „ 53 r.

Wschód i zachód Słońca.

Dnia	Na kom. g. 12		S ł o Ń c e	
	godz. min.	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	12 14	7 45	4 43	
5	12 14	7 38	4 51	
10	12 14	7 29	5 0	
15	12 14	7 19	5 10	
20	12 14	7 9	5 20	
25	12 14	6 59	5 29	

Wschód i zachód Księżycy.

Dnia	K s i e ż y c		Długość dnia g. m.
	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	12 —	10 32 r.	9 1
5	4 14 r.	0 21 w.	9 15
10	8 28 r.	6 58 w.	9 34
15	10 14 r.	0 36 r.	9 58
20	1 37 w.	5 58 r.	10 12
25	7 16 w.	7 56 r.	10 28

MARZEC ma dni 31.

Słońce wstępuje в знак BARANA dnia 20.

17	Февр. Вит.	Феод.	1	W	† Albina B
18	Св.	Льва папк.	2	S	† Helony Cos
19	Ап.	Архиппа	3	C	† Konegundy
20	Св.	Льва Катан.	4	P	† Kamilmerze
21	Прп.	Тимошея	5	S	† Teodila B.
22	Ап.	Авксандія	6	N	† Wiktora.
23	Св.	Мч. Подимар.	7	P	† Tomazsa
24	Обр.	ч. г. Іоанна	8	W	† Jana Bož
25	Св.	Taracia,	9	S	† Francisz.
26	Св.	Порекрп	10	C	† 40 męsz.
27	Пр.	Проконія	11	P	† Konstant
28	Прп.	Насалія.	12	S	† Grzegorza
1	Мар.	М. Евдокія.	13	N	† Nicefora B.
2	Св.	М. Феодота.	14	P	† Matyldy Kr
3	Мч.	Евтропія	15	W	† Longina M
4	Прп.	Герасима	16	S	† Cyrylaka D
5	Мч.	Конона	17	C	† Gertrudy.
6	Мч.	Архадія.	18	P	† Karylla D.
7	Св.	Мч. Василия	19	S	† Jozefa Obi
8	Пр.	Феофанкта	20	N	† Wolframa
9	Св.	40 Мч. Сенаст	21	P	† Benedykta
10	Св.	Корнута	22	W	† Boguchwał
11	Св.	Сосонія пат.	23	C	† Katarzyny
12	Пр.	Феоана	24	C	† Marka.
13	Св.	Никлора	25	P	† Złwa NMP
14	Св.	Феодрота	26	S	† Ludgera B
15	Пр.	Ап. Іа. і Алек.	27	N	† Jana Dam.
16	Мч.	Савлія	28	P	† Sykста Pap
17	Алексія	ч. Воимъ	29	W	† Cyrylla D.
18	Св.	Киріака	30	S	† Kwiryna M
19	Мч.	Храссея	31	C	† Balbiny P

Lunacye.

- ☉ Pełnia d. 8 o g. 5 m. 8 r.
- ☉ Ost. kw. „ 15 o „ 3 „ 28 „
- ☉ Nów „ 22 o „ 4 „ 17 „
- ☉ Pier. kw. „ 30 o „ 3 „ 20 „

Wschód i zachód Słońca.

Dnia	Na kom. g. 12		S ł o Ń c e	
	godz. min.	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	12 12	6 48	5 38	
5	12 12	6 38	5 48	
10	12 10	6 27	5 55	
15	12 9	6 15	6 4	
20	12 7	6 4	6 12	
25	12 6	5 52	6 21	
30	12 4	5 40	6 30	

Wschód i zachód Księżycy.

Dnia	K s i e ż y c		Długość dnia g. m.
	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	8 57 w.	8 55 r.	10 48
5	0 39 r.	10 58 r.	11 4
10	5 0 r.	5 51 w.	11 24
15	12 38 r.	12 — w.	11 45
20	10 81 w.	4 7 r.	12 6
25	8 14 w.	6 18 r.	12 35
30	7 — w.	7 40 r.	12 46

† Oznacza ścisły post.

† Oznacza dni.

☉ Oznacza dni galowe pierwszorzędne.

KALENDARZ na 1898 rok.

KWIECIEŃ ma dni 30.

Słońce wstępuje w znak BYKA dnia 30.

10	Mar. Prp. Iowanna	1	P	†Teodyorka.
11	Prp. Iakowa	2	8	†Franciszka
12	Św. Mł. Wasyla	3	N	†Ryszarda B.
13	Prp. Iykona	4	P	†Izydora B.
14	Prp. Arsem.	5	W	†Wincentego
15	☉ Włogom. Pr.	6	6	†Wilhelma O.
16	☉ Sob. Arx. Gavr.	7	F	†Wiel. Epif.
17	Mł. Matrony	8	F	†Wiel. Dion.
18	Prp. Iazariona	9	S	†Wiel. Maryj
19	Ad. Marka	10	N	Wielkanoc
20	Prp. Iowanna zas.	11	P	Wielkanoc
21	Św. Ignatya	12	W	Juliusza
22	1 Apr. Pr. Marja	13	8	Hermeneg.
23	2 Wed. Pr. Tita.	14	C	Tyburcyu.
24	3 Wed. Pr. Nikity	15	P	Anastazyj
25	4 Wed. Pr. Iosyfa	16	S	Lamperta
26	☉ Św. Chryst. B.	17	N	Anciceta P. M.
27	☉ Św. Eudymia p.	18	P	Apoloniusza
28	☉ Św. Georgija	19	W	Hermenegil.
29	☉ Ad. Irodota	20	8	Suplicjusza
30	☉ Mł. Wadyma	21	C	Anzelma B.
31	☉ Mł. Maksyma	22	F	Sotera i Kaja
1	☉ Św. Mł. Antymy	23	S	Wojciecha.
2	Prp. Wasyla	24	N	Fidelisa M.
3	☉ Św. mł. Artemona	25	P	Marka Ew.
4	☉ Św. Martyna	26	W	Marcelina
5	☉ Ad. Arystarxa	27	8	Teofila.
6	☉ Mł. Agapaj Iryny	28	C	Witalisa M.
7	☉ Św. mł. Symeona	29	P	Piotra M.
8	☉ P. Iowanna, Kosmy	30	S	Katarzyny.

MAJ ma dni 31.

Słońce wstępuje w znak BLIŻNIĄT dnia 20.

19	Apr. Św. Iowanna	1	N	Jakóba A.
20	Prp. Teodora	2	P	Zygmunta K.
21	Mł. Januaria	3	W	Znal. Krz. S.
22	Mł. Kaimenta	4	8	Florjana M.
23	☉ Wł. Georgija	5	C	☉ Piusa V P.
24	Mł. Sawwy	6	P	Jana Apost.
25	Ad. i Ew. Marka	7	S	Domiceli P.
26	☉ Św. Mł. Wasyla	8	N	Stanisława
27	☉ Św. Mł. Symeona	9	P	☉ Grzegorza
28	☉ Św. Maksyma	10	W	Izydora Or.
29	☉ Św. 9 mł. Kazyka	11	8	Mamerta
30	Ad. Iakowa	12	C	Pankracego
1	2 Apr. Pr. Ieremij	13	P	Serwacego
2	☉ Św. Aozasła W.	14	8	Bonifacego
3	Mł. Tymosea.	15	N	Zofji Wd.
4	Mł. Pelagija	16	P	Jana Nep.
5	Mł. Mł. Iryny	17	W	†Paschalis
6	☉ Św. Dionysja	18	8	☉ Feliksa
7	Mł. Akakija.	19	C	Wnieb. Pańs
8	☉ Iowanna Bogosa.	20	P	Bernar. Sen
9	☉ Perm. O. Nym.	21	8	Donata
10	Ad. Symona i Izyd.	22	N	Julji M.
11	☉ Św. Karylla	23	P	Dezyderyusza
12	☉ Św. Eusebija.	24	W	Joanny
13	Mł. Aleksandra.	25	8	Grzegorza P.
14	☉ Woz. Gos.	26	C	☉ Filipa
15	☉ Prp. Pankoty	27	P	Magdaleny
16	Prp. Georgija	28	S	† Germana
17	☉ Św. Stewana	29	N	Zesł. D. S.
18	Mł. Teodota	30	P	Świąteczny.
19	☉ Św. mł. Partrykija.	31	W	Anioli, Petr

CZERWIEC ma dni 30.

Słońce wstępuje w znak RAKA dnia 21.

20	☉ Maj. O. moć. Aleks.	1	8	Fortunata M.
21	☉ Konstancyna	2	C	Blandyny M.
22	Mł. Wasylanka	3	P	Klotyldy K.
23	☉ Pr. Mchalla	4	S	Saturyny P.
24	☉ D. Św. Troj.	5	N	Trojcy Sw.
25	☉ D. Św. Ducha	6	P	☉ Norbert
26	Ad. Karla i A. A.	7	W	Roberta Op.
27	☉ Św. Mł. Teopanta	8	8	Maksymina
28	Prp. Nektary	9	C	Boże Ciało
29	Mł. Teodocja	10	F	Małgorzaty
30	Pr. Izaakia	11	S	Barnaby
31	Ad. Erym mł. Erym.	12	N	Onufrego P.
1	☉ Iow. Mł. Iustyna	13	P	Antoniego
2	☉ Św. Nikajora	14	W	Bazylego
3	Mł. Klawdia	15	8	Wita i Mod
4	☉ Św. Mitrzaka	16	C	Benona B.
5	☉ Św. Dorosła	17	F	Marcyana
6	☉ Pr. Iazariona	18	S	Marka M.
7	Mł. Teodota	19	N	Gerwazego
8	☉ Św. mł. Teodora	20	P	Sylwerjusza
9	☉ Św. Karylla	21	W	Alozego
10	☉ Św. Mł. Tymosea	22	8	Paulina B.
11	Ad. Waredomek	23	C	Agrypiny
12	☉ Iuljary Wd.	24	P	Nar. ś. Jana
13	☉ Iowanna i Anny.	25	S	Prospera B.
14	Pr. Eusebja.	26	N	Jana i Pawl
15	Pr. Amosa.	27	P	Władysław
16	☉ Św. Tychona	28	W	Wronensza
17	Mł. Manuilla	29	8	Piotr. i Paw
18	Mł. Leontija	30	C	Emilji i Luc

Lunacye.

- ☉ Pełnia d. 6 og. 4 m. 59 w.
- ☾ Ost. kw. „ 13 o „ 10 „ 8 r.
- ☉ Now „ 20 o „ 6 „ 0 w.
- ☾ Pier. kw. „ 28 o „ 9 „ 44 „

Wschód i zachód Słońca.

Dnia	Na kom. g. 12		S ł o Ń c e	
	godz. min.		wschód g. m.	zachód g. m.
1	12	4	5 35	6 33
5	12	3	5 26	6 40
10	12	1	5 14	6 49
15	12	0	5 3	6 58
20	11	59	4 52	7 6
25	11	58	4 42	7 15
30	11	57	4 32	7 24

Wschód i zachód Księżycza.

Dnia	K s i e ż y c		Długość dnia g. m.
	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	1 30 r.	8 37 r.	12 54
5	4 37 r.	1 47 w.	18 10
10	6 15 r.	9 6 w.	18 30
15	9 16 r.	1 54 r.	18 51
20	2 54 w.	4 18 r.	14 9
25	8 81 w.	5 23 r.	14 29
30	1 27 w.	8 45 r.	14 47

Lunacye.

- ☉ Pełnia d. 6 og. 2 m. 13 r.
- ☾ Ost. kw. „ 12 og. 5 „ 15 w.
- ☉ Now „ 20 og. 8 „ 38 r.
- ☾ Pier. kw. „ 28 og. 12 „ 53 r.

Wschód i zachód Słońca.

Dnia	Na kom. g. 12		S ł o Ń c e	
	godz. min.		wschód g. m.	zachód g. m.
1	11	57	4 30	7 25
5	11	57	4 22	7 32
10	11	56	4 13	7 40
15	11	56	4 5	7 48
20	11	56	4 58	7 55
25	11	57	3 52	8 2
30	1	57	3 47	8 9

Wschód i zachód Księżycza.

Dnia	K s i e ż y c		Długość dnia g. m.
	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	2 4 r.	10 2 r.	14 61
5	3 43 r.	3 45 w.	15 4
10	5 31 r.	10 39 w.	15 22
15	10 20 r.	1 41 r.	15 37
20	4 6 w.	3 1 r.	15 53
25	10 22 w.	4 47 r.	16 6
30	1 30 r.	11 38 r.	16 17

Lunacye.

- ☉ Pełnia d. 4 og. 9 m. 51 w.
- ☾ Ost. kw. „ 11 og. 1 „ 41 r.
- ☉ Now „ 18 og. 11 „ 59 w.
- ☾ Pier. kw. „ 26 og. 12 „ 39 r.

Wschód i zachód Słońca.

Dnia	Na kom. g. 12		S ł o Ń c e	
	godz. min.		wschód g. m.	zachód g. m.
1	11	57	3 45	8 11
5	11	57	3 42	8 15
10	11	56	3 40	8 19
15	11	56	3 39	8 22
20	11	56	3 39	8 24
25	11	57	3 40	8 24
30	11	57	4 43	8 24

Wschód i zachód Księżycza.

Dnia	K s i e ż y c		Długość dnia g. m.
	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	1 51 r.	1 27 w.	16 22
5	3 2 r.	1 59 w.	16 29
10	6 53 r.	11 41 w.	16 36
15	0 39 w.	0 55 r.	16 40
20	6 49 w.	2 14 r.	16 42
25	11 16 w.	6 58 r.	16 42
30	0 30 r.	1 59 r.	16 39

Mał. 23 Kwietnia (5 maja) Imieniny Jej Cesarzkiej Mości Najjaśniejszej Pani ALEKSANDRY TEODOROWNY.—Dnia 27 Kwietnia (9 Maja) Urodziny Jego Cesarzkiej Wysokości Cesarzewicza Następcy Tronu Wielkiego Księcia JERZEGO ALEKSANDROWICZA.—Dnia 6 (18) rocznica urodzin Jego Cesarzkiej Mości Najjaśniejszego Pana MIKOŁAJA ALEKSANDROWICZA.—Dnia 14 (26) rocznica Św. Koronacji Ich Cesarzkiej Mości Najjaśniejszego Pana MIKOŁAJA ALEKSANDROWICZA i Najjaśniejszej Pani ALEKSANDRY TEODOROWNY.—Czerwiec. 2 Maja (6 Czer.) rocznica urodzin Jej Cesarzkiej Mości Najjaśniejszej Pani ALEKSANDRY TEODOROWNY.

KALENDARZ na 1898 rok.

LIPIEC ma dni 31.

Słońce wstępuje w znak LWA dnia 22.

19	1	F	Teodoryka.
20	2	N	N.M.P.
21	3	N	Heliadora.
22	4	P	Józefa Kalasa.
23	5	W	Cyryl i Met.
24	6	Ś	Dominiki.
25	7	O	Apoloniusza.
26	8	P	Eliabety.
27	9	S	Weroniki P.
28	10	N	7 br. Mecz.
29	11	F	Sabina W.
30	12	W	Jana Gwalb.
1	13	Ś	Malgorzaty
2	14	C	Bonawentur.
3	15	P	Honryka C.
4	16	S	N.M.P. Szk.
5	17	N	Aleksogo.
6	18	P	Szymona.
7	19	W	Win. a Faul.
8	20	Ś	Czesława
9	21	O	Praksedy
10	22	P	Marji Magd.
11	23	S	Apolinarego
12	24	N	Krystyny W.
13	25	P	Jakoba ap.
14	26	W	Anny Matki
15	27	Ś	Nacentali P.
16	28	C	Isotego
17	29	P	Marty
18	30	S	Julitty
9	31	N	Ignac. Loyol.

SIERPIEŃ ma dni 31.

Słońce wstępuje w znak PANNY dnia 22.

20	1	P	Piotra w Ok.
21	2	W	N.M.P. Aniel.
22	3	Ś	Znś. Szcz.
23	4	C	Dominika.
24	5	P	N.M.P. Śniec.
25	6	S	Prz. Pańskie
26	7	N	Kajetana.
27	8	P	Cyryjaka.
28	9	W	Romana.
29	10	Ś	Wawrzyńca
30	11	C	Zuzanny.
31	12	P	Klary P.
1	13	S	Hipolita.
2	14	N	Euzebiusza
3	15	P	Wn. N.M.P.
4	16	W	Rocha Wyz.
5	17	Ś	Mirona
6	18	C	Agapita M.
7	19	P	Rufina wuz.
8	20	S	Bernarda O.
9	21	N	Joanny Fr.
10	22	P	Symforjana
11	23	W	Filipa wuz.
12	24	Ś	Barłomieja
13	25	C	Ludwika.
14	26	P	Zefryny P.
15	27	S	Prz. s. Kij.
16	28	N	Augustyna.
17	29	P	Śc. św. Jana.
18	30	W	Róży Lim.
19	31	Ś	Rajmunda.

WRZESIEŃ ma dni 30.

Słońce wstępuje w znak WAGI dnia 23.

20	1	O	Idziego Op.
21	2	P	Stefana Kr.
22	3	S	Bronisławy
23	4	N	Rozalii P.
24	5	P	Wawrzyńca
25	6	W	Zacharyasza
26	7	Ś	Reginy P.
27	8	O	Nar. N.M.P.
28	9	P	Sergiusza.
29	10	S	Mikolaja.
30	11	N	Prota M.
31	12	P	Gwidona W.
1	13	W	Manryjusza
2	14	Ś	Pod. św. Kr.
3	15	O	Nikodema.
4	16	P	Cyryjaka.
5	17	N	5 bl. s. Fr.
6	18	N	Józ. z Kop.
7	19	P	Januariusza
8	20	W	Eustachju.
9	21	O	Matousza.
10	22	C	Maurycego
11	23	P	†Teofil P. M.
12	24	S	†Gerar. B.M.
13	25	N	Aurelii P.
14	26	N	Cypr. i Jna.
15	27	W	Hiltrydy.
16	28	Ś	Wacława.
17	29	C	Michała Ar.
18	30	P	Hieronima.

Lunacye.

- Pełnia d. 3 og. 4 m. 52 w.
- Ost.kw. „ 10 „ „ 12 „ „ 22 „
- Nów „ 18 „ „ 3 „ 27 „
- Pier.kw. „ 27 „ „ 8 „ 19 „

Wschód i zachód Słońca.

Dnia	Na kom. g. 12		S ł o Ń c e	
	godz. min.		wschód g. m.	zachód g. m.
1	12 3		3 44	8 23
5	12 4		3 47	8 21
10	12 4		3 52	8 18
15	12 5		3 58	8 13
20	12 6		4 4	8 7
25	12 6		4 11	8 0
30	12 6		4 19	7 52

Wschód i zachód Księżyc.

Dnia	K s i ę ż y c		Długość dnia g. m.
	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	0 46 w.	3 21 w.	16 38
5	2 42 w.	3 13 w.	16 35
10	4 8 r.	10 46 w.	16 25
16	1 53 w.	11 55 w.	16 16
20	7 55 w.	2 3 r.	16 4
25	10 20 w.	8 59 r.	15 59
30	12 — w.	6 31 r.	15 35

Pełnia d. 2 og. 12 m. 8 r.

- Ost.kw. „ 9 „ „ 1 „ 53 w.
- Nów „ 17 „ „ 6 „ 14 r.
- Pier.kw. „ 24 „ „ 4 „ 12 w.
- Pełnia „ 31 „ „ 8 „ 30 r.

Wschód i zachód Słońca.

Dnia	Na kom. g. 12		S ł o Ń c e	
	godz. min.		wschód g. m.	zachód g. m.
1	12 6		4 22	7 49
5	12 6		4 28	7 42
10	12 5		4 36	7 32
15	12 4		4 45	7 22
20	12 3		4 53	7 12
25	12 2		5 1	7 1
30	12 0		5 10	6 50

Wschód i zachód Księżyc.

Dnia	K s i ę ż y c		Długość dnia g. m.
	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	0 39 r.	6 9 w.	15 29
5	4 44 r.	8 34 w.	15 16
10	10 29 r.	9 46 w.	14 59
15	4 34 w.	11 50 w.	14 31
20	8 5 w.	5 1 r.	14 22
25	9 38 w.	6 19 w.	14 3
30	0 19 r.	5 43 w.	13 44

Lunacye.

- Ost.kw. d. 7 og. 6 m. 30 w.
- Nów „ 15 „ „ 7 „ 50 „
- Pier.kw. „ 22 „ „ 10 „ 19 „
- Pełnia „ 29 „ „ 6 „ 50 „

Wschód i zachód Słońca.

Dnia	Na kom. g. 12		S ł o Ń c e	
	godz. min.		wschód g. m.	zachód g. m.
1	12 0		5 13	6 45
5	11 59		5 20	6 38
10	11 56		5 28	6 24
15	11 55		5 35	6 12
20	11 54		5 45	6 0
25	11 52		5 53	5 49
30	11 50		6 2	5 37

Wschód i zachód Księżyc.

Dnia	K s i ę ż y c		Długość dnia g. m.
	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	2 33 w.	6 39 r.	13 36
5	7 12 r.	7 39 r.	13 20
10	1 4 r.	9 5 w.	13 1
15	5 41 r.	0 54 w.	12 40
20	7 18 w.	8 27 r.	12 20
25	10 11 w.	2 58 r.	12 9
30	2 43 w.	6 22 r.	11 10

Sierpień. Dnia 22 Lipca (8 Sierpnia) Imieniny Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani Cesarzowej MARYI TEODORÓWNY.

Wrzesień. Dnia 30 Sierpnia (11 Września) Uroczystość św. Aleksandra Newskiego.

KALENDARZ na 1898 rok.

PAŹDZIERNIK ma dni 31.
Słońce wstępuje w znak NIEOZ-
WIAKOZA dnia 23

19) Sek. Mł. Trojecka	1	8	Remigjusza.
10) Wod. mł. Eustasia	2	N	N. M. P. Róż.
1) Ap. Kodyrata	3	P	Kandyda
2) Sv. mł. Foka	4	W	Franciszka
3) Zacz. Joanna Pr.	5	Ś	Placyda M.
4) Sv. Lępa. Szekły	6	O	Brunona W.
5) Pr. Eupraxia	7	P	Marka.
6) O. A. M. E. Joana	8	Ś	Brigitty w.
7) Mł. Kalizstrata	9	N	Bogdana.
8) Ep. Harystona	10	P	Franciszka
9) Pr. Karłaka	11	W	Placydy P.
10) Sv. mł. Erygoria	12	Ś	Makymil.
1) P. Pr. Bor.	13	O	Edwarda Kr.
2) Sv. mł. Kurylija	14	P	Kalkista
3) Sv. mł. Dzierżka	15	Ś	Jadwigi wd.
4) Sv. mł. Eroska	16	N	Martynjana
5) Mł. Harystam	17	P	Wiktora B.
6) Ap. Szomy	18	W	Zukasa.
7) Mł. Szery	19	Ś	Piot. z Alk.
8) Pr. Helagii	20	O	Ireny i Mar.
9) Ap. Jakowa	21	P	Ursuli P. M.
10) Mł. Szekłamija	22	Ś	Kordull P.
1) Ap. Felidana	23	N	Sewer. Rom.
2) Kosmy i Amel.	24	P	Bafada Arch.
3) Mł. Karina	25	W	Kruspina
4) Naazaria	26	Ś	Ewar. P. M.
5) Pr. Ewonił	27	O	Sabły P. M.
6) Pr. Longina Cot.	28	P	Szym. i Tad.
7) Mł. Andrzej	29	Ś	Nasuzya E.
8) Ap. i Ew. Lukk	30	N	Germana B.
9) Prop. Joana.	31	Ś	Wolfganga

LISTOPAD ma dni 30.
Słońce wstępuje w znak
STRZELCA dnia 22.

20) Okt. V. mł. Artem.	1	P	Wsz. Śwłęt.
21) Pr. Ilariona	2	W	Dzień Z.
22) M. I. Bomm. M.	3	Ś	Huberta B.
23) Ap. Jakowa	4	O	Karola Bor.
24) Mł. Arosy	5	P	Zacharyasza
25) Mł. Marjana	6	Ś	Leonarda
26) Wł. Mł. Damytia	7	N	Op. N. M. P.
27) Mł. Nestora	8	P	Godfryda
28) Mł. Terentia	9	W	Teodora
29) Pr. mł. Anastas.	10	Ś	Andrzeja zA.
30) Sv. mł. Zjanovia	11	O	Marclina B.
31) Ap. Stachia	12	P	5 braci m.
1) Now. Sv. b. Kosmy	13	Ś	Dydaka.
2) Mł. Akwidana	14	N	St. Kost. Ser.
3) Mł. Aleksyma	15	P	Leopolda B.
4) Pr. Joannikija	16	W	Edmunda
5) Mł. Galaktiona	17	Ś	Salomei P.
6) Pr. Pawła asp.	18	O	Odona P.
7) Mł. Jeroka	19	P	Elzbiety kr.
8) Sof. Arch. Michala.	20	Ś	Feliksa Wal.
9) Mł. Oksimeora	21	N	Offar. N. M.
10) Ap. Olimpia	22	P	Cecylii P.
11) B. Mł. Myny	23	W	Klemensa
12) Joana młost.	24	Ś	Jana od Kr.
13) Sv. Joana Zdat.	25	O	Katarzyna
14) Ap. Felidana	26	P	Piotra A.
15) Mł. Guryja	27	Ś	Wirgijusza
16) Ap. i Ew. Mateja	28	N	Mansweta
17) Sw. Erygoria Neok.	29	P	Saturnia
18) Mł. Szatoka	30	W	Andrzeja A.

GRUDZIEŃ ma dni 31.
Słońce wstępuje w znak
KOZIOROŻCA dnia 22.

19) Nowb. Prp. Awdia	1	8	Eligjusza
20) Pr. Erygoria	2	O	Bibiany P
21) B. w. o. X. P. Bor.	3	P	Franciszka
22) Ap. Felidana	4	Ś	Barbary P.
23) Sv. Amehokija	5	N	Sabby Op.
24) V. mł. Ekateryna	6	P	Mikołaja B
25) Sv. mł. Klementa	7	W	Ambrozego
26) Pr. Alimkija	8	Ś	Nlep. Po
27) Wł. Mł. Jakowa	9	O	Leokadij P.
28) Pr. Steeana	10	P	NMP. Lor.
29) Mł. Parameza	11	Ś	Samazego
30) Ap. Awrya pier.	12	N	Aleksandra
1) Dok. Prp. Rajma	13	P	Eneji P.
2) Pr. Awakuma	14	W	Dyoskor. M
3) Pr. Cosoia	15	Ś	Walerjana
4) Wł. Mł. Wawary	16	O	Euzobiusz
5) Pr. Sawy	17	P	Zazara B.
6) Sv. Nic. M. C.	18	Ś	Gracjana
7) Sv. Awrosia Med.	19	N	Darjusza
8) Ap. Cososia	20	P	Teofila m.
9) Zacz. Sv. Anny	21	W	Tomasa A.
10) Mł. Eromosna	22	Ś	Zenona 2oł
11) Pr. Danida	23	O	Wiktoriaj P
12) Sv. Simejona	24	P	Wigilja
13) Mł. Ewstratia	25	Ś	Nar. Ohr. P.
14) Mł. Szepca.	26	N	Szczep. M.
15) Sv. Mł. E. szewerij	27	P	Jana Ewan
16) Prop. Agreka	28	W	Młodziank.
17) Pr. Danida	29	Ś	Tomasa
18) Mł. Sewastiana	30	O	Eugenjusza
19) Sv. Ronkasta	31	P	Sylwestra

Lunacye.

☾ Ost. kw. d. 7 og. 1 m. 44 w.
● Now „ 15 o „ 8 „ 17 r.
☾ Pier. kw. „ 22 o „ 4 „ 49 „
☼ Pełnia „ 29 o „ 7 „ 58 „

Wschód i zachód Słońca.

Dnia	Na kom. g. 12		S ło Ń c e	
	godz. min.	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	19 0	6 3	5 34	
5	11 59	6 10	5 25	
10	11 56	6 19	5 14	
15	11 55	6 28	5 2	
20	11 54	6 37	4 52	
25	11 52	6 46	4 41	
30	11 50	6 56	4 31	

Wschód i zachód Księżycy.

Dnia	K s i ę ż y c		Długość dnia g. m.
	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	5 53 r.	5 36 r.	11 36
5	8 19 r.	6 27 w.	11 20
10	2 17 r.	9 18 w.	10 59
15	4 47 r.	2 50 r.	10 39
20	6 30 w.	0 19 r.	10 21
25	1 20 w.	2 51 r.	10 1
30	3 59 r.	4 8 r.	9 41

Lunacye.

☾ Ost. kw. d. 6 og. 10 m. 7 r.
● Now „ 13 o „ 8 „ 0 w.
☾ Pier. kw. „ 20 o „ 12 „ 44 „
☼ Pełnia „ 27 o „ 12 „ 19 „

Wschód i zachód Słońca.

Dnia	Na kom. g. 12		S ło Ń c e	
	godz. min.	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	11 43	6 59	4 27	
5	11 44	7 7	4 20	
10	11 44	7 16	4 12	
15	11 45	7 25	4 4	
20	11 46	7 34	4 58	
25	11 47	7 42	3 52	
30	11 48	7 50	3 48	

Wschód i zachód Księżycy.

Dnia	K s i ę ż y c		Długość dnia g. m.
	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	6 18 r.	4 34 w.	9 34
5	11 10 r.	6 18 w.	9 19
10	2 33 w.	12 — w.	9 2
15	4 0 w.	6 16 r.	8 45
20	7 50 w.	0 20 w.	8 29
25	0 38 r.	2 5 r.	8 16
30	6 29 r.	3 16 r.	8 3

Lunacye.

☾ Ost. kw. d. 5 og. 5 m. 45 r.
● Now „ 13 o „ 7 „ 23 „
☾ Pier. kw. „ 19 o „ 11 „ 5 w.
☼ Pełnia „ 27 o „ 7 „ 19 „

Wschód i zachód Słońca.

Dnia	Na kom. g. 12		S ło Ń c e	
	godz. min.	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	11 49	7 51	3 47	
5	11 51	7 57	3 45	
10	11 53	8 3	3 44	
15	11 55	8 8	3 44	
20	11 58	8 11	3 45	
25	11 0	8 13	3 46	
30	11 3	8 14	3 53	

Wschód i zachód Księżycy.

Dnia	K s i ę ż y c		Długość dnia g. m.
	wschód g. m.	zachód g. m.	
1	7 45 r.	3 41 w.	8 2
5	11 45 r.	7 24 w.	7 54
10	1 29 w.	0 58 r.	7 46
15	3 33 w.	8 4 r.	7 40
20	9 10 w.	11 4 r.	7 38
25	1 47 r.	1 27 w.	7 38
30	7 52 r.	2 55 w.	7 42

Październik. Dnia 17 (29) Pamiątka cndownego ocalenia od nieszczęśliwego wypadku Ioh Cesarskich Mości Najjaśniejszego Pana ALEKSANDRA III i Jego Najdostojniejszej Rodziny. — **Listopad.** Dnia 21 Października (2 Listopada) rocznica wstąpienia na Tron Jego Cesarzkiej Mości Najjaśniejszego Pana MIKOŁAJA ALEKSANDROWICZA. — Dnia 24 (26) rocznica urodzin Jej Cesarzkiej Mości Najjaśniejszej Pani Cesarzowej MARJI TEODOROWNY. — **Grudzień.** Dnia 26 Listopada (8 Grudnia) Imieniny Jego Cesarzkiej Wysokoci Cesarzowicza Następcy Tronu Wielkiego Xięcia JERZEJO ALEKSANDROWICZA. — Dnia 6 (18) Imieniny Jego Cesarzkiej Mości Najjaśniejszego Pana MIKOŁAJA ALEKSANDROWICZA.

Wykaz alfabetyczny Świętych i Świąt na 1898 rok

z wyrażeniem dnia i miesiąca.

A.

Abdona M. 30 lipca.
Adelajdy 10 grudnia.
Adolfa B. 17 czerwca.
Adrijana M. 8 września.
Agapita M. 18 sierpnia.
Agatona P. M. 10 stycz.
Agaty P. M. 5 lutego.
Agnieszki P. M. 21 stycz.
Agrypiny 23 czerwca.
Albina Bisk. 1 marca.
Albiny P. 16 grudnia
Aleksandra B. w Rz.
26 lutego.
Aleksandra P. 3 maja
Aleksandra Męcz.
12 grudnia.
Aleksego W. 17 lipca.
Alfonsa 2 sierpnia.
Alfreda 3 lipca.
Alodji P. M. 21 paźdz.
Aloizego Gon. 21 czerw.
Amelii Księż. 10 lipca
Ambrożego B. 7 grud.
Anastaz. B. W. 2 maja.
Anastaz. M. 22 stycznia.
Anatolii M. 9 lipca.
Anatoliusza B. 3 lipca.
Andrzeja Ap. 30 listop.
Andrzeja Pus. 6 maja.
Andrz. z Krety 7 paź.
Anny *Maiki N. M. P.*
26 lipca.
Aniceta P. M. 17 kw.
Aniołów Str. 2 paźdz.
Anieli P. 31 maja.
Anagarego B. 4 lutego.
Antoniego Op. 17 stycz.
Antoniego Pad. 13 czer.
Antonina Ar. 10 maja.
Antoniny 16 grudnia.
Anzelma 21 kwietnia.
Apolinarego B. 28 lip.
Apolonii P. M. 9 lutego.
Apolonjusza M. 18 kw.
Arkadiusza M. 12 stycz.
Arseniusza B. 19 list.
Artura B. 6 paździer.
Anastazego B. 2 maja.
Augustyna. 3 sierpnia.
Augustyn. B. 28 sierp.
Aurelii P. 25 września.
Awita M. 12 stycznia.

B.

Balbiny P. 31 marca.
Barlaama 27 listopada.
Barbary P. 4 grudnia.
Barnaby Ap. 11 czerw.
Bartłomieja Ap. 2 sier.
Bazylego B. 14 czerw.
Beaty P. 8 maja.
Bedy kapł. 27 maja.
Benedykta Op. 27 mar.
Benona B. 16 czerw.
Bernarda Op 20 sierp.
Bernarda Sen. 20 maja
Bibianny P. 2 grudnia
Błażeja B. 3 lutego.
Boguchwała B. 22 mar.
Bogumila 10 czerwca.
Bonawen. Kar. 14 lip
Bonifacego M. 14 maja
Bonifacego B. 15 czerw.
Bonifac. B. F. 30 maja
Boże Ciało 9 czerwca.
Bronisławy P. 3 wrześ.
Brunona W. 6 paźdz.
Brygidy P. 1 lutego.
Brygidy Wd. 7 paźdz.

C.

Cecylii P. M. 22 listop.
Celestyna 6 kwietnia.
Celsa Męcz. 28 lipca.
Cezaryjusza B. 27 sier.
Cyprijana B. 16 wrz.
Cyprijana M. 26 wrz.
Cyrylla Bis. 9 lipca
Cyrjaka kap. 16 mar.
Cyrjaka M. 8 sierpnia
Cyrylla d. 22 marca
Czesława W. 20 lipca
Czterdz. Męc. 10 marca

D.

Damazego P. 11 grud.
Damiana M. 27 wrz.
Daniela M. 3 stycznia
Daniela Pr. 21 lipca
Dawida Kr. 30 grudnia
Dezyder. B. 21 maja.
Domicelli P. 7 maja
Dominika W. 4 sierp.
Dominiki P. 6 lipca.

Donata Pustel. 17 lut.
Dorotheusza 28 marca.
Doroty P. 6 lutego.
Dydaka Wyz. 12 list.
Dygny 11 sierpnia.
Dyonizego B. 8 kw.
Dyonizego M. 9 paź.
Dzień Zad. 2 listopada.

E.

Edmunda B. 16 listop.
Edyty król. 15 grud.
Edwarda Kr. 13 paź.
Eliasza Pr. 20 lipca
Eligiusza B. 1 grudnia
Elizeusza Pr. 2 paź.
Elżbiety wd. 8 lipca.
Elżbiety 5 listopada.
Elżbiety Kr. 19 list.
Emiliana B. 11 wrz.
Emiljanny 5 stycznia.
Emilii 30 Czerwca.
Engielberta 7 listop.
Epifanijusza B. 7 kw.
Erazma B. 2 Czerwca
Estery Kr. 18 list.
Euchar. B. 20 lutego.
Eudoks. M. 7 wrz.
Eufemii P. 16 wrz
Eugenii P. M. 24 gr.
Eugeniusza M. 14 sier.
Eugeniusza 30 grud.
Eulalii P. 12 lutego.
Eustach. M. 20 wrześ.
Euzebjji P. M. 29 paź.
Euzebijusza B. 16 grud.
Ewarysta P. 26 paź.
Ezychia. kr. 3 paź.
Ezechiela Pr. 26 kw.

F.

Fabiana M. 20 stycz.
Faustyna M. 15 lutego
Faustyny wd. 19 gr.
Felicjana B. 24 stycz.
Felicjana M. 9 czerw.
Feliksa Pap. 30 maja
Feliksa kap. 18 maja.
Feliksa z Noli 14 st.
Feliksa M. 30 sierpnia
Feliksa Wal 20 list.
Ferdyn. kr. 30 maja

Fidelisa Kap. 24 kw.
Filipa Ap. 1 maja.
Filipa Ner. 26 maja.
Filipa Benic. 23 sierp.
Filomeny P. M. 5 lip.
Flawiana M. 28 stycz.
Flawii P. 5 paźdz.
Florentyna B. 16 paźdz.
Florjana M. 4 maja.
Florcentyny M. 15 paźdz.
Fortunata M. 26 lutego
Franc. Bor. 10 paźdz.
Franciszka Sal. 29 st.
Franciszka a P. 2 kw.
Franciszka Ser. 4 paź.
Francisz. W. 3 grudn.
Francisz. wd. 9 marca.
Fulgencjusza B. 1 st

G.

Gabrjela Ar. 18 mar.
Gaudencji P. 20 sierp.
Gaudentego B. 12 list.
Gawła Op. 16 paź.
Gedeona Sed. 18 czerw.
Genowefy P. 3 stycz.
Gerarda B. 24 wrześ.
Germana B. 28 maja.
Gertrudy P. 17 marca.
Gerwazego 19 czerwca.
Getryda B. 8 listop.
Gracyana B. 18 grud.
Grob. Chr. 24 kwiet.
Grzegorza B. 4 stycz.
Grzegorza P. 12 marca
Grzegorza Nazj. 9 maja
Grzegorza Cudotw.
18 listopada.
Gustawa 2 sierpnia.
Gwidona W. 12 wrz.

H.

Heleny Ces. 2 marca.
Heljodora 3 lipca.
Henryka Ces. 15 lip.
Henryka B. M. 19 st.
Hermeneg. M. 13 kwiet.
Hermogenesa 19 kw.
Hiacynty P. 30 stycz.
Higina P. M. 12 stycz.
Hilarego 14 stycznia.

Hieronima D-ra koś.
30 września.
Hipolita 13 sierpnia.
Honoraty P. 12 stycz.
Huberta B. 3 listopada
Hugona 1 kwietnia.

I.

Idy Panny 13 kwietnia
Idziego Op. 1 września
Ignacego B. 1 lutego.
Ignac. Lojoli 31 lipca.
Ildafonsa 23 stycznia.
Imienia Jezus 16 stycz.
Imienia Maryi 11 wrz
Inocentego P. 28 lip.
Ireneusza Bis. 25 mar.
Ireneusza M. 15 grud.
Ireny Panny 20 paźdz.
Iwona W. 29 maja
Izabeli P. 15 marca.
Izajasza Pr. 6 lipca.
Izydora B. 4 kwietnia.
Izydora Oracz. 10 maja.

J.

Jacka wyz. 31 sierp.
Jadwigi wd. 15 paźdz.
Jakóba Ap. 1 maja.
Jakóba Ap. 25 lipca.
Jakóba Patr. 21 kwiet.
Jakóba z Niz. 15 lipca.
Jakóba Pust 17 lutego.
Jana Jalm. 23 stycz.
Jana Chryz. 27 stycz.
Jana Franc. 16 czerw.
Jana z Mat W. 8 lutego
Jana Bożego 3 marca.
Jana w Oleju 6 maja.
Jana Nep. 16 maja
Jana Pap. 27 maja.
Jana Chrz. 24 czerwca
Jana M. 26 Czerwca.
Jana Gwałb. 12 lipca.
Jana Kantego 23 paź.
Jana z Dukli 10 lipca
Jana Kap. W. 23 paź.
Jana od Krz. 24 list.
Jana Ewang. 27 grud.
Januar. B. M. 19 wrz.
Jerzego M. 24 kwiet.
Joachima Ojca N. M.
P. 4 września
Joanny wd. 24 maja.
Joanny Frem. 21 sierp.
Jolanty Wd. 16 czerw.
Jordana W. 13 lutego.
Jowity M. 15 lutego.
Józefa Oblub. N. M. P.
19 marca.
Józefa Kalasant. Wy-
znawcy 4 lipca.
Józefa z Kop. 18 wrz.
Judy Tad. A. 28 paź.
Judyty wd. 16 listop.
Juljana M. 27 stycznia.

Jaljana M. 13 lutego.
Juljanny P. 16 lutego
Julji P. M. 22 maja
Juljusa P. 12 kwietnia
Julity P. M. 30 lipca.
Justa B. 2 września.
Justyna B. 17 września
Justyniana B. 5 wrześ.
Justyny P. M. 7 paź.
Juwencjusza M. 1 czer.

K.

Kaja M. 22 kwietnia
Kajetana W. 7 sierpnia
Kaliksta P. 14 paźdz.
Kamilla W. 18 lipca.
Kandyda M. 9 paźdz.
Kanuta Kr. 19 stycznia
Karola Br. 4 listop.
Karoliny 5 lipca.
Kasjana M. 13 sierp.
Kassylidy 15 kwietnia
Katarzyny Król. Sz. w.
23 marca.
Katarz. Sen. 30 kwiet.
Katarz. P. M. 25 list.
Katedry ś. P. w Rzy-
mie 18 stycznia.
Katedry ś. Pawła w An-
tjoebii 22 lutego.
Kazimierza Kr. 4 marca
Kiljana B. 8 lipca.
Klary P. 12 sierpnia
Kleta Pap. 23 listop.
Klemen. B. M. 13 lutego
Klemensa P. 23 list.
Kleofasa M. 25 wrz.
Klotyldy Kr. 6 czerw.
Kleoty P. 6 marca.
Konstant. W. 11 marca
Konrada B. 26 listop.
Korduli P. 22 paźdz.
Korneli M. 31 marca.
Kozmy M. 27 wrześ.
Kryspina i Kryspiniana
25 października.
Krzystyny P. 24 lipca.
Krzysztofa M. 27 lipca.
Kunegundy C. 3 mar.
Kunegundy K. 24 lip.
Kwiryna M. 20 marca

L.

Lamberta 16 kwietnia
Larga M. 8 sierpnia
Leandra B. 27 lutego.
Leokadyi F. 9 grud.
Leona I Pap. 11 kw.
Leona IX P. 28 czer.
Leonarda W. 5 listop.
Leonidasa 28 stycznia
Leonilli P. M. 17 st.
Leopolda Mar. 15 list.
Leopolda M. 18 marca
Luejusza B. 11 lutego

Lucjana M. 7 stycznia
Lucyny P. 30 Czerw.
Ludgard. P. M. 16 cz.
Ludgera B. 26 marca.
Ludw. Kr. S. 19 sierp.
Ludw. Kr. Fr. 25 sier.
Ludwiki P. 15 kwiet.

Ł.

Ładyst. z Giel. 25 wrz
Łazarza B. 17 grud.
Łucyi P. 13 grudnia.
Łukasza Ew. 18 paź

M.

Macieja Ap. 25 lutego
Magdaleny 25 maja
i 22 lipca.
Makarego Op. 2 stycz.
Makryny M. 21 lipca
Małgorzaty Kr. Węg.
13 lipca.
Małgorzaty Kr Sz. w.
10 czerwca.
Małg. P. i M. 20 lipca
Mamerta B. 11 maja.
Mansfeta B. 28 listop.
Marcella P. 16 stycz.
Marcelli wd. 31 stycz.
Marcellina P. 18 czerw.
Marcellina P. 26 kw.
Marcina B. 11 listop.
Marcjana M. 17 kw.
Marcjanny P. M. 9 st.
Maryi Egipc. 10 kwiet.
Maryi z Angli 28 cz.
Maryi Kleofy 9 kwiet.
Maryi Magd. 31 maja
Maryi Magd. w Jeroz.
22 lipca.
Marjuza 19 stycznia
Marka Ew. 25 kwiet.
Marka M. 24 marca
Marka z Rz. 18 czerw.
Marty P. 29 lipca
Martyny P. 30 stycz.
Marty M. 19 stycznia.
Mateusza Ap. 21 wrz
Matyldy Kr. 14 mar.
Maurycjusza 22 wrześ.
Maurycego 13 września
Maksyma B. 12 paź.
Maksymina B. 6 czerw.
Medarda B. 8 czerw.
Melanii P. M. 18 lut.
Metodego 9 lipca.
Michała A. 29 wr.
Mikołaja z Tolentynu
10 września.
Mikołaja B. 6 grud.
Mirona M. 17 sierpnia
Młodzianków 23 grud.
Modesty P. 15 czerw.
Moniki wd. 4 maja.

N.

Narcyza B. 29 paźdz.
Narodzenie Chrystusa
25 grudnia.
Narodzenie N. M. P.
8 września.
Natalii P. 27 lipca.
Nawr. ś. Paw. 25 st.
Nazariusza B. 28 lip.
N. M. P. Aniel. 2 sier.
N. M. P. od wyzwolenia
z niewoli 24 wrześ.
N. M. P. Loret. 10 gr.
N. M. P. Łaskaw. 8 ma.
N. M. P. Róż. 2 paź.
N. M. P. Śnież. 5 sierp.
N. M. P. Szkapł. 16 lip.
Naw. N. M. P. 2 lipca.
Nemezjusza M. 19 gr.
Nicefora B. 13 marca.
Niepokalane Poczęcie
N. M. P. 8 grudnia.
Nikod. M. 15 wrześ.
Norberta B. 7 czerw.
Nowy Rok 1898 1 stycz.

O.

Oczyszczenie N. M. P.
2 lutego.
Ofiar. N. M. P. 21 list.
Oktawjana M. 22 mar.
Onufrego pus. 12 czer.
Op. ś. Józefa 1 maja.
Op. N. M. P. 16 listop.
Optata B. 4 czerwca.
Ottona B. 2 lipca.
Ottona M. 16 stycznia.
Otylii P. M. 13 grud.

P.

Pafnucego M. 19 kw.
Pankracego 12 maja.
Pantaleona M. 27 lipca
Paschalisa 17 maja.
Paschazego B. 22 lut.
Patrycyi M. 13 marca.
Paulina B. 22 czerw.
Pauliny wd. 26 stycz.
Pawła M. 26 czerwca.
Pawła I pus. 15 stycz.
Pelagii P. 11 lipca.
Pelagii pok. 12 paź.
Petroneli 31 maja.
Pięciu ran ś. Francisz.
17 września.
Piotra Chr. 4 grudnia.
Piotra Egzorc. 2 kw.
Piotra Nolaski 31 st.
Piotra M. 29 kwietnia
Piotra Cel. 9 maja.
Piotra z Werony M.
20 kwietnia.
Piotra i Pawła 29 cz.

Piotra w Ok. 1 sierp.
 Piotra z Alk. 19 paź.
 Piusa pap. 5 maja.
 Placydy M. 5 paźdz.
 Placydy P. 11 paź.
Pod. ś. Krz. 14 wrz.
 Polienkta M. 21 maja.
 Polikar. B. M. 26 stycz.
Prapielec 23 lutego.
 Proksedy P. 18 lipc.
 Prokopa M. 4 lipca.
 Prokula M. 1 czerwca.
 Prospera B. 25 czerw.
 Prota M. 11 września.
 Protazego 19 czerwca.
 Pryma M. 3 czerwca
 Pryski P. 18 stycznia.
Przem. Pańskie 6 sier.
 Przen. ś. Kaź. 27 sier.
 Przen. ś. Woj. 20 paź
 Przen. ś. Stanisł. Bis
 27 września.
 Pulcheryi P. 10 wrz.

R.

Rafała Ar. 24 paźdz.
 Rajmunda Kar. 23 sty.
 Reginy P. 7 września
 Remigiusza B. 1 paź.
 Roberta Op. 7 czerw.
 Rocha W. 16 sierpnia.
 Romana Op. 28 lutego
 Romana M. 9 sierpnia.
 Romany P. 23 lutego
 Romualda Op. 7 lutego.
 Rozalii P. 4 września.
 Rozesłanie Ap. 15 lip.
 Róży P. 26 sierpnia
 Ruffy M. 28 listopada.
 Rufina W. 19 sierpnia.
 Rufiny P. 31 sierpnia.
 Rnperta B. 27 marca.
 Ryszarda B. 3 kwiet.

S.

Sabby Op. 5 grudnia.
 Sabina W. 11 lipca.
 Sabiny M. 27 paźdz.
 Salezego M. 12 sierp.
 Salomei P. 17 listopada
 Salwiana 17 marca.
 Saturnina M. 29 list.
 Saturniny P. M. 4 czer.
 Scholastyki P. 10 lut.
 Ścięgie ś. Jana Chrz
 29 sierpnia.
 Scrapiona Wyznaw. M.
 14 listopada.
Serca Jezusa 17 czerw.
 Sergiusza M. 24 lut.
 Serwacego B. 13 mar
 Serwiliانا M. 20 kw.
 Seweryna Op. 8 stycz.
 Siedmiu braci śpiących
 23 maja.
Siedm. Boles. N. M. P.
 1 kwietnia.
 Sebastjana M. 20 st.
 Sennena M. 30 lipca.
 Sotera Pap. 22 kwiet.
 Spirydjona B. 14 grud.
Stanisława B. 8 maja
Stanisł. Kost. 13 list.
 Stefana Kr. W. 2 wr.
 Sulpicjusza 20 kw.
 Sygryda B. M. 25 lut.
 Sylwerjusza 20 czerw.
 Sylwestra P. 31 grud.
 Sylwiana B. 17 lutego
 Symeona 18 lutego
 Symfor. M. 22 sierpnia
 Symezjusza M. 12 gr.
 Syksta p. 28 marca.
Szczepana M. 26 grud.
 Szczepana p. 2 sierp.
 Szymona z L. 18 lut.
 Szymona Ap. 28 paź.
 Szymona z Ed. 5 lis.

T.

Tadeusza Ap. 28 paź.
 Tarsylii P. 24 grud.
 Tekli P. 23 września.
 Telefora P. M. 5 st.
 Teobalda P. 1 lipca.
 Teodora M. 9 listopada
 Teodora Zak. 7 st.
 Teodory M. 1 kwiet.
 Teodory P. 11 wrześ.
 Teodozyi P. M. 29 maja
 Teodoryka 1 lipca.
 Teofila B. 27 kwietnia
 Teofila M. 29 grudnia
 Teresy P. 15 paźdz.
 Tomasza z Ak. 7 mar.
 Tomasza Ap. 21 grud.
 Tomasza Kan. 29 gr.
 Trójcy Św. 5 czerwca
 Trzech Kr. 6 stycznia
 Tyburejusza 14 kwiet.
 Tymot. B. M 24 stycz.
 Tytusa B 4 stycznia

U.

Ubalda B. 16 maja
 Urbana p. 24 maja
 Urszuli p. 21 październ.

W.

Wacława Kr. 28 wr.
 Walentego Kap. M.
 14 lutego.
 Walerego B 12 gr.
 Walerego M. 12 wr.
 Waleryi M. 5 czerwca
 Waleryi p. 9 grudnia
 Walerjana M. 14 maja
 Wawrzyńca m. 10 sier.
 Wenantego M. 18 maja
 Wenefrydy P. 13 st.
 Weroniki P. 13 stycz.

Wielkanoc 10 kwiet.
 Wiktora 1 września
 Wiktoryi p. 23 grud.
 Wiktoryny M. 6 wrześ.
 Wiktoryana B. 5 m.
 Wiktora B. M. 2 list.
 Wilhelma B. 10 sty.
 Wilhelma Op. 6 kwiet.
 Wilhelma Ks. 28 mar.
 Wilbalda B. 7 lipca.
 Winbranda B. 7 list.
 Wincent. B. 20 marca.
 Wincent. M. 21 stycz.
 Wincent. Fer. W. 5 kw.
 Wincent. a P. 19 lipca
 Wincent. Kadł. 13 paź.
 Wita 15 czerwca.
 Witalisa M. 28 kwiet.
 Władysława Kr. 27 cz.
Wniebowstąpienie Pań-
skie 19 maja.
 Wojc. B. M. 23 kw.
 Wolfganga B. 31 paź.
Wszystkich Świętych
 1 listopada.

Z.

Zacharjasza Proroka
 29 maja.
 Zacharjasza 5 listopada
Zaślubiny N. M. P.
 23 stycznia
 Zefiryna papieża 26
 sierpnia.
 Zenobii P. 30 październ.
 Zenobjusza 30 paźdz.
 Zenobjusza M. 24. gr.
 Zenona Żoł. 22 grud.
Zesłanie Ducha św.
 29 maja
 Zofji z 3 cór. 15 maja
 Zuzanny P. M. 11 sier.
 Zygmunta Kr. 2 maja.

TABLICA ŚWIĄT RUCHOMYCH

od roku 1898 do końca XIX-go wieku.

Rok	Środo- poście	Niedziela Wielkanocna	Wniebo- wstąpienie	Zielone Świątki	Boże Ciało	Niedziela Adwentowa
1898	23 lutego	18 kwietnia	19 maja	29 maja	9 czerwca	27 listopada
1899	15 lutego	2 kwietnia	11 maja	21 maja	1 czerwca	3 grudnia
1900	28 lutego	15 kwietnia	24 maja	3 czerwca	14 czerwca	2 grudnia

UWAGA. Środopocście przypada zawsze na 25 dni przed Niedziela Wielkanocną. Wniebowstąpienie 39 dni, Zielone Świątki 49 i Boże Ciało 60 dni po Wielkiejnocy.

Słowo Wstępne.

Przystąpiwszy do wydawania „*Kalendarza dla Polaków i Polek*” uważaliśmy za obowiązek poświęcić pierwszy rocznik pamięci niezapomnianego Wieszcza. Dajemy czytelnikom garść prac, dotyczących *Mickiewicza* i wiązanek jego utworów — jednym słowem książkę o Nim i z Niego. Pomimo różnostronnych trudności, wpływających z podobnego przedsięwzięcia, nie szczędziliśmy starań, aby wydawnictwu naszemu nadać możliwie wytworną szatę, zwracając przytem baczną uwagę na przystępność treści w celu uczynienia *Kalendarza* dostępnym dla najszerszego ogółu. Pragnęliśmy rozpowszechnić wiadomości o życiu bez skazy i świetlanej postaci naszego Wieszcza i wzbudzić kult dla *Pieśniarza* tam nawet, gdzie jeszcze imię Jego nie dotarło.

O ile nasze pragnienia się urzeczywistnią, sądzić, o tem nie będziemy, — w każdym razie głęboka cześć, jaką ma ogół dla *Mickiewicza* i wszystkiego, co Jego dotyczy, każe nam się spodziewać życzliwego przyjęcia pierwszego rocznika „*Kalendarza dla Polaków i Polek*”.

W następnym roku, — da Bóg doczekać — ogólnoliteracką treść *Kalendarza* uzupełnimy nowymi nieznanymi szczegółami o życiu i osobie wielkiego Poety.

WYDAWCA.

W Listopadzie, 1897 r.

Adam Mickiewicz

Według L. Horowitz'a.

PAMIĘCI ADAMA MICKIEWICZA.

*Nad błękitnym krętym Niemnem,
Co się w ciasnych ramach miota,
Gdzie lśni na tle lasów ciemnem
Ruń zbożowa srebrno-złota,*

*W cichym dworku, który trwałe
Modrzewiowe wsparty belki,
Przyszło na świat, nam na chwałę,
Wielkie serce i duch wielki.*

*Miłość — cnotę dawnych czasów
Z piersi matki swojej wyssał;
Szum prastarych puszczy i lasów
Do marzenia go kołysał.*

*Gwarzyły z nim dęby stare,
Królujące nad drzew tłumem,
W młodej duszy silną wiarę
Zaszczepiały swoim szumem.*

*Prawiły mu stare buki,
Wzrastające w traw kobiercu,
Aby pamięć przodków wnuki
Zachowały wiecznie w sercu.*

*Powiały swe koleje
 Łzawe brzozy z po nad wody,
 Szeptął dawne zmierzchłe dzieje
 Mech zgrzybiały siwobrody.
 O nieznanym chłopiec światach
 Słuchał baśni wśród zajęcia,
 Biegły lata — i po latach
 Wyrósł wielki mąż z chłopięcia.*

*Powtarzając, co mu lasy
 Wyśpiewały w młode lata,
 Mocą słowa wzruszał masy,
 Wywołując podziw świata.*

*I roztoczył w cudnej pieśni
 Nieprzebrane piękna skarby,
 Dobył życie z czasu pleśni
 I w tęczowe ubrał farby.*

*Nad ludzkości płakał losem,
 Że go mnogość chmur ocienia
 I potężnym serca głosem
 Wołał: „Ramie do ramienia!”*

* * *

*Sto lat długich upłynęło,
 Pieśni jego lśnią się, złotą;
 Żyje wielkie mistrza dzieło
 Z niezachwianą niczem mocą.*

*Żyją myśli, w pieśń zakłętą
 I roznosi je w dal echo,
 Są dla wszystkich drogie, święte
 I w pałacach i pod strzechą.*

*Upajają nas swą wonią
 I wskrzeszają dawne dzieje,
 Ni je zniszczyć ludzką dłonią,
 Ni ich wichur nie rozwieje.*

*Żadna ludzka moc nie skruszy
 Pieśni gdzie się geniusz streszcza
 Nie wypleni nam nikt z duszy
 Bezgranicznej czci dla wieszczka.*

*I w uczuciach swych najszczerzi,
 Na kolanach przed nim zgięci,
 Wołać będziem z głębi piersi:
 „Niech się imię Jego święci!”*

Antoni Orłowski.

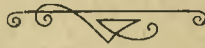

Szkic Cypryana Godebskiego do projektowanego modelu pomnika Adama Mickiewicza w Warszawie.

Pomnik dla Wieszcza.

Setna rocznica urodzin nieśmiertelnego wieszcza Adama Mickiewicza uroczystym echem ozwała się w sercu całego społeczeństwa i obudziła gorące pragnienie uczczenia tej wiekopomnej chwili. Z każdym dniem rosło to ciche, na dnie duszy ukryte, pragnienie. Powoli zaczęły się pojawiać w prasie głosy, wzywające do uczczenia pamięci Tego, który potęgą swej pieśni wznosi nas nad poziomy, a pierwszy z jasno postawionym i w realne kształty przybranym projektem wystąpił p. Hugo Wróblewski w noworocznym numerze „Gazety Radomskiej“.

Artykuł p. *Wróblewskiego* brzmiał, jak następuje:

„W roku przyszłym przypada setna rocznica urodzin Adama Mickiewicza, jednego z największych geniuszów poetyckich polskich i całego świata.

Potężna pieśń nieśmiertelnego poety chlubą jest narodu, chwałą literatury polskiej i powszechnej.

Twórcą: „Ody do młodości“, „Grażyny“ i „Pana Tadeusza“, bożyszczem jest naszemu Pieśń jego wstrząsa i porywa, lub na skrzydłach swych unosi nas w cudny świat Piękną, Prawdy i najwznioślejszych ideałów ludzkości!

W roku 1898 przypada setna rocznica urodzin Tego, co narodowi dał pieśń, jako świadectwo jego potęgi duchowej. Rocznice tę, w dowód wdzięczności, uczyć powinniśmy z całą powagą, jaka przystoi narodowi, stawiającemu ponad wszystko zdrowy rozum polityczny. Chodzi tu o złożenie hołdu największemu Geniuszowi naszemu, nie zaś o czeze jakieś manifestacje!

Jakie kształty nadać temu obchodowi, ażeby upamiętnić na zawsze setną rocznicę urodzin wieszcza, niechaj postanowią w Warszawie najznakomitsi przedstawiciele pióra i obywateli; ja rzucam myśl z tą nadzieją, że znajdzie uznanie wśród kolegów warszawskich, i o ile to będzie możebnem, nie przebrzmi bez echa.

Zdaniem mojem, należałoby:

1) Ażeby w dniu, w którym przyszedł na świat wielki Poeta, wszystkie czasopisma polskie, wychodzące w Warszawie i w kraju tutejszym, numery swe poświęciły wyłącznie — Adamowi Mickiewiczowi;

2) Ażeby wydawcy warszawscy „viribus unitis“ ogłosili drukiem, o ile można najtańsze wydanie dzieł Adama Mickiewicza, na pamiątkę setnej rocznicy Jego urodzin;

3) Ażeby w dniu oznaczonym, w Archikatedrze warszawskiej, wmurować skromną tablicę marmurową z napisem:

„W setną rocznicę urodzin Adama Mickiewicza. Wdzięczni rodacy.

1798 d. 24/XII 1898“.

4) Ażeby wyjednać u władzy pozwolenie na zebranie funduszu, który nosiłby tytuł: „Stypendjum imienia Adama Mickiewicza“ dla studentów uniwersytetu warszawskiego, poświęcających się studjom nad językiem polskim lub literaturą polską.

Oto projekt oddania czei Geniuszowi, w setną rocznicę Jego urodzin, jaki nakreśliłem z tą myślą:

„Że tam, gdzie naród zasługi i cnotę
I wielkich mężów umie wielbić dzieła,
Tam zawsze prawdy świeci słońce złote
I prawda wieków nigdy nie zginieła“.

H. Wróblewski.”

Piękne te projekty wydały się jednak niewystarczającymi. Społeczeństwo zapragnęło uczcić narodowego wieszcza widomym znakiem pamięci na jednym z najpocześniejszych miejsc w Warszawie. Zawiązał się komitet, który rozpoczął starania o wyjednanie u władzy pozwolenia na pomnik Adama Mickiewicza. Starania te w bardzo krótkim czasie uwieńczone zostały pomyślnym skutkiem i w dniu 8 maja 1897 r. redakcyje wszystkich pism polskich ogłosiły następujący komunikat:

„Komitet budowy pomnika Mickiewicza ma zaszczyt podać do publicznej wiadomości, że otrzymał zezwolenie Jenerał-Gubernatora J. O. Ks. Imeretińskiego, w odezwie z d.19-go

kwietnia st. st. 1897-go r., № 418, na wzniesienie pomnika Mickiewiczowi na placu publicznym w Warszawie, oraz na zbieranie potrzebnego funduszu drogą składek.

Komitet, zostający pod prezydencją mianowanego z urzędu ks. Michała Radziwiłła, zorganizował się, wybierając na wiceprezesa Henryka Sienkiewicza, na skarbnika Leopolda Kronenberga i na sekretarza Zygmunta Wasilewskiego.

Biuro i kasa komitetu mieszczą się w domu L. Kronenberga (Mazowiecka, 22).

Blizsze szczegóły, dotyczące zbierania składek, wkrótce będą ogłoszone.

Warszawa, d. 6 go maja 1897-go r.

Wiceprezes: *Henryk Sienkiewicz*

Sekretarz: *Zygmunt Wasilewski.*

Wkrótce potem komitet, który składał się z dwunastu osób wydał od siebie następującą odezwę:

OD KOMITETU BUDOWY POMNIKA MICKIEWICZA w WARSZAWIE, WEZWANIE DO SKŁADEK.

„Powołani do wzniesienia pomnika największemu z poetów polskich, a zdając sobie jasno sprawę z odpowiedzialności za należyte wykonanie tego dzieła, przystępujemy do pracy z tem większą otuchą, że czujemy się być wykonawcami woli społeczeństwa ofiarnego i solidarnego. Życzenia jego zrozumieć było naszym pierwszym zadaniem; wszystko, co dalej czynić mamy, będzie już tylko wybieraniem najprostszycy dróg do osiągnięcia upragnionego celu.

Na teraz, gdy formalności do zbierania składek przez redakcyje pism i kasę Komitetu zostały już załatwione; gdy nadto poczynione są kroki co do uzyskania placu pod pomnik i wyboru artysty, który ma dzieła dokonać, — pozostaje rzecz najważniejsza do spełnienia: zebranie odpowiedniego funduszu.

Pisarzowi, który kochał „za miliony”, miliony pomnik wnieść winny, to też wierzymy, że ofiarność ogółu będzie nie tylko hojna, lecz i powszechną. Odwołując się teraz do niej, dajemy tylko hasło, że czas już gromadzić fundusze, bo dzień 24 grudnia 1898 roku, w którym pomnik stanąć ma gotowy, jest już bliski.

Wierzymy również, że nikt nie będzie się powstrzymywał od przesyłania darów choćby najdrobniejszych, bo czuje to ogół, że na pomnik Mickiewicza złożyć się powinny i hojność bogatych, i wdowie grosze maluczkich. Bogaci niech dają wiele, ubodzy — co mogą.

Razem więc w imię *Boże* bierzmy się do dzieła, pomnąc, że tylko Naród, umiejący uczcić swych Wielkich, godzien jest miana narodu.

Za przewodniczącego: *A. Kłobukowski.*

Sekretarz: *Z. Wasilewski.*

Warszawa, 24 maja 1897 roku.

Wezwanie komitetu rozbrzmiało szeroko i dotarło wszędzie, gdzie tylko mowa polska żyje. Z „pałaców sterczących dumnie“ i z pod strzech słoniarnych posypały się składki, od hojnych magnackich ofiar do ubogich wdowich groszy, w ścisłym tego słowa znaczeniu, ze skwapliwością, która nam zaszczyt przynosi. Zdawało się że jedni przed drugimi współubiegają się o to, kto prędzej swój datek na pomnik dla wieszczą położyć. W przeciągu *dwóch miesięcy* zebrano przeszło *dwakroć sto tysięcy rubli*. Składki na pomnik zamknięto w dniu 14 Lipca 1897 r. Tem gorącym pragnieniem uczczenia wieszczą, pragnieniem, popartem czynem, wyrażającym się w nieoczekiwanej, niezmiernej gotowości do składania ofiar — dowiedliśmy, że nie jesteśmy „szkieletów ludem“ i że zasługujemy na miano narodu.

Pomnik więc dla Mickiewicza stanie niebawem na placu na Krakowskiem Przedmieściu wprost ulicy Trębackiej. Dnia 27 września r. b. o godzinie 2-ej p. Zygmunt Twarowski, imieniem magistratu, zdał komitetowi budowy pomnika Mickiewicza, w osobach członków komitetu dr. Karola Benniego i sekretarza p. Zygmunta Wasilewskiego, a w obecności budowniczych komitetu pp. Józefa Dziekońskiego i Władysława Marconiego — plac pod budowę pomnika. Plac ten, długości 29 sąż. stanowi część skweru, leżącą wprost ulicy Trębackiej. W kilka dni potem rozpoczęto przedwstępne roboty na owym placu.

Ażebym nie przewlekać sprawy, komitet zaniechał drogę konkursów i wykonanie pomnika powierzył wybranemu przez siebie znanemu artyście-rzeźbiarzowi Cypryanowi Godebskiemu.

Godebski, wnuk pułkownika tegoż imienia, który zginął w bitwie pod Raszynem, syn zaś Ksawerego, jednego z założycieli szkoły polskiej na przedmieściu Batignoles w Paryżu i przed lat 30 profesora historii polskiej w tejże szkole. Przyszły twórca pomnika cieszy się w Paryżu powszechnem poważaniem, zarówno między francuzami jak i w kolonii polskiej i przed kilku miesiącami formujące się Koło polskie artystyczno-literackie jednogłośnie wybrało go na swego prezesa.

Jako rzeźbiarz, Godebski znany jest zaszczytnie z licznych dzieł, między którymi najgłośniejsze: pomniki Teofila Gauthier i Berlioza na cmentarzu Montmartre; generała Bertranda i śpiewaka Tamberlicka na Père-Lachaise; posąg Fr. Sewaera przed ratuszem w Hadze; „Perswazyja” — grupa kolosalna, zakupiona dla muzeum w Lille; „Siła brutalna, dusząca geniusz”, — grupa marmurowa, znajdująca się w muzeum w Tulonie; „Marzenie Sławy” grupa ofiarowana przez artystę gminie miasta Lwowa. Prócz tego wspomnieć należy o pięknych biustach wielkich muzyków dla konserwatorium muzycznego w Brukselli; godnymi uwagi także są: popiersie Rossiniego dla miasta Wejmaru, popiersie hr. Zichy dla Budapesztu, statuetka Madonny, zamówiona przez królową portugalską, oraz prace rzeźbiarskie dla teatru w Monte-Carlo.

Talent i długi goletnie doświadczenie Godebskiego pozwalają mieć nadzieję, że artysta podoła zaszczytnemu a niełatwemu zadaniu, a skład komitetu każe ufać, że sprawa narodowa pomyślnie i z godnością załatwiona zostanie. Rozpoczęto ją *w imię Boże*, więc ułomności i słabostki ludzkie spazyczyć jej nie powinny.

Model pomnika według projektu Godebskiego w następujących słowach opisuje „Kur. Warsz.“:

„Mamy przed sobą wielki kwadrat o szerokości 18 metrów w podstawie, na którym wzniesie się pomnik, wysoki na 14 $\frac{1}{2}$ metrów, figura sama będzie mierzyła cztery metry i 20 centymetrów. Z każdej strony prowadzi siedm schodów na obszerny taras z granitu gniawańskiego, ciemno-szarej barwy, otoczony balustradą.

Z tarasu podnosi się majestatyczny prostota swoją i przejrzystością kształtów cokół z granitu włoskiego, polerowanego, o tle blade-różowym w centki białe i szare. Część dolna, szersza, służy we froncie swoim za podstawę do alegorycznej ornamentyki, która — w formach bardzo abstrakcyjnych, co prawda — uzupełnić ma swym symbolicznym komentarzem to, co posąg Mickiewicza sam mówi o sobie.

Widzimy tu przeto głowę Apollina, z po za której tryska złocista wiązka promieni, jakoby snop genialnych myśli, dla których bożek grecki był piastunem; głowa jego opiera się na wezgielciu liry, palm i zwojów papyrusu. Ta symbolika, aż w mitologję sięgająca, tłumaczył ma tym, którzyby tłumaczenia jeszcze potrzebowali, że mąż, którego postać wznosi się w górze, jest poetą.

Część górna cokołu, który posuwa się teraz w linjach lekkozbieżnych w górę, wykonana będzie w granicie włoskim polerowanym, barwy jeszcze jaśniejszej, z tłem sinawo-szarem o centkach białych i czarnych. Oryginalność pomysłu artysty tkwi w tem, że wiodąc okiem od podstawy ku szczytowi pomnika, odczuwa się stopniowanie tonu zasadniczego od ciemniejszego do coraz jaśniejszych, coraz harmonijniej zlewających się z promieniami słońca, które padać będą na pomnik i ziemię. Efekt artystyczny może być ujmującym.

Tuż pod kapitelem ośmiostupa umieszczony będzie napis.

Po nad nim wznosi się spiżowa postać poety w postawie stojącej, w kostymie mody swego czasu. Głowa wzniesiona z charakterystycznym znamięm podniosłego nastroju, oczy zwrócone w górę, prawa ręka spoczywa na piersiach, lewa podtrzymuje opadający nieco płaszcz; surdut rozpięty. Zdaje się, że poeta mówi do obszaru czasów.

Figura Mickiewicza tak pomyślana i uplastyczniona, jest niewątpliwie najpiękniejszą częścią całego pomnika, którego architektoniczne rozwinięcie mogłoby się wydać za ubogiem. Figura poety okupuje z pewnością wszelką uwagę, jakaby się w tej mierze nastęrczyć mogła.

Jest w niej spokój olbrzyma, jest skupienie duchowe i polotów podobnożny, który cechować musi w kamiennem zakleciu poeetę. Jest obok tego owa prostota i szczerłość, właściwa znów tylko Mickiewiczowi, jest owo charakterystyczne ząsepienie oblicza, które nie często

naginało się do uśmiechu. Pod względem wyrazowym i plastycznym postać to nie powszednio piękna: mało w Europie znajdziemy pomników tak wiele i tak serdecznie przez swą główną figurę mówiących do otoczenia i pokoleń.

Okalają z czterech stron pomnik cztery nader malowniczo rysujące się lampadery, wyobrażające legendowe znicze. Na łapach niedźwiedziej wsparte plotą się w górę gałęzie dębowe owinięte zwojami chmielu, u szczytu ich znowu rozpięrają się łby niedźwiedzie, podtrzymujące urny z wiecznie płonącymi złotymi płomieniami”.

Tak się zarysowywa całość pomnika. Dodajmy, że wzniesie on się na dostatecznie rozległym i od reszty dotychczasowego skweru odcieętym obszarze. Dodajmy i to, że cały skwer skutkiem posunięcia fontanny i uprzątnięcia szpecącej go budowli ukształtuje się w przyszłości o wiele powabniej, niż obecnie. Jeżeli tylko z czasem tło architektoniczne placu przybierze estetyczniejsze kształty, natenczas możemy być pewni, że drogi sercu naszemu pomnik wieszczą przedstawiać się będzie oczom pokoleń okazale i malowniczo.

Drzewo Mickiewicza.

„Niwa”, tygodnik, wychodzący w Warszawie, w pięknie i serdecznie napisanym artykule podała projekt uczczenia Mickiewicza *stworzeniem pomnika z zieleni na całym obszarze kraju*. Projekt ten polega na tem, aby każdy z posiadaczy choćby kawałka ziemi zasadził w tym roku drzewo na pamiątkę setnej rocznicy urodzin Poety.

„Mickiewicz, — powiada „Niwa“ — niezrównany mistrz w malowaniu natury, co *drzewom rodzinnym* tyle *zawdzięczał marzeń*, wieszcz, co z taką miłością zwracał się do tych drzew, *rówieśników wielkich kniazów*; co w *brzozie* widział *wieśniaczkę oplakującą syna*, któremu ów *dąb gaduła* i *lipa nad brzegami Rosi* do narodzin przecednych strof posłużyły, po za pomnikiem z kamienia i spiżu, monumentem sztuki, posiedzie w ten sposób ucieleśnienie pamięci żywe, naturalne, piękne jak wszystko, co Wolą Bożą z łona tej ziemi wyrasta. Będą pamięci wieszczą gwarzyć lipy i brzozy; będzie nucił miarowym rytmem dąb rosochaty; i nawet wierzba, co według słów innego poety *tyle wiosen przeżyła*, *tyle zim przetrwała*, zaśpiewa zieloną księżą w hołdzie największemu z poetów naszych.

Jak to już powyżej powiedziałem, projekt jest łatwy, piękny — dodam: i praktyczny.

Włościanin nasz w ogóle nie odznacza się wielkim poszanowaniem drzew rosnących, ale mimo to prawda nakazuje wyznać, że umie uszanować drzewa *pamiątkowe*. Niejedna grusza polna na miedzy zawdzięcza swe istnienie jedynie wspomnieniu jakiegoś, do niej przywiązanemu Dalej, nie robię zestawień, ale ileż to drzew oparło się siekierze jedynie dla tego, że niegdyś! niegdyś w pobliżu nich stał krzyż lub figura z pasyjką. Tkwi więc w naszym włościaninie i miłość i cześć dla drzewa, o ile ono do niego czemś przemawia.

A w wypadku pomienionym przemawiać będzie. Nie jestem optymistą, ale znając siłę przykładu, jestem pewien, że ta pobudka z góry pociągnie! Niech tylko najbliższej jesieni, bo to najodpowiedniejsza do sadzenia pora, wystrzeliz z dwor-

skiej ziemi Mickiewiczowski ąaik; niech na plebańskich gruntach zakolysze się lipa lub brzoza, niech nauczyciel wiejski w sadzie *po między drzewa owocowe, zasadzone w rzędy*, zatknie szczep nowy, imieniowi poety poświęcony, a wyrosną jak z pod ziemi na drogach krzyżowych, za opłotkiem wiejskim, przy Bartkowych zagrodach, zielone pomniki ku wiecznej pamięci tego, „co kochał za miliony“. Z czasem i myśl jego zajrzy pod strzechy, a stary dziaduś w cieniu Mickiewiczowskiej drzewiny będzie opowiadał wnukom:

„Był sobie taki pisarz, wielki, a miłujący wszystkich; co do ludzi dobranemi słowami mówił, a tak pięknie, że ci w piersiach serce topniało, a tak słodko, że w sto lat słowa jego odżyły. Kazał się wszystkim miłować, w chrześcijańskiej zgodzie żyć, o dobrem pamiętać, a o złem zapominać. Zacności człek! My starzy dla uczczenia jego pamięci, zasadziliśmy — a sto lat już mijają, jak się był rodził — po wsiach drzewinę, bo się w drzewinie kochał. Pamiętajta!!!“

Wnuki będą słuchać, siwemi oczkami spozierać, lnianemi główkami do kolan dziadowskich przypadną i odpowiedzą:

— Pamiętamy. Nazywał się Adam Mickiewicz. Posłuchajcie, dziaduniu, jak on ślicznie napisał:

„Matko Święta co Jasnej bronisz Częstochowy...“

Przytaczając projekt „Niwy“, polecamy go jaknajgoręcej naszym czytelnikom. W istocie, trudno o prostszy i łatwiejszy, a zarazem serdeczny i trwały sposób uczczenia wieszca.

ADAM MICKIEWICZ.

Adam Mickiewicz urodził się w wigilią Bożego Narodzenia (24 grudnia) 1798 roku. Ojcem jego był Mikołaj, szlachcic zagonowy starej daty, matką zaś Barbara z Majewskich. Ujrzał Adam Mickiewicz światło dzienne we wsi Zaosiu pod Nowogródkiem. Pierwsze wychowanie odebrał w domu rodzicielskim, gdzie dziecięcą fantazyę podniecał nietylko poważny urok otaczającej go przyrody, ale także opowiadania i pieśni gminne, które raz zasłyszane, głęboko się w pamięć i serce jego wraziły. Skończywszy 10 lat, młody Adam Mickiewicz, wraz ze starszym bratem swoim Franciszkiem, oddany został do szkół dominikańskich w Nowogródku. Tu ścisłą przyjaźnią związał się z Janem Czeczotem, młodzieńcem wielkiej energii i hartu ducha, który w późniejszych wypadkach wileńskich odznaczającą się odegrał

ADAM MICKIEWICZ, według Andrioli'ego.

ADAM MICKIEWICZ, według rysunku Karola Saskiego.

ADAM MICKIEWICZ, według rysunku Cyprjana Norwida.

rolę, oraz Mikołajem Wereszczaką, synem marszałkowej z Plużan pod Nowogródkiem, dla edukacji dzieci osiadłej w mieście. Córeczka marszałkowej, Marya, natchnęła młodego Adama Mickiewicza pierwszym uczuciem miłości. Dziecinna to była miłość, a jednak wpływ przeważny wywarła na dalsze życie poety i na cały poniekąd kierunek jego talentu.

Wizerunek nieznanego Adama Mickiewicza, niewiadomego autora. Z albumu Maryli Szymanowskiej, kopolowała Anna Billńska.

Po ukończeniu nauk w Nowogródku, co nastąpiło w roku 1815, udał się Mickiewicz na uniwersytet do Wilna, gdzie przebywał stryj jego, ksiądz Józef Mickiewicz, eksjezuista, kanonik żmudzki, dziekan wydziału filozoficzno-matematycznego. Za jego poradą młody akademik poświęcił się zrazu naukom ścisłym, później jednak przeszedł na wydział filologiczny.

Na uniwersytecie, który stał wtedy u szczytu świetności, rozpoczął Mickiewicz pisać i drukować pierwsze swe poezye. We wrześniu 1820 roku, Mickiewicz po ukończeniu kursów otrzymał posadę nauczyciela języków łacińskiego i polskiego w gimnazjum kowieńskim. W roku 1822 ogłosił drukiem pierwszy tomik swoich poezyi, poprzednio już wydrukowawszy oddzielnie wiersz „Do Lelewela”. W zbiorze owym oprócz ballad, romansów, Hymnu na dzień Zwiastowania N. M. P. i sonetu „Przypomnienie”, mieści się większych rozmiarów poemat dydaktyczny „Warcaby”.

Tymczasem opuścił Mickiewicz Kowno i przeniósł się na stały pobyt do Wilna. W Wilnie już zajął się poeta wydaniem drugiego tomiku swych pieśni, zawierającego „Grażynę”, oraz 2-ą i 4-ą część „Dziadów”. Wskutek wiadomych wypadków wileńskich Mickiewicz został uwięziony. Później za miejsce zamieszkania wyznaczono mu Moskwę, gdzie był przyjmowany chętnie w najpierwszych towarzystwach starej stolicy. Następnie czas jakiś przebywał w Odessie, skąd przedsiębrał wycieczkę do Krymu. Owocem jej były przepiękne „Sonety Krymskie” wydane w roku 1826 w Moskwie wraz z sonetami miłosnymi. Później przebywał w Moskwie i Petersburgu, gdzie zaznajomił się z Puszkinem i gdzie wykończył i wydał (w roku 1829) „Konrada Wallenroda”. W lipcu 1829 r. udał się Mickiewicz zagranicę; w Drez-

Adam Mickiewicz
podług fotografii Michała Szwejcersa.

nie zjechał się z Odyńcem i razem z nim odwiedził w Wejmarze starego Göthego. Wielki poeta niemiecki przyjął nader uprzejmie młodego wieszca polskiego i na pamiątkę ofiarował mu pióro, którym napisał „Fausta”. Z Niemiec, zawsze z Odyńcem, pojechał Mickiewicz do Paryża. W tych czasach zapoznał się z młodzieńcem Zygmuntem Krasińskim i razem z nim zwiedził Szwajcaryę, poczem znów zawitał do Rzymu.

W lipcu 1832 roku przeniósł się Mickiewicz do Paryża, gdzie w tymże roku napisał „Księgi Pielgrzymstwa”. Jednocześnie do czasopisma p. t. „Pielgrzym Polski” pisywał wiele artykułów. W Paryżu wydał 3-cią część „Dziadów”, napisaną poprzednio w Dreźnie i nakreślił arcydzieło swoje: „Pana Tadeusza”.

Mieszkanie Adama Mickiewicza w Lozannie.

W roku 1835 zaślubił Celinę Szymanowską, córkę znakomitej wirtuozki, Maryi. W 1839 r. przyjął katedrę literatury łacińskiej w Lozannie w Szwajcaryi, lecz już w następnym roku powołany został na profesora literatur słowiańskich w *Collège de France*, w Paryżu. Prelekcje Mickiewicza w krótkim czasie powszechny zyskały rozgłos. W Paryżu od roku 1841-go do 45-go napisał po francuzku dwa dramaty: „Les confédérés de Bar” i „Jacques Jasiński” (pozostały z nich tylko urywki, przełożone na polski język przez Olizarowskiego). W tych czasach zjawiał się w Paryżu Andrzej Towiański. Wiadomo, jak fatalny wpływ wywarł on na umysł poety. Skutkiem propagandy messyanizmu z katedry, utracił ją Mickiewicz w roku 1844. Później, znajdując się w niedostatku materyalnym, nie prawie już nie pisał. W 1855 roku umar-

ła mu żona; w czerwcu tegoż roku cesarz Napoleon wystąpił do Konstantynopola z misją polityczną. Tam zapadł na cholera i dnia 26 listopada (1855 r.) zamknął oczy na zawsze.

Widok Zaosia.

Ciało jego wywieziono z Konstantynopola do Paryża d. 30 grudnia 1855 r. i pochowano na cmentarzu Montmorency d. 21 stycznia 1857 r., obok żony. W r. zaś 1890 szczątki wielkiego wieszca narodowego przewieziono do Krakowa i w d. 4 lipca tegoż r. złożono w grobach królewskich na Wawelu.

Póki język polski istnieć będzie — imię Mickiewicza nie zaginie! Naród cały otacza pamięć Jego miłością i czcią, na które życiem swoim i pieśniami zasłużył!

Dolina „Mickiewicza” w Kownie.

„Widziałem piękną dolinę przy Kownie,
Kędy ruszałek dłoń wiosną i latem
Ściele murawę, krasnym dzięrga kwiatem,
Jest-to dolina najpiękniejsza w świecie.”
(*Grażyna*).

Tę samą dolinę, która była najulubieńszem miejscem jego przechadzek uwiecznił Mickiewicz w „Konradzie Wallenrodzie” następującymi słowami:

Biegę do owej, do naszej doliny,
Wszystko jak dawniej! też laski, te kwiaty;
Wszystko jak było owego wieczora,
Gdyśmy dolinę żegnali przed laty;
Ach, mnie się zdało, że to było wczora.
Kamień, pamiętasz ów kamień wyniosły,
Co niegdyś naszych przechadzek był celem?
Stoi dotychczas, tylko mchem zarosły,
Ledwie go dostrzegł osłoniony zieleniem.
Wyrwałem zielska, obmyłem go łzami;
Siedzenie z darni, gdzie po letnim znoju
Lubiłaś spocząć między jaworami;
Źródło, gdzie szukał dla ciebie napoju —
Jam wszystko znalazł, obejrzał, obchodził.
Nawet twój mały chłodnik zostawiono,
Com go suchemi wierzbami ogrodził.
Te suche wierzby, jaki cud, Aldono!
Dawniej mą ręką white w piasek suchy,
Dziś ich nie poznasz, dzisiaj piękne drzewa
I liście na nich wiosenne powiewa
I młodych kwiatków unoszą się puchy.
Ach! na ten widok, pociecha nieznaną,
Przecucie szczęścia serce ożywiło;
Całując wierzby, padłem na kolana,
Boże mój, — rzekłem, — oby się spełniło!
Obyśmy w strony ojczyste wróceni,
Kiedy litewską zamieszkamy rolę,
Odżyli znowu; niech i naszą dolę
Znowu nadziei listek zazieleni!..

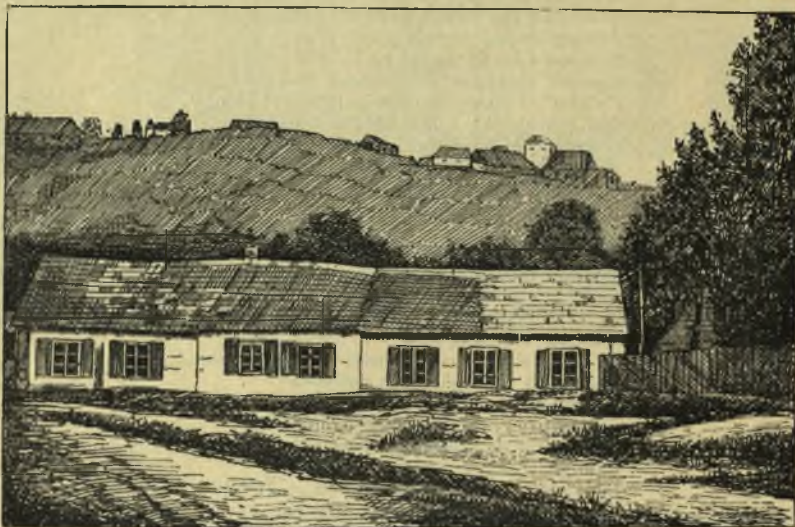
O okolicznościach, wśród których dolina kowieńska nazwaną stała imieniem Mickiewicza, oraz o pobycie wieszczą w Kownie znajdujemy zajmującą opowieść ówczesnego prefekta szkół kowieńskich, Dobrowolskiego:

„Było to w 1820 r., kiedy z nauczyciela literatury łacińskiej i polskiej, oraz historii postąpiłem na prefekta tutejszej szkoły. Miano przysłać mego następcę; już się kończyły wakacje, uroczysty obchód otwarcia szkolnego roku się odbył. Odbywały się od dni kilku zapisy wracających uczniów od rodziców, a następcy mego widać nie było. Razu pewnego pod wieczór z całą rodziną siedziałem przy wieczerzy, gdy drzwi się otworzyły i wszedł młody człowiek, bardzo skromnie ubrany, ukłonił się grzecznie, i o prefekta szkół kowieńskich zapytał „Ja nim jestem” — odpowiedziałem, wstając z krzesła, — „ale z kim mam mówić?” — dodałem. „Z Adamem Mickiewiczem” — odezwał się cichym głosem młodzieniec, — „naznaczony jestem na nauczyciela do tutejszej szkoły”; poczem oddał mi list i plikę papierów od rektora Uniwersytetu wileńskiego. Zaprosiłem go na wieczerzę, obok siebie posadziłem, darem Bożym z nim się podzieliłem i odtąd ten dzień, w którym pod moim dachem zasiadł po raz pierwszy do stołu, zapisałem na zawsze w pamięci serca mego. //rcin.org.pl

„Po wieczery, nowego kolegę poczęstowawszy fajeczką, przerzuciłem nadesłane papiery, poczem do późna rozmawialiśmy z sobą i rozpoczęła się znajomość, z czasem zamieniona w przyjaźń niezem nienaruszoną, trwała aż do grobowej deski. Nazajutrz pana Adama wprowadziłem do naszej szkoły, zainstalowałem w nowym obowiązku. Przez czas niejaki nie widywałem go tylko podczas godzin szkolnych, gdyż zaraz po lekcji czem prędzej, wracał do siebie, zamykał się w swoim pokoju, lub stroniąc od ludzi, szukał samotności w najodleglejszych miejscach, zapuszczał się w najgęstsze bory, krył po urwiskach górzystych brzegów Niemna. Od tego czasu ulubioną jego przechadzką, czy na wiosnę wśród majowych kwiatów, czy w lecie wśród burzy, błyskawic i grzmotu, czy wśród zimowej zamieci, stała się owa dolina, sławą jego imienia uwieczniona.

„Z początku koledzy brali go za dziwaka, ja zaś powiedziałem: albo zakonchany, albo poeta. Niepokoił mnie jednak ubiór na nim zawsze ten sam, coraz bardziej wytarty; niepokoiło, że nie wiedział, gdzie się stołuje, co je, a myśl, że może niedostatek znosi, boleśnie mnie trapić zaczynała, tem bardziej, że nowy nasz kolega akuratnością w pełnieniu obowiązków, obejściem słodkiem i cierpli-

Dolina „Mickiewicza” w Kownie.

wem z uczniami, poszanowaniem i poważaniem starszych, wszystkich przyciągał do siebie. Wnet się dowiedziałem, że *omnia necum porto* znajdowało się na nim, a para koszul w szufladzie; płaszcz, którym się okrywał i przykrywał, oraz skórzana poduszka, całą jego garderobę i pościel stanowiły. Dowiedziałem się, że pieczone w piecu kartofle służyły mu za codzienne pożywienie, a całym jego zbytkiem była herbata i kawa, całą pociechą fajka tytoniu!

„Chciałem go zbliżyć do siebie, chociaż to trudno było; po dwu miesięcznych staraniach zbliżyliśmy się do siebie, niby niechęcąc i do tego doszedłem, że często bywał u mnie na obiedzie, a w końcu stołować się zaczął. Żona moja kazała mu uszyć tuzin koszul, opatrzyła jego garderobę, a nie chcąc skromności obrazić, wydatek na kupione przedmioty wytrącała sobie miesięcznie z jego pensyi.

Razu pewnego, przyszedłszy do pana Adama pod wieczór, zastałem rozebranego, z rozczochranemi włosami, z fajką w gębie, wszzer i wzdłuż po pokoju chodził. Usta stłumione i niewyraźne słowa zdawały się wymawiać, oczy pały niezwykłym gorączkowym ogniem, lica zazwyczaj blade, siną przybierały barwę. Albo chory, albo rozkochany—pomyślałem w duchu.—Skoro mnie ujrzał wchodzą-

cego do pokoju, uspokoił się nieco, skłonił uprzejmie, na stołku posadził. Zaczęła się rozmowa, ale szła jakoś nieładko, on był smutny, mało mówiący, zdawało się, jakby co tylko się zbudził, co tylko powracał do rzeczywistości życia z krainy urojeń, snów i marzeń! Ja zaś więcej z przywiązania, niż z ciekawości, chciałem go wybadać, wyrozumieć, wywiedzieć o cierpieniu fizycznym, lub moralnym, abym mógł przyjść z pomocą, albowi-też z pociechą.

— Panie Adamie, — zapytałem, — czy jesteś chory?

— Być może, — odpowiedział, — głowa mnie boli.

— Może serce? — dodałem.

— Serce? — powtórzył:

Serce bije gwałtownie, oddechem nie władnę;
Iskry czuję w zrenicach, a na twarzy bladnę.
Niejeden z obcych głośno pyta o me zdrowie,
Albo o mym rozumie coś na ucho powie.
Tak cały dzień przemęcę: gdy na łożu padnę
W nadziei, że snem chwilę cierpieniom ukradnę.
Serce ogniste mary zapala w mój głowie!

— To waćpan podobno poeta, — zawołałem, — mój młody kawalerze, słuchaj zdrowej rady na doświadczeniu opartej: porzuć poezję, ta cię do niczego nie doprowadzi, wróć lepiej do poczciwej prozy. Proza umysł naucza, a poezya go przewraca. Poezya rozkołysze twoją wyobraźnię, rozdrażni uczucie, nauczysz się latać po powietrzu, a po ziemi, kiedy będzie potrzeba, nie potrafiśz chodzić. Zinarnujesz młode lata, żal mi twojej młodości.

— Młodości, ty nad poziomy
Wylatuj! a okiem słońca
Ludzkości całe ogromy
Przeniknij z końca do końca!

Odrzekł jakby w obląkaniu.

— Biada mi z tobą! — zawołałem, — zgubiony człowiek! niema co z tobą robić!

Po kilku chwilach milczenia:

— Panie Adamie, — dodałem, — masz duże zdolności, ale jeszcze jesteś bardzo młody, nie masz doświadczenia. Zająłeś miejsce piastowane przezemnie przez lat kilkanaście; chcąc drugich nauczyć, trzeba dużo umieć, a starszy wiekiem, naturalnie więcej od młodszego posiada, bo miał więcej czasu do nabycia. Z tego powodu, chcąc ci dać dowód mojego przywiązania, ofiaruję spisane moje prelekcye, uwagi, spostrzeżenia, przydadzą ci się niezawodnie i pewny jestem, że z nich skorzystać nie omieszkaśz.

To rzekłszy, oddałem sexterna, własną ręką zapisane. Przyjął je z wdzięcznością: pocałował w ramię, i kiedym wychodził podziękował i aż na schody odprowadził.

— Szkoda mi go, — pomyślałem, wracając do domu, — dobry chłopiec: zdalny, potulny, usłuchany, a le ta nieszczęsna poezya głowę mu całkiem zawróci.

W kilka dni później, po wieczery, rozmawiałem z nim w tym samym przedmocie, zbijając, o ile mogłem wzrastający poetyczny nałóg, jak go wtedy zwałem.

— Panie prefekcie, — zawołał, — powstajesz przeciw poezyi, a ręczę, że sam wiersze piszesz.

Zarumieniłem się nieco, bo mnie jakby na uczynku złapał; przyznałem się do winy i dowieść chciałem, że poezya dla młodego, jest niebezpiecznym szałem, dla starego przyjemną rozrywką. Czym go przekonał, wątpię; ale gdy mnie naglić zaczął, abym mu co z utworów moich przeczytał, dopełniłem żądania. Słuchając mojej ramoty, uśmiechał się czasami, a gdy o zdanie pytał, bo któryż z piszących niema miłości własnej, chwalił, niektóre czynił uwagi; on młodszy, mnie starego zachęcał, poprawiał, a ja go wtedy już jak mistrza słuchałem! Było to przecucie?

Minęła zima, nastąpiła wiosna, a nic się w trybie Mickiewicza nie zmieniło. Dopełniał obowiązków swoich z najsuwniejszą akuratanością, ale zawsze smutny,

zamyślony, odludek; u mnie jednego bywał, zresztą nie uczęszczał do nikogo. Już niektóre ulotne jego wiersze przebiegały z rąk do rąk, już *Warcaby* do brata, odę do *Lelewela* napisał; powiadano, że pracuje nad ważniejszym poematem, jednak tak jak jego długie wycieczki za miasto, były dla wielu zagadką, tak to co pisał, było dla wszystkich tajemnicą. Nastąpił roczny egzamin, a po nim wakacje; młodzież się rozjechała do rodzicielskich domów, prawie wszyscy nauczyciele opuścili miasto, ja z rodziną odpoczywałem po całorocznej pracy pod wiejską strzechą, a Mickiewicz pozostał w mieście.

Dowiedziawszy się, że trzech uniwersyteckich kolegów przyszło z Wilna do Kowna piechotą z odwiedzinami do naszego Mickiewicza, chęć mnie wzięła poznać się z nimi. W tym więc celu, razu pewnego pod wieczór udałem się do miasta. Zapukawszy do drzwi „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus“, — rzekłem, do pokoju wchodząc. „Na wieki wieków amen“, — odpowiedziano ze środka. Mickiewicz zerwał się z miejsca, przywitał ze mną, poczem obróciwszy się do towarzyszy swoich: „Przedstawiam panu prefektowi, — rzekł do mnie, — moich przyjaciół i towarzyszy“. Piękna to była młodzież, śliczni kawalerowie, przyzwoiści, grzeczni, uprzejmi i skromni. Wnet się znajomość zawarła; zasiedliśmy w około prostego stołu, podano herbatę i fajki. Rozmowa coraz się ożywiała, blade lica krasily się rumieńcem, ogień błyszczał w oczach, rozpromieniły się czoła myśleniem.

W tem Mickiewicz powstał i z pamięci opowiadać nam zaczął pierwszą część *Grażyny*. Słuchaliśmy z zachwyceniem. Kiedy pierwszy każde słowo pożerał, drugi czerwienił się i bladnął na przemiany, trzeci na skrzydłach zachwytu, razem z poetą przenosił się w daleką przeszłość, widział Grażynę, jaśniejącą młodością, wdziękiem, urodą; mnie po licach spływały łzy rozrzewnienia. Poeta skończył, nastąpiło milczenie i trwało przez chwil kilka; bo każdy lękał się go przerwać, przerwać urok, pod którym tak mu było dobrze.

— Adamie! — odezwałem się nakoniec, — rok temu powitałem ciebie kolegą moim, potem radziłem porzucić poezję, radziłem powrót do poziomej prozy, a teraz witam ciebie pierwszym polskim wieszczem! Krańce ziemi dla ciebie zaciasne, tyś jest orłem, tobie potrzeba przestrzeni z burzą, z błyskawicą, z piorunem: twa sława, dla twojej ojczyzny spuścizną, a dla ciebie nieśmiertelność!

Północ wybiła, pożegnałem towarzystwo, a wzięwszy Mickiewicza na stronę: „Mistrzu! — rzekłem do niego, — oddaj mi moje sexterna, moją ramotę, na nic ci się nie przydadzą. Nie mnie dawać nauki tobie, ale uczyć się od ciebie, podziwiać, uwielbiać twój genjusz wypada“. A uściśnawszy go serdecznie, święty znak krzyża złożyłem na jego czole.

— Sexterna twoje, — odpowiedział, — zachowam na pamiątkę przyjaźni; rad i nauk starszego zawsze słuchać będę, a znak krzyża świętego z wdzięcznością przyjmuję, jako błogosławieństwo ojcowskie.

Całe wakacje koledzy Mickiewicza przepędzili z nim w Kownie. Razem zwiedzali piękne okolice miasta, ustronie Pożajścia, Czerwonego dworu mury i ową Wielonę, pod której murami Gedymin śmierć chwalebłą znalazł, i brzegi Niemna, najeżone szczątkami znikłej krzyżackiej potęgi. Ale ulubioną ich przechadzką, była nasza dolina.

Po rozstaniu się z nimi, czy ożywiony przyjacielskiej dłoni ściśnięciem, czyli wskutek lepszego umysłowego usposobienia, mniej unikał ludzi, w niektórych towarzystwach uczęszczać zaczął. Wszędzie zapraszany, przyjmowany, chwytny; płeć piękna za nim szalała, czytała jego wiersze, uczyła się ich na pamięć i Mickiewicz był w ustach wszystkich, w sercu niejednej.

Drugi rok szkolny się ukończył. Adama Mickiewicza powoływano do Wilna. W wigiliję swojego wyjazdu z Kowna, zaproszony został przez nas na podwieczerek do doliny. Liczne zebrało się towarzystwo płci obojej, odgłos muzyki rozlegał się echem po pobliskich wzgórzach i gajach; weselość ogarnęła serca, spacerowano, rozmawiano, bawiono się ochoczo; miła i błoga panowała swoboda. Podano wieszczkę, zasiedliśmy do porostawianych po łące stołów. Rozjaśniło się zwykle chmurne czoło poety, kiedy na prośby nasze niektóre ulotne wiersze, ustęp z *Grażyny* opowiadać nam zaczął. Przy końcu wieszczki, jedna z pięknych

obywatelek tutejszych, na ten obchód przez nas na gospodynię wybrana, wzięwszy w rękę kieliszek szampańskiego wina: „Piję, — rzekła, — za zdrowie naszego wieszca, a zarazem wnoszę, aby dolina, którą tak polubił, kędy szukał i znajdował natchnienie, kędy każdy oddech wiatru ochładzał czoło rozognione myślami, a śpiew ptaków był jego pieśni wtórem, przezwaną odtąd została: „*Doliną Adama Mickiewicza*”! Powstaliśmy z miejsc z zapalem, spełniliśmy drogie nam zdrowie, a jednogłośnie dzieląc szczęśliwy pomysł, potwierdziliśmy nazwę, która w późne wieki zostanie relikwią przeszłości dla Kowna.

Mickiewicz ze łzą w oku dziękował wszystkim, ścisnął podane sobie dłonie, poczem w tak blizkiej chwili rozstania się z nami, oddalenia się od miejsc tak ukochanych, kędy tyle przemyślił, tyle przedumał, tyle przetęsknił, gotując się do tej przyszłej walki, która się chyba po za grobem skończy, raz jeszcze spojrzął na swoją dolinę, a w jego spojrzeniu ostatnie było pożegnanie. Już jej więcej oglądać nie miał... I zachodzące słońce wyrzało z chmury, raz jeszcze ozłociło i błonia, i wzgórza, i lasy, jakby raz jeszcze wieszca naszego pożegnać chciało. Wracając do miasta, całe towarzystwo wstąpiło do mnie, i tu pod moim dachem do późnej bawiąc nocy, po raz ostatni oglądaliśmy kochanego naszego poetę.

A tam na dolinie, kędy przed chwilą było wesoło, gwar, śmiech, odgłos muzyki się rozlegał, głucho i pusto. Nazajutrz Mickiewicz wyjechał do Wilna i odtąd nie powrócił do nas.“

MARYSA.

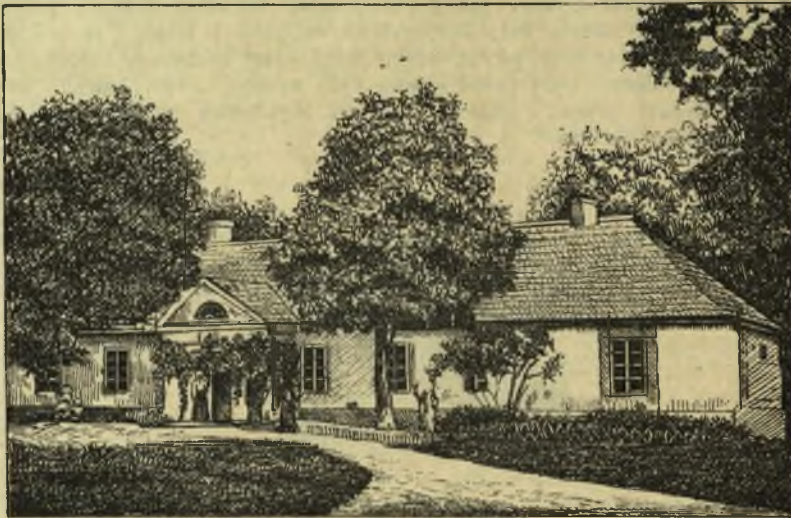
Kobieta, która natchnęła Mickiewicza silnem, trwałem i głębokim uczuciem; o której wieszcz tylokrotnie wspomina w swych poezjach to najtkliwszymi słowy miłości, to wyrazami bezgranicznej pogardy była Marysa Wereszczakówna, zameżna później za Puttkamerem, obywatelką z okolic Lidy.

Oto jak kreśli dzieje tej miłości Piotr Chmielowski:

„Jeden z uniwersyteckich kolegów Mickiewicza, Tomasz Zan, czuł wielkił płci pięknej, ku czci której „promionki“ swego ducha w najróżnorodniejsze rymy zestrzeliwał, bawił poprzednich wakacyj u przyjaciela swego Michała Wereszczaki w Tuhanowiczach. Jest to wieś w powiecie nowogródzkim, na południe od Nowogródka, w pobliżu Płużyn i jeziora Świteż. Zan zachwycał się bezwątpienia i pięknością jeziora, ale jeszcze więcej pięknością siostry swego przyjaciela, Marysi, którą przezwiał, ówczesnym zwyczajem zdrabniania imion, na wzór sie-

lankowych poetów, Marylą. Pisał on mnóstwo wierszy do niej i o niej, jako o istocie arcy poetycznej, i opowiadał cuda o tej świteziance. Otoż, jadąc do Tuhanowicz na wakacje w r. 1818, namówił i Mickiewicza, ażeby także odwiedził spółnego kolegę i przyjaciela, Michała Wereszczakę. Mickiewicz nie był w owej porze tak posępny i melancholiczny, jak go sobie czytelnicy „Dziadów” zwykli wyobrażać; owszem lubił być wesołym, kiedy się znajdował ze swoimi, mianowicie z Zanem, Czeczottem, Malewskim i „dziwnie przyjemnym” był natenczas. Jego piękna twarz, koralowe usta, namiętne oczy, gęsty hebanowy włos, miły dźwięk mowy, pewność siebie bez zarozumiałości i niepospolita bystrość czyniły tego 20-letniego młodzieńca nader miłym towarzyszem wogóle, a tembardziej na wsi. Do Tuhanowicz przyjechali Zan i Mickiewicz nad wieczorem w sobotę, a więc w dzień Maryi. Gospodarzy

Dwór w Tuhanowiczach.

w domu nie było, wyszli bowiem na gospodarską przechadzkę w pole. Zan chciał tymczasem pokazać koledze dom i swój dawny pokój, w którym mieszkał za pierwszą bytnością. Tu ich zajął widok, którego się nie spodziewali. Na poręczach dwu krzeseł, ustawionych w środku pokoju, leżała deska do prasowania; na niej stos kołnierzyków, chusteczek kobiecych i szeroka różowa szarfa; wyprasowana zaś już i wyświeżona na niedzielę biała sukienka wisiała u drzwi na zawiasie. W pokoiku nie było nikogo, gdyż prasująca dziewczyna dopiero co poszła właśnie po nową duszę do żelazka. Zan utrzymywał nie na żarty, że Mickiewicz, nim obaczył Marylą, którą wracającą z przechadzki na pół drogi spotkali, już się naprzód w jej sukience zakochał... Jak silne wrażenie wywarł na 20-letnim studentcie ten prosty i tak zwyczajny widok, wiedzą czytelnicy „Pana Tadeusza”, zaraz z początku księgi pierwszej tego arcydzieła.

Maryla, będąca o rok młodszą od Mickiewicza, już wtedy miała konkurenta w osobie Wawrzyńca Puttkamera, zamożnego obywatela z Lidzkiego. Nie należy go sobie wyobrażać wedle niektórych ustępów w „Dziadach” jako starego bogacza, jako jaśnie pana, który najśłodsze uczucia kochanków gorczyca i rozpaczą zatrwał. Jak świadczą

znający go zbliska. *Lorens* (tak go w poufałym gronie nazywano) nie tylko z powierzchownej urody i wewnętrznego nastroju ducha, ale nawet z całego przebiegu i okoliczności życia, był „najpoetyczniejszym

Widok Nowogródka.

typem naszego szlacheckiego młodzieńca, co przecież w niczem, pod względem moralnym, tak w rodzinnych jak w społecznych stosunkach, nie ubliżało dojrzałszemu typowi obywatela-męża”. Miał on wówczas lat 24 skończonych.

Nietylko zatem ze względu na „dobrą partyę”, ale także zapewne i ze szczerego przywiązania, *Marya Wereszczakówna* mogła skłaniać

swe serce ku Puttkamerowi. Ale wiadomo, jak u nas panny na wydaniu lubią korzystać z czasu, który im do zamążpójścia zostaje, jak lubią rozmarzyć się trochę, zanim przejdą do prozy powszedniej. Maryla żyła w chwili, gdy nawet i do skromnych dworków szlacheckich zachodziły odgłosy usposobienia sentymentalnego, które wówczas wśród wyższych klas towarzyskich panowało. Mając serce miękkie i wrażliwe, czytaniem sielankowych wierszy roztkliwione, rada była zapewne spożytkować czas swojej wolności dziewczęcej na zamianę spojrzeń i słów z poetycznym studentem, ani myśląc oczywiście, żeby to mogło ją do czegokolwiek obowiązywać. Była to kobieta wychowana w okresie sentymentalności, czytana, przywykła używać wyrazów cudzoziemskich

Zamek i Fara w Nowogródku.

i wyrażeń francuskich, ceniąca w utworach poetów czułość i przedewszystkiem. Jakiemi urokami umiała Maryla podbić serce poety, nie wiemy. Więcej posiadamy szczegółów o brzozie, zasadzonej jakoby ręką Mickiewicza opodal owej sławnej altany, która była „kolebką i grobem jego szczęścia”, aniżeli o duszy kochanej przezeń kobiety. A przecież cokolwiekby przypuścimy o ubieraniu kochanek poetów w szaty własnego ich ducha; cokolwiek zechcemy powiedzieć o niewybredności niedoświadczonego, świeżego i niewinnego serca w 20-tym roku życia: toć głębokie i długotrwałe uczucie, jakim Mickiewicz przejęty był dla Maryi, musiało mieć źródło, choć nie w przymiotach jej umysłu, to najniezawodniej — serca. Jeżeli dla tych, którzy „zimnym cyrklem chcą mierzyć piękności zalety”, była to zwyczajna sobie szlachcianka („at sobie kobieta”...), wychowana wedle sentymentalnego wzoru w zaciszu wiejskiego dworku; jeżeli pomimo czytania w literaturze poetyckiej, będącej wtedy w modzie, nie zdołała nawet myśłą podążyć za orlim lotem poety: — to musiało tam być coś w charakterze, co braki owe wynagradzało. <http://rcin.org.pl>

Któż nie pamięta owej wstrząsającej sceny pożegnania wśród nocy, w ogrodzie, przy altanie, kiedy odjeżdżający nazajutrz Gustaw błądzi po zaroślach i w rozmyślaniu a modlitwie szuka tej zbroi, którą „odział serce miękkie z przyrodzenia i wytrzymał ostatni pocisk jej spojrzenia”. Noc była „najpiękniejsza!”

Na kilka godzin pierwiej wylały się deszcze;
Cała ziemia kroplistą połyskała rosą,
Doliny mgła odziewa, jakby morze śniegu;
Z tej strony chmura grube napędzała ławy,
A z tamtej strony księżyc przezierał bladawy;
Gwiazdy toną w błękitcie po nocnym obiegu.

Gustaw.

Wtedy to, wśród tej nocy „najpiękniejszej”, cios najboleśniejszy dotknął kochanka-poetę; słowa: „bądź zdrow, zapomnij” — wymówiono ze łzą w oku, a błądząca wielką na licu; wtedy dostał na pamiętkę urwaną przez Marylę gałązkę — wszystko, co im „tu na ziemi” zostawało.

Otóż, pomiędzy listami, z taką czcią przez poetę przechowanymi, znajduje się jeden związłością swoją wymowny, który, jak się zdaje, jest w faktycznym związku z ową sceną. Maryla naznacza stęsknionemu i zbolątemu pocięciu schadzki:

„O 12-tej wieczór w tem miejscu, gdzie byłam raniona gałęzią, a jeżeliby coś arcyważnego przeszkodziło, wtenczas na granicy, w piątek o 5-ej godzinie”.

Kiedy to było? — liścik nie mówi, gdyż wogóle listy Maryli, jak zwykle korespondencya niewieścia, zwłaszcza dawniejsza, dat ścisłych nie posiadają; czasami oznaczony jest dzień, ale rok nigdy. Prawdopodobnem jest jedynie, że taki bilet mógł powstać chyba tylko w chwili stanowczej, rozstrzygającej, a więc wówczas, gdy Maryla zdecydowała się wyjść za Wawrzyńca Puttkamera. Spotkanie się ówczesne było bolesnem dla obojga rozstaniem się, ale bynajmniej nie zerwaniem wszelkich stosunków. Łatwo przypuścić, że dla obojga poetycznie nastrojonych wystarczała ostatecznie świadomość, iż się dusze ich rozumieją i sobie są poślubione. Wszak słowa księdza w „Dziadach” o spójni dusz uznaje Gustaw za wyrazy podsłuchane w czasie owej rozmowy.

Brzoza „Mickiewicza” w Tuhanowiczach.

Jakakolwiek przeszkoda tutaj was rozdwoi:
 Idą ku sobie gwiazdy, choć je mgły zaciemią,
 Mgła zniknie, gwiazda z gwiazdą na wieki się spoi;
 Łańcuchy, tu wiążące, prysną razem z ziemią,
 A tam nad ziemią znowu poznają się swoi.

Czysto duchowa atoli spójnia dusz bez żadnej oznaki materyjalnej nie była, w pierwszych mianowicie latach po rozstaniu, możliwą. Zarówno poeta, jak i Maryla, uczyli potrzebę komunikowania się bezpośrednio lub pośrednio, bez najlżejszej zresztą obrazy czci Wawrzyńca Puttkamera, który został mężem Maryli 2 (14) lutego 1821 roku.

Na wiosnę roku 1822 w Wilnie, gdzie poeta bawił wtedy za urlopem i zajmował się ogłoszeniem swoich ballad i romansów, rozgory-

czając w sobie boleść zawiedzionej miłości czytaniem poezji namiętych, znajdowała się także i Maryla. W domu Puttkamerów bywał Mickiewicz dość często, razem z przyjaciółmi swymi Zanem lub Czeczotem. Wówczas to zapewne zaproszony został przez młodą parę do odwiedzenia jej na wsi, w Bolciennikach. Wybrał się tam na Zielone Świątki i spędził tydzień jeden i drugi. O tych odwiedzinach i wogóle o stosunku swoim do Maryli pisał wtedy do jednego z serdecznych towarzyszków: „Dziennik mojego życia i zatrudnień arcy-monotonny i krótki: śpię, a częściej nie śpię, chodzę wiele, piszę wiersze i komentarze, a raczej pisałem, bo teraz mniej coraz; czas schodził prędko; widziałem się kilka razy z Maryą, bawiłem z nią dwa tygodnie. Jej widok i rozmowy najwięcej mnie uspokajają. Co dalej będzie, nie wiem!...”

Altana w ogrodzie w Tuhanowiczach.

W wierszu „Do M...” pochodzącym z tych czasów, pocieszał się poeta tem przeświadczeniem, iż zawsze i wszędzie wspomnienie jego towarzyszyć będzie ukochanej:

Jak cień tem dłuższy, gdy padnie zdaleka,
 Tem szerzej koło żałobne roztoczy;
 Tak moja postać, im dalej ucieka,
 Tem grubszym kirem twą pamięć pomroczy.
 Na każdym miejscu i o każdej dobie,
 Gdziem z tobą płakał, gdziem się z tobą bawił,
 Wszędzie i zawsze będę ja przy tobie,
 Bom wszędzie cząstkę mej duszy zostawił.

W tem przekonaniu nie mylił się Mickiewicz. Marya i Puttkamer zachowali najprzyjaźniejsze dla niego uczucia, a ulubioną piosnkę białoruską, którą poeta i Maryla śpiewywali razem, zaczynającą się od wierszy:

Da czeres moj dwor, da czeres moj dwor
Da cieciera laciela...

później wygrywała Marya na fortepianie, sama dorobiwszy nuty, a mąż jej pięknym swym głosem dalsze słowa piosenki wygłaszał:

Nie dau mnie Boh, nie dau mnie Boh,
Kaho ja chaciela!...

Sama kompozytorka nie brała bynajmniej bardzo na seryo całej melancholii, tkwiącej w pieśni i zawsze z troskliwością wielką była dla swego męża, który stał się jednym z najgorliwszych wielbicieli talentu Mickiewicza, broniąc go wobec Śniadeckich, zarówno w Wilnie, jak w Jaszunach, dopóki wszystkich przyjaciół i znajomych na wiarę swoją nie nawrócił.

Jezioro Świtez.

Cierpienia jednak poety nie umniejszyły się przez to. Lat parę był w stanie nienormalnym; zdrowie mu nie służyło; próbował się rozzerwać. W listach do przyjaciół odzywał się nieraz żartobliwie, ale były to próżne usiłowania; serce jego i cały stan duszy podobny był (wedle wyrażenia Zana) do lasu, w którym pożoga przeszła. I Marya również odczuła chwilowo silne skutki tego potężnego uczucia. Zan, który był pośrednikiem pomiędzy obojgiem i korespondencyę im ułatwiał, pisze do przyjaciół na początku r. 1823, kiedy się drukował drugi tom poezyj Mickiewicza. „Adam, cierpko piszący do mnie niegdyś za myśl w rozdziałku, wywiedzioną o niestateczności uczuć człowieka, już zaprzestał korespondencyi ze mną, ma tylko z Janem (Czeczottem) drukarską... Marya czasem pisuje, spuszcza się na moje rady i niektóre usiłuje dopełniać; pocieszam ją i rozrywam rozumniejszemi rozdziałami. Byliśmy z Janem u niej w Bolciennikach całą dobę; jej *stan uniesienia* i uczuć bardzo go zajął; ja surowego przed nią udaję, a po błażeniu nieobacznością pokrywam. Nie widzieli się z sobą od listopada, i to na dobro; głuche, uspokojenie może do harmonii władze

przywiedzie". W maju zaś tego roku donosił: „Usiłowałem i usiłuję uczuciom Adama i Maryi nadać pogodniejsze dążenie; nie jestem pewny skutku zupełnego, zdaje mi się atoli, że ich cierpienia złagodzone. I z nim i z nią w tym widoku koresponduję; ona mię drogim i dobrodziejem nazywa... Czytałeś *Upiora*, przeczytasz *Dziady*; nie wielebym co miał pisać o Adamie, sądzą, że może nowoczesne wyjawienie się ze swojemi miłosnymi uczuciami niezbyt pochlebne i przyjemne czyni na wielu wrażenie. W czasie świąt oni byli w Wilnie przez dwa prawie tygodnie, usiłowania moje na uspokojenie poszły w niwecz; nie wiem co dalej, tak to wszystko daleko i nieszczęśliwie zaszło, tak, że niedługo obrońca miłości, ledwobym otwartej przeciwko niej nie wypowiedział wojny”.

W roku 1823, na wiosnę, kiedy Odyniec przybył do Kowna w odwiedziny, poeta deklamował mu tłumaczenie z Byrona: „Pożegnanie Childe - Harolda”. Słowa: „Czegóż mam płakać, za kim i po kim, kiedy nikt po mnie nie płacze” — przypomniały mu żywo jego dzieje serdeczne; wzruszony, zbladł jak chusta i upadł na ziemię w omdleniu.

Ogłaszając zaś drugi tomik poezyj swoich tegoż 1823 roku*), zwrócił się do Maryi, nazywając ją „siostrą swoją”; przypomniawszy, że oni pobratani „nie krewnym łańcuchem, ale umysłem i duchem”; prosił ją „by innem okiem spojrzęła w przeminione lata i pamiętki kochanka przyjęła z rąk brata”.

A gdy w roku 1824 miał się nazawsze z Litwy oddalić, przywiódł w jej sztambuchu, pod datą 22 października, znane słowa Dantego, że niema większej boleści nad rozpamiętywanie czasów szczęśliwych wśród nędzy i pod tem mottem skreślił smętny czterowiersz:

Bolesne mnie dni błogich wspomnienie spotyka
Chociaż mię dziś Marya w swój imionnik przymie,
Bo gdym do swego Maryą wpisał imionnika,
Wpisałem tylko jej imię.

Maryla nie mogła się pożegnać osobiście, kiedy przysłała chwila odjazdu Mickiewicza i jego przyjaciół; przesała im tylko list w języku francuskim „w sobotę, ze swego buduaru”.

Przed oczyma poety postać Maryi długo, bardzo długo jeszcze się przesuwiała: W snach i widzeniach zjawiała się jak niebianka („więcej boska, bo więcej piękną być nie zdoła”); ścięgała go wszędzie, czy był w gronie przyjaciół, lub na stepach akkermanskich, czy wśród arystokratycznego towarzystwa w Odesie, Moskwie czy Petersburgu, czy wreszcie na szczytach gór Alpejskich... Napróżno starał się rozerwać, napróżno się pocieszał, że, gdy on podniesie bardon, „namiętność w zapomnienia pograży się toni”; napróżno przyznawał sam sobie, że ten najniezszczęśliwszy, „kto nie kocha — że kochał, zapomnieć nie zdoła...”

W jedenaście lat po zapoznaniu się z Maryą, wstąpiwszy na górę Splügen w Alpach, 25 września 1829 r., zamarzył o szczęściu, jakiego by mógł doznawać, będąc tu razem z ukochaną, i nie tyle może z gorczycą, ile ze smutkiem, zawołał:

Nigdy więc, nigdy z tobą rozstać się nie mogę!
Morzem płyniesz i lądem, idziesz za mną w drogę.
Na lodowiskach widzę błyszczące twe ślady
I głos twój słyszę w szumie alpejskiej kaskady;
I włosy mi się jeżą, kiedy się oglądam,
I postać twoję widzieć lękam się i żądam.

Co więcej, jeszcze 2 stycznia 1832 r., pisząc z Poznania do Ignacego Domejki i wzmiankując o dawniejszym jego „smutnym” liście,

*) W spisie prenumeratorów można było czytać nazwisko: Marya Puttkamer.
<http://rcin.org.pl>

który odebrał w Rzymie, dodaje: „Było tam kilka słów Maryi. Widok jej ręki tak mnie upoił, że płakałem jak dziecko. Pierwszy to był płacz od pożegnania się z Czeczottem i Zanem. Nie będziemy już nigdy widzieć się z sobą. Ale powiedz jej, że ona zawsze ma w sercu mojem miejsce z którego *nikt* jej nigdy nie usunął i gdzie jej nikt nie zastąpi”.

*

*

*

Ze znacznych urywków, jakie napotyka się w pojedynczych poezjach, balladach, sonetach i w „Dziadach”, Chmielowski tak mozaikuje postać Maryli:

„Co do postaci zewnętrznej dwa jedynie szczegóły wymienić tu mogę: Maryla miała oczy niebieskie i „złote włosów pierścienie jak zwiędła cyprysu gałązka”. Była piękna, bogata (ojciec „pierwszy urzędnik w powiecie”), „tłumem gardziła bez braku”, „choć jej kto *kocham* mówił po sto razy, nie rzekła nawet i *lubie*”. Jest to rys nadzwyczaj ważny: nie była płochą, zalotną, wyróżniała się od wielkiego ogółu swoich rówieśniczek: pozwalała przypuszczać, że za wyższym goni idełem. Była tak czuła „jako na trawce wiosenne puchy, które lada zefiru zwiewają podmuchy i lada rosa obrywa”; a od cienia smutku ukochanego jej wesołość gasła. Nie składała atoli żadnych przysięg, nie dawała obietnic; kochanek nawet „przez sen nie miał nadziei”. Wprawdzie Gustaw w przystępie obłąkania nazywa ją „wyrodkiem niewiasty”; wyrzuca jej zaślepienie złotem i „honorów świecącą bańką wewnątrz pustą”; przeklina ją, że „sercem oziębłem, obojętną twarzą, wyrzekła słowo jego zguby”; — ale w chwilach przytomności musi wyznać, że ona była niewinna. Zgrzeszyła może brakiem woli, energii, nie chcąc się sprzeciwić rozkazowi rodziców; a może też fatalność tylko należałoby obwinić, że ona kochała go jak brata jedynie, jak przyjaciela... Może kochanek ulegał złudzeniu i oburzał się potem na nią, że go „chce wciągnąć w rozmowy potoczne, wczorajsze, zawczorajsze i zaprzesztoroczne”.

Maryla wychodzi za mąż. „Dość było wyrazu, — powiada poeta — ażeby postać *godna różnąć się z niebiany*, zamieniła się w *posąg z lodu uciosany!*” Są to słowa strony pokrzywdzonej; przyjmujemy je więc z pewną nieufnością. Chcielibyśmy posłuchać także i Maryli. Niepodobnieństwom — musimy się domyślać. Jesteśmy w ogrodzie. Altana: miejsce pamiętne w dziejach miłości. W oknach pałacu, czy dworku światło jarzące. Przemknęło się coś w bieli. To Maryla w sukni ślubnej. A tam dalej oparty o drzewo stoi kochanek blady, zrozpaczony. Ona zrywa gałązkę cyprysu, podaje smutnemu. „To wszystko, co nam tu na ziemi zostaje” — mówi. Ale tego niedosyć. Potrzeba pocieszyć kochanka, wskazać mu jakiś cel wyższy. „Człowiek nie jest stworzony na lzy i uśmiechy” — powiada. Pomyśl o kraju, o ludziach, twoich spółbraciach, pracuj dla nich; zapomnij o swoim zmartwieniu, zważ na to, że w życiu masz spełnić wzniosłe zadanie. „Ta myśl wielka *pomniejsze zapaty przystudzi...*” Gdy wymawiała te słowa, które jej miłość sprowadzały do znaczenia drobnostki, może lzy zalewały jej gardło, może przeczuwała, że stanie się głazem. Na razie słowa te odzywały się gorzką ironią w sercu kochanka, bo jej „*technienie rozwiąło już owe kształty olbrzymie*”, został się „*cienik, mara błąda*”:

„Zrobiwszy mię komarem — *mówi* — chce zmienić w Atlasa,
Dźwigającego nieba kamiennym ramieniem!”...

Słowa Maryli wydawały mu się szyderstwem, chłodnemi i pospolitemi ogólnikami, które się wypowiada w braku słów serdecznych, gorących. Przebaczymy mu; „tak *prędko przebiegł gościniec tak długi*”;

zaledwie uśmiechnęło się szczęście, już je musiał opłakiwać! ze szczytu spadł w głębię. Gdy miną pierwsze paroksyzmy bólu, uzna prawdę słów Maryli i stanie się bohaterem narodu — nie Gustawem już, ale Konradem. Wówczas nie będzie „cieniem lubej postaci”; nie zjawi się w noc *Dziadów* na wezwanie guślarza, na prośbę kochanki, która przyjdzie po latach i pytać się oń będzie. Raz tylko rzuci okiem na błonia wspomnień i ukaże wielką ranę na czole... Kobieta pozna wówczas cały ogrom tego, co straciła; zapłacze strasznie i modlić się będzie do Boga, ażeby jej ukochanego po drogach życia prowadził...

Przeklinać jej niepodobna; żałować — można. Jaką będzie w przyszłości — nie wiemy; nie radziłyśmy podzielać gorączkowych przypuszczeń Gustawa:

Niewinna, nieznająca, niewiedząca, głucha,
Jaką będzie? — Wstyd mówić, choć mię nikt nie słucha.

Na wywrócenie atoli pomyślniejszej przepowiedni nie mamy żadnych danych. Za nie ręczyć nie można. W tej dobie życia, w której ją poznajemy, jest ona majowym uśmiechem młodości, który zmroził nagle śnieg spadły niespodziewanie. Przed nią lato całe i jesień życia. W głębi jej ducha odkryliśmy pewne przymioty, które nie pozwalają na hurtowne zaliczenie jej do gawiedzi bezmyślnej, pustej. Nie chcąc się wdawać w szczegóły domowego ogniska, które poeta w rozdrażnieniu „niecnem” nazwał, ale które w rzeczywistości zacnem mogło być i serdecznem, wolimy widzieć na skroni Maryli ów wieniec z polnych kwiatów, który kochanek z pieśni nieśmiertelnych uwił, a przy jej sercu ów listek cyprysu, który w wieczorze rozstania wzajem sobie dali, zaprzysięgając wieczne milczenie... Jakkolwiek smutno pomyśleć, że drogi ich rozeszły się w strony przeciwne; toć przecie wspomnienie potomnych połączy te dwa imiona, i być może, z większem mówić o nich będzie spótczuciem i szacunkiem, niż o obojętnie dumnej Laurze i napuszenie czułym Petrarce, niż o poddańczo uległej Heloizie i wstrętnie despotycznym Abelardzie...”

HUMOR ŻYCIOWY

MICKIEWICZA

W duszy poety jasnej i czystej należy szukać tłumaczenia jego usposobienia do żarcików i figlów nikomu nie szkodzących, a przeciwnie zawsze miłych i subtelnie delikatnych. Pewna skłonność do niewinnej mistyfikacji pozostała Mickiewiczowi od młodości do ostatnich lat życia i jakby łagodnym promieniem oświećlała nieco surową, a tak bardzo innych ludzi przerastającą postać wieszczą.

* * *

Przyjechał raz w Paryżu odwiedzić poetę, mieszkającego wówczas w Arsenale, hr. Ksawery Branicki, znany ze swej oryginalności i roztargnienia. Wśród ożywionej rozmowy Mickiewicz spojrział na zegarek, przepaszając gościa, że musi go wyprosić, bo o 3-ej obiecał być w Palais-Royal, gdzie oczekiwają go będą.

— O trzeciej? — wyrzekł Branicki, — toż dopiero kwadrans po drugiej.

— Zapewne, ale to daleko... i nim znajdę albo zajadę...

— Mam na dole powóz, w dziesięć minut tam zajedziemy, a teraz możemy jeszcze rozmawiać.

— Jeżeli tak, to i owszem.

Punkt o 3-ej istotnie ekwipaż hrabiego stanął na miejscu.

— Gdyby nie tak dobre konie, — zauważył Mickiewicz — byłbym się pewnie zapóźnił.

— A prawda, że to wielka oszczędność czasu, prędkie konie. Ale... a propos... dla czego pan nie trzymasz powozu?

Zapytanie to, tak rozśmieszyło poetę, że z udaną powagą, nachylając się do hrabiego, tajemniczo mu szepnął:

— Dla powodów... politycznych!

* * *

Towarzyszem wizyt, jakie składał Mickiewicz w salonach Moskwy, był Daszkiewicz. O ile posta stanowił ós każdego towarzystwa, koło której wszystko się obracało, o tyle cichym i małomównym Daszkiewiczem nikt się nie zajmował. Gdy więc raz pani domu zapytała się poety:

— Dla czego ten pański przyjaciel zawsze taki ponury i zamyślony? — odpowiedział jej konfidencyjnym tonem:

— O, ma on nad czem rozmyślać! Niepomyślnie odbiera biedak wiadomości ze swych majątków na Litwie, a teraz oto trzysta dusz wymarło mu tam na cholere...

— Trzysta dusz! — powtórzyła z wielkim współczuciem gospodyni, której właściciel fortuny, pozwalającej na takie straty, bardzo interesującym wnet się wydał.

Przywołała więc zaraz córkę, polecając jej i młodemu siostrzenicom, aby starały się wieczór uprzyjemnić gościowi, który srogą klęskę poniósł, trzysta dusz tracąc na cholere!

Gruchnęła niebawem ta wieść po salonie, zwłaszcza w panińskim gronie i nic dotąd nieznaczący Daszkiewicz ujrzał się nagle przedmiotem ogólnej uwagi

i najprzejmniejszych zabiegów. Pod wpływem tej ciepłej sympatycznej atmosfery, roztajały powoli chłód jego i obojętność. Ożywił się, rozgadał i wszystkich zając potrafił dowcipną rozmową.

Wracając do domu, rozweselony Daszkiewicz przyznał się poecie, że po raz pierwszy dobrze się zabawił w tem towarzystwie, ale powtarzał kilkakrotnie z pewnem zdumieniem:

— Bardzo, bardzo miły dom, nadzwyczaj przyjemni ludzie: tylko nie mogłem zrozumieć, dlaczego wszyscy tam ze mną mówili o cholercie...

* * *

Podczas pobytu w Rzymie, częstym gościem u Mickiewicza bywał Hieronim Bonaparte, były król westfalski. Raz, podczas zajmującej rozmowy, spostrzegł poeta przez okno, że przychodzi do niego jeden ze znajomych.

— Pozwoli mi wasza królewska mość, — rzekł do dostojnego gościa swego, — że przedstawię mu rodaka mego pana Z., który widzę, że tu idzie, a który wielce będzie uszczęśliwionym z takiego spotkania?

— Nie, nie! — odrzekł żywo król — nie lubię prezentacyi i odejdę zaraz, jeżeli mnie pan nie zostawisz w mojem *incognito*.

Zjawia się po chwili elegancki i wysoko głowę noszący młodzian i po przywitaniu się, obrzucawszy spojrzeniem lekceważącym skromny ubiór i skromniejszy jeszcze układ nieznanego, siada, nie prosząc wcale, aby go przedstawiono człowiekowi starszemu, ale widocznie nie należącemu „do towarzystwa”. Wszczytna z poetą rozmowę po francusku, opowiada coś o Warszawie. Na to król odzywa się, że dobrze pamięta i mile wspomina Warszawę, w której czas dłuższy zatrzymał się.

— Pan był w Polsce — przerywa protekcyjonalnie młodzian — zapewne służąc wojskowo?

— Tak panie, byłem tam z wielką armią.

-- Doprawdy? czy oficerem? To pan musiał znać kapitana P.?

— Nie znałem!

— Nie znał go pan! On przecie wojskowych francuskich dużo przyjmował. A bywał pan u pani M.? u generałowej B?

— Nie bywałem.

— Ależ, mój panie! — wykrzyknął młodzieniec tonem pełnym politowania — z kimże, w jakimże kółku pan się tam obracałeś?

Król uśmiechnął się tylko i nie objaśnwszy wcale swego światowego stanowiska w Warszawie, pożegnał się wkrótce i odszedł.

— Zkądże to pan wyciągnął tego francuza? — spytał zgorszony elegant. — Nieciekawa figura.

— A wiesz pan, — odrzekł poeta, — kim on jest i z kim teraz rozmawiałeś? Z Heronimem Bonaparte, królem westfalskim.

Łatwo zrozumieć jak światowiec był zrozpaczony z powodu swej pomyłki i jak długo nie mógł darować Mickiewiczowi, że go nie uprzedził co do gościa swego, który przecie byłby mu się wydał całkiem innym, gdyby mu go polecono tytułować najjaśniejszym panem.

* * *

W maju 1829 r. przedsięwziął Odyniec podróż z Warszawy do Petersburga wyłącznie w celu odwiedzenia Mickiewicza. W drodze zapoznał się z hr. Camillo Gritti, który opowiadał mu wiele szczegółów o świetnym niegdyś przyjęciu we Włoszech znakomitej pianistki, pani Maryi Szymanowskiej. Po przybyciu na miejsce opowiedział naturalnie poecie o spotkaniu tem, wiedząc o przyjacielskim stosunku, wiążącym Mickiewicza z artystką. Dało to powód do mistyfikacyi, będącej pomysłem poety. Pisze on i wysyła przez Al. Chodźkę kartę, że przyjechał do Petersburga polecony mu z Warszawy przez W. Krasińskiego i Odyńca Hiszpan, Don Alonzo Truchillo y Astorgas y Bubantes, który jest przyjacielem hr. Camillo Gritti, ma dla niej ukłony i przeto życzy ją poznać. Chodźko miał zapowie

dzieć, że go Mickiewicz przyprowadzi niezwłocznie, a była już jedenasta. Nie przewidzieli figlarze, że Malewski, który mieszkał z Mickiewiczem, idąc do biura wstąpi do p. Szymanowskiej i zawiadomi ją o przybyciu Odyńca do stolicy. Wieszczy nie wiedząc o niczem, uczy przyjaciela po francusku z akcentem hiszpańskim, wprowadza do salonu i nader poważnie i seryo deklamuje całe nazwisko pseudo-hiszpana. Pani Szymanowska przyjmuje to równie poważnie. Rozpoczyna się rozmowa o hr Gritti, o którym Odyniec opowiada tyle szczegółów, że była chwila w której artystka, jak sama potem wyznała, uwierzyła w hiszpana, a oznajmienie Malewskiego wzięła za mistyfikację z jego strony. Nie długo to jednak trwało, bo gdy, chcąc wybać swego gościa, zaczęła pani S. wychwalać przed nim talent i zasługi Odyńca, ten tak się zmięszał, że przeprosiwszy za żart, całą jego winę złożył na Mickiewicza.

* * *

Pewien z pod ciemnej gwiazdy poeta, Wincenty z Ciechanowca hrabia Kiszka-Zgierski, *Ex libera parte*, jak się sam podpisywał na swych niesłychanie ciemnych, a nieznośnie patetycznych utworach, zapytał raz Mickiewicza, dla czego nie napisze jakiego dramatu.

— Gdzie mi tam do dramatu! — odpowiedział, śmiejąc się. — Łatwiej to panu, co masz już tyle doświadczenia i wprawy.

Komplement ten żartobliwy, tak ujął quasi-poetę, że porwawszy się z krzesła swego, przeniósł się na drugie stojące obok Mickiewicza i biorąc go za rękę, rzekł z największą dobroduszością:

— Nie trzeba rozpaczać, nie trzeba; przyjdzie i to, przyjdzie i to!

Śmiech przytomnych tej scenie przerwał wyrazy zachęty i jakby mistrzowskiego ośmielenia. Mickiewicz jednak tak pokornie i z tak niezachwianą powagą dziękował mu za nie, że sławetny Kiszka Zgierski wziął to za... dobrą monetę.

* * *

Podczas pobytu w Wejmarze jeden z przybyłych gości, francuz, w rozmowie z Mickiewiczem, którego pierwszy raz widział przy stole w restauracyi, a wiedział tylko, że jest Polakiem, zaczął go się dopytywać o wielkiego poetę polskiego, którego dzieła wyszły właśnie w Paryżu. Mickiewicz wyliczał mu różne nazwiska, co francuza widocznie niecierpliwiło.

— Ależ nie, nie, to nie to nazwisko! Mik... Mis... Mik... No ten wasz wielki poeta.

Mickiewicz mrugnął na Odyńca, żeby nie nie mówił, i po krótkiej jeszcze rozmowie, pożegnawszy się, wyszedł, odezawszy się po polsku do przyjaciela, że będzie na górze.

— A to i pan polak? — zapytał Odyńca zaperzony francuz — czy i pan nie wiesz także imienia największego swego poety?

— Pan chcesz mówić zapewne o Adamie Mickiewiczu?

— Tak, tak, właśnie o nim chciałem mówić.

— Właśnie to jest ten, który w tej chwili wyszedł.

Francuz zerwał się jak oparzony i zaczerwienił cały jak burak, ale nie tylko nie obraził się o żarcik, lecz pobiegł natychmiast przedstawić się poecie.

* * *

Na szczycie katedry medyolańskiej, którą zwiedzał Mickiewicz z Odyńcem, ten ostatni „zagapiwszy się”, jak sam powiada, na tysiące białych posągów stojących wokoło, stracił z oczu towarzysza. Myśląc, że jest gdzieś blisko, czeka. Ale upływa minut kilka — nie wraca. Szuka na prawo i na lewo — nie widać. Zaczyna wołać — nikt nie odpowiada. Domyślając się figla, zaczyna rymowaną mową wzywać Mickiewicza do ukazania się, ale gdy mija kwadrans, a tu już i zmierzchać się zaczyna, zaklina się na wszystkie świętości, iż siądzie i z miejsca się nie ruszy choćby przez całą noc, póki się zbieg sam nie

zjawi. Wyszedł więc Mickiewicz z jakiejś framugi, gdzie chyba musiał siedzieć skulony i śmiejąc się serdecznie, zaczął Odyńca głaskać i całować

* * *

Między częstszymi gośćmi poety w Paryżu, odznaczał się zabawnymi oryginalnościami p. Franciszek Grzymała, autor i niegdyś redaktor „Astrei”. Choć stary już człowiek, wielkie miał jeszcze pretensye do młodości i podobania się; a że przy podeszłych latach był maleńki, pękaty, z ospowatą i nadzwyczaj brzydką twarzą i przez nos mówił, śmieszny ten kontrast każdego uderzać musiał.

Kiedy czasem nadto się już naprzykrzył damom komplementami i czytaniem swoich poezyi, które zawsze w kieszeni nosił i przy każdej sposobności, lub bez sposobności nawet czytywał:

— Panie Franciszku, — odzywał się wówczas Mickiewicz, — czytałem, że jakiś Grzymała był posłem na wielkim sejmie, czy to czasem nie o tobie mowa?

Albo:

-- Pod Austerlitz Grzymała świetnie się odznaczył, armaty austriackie zagwoździł: może i wojskowo służyłeś?

Wówczas biedny Grzymała zmieszany, czerwony i gniewny, chwycił poetę za ręce i perswadującym, a błagalnym tonem, mówił:

— Ależ, panie Adamie! zmiłuj się! czyż można? przecież są damy!

I obawa kompromitacyi zagłuszała miłość własną poety.

Niewinne to prześladowanie było jedynem, na jakie sobie Mickiewicz czasem pozwalał, zawsze dla wszystkich pobłażliwy, wyrozumiały, złośliwości nie mający w sobie nawet cienia.

* * *

W Szwajcaryi, akademja w Lozannie rozpisala konkurs na katedrę literatury łacińskiej. Mickiewicz pragnąc dla chleba, otrzymać tę posadę przybył do Lozanny i bez żadnej protekcyi ani znajomości poszedł do sekretarza akademii.

— Czego pan sobie życzy? — zapytał sekretarz.

— Panie, dowiedziałem się, że akademja tutejsza ogłosiła konkurs na katedrę literatury łacińskiej.

— Tak jest.

— Otóż przyszedłem do pana sekretarza prosić go o wpisanie mnie na listę ubiegających się o tę katedrę.

Sekretarz zmierzył go od stóp do głowy i po długiem wpatrywaniu, zapytał:

— A któż pan jesteś?

— Byłem niegdyś profesorem podobnego przedmiotu.

— Gdzie?

— W Kownie.

— Gdzie?

— W Kownie, panie.

— A jakże się pan nazywasz?

— Adam Mickiewicz.

— Rosyanin, czy Polak?

— Polak, panie.

Na nowo zmierzył go od stóp do głowy.

— Od profesora literatury łacińskiej wymagane są wielkie świadectwa akademiczne i warunki są bardzo liczne i trudne.

— Wiem o tem, panie.

— Czy pan posiadasz i inne języki?

— Posiadam.

— Które?

— Ośm europejskich i niektóre wschodnie.

Ta odpowiedź trochę zmieszala pana sekretarza. Zachowując jednak ciągle minę wyższości i powagi, dodał:

— Język łaciński tyle wymaga pracy w nauce, że mnie dziwi ta obszerna wiadomość pana w językach.

Mickiewicz nie wspominając ani słowa o swoim stanowisku pierwszego wieszca polskiego, ani powołując się na europejską już sławę swoją, skromniutko uklonił się i pożegnał dumnego pana sekretarza, który jednak tegoż dnia jeszcze poniósł z tego powodu dotkliwą porażkę.

Podezas obiadu, na który zaprosił był sławnego literata francuskiego p. de Saint-Beuve, wspominał pan sekretarz o mnóstwie kandydatów na katedrę literatury łacińskiej, między którymi jest nawet jeden polak.

— Polak?—zapytał Saint-Beuve—a jakże się nazywa?

Po długim przypominaniu sobie, wykrztusił nareszcie pan sekretarz nazwisko naszego poety.

— Mickiewicz!—zawołał gość zdumiony.

— Jak to, pan go znasz?

— Znam. Ale co mnie dziwi, to to, że pan go nie znasz!

— A jakimże sposobem mógłbym go znać?

— Bo Mickiewicz jest znakomitym poetą.

— Nie znam polskiego języka.

— Ale pisma Mickiewicza są tłumaczone na wszystkie języki. Ja go osobiście i z bliska nie znam, widziałem go u pani d'Agout i brałem udział w rozmowie którą prowadził. Przyznam się panu, że takich ludzi jak on, nie wielu liczy Europa!

J. Łuba.

Śmierć Mickiewicza.

W roku 1855, po śmierci żony, Mickiewicz wyjechał do Konstantynopola, gdzie przybył w miesiącu październiku w towarzystwie między innymi, Armanda Levy i Henryka Służalskiego, którego szczególnie lubił za jego dykteryjki i zmyślenia, które go bawiły lepiej, niż uczone rozprawy innych. Wybrał się on z namiotem i wszelkimi przyborami obozowego życia. Podróż do Turcyi zajmowała Mickiewicza wielce; w Paryżu—marzył ciągle o niej. W Stambule był przedmiotem szczególnych względów i starań. Ambasady ustępowały mu mieszkanie w swych pałacach, lecz nie przyjął żadnych ofiar, i z hotelu gdzie się zatrzymał, przeniósł się nawet do prywatnego domu na *Jeni-Szeri*.

„Zwiedziłem ten dom smutny—pisze w swoich listach Zenon Fisz—samotny, opuszczony, przy ulicy *Kalendzi-Kuluk* i widziałem tę dużą izbę o jednym kwadratowym oknie, w której był zamieszkał. Przedsiem prowadziła do niej, a umeblowanie składało się ze stołu, kilku krzeseł prostych i łóżka, co jeszcze prostsze, pokryte siennikiem i dywanem tureckim, stało w kącie. Pokój tracił pustkowiem, był ciemny

i nawet wilgotny, przypomniał mi nasze karczemne izby, jakie czasem w jesiennej podróży zastajemy po szlakach ukraińskich.

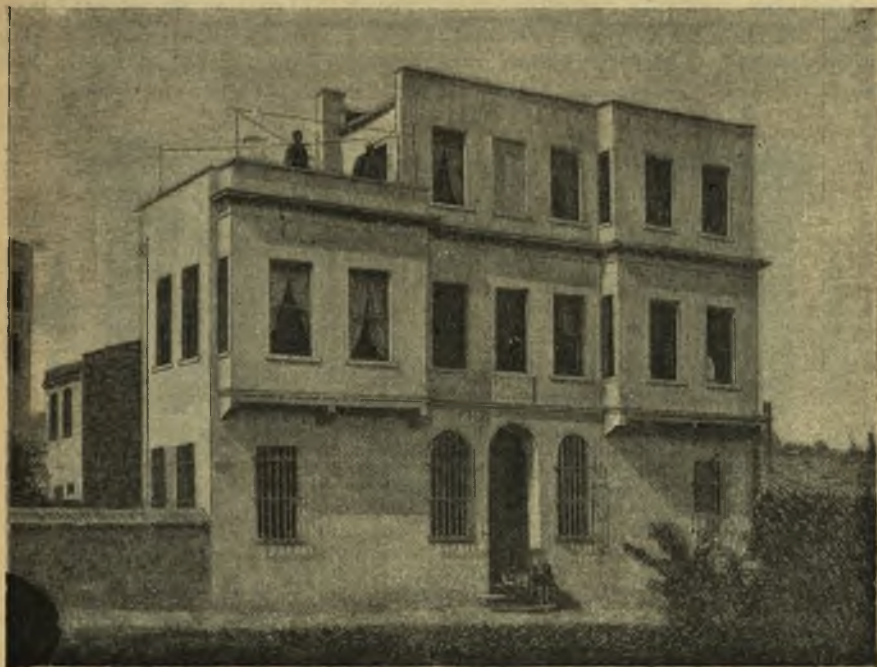
„Wkrótce potem wyjechał do Burgas i tam pod namiotem przeżył parę tygodni. Podobał sobie nad wyraz w obozowem życiu, jeździł konno na polowanie, jadł proste żołnierskie potrawy, lecz zmiana taka życia paryżkiego, pokojowego na polowe była za gwałtowną i nieostrożną. Nie umiano go przestrzedz, a nawet nastęrczano mu rozmaite obozowe rozrywki, widząc że w tem podoba sobie. Zdało mu się, że on młody i czerstwy, jakim był na skale Ajudahu, i że to swobodne powietrze, ten pokarm przyrządzony przy obozowem ognisku, przywróca mu siły, które sterał nad książkami i na paryżkim bruku. W Burgas zachorował, był nie zdrow dni kilka, lecz potem znowu poczuł się zdrowszym i w tym stanie powrócił do Konstan tynopola.

„Osoby, co go tu odwiedzały często, mówiły mi—pisze ciągle Zenon Fisz,—że nie zachowywał ani dyety, ani się okrywał starannie, i jakby na przekór, chciał przywykać do twardego życia. Stan przecież jego zdrowia nie był zatrważającym aż do 26 listopada.”

Kuczyński Hipolit tak mi opowiedział resztę:

„W poniedziałek z rana, około 10-tej, przyszedłem do Mickiewicza. Opowiadał on właśnie o nowinach odebranych z Burgas. Levy powiedział mi o nim, że zeszłej nocy był cierpiącym, lecz ja go zastałem dość spokojnym, potem zaczął rozmowę o swych dzieciach i zakończył uwagą, że w najmłodszym Józiu postrzega umysł uderzający nad wiek jego dziecinny.—„Kuczyński,—rzekł wreszcie,—wiesz, żem się zaczął uczyć po turecku. Łękam się tylko, żeby się ze mną nie stało podobnie, jak z jednym z królów naszych, który już nieźle sylabizował, gdy go śmierć zaskoczyła.” O wpół do dwunastej uczuł mgłności i lekką dyaryę i położył się do łóżka, lecz symptomata cierpienia były tak słabe, iż ani jego, ani nas nie zatrwożyły. Mickiewicz około godziny trzeciej poczuł się lepiej, i zaprzagnął spoczynku. Wszedł Levy i Kuczyński, a pozostał Szułalski. Zaledwie upłynęła godzina, gdy ponowili się boleści gwałtowniej, i Szułalski wezwał lekarza Gębińskiego. Dał on Mickiewiczowi natychmiast *laudanum* i kazał ogrzewać ciało, ale na zapytanie Szułalskiego odpowiedział, że chory jest w stanie niebezpiecznym, Mickiewicz wyczytał to niebezpieczeństwo z zafrasowanej twarzy Szułalskiego i zapytał go:—„Powiedz mi prawdę, Szułalski, co lekarze mówią o mnie?”—a byli już oprócz Gębińskiego dwaj inni: Szostakowski i Bednawski. Szułalski ze łzami w oczach odpowiedział: „Mówią, że możesz umrzeć.” Wtedy on rzekł: „Każ mi zawołać księdza Ławrynowicza”. Potem kazał sobie podać pióro i chciał pisać, lecz gdy mu Szułalski przyniósł papier, rzekł: „Nie mam siły”, i upadł na łóżko. Była już piąta, gdy powrócił Levy, i wkrótce po nim przyszedł lekarz Drozdowski. Powiadano mi potem, iż oprócz Gębińskiego, który był lekarzem z professyi, trzej inni na sposób turecki nie uczyli się medycyny, ale praktykowali: posłano więc po księdza, tymczasem doktorowie rościerali mu ciało i przepisali powtórnie *Laudanum*, którego przyjąć nie chciał. Po chwili boleści znowu uspokoiły się. Myślano, że Mickiewicz zaśnie, i wszyscy powychodzili z izby, na żądanie chorego pozostał Levy i Szułalski. „Nie wiedzą, co mi jest,—rzekł Mickiewicz do nich.—Chcę mnie ogrzać, a ja cały w ogniu”. To rzekłszy, pochylił głowę i zasnął, lecz na chwilę—wtem ksiądz przybył. Wszedł po nim Drozdowski i powtórzył nacierania, gdyż zdjęty go kolki. „Oni mi skórę zedrą, jak biednemu pułkownikowi Idzikowskiemu, a ona mi już znowu nieodrośnie!”—zawołał Mickiewicz z boleściami. Dano mu *Laudanum*, ale boleści się powiększały, i po chwili

chory leżał, niewydając najmniejszej skargi. Gdy się zbliżył Służalski, rzekł mu: „Powiedz moim dzieciom, niech się kochają między sobą”. Gdy go zapytano, gdzieby życzył być pochowanym, oświadczył, że na cmentarzu w Montmorency obok swej żony. Postrzegłszy wchodzącego Kuczyńskiego o szóstej, poznał go, potem leżał spokojnie, a ksiądz Ławrynowicz namaścił go olejem świętym. O dziewiątej godzinie konać zaczął...

Willa Ratyńskiego przy ulicy Adama na Perze w Konstantynopolu, wzniesiona na zgliszczu tego, w którym umarł Adam Mickiewicz.

„Łzy rzewne polały się nam z oczu,—mówił mi Kuczyński,—gdyśmy spojrzeli po sobie, a potem na trupa. Uczucie sieroctwa i pewnej próżni życia owiało nas... Podaliśmy sobie wzajem dłonie i łkając przyrzekliśmy spełnić godnie i z niezachwianem mężstwem pielgrzymkę naszą. Patrzeliśmy na tę głowę szlachetną, po której w nieładzie białe i długie rozrzucały się włosy, i na te usta wpół otwarte lecz sine, jakby gotowe do odezwania się, i milczeliśmy grobowem milczeniem.”

Był to dzień 26 listopada 1855 r.

Ciało nabalsamowano i we dwie zawarto trumny. Pierwsza była ołowiana, druga z drzewa. Chciano koniecznie pochować go w Czyfliku (folwarku) o cztery godziny drogi od Konstantynopola leżącym w lasach Anatolii, i za powód dawano trudność przewiezienia ciała do Francyi, a gdy ten powód został usunięty, znalazła się nowa przeszkoda, tajemniczym jakimś nasuniona sposobem, a mianowicie: że ciało nie może być wpuszczonem do Francyi dla tego, że nieboszczyk umarł na zaraźliwą chorobę.

Sprawa toczyła się przez cały miesiąc; przez ten czas ciało oczekiwało na rezolucyę władz francuzkich, złożone w tym samym domu,

w którym wieszcz zakończył życie. Nakoniec za staraniem P. Levy, przyjaciela nieboszczyka, przyszło pozwolenie odwiezienia ciała do Francji.

Dzień eksportacji zwłok Mickiewicza był posepny, jesienny, prawdziwie grudniowy. Drobnuchny deszczyk mżył, niby mgła, ustając chwilami. Na ulicach pełno było błota. Eksportacja odbyła się z przyzwyczajeniem i z taką wystawą, na jaką w Konstantynopolu zdobyć się było można. Woły ciągnęły wóz pogrzebowy: orszak był liczny, bo w nim nie sami tylko znajdowali się Polacy, ale także Słowianie, Bułgarzy, Serbowie, Włosi, Francuzi, Niemcy, Ormianie, Izraelici i inne narodowości. Oddział piechoty eskortował trumnę, przed którą szli księża Polacy, celebrował ksiądz Ławrynowicz. I żałobne hymny łą-

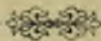
Adam Mickiewicz na łożu śmierci.

czyli z ponuremi akordami marsza pogrzebowego, który niby dalekie echo łkań, rozlegał się od czasu do czasu w powietrzu. Nie było to pysznie; bo ani dygnitarze kościelni przewodniczyli, ani trumna okryta była bogatym całunem, bo ją osłaniało tylko czarne sukno, ani chorągwie szły bokami, ani orkiestra nawet odznaczała się doborem i wytwornością. Przechodnie przyłączyli się po drodze do orszaku pogrzebowego, który, gdy z pobocznych uliczek wyruszył się na Pere, zanim dociągnął do kościoła Panny Maryi, do którego wniesiono trumnę dla poświęcenia, już tłum tłoczył się w ulicy. Tłum ten, odprowadził zwłoki do samej przystani, zwiększając się w miarę zbliżania ku niej. „Miłym był dla nas ten hołd improwizowany, oddawany największemu człowiekowi, jakiego ojczyzna nasza w dziewiętnastym wieku wydała; a był on improwizowanym, bo nie przygotowało go żadne publiczne obwieszczenie, nie urządził żaden program; a wywołała go prosta wiadomość: że wielki poeta polski i całego słowiańskiego świata, zakończył życie doczesne. Miło nam było także, gdyśmy

się przekonali, że mało komu w Konstantynopolu nie było znanem imię Mickiewicza. To głaskało naszą miłość własną, czuliśmy się podniesionymi przez niego przed światem." (*Dziennik Literacki, 1858 r.*)

Odprowadzono zwłoki aż do portu Top-hana, w którym Mickiewicz w październiku t. r. wysiadł na ziemię turecką; tu umieszczono je na wyznaczony przez rząd francuzki parostatek „Eufkrat”. Mowy przy eksportacji nikt nie miał, gdyż tego wyraźnie żądał nieboszczyk. Zarządzali eksportacją Służalski i Levy.

Było to dnia 30 grudnia 1855 r.

PRZEWIEZIENIE I POGRZEBANIE ZWŁOK WIESZCZA NA WAWELU.

I.

Eksportacja w Paryżu.

Dnia 27 czerwca 1890 r. rano o godzinie 7 min. 25 wyjechały do Montmorency w celu uprzedniego otwarcia grobu i przygotowania wszystkiego na poważną uroczystość następujące osoby: Władysław Mickiewicz z żoną i córką, Józef Mickiewicz i Dyonizy Zaleski, należący do rodziny, — Władysław Koziębrodzki i Adam Asnyk; dalej przedstawiciele starszej emigracji: Władysław Laskowicz i Kosilowski, który to ostatni był w Konstantynopolu przy śmierci i włożeniu do trumny Mickiewicza; nareszcie przedstawiciel młodszej emigracji Stanisław Kraków i panna Anna Bilińska, artystka. W ich obecności przystąpiono do otwarcia grobu. Znaleziono dwa rzędy trumien; po prawej stronie od wejścia pod drewnianą trumną Celiney z Szymanowskich Mickiewiczowej znajdowała się cynkowa trumna, zawierająca zwłoki Adama Mickiewicza. Za poruszeniem drewniana trumna, zawierająca zwłoki jego żony, rozsypała się, a znajdujące się w niej szczątki zostały ze zcją przeniesione do nowej drewnianej trumny, na ten cel przygotowanej. Cynkowa trumna wieszczą, po odgarnięciu z niej warstwy ziemi i prochu, szczątków zewnętrznej drewnianej, a zupełnie zbutwiełej, okazała się pękniętą u góry przez całą długość, a przegryzioną rdzą i podziurawioną w podstawie i zupełnie nie nadającą się do transportu. Ponieważ okoliczność ta była przewidziana, przystąpiono do smutnej konieczności przeniesienia zwłok wieszczą do nowej ołowianej trumny. Po otwarciu pierwotnej cynkowej znaleziono ją wypełnioną morskimi trawami, otaczającymi zabalzamowane ciało.

Niestety, zabalsamowanie to okazało się bezskutecznym, i nic nie pozostało z wielbionych przez nas rysów. Przejęci zcją i grozą, w skupieniu ducha patrzyliśmy na te drogie szczątki. Przystąpiono z największą ostrożnością do ich przełożenia wraz z posłaniem traw morskich,

na których spoczywały, do nowej ołowianej trumny. Po przełożeniu pokryto je kwiatami: liliami, różami i bławatkami, poczem trumnę zalutowano i włożono do drewnianej zewnętrznej. W pierwotnej trumnie znaleziono jeszcze metalowego Chrystusa, który prawdopodobnie był częścią rozsypanego w proch krzyżyka, jedną sztukę monety i biały, porcelanowy guziczek od koszuli. — Pamiątki te wziął do przechowania Władysław Mickiewicz.

Pomnik Adama Mickiewicza na cmentarzu w Montmorency.

Następnie ksiądz z parafii odczytał modlitwy i pokropił święconą wodą trumnę, a świadkowie całego tego aktu spisali urzędowy dokument w dwóch egzemplarzach i podpisali swemi nazwiskami.

W grobie, po wyjęciu szczątków Mickiewicza, pozostały trumny jego żony i synów Aleksandra i Jana, dalej Adama i Celiny Mickiewiczów, dzieci Władysławów, nareszcie Celiny Goreckiej. Grób uporządkowano i wstawiono do niego napowrót trumnę wieszczą do publicznej ekshumacyi, naznaczonej na dzień następnny.

* * *

W dniu 28 po godzinie 8 rano *Gare du Nord* wypełniła się polską publicznością, spieszącą na wielką uroczystość. Deputacje różnych stowarzyszeń z bardzo licznymi wieńcami, z których wiele nadzwyczaj pięknych, pojawiły się wraz z przedstawicielami wszystkich klas i stanów, wszystkich pokoleń emigracyi, zaczynając od najstarszych, a kończąc na najmłodszych uczniach szkoły batignolskiej. Zarząd kolei chcąc

się z swej strony przyczynić do świetności obchodu, zniżył na połowę ceny biletów.

Po godzinie 9 pociąg przybył do Montmorency, gdzie przy stacyi zaczął się orszak szykować. Z Francuzów obecni byli: delegacya *Collège de France* z Renanem na czele, której inni członkowie byli: Barbier, Mesnard, Louis Léger, Appert, Darmstetter; dalej deputacya *Association de litteraire* z Jules Lermińą, na czele, mer gminy Montmorency, biskup *Monseigneur Sussex* i wielu dziennikarzy. Z innych cudzoziemców zauważyliśmy Maksa Nordau (autora *Conventionelle Lügen*), korespondenta *Pester Lloyd*a pana Pataky; dalej przedstawiciela stowarzyszeń węgierskich w Paryżu i przedstawiciela Czechów pana Klepal. Emigracya starsza i młodsza stawiała się w komplecie, jak również młodzież uniwersytecka i chwilowa kolonia polska.

Około godziny 10 orszak przybył na cmentarz. Pó wydobyciu trumny z grobu przeniesiono ją na obszerniejsze miejsce niedaleko bramy cmentarza, gdzie pokrytą całunem postawiono na marach i pokryto wieńcami. Tu rozpoczęły się mowy. Pierwszy w imieniu *Collège* zabrał głos Renan.

II.

Dzień 4-ty lipca 1890 roku.

Jasnemi promieniami słońca oświetlone zostały stare wieżyce i mury Krakowa w niezapomnianym dniu, który połączył myśli i duchy Polaków i „zestrzelił je w jedno ognisko”.

Już o godz. 5 rano na ulicach znać było ruch i ożywienie. Po mieście rozlegały się trąbkowe sygnały tłumnie przybyłych na uroczystość deputacyj krajowych straży ogniowych. Po godzinie 6 liczne deputacye włościańskie dążyły już ku ulicy Warszawskiej, niosąc wieńce.

Wszystkie ulice, przez które przechodzić miał orszak, udekorowane zostały słupami, połączonemi festonami z zieleni.

Od ulicy Warszawskiej aż do stoku Wawelu od placu Bernardynów, poustawiano pylony, na których podczas pochodu płonęło piękne, purpurowej barwy światło. Domy prywatne, gęsto ozdobione flagami, gdzieniegdzie zielenią, mnóstwem dywanów. Wszystkie ulice, przylegające do drogi pochodu, również były przyozdobione, a sklepy na całej przestrzeni pozamykane.

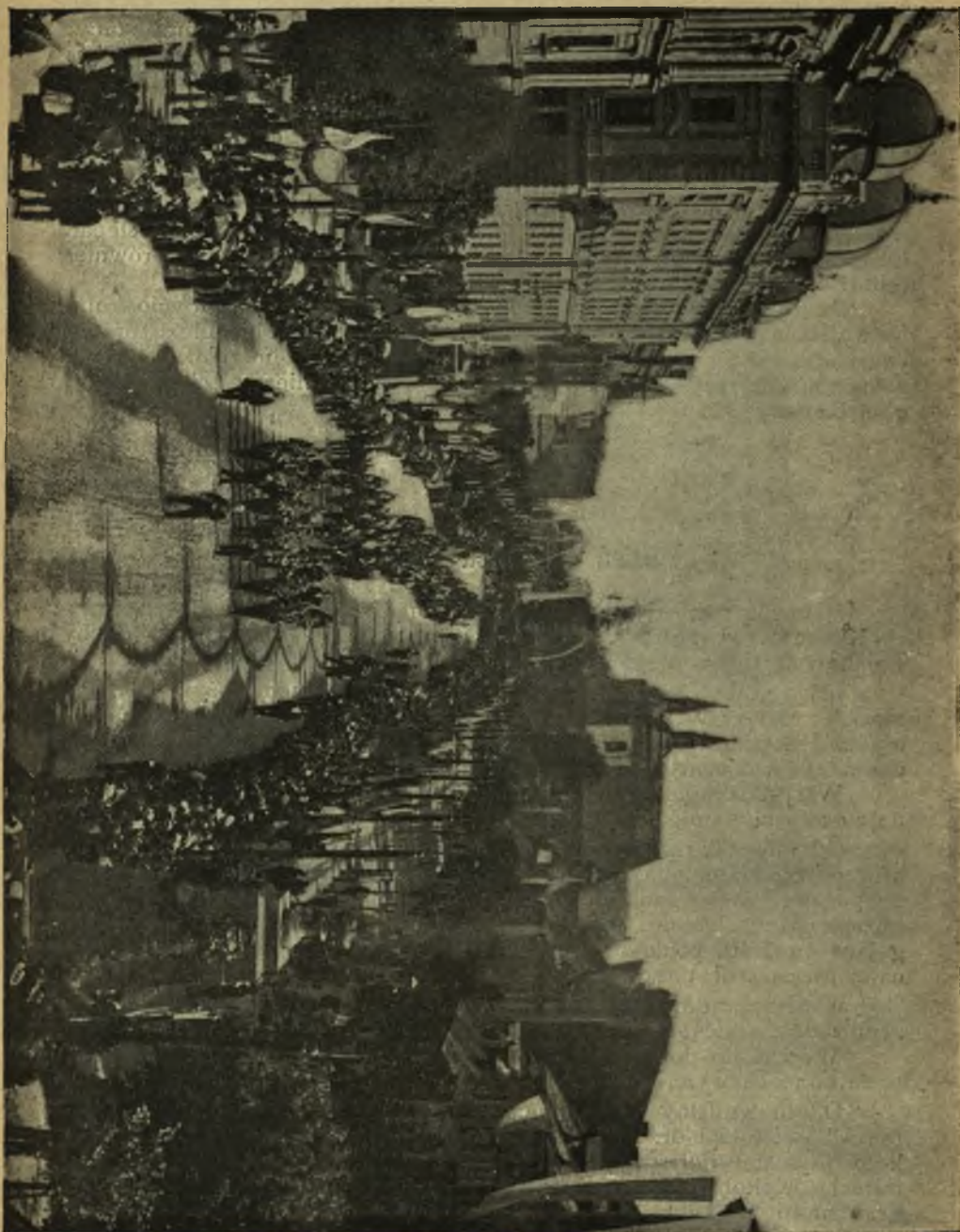
Naprzeciw domu, w którym się mieszczą biura krajowego magazynu zboża, umieszczono dość duży obraz Matki Boskiej Ostrobramskiej.

Wejście do domu magazynów zbożowych skromnie udekorowano w żałobne barwy.

Około godziny siódmej czynni już oddawna mistrze ceremonii pp. Miłazewski i dr. Ziemiński rozpoczęli wskazywać miejsca członkom obywatelskiej straży. Niezadługo nadjechał przewodniczący w komitecie wykonawczym uroczystości, delegat wydziału krajowego hr. Antoni Wodzicki,—po nim, wraz z deputacyami straży ogniowych, również mistrze ceremonii pp. Eminowicz i Fenz, następnie kierujący głównie pochodem dr. Weigel, któremu asystował p. Karol Baruch.

Publiczność zapełniała już ulice, przez które miał orszak przechodzić. Dygnitarze i duchowieństwo zaczęło się gromadzić około domu magazynów zbożowych, gdy nadjechał wreszcie imponujący swoją wysokością i pięknnością karawan, zaprzągnięty w sześć dobranych karich koni.

Zbudowany w kształcie piramidy z góry ściętej, boki lekko wkleśte, przybrane u podstawy w purpurową materię pionowo pofałdowaną, która nawet koła przykrywała. Szkielet i podstawa obita pluszem ciemno-czerwonym w dwóch odcieniach, uderzała zdaleka swoją strojnością. Końce pokrycia baldachimu ozdobione pięknie malowanymi kwiatami, — dzieło pp. Popiela i Stasiaka.

Na szczycie dla trumny urządzono posłanie z kwiatów polnych, rodzimych, które tak pięknie opiewał wieszcz nasz w poezjach swoich: kąkol, bławaty i rumianek, przeplatane śnieżystymi pękami lillii, tworzyły u krawędzi rodzaj gżemsu.

Nie zbywało i na obrazach Matki Boskiej Ostrobramskiej i Częstochowskiej, które umieszczono na stokach karawanu. Całość obmyślana i wykonana bardzo pięknie.

Nad posłaniem z kwiatów, na których złożone być miały drogie zwłoki, majestatyczny baldachim z purpurowego pluszu, ozdobionego ręcznie malowanymi kwiatami. Baldachim podtrzymywały z czterech stron odpowiednie drewniane, pomalowane, złożone podpory, jakby kopie, wystrzelające końcami ponad wierzch baldachimu. Podpory te z przodu ozdobiono makartowskiemi bukietami z palm. Na baldachimie słowa: „O grób dla kości naszych w ziemi naszej prosimy Cię, Panie”. Ten baldachim karawanu i inne prócz kwiatów ozdoby czyniły go nad wyraz wspaniałym. Całej roboty około karawanu dokonali artyści pp. Stasiak i Popiel. Przez noc całą układaniem uwitych już festonów z lilij i innych kwiatów zajętych było kilku młodszych artystów malarzy. Za karawanem ustawiły się cechy rękodzielnicze z olbrzymią liczbą powiewających prastarych sztandarów.

Od ulicy Warszawskiej w kierunku ulicy Szlak, na całej jej długości, ustawiał się w porządku olbrzymi orszak, składający się z deputacyj z wieńcami. W orszaku były setki wspaniałych strojów narodowych między przedstawicielami Rad powiatowych i mieszczaństwa.

Gdy się patrzyło na ten olbrzymi orszak z czoła jego, mienią się tysiączne wspaniałe barwy: świt włościańskich krakowskich, ruskich, góralskich, huculskich. Obok tych świt włościańskich i sukman zmieszane razem z nimi i wśród nich stroje narodowe szlachty, charakterystyczne kapoty mieszczan. Ponad tem strzelają czaple kity, mienią się brylantowe ich zapinki, błyszczą kaski strażaków. Na czele duchowieństwo, w imponującej liczbie przeszło 500 kapłanów, profesorowie Uniwersytetów Jagiellońskiego i lwowskiego, w togach i z insygniami, postowie sejmowi. Słowem, kiedy się powiodło okiem po tych tysiącach, widziało się jasno i dobitnie, że cały naród, wszystkie jego stany, stały się na uroczystą chwilę.

Dzielna kapela lwowskiej „Harmonii” przy dźwiękach dziarskiego krakowiaka przyprowadziła liczne zastępy członków krajowych straży ogniowych ochotniczych, w błyszczących kaskach i w różnobarwnych mundurach. Honorową komendę nad karnemi temi plutonami objęli W. Eminowicz, naczelnik straży ogn. krak. i jego zastępca L. Marynowski.

Okolo godziny 8 przybył na plac arcybiskup lwowski ormiańskiego obrządku ks. Issakowicz w asystencyi kanoników Mardyrosiewiczza i Moszoro, proboszcza z Kut.

W chwilę później nadjechali członkowie rodziny wieszca, do której należą: Władysław Mickiewicz z żoną Maryą z Malewskich i córkami Maryą i Heleną, Józef Mickiewicz, Marya z Mickiewiczów Gorecka z synem dr. Ludwikiem Goreckim, Ludwik Hryniewiecki z żoną Heleną z Mickiewiczów i córką Maryą, dr. Zygmunt Święcicki z żoną Maryą z Mickiewiczów i córką Lidją, Witold Święcicki, Franciszek Olaszewski z żoną Maryą z Szymanowskich, Stanisław Leszczyński, i Józef Skuratowicz.

Wkrótce po przybyciu rodziny rozpoczęła się uroczystość. Otwarto drzwi sali parterowej domu składów zbożowych krajowych. W środku sali, na jednostopniowym wzniesieniu, okrytem dywanem, stała metalowa trumna, mieszcząca w sobie szczątki wieszcz. Naokoło trumny klęczała rodzina, a ks. arcybiskup Issakowicz zaintonował *De profundis*. Śpiew żałobny powtórzyło duchowieństwo zebrane przed wejściem do sali. Po modlitwach żałobnych i po zmówieniu „Ojczy nasz” i „Zdrowaś” za duszę Mickiewicza, wzięli trumnę na ramiona mężczyźni należący do rodziny wieszcz w liczbie ośmiu i ruszyli ku karawanowi. Trumnę niósł także p. Władysław Mickiewicz. Gdy przekroczono próg sali, z okien I-go piętra domu obrzuciły trumnę zebrane w oknach panie kwiatami.

Trumna metalowa, prosta, bez ozdób, zalutowana szczelnie, ścięta jest nieco w głowach. Waży 8 centnarów. Z trudem więc podniesiono ją i ustawiono na karawanie.

W chwili gdy trumnę wyniesiono na ulicę, umieszczony na umyślnie przygotowanej estradzie bardzo liczny chór opery lwowskiej, wraz z solistami, amatorami i orkiestrą pod dyrekcją p. Jareckiego odśpiewał ustęp z „Requiem” Moniuszki.

W pobliżu miejsca, z którego trumnę wyniesiono, ugrupowali się obok marszałka krajowego hr. Tarnowskiego: członkowie rodziny wieszcz, członkowie Wydziału krajowego, posłowie do Rady państwa i Sejmu, namiestnik hr. Badeni, książę Jerzy Czartoryski, książę Eustachy Sanguszko, książę Adam Sapieha i liczne grono dygnitarzy.

Obnażyły się wszystkie głowy, gdy trumnę niesiono ku karawanowi, a gdy już na wysokim łożysku z kwiatów złożoną została, pierwszy przemówił, wstępując na przygotowaną trybunę, poseł hr. Koziebrodzki członek delegacji, która z polecenia Wydziału krajowego jeździła po zwłoki i oświadczył, iż za najwyższy zaszczyt uważa sobie złożyć do rąk marszałka krajowego hr. Jana Tarnowskiego dokument stwierdzający tożsamość zwłok wieszcz.

Dokument ten spisany w Montmorency, podpisany został przez następujące osoby: Władysława Mickiewicza, Maryę Mickiewiczową, Adama Asnyka, Władysława Laskowicza, Annę Bilińską, Władysława Koziebrodzkiego, Stanisława Kraków, Józefa Mickiewicza, Dyonizego Zaleskiego i I. Kosilowskiego, który był obecny przy śmierci i złożeniu zwłok Mickiewicza w Carogrodzie w 1855 roku. Własnoręcznie podpisał go p. Stanisław Kraków członek zarządu Związku narodowego polskiego we Francji.

Po doręczeniu dokumentu p. marszałkowi krajowemu, zabrał głos syn wielkiego Adama Mickiewicza p. Władysław Mickiewicz w następujących słowach:

Przemówienie p. Władysława Mickiewicza.

„Oddaję w ręce Twe, dostojny Panie Marszałku, przedstawicielu jedyne go dzisiaj urzędu polskiego, mój skarb najdroższy. Próżnoby się silił na słowa do wyrażenia mych uczuć. Ponad wszystkimi góruje głęboka wdzięczność dla narodu, który w tak podniosły sposób czci pamięć swego wieszcz. Podziękowanie odemnie i od wszystkich, jak mniemam, Polaków, należy się szlachetnej młodzieży, która zapoczątkowała sprawę przeniesienia zwłok mego Ojca na Wawel. Najżywsze dzięki Wysokiemu Wydziałowi Krajowemu za stanięcie na czele przedsięwzięcia i doprowadzenie go do pożądanego końca. Nie mogę pominąć w pełnym wdzięczności uznaniu prześwietnej Kapituły krakowskiej

<http://rcin.org.pl>

Deputacje szlachty i posłowie królowi i zagraniczni.

<http://rcin.org.pl>

Duchowieństwo wszystkich wyznań i karawan ze zwłokami Wieszca.

i Zarządu Jagiellońskiego grodu. W końcu niech przeniknie aż do tronu panującego nad tą dzielnicą Monarchy, obok wdzięczności narodu za uszanowanie jego gorących pragnień, hołd dziękczynny rodziny tego, który spoczywać będzie w przybytku największej chwały narodowej."

W chwili, gdy p. Mickiewicz skończył mówić, rozległy się głosy dzwonów kościoła św. Floryana, a na trybunę wstąpił marszałek Krajowy hr. Jan Tarnowski.

Po mowie marszałka rozbrzmiała znów pieśń chóru opery lwowskiej, a orkiestra grała marsz Chopina. Przed trumną przeszedł cały olbrzymi orszak pogrzebowy z ulicy Szlak w ulicę Warszawską i uformował się tak, że poprzedzał duchowieństwo i trumnę. Godzinę blisko trwało, zanim przeszedł ten orszak i kiedy czoło jego było już u kościoła N. Maryi Panny, trumna ruszyła dopiero z miejsca.

III.

Pochód Deputacyj z wieńcami.

Po przemówieniu marszałka krajowego hr. Tarnowskiego przy złożeniu zwłok na karawanie przy ulicy Warszawskiej, przedefilowały przed trumną wieszczka deputacye poprzedzające pochód.

Przodem postępowała kapela „Harmonii”, rozpoczynając pochód dźwiękami majestatycznego marsza żałobnego Władysława Żeleńskiego.

Tuż za kapelą, poprzedzone plutonem krakowskiej straży ogniowej ochotniczej, straże ogniowe ochotnicze galicyjskie z Żywca, Biecza, Gorlic, Makowa, Wadowic, Załoziec (wspaniały wieniec z żywych kwiatów), Zakopanego, Bochni, Rudek i wielu innych miast, otwierały pochód delegacyj.

Za strażami postępowały delegacye włościan z 45 wieńcami, uwiłtemi z kłosów niw polskich, a za nimi deputacye stowarzyszeń, instytucyj, korporacyj polskich, delegacye od towarzystw naukowych, uniwersytetów, szkół, wieńce zbiorowe i od pojedynczych osób.

*

*

*

Za temi deputacyami postępowała reprezentacya uniwersytetu lwowskiego z rektorem ks. Sarnickim i dziekanami na czele, poprzedzona insygniami i berłami 3 wydziałów uniwersyteckich, dalej uniwersytet krakowski *in corpore* kończący pochód deputacyi, po których przed karawanem postępowało już tylko duchowieństwo z celebrującym arcybiskupem.

Za trumną postępowali członkowie rodziny wieszczka, obok nich Wydział Krajowy, pp. Hoszard, Romanowicz, Wereszczyński i Adam Jędrzejewicz, w strojach polskich, oraz dr. Sawczak.

Za członkami Wydziału krajowego szedł namiestnik Kazimierz hr. Badeni i starosta krakowski p. Kuczkowski. Obok namiestnika licznie zebrani posłowie do Rady państwa i Sejmu. Wielu z pomiędzy nich miało wspaniałe i bogate stroje. Byli mianowicie posłowie: Adam Asnyk, Apolinary Jaworski, Leon Chrzanowski, ks. Eustachy Sanguszko, ks. Adam Sapieha, Jerzy ks. Czartoryski, Stanisław hr. Badeni, hr. Stefan Zamoyski, Zygmunt Dembowski, Władysław i Szczęsny hr. Koziembrodzcy, hr. Zdzisław Tyszkiewicz, Franciszek i Stanisław

Jędrzejowicze, ks. Andrzej Lubomirski, Stanisław Niedzielski, Vivien, Stanisław hr. Tarnowski ze Sniatynki, hr. Lasocki, Szeliski, Niezabitoński, hr. Józef Męciński, Goldman, Micewski, Michałowski, Skrzyński, Klucki, Rosenstock, Popowski, Wodzicki, Strzygowski, Klemensiewicz, Żardecki, Midowicz, Karol i August Lewakowscy. Z postów włościańskich byli pp.: Kramarczyk, Stręk, Orzechowski i Potoczek.

Z postów polskich z Poznańskiego obecni byli: prezes Koła sejmowego p. Czarliński, wiceprezes Koła w parlamencie niemieckim p. Stefan Cegielski, ks. Zdzisław Czartoryski i członek centrum, poseł z Górnego Szląska p. Smula.

Orszak zamykały chorągwie straży ogniowych ochotniczych i jeden ich oddział.

Przedewszystkiem orszak przeszedł przez ulicę Warszawską, wśród szpaleru wysokich masztów, z których zwieszały się wielkie festony z zieleni, ozdobione chorągiewkami o barwach miasta. Na obu chodnikach rzesze publiczności, a domy pięknie udekorowane.

U wylotu ulicy Warszawskiej w plac Matejki, widać było pylony z urnami, w których płonęły purpurowej barwy ognie. Plac Matejki przybrany był bardzo ładnie. Stał tu szpaler niższych masztów, połączonych festonami i poniżej szczytu ozdobionych mniejszymi chorągiewkami. Udekorowane wszystkie domy, oraz dwa zbudowane tu gmachy, mianowicie kolei państwowych i szkoły Sztuk Pięknych. — I w oknach i na ulicach pełno publiczności; tutaj też ustawiła się dziesiątka szkoły Kleparskiej i mnóstwo włościan z gmin okolicznych Krakowa, odzianych świątecznie, utrzymujących porządek w szpalerze.

Dalszy tryumfalny, rzec można, pochód, posuwał się przez ulicę Basztową. Przystrojona jak poprzednie, a okna i balkony, wypełnione szczelnie publicznością, która rzucała kwiaty na trumnę. W ulicy Sławkowskiej olbrzymie chorągwie zwieszały się gęsto ze wszystkich domów, tak, że sięgały poniżej trumny, jakby ścieląc się pod nią. Na gmachu Akademii przy tej ulicy zawieszono piękny motyw dekoracyjny: na ganku na dywanie wieniec wawrzynowy z napisem na wstęgach: „Akademia Umiejętności Adamowi Mickiewiczowi!”

Sznury całunu, którym pokrytą była trumna nieśli z chwilą rozpoczęcia pochodu mężczyźni, należący do rodziny wieszczka. Dalej szaszcyt ten przepadł w udziale zaproszonym przez mistrza ceremonii osobom, do których należeli: Apolinary Jaworski prezes Koła polskiego, ks. Jerzy Czartoryski, ks. Adam Sapięha, ks. Paweł Sapięha, JE. Paweł Popiel, ks. Eustachy Sanguszko, prezes Majer, Piotr Chmielowski, Henryk Sienkiewicz, Jan Matejko, Jan Zacharjasiewicz, rektor Uniwersytetu krakowskiego dr. Korczyński, lwowskiego dr. Freund, Juliusz Kossak, Julian Klaczko, ks. rektor Sarnicki, prezydent Krakowa Szlachetowski, Lwowa Mochnacki, poseł Stefan Cegielski, prezes Czarliński, poseł Chrzanowski, dr. Dembiński, dyr. Estreicher, dr. Józef Tretiak, dziekani Wydziałów uniwersytetu lwowskiego pp.: Kloss, Janowicz, Stanecki, Wojciechowski, Pilat, dziekani uniwersytetu krakowskiego: Kasparek, Kreuz, Łazarski, Madejski.

Na przechodzący ulicami pochód, a głównie na karawan, rzucono w wielu miejscach kwiaty.

Tak wszedł orszak w główny Rynek, wypełniony kilkunastu tysiącami publiczności na trybunach i chodnikach, oraz młodzieży szkolnej, rozstawionej w szpalerach pod wodzą nauczycieli. Wzdłuż linii A-B ustawiony był szpalerem pod trybunami oddział „dzieci krakowskich” z parku prof. d-ra Jordana. Straże oddziału salutowały trumnę wojskowym ukłonem. Tu też z bukietkami w ręku stały wychowawcy zakładu św. Józefa i bukietkami temi obrzucili trumnę. Gdy trumna

<http://rcin.org.pl>

Obelisk Adama Mickiewicza w Krakowie na Rynku, przed Sukiennicami.

doszła do ulicy św. Jana, musiano zatrzymać na chwilę karawan. Podpory bowiem baldachimu były tak wysokie, iż nie mogły przejść po pod drutami telegraficznymi, tu się krzyżującami. Musiano więc wyjąć owe podpory z podstaw, pochylić je i dopiero wtedy karawan ruszył dalej.

Przed kościołem N. P. Maryi na umyślnie zbudowanej estradzie powitał szczytki wieszczka potężny chór śpiewaków, złożony z przeszło 200 osób. Chór ten składał się z członków Towarzystw śpiewackich polskich tak miejscowych, jak zamiejscowych i pod kierunkiem p. Barabasza, dyrektora krakowskiego Towarzystwa muzycznego, odśpiewał dwie pieśni Moniuszki, z towarzyszeniem orkiestry salinarnej z Wieliczki.

Przed kościołem też N. Maryi Panny ustąpił ks. arcybiskup Issakowicz prowadzenia konduktu ks. arcybiskupowi lwowskiemu Morawskiemu, który prowadził dalej kondukt, poprzedzony przez ks. infułata Zabłockiego ze Lwowa, oraz w asyście ks. kanoników Lewickiego i Mazuraka ze Lwowa.

Dekoracya Rynku była naprawdę imponującą: od strony ulicy Siennej stały dwa pilony i w środku między nimi rodzaj obelisku z lutnią po jednej stronie, a popiersiem wieszczka i piórem powyżej umieszczonem po frontowej stronie.

Gdy karawan z trumną wjechał w ulicę Grodzką, najpiękniej przystrojoną chorągwiami, spadła na trumnę prawdziwa ulewa kwiatów ze wszystkich okien.

Tak doszedł cały orszak do stoków Wawelu od strony ulicy Bernardyńskiej. Tu zdjęto trumnę z karawanu i złożono na marach, które poniosła do katedry młodzież akademicka. U stoków Wawelu przemówił imieniem młodzieży akademik p. Lewicki.

* * *

Po jego przemówieniu młodzież akademicka zdjęła trumnę z karawanu na przygotowane nosze, pokryte czarną materyą ze srebrnem oblamowaniem i poniosła ją na barkach aż do kościoła. Gdy z karawanu zdjęto trumnę, publiczność rozebrała na pamiątkę obicie karawanu i wszystkie kwiaty.

Zaszczyt niesienia trumny przypadł w udziale następującym akademikom: Jabtonowski Władysław, który był zarazem reprezentantem Polonii i Towarzystwa „Zjednoczenia” w Genewie, Szukiewicz Wojciech, Rozner Feliks, Polzeniusz Ferdynand, Olszewski August, Patkiewicz Władysław, Kubicki Szczęśny, Kaczyński Kazimierz, Tichy August, Czarnik Stanisław, Szoraniecki Stanisław, Merowski Kazimierz, Dębowski Ignacy, Jahimiak Bolesław, Piżel Bronisław, Gawlik Jan, Kuzniar Wincenty, Rogoyski Stefan, Karcz Aleksander, Ruff Salamon, Siedlecki Franciszek, Plewiński Stanisław, Kanigowski Roman, Mucka Zygmunt, Koziobrodzki Franciszek, Nawrocki Władysław, Kohman Władysław.

Orszak wchodził na górę wawelską przy dźwiękach „Harmonii”, która odegrała śliczny marsz żałobny Żeleńskiego.

O godzinie 11 wstąpiły pierwsze deputacye z wieńcami na schody, prowadzące do katedry. Straż ochotnicza ogniowa i obywatelska utrzymywała wzorowy porządek, wpuszczając do wnętrza tylko duchowieństwo, panie, dziennikarzy i deputacye. Z powodu szczupłości miejsca w katedrze, wpuszczano tylko z pośród deputacyj osoby niosące wieńce, inne zatrzymywały się przed wchodem, w dziedzińcu księży wikaryuszów.

W katedrze przed wielkim ołtarzem klęczał pośród duchowieństwa książę kardynał, oczekując wśród modłów przybycia orszaku pogrzebowego. O godzinie wpół do 12 przybył ks. arcybiskup Issakowicz i zajął krzesło w nawie głównej przed katafalkiem,

Godzinę całą trwało wkraczanie orszaku pogrzebowego do katedry.

Deputacye zajęły lewą stronę katedry od wejścia, orkiestra z chórem męskim i żeńskim zajęła podniesienie za wielkim ołtarzem zbudowane, panie zajęły szczerbę wolne miejsca po prawej stronie katedry, poczem nieskończony szereg duchowieństwa wstąpił do świątyni, arkadami pod katafalkiem do prezbiterium, reszta duchownych została u wejścia, gdzie też obok zbitej masy słuchaczy, deputatów i straży, czekali przybycia zwłok mówcy, poseł dr. Adam Asnyk i Stanisław hr. Tarnowski w profesorskiej todze.

O godzinie 12 przed bramą, wiodącą na schody do katedry, zatrzymali się niosący trumnę.

W tej chwili w zachmurzonego chwilowo nieba, ozwały się grzmoty w poważnym akompaniamencie głosu Zygmunta.

Trumna miała być złożoną na pierwszym schodzie do katedry, lecz młodzież akademicka pragnąc okazać swoje uwielbienie dla wieszca, trzymała zwłoki jego na ramionach podczas przemówień obu mówców.

Pierwszy przemawiał tu Adam Asnyk, następnie zaś profesor St. hr. Tarnowski.

* * *

Po przemówieniu hr. Tarnowskiego zabrzmiały śpiewy liczного duchowieństwa i młodzież z trumną na barkach, poczęła wstępować po schodach ku wnętrzu katedry, okolona duchowieństwem. Z trudnością znalazło się miejsce na przepuszczenie orszaku ku katafalkowi.

Katafalk ten zbudowany w imponujących oryginalnością i wielkością rozmiarach, miał kształty monumentalne, przeważnie spiż imitującą; robił wrażenie, jakby był stałą od wieków ozdobą katedry; była to tymczasem budowa, wykonana w ciągu jednego tygodnia.

W środku głównej nawy przed kaplicą św. Stanisława wznosiło się podwyższenie 3 metry wysokie; od strony bramy prowadziły na nie wspaniale szerokie schody o kilkunastu stopniach, pod niem, równoległe do owych schodów, przejścia zdobne zielenią, zamknięte z boku arkadami. Boki schodów i podwyższenia zamykała spiżowa pompejańska balustrada. Na niej wzdłuż schodów stały palmy i wysokie brązowe świeczniki z płonącymi świecami; wkoło podwyższenia na balustradzie także świeczniki.

Całe schody i podwyższenie obite ciemno-wiśniowym (bordeaux) pluszem. Na tym wspaniałym postumencie wznosił się około dwóch metrów wysoki właściwy katafalk, takimże pluszem obity, od dołu i wzdłuż szczytu wieńcem kwiatów okolony. Na katafalku zwieszała się malowniczo pluszowa makata, ozdobiona złotymi ornamentami, przykrytemi krepą. Na frontowej części katafalku jaśniał złocisty wieńiec od Towarzystw muzycznych polskich, wykonany według rysunku profesora Szkoły Przemysłu artystycznego p. Barabasa. Przedstawiał on lirę, okoloną laurowym i dębowym wieńcem; na każdym listku nazwa Towarzystwa, biorącego udział.

Nad katafalkiem od strony kaplicy św. Stanisława, wznosiły się dwa olbrzymie sztandary ponsowe, a między niemi zawisł obraz, przedstawiający od strony bramy, Matkę Boską Ostrobramską, od strony kaplicy św. Stanisława, Matkę Boską Częstochowską. Srebrzyste promienie tworzyły aureolę głowy Matki Boskiej Ostrobramskiej i błyszczały z dala tak, że je zewnątrz w półcieniu widziano.

Wspaniały ten katafalk wykonali p. Teodor Talowski architekt i artysta malarz Piotr Stachiewicz.

Gdy trumna spoczęła na szczycie katafalku, rozpoczął ksiądz kardynał Dunajewski przy asyście ks. arcybiskupa Issakowicza i liczного

duchowieństwa nabożeństwo żałobne. Z za wielkiego ołtarza zabrzmiało niezrównane Requiem Mozarta. Obok liczego chóru panów i pań, którzy kilka miesięcy poświęcili próbom tego arcydzieła, aby godnie uczcić narodową uroczystość, śpiewali sola i kwartet solowy artyści i artystki pp. Kasprowiczowa, Sinkiewiczowa, Jerzyna i p. Szulislawski. Wykonanie było koncertowe.

W presbiterium, według programu, zajęła miejsce rodzina Mickiewicza po lewej, reszta zaproszonych i kapituła po prawej stronie i w środku nawy.

* * *

Ostatnim przemawiał ks. prałat Chotkowski, poczem nastąpiły ceremonie religijne, których dopełnił ks. kardynał. Kler odśpiewał *castrum doloris*, odmówiono modlitwy za spokój duszy Adama Mickie-

Trumna Adama Mickiewicza w sarkofagu na Wawelu.

wicza, książę kardynał pokropił zwłoki święconą wodą; poczem zaraz zdjęto trumnę z katafalku i poniesiono ją ku krypcie, gdzie udali się tylko obaj dostojnicy kościoła i kler, rodzina Mickiewicza, marszałek Krajowy i prezydenci miast Lwowa i Krakowa.

Trumna spoczęła w sarkofagu na piasku z rzeki Niemna i Nowogródka.

Marsz Żałobny

CIENIOM ś. p. ADAMA MICKIEWICZA

przez A. WRÓŃSKIEGO.

Adagio maestoso. Adama Mickiewicza, Op. 104.

Portepian.

Trio.

NA PRZEŁOMIE.

(Kartka do dzieł Mickiewicza).

Iluzi dziesiątek 19-go wieku był świadkiem jednej z dziwniejszych, a co więcej ważniejszych ewolucyj, jakie naród nasz w szeregu długich wieków przechodził. Garstka młodzieży, mającej za jedyną broń—pióro, za amunicję—wiarę, a za prowianty—miłość i szcerość, zdołała zważyć wielką więź konwencyonalnych kłamstw, sztucznych uczuć, nie tylko w literaturze i sztuce, ale w społecznem, a nawet prywatnem życiu rozwielenionych. Oplakany ten stan rzeczy sięgał jeszcze 17-go wieku—świadkiem tego całe ubogie ówczesne piśmiennictwo—przeszedł przez cały wiek ośmnasty, zapisawszy jedynie na swoją korzyść rozwój języka, który pod piórami Krasińskiego i Trębeckiego nabył niebywalej świetności i giętkości; wkroczył tryumfalnie w bramy 19-go wieku, aby w nim zaraz za progiem haniebną ponieść porażkę.

Niemalęj trzebaby pracy, aby z rozproszonych kamyczków wspomnień pamiętników, złożyć mozaikowy obraz ówczesnego życia narodu. Przez

dwa wieki żyło się kłamstwem politycznym, opartem na wierze w opatrnościową nieledwie rolę „przedmurza chrześcijaństwa”. z zachwytem nad ustrojem społeczeństwa z pół milionem kandydatów do korony, elekcyą i *liberum veto*. Przeciw kłamstwom tym i złudzeniom występowali czasem tacy ludzie, jak ks. Skarga, Krzysztof Opaliński, Stanisław Leszczyński, ks. St. Konarski, Hugo Kołłątaj, J. U. Niemcewicz. Występowali bez skutku! Wprawdzie w wigilię zgonu opatrzone się na chwilę, rzucono do spóźnionej poprawy i zaczęto pojmovać niewzruszoną konieczność odrodzenia moralnego całego społeczeństwa.

A odrodzenia tego gwałtownie było potrzeba. Trzeba było zedrzeć skorupę zwietrzałych przesądów, kłamstw i konwenansów. Bo wszystko było w pierwszej ćwierci naszego wieku kłamstwem i konwenansem. Szlachcic pamiętny na minione tradycye, a zapominający o istniejącej biedzie, żył kłamanem państwem, wytorzywszy sobie przysłówie: „zastaw się, a postaw się”; młodzi panicze uważali za szczyt „tężyzny” jeżdżenie po udawanym z soli śniegu i kłamate romanse ze wszystkimi pięknościami; piękności przyjmowały swoich wielbicieli w fałszywych chatach, zewnątrz poszytych słomą, a wewnątrz przystrojonych w zwierciadelka i kobierce; nie pojmovano ogrodu bez sztucznych skał i gwałtem ciągnionych wodospadów; żaden festyn nie obszedł się bez kwiatów, wieńczących nieistniejącą enotę lub wątpliwej wartości rozum; poezya nie mogła się obejść bez wzywiania mitologicznych bogów, w których istnienie nikt nie wierzył; nawet w budownictwie, umeblovaniu i strojach kobiecych panował potwornie sfalszowany kult grecki.

Postawmy jeszcze kropkę nad *i*. Ten cały szereg kłamliwego blasku i fałszywych czułości przewijał się przez czas lub nazajutrz po wojnach napoleońskich, gdy kraj cały, ten kraj prosty, modlący się słowami ojców swoich, pracujący w krwawym pocie na czarny kawał chleba, był wyczerpany podatkami i ofiarami wojennymi, a żalobny strata tysięcy swych synów.

Stan taki trwał do roku 1820; byłby może nieprędko się zmienił, gdyby z oddalonego a mało głośnego wówczas Wilna nie zabłysł promień, który miał oświecić i ogrzać stęzale od chłodu uczuć, a ciemne przez brak gruntownej wiedzy społeczeństwo nasze.

W tym to czasie na uniwersytecie wileńskim słuchała nauk znakomitych profesorów (Śniadeccy, Lelewel, Grodek, Borowski) garstka młodzieży, która daleka od szarów modnego warszawskiego świata, mogła skupić swe siły umysłowe i rozpalic iskrę uczuć, tlejącą w każdym młodem sercu. Na czele tego grona stanął człowiek o zdumiewającej sile przekonań, nieskazitelnej enoty i czystości duszy. Był to Tomasz Zan. On jeden stanowi podziwu godny dowód, jak samą siłą ducha, bez talentu autorskiego lub artystycznego, gdyż nie napisał nic godnego pamięci, bez głośnych zasług obywatelskich, bo zdala od kraju nie mógł swej działalności społecznej rozwinąć—można stać się nieśmiertelnym przez sam wpływ moralny, jaki wywierał na otoczenie, wpływ, który po lat dziesiątkach kazał sławnym towarzyszom jego ze łzą w oku i serdecznem uczuciem wspominać jego imię.

Zan założył towarzystwo młodzieży, którego cele były dyametralnie różne z ówczesnym życiem i celami, a właściwie ich brakiem. Rozhulanej i pijanej „tężyznie” przeciwstawił absolutną trzeźwość i wstrzemięźliwość; romansowej rozpuście—czystość idealnej miłości, zarozumiałemu nieuctwu—skromną, a wielką wiedzę. Na tych zasadach utworzone koła „promienistych” i „filaretów” (przyjaciół enoty), rozpoczęły ożywezą działalność od własnego przykładu i czynów, a doczekały się wprędce wielkiego rzecznika w osobie Adama Mickiewicza.

Trudno dziś wystawić sobie, jakiemu skażeniu podlegało wówczas piśmiennictwo polskie. Piękny, jędrny i obrazowy język Kochanowskich, Krasickiego i Trębeckiego przemienił się pod wpływem ogólnej konwencyonalności na mdło niesmaczne i nie mówiące ogólniki. Tłumaczenia

z tłumaczeń francuzkich uchodziły za szczyt niezności; wierszydło, poczynające się od słów: „Jakiż mię zapał porywa!” lub: „Muzo, wspieraj mój lot” — uważane były za narodową odę, jeżeli zaś pokrajało się je w dyalog i włożyło w usta Samborom i Jaksom, robił się z tego narodowy dramat. A język? Koryfeusze ówczesnej literatury, jak: Stanisław Potocki, Fr. S. Dmochowski, Ludwik Osiński, Dyzma Bończa-Tomaszewski lub Bentkowski nie wahają się pisać: „zdanie przyzwoitych sędziów” (ma to znaczyć: wytrawnych krytyków), „Jagiello odemnie śpiewany”. „Nie zdarzyło mi się dotąd przeczytać dwóch lub trzech pieśni Iliady bez jakiejś *tesknoty* (czytaj: znudzenia) — a historyk literatury takim kwiatkiem językowym ozdabia sąd o Książninie: „Imaginacya żywa, obrazy *dowcipne* i bardziej przez swą *tachotliwość*, niż śmiałość *wymuszające* na czytelniku pewien rodzaj *zdziwienia*, tudzież drażliwe, schlebiane zmyślności znamionują poezye Książnina.” Sądźmy, że ta garstka liczmanów wystarczy do przekonania, jak pustym, nadętym był styl tej epoki, a kłamliwą wiedza. Nic dziwnego: jakie społeczeństwo, takie piśmiennictwo.

W owo gniazdo pustych słów i słów, nabrzmiałych fałszywą dźwięcznością, padł pierwszy strzał z młodzieńczego obozu nad Wilią. Pierwszy tomik dzieł Mickiewicza wywołał swą prostotą i szczerością poezyi straszne oburzenie. Gdy wyszły „Dziady”, Osiński publicznie na katedrze opowiadał, że w nich „pusto wszędzie, głupio wszędzie, nic nie było, nic nie będzie.” „Sonety Krymskie” zgrozę fałszywych wielkości doprowadziły do zenitu. „Poezya polska — pisze F. S. Dmochowski — dotąd była narodową. Mickiewicz pierwszy tę cechę narodowości zdiera i niszczy; zasady smaku wstrząsa; styl kazi i literaturze polskiej powtórny grozi upadkiem!” Na całej linii uderzono na trwożę, posypał się grad zjadliwych wycieczek i pocisków wątpliwego dowcipu a niewątpliwiej ciasnoty umysłowej.

A śpiewak prawdy, cnoty i natury szedł swoją drogą, nie troszcząc się o gniewy patentowanych znawców, nie trwożąc się ich krzykiem i napaściami. Raz jeden tylko przemówił do nich w swojej rozprawie „O krytykach i recenzentach warszawskich” i jak na ryk lwa milkną wszystkie inne zwierzęta, tak skarceni i zmiążdżeni warszawscy literaci umilkli, gryząc się tylko swym upadkiem w milczeniu i osamotnieniu. Tak, w osamotnieniu, bo szeregi wielbicieli fałszywych proroków literatury topniały, jak śnieg pod ciepłemi i jasnemi promieniami słońca Mickiewiczowskiej poezyi.

I stało się, co dzięki wielkiej wszechrzeczowej Sprawiedliwości stać się musiało. Prawda zwyciężyła fałsz i przesadę, a te wypędzone z literatury, nie karmione sutą strawą drukowanego słowa, niedługo już popasać mogły i we wszystkich innych objawach społecznego życia. Pod wpływem idealnych dążeń „promienistych” i ich wielkiego poety, zaczęły usuwać się z widowni kłamane uczucia i przesadne jego objawy; zniknęło fałszywe państwo; uwielbienie cudzoziemczyzny zamieniło się w przywiązanie do swej ziemi, moralność ogólna wzrastała, a na tym gruncie, użyznionym duchem pracowników Bożych, wyrosły w potężne drzewa dzisiejsza nasza literatura i sztuka.

ZDANIA i AFORYZMY

z dzieł Adama Mickiewicza wybrane.

Zasługa jest jako proch.

Kto proch szeroko rozsypie i podpali, zrobi mały błysk bez mocy, huku i stuku.

Ale kto proch zakopie głęboko i podpali, tedy wyróci ziemię i mur z hukiem i stukiem, a ludzie mówić będą: wiele tam było prochu! Chociaż było niewiele, ale w zakopaniu głębokiem.

Przeto i zasługa głęboko schowana pokaże się sławnie; a kto ją tak schowa, że się na tym świecie nigdy nie pokaże, tedy ukaże się w wieczności. Zasługa jest jako ziarno; kto obnosi to ziarno w ręku i wszystkim pokazuje, wołając: oto jest ziarno wielkie, tedy wysuszy je i nic z niego nie otrzyma, ale kto zakopie ziarno w ziemię, a czeka cierpliwie, ten otrzyma ziarno sto, a z tych stu—tysiące tysięcy.

* * *

Nienawiść osobista roztacza powoli duszę i wycieńcza zdolności nakształ raka trawiącego.

Iluz to ludzi karmi i pielęgnuje w sobie nienawiść, jako drogi przymiot, jako dowód mocy charakteru i wyrabia jad, jako broń straszną.

Jad udzieliła natura stworzeniom czołgającym się; najsilniejsze nie mają go.

* * *

Kto poświęca siebie dla drugich, znajdzie mądrość i bogactwo, a kto poświęca drugich dla siebie, aby miał mądrość i bogactwo — znajdzie głupstwo i nędzę, i potępienie.

* * *

Gdyby nietylko chrześcijanin, ale poganin rzymski powstał z grobu i zobaczył ludzi, których teraz nazywają „cywilizowanymi”, obruszyłby się gniewem i zapytałby: jakim prawem nazywają siebie tytułem, który pochodzi od słowa *civis*, obywatel?

Nie dziwcie się więc ludziom, którzy w dobrym bycie tyją, albo gospodarni i rządni są.

Bo jeżeli najtuczniejsi i najzdrowsi ludzie mają być najwięcej szanowani, tedy i zwierzęta mają te przymioty; ale na człowieka to nie dosyć.

A gdy człowiek gospodarny ma być najdoskonałszym, tedy mrówki przewyższają wszystkich gospodarnością; ale na człowieka to niedosyć.

A jeśli człowiek rządny ma być doskonałym, tedy kto lepiej rządzi się jak pszczoły? — ale na człowieka to nie dosyć.

* * *

Nie spieraj się rozumowaniem i gadaniem; bo gadatliwi i krzykliwi są jako chłopięta w szkole, a najmędrszy nauczyciel nie przegada jednego suchwałego i języczliwego chłopięcia.

Kto nie wyjdzie aby zło znaleźć i wygładzić je, do tego zło samo przyjdzie i stanie przed obliczem jego.

Jeśli na obrazie jest plama czarna, albo dziura, lada głupiec postrzeże je; ale zalety obrazu widzi tylko znawca.

Ludzie dobrzy sądzą, zaczynając od dobrej strony.

Gotując się do przyszłości, potrzeba wracać się myślą w przeszłość, ale o tyle tylko, o ile człowiek, gotujący się do przekroczenia rowu, wraca się w tył, aby się tem lepiej rozpędzić.

Nie krzyczcie: oto na tym człowieku taka plama jest, muszę ją pokazać; oto ten człowiek popełnił taki, a taki występki. Bądźcie pewni, że znajdą się ludzie, których obowiązkiem będzie te brudy wygrzebywać i sędziowie do których należeć będzie sąd i kat—który ukarze.

Jeśli idziecie przez miasto, wszakże nie czyścicie bruku, widząc śmiecie; a jeśli spotkacie złodzieja złowionego, nie spieszcie się ciągnąć go na szubienicę. Są inni ludzie do których to należy; na tych ludziach nigdy nie zbraknie; bo gdy zabrakło niedawno kata w jednym mieście francuskim, tedy podało się zaraz trzystu sześćdziesięciu kandydatów.

Bądźcie dla drugich łagodni, a dla siebie surowi. A podług tego jak drugich sądźcie, sami będziecie sądzeni.

Kto bardzo surowie potępi bliźniego za błąd jaki, albo za lęklivość, albo za opieszałość, albo za niestałość, tedy sam pewnie w błąd ten wpadnie i sądzony będzie od drugich.

Na tchórza najsrożej nastają tchórze, na złodzieja złodzieje, a z waryata najgłośniejsz śmieją się drudzy waryaci.

Siejcie ducha miłości i poświęcenia się, nie troszcząc się co z siejby tej wyrośnie.

Jeśli gospodarz zasieje nasienie dobre na ziemi dobrej, może być pewnym, iż się drzewa urodzą i niema potrzeby myśleć o formie drzew i lękać się, aby się dęby nie urodziły z kolcami, a jodły z liśćmi.

© ADAM MICKIEWICZ. ©

Jak udoskonalić człowieka.

„Jak udoskonalić człowieka?”—tak brzmi tytuł francuskiej pracy Adama Mickiewicza, według Emersona, którą syn zmarłego, Władysław Mickiewicz, znalazł między papierami ojca i przesłał redakcyi francuskiego czasopisma „Revue des Revues”.

Odrodzenie wewnętrzne, prostota życia i obyczajów — oto zdaniem poety—jedyne środki, wiodące do udoskonalenia rodzaju ludzkiego, do wprowadzenia go na drogę dobra i prawdy. „Zdaje mi się — powiada,— iż każdy z nas słyszał niejednokrotnie głos sumienia, ostrzegający go, iż czas już zerwać ze strupieszalnymi przesądami przeszłości”. Każda rozumna i zdrowo myśląca jednostka, pracując nad udoskonaleniem swego wewnętrznego „ja”, przyczynia się tem samem do rozwoju i odrodzenia całej ludzkości. „Nie dziwmy się, że nowe prądy myśli walczą tak zaciekle z dawnym porządkiem społecznym, lecz natomiast starajmy się zrozumieć myśli i uczucia młodzieńca, który wstępuje w życie, pełen sił i najszlachetniejszych zamiarów. Społeczeństwo nakłada nań obowiązek zapewnienia sobie środków do życia. Chcąc istnieć, musi pracować i zarabiać. Otóż na każdym polu pracy, na każdej drodze do majątku prowadzącej, widzi on nadużycia i bezprawia, o pomstę do Boga wołające.”

W dziedzinie handlu wszyscy oszukują się wzajemnie, czyhając na zgubę bliźniego. „Przewrotność handlujących uczyniła ze sklepów i z giełdy otchłanie nieprawości. Kto wstępuje do świątyni Mamony, musi bóstwu temu złożyć w ofierze cnotę swą, prawość i prostotę umysłu.” Przemysł, urzędy wszelkie także wstręt budzą w człowieku, ceniącym nadewszystko spokój sumienia. „Potworna bestya merkantylizmu opasała splotami swego cielska wszystkie zakłady, rzekomo dobro publiczne mające na celu.” Młodzieniec nasz nie ma zatem wyboru, musi „uciekać na łono natury i od niej żądać środków do życia, czyli innemi słowy, musi zostać rolnikiem.” „Wszecławiat cały dniem i nocą pracuje bez przerwy; „przyłączmy się do tego potężnego dzieła — woła poeta, — pracą rąk własnych potęgujemy siły natury!” „Kto nie czuje w sobie wybitnego talentu, który uprawiać należy, ten uczyni najlepiej, orząc i uprawiając ziemię.”

Cały ten system, streszczony powyżej, opiera poeta na przekonaniu, iż „obowiązkiem człowieka jest zacieśniać o ile możności stosunki łączące go z niebem i ziemią.” Nie wątpię — powiada on dalej,— iż systemowi mojemu poważne uczynić można zarzuty. Każdy myśliciel, każdy kaptan, prawnik, poeta, wie z doświadczenia, że praca fizyczna, konieczna częstokroć dla zdobycia chleba powszedniego, odrywa myśl od kwestyi, zaprzatających ją całkowicie.

Dla ludzi, pracujących dzień cały nad filozoficznymi wywodami lub ubieraniem swych myśli w piękną szatę poezyi, odpowiedniejszą

po pracy byłaby przejażdżka konno lub łodzią, aniżeli zajęcie rolnika albo kowala. Gdy mówię o tem, mimowoli przychodzi mi na myśl maksyma starożytnych Egipcyan: „Každy człowiek ma dwie pary oczu: oczy ducha, otwierające się wtedy dopiero, gdy oczy ciała są zawarte, a ilekroć pierwsze się zamykają, drugie natychmiast otworzyć się muszą.“

Komentując powyższą maksymę, zauważyć muszę, że ludzie, najbystrzejszym nawet wzrokiem duchowym obdarzeni — nie wyłączając proroków, tracą stopniowo dar jasnowidzenia, jeżeli w samych sobie jedynie zatopieni, nie oddziałują nazewnątr. Przytoczone tu wskazówki higieniczne powinnyby wprowadzić w czyn ludzi, którzy podjąć się zechcą uzdrowienia naszej literatury rachitycznej i naszej filozofii, dotkniętej obłądem umysłowym. Nie chcemy przywłaszczać sobie zaszczytów, ani korzyści, wynikających z podobnej kuracyi, pragniemy tylko wykazać pierwotną przyczynę choroby. Wynika ona z beczynności.

Beczynność sprowadza zanik mięśni i nerwów, stąd brak sił żywotnych w poezi. Beczynność jest rodzicielką snu: stąd rojenia filozofów. Beczynność na pierwszy rzut oka wydaje się podobną do smutku głębokiego; przypatrzmyż się poetom i muzykom pesymistom: nie sąż to ludzie beczynni?

Człowiek odbija się w utworach swych. Co do mnie, wołę, aby autor więcej był wart od napisanego przezeń dzieła. Sprzeciwieństwaw zwykłe śmiech budzą: ja przecież bez śmiechu, lecz z uczuciem głębokiego smutku patrzę na kontrast, zachodzący tak często między życiem autora a dziełami jego, tchnącemi najczystszą moralnością.

Jeżeli więc młodzieniec nasz czuje popęd do życia kontemplacyjnego, jeżeli opętany przez szatana sztuki i poezyi, pragnie rzucić się w wir pracy, niezgodnej z obowiązkami wieśniaka, powinniśmy odezwać się do niego słowami przestrogi: „Stój, szaleńcze, skup ducha i rozważ, co następuje. Jesteś członkiem olbrzymiego zbiorowiska istot, które — bądź duchowo, bądź fizycznie — pracują we wszechświecie. W warsztacie tym masz wyznaczone sobie stanowisko i zadanie do spełnienia... Grosz, któryś ziemi winien złożyć w ofierze, możesz zatrzymać pod tym jedynie warunkiem, że obrócisz go na pomnożenie twych skarbów duchowych. Czy pragniesz wieść taki żywot? Czy poprzestaniesz na tem, że będziesz wielki duchem, a bogaty sercem tylko? Czy znajdziesz odwagę życia w ubóstwie, jeżeli tego ządzie potrzeba, w beżeństwie, a nawet w samotności? Naucz się zatem posilać swe ciało stojący, nie znać innego napoju prócz wody źródlanej, rozkoszować się smakiem czarnego razowca. Niech inni z przepychem urządzają domy swoje, podejmują u siebie twych przyjaciół, gromadzą arcydzieła sztuki. Ty obejdiesz się bez tych rozkoszy życia. Geniusz jest wszędzie. Przyjaciołom swym wyprawia najmiłszą biesiadę, gdy im pozwala zbliżyć się do siebie. Kto sam arcydzieła stwarzać umie, nie potrzebuje z domu swego czynić muzeum.

Wyrzekniesz się zatem obiadów proszonych, hucznych zabaw i świetnych salonów. Poddasz — oto miejsce, w którym geniusz najczęściej przebywa. Na poddaszu mieszkać będziesz: z tego bowiem tylko wyniosłego stanowiska, zdołasz zwalczyć to, co stanowi największą pokusę, a mianowicie: zamiłowanie do uciech życia.

Ileż mamy talentów zmarnowanych! Syn Apollina uzyskał wreszcie pozwolenie kierowania wozem swego ojca, lecz rumaka rodem z Olimpu sprząął z koniem rasy epikurejskiej i puścił tę niedobraną parę po niebios sklepieniu. Stąd wynikły przygody, które spowodowały ostateczny upadek Faetona. Taki to los nieuznanego geniuszu!

Każdy z nas ma swój krzyż do dźwigiwania, powinniśmy zatem zmierzyć siłę swych ramion i zważyć ciężar instytucji społecznych, przypadających każdemu w udziale. Ażeby lepiej zrozumieć konieczność tego obowiązku, rozpatrzmy bliżej warunki, w jakich rozwija się nasze społeczeństwo. Zaczniemy od życia rodzinnego. Czy nasze lary i penaty są istotnie bóstwami opiekuńczymi? Czy strzegą one naszych ognisk domowych? Czy rodzina podnosi ducha, czy jest dla nas źródłem natchnienia, czy też przeciwnie: poniża nas i rozprężenie moralne sprowadza? W dobrze zorganizowanym społeczeństwie zabiegi, jakie czynią członkowie, w celu podniesienia dobrobytu osobistego, pomnażają zasób ich doświadczenia. A u nas? U nas nikt nie jest panem swego domu. Zwyczaj i moda kieruje wszystkim. Mogę stać się bogaczem lub popaść w nędzę bez własnego współdziałania. Ileż to razy wydajemy pieniądze na malowidła, porcelany, kobierce i inne przedmioty zbytku, chociaż posiadanie ich ani nam nie przynosi korzyści, ani też nie sprawia zadowolenia! Naruszamy równowagę budżetu dlatego jedynie, aby uczynić zadość konwenansom. Zaciągamy długi, ażeby podać na stół indyka nadziewanego truflami, ponieważ ta potrawa jest *w dobrym tonie*.

Dlaczego ogarnęła nas tak nienasycona żądza posiadania pieniędzy? dlaczego mamy tyle pragnień?

Dlatego, że żadna *idea* nas nie ożywia. Niechaj jedna tylko myśl wzniosła nawiedzi umysł człowieka, a wnet ucieknie on z przed oczu naszych, zamknie się w swoim pokoju, dumniejszy i szczęśliwszy od posiadacza najrozleglejszych włości. Kto serce ma jałowe, będzie miał niebawem i pustki w kieszeniach. Kto się staje niewolnikiem zmysłów, pragnie osiąść dobra doczesne. Przyjmując u siebie grono przyjaciół, musimy zastawiać wytworne wina i zamorskie przysmaki, ażeby nie spostrzeżono płytkości naszej myśli. Ach! stokroć lepiej byłoby, gdyby domy nasze surowością budowy i prostotą urządzenia przypominały owe świątynie Furyi w Lacedomonie, których progę nikt, oprócz Spartan nie śmiał przestąpić. Jeżeli posiadamy spokój, sumienie i przyjaźń ludzi uczciwych, zostawmy sorbety i kobierce na użytek niewolników.

Nie skąpmy jednak pieniędzy, lecz niech w wydatkach naszych przebijają się rozum, a nawet bohaterstwo! Budujmy jak starożytni Rzymianie szczupłe domki dla siebie, a gmachy wspaniałe ku czci Boskiej, ku użytkowi uczonych i artystów. Okazujmy się szczodrobliwymi w przedsięwzięciach, dobro publiczne mających na celu, a skąpymi w tem, co dotyczy naszych potrzeb osobistych.

Ale jakże tego dokonąć? Jakimże sposobem w epoce podziału pracy, człowiek wykształcony w jednym tylko kierunku, posiadający jeden tylko talent lub okruszynę talentu zaledwie, zdoła osiąść niezliczoną ilość przedmiotów, do życia potrzebnych. Przypuśćmy, że dziś spotkało go niepowodzenie, jutro z większą wprawą wykona tę samą czynność. Jeżeli trudności okażą się niezwalczone, zaniecha usiłowań i wyrzeknie się posiadania danego przedmiotu. Lepiej obejść się bez pewnej wygody, aniżeli przepłacić ją zbyt drogo. Są to niezbitte prawdy ekonomiczne.

Oszczędność chwalebna jest rzeczą, zwłaszcza gdy skłaniają do niej pobudki tak wzniosłe, jak religia, miłość lub wolność. Oszczędności nasze wypływają zazwyczaj z bardzo poziomych pobudek. Jadać przez sześć dni w garkuchni dlatego jedynie, aby mieć przyjemność pokazania przyjaciółom swym w niedzielę, że możemy ząpiścić wykwintny obiad w pierwszorzędnej restauracji — byłoby głupotą. Ale jadać w garkuchni dlatego, aby uniknąć bezmyślnej paplaniny

złoty młodzieńców i nie marnować ciężką pracą zdobytego grosza, jest wstrzemięźliwością godną naśladowania.

Pomagajmy sobie nawzajem, a Bóg nam dopomoże. Charakterystyczną cechą dzisiejszego społeczeństwa jest nieumiejętność niesienia pomocy bliźniemu. Każdy żąda od innych usług, rady i pomocy, nie umiając poprzestać na małym. Ilekroć zauważymy, że brak nam jakiegokolwiek przedmiotu, wnet pożądać go zaczynamy, nawet wydaje nam się tak koniecznym, jak chleb powszedni.

Wspominając przed chwilą o wstrzemięźliwości w jedzeniu, dotknęliśmy mimowolnie kwestyi, która dla bardzo wielu osób jest kwestyą zasadniczą, pierwszorzędną wagi. Zaiste, niełatwo wyobrazić sobie, jak rozległymi są potrzeby ucywilizowanego żołądka, ile on ma wymagań, pożądań. Ten tylko, kto przebywał w towarzystwie oświeconych żarłoków, może mieć pojęcie o ich ambicyi i zachciankach. Ludzi ambitnych poznajemy po tem, że chętnie posługując się innymi, nie zadają sobie najmniejszego trudu, ażeby komukolwiek wyświadczyć usługę. Żołądek — to ostatni wyraz wszystkich nowoczesnych ambicyj. Życ dla swego żołądka — znaczy to: żyć dla siebie i u siebie. Żołądek jest nieprzejednanym wrogiem wszelkiej interwencyi. Jeżeli masz przyjaciela, zajętego troską o rozwój szacownego twego organu, nie łudź się nadzieją, iż on kiedykolwiek weźmie udział w obchodzących cię sprawach, chociażby udział ten polegał np. na zapłaconiu wspólnie zjedzonego objadu. Czyż on ma czas myśleć o tem? Na kraj, w którym mieszka, a nawet na ludzkość całą zapatruje się wreszcie jako na smaczną potrawę, na jego użytek przygotowaną. Rzecz dziwna; tucząc się cudzą pracą, nienawidzi każdego, kto pracuje, bo cóż jest mniej smakowite i wykwintne nad pracę?

My przecież, wychodząc z innego punktu zapatrywania się, aniżeli ów oświecony żarłok, rozumiemy w sposób następujący: zamiłowanie wykwintu wynika z życia w dostatkach, otóż najłatwiej opływać w dostatki temu, kto mało ma potrzeb. Ludzie żyjący w dostatkach, odznaczają się wytwornem obejściem; cóż może być wytworniejszego nad spokój i siłę ducha w walce z trudnościami położenia i z nieprzewidzianemi przeszkodami? Skromny pracownik zaspakaja wszystkie swe potrzeby i niejednokrotnie może przysiąc z pomocą towarzyszą. Postawa tego, kto daje, jest bez zaprzeczenia wytworniejszą od postawy tego, kto przyjmuje jałmużnę. Nie jestże zachwycającym widok biedaka, który staje się dobroczyńcą innych, uboższych od siebie? Oto dlaczego człowiek ubogi, lecz pracowity i oszczędny, jest — mojem zdaniem — wzorem godnym naśladowania.

System mój jest poniekąd niebezpieczny: nazwać go można racjonalistycznym, ale od racjonalizmu do absurdu krok tylko jeden, a przecież i socjalizm graniczy bezpośrednio z pedantyzmem. Zbyt bezwzględne odsuwanie się od obowiązków społecznych, mogłoby doprowadzić do samobójstwa i do więzienia celkowego. Nie radzę nikomu, aby przerósłszy duchem całe społeczeństwo, oświadczył: „Nie! nie chcę żadnych z ludźmi stosunków! żyć będę z tymi tylko, którzy dorównali mi cnotą! Nie chcę innej rosy ożywczej prócz tej, która pada wprost z nieba. Oddychać będę w atmosferze czystej i podniosłej!” Taki człowiek — niedościgły wzór cnoty i szlachetności ducha, byłby w stosunkach życiowych stokroć więcej skrzepowany, aniżeli rabin, przestrzegający surowych praw Talmudu. Któż z nas śmiałby przypisywać sobie tak granitową cnotę i marzyć o podobnem kabalistycznym społeczeństwie? Ja — nie, a sądzę, że i czytelnicy moi nie żywią pragnień podobnych.

Wszelako, jakkolwiek uznajemy się niezdolnymi do wzniosłych spekulacyj filozoficznych, nic nie staje na przeszkodzie temu, abyśmy

codzień w prostocie ducha nie uczynili rachunku sumienia: jak wywiązaaliśmy się z obowiązków, względem społeczeństwa zaciągniętych? czy na chleb, przez się spożyty, zarobiliśmy pracą, przynoszącą korzyść społeczeństwu? czy siły, któreśmy obrócili na nasz użytek, są proporcjonalne do nagrody, jaką otrzymaliśmy, lub też na jaką w mniemaniu swem zasługujemy?

Dotychczas mówiliśmy o pieniądzach, o bitych gościńcach i ponownie o pieniądzach, ażeby pozyskać życzliwość naszych słuchaczy i przygotować ich do wysłuchania cierpliwie tego, co im się wyda rażącym, niezwykle i idealistycznym w naszym rozumowaniu.

Przystępujemy z kolei do myśli przewodniej. Tak choroba, której podlegamy wszyscy, jest tylko zwiastunem odrodzenia społecznego. Chcąc odrodzić się, trzeba rozpocząć życie na nowych podstawach i z nowymi siłami. Połączenie podstaw i siły tworzy to, co zo wiemy *idea*. Światu potrzeba nowej idei społecznej. Warunki naszego życia domowego, prawa rządzące rodziną i własnością stanowią w gruncie rzeczy artykuły nowej konstytucji społecznej.

My, obywatele starego społeczeństwa, powołani jesteśmy przez Boga do ustanowienia praw dla naszych następców. Prawodawcami jesteśmy; nie wolno nam zatem poprzestawać na twierdzeniu, że obecne społeczeństwo jest doskonałem i zaspakaja potrzeby wszystkich swoich członków; powinniśmy zastanawiać się nad tem, czy zaspakoi ono również potrzeby tych, którzy teraz dopiero żyć zaczynają, lub po nas pracować będą. Człowiek starzeje się, słabnie i umiera. Społeczeństwa ulegają temu samemu losowi. Oto dlatego każdy z nas, wstępując do wielkiej społeczności ludzkiej i biorąc swój udział w wspólnej ojcowizny, winien *naprawić*, co uszkodzonym zostało, — *podźwignąć*, co rozpada się w gruzy.

Naśladujmy matkę naszą, naturę. Ona czuwa wciąż nad nami z bezgraniczną pieczołowitością. Niestrudzona, zawsze czynna, obdaruje nas swymi dary, a bicie serca naszego świadczy, iż nie przestaje nigdy wlewać w nas życie.

Jakże człowiek w postępkach swych może naśladować naturę? Oto spełniając takie tylko czyny, które są zgodne z jej prawami. Natura nie zna obłudy. I człowiek winien okazywać się takim, jakim jest w istocie, wyzwolić się z pod jarzma opinii. Chcąc być szczerym, trzeba pokonać świat. Choćby świat cały miał cię potępić, spokojnym będziesz, jeżeli sumienie nic ci nie wyrzuca.

Nie ulega wątpliwości, że niema nic niebezpieczniejszego nad wydanie wojny światu. Jednakże zawsze, o każdym czasie, wzywać możemy pomocy tego Boga, który przebywa w głębi serc naszych. Jeżeli ciało nasze polegnie w tej walce, duch wzbije się przed tron Przedwiecznego. Jedyłą podporą, na jaką liczyć może człowiek prawdziwie religijny, jedynym motorem, który mu wolno w ruch wprowadzić, jest przeświadczenie, że każda jednostka, wrażliwa na głos prawdy i piękna, posiada niewyczerpany zasób sił.

Jakież jest najpierwsze i najwznioślejsze z przykazań humanitarnych? Oto: „Kaź szanować w sobie godność swoją człowieczą.” W obecności mojej milioner nie powinien uczuwać, że jest bogatszy odemnie; przeciwnie, powinienem przekonać go, iż do bogactwa nie przywiązuje wagi i ani duma, ani chęć wygodnego życia nie skłonią mnie do zaprzeczenia swego „ja”. Niechaj wie, że gdyby mi nawet kawałek chleba zabrakło, zawsze w porównaniu ze mną on będzie nędzarzem.

A jednak, pomimo poczucia mej wielkości, potrafię uderzyć czołem przed kobietą, dzieckiem nawet, gdy słyszę w ustach tych istot

święte słowa miłości, lub widzę ich czyny, tchnące najczystszą moralnością. Nie dosyć jednak uchylać czoła przed takimi słowami lub czynami; trzeba wziąć je za hasło, trzeba e naśladować, chociażby za cenę zmiany dotychczasowego trybu życia.

Amerykanie posiadają niemało cnót, z wyjątkiem dwóch cnót teologicznych: wiary i nadziei. Wykreślili oni ze swego słownika dwa te wyrazy, jako wyszłe z użycia. Nie rozumieją nawet ich znaczenia. A przecież wiara i nadzieja winny być podstawą, hasłem naszego życia religijnego. W Ameryce niema religii, niema nawet wiary, a jednak — rzecz dziwna — istnieje tam kult narodowy, bardzo głęboko zakorzeniony: kult pieniędzy. Co się tyczy nadziei, wszystkie usiłowania, podjęte przez filozofów w celu unicestwienia jej, spełzły dotychczas na niczem. Istnieje ona w ich sercach, chociaż straciła zupełnie cechę uczucia religijnego.

Stokroć łatwiej byłoby przekonać Amerykanina, że człowiek zdoła zmienić naturę wiatrów i natchnąć np. Boreasza łagodnymi uczuciami Zefira, aniżeli wzbudzić w nim przeświadczenie, że kupiec przestoczy się w chrześcijanina. Ludźmi najwięcej pozbawionymi tych cnót teologicznych są niestety! ci, którzy najwięcej o konieczności cnót rozprawiają, t. j. teologowie i filozofowie.

Obcując z ludźmi, którzy posiadli prawdziwą mądrość, t. j. z młodymi poetami, których świat mieni barbarzyńcami, dlatego, że nie pozwolili się okiełznać rutynie, ani samolubstwu, w długich z nimi rozmowach, gdy nie słuchając jeden drugiego, rozumieliśmy się przecież wzajemnie, odczułem całą nicość tego pokolenia niedowiarków, marnujących czas na rozwiązywanie łamigłówek, które zowią systematami filozoficznymi, i na budowanie domków z kart, którym nadają szumne miano konstytucyj i instytucyj społecznych. I wtedy powiedziałem sobie: „Gdyby jakakolwiek idea ożywiła bezmyślną tę gawiedź, gdyby jeden *człowiek* stanął wpośród nich, jakichże cudów zdołałby on dokonać!” Bez wątpienia, zrazu spoglądano by nieufnie na ideę i na człowieka. Ludzie, którzy z zawodu swego czują się powołanymi do rozstrzygania kwestyj socjalnych, nie omieszkaliby zażądać, aby pokazano im modele maszyny, mającej przekształcić ród ludzki, oraz sposoby dokonania tego dzieła.

„Chcecie stworzyć nowy świat ducha? — zawołaliby jednogłośnie; — poznajcież naprzód do głębi stary świat materii. Zwolajcie wszystkich inżynierów z Nowego-Yorku, wszystkich chemików z Nowego Orleanu, wszystkich ślusarzy z Bostonu. Oni powiedzą wam, iż pomimo tylu dokonanych cudów nie udało im się dotychczas wytworzyć planety i jej satelitów, atmosfery, oceanów i t. d. Na mocy jakichże danych wy rościecie sobie prawo do tworzenia nowego świata społecznego, nie mając żadnych narzędzi ani sprzymierzeńców, prócz mężczyzn nieoświeconych i kobiet pozbawionych hartu woli?”

„Dzielni mechanicy! — odpowiedziałby człowiek głęboko wierzący — nie ja pierwszy chcę rozpocząć budowę świata, o którym mówicie. Świat ten już istnieje! jest on dziełem ludzi nieznanymi w przemyśle i w polityce, ludzi nowych... a raczej odrodzonych, dzięki nie-spożytej sile pewnej zasady.”

Potęga zasady nie da się mierzyć, ani ważyć. Potęgą tą jest zapał. Kroniki świata wykazują, że każdy ważny przewrót w dziejach ludzkości począł się i dokonał jedynie dzięki sile tego bodźca. Przypomnijcie sobie Arabów, uczniów Mahometa, którzy nieliczną hordą będąc, utworzyli państwo potężniejsze, aniżeli Rzym wszechwładny. Zapał pchał tych ludzi do czynów, których doniosłości nie pojmowali

zgoła. Mężny Derar, w brudnym burnusie na ramiona zarzuconym, budził przestraszonych rycerzy rzymskich, od stóp do głów zbroją okrytych. Przed kobietami arabskimi pierzchali Rzymianie, naród rozumny, lecz w konserwatyźmie swym gnuśniejący. Nędzneż to było wojsko proroka bez wodzów i ambulansów, bez zarządu i dostawców! Dzieje świata nie wspominają o żadnych innych równie źle zaopatrzonych siłach wojskowych, z wyjątkiem tych chyba, z którymi Napoleon pobił Włochy.

Bez przesady, armię tę, która zawojowała Azyę, Afrykę, Grecyę i Hiszpanię, nazwaćby można towarzystwem wstrzemięźliwości. Omar jadał na obiad chleb z solą, a w dni postne soli nawet nie używał. Nie znał innego napoju prócz wody źródlanej. Z błota ulepiony miał pałac, a codziennie wydawszy rozkazy wodzom i ukończywszy pracę z ministrami, zamykał się w swym warsztacie i lepił garnki, ponieważ prawa proroka nakazywały, aby każdy wierny muzułmanin utrzymywał się z owoców swej pracy. Szczegół charakterystyczny: Omar sprzedawał swe wyroby po cenie targowej w Medynie. To nieprzecenianie swej pracy i stawianie jej na równi z pracami pospolitych śmiertelników wydaje nam się stokroć godniejszym podziwu, aniżeli zamitowanie kalifa do ręcznej pracy.

Wyruszając z Medyny na czele wojsk swych, monarcha ten nie wziął żadnych sprzętów z sobą prócz drewnianej miseczki i sakwy skórzanej; nie miał innych zapasów żywności prócz dwóch worków: jednego z jęczmieniem, drugiego z suszonymi owocami.

My, chrześcijanie, oczekujący szczęśliwszej przyszłości, dostrzegamy już znaki niebieskie, które zwiastują, że niedaleką jest chwila, gdy nowe słońce wzejdzie na naszym widnokreśgu politycznym i socyalnym, słońce, które świetnością swą zaćmi wszystkie cuda wiary Arabów. Duchowem tem słońcem jest miłość chrześcijańska. Jedyny to dogmat który odrodzi zbutwiałe instytucye, jedyna synteza filozoficzna, jedyne lekarstwo na wszystkie boleści i cierpienia, od wieków trapiące ród ludzki.

Dla miłości tylko niema nic niepodobnego. Istnienie wyrazu *niemożliwość*, który Napoleon chciał wykreślić ze słownika francuskiego dowodzi braku zapału, a co za tem idzie i miłości.

Poniżając się i stając coraz podlejszym, człowiek zapomina powoli o tym rachunku prawdopodobieństwa i możliwości, aż wreszcie ulega ślepo temu, co mu się wydaje nieuniknioną koniecznością. Kto dostąpi godności przedstawiciela ludu, cofnie się niechybnie przed spełnieniem czynu, który byłby wykonał bez wahania, będąc zwykłym obywatelem; stawszy się prefektem lub ministrem, będzie nawet rozumowo dowodził niemożliwości podobnego postępku.

Trzeba zatem wstępować coraz wyżej po drabinie moralnej, z głębi otchłani znikczemiałych uczuć wznieść się na wyżyny postępowania świadomego i uczciwego; trzeba przekroczyć granicę, dzielącą stare samolubstwo od nowego uczucia miłości społecznej.

Zwróćmy uwagę na tych uczciwych pracowników, których niestannie spotykamy na ulicach miasta i we wnętrzu domów naszych, a których zowiemy robotnikami, wyrobnikami lub służbą. Na każdym kroku stykamy się z nimi, mówimy do nich, potrzebujemy ich usług, a przecież nie możemy powiedzieć, że to są nasi znajomi, nasi bracia.

Spotykając na ulicy naszego lokaja, nie pytamy go o zdrowie i powodzenie całej jego rodziny; słysząc dolatujący z kuchni melodyjny głos służącej, śpiewającej ludową piosenkę, nie klaszczemy w ręce z zadowoleniem, chowając swoje zachwyty dla sławnych, często ochrypłych już śpiewaczek.

Nadchodzi chwila wyborów, — dlaczegoż żaden z wyborców nie troszczy się, jakie jest zdanie stróża o kandydaturze tej lub owej osobistości?

Nie dziwmy się, że rozruchy kuchenne i rewolucye przedpokojowe zakłócają tak często spokój naszych ognisk domowych. Ilekroć panie nasze zgromadzą się na prywatną naradę przy kominku lub przy stole jadalnym, zawsze przedmiotem ich rozpraw jest niesforność służby i rozprzężenie, wśród niej panujące. Czemuż to przypisać? Temu przedewszystkiem, że każdy z nas, znalazłszy się wśród robotników, służących lub wieśniaków, czuje się tak osamotnionym, jak wygnaniec zesłany na bezludną wyspę. Oto dlaczego podczas wszelkich wyborów służący występowali i występować będą w opozycji przeciwko panom, a bluzy robotnicze zawiązują koalicje przeciwko cylindrom i rękawiczkom.

Zewsząd słyszymy skargi na klasę pracujących, iż ulegają oni podszeptom oszustów i intrygantów, zamiast iść za radą ludzi rozumnych, szczerze im sprzyjających. Oburza nas łatwowierność ludu. A jednak, to my sami winni sobie jesteśmy. Lud nie chce mieć przedstawiciela w nikczemnym doktrynerze lub w arystokracie, za republikanina przebranym. Dlatego jedynie daje on im swój głos niekiedy, iż zrzęcznie umieją przybrać pozory wspaniałomyślności i liberalizmu. Taki stan rzeczy nie potrwa jednak długo: lud szuka instyktownie zdrowego rozsądku i uczciwości. Przystawie starożytnych Egipcyan powiada, że „lud nie znosi widoku ptaków drapieżnych, wyciągających swe szpony wobec świętych ptaków, które trwożliwie chowają głowy pod skrzydła.

Jeżeli istotnie pragniemy dokonać przełomu w obyczajach naszych i urządzeniach społecznych, starajmy się przedewszystkiem wyrobić w sobie przymioty szczerości i towarzyskości. Jednostka powinna wcielić się w masę społeczną, a zlanie się takie niemożliwym jest bez światła i ciepła.

Ezop w jednej ze swych bajek mówi: „Mroźny, gwałtowny wicher nie zdołał skłonić samolubnego człowieka do zrzucenia płaszcza (system oporu); łagodne promienie słońca przekonały go, iż ciepła odzież jest już zbyt ciężką”. Starajmy się zaszczepiać nowe zasady moralne wpośród tych, którzy są pozbawieni ognisk domowych, t. j. wpośród ubogich. Ci ostatni stanowią liczebną większość w każdym narodzie. Wszelkie prawa i instytucje winny zatem mieć przedewszystkiem na celu zapewnianie możliwie największego dobrobytu tej warstwie najliczniejszej. Każde dziecko, bądź z ubogich, bądź też z bogatych rodziców zrodzone, należy z prawa natury do klasy proletaryatu. Zacznijmy od rozciągania opieki nad niemowlętami. Każdemu proletaryuszowi, a zatem każdemu niemowlęciu — zapewnijmy możliwość istnienia.

Nie chcę bynajmniej namawiać do wydiedziczenia bogaczy: starajmy się tylko wzbudzić w nich uczucie ojcowskiej miłości ku prostaczkom i maluczkiem. Oni sami poczuli by się wtedy lepszymi i szczęśliwsi; nic bowiem nie wpływa tak potężnie na uszlachetnienie charakteru, jak uczucie ojcostwa, a każdy człowiek bogaty — zarówno starzec, jak młodzieniec — może i powinien stać się ojcem rodziny.

Gdy członkowie jednego społeczeństwa uważać się zaczęą za członków jednej rodziny, wtedy każdy bez trudu znajdzie swój dział pracy i słusznie należną mu nagrodę. Dobremu i posłusznemu dziecku wydaje się zawsze, iż jest ono najwięcej kochanem w rodzinie, ponieważ samo kocha najgoręcej. <http://rcin.org.pl>

Uczucia rodzinne, miłość dla Tego, który jest Ojcem całej społeczności ludzkiej — oto jedyna droga, wiodąca ku temu, aby odrodził się cały świat ducha, a ziemia nowem pokryta się kwieciami. Biedna ta ziemia nasza! codzień modlimy się o przyjście Królestwa Bożego, codzień wzywamy imienia Chrystusa, a jak poganie żyjemy!

Gdybyśmy spróbowali wreszcie stosować postęпки nasze do słów modlitwy, codzień powtarzanych, zobaczylibyśmy, jak olbrzymia dokonałaby się reforma bez zamiarów żadnych, bez rozpraw parlamentarnych. Miłość ludzkości — będąca li tylko uczuciem społecznym, — wytłómaczyłaby nam znaczenie allegoryi o potędze miłości.

Jeżeli, pozioma i czysto ziemską miłość starożytnych zdołała dokonać takich cudów w świecie greckim i rzymskim, jakże potężnym bodźcem udoskonalenia byłoby odrodzenie w naszych sercach tego uczucia, będącego podstawą wszystkich społeczeństw chrześcijańskich, uczucia, którego Chrystus jest źródłem i wzorem najwyższym, a którem biją najgoręcej serca ubogich nędzarzy — najczynniejszych i najbardziej wpływowych członków społeczeństwa!

Ciemności, zalegających wszechświat, nic rozproszyć nie zdoła, prócz promieni słońca, które blaskami swymi świat cały obdarza.

SPIS RZECZY

Części I-ej.

	<i>Str.</i>		<i>Str.</i>
Słowo wstępne	16	Brzoza „Mickiewicza” w Tuhanowiczach	40
I. Calendarium:		Deputacje szlachty i posłowie krajowi i zagraniczni	62
Epoki główne.—Liczba zwrotów kalendarских.—Święta ruchome.—Suche dni.—Cztery pory roku.—Zaćmienia	3—4	Deputacje włościańskie i inne z wieściami	59
Evangelie na wszystkie Niedziele i uroczystości w roku 1898.	4—5	Dolina „Mickiewicza” w Kownie	32
Dom Cesarsko-Ruski	6—7	Duchowieństwo wszystkich wyznań i karawan ze zwłokami Wieszcza	63
Dni galowe dworskie	8	Dwór w Tuhanowiczach	36
Święta żydowskie	8	„Gustaw”	39
Kalendarz na każdy miesiąc 1898 r.	9—12	Jeziro Świteż	42
Wykaz alfabetyczny świętych i świąt.	13—15	Mieszkanie Adama Mickiewicza w Lozannie	29
II. Część Literacka.		Obelisk Mickiewicza w Krakowie przed Sukiennicami	66
Adam Mickiewicz (życiorys).	26	Początek konduktu żałobnego z orkiestrą ochotniczych straży ogniowych na czele	58
Dolina „Mickiewicza” w Kownie	31	Portrety Mickiewicza:	17—27—28
Drzewo Mickiewicza	25	Potret Maryli	44
Humor życiowy Mickiewicza, zebrał <i>J. Żuba</i>	47	Szkic Cypryana Godebskiego do projektowanego modelu na pomnik Adama Mickiewicza	20—21
Jak udoskonalić człowieka, przez <i>Adama Mickiewicza</i>	75	Trumna Adama Mickiewicza w sarkofagu na Wawelu	69
Maryla	35	Widok Nowogródka	37
Na przełomie. (Kartka do dziejów Mickiewicza).	70	Widok Zaosia	30
Pamięci Adama Mickiewicza (wiersz) przez <i>Antoniego Orłowskiego</i>	18	Willa Ratyńskiego przy ulicy Adama na Perze w Konstantynopolu, wzniesiona na zgliszczu tego, w którym umarł Adam Mickiewicz	53
Pomnik dla Wieszcza	22	Zamek i Fara w Nowogródku	38
Przewiezienie i pogrzebanie zwłok Wieszcza na Wawelu	55	IV. N u t y.	
Śmierć Mickiewicza	51	Marsz Żałobny ceniom ś. p. Adama Mickiewicza, p. <i>A. Wrońskiego</i>	70
Zdania i Aforyzmy z dzieł Adama Mickiewicza wybrane	73		
III. Illustracye.			
Adam Mickiewicz na łożu śmierci	54		
Altana w ogrodzie w Tuhanowiczach.	41		

CZĘŚĆ II.

WIAZANKA
z poezyi Mickiewicza.

ΑΡΧΑΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ

H Y M N

na dzień Zwiastowania N. Panny Maryi.

Pokłon Przczystej Rodzicy!
Nad niebiosa twoje skronie,
Gwiazdami twój wieniec płonie,
Jehowie na prawicy.

Ninie, dzień tobie uświęcamy wierni,
Śród twego błysnij kościoła,
Oto na ziemię złożone czoła,
Oto śród niemej bojaźnią czerni,
Powstaje prorok i woła:
Uderzam organ twej chwale,
Lecz z bóstwa idzie godne bóstwa pienie,
Śród twego błysnij kościoła!
I spuść anielskie wejrzenie!
Duchy me bóstwem zapalę,
Głosu mi otwórz strumienie!

A zagrzmię piersią, jaką Cheruby
Zagrzmią świata na skonanie,
Gdy proch zapadły w wieków otchłanie,
Ze snu nicości wybiją:
Takim grzmotem twoje chluby,
Gdzie piekło, gdzie gwiazdy świecą;
Nieskończoność niech oblecą,
Wieczność przeżyją!

— A któż to wschodzi? Wschodzi na Syon dziewica,
Jak ranek z morskiej kąpieli
I jutrznia Maryi lica;
Śnieży się obłok, słońce z ukosa
Smugiem złota po nim strzeli;
Taka na śniegu, co szaty bieli,
Powiewnego jasność włosa.

Pojrzał Jehowah, i w Niej upodobał sobie;
Pękły niebios zwierciadła,
Biała gołąbka spadła,
I nad Syonem w równi trzyma skrzydła obie,
I srebrzystej pierzem tęczy,
Niebianki skronie uwięczy.

Grom, błyskawica!
Stań się, stało;
Matką dziewica,
Bóg ciało.

Nowy Rok

1826.

Skonał rok stary; z jego popiołów wykwita
Fenix nowy: już błyszczący w złotej wschodu bramie;
Świat go cały nadzieją i życzeniem wita,
Czegóż w tym nowym roku żądać masz, Adamie?

Może chwilek wesołych? — znam te błyskawice;
Kiedy niebo otworzą i ziemię ozłocą,
Czekamy wniebowzięcia: aż nasze źrenice
Grubszą, niżeli przed tem zasępią się nocą.

Może kochania? — znam tę gorączkę młodości;
W platońskie wznosi sfery, przed rajske obrazy:
Aż silnych i wesołych strąci w ból i mdłości,
Z siódmego nieba w stepy, między zimne głązy.

Chorowałem, marzyłem, latałem i spadam;
Marzyłem boską różę: bliski jej zerwania
Zbudziłem się, sen zniknął, róży nie posiadam;
Kolce w piersiach zostały. — Nie żądam kochania.

Może przyjaźni? — któżby nie pragnął przyjaźni?
Z bogiń, które na ziemi młodość umie tworzyć,
Wszakże tę najpiękniejszą córkę wyobraźni,
Najpierwszą zwykłą rodzić i ostatnią morzyć!

O! przyjaciele, ileż jesteście szczęśliwi!
Jako w palmie Armidy wszyscy żyjąc społem;
Jedna zaklęta dusza całe drzewo żywi,
Choć każdy listek zda się oddzielnym żywiołem.

Ale kiedy po drzewie grad burzliwy chłostnie,
Lubo je żądło owadów jadowitych draźni,
Jakże każda gałązka dręczy się nieznośnie
Za siebie i za drugie! — Nie żądam przyjaźni.

I czegóż więc w tym Nowym roku będę żądał?
Samotnego ustronia, dębowej pościeli,
Skądbym już ani blasku słońca nie oglądał,
Ni śmiechu nieprzyjaciół, ni też przyjacieli.

Tam do końca, a nawet i po końcu świata,
Chciałbym we śnie, z którego nic mię nie obudzi,
Marzyć, jakem przemarzył moje młode lata,
Kochać świat, sprzyjać światu, zdaleka od ludzi.

Mickiewicz o Litwie.

Litwo! piał mi wdzięczniej tve szumiące lasy,
Niż słowiki Bajdaru, Salhiry dziewice,
I weselszy deptałem twoje trzęsawice,
Niż rubinowe morwy, złote ananasy.

(*Sonetv krymskie. Pielgrzym.*)

* * *

Litwo! Ojczyzno moja! ty jesteś jak zdrowie;
Ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie,
Kto cię stracił. Dziś piękność twą w całej ozdobie
Widzę i opisuję, bo tęsknię po tobie.

Panno Święta, co jasnej bronisz Częstochowy
I w Ostrej świecisz Bramie! Ty, co gród zamkowy
Nowogródzki ochraniasz z jego wiernym ludem!
Jak mnie dziecko do zdrowia powróciłaś cudem,
(Gdy od płaczącej matki, pod Twoją opiekę
Ofiarowany, martwą podniosłem powiekę;
I zaraz mogłem pieszo, do Twych świątyń progu
Iść za wrócone życie podziękować Bogu);
Tak nas powrócisz cudem na Ojczyzny łono.
Tymczasem przenoś moją duszę utęsknioną
Do tych pagórków leśnych, do tych łąk zielonych,
Szeroko nad błękitnym Niemnem rozciągnionych;
Do tych pól, malowanych zbożem rozmaitem,
Wyzłaczanych pszenicą, posrebrzanych żytem;
Gdzie bursztynowy świerzop, gryka jak śnieg biała,
Gdzie panieńskim rumieńcem dzięcielina pała,
A wszystko przepasane, jakby wstęgą, miedzą
Zieloną, na niej zrzadka ciche grusze siedzą.

(*Pan Tadeusz, Ks. I.*)

Założenie Wilna.

Rowienniki Litewskich wielkich kniaziów, drzewa
Białowieży, Switezi, Ponar, Kuszelewa!
Których cię spadał niegdyś na koronne głowy

Groźnego Witenesa, wielkiego Mindowy,
 I Giedymina, kiedy na Ponarskiej górze
 Przy ognisku myśliwskim, na niedźwiedziej skórze
 Leżał, słuchając pieśni mądrego Lizdejki,
 A Wilii widokiem i szumem Wilejki
 Ukołysany, marzył o wilku żelaznym;
 I zbudzony, za bogów rozkazem wyraźnym,
 Zbudował miasto Wilno, które w lasach siedzi,
 Jak wilk pośrodku żubrów, dzików i niedźwiedzi.
 Z tego to miasta Wilna, jak z rzymskiej wilczycy
 Wyszedł Kiejstut i Olgierd i Olgierdownicy,
 Równie myśliwi wielcy jak sławni rycerze,
 Czyli wroga ścigali, czyli dzikie zwierzę.
 Sen myśliwski nam odkrył tajnie przyszłych czasów:
 Że Litwie trzeba zawsze żelaza i lasów.

(*Pan Tadeusz*, Ks. I).

Do Niemna.

Niemnie, domowa rzeko moja! gdzie są wody,
 Które niegdyś czerpałem w niemowlęce dłonie,
 Na których potem w dzikie pływałem ustronie,
 Sercu niespokojnemu szukając ochłody?

Tu Laura, patrząc z chlubą na cień swej urody,
 Lubiała włos zaplatać i zakwiecać skronie,
 Tu obraz jej malowny w srebrnej fali łonie
 Łzami nieraz mąciłem, zapaleniec młody.

Niemnie, domowa rzeko, gdzie są tamte źródle,
 A z niemi tyle szczęścia, nadziei tak wiele?
 Kędy jest miłe latek dziecinnych wesele?

Gdzie milsze burzliwego wieku niepokoje?
 Kędy jest Laura moja, gdzie są przyjaciele?...
 Wszystko przeszło, a czemuż nie przejdą łzy mojej

(*Sonety*).

* * *

O Niemnie! wkrótce runą do twych brodów,
 Śmierć i pożogę niosące szeregi,
 I twoje dotąd szanowane brzegi
 Topór z zielonych ogołoci wianków,
 Huk dział wystraszy słowiki z ogrodów.
 Co przyrodzenia związał łańcuch złoty,
 Wszystko rozerwie nienawiść narodów;
 Wszystko rozerwie; — lecz serca kochanków
 Złączą się znowu w pieśniach wajdeloty.

(*Konrad Wallenrod*).

Wilija.

Wilija naszych strumieni rodzica,
Dno ma złociste i niebieskie lica;
Piękna Litwinka, co jej czerpie wody
Czystsze ma serce, śliczniejsze jagody.

Wilija w miłej Kowieńskiej dolinie,
Śród tulipanów i narcyzów płynie;
U nóg Litwinki kwiat naszych młodzianów,
Od róż kraśniejszy i od tulipanów.

Wilija gardzi doliny kwiatami,
Bo szuka Niemna swego oblubieńca;
Litwince nudno między Litwinami,
Bo ukochała cudzego młodzieńca.

Niemen w gwałtowne pochwyci ramiona,
Niesie na skały i dzikie przestworza,
Tuli kochankę do zimnego łona,
I giną razem w głębokościach morza.

I ciebie równie przychodzień oddali
Z ojczystych dolin, o Litwinko biedna!
I ty utoniesz w zapomnienia fali,
Ale smutniejsza, ale sama jedna.

Serce i potok ostrzegać daremnie:
Dziewica kocha, i Wilija bieży;
Wilija znikła w ukochanym Niemnie,
Dziewica płacze w pustelnicznej wieży.

(Konrad Wallenrod).

ODA DO MŁODOŚCI.

Bez serc, bez ducha—to szkieletów ludy:
Młodości! podaj mi skrzydła!
Niech nad martwym wleczę światem
W rajska dziedzinę uludy,
Kędy zapał tworzy cudu,
Nowości potrząsa kwiatem
I obleka nadzieję w złote malowidła!...

Niechaj, kogo wiek zamroczy,
Chyląc ku ziemi poradłone czoło,
Takie widzi świata koło,
Jakie tępemi zakreśla oczy:

Młodości! ty nad poziomy
Wylatuj, a okiem słońca
Ludzkości całe ogromy
Przeniknij z końca do końca!

Patrz na dół! Kędy wieczna mgła zaciemia
Obszar gnuśności zalany odmętym:

To ziemia!

Patrz, jak nad jej wody trupie
Wzbił się jakiś plaz w skorupie.
Sam sobie sterem, żeglarzem, okrętem;
Goniąc za żywiołkami drobniejszego płazu,
To się wzbija, to w głąb wali,
Nie lgnie do niego fala, ani on do fali:
A wtem, jak bańka prysnął o szmat głązu!...
Nikt nie znał jego życia, nie zna jego zguby:
To samoluby!

Młodości! tobie nektar żywota
Natenczas słodki, gdy z innymi dzieję:
Serca niebieskie poi wesele,
Kiedy je razem nić powiąże złota.

Razem, młodzi przyjaciele!
W szczęściu wszystkiego są wszystkich
[cele,

Jednością silni, rozumni szalem,
Razem, młodzi przyjaciele!...
I ten szczęśliwy, kto padł wśród zawodu,
Jeżeli poległem ciałem
Dał innym szczebel do sławy narodu.

Razem, młodzi przyjaciele!
Choć droga stroma i śliska,
Gwałt i słabość bronią wehodu:
Gwałt niech się gwałtem odciska,
A ze słabością łamać uczmy się za młodu!

Dzieckiem w kolebce kto łeb urwał Hy-
[drze!

Ten młody - - zdusi Centaury,
Piekłu ofiarę wydrze,
Do nieba pójdzie po laury!
Tam sięgaj, gdzie wzrok nie sięga;
Łam, czego rozum nie złamie.
Młodości! orla twych lotów potęga,
Jako piorun twoje ramie!

Hej! ramie do ramienia! Spólnemi łań-
[cuchy

Opaszmy ziemskie kolisko!
Zestrzelmy myśli w jedno ognisko,
I w jedno ognisko duchy!...
Dalej bryło z posad świata!
Nowemi cię pchniemy tory,
Aż opleśnialej zbywszy się kory,
Zielone przypomnisz lata.

A jako w krajach zamętu i noey,
Skłóconych żywiołów waśnią,
Jednem: „stań się!” z Bożej mocy
Świat rzeczy stanął na zrębie;
Szumią wichry, cieką głębie,
A gwiazdy błękit rozjaśnia.

W krajach ludzkości jeszcze noc głucha. .
Żywiły chęci jeszcze są w wojnie.
Oto miłość ogniem zionie:
Wyjdzie z zamętu świat ducha!
Młodość go pocznie na swoim łonie,
A przyjaźń w wieczneskojarzy spójnie.

Pryskają nieczułe lody,
I przesady, światło ściąca...
Witaj, jutrzeńko swobody,
Zbawienia za tobą słońce!

Pieśń Filaretów.

Hej, użyjmy żywota!
Wszak żyjem tylko raz;
Niechaj ta czara złota,
Niepróżno wabi nas.

Hejże, do niej wesoło!
Niechaj obiega w koło;
Chwytaj i do dna chyl
Zwiastunkę dobrych chwil.

Po co tu obce mowy?
Polski pijemy miód:
Lepszy śpiew narodowy,
I lepszy bratni ród.

W ksiąg greckich, rzymskich steki,
Wlazoleś, nie żebyś gnął;
Byś bawił się jak Greki,
A jak Rzymianin bił.

Ot tam siedzą prawnicy,
I dla nich puhar staw:
Dzisiaj trzeba prawicy,
A jutro trzeba praw.

Kto metal kwasi, pali,
Skwasi metal i czas:
My ze złotych metali
Bacha ciągnijmy kwas.

Wymowa wznieść nie zdoła
Dziś na wolności szczyt;
Gdzie przyjaźń, miłość woła,
Tam bracia cyt, tam cyt!

Ten się śród mędrców liczy,
Zna chemią i ma gust,
Kto pierwiastek słodczy
Z lubyh wyciągnął ust.

Mierzący świata drogi,
Gwiazdy i nieba strop
Archimed był ubogi,
Nie miał gdzie oprzeć stop.

Dziś gdy chce ruszać światy
Jego Newtońska Mość,
Niechaj policzy braty
I niechaj powie: dość!

Cyrkla, wagi i miary
Do martwych użyj brył:
Mierz siłę na zamiary,
Nie zamiar podług sił!

Bo gdzie się serca palą,
Cyrklem uniesień duch,
Dobro powszechnie skalą,
Jedność większa od dwóch.

Hej, użyjmy żywota!
Wszak żyjem tylko raz;
Tu stoi czara złota,
A wnet przemienie czas.

Krew stygnie, włos się bieli,
W wieczności wpadnięm toń;
To oko zamknie Feli,
To -- filarecka dłoń!

OBRAZY PRZYRODY

w poezjach Mickiewicza.

Zachód słońca.

Słońce ostatnich kresów nieba dochodziło,
Mniej silnie ale szerzej niż we dnie świeciło,
Całe zaczerwienione, jak zdrowe oblicze
Gospodarza, gdy prace skończywszy rolnicze
Na spoczynek powraca: już krąg promienisty
Spuszcza się na wierzch boru, i już promyk mglisty,
Napełniając wierzchołki i gałęzie drzewa,
Cały las wiąże w jedno i jakoby zlewa;
I bór czernił się nakształt ogromnego gmachu,
Słońce nad nim czerwone jak pożar na dachu;
Wtem zapadło do głębi; jeszcze przez konary
Błysnęło, jako świeca przez okiennic szpary,
I zgasło.

(Pan Tadeusz, Ks. I).

Polskie niebo.

U nas dość głowę podnieść, ileż to widoków!
Ileż scen i obrazów z samej gry obłoków!
Bo każda chmura inna: naprzykład jesienna
Pełźnie jak żółw leniwa, ulewą brzemienna,
I z nieba aż do ziemi spuszcza długie smugi,
Jak rozwite warkocze, to są deszczu strugi.
Chmura z gradem, jak balon szybko z wiatrem leci,
Krągła, ciemno-błękitna, w środku żółto świeci,
Szum wielki słychać w koło; nawet te codzienne,
Patrząc Państwo, te białe chmurki jak odmienne!
Zrazu jak stada dzikich gęsi lub łabędzi,
A z tyłu wiatr jak sokół do kupy je pędzi:
Ściskają się, grubieją, rosną, nowe dziwy!
Dostają krzywych karków, rozpuszczają grzywy,
Wysuwają nóg rzędy, i po niebios sklepie

Przelatują jak tabun rumaków po stepie.
 Wszystkie białe jak srebro, zmieszały się — nagle
 Z ich karków rosła maszty, z grzyw szerokie żagle,
 Tabun zmienia się w okręt i wspaniale płynie
 Cicho, zwolna, po niebios błękitnej równinie!

(*Pan Tadeusz*, Ks. III).

Pochmurny ranek.

Nieznacznie z wilgotnego wykradał się mroku
 Świt bez rumieńca; wiodąc dzień bez światła w oku.
 Dawno wszedł dzień, a jeszcze ledwie jest widomy;
 Mgła wisiała nad ziemią, jak strzecha ze słomy
 Nad ubogą Litwina chatką; w stronie wschodu
 Widać z bielszego nieco na niebie obwodu,
 Że słońce wstało, tędy ma zstąpić na ziemię,
 Lecz idzie nie wesoło i po drodze drzemie.
 Za przykładem niebieskim, wszystko się spóźniło
 Na ziemi; bydło późno na paszę ruszyło,
 I zdybało zające przy późnym śniadaniu;
 One zwykły do gajów wracać o świtanie,
 Dziś okryte tumanem, te mokrzyć chrupią,
 Te jamki w roli kopiać, parami się kupią,
 I na wolnem powietrzu myślą użyć wczasu;
 Ale przed bydłem muszą powracać do lasu.

I w lasach cisza. Ptasek zbudzony nie śpiewa,
 Otrząsnął pierze z rosy, tuli się do drzewa,
 Głowę wciska w ramiona, oczy znowu mruży
 I czeka słońca. Kędyś u brzegów kałuży
 Klekce bocian; na kopach siedzą wrony zmokłe,
 Rozdziawiwszy się ciągną gawędy rozwlokłe,
 Obrzydłe gospodarzom jako wróżby słoty.
 Gospodarze już dawno wyszli do roboty.

Już zaczęły żniwiarki swą piosnkę zwyczajną,
 Jak dzień słoty ponurą, tęskną, jednostajną,
 Tem smutniejszą że dźwięk jej w mgłę bez echa wsiąka,
 Chrzęsneły sierpy w zbożu, ozwała się łąka,
 Rząd kosiarzy otawę siekących wciąż brząka,
 Pogwizdując piosenkę; z końcem każdej zwrotki
 Stają, ostrzą żelazca i w takt kują w młotki.
 Ludzi we mgle nie widać, tylko sierpy, kosy,
 I pieśni brzmia, jak muzyk niewidzialnych głosy.

(*Pan Tadeusz*, Ks. VI).

B u r z a

Owe obłoki ranne, z razu rozpierzchnione
 Jak czarne ptaki, lecąc w wyższą nieba stronę
 Coraz się zgromadzały; ledwie słońce zbiegło

Z południa, już ich stado pół niebios obiegło
 Ogromną chmurą; wiatr ją pędził coraz chyżej
 Chmura coraz gęstniała, zwieszała się niżej
 Aż jedną stroną na w pół od niebios oddarta,
 Ku ziemi wychylona i wszere rozpostarta,
 Jak wielki żagiel, biorąc wszystkie wiatry w siebie,
 Od południa na zachód leciała po niebie.

I była chwila ciszy; i powietrze stało
 Głuche, milczące, jakby z trwogi oniemiało.
 I łany zbóż co wprzód kładąc się na ziemi
 I znowu w górę trzęsąc kłosami złotemi
 Wrzały jak fale, teraz stoją nieruchome
 I poglądały w niebo najeżywszy słomę.
 I zielone przy drogach wierzby i topole,
 Co pierwej jako płaczki przy grobowym dole,
 Biły czołem, długimi kręciły ramiony,
 Rozpuszczając na wiatry warkocz posrebrzony;
 Teraz jak martwe, z niemej wyrazem żałoby,
 Stoją naksztalt posągów Sypilskiej Nioby.
 Jedna osina drżąca, wstrząsa liście siwe.

Bydło zwykle do domu powracać leniwe,
 Teraz zbiega się tłumnie, pasterzy nie czeka,
 I opuszczając stawę do domu ucieka.
 Buhaj racicą ziemię kopie, orze rogiem,
 I całą trzodę straszy ryczeniem złowrogiem.
 Krowa coraz ku niebu wznosi wielkie oko,
 Usta z dziwu otwiera, i wzdycha głęboko;
 A wieprz marudzi w tyle, dąsa się i zgrzyta,
 I snopy zboża kradnie i na zapas chwyta.

Ptactwo skryło się w lasy, pod strzechy, w głąb trawy,
 Tylko wrony stadami obstąpiwszy stawy,
 Przechadzają się sobie poważnemi kroki,
 Czarne oczy kierują na czarne obłoki,
 Wytknąwszy język z suchej szerokiej gardzieli
 I skrzydła roztaczając, czekają kąpieli;
 Lecz i te przewidując, nazbyt mocną burzę
 Już w las ciągną podobne wznoszącej się chmurze.
 Ostatnia z ptaków lotem nieścigłym zuchwała
 Jaskółka, czarny obłok przeszywa jak strzała,
 Wreszcie spada jak kula...

Na zachód, jeszcze ziemia słońcem ozłocona,
 Świeciła się ponuro, żółtawo-czerwona;
 Już chmura, roztaczając cienie naksztalt sieci,
 Wytawia resztki światła, a za słońcem leci,
 Jak gdyby je pochwycić chciała przed zachodem.
 Kilka wichrów raz poraz prześwisnęło spodem,
 Jeden za drugim lecą miecąc krople dżdżyste,
 Wielkie, jasne, okrągłe, jak grady ziarniste.

Nagle wichry zerwały się, porwały się w poły,
 Borykają się, kręcą, świszczącemi koły,
 Krążą po stawach, mącą do dna wody w stawach,

Wpadły na łąki, świszczą po łozach i trawach,
 Pyskają też gałęzie, lecą traw przekosy
 Na wiatr, jako garściami wrywane włosy,
 Zmieszane z kędziorami snopów; wiatry wyją,
 Upadają na rolę, tarzają się, ryją,
 Rwą skiby, robią otwór wichrowi trzeciemu,
 Który wydarł się z roli jak słup czarnoziem,
 Wznosi się, jak ruchoma piramida toczy,
 Łbem grunt wierci, z nóg piasek sypie gwiazdom w oczy
 Coraz wszersz wydyma się, roztwiera ku górze,
 I ogromną swą trąbą otrębuje burze.
 Aż z całym tym chaosem wody i kurzawy,
 Słomy, liścia, gałęzi, wydartej murawy,
 Wichry w las uderzyły, i po głębiach puszczy
 Ryknęły jak niedźwiedzie.

A już deszcz wciąż pluszczy,
 Jak z sita w gęstych kroplach; wtem rykły pioruny,
 Krople zlały się razem; to jak proste struny,
 Długim warkoczem wiążą niebiosa do ziemi.
 To jak z wiader buchają warstwami całemi,
 Już zakryły się całkiem niebiosa i ziemia,
 Noc je z burzą od nocy czarniejszą zaciemia.
 Czasem widnokrąg pęka od końca do końca,
 I anioł burzy nakształt niezmiernego słońca,
 Rozświeci twarz, i znowu okryty całunem
 Uciekł w niebo, i drzwi chmur zatrzaskał piorunem.
 Znowu wzmaga się burza, ulewa nawalna,
 I ciemność gruba, gęsta, prawie dotykalna.
 Znowu deszcz ciszej szumi, grom na chwilę uśnie;
 Znowu wzbudzi się, ryknie, i znów wodą chluśnie.
 Aż się uspokoiło wszystko; tylko drzewa
 Szumią około domu i szemrze ulewa.

(*Pan Tadeusz*, Ks. X).

Burza na morzu.

Zdarto żagle, ster prysnął, ryk wód, szum zawiei,
 Głosy trwożnej gromady, pomp złowieszcze jęki,
 Ostatnie liny majtkom wyrwały się z ręki,
 Słońce krwawo zachodzi, z niem reszta nadziei.

Wicher z tryumfem zawył, a na mokre góry,
 Wznoszące się piętrami z morskiego odmętu,
 Wstąpił geniusz śmierci i szedł do okrętu,
 Jak żołnierz szturmujący w połamane mury.

Ci leżą na pół martwi, ów załamał dłonie,
 Ten w objęcia przyjaciół żegnając się pada,
 Ci modlą się przed śmiercią, aby śmierć odegnąć.

Jeden podróżny siedział w milczeniu na stronie
I pomyślił: szczęśliwy kto siły postrada,
Albo modlić się umie, lub ma z kim się żegnać!

(*Sonety Krymskie*).

L a s y.

...Zaczęli więc rozmowę o niebios błękitach,
Morskich szumach, i wiatrach wonnych, i skał szczytach,
Mieszając tu i owdzie, podróżnych zwyczajem,
Śmiech i urąganie się nad ojczystym krajem.
A przecież w około nich ciągnęły się lasy
Litewskie! tak poważne i tak pełne kraszy! —
Czeremchy oplatanie dzikich chmielów wieńcem,
Jarzębiny ze świeżym pasterskim rumieńcem,
Leszczyna jak menada z zielonemi berły,
Ubranemi jak w grona, w orzechowe perły;
A niżej dziatwa leśna: głóg w objęciu kalin,
Ożyna, czarne usta tuląca do malin.
Drzewa i krzewy liśćmi wzięty się za ręce,
Jak do tańca stojące panny i młodzieńce,
Wkoło pary małżonków. Stoi pośród grona
Para, nad całą leśną gromadą wzniesiona
Wysmukłością kibici i barwy powabem,
Brzoza biała, kochanka, z małżonkiem swym grabem.
A dalej, jakby starce na dzieci i wnuki
Patrzą, siedząc w milczeniu: tu sędziwe buki,
Tam matrony topole, i mchami brodaty
Dąb, włożywszy pięć wieków na swój kark garbaty,
Wspiera się jak na grobów połamanych słupach,
Na dębów przodków swoich skamieniałych trupach.

(*Pan Tadeusz*, Ks. III).

P u s z c z a.

Któż zbadał puszczy litewskich przepastne krainy
Aż do samego środka, do jądra gęstwiny?
Rybak ledwie u brzegów nawiedza dno morza,
Myśliwiec krąży koło puszczy litewskich łoża,
Zna je ledwie po wierzchu, ich postać, ich lice,
Lecz obce mu ich wnętrza serca tajemnice.
Więć tylko albo bajka wie co się w nich dzieje.
Bo gdybyś przeszedł bory i podszyte knieje,
Trafiśz w głębi na wielki wał pniów, kłód, korzeni,
Obronny trzęsawicą, tysiącem strumieni
I siecią zielsk zarosłych, i kopcami mrowisk,
Gniazdami os, szerszeniów, kłębami wężowisk.

Gdybyś i te zapory zmógł nadludzkiem męztwem,
Dalej spotkać się z większym masz niebezpieczeństwem;
Dalej co krok czyhają, niby wilcze doły,
Małe jeziorka, trawą zarosłe na poły,
Tak głębokie, że ludzie dna ich niedośledzą;
(Wielkie jest podobieństwo że dyabły tam siedzą),
Woda tych studni skłni się, plamista rdzą krawą,
A z wnętrza ciągle dymi zionąc, woń plugawą,
Od której drzewa w koło tracą liść i korę;
Łyse, skarłowaciałe, robaczliwe, chore,
Pochyliwszy konary mchem kołtunowate,
I pnie garbiąc brzydkimi grzybami brodate,
Siedzą w koło wody, jak czarownic kupa,
Grzejąca się nad kotłem w którym warzą trupa.
Za temi jeziorkami już nietylko krokiem,
Ale daremnie nawet zapuszczając się okiem;
Bo tam już wszystko mglistym zakryte obłokiem,
Co się wiecznie ze trzęskich oparzelisk wznosi.
A za tą mgłą nakoniec (jak wieść gminna głosi)
Ciągnie się bardzo piękna, żyzna okolica,
Główna królestwa zwierząt i roślin stolica.
W niej, są złożone wszystkich drzew i ziół nasiona,
Z których się rozrastają na świat ich plemiona.
W niej, jak w arce Noego, z wszelkich zwierząt rodu
Jedna przynajmniej para chowa się dla płodu.
W samym środku (jak słysząc) mają swoje dwory,
Dawny Tur, Żubr, i Niedźwiedź, puszcz imperatory.
Okolo nich na drzewach gnieździ się Ryś bystry,
I żartoczny Rosomak, jak czujne ministery;
Dalej zaś, jak podwładni szlachetni wasale,
Mieszkają Dziki, Wilki i Łosie rogale.
Nad głowami Sokoty i Orłowie dzicy,
Żyjący z pańskich stołów, dworscy zauszniczy.
Te pary zwierząt, główne i patryarchalne,
Ukryte w jądrze puszczy, światu niewidzialne,
Dzieci swe ślą dla osad za granicę lasu,
A sami we stolicy używają wczasu;
Nie giną nigdy bronią sieczną ani palną,
Lecz starzy umierają śmiercią naturalną.
Mają też i swój cmentarz, kędy bliźcy śmierci,
Ptaki składają pióra, czworonogi sierci.
Niedźwiedź gdy zjadłszy zęby strawy nie przeżuwa,
Jeleń zgrzybiały, gdy już ledwie nogi suwa,
Zając sędziwy gdy mu już krew w żyłach krzepnie,
Kruk, gdy już posiwieje, sokół, gdy oślepnie,
Orzeł gdy mu dziób stary tak się w kabłak skrzywi
Że zamknięty na wieki już gardła nie żywi,
Idą na cmentarz. Nawet mniejszy zwierz raniony
Lub chory, bieży umrzeć w swe ojczyście strony.
Ztąd to w miejscach dostępnych, kędy człowiek gości.
Nie znajdują się nigdy martwych zwierząt kości.
Słysząc, że tam w stolicy, między zwierzętami
Dobre są obyczaje, bo rządzą się sami;
Jeszcze cywilizacją ludzką nie popsuci,

Nie znają praw własności, która świat nasz kłóci,
 Nie znają pojedynków, ni wojennej sztuki.
 Jak ojce żyły w raju, tak dziś żyją wnuki,
 Dzikie i swojskie razem w miłości i zgodzie,
 Nigdy jeden drugiego nie kęsa, ni bodzie.
 Nawet gdyby tam człowiek wpadł chociaż niezbrojny,
 Toby środkiem tych bestyj przechodził spokojny;
 Oneby nań patrzyły tym wzrokiem zdziwienia,
 Jakim w owym ostatnim szóstym dniu stworzenia,
 Ojce ich pierwsze, co się w ogrójcu gnieździły,
 Patrzyły na Adama, nim się z nim skłóciły.
 Szczęściem, człowiek nie zbłądzi do tego ostępu,
 Bo Trud i Trwoga i Śmierć bronią mu przystępu.

(*Pan Tadeusz*, Ks. IV).

C i s z a m o r s k a .

...Już wstążkę pawilonu wiatr zaledwie muśnie,
 Cichemi gra piersiami rozjaśniona woda;
 Jak marząca o szczęściu narzeczona młoda,
 Zbudzi się, aby westchnąć, i wnet znowu uśnie.

Żagle, nakształt chorągwi gdy wojnę skończono,
 Drzemią na masztach nagich; okręt lekkim ruchem
 Kołysa się, jak gdyby przykuty łańcuchem;
 Majtek wytchnął, podrózne rozśmiało się grono.

O morze! pośród twoich wesołych żyjątek
 Jest polip, co śpi na dnie gdy się niebo chmurzy,
 A na ciszę długimi wywija ramiony.

O myśli! w twojej głębi jest hydra pamiętek,
 Co śpi w pośród złych losów i namiętnej burzy;
 A gdy serce spokojne, zatapia w niem szpony.

(*Sonety Krymskie*).

BALLADY.

Pani Twardowska.

BALLADA

Jedzą, piją, lulki palą,
Tańce, hulanka, swawola,
Ledwie karczmy nie rozwałą:
Cha cha, chi chi, hejza, hola!

Twardowski siadł w końcu stoła,
Podparł się w boki jak basza:
Hulaj dusza! hulaj! woła,
Śmieszys, tumani, przestraszasza.

Żołnierzowi, co grał zucha,
Wszystkich łaje i potrąca,
Świsnął szablą koło ucha:
Już z żołnierza masz zająca.

Na patrona z trybunału,
Co milezkiem wypróżniał rondel.
Zadzwoził kieską pomalą:
Z patrona robi się kondel.

Szewen w nos wyciął trzy szczutki,
Do łba przymknął trzy rurczki,
Cmoknął: cmok i gdańskiej wódki
Wytoczył ze łba pół beczki.

Wtem, gdy wódkę pił z kielicha,
Kielich zaświstał, zazgrzytał,
Patrzy na dno:—„Co ulicha!
Po coś tu, kumie zawitał?”

Dyablik to był w wódce na dnie,
Istny Niemiec, sztuczka kusa;
Skłonił się gościom układnie,
Zdjął kapelusz i dał susa.

Z kielicha aż na podłogę
Pada, rośnie na dwa łokcie,
Nos jak haczyk, kurzą nogę
I krogulcze ma paznogcie.

„A, Twardowski!.. witam bracie!”
To mówiąc bieży obcesem:
„Cóż to, czyliż mię nie znacie?
Jestem Mefistofeilesem!”

„Wszak ze mnąś na Łysej-Górze
Robił o duszę zapisy,
Cyrograf na byczej skórze
Podpisałeś ty i biaj.

„Miały słuhać twego rymu;
Ty, jak dwa lata przebiegą,
Miałeś pojechać do Rzymu,
By cię tam porwać jak swego.

„Już i siedem lat uciekło,
Cyrograf nadal nie służy;
Ty, ezarami dręcząc piekło,
Ani myślisz o podróży.

„Ale zemsta, choć leniwa,
Nagnała cię w nasze sieci:
Ta karczma *Rzym* się nazywa,
Kładę arest na waszeci?”

Twardowski ku drzwiom się kwapił
Na takie dictum acerbum,
Dyabeł za kontusz utąpił:
„A gdzie jest nobile verbum?”

Co tu począć? Kusa rada,
Przyjdzie już nałożyć głowę...
Twardowski na koncept wpada
I zadaje trudność nową.

„Patrz w kontrakt, Mefistofilu,
Tam warunki takie stoją:
Po latach tyłu a tyłu,
Gdy przyjdiesz brać duszę moją,

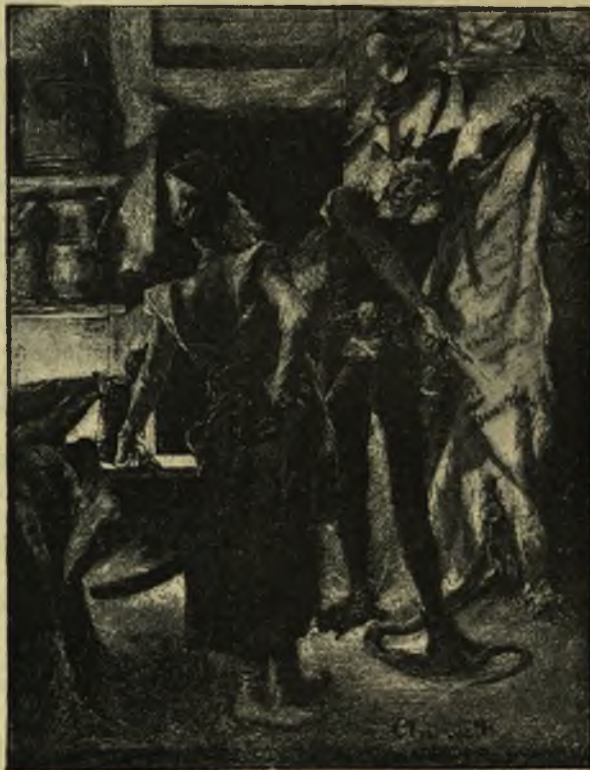

„Będę miał prawo trzy razy
Zaprządz cię do roboty,
A ty najtwardsze rozkazy
Musisz spełnić co do joty.

„Patrz, oto jest karczmy godło:
Koń malowany na płótnie;
Ja chcę mu wskoczyć na siodło,
A koń niech z kopyta utnie.

„Patrz, oto na miarę ćwieczek,
Cał gruby, długi trzy cale:
W każde z makowych ziareczek
Wbij mi takie trzy bretnale”.

Mefistofil duchem skoczy,
Konia czyści, karmi, poi,
Potem biec z piasku utoczy
I już w gotowości stoi.

Skręć mi przytem biczyk z piasku,
Żebym miał czem konia chłostać,
I wymuruj gmach w tym lasku,
Bym miał gdzie na popas zostać.

„Gmach będzie z ziarenek orzecha,
Wysoki pod szczyt Krępaku,
Z bród żydowskich ma być strzecha,
Pobita nasieniem z maku.

Twardowski dosiadł biegusa,
Probuje podskoków, zwrotów,
Stępa, galopuje, kłusa,
Patrzy, aż i gmach już gotów.

„No! wygrałeś, panie bisie;
Lecz druga rzecz nieskończona,
Trzeba skąpać się w tej misie,
A to jest woda święcowa”.

Dyabeł kurczy się i krztusi,
Aż zimny pot na nim bije;
Lecz pan każe, sługa musi,
Skąpał się biedak po szyję.

Wyleciał potem jak z procy,
Otrząsnął się, dbrum! parsknął raźnie:
„Teraz jużes w naszej mocy,
Najgorętszają odbył łaźnię”.

„Jeszcze jedno, będzie kwita,
— Zaraz pęknie moc czartow ska! —
Patrzaj, oto jest kobiéta,
Moja żoneczka, Twardowska.

„Ja na rok u Belzebuba
Przyjmę za ciebie mieszkanie;

Niech przez ten rok moja luba
Z tobą, jak z mężem, zostanie.

„Przysięż jej miłość, szacunek
I posłuszeństwo bez granic;
Złamiesz choć jeden warunek,
Już cała ugoda za nie”.

Dyabeł do niego pół ucha,
Pół oka zwrócił do samki;
Niby patrzy, niby słucha,
Tymczasem już blisko kłamki.

Gdy mu Twardowski dokucza,
Od drzwi, od okien odpycha,
Czmychnąwszy dziurką od klucza,
Dotąd jak czmycha, tak czmycha.

—*NDK*—

== C Z A T Y. ==

(BALLADA UKRAIŃSKA).

W ogrodowej altany, wojewoda zdyszany
Bieży w zamek z wściekłością i trwogą.
Odchyliwszy zasłony, spojrział w łóżce swej żony,
Pojrzał, zadrzał, nie znalazł nikogo.

Wzrok opuścił ku ziemi i rękami drżącymi
Siwe wasy pokręca i duma.
Wzrok od łóżca odwrócił, wtył wyloty zarzucił
I zawołał kozaka Nauma.

„Hej, kozaku, ty chamie! czemu w sadzie przy bramie
Niema nocą ni psa, ni pachotka?
Weź mi torbę borsuczą i janczarkę hajduczą
I mą strzelbę gwintówkę zdejm z kółka”.

Wzięli bronie, wypadli, do ogrodu się wkradli,
Kędy szpaler altanę obrasta.
Na darniowem siedzeniu, coś bieleje się w cieniu:
To siedziała w białiznie niewiasta.

Jedną ręką swe oczy, kryła w puklach warkoczy
I pierś kryła pod rąbek białizny;
Drugą ręką od łona odpychała ramiona
Kłęczącego u kolan mężczyzny.

Ten, ściskając kolana, mówił do niej: — „Kochana!
Więc już wszystko, jam wszystko utracił!
Nawet twoje westchnienia, nawet ręki ściśnienia
Wojewoda już z góry zapłacił.

„Ja choć z takim zapalem, tyle lat cię kochałem,
Będę kochał i jęczał daleki;
On nie kochał, nie jęczał, tylko trzosem zabrzączał,
Tyś mn wszystko sprzedała na wieki.

„Co wieczora on będzie, tonąc w puchy labędzie
Stary łeb na twem łonie kołysał,
I z twych ustek różanych i z twych liców rumianych
Mnie wzbronione słodycze wysysał.

„Ja na wiernym koniku, przy księżycu promyku,
Biegę tutaj przez chłody i słoty,
Bym cię witał westchnieniem i pożegnał życzeniem
Dobrej nocy i długiej pieszczoły!...”

Ona jeszcze nie słucha; on jej szeptem do ucha
 Nowe skargi, czy nowe zaklęcia:
 Aż wzruszona, zenidłona, opuściła ramiona
 I schyliła się w jego objęcia.

Wojewoda z kozakiem przyklęknęli za krzakiem
 I dobyli z za pasa naboje,
 I odcięli zębami i przybili stęflami
 Prochu garść i grankulek we dwoje.

„Panie! — kozak powiada — jakiś bies mię napada,
 Ja nie mogę zastrzelić tej dziewczki!
 Gdy pólkurcze odwoził, zimny dreszcz mię przechodził
 I stoczyła się łza do panewki”.

„Ciszej, plemię hajducze, ja cię płakać nauce!
 Masz tu z prochem leszczyńskim sakiewkę;
 Podsyp zapal, a żywo! zczyść paznociem krzesiwo,
 Potem palnij w twój łeb, lub w tę dziewczkę.

„Wyżej... w prawo... pomału... czekaj mego wystrzału:
 Pierwej musi w łeb dostać pan młody”...
 Kozak odwiódł, wycelił, nie czekając wystrzelił
 I ugodził w sam łeb — wojewody.

Trzech Budrysów.

(Ballada Litewska)

Stary Budrys trzech synów, tęgich jak sam, Litwinów
 Na dziedziniec przyzywa i rzece:
 „Wyprowadźcie rumaki i narządźcie kulbaki,
 A wyostrzcie i groty, i miecze.

„Bo mówiono mi w Wilnie, że otrąbią niemylnie
 Trzy wyprawy na świata trzy strony;
 Olgierd ruskie posady, Skirgiełł Lachy sąsiady,
 A książdz Kiejstut napadnie Teutony!

„Wyście krzepcy i zdrowi, jedźcie służyć krajowi,
 Niech litewskie prowadzą was bogi!
 Tego roku nie jadę, lecz jadącym dam radę:
 Trzej jesteście i macie trzy drogi.

„Jeden z waszych biedz musi za Olgierdem ku Rusi,
 Po nad Ilmen, pod mur Nowogrodu;
 Tam sobole ogony i srebrzyste zastony,
 I u kupców tam dzięgi jak lodu.

„Niech zaciągnie się drugi w księdza Kiejstuta cugi,
 Niechaj tępi Krzyżaki psubraty;
 Tam bursztynów jak piasku, sukna cudnego blasku
 I kapłańskie w brylantach ornaty.

„Za Skirgiełłem niech trzeci, po za Niemen przeleci,
 Nędzne znajdzie tam sprzęty domowe,
 Ale za to wybierze dobre szable, puklerze,
 I mnie stamtąd przywiezie synowę.

„Bo nad wszystkich ziem branki, milsze Laszki kochanki,
 Wesolutkie jak młode koteczki,
 Lice bielsze od mleka, z czarną rzęsą powieka,
 Oczy błyszczą się jak dwie gwiazdeczki.

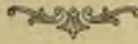
„Stamtąd ja przed półwiekiem, gdym był młodym człowiekiem,
 Laszkę sobie przywiozłem za żonę;
 A choć ona już w grobie, jeszcze dotąd ją sobie
 Przypominam, gdy spojrzę w tę stronę”.

Taką dawszy przestrozę, błogosławił na drogę, **■**
 Oni wsiedli, broń wzięli, pobiegli.
 Idzie jesień i zima, synów niema i niema;
 Budrys myślał, że w boju polegli.

Po śnieżystej zamieci do wsi zbrojny mąż[■]leci,
 A pod burką wielkiego coś chowa.
 „Ej, to kubał, w tym kuble nowogrodzkie są ruble?”
 „Nie, mój ojcie, to Laszka synowa!”

Po śnieżystej zamieci do wsi zbrojny mąż leci,
 A pod burką wielkiego coś chowa.
 „Pewnie z Niemiec, mój synu, wiesz kubel bursztynu?”
 „Nie, mój ojcze, to Laszka synowa!”

Po śnieżystej zamieci, do wsi jedzie mąż trzeci,
 Burka pełna, zdobyczy tam wiele;
 Lecz nim zdobycz pokazał, stary Budrys już kazał
 Prosić gości na trzecie wesele.

POWRÓT TATY.

Ballada.

Pójdźcie, o dziatki, pójdźcie wszystkie razem
 Za miasto, pod słup, na wzgórek:
 Tam przed cudownym klękniście obrazem,
 Pobożnie zmówcie paciórek.

„Tato nie wraca; ranki i wieczory
 We łzach go czekam i trwodze;
 Rozlały rzeki, pełne zwierza bory
 I pełno zbójców na drodze”.

Słyszac to dziatki, biegą wszystkie razem
 Za miasto, pod słup, na wzgórek;
 Tam przed cudownym klękają obrazem
 I zaczynają paciórek.

Całują ziemię, potem w imię Ojca,
 Syna i Ducha Świętego,
 Bądź pochwalona Przenajświętsza Trójca
 Teraz i czasu wszelkiego.

Potem: Ojcze nasz i Zdrowaś i Wierzę,
 Dziesięcioro i koronki:
 A kiedy całe zmówili pacierze,
 Wyjmą książeczkę z kieszonki.

I litanią do Najświętszej Matki
 Starszy brat śpiewa, a z bratem:
 „Najświętsza Matko, przyśpiewuj dziatki, --
 Zmiłuj się, zmiłuj nad tatem!”

Wtem słyhać turkot. Wozy jadą drogą
 I wóz znajomy na przedzie;
 Skoczyły dzieci i krzyczą, jak mogą:
 „Tato, ach tato nasz jedzie!”

Obaczył kupiec, lzy radośne leje,
 Z wozu na ziemię wylata:
 „Ha, jak się macie, co się u was dzieje?
 Czyście tęskniły do tata?

„Mama czy zdrowa? ciotunia? domowi?
 A ot rodzynki w koszyku...”
 Ten sobie mówi, a ten sobie mówi,
 Pełno radości i krzyku.

„Ruszajcie, kupiec na sługi zawoła,
 Ja z dziećmi pójdę ku miastu”.
 Idzie... aż zbójcy obskoczą dokoła,
 A zbójców było dwunastu.

Brody ich długie, kręcone wąsiska,
 Wzrok dziki, suknia plugawa;
 Noże za pasem, miecz u boku błyska,
 W ręku ogromna buława.

Krzyknęły dziatki, do ojca przypadły,
 Tułą się pod płaszcz na łonie,
 Truchleją sługi, struchlał pan wybladły,
 Drżące ku zbójcom wznosił dłonie:

„Ach, bierzcie wozy, ach, bierzcie dostatek,
 Tylko puszczajcie nas zdrowo,
 Nie róbcie małych sierotami dziątek,
 I młodej małżonki wdową!”

Nie słucha zgraja. Ten już wóz wyprzęga,
 Zabiera konie; a drugi:
 „Pieniędzy!” krzyczy i buławą sięga,
 Ów z mieczem wpada na sługi.

Wtem: „Stójcie, stójcie!”—krzyknie starszy zbójca
 I spędza bandę precz z drogi,
 A wypuściwszy i dzieci i ojca,
 „Idźcie, rzekł, dalej bez trwogi”.

Kupiec dziękuje, a zbójca odpowie:
 „Nie dziękuj; wyznam ci szczerze,
 Pierwszym bym pałkę strzaskał na twojej głowie,
 Gdyby nie dziątek pacierze.

„Dziatki sprawiły, że uchodzisz cało,
 Darzą cię życiem i zdrowiem;
 Im więc podziękuj za to, co się stało,
 A jak się stało, opowiem.

„Zdawna już słysząc o przejeździe kupca,
 I ja i moje kamraty,
 Tutaj za miastem, przy wzgórk, u słupca,
 Zasiadaliśmy na czaty.

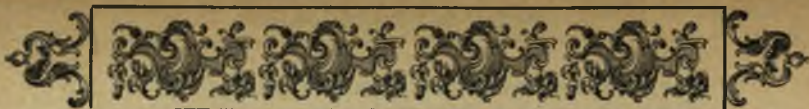
„Dzisiaj nadchodzę, patrzę między chrusty:
 Modlą się dziatki do Boga;
 Słucham: z początku porwał mię śmiech pusty,
 A potem litość i trwoga.

„Słucham: ojczyste przyszły na myśl strony,
 Buława upadła z ręki:
 Ach! ja mam żonę i u mojej żony
 Jest synek taki maleńki.

„Kupcze, jedź w miasto; ja do domu muszę
 Wy dziatki na ten pagórek
 Biegajcie sobie i za moją duszę
 Zmówcie też czasem paciórek”.

BAJKI.

ŻABY I ICH KRÓLE.

Rzeczpospolita żabska wodami i lądem
Szerzyła się od wieków, a stała nierządem.

Tam każda obywatelka,
Mała, czy wielka,
Gdzie chciała, mogła skakać,
Karmić się i ikrzyć.

Ten zbytek swobód w końcu zaczynał się przykrzyć.

Zauważyły, że sąsiednie państwa
Używają pod królmi rządneho poddaństwa,

Że lów panem czworonogów,

Orzeł nad ptaki,

U pszczoł jest królowa ula;

A więc w krzyk do Jowisza:

„Królu! ojczy bogów,
Dajże i nam króla — króla!”

Powolny bóg wszechzabstwu na króla użycza

Małego jako Łokiet Kija Kijowicza.

Spadł Kij i pluskiem wszemu obwieścił się błotu.

Struchlały żaby na ten majestat łoskotu.

Milczą dzień i noc, ledwie śmiejąc dychać,

Nazajutrz jedna drugiej pytają: „Co słyhać?

Czy niema co od króla?” Aż śmielsze i starsze

Ruszają przed oblicze stawić się monarsze.

Zrazu zdala, w bojaźni, by się nie narazić;

Potem, przemógłszy te strachy,

Brat za brat z królem biorą się pod pachy,

I zaczynają na kark mu wlazić.

„Toż to taki ma być król?... Najjaśniejszy Bela,

Nie wiele z niego będziemy mieć wesela;

Król, co po karku bezkarnie go gładzim,

Niechaj nam abdykuje zaraz, niedołęga!

Potrzebna nam jest władza, ale władza tęga!”

Bóg, gdy ta nowa skarga żab niebo przebija,

Zdegradował króla Kija,

A zamianował węża królem żabim.

Ten pełzacz, pływacz i biegacz,

Podsluchiwacz i dostrzegacz,
 Wszędzie wзира pod wodę, pod kamienie, pod pnie,
 Wszędzie szuka nadużyć i karze okropnie.
 Arystokracya naprzód gryziona jest żabia,
 Że się nadyma i zbyt się utłuszcza;
 Gryziony potem chudy lud, że nie zarabia
 I że się na dno biedy opuszcza;
 Gryzione są krzykacze, że wrzeszczą namiętnie,
 Gryzieni eisi, że śmia siedzieć obojętnie.

Tak gryząc je swobodnie, wąż do dziś dnia hula,
 A rzeczpospolita żab bolesnemi skwierki
 Do dziś dnia woła o innego króla,
 Lecz bóg nie chce się więcej mieszać w jej rozterki.

KRÓL CHORY I LISY.

„Na ukaz jego lwiej mości,
 Dany do nas (z Jaskiniowska
 Zbójskiego, gdzie dla słabości
 Zdrowia ma jego królewska
 Mość pobyt) do gabinetu
 Ministrów, my z ich kompletu
 Zamianowani być przy nim
 Na służbie, wiadomo czynim:

Po pierwsze: Z obywatelstwa
 Drapieżnego, tudzież stanu
 Bydlego, wybrać poselstwa
 Z tem, iżby wskutek uchwały
 Powiatów, one udały
 Się najjaśniejszemu panu
 Życzyć, w najpoddaszy sposób,
 Co jaknajdłuższego życia.

Powtóre: posłów brać z osób
 Zaszczytnie nam znanych z tycia,
 Dan: rezydencya letnia
 Jaskiniowsk, pierwszego kwietnia,
 Przyczem, ministra rozkazem,
 Postanowiono zarazem
 Posłom z ich towarzyszymi,
 W tej podróży nadzwyczajnej,
 Kazać jechać z paszportami
 Ze lwiej kancelaryi tajnej;
 Zaczem niech się nikt nie waży,
 Ani w policyjnej straży,
 Ani nawet z dygnitarzy,
 Posła ukąsić lub drapnąć,
 A tem mniej w pół drogi capnąć.”

Na ten rozkaz ode dworu,
 Baraństwo, tudzież stan ośli,
 Pierwsi sejmikować pośli;
 Pilnując się onych toru,
 Wszyscy inni z pól i z borów
 Zgromadzić się mają dzisiaj;
 Tylko jedna gęłda lisia
 Wstrzymuje się od wyborów.

Zkądże im ta taktyka i co jej powodem?
 Wydał to jeden stary urzędnik, lis rodem.

„Uważam,— rzekł,— już dawno trop wszelkiego zwierza
 Przed i za Jaskiniewskiem; upewniam was o tem,
 Że pełno zewsząd śladów ku monarsze zmierza,
 Ale żadnego nie widać z powrotem.”

ŻONA UPARTA.

Teraz tyle samobójstw, że czyhają strażę
 Nad rzeką. Niech-no człowiek się pokaże,
 Co na afisze nie patrzy
 I od korzenników bladzy,
 Niedbale utrzewiczony
 I źle urękawiczony --
 Myślą, że się chce topić; a więc pełni zgrozy,
 Ratują go od śmierci, a wiodą do kozy.

Taki to jakiś po Sekwany brzegu
 Biegł przeciw wody. Żandarm zatrzymał go w biegu
 I urzędownie pyta o powody
 Tego biegu przeciw wody.
 Nieszczęście! — woła biedak — pomocyl ratunku!
 Żona mi utonęła, żona, iż tak rzekę,
 Wpadła mi w rzekę”.

A na to żandarm mu rzecze:
 O, praw hydrauliki nieświadom człowiecze!
 Szukasz utopionego ciała w złym kierunku,
 Ono z góry w dół płynie wedle prawa przyrody
 A ty za żoną biegiesz przeciw wody?”

„Boć to ciało — rzekł szukacz — było w życiu dziwne,
 Zawszy wszystkiemu przeciwne,
 I domyślać się mam pewne powody,
 Że popłynęło z rzeką przeciw wody.”

PIEŚŃ WAJDELOTY.

(Z Konrada Wallenroda).

...Kiedy zaraza Litwę ma uderzyć,
Jej przyjscie wieszczą odgadnie żrenica;
Bo jeśli słuszna Wajdelotom wierzyć,
Nieraz na pustych cmentarzach i błoniach,
Staje widomie morowa dziewica.
W bielźnie, z wiankiem ognistym na skroniach,
Czołem przenosi białowieskie drzewa,
A w ręku chustką skrwawioną powiewa.

Strażnicy zamków oczy pod helm kryją,
A psy wieśniaków, zarywszy pysk w ziemi,
Kopią, śmierć wietrzą i okropnie wyją.

Dziewica stąpa kroki złowieszczemi,
Na siola, zamki i bogate miasta:
A ile razy krwawą chustką skinie,
Tyle pałaców zmienia się w pustynie,
Gdzie nogą stąpi, świeży grób wyrasta.

Zgubne zjawisko!... Ale więcej zguby
Wróżył Litwinom od niemieckiej strony
Szyszak błyszczący ze strusiami czuby,
I płaszcz szeroki, krzyżem naczerniony!

Gdzie przeszły stopy takiego widziadła,
Niczem jest klęska wiosek albo grodów:
Cała kraina w mogiłę zapadła!
Ach! kto litewską duszę mógł ochronić,
Pójdź do mnie, siądziem na grobie narodów,
Będziemy dumać, śpiewać i łzy ronić...

O wieści gminna! ty arko przymierza
Między dawnymi i młodszymi laty:
W tobie lud składa broń swego rycerza,
Swych myśli przedzę i swych uczuć kwiaty!

Arko! tyś żadnym nie złamana ciosem,
Póki cię własny twój lud nie znieważy;
O pieśni gminna, ty stoisz na straży
Narodowego pamiątek kościoła,
Z archanielskimi skrzydłami i głosem,
Ty czasem dzierzysz i broń archaniola...

Płomień rozgryzie malowane dzieje,
 Skarby mieczowi spustoszą złodzieje:
 Pieśń ujdzie cało! Tłum ludzi obiega;
 A jeśli podle dusze nie umieją
 Karmić jej żalem i poić nadzieją.
 Ucieka w góry, do gruzów przylega,
 I stamtąd dawne opowiada czasy...
 Tak słowik, z ogniem zajętego gmachu
 Wyleci, chwilę przysiądzie na dachu;
 Gdy dachy runą, on ucieka w lasy,
 I brzmiącą piersią nad zgliszcza i groby
 Nuci podróżnym piosenkę żałoby.

Słuchałem piosnek. Nieraz kmieć stuletni,
 Traćając kości żelazem oraczem,
 Stał i zagrał na wierzbowej fletni
 Pacierz umarłych; lub rymownym płaczem
 Was głosił, wiele ojcowie bezdzietni...
 Echa mu wtórzą. Ja słuchałem zdala.
 Tem mocniej widok i piosnka rozżala,
 Żem był jedynym widzem i słuchaczem.

Jako w dzień sądny z grobowca wywoła
 Umarłą przeszłość trąba archanioła,
 Tak na dźwięk pieśni, kości z pod mej stopy
 W olbrzymie kształty zbiegły się i zrosły.
 Z gruzów powstają kolumny i stropy,
 Jeziora puste brzmią licznymi wiosły,
 I widać zamków otwarte podwoje,
 Korony książąt, wojowników zbroje...
 Śpiewają wieszczce, tańczy dziewic grono...
 Marzyłem cudnie.. srodze mię zbudzono!

Zniknęły lasy i ojczyste góry!
 Myśl, znudzona ulatując pióry,
 Spada, w domową tuli się zaciszę,
 Lutnia umilkła w odrętwiałem ręku;
 Śród żalosego spółrodaków jęku
 Często przeszłości głosu nie dosłyszę;
 Lecz dotąd iskry młodego zapalu
 Tlą w głębi piersi; nieraz ogień wznieca,
 Duszę ożywią i pamięć oświeca.
 Pamięć naówczas, jak lampa z kryształu,
 Ubrana pędzlem w malowne obrazy,
 Choć ją zaemi pył i liczne skazy,
 Jeżeli świecznik postawisz w jej serce,
 Jeszcze świeżością barwy znęci oczy,
 Jeszcze na ścianach pałacu roztoczy
 Kraśne, acz nieco przyémione kobierce.

Gdybym był zdolny własne ognie przelać
 W piersi słuchaczów i wskrzesić postaci
 Zmarłej przeszłości; gdybym umiał strzelać
 Brzmiącemi słowy do serca spółbraci:
 Możeby jeszcze w tej jedynej chwili,
 Kiedy ich piosnka ojczysta poruszy,
 Uczuli w sobie dawne serca bicie,
 Uczuli w sobie dawną wielkość duszy,
 I chwilę jednę tak górnie przeżyli,
 Jak ich przodkowie... niegdys całe życie.

.....

Z „Konrada Wallenroda”.

...Jesień płynie, z jesienią ciągną się długie wieczory;
 Kiejstutówna jak zwykle w siostr i rówiennic orszaku
 Za krośnami usiada, albo się bawi przędzywem;
 A gdy igły migocą, toczą się chybkie wrzeciona,
 Walter stoi i prawi cuda o krajach niemieckich,
 I o swojej młodości. Wszystko co Walter powiadał,
 Łowi uchem dziewica, myślą łakomą polyka;
 Wszystko umie na pamięć, nieraz i we śnie powtarza.
 Walter mówił, jak wielkie zamki, miasta za Niemnem,
 Jakie bogate ubiory, jakie wspaniałe zabawy,
 Jak na gonitwach waleczni kopije kruszą rycerze.

Dziewica na rozdrożu.

(Improwizacya do H. S.).

Dziewica.

— Dwie drogi mam przed sobą, niewiem kędy wiodą,
Wychodzę na świat z domu od ojca, od matki,
Szukać i zbierać życia doczesnego kwiatki,
Co mi będą pociechą, rodzicom nagrodą.
Lecz jakie są, gdzie rosną, nic wiedzieć nie mogę,
O mój dobry pielgrzymie, opowiedz mi drogę.

Pielgrzym.

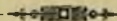
— Nie błądzi, kto się pytać ma ufność, pokorę,
Bo błędząc szukać drogi śmiertelnych udziałem.
Na usługę podróżnych już się zestarzałem,
Wielu pyta, lecz próżno; — ty się pytasz w porę.
Dwa są życia ogrody i dwie do nich drogi:
Jedna idzie od Wschodu, druga od Zachodu.
Ta jest strona skalista i przybrana w głogi,
Do tego, kędy wiedzie, podobna ogrodu.
Twarda ziemia w ogrodzie i twarde są płody,
Przedniejszą tam ozdobą są dęby i skały:
Długo rośnie tam owoc nim będzie dojrzały.
Na wysokich zbyt drzewach rwać trzeba jagody,
Nie ma tam chwil i godzin, same tylko lata;
Nie ma pór, jedna wiecznie panuje pogoda;
Nie ma farb, wszystko kryje jednobarbna szata;
Nie ma nowych zwyczajów, wiecznie jedna moda;
Nie znają tam, co różność, rozmaitość, mnóstwo;
Mieszkańcy tam jednacy, jako jedno Bóstwo,
I myśl ich zawsze jedna, jako jedna wieczność,
Łączy przeszłość, obecność i przyszłą konieczność.
Na cierniach i opokach spoczywa wygoda,
Wpółśród trudów błęgiego zażywając stanu;
Ich użycia, żywota godłem zdrowa woda,
A ich duszy obrazem cisza Oceanu.
Ten ogród jest ogrodem Cnoty, czarownicy
Niepowabny, i groźni siedzą tam strażnicy:
Lecz kto ufa że Boga, że siebie nie zdradzi,
Lew mu bramę otworzy, słoń go zaprowadzi.

Na prawo widzisz drugą; druga idzie ścieżka,
I gładka i pochyła, kwiatami ozdobna,
Do tego, kędy wiedzie ogrodu podobna;
Tam druga czarownica, zwodna Rozkosz mieszka.

Widziałeś w piękne lato przy zachodzie słońca,
 Na powietrzu krąg drobnych, niezliczonych muszek?
 To jest obraz mieszkańców, ich myśli, serduszek,
 Ich żywota w ogrodzie i obraz ich końca.
 Murawa tam posłaniem, — lecz w pośród uśpienia
 Nie odświeża mieszkańców balsam ukrzepienia.
 Różnobarbnym czarują tam kwiaty kolorem;
 Lecz które kwitły zrana, więdniję wieczorem.
 Tam mieszkańcy tak różni, jak różne owadki,
 Ich myśli tak odmienne, jak odmienne kwiatki,
 Używają ogrodu, niesyci ogrodu,
 Piją miód, i wypiwszy niekontenci z miodu.
 Nie myślą tam, co było, co będzie za długo,
 Chcą samą, coraz inną obecnością władać,
 Jedną czasą słodycze, gorycz piją drugą;
 Śmieją się, aby płakać, latają, by spadać.
 Ich jestestwo jest lekkie jak puszek i cienie,
 Tron ich chwały dźwigają Zefirów ramiona,
 Obrazem ich żywota jest senne marzenie,
 Ich szczęścia błyskawica oślepi i kona.
 Kto w próżnym między ziemią i niebem zakresie
 Chciałby mieć rydwan szczęścia, ciągnion przez powiewy,
 Niech tu idzie z ufnością i nadzieją Ewy;
 Waż mu bramę otworzy, motyl go zaniesie.

Masz ogrody i drogi, masz otwarte pole,
 Lecz wybór chciej, Dziewico, na twej złożyć szali;
 Bo żeby woleć jedno, na to Bóg dał wolę,
 A rozum, byśmy z woli przed Nim sprawę zdali.

Do ***

Na Alpach w Splügen 1829.

Nigdy więc, nigdy z tobą rozstać się nie mogę!
 Morzem płyniesz i lądem idziesz za mną w drogę,
 Na lodowiskach widzę błyszczące twe ślady,
 I głos twój słyszę w szumie Alpejskiej kaskady,
 I włosy mi się jeżą, kiedy się oglądam,
 I postać twoję widzieć lękam się i żądam.

Niewdzięczna! gdy ja dzisiaj, w tych podniebnych górach,
 Spadający w otchłanie i niknący w chmurach,
 Wstrzymuję krok, wiecznemi utrudzony lody,
 I oczy przecierając z lejącej się wody,
 Szukam północnej gwiazdy na zamglonem niebie,
 Szukam Litwy i domku twojego i ciebie;

Niewdzięczna! może dzisiaj królowa biesiady
 Ty w tańcu rej prowadzisz wesołej gromady,
 Lub może się nowemi miłostkami bawisz,
 Lub o naszych miłostkach śmiejąca się prawisz;
 Powiedz, czyś ty szczęśliwsza, że ciebie poddani,
 Niewolnicze schylając karki, zowią: *Pani!*
 Że cię rozkosz usypia i wesołość budzi,
 I że cię nawet żadna pamiątka nie nudzi;
 Czy byłabyś szczęśliwsza, gdybyś moja miła,
 Wiernego ci wygnańca przygody dzieliła?
 Ach! jabym cię za rękę po tych skałach wodził,
 Jabym trudy podróże piosenkami słodził,
 Jabym pierwszy w ryczące rzucił się strumienie,
 I pod twą nóżkę z wody dostawał kamienie,
 I przeszłaby twa nóżka wodą niedotkniętą,
 A całowaniem twoje ogrzałbym rączetą.
 Spoczynek by nas czekał pod góralską chatą,
 Tam zwleczoną z mych barków okryłbym cię szatą!
 A ty byś przy pasterskim usiadłszy płomieniu
 Usnęła i zbudziła na mojem ramieniu.

Do ***

Improwizacya.

Gdybym się zmienił w wstęgę złocistą,
 Co na twem czole połyska,
 Gdybym się zmienił w tę szatę mglistą,
 Co piersi Twoje przyciska,

Drżenia bym serca Twojego badał,
 Czy nie odpowie mojemu,
 Z twojem się łonem wznosił i spadał,
 Posłuszny tchnieniu Twojemu.

Gdybym się zmienił w wietrzyk skrzydlaty,
 Co dyszy w pogodnem niebie;
 W drodzebym mijał najświeższe kwiaty,
 A pieścił różę i Ciebie.

Może nakoniec Bóg litościwy
 Pracę by moją ocenił,
 Może nakoniec byłbym szczęśliwy
 I w Twe się serce zamienił.

F A R Y S.

Kasyda na cześć Emira Tadż-Ul-Fechra ułożona.

(Janowi Kozłowi na pamiątkę przypisana).

Jak łódź wesoła, gdy uciekłszy z ziemi,
Znowu po modrym zwija się kryształe
I pierś morza objawszy wiosły lubieżnemi,
Szyją łabędzią buja ponad fale:
Tak Arab, kiedy rumaka z opoki
Na obszar pustyni strąca,
Gdy kopyta utoną w piaszczyste potoki
Z głuchym szumem, jak w nurtach wody stal gorąca.

Już płynie w suchem morzu koń mój i rozcina
Sypkie bałwany pierściami delfina.
Coraz chyżej, coraz chyżej,
Już po wierzchu żwir zamiata,
Coraz wyżej, coraz wyżej,
Już nad kłęb kurzu wylata.
Czarny mój rumak, jak burzliwa chmura,
Gwiazda na czole jego, jak jutrzienka błyska,
Na wolę wiatrów puścił strusiej grzywy pióra,
A nóg białych polotem błyskawice ciska.

Pędź, latawce białonogi,
Góry z drogi, lasy z drogi!

Daremnie palma zielona
Z cieniem i owocem czeka:
Ja się wydieram z jej łona,
Palma ze wstydem ucieka,
Kryje się w głębi oazy
I szmerem liści z mojej dumy się uśmiecha.

Owdzie, granic pustyni pilnujące głązy
Dziką na Beduina pogładają twarzą,
Kopyt końskich ostatnie podrzeźniając echa,
Taką za mną groźbą gwarzą:

„O szalony! gdzie on goni?
Tam od ostrych słońca grotów
Głowy jego nie ochroni
Ni palma zielono-włosa,
Ni białe łono namiotów,
Tam jeden namiot — niebiosa.
Tylko skały tam nocują,
Tylko gwiazdy tam koczują”.

Daremnie grożą, daremnie!
Pędzę i podwajam razy.
Spojrzałem... aż dumne głowy
Zostały zdala podemnie;
Uciekają rzędem długim,
Kryją się jeden za drugim.

Sęp usłyszał ich groźbę i ślepo uwierzył,
Że Beduina weźmie na pustyni jeńcem,
I w pogoń za mną skrzydłami uderzył,
Trzykroć czarnym obwinął głowę moję wieńcem.

„Czuję, — krakał, — zapach trupi,
 Jeździec głupi, rumak głupi!
 Jeździec w piaskach szuka drogi,
 Szuka paszy białonogi:
 Jeźdźcze, koniu, pusta praca,
 Kto tu zaszedł nie powraca!
 Po tych drogach wiatr się błąka,
 Unosząc z sobą swe ślady;
 Nie dla koni jest ta łąka,
 Ona tylko pasie gady.
 Tylko trupy tu nocują,
 Tylko sępy tu koczują“.

Kracząc, lśniącemi szpony w oczy mi uragał,
 I spojrzeliśmy sobie trzykroć oko w oko.
 Któż się uląkł?—Sęp uląkł, i uciekł wysoko!..
 Kiedym go chciał ukarać i majdan naciągał.
 I gdy m sępa oczyma po za sobą tropił:
 Już on wisiał w powietrzu, jako plamka szara,
 Wielkości wróbla... motyla... komara,
 Potem się całkiem w błękitcie roztopił.

Pędź, latawce białonogi,
 Skąły z drogi, sępy z drogi!

Wtenczas obłok zachodni wyrwał się z pod słońca,
 Gonił mię białem skrzydłem po błękitnym sklepie;
 On w niebie za takiego chciał uchodzić gońca,
 Jakim ja byłem na stepie!
 Nad głową moją zawisnął;
 Taką groźbą za mną świsnął:

„O szalony! gdzie on goni?
 Tam pragnienie piersi stopi;
 Obłok deszczem nie odkropi
 Osypanej kurzem skroni;
 Strumień na błoniu jałowem
 Nie ozwie się srebrnem słowem;
 Rosa, nim na ziemię spadnie,
 Wiatr ją głodny w lot rozkradnie“.

Daremnie grozi! Pędzę i podwajam razy...
 Obłok strudzony zaczął po niebie się ślaniać,
 Coraz niżej głowę skłaniać,
 Potem oparł się na głązy.
 A gdy m oczy raz jeszcze ze wzgardą obrócił,
 Jużem o całe niebo w tyle go porzucił.
 Widziałem z twarzy, co on w sercu knował:
 Zaczzerwienił się od złości,
 Oblał się żółcią z zazdrości,
 Nakoniec jak trup zczerniał i w górach się schował!...

Pędź latawce białonogi,
 Stepy z drogi, chmury z drogi!

Teraz oczy, kręgiem słońca,
 Okręciłem koło siebie:
 I na ziemi i na niebie
 Już nie było za mną gońca...
 Tu natura, snem ujęta,
 Nigdy ludzkich stóp nie słyszy,
 Tu żywiły drzemią w ciszy,
 Jak niepłoszone zwierzęta,
 Których stado nie ucieka,
 Widząc pierwszą twarz człowieka.

Przebóg! ja tu nie pierwszy!.. Śród piaszczystej kępy
 Oszańcowane świecą się zastępy...
 Czy błądzą, czy z zasadzki czatują na łupy?
 Jeźdźce w bieli i konie straszliwej białości!..
 Przybiegam, — stoją, wołam — mileżą... To są trupy!..
 Starożytna karawana,
 Wiatrem z piasku wygrzebana!..
 Na szkieletach wielbłądów siedzą jeźdźców kości;
 Przez jamy, gdzie były oczy,
 Przez odarte z ciała szczęki,
 Piasek strumieniem się toczy
 I złowrogie szemrze jęki:
 „Beduinie opętany!
 Gdzie lecisz! tam huragany!..

Ja pędzę, ja nie znam trwogi.
 Pędź, latawce białonogi,
 Trupy, huragany z drogi!

Huragan, z afrykańskich pierwszy wichrzycieli,
 Przechadzał się samotny po żwiru topieli.
 Obaczył mię zdaleka, wstrzymał się i zdumiał,
 I kręcąc się na miejscu, tak do siebie szumiał:
 „Co tam za jeden z wichrów, moich młodszych braci,
 Tak poziomego lotu, nikczemnej postaci,
 Śmie deptać łądy, którym w dziedzictwie osiągnął?”
 Ryknął i ku mnie w kształcie piramidy ciągnął.
 Widząc, że był śmiertelny i nieustraszony,
 Ze złości łąd nogą trącił,
 Całą Arabią zmącił
 I jak gryf ptaka, porwał mię w swe szpony.
 Oddechem ognistym palił
 Skrzydłami kurzawy walił,
 Ciskał w górę, bił o ziemię,
 Nasypywał żwiru brzemię...
 Ja zrywam się, walczę śmiało,
 Targam jego członków kłęby,
 Cwiartuję piaszczyste ciało,
 Gryzę go wściekłymi zębami.

Huragan chciał z mych ramion w niebo uciec słupem:
 Nie wydarł się! W pół ciała zerwał się i runął,
 Deszczem piasku z góry lunął
 I legł u nóg mych długim, jak wał miejski, trupem!

Odetchnąłem! Ku gwiazdom spoglądałem dumnie;
 I wszystkie gwiazdy oczyma złotemi,
 Wszystkie poglądały ku mnie;
 Bo oprócz mnie nie było nikogo na ziemi.
 Jak tu mile oddychać piersiami całemi!
 Oddycham pełno, szeroko;
 Całe powietrze w Arabistanie
 Ledwie mi na oddech stanie.
 Jak tu mile poglądać oczyma całemi!
 Wyteżyło się me oko
 Tak daleko, tak szeroko,
 Że więcej świata zasięga,
 Niż jest w kole widnokreśła.
 Jak miło się wyciągnąć ramiony całemi!

Wyciągnąłem ku światu ramiona uprzejme,
 Zda się, że go ze wschodu na zachód obejmę.
 Myśl moja ostrzem leci w otchłanie błękitu,
 Wyżej, wyżej i wyżej, aż do niebios szczytu.
 Jak pszczoła topiąc żądło i serce z niem grzebie —
 Tak ja za myślą duszę utopiłem w niebie!

Niepewność.

Gdy cię nie widzę, nie wzdycham, nie płaczę;
 Nie tracę zmysłów, kiedy cię zobaczę;
 Jednakże, gdy cię długo nie oglądam,
 Czegoś mi braknie, kogoś widzieć żądam,
 I tęskniąc, sobie zadaję pytanie:
 Czy to jest przyjaźń? czy to jest kochanie?

Gdy z oczu znikniesz, nie mogę ni razu
 W myśli twojego odnowić obrazu;
 Jednakże nie raz czuję mimo chęci,
 Że on jest zawsze blisko mej pamięci.
 I znowu sobie powtarzam pytanie:
 Czy to jest przyjaźń? czy to jest kochanie?

Cierpiałem nieraz, nie myślałem wcale,
 Aby przed tobą szedł wylewać żale;
 Idąc bez celu, nie pilnując drogi,
 Sam nie pojmuję jak w tve zajdę progi;
 I wchodząc sobie zadaję pytanie:
 Co tu mię wiodło? przyjaźń, czy kochanie?

Dla twego zdrowia zyciabyłm nie skąpił,
 Po twą spokojność do piekiełbym zstąpił,
 Choć śmiałej żądzy nie ma w sercu mojem,
 Bym był dla ciebie zdrowiem i pokojem.
 I znowu sobie powtarzam pytanie:
 Czy to jest przyjaźń? czy to jest kochanie?

Kiedy położysz rękę na me dłonie,
 Luba mię jakaś spokojność owionie,
 Zda się, że lekkim snem zakończę życie;
 Lecz mnie przebudza żywsze serca bicie,
 Które mi głośno zadaje pytanie:
 Czy to jest przyjaźń? czyli też kochanie?

Kiedym dla ciebie tę piosenkę składał,
 Wieszczy duch memi ustami nie władał;
 Pełen zdziwienia, sam się nie postrzegłem,
 Zkąd wziętem myśli, jak na rymy wbiegłem;
 I zapisałem na końcu pytanie,
 Co mię natchnęło? przyjaźń czy kochanie?

WARCABY.

Do Franciszka Malewskiego.

Franciszku! Dosyć prawne roztrząsać księgarnie,
 Niech je pył zasłużony choć na czas ogarnie;
 Rzuć słabości i niecnót przeglądając obrazy,
 W naturze ziemskiej pilnie wszystkie liczyć skazy.
 Zbyt to są dla ułomnych smutne widowiska,
 Serce z nich nic nie czerpie, choć rozum coś zyska.
 Inna jest żyć bez zbrodni, inna poznać zbrodnie;
 Często i prawodawca nie był z prawem zgodnie.
 Lokryjczyk wbrew statutom, które sam uchwała,
 Ojcowskie karał oko za grzechy synala;
 I ten, co zakon wyrył na głazach dwunastu,
 Zgwałcenia jego pierwszy daje przykład miastu.

Ale po cóż umarłe mam wołać przykłady?
 Silniejszym jest natura mojej wsparciem rady.
 Choć prawo siedzi w mieście, prawość na wsi mieszka;
 Nie marmur, lecz zielona wiedzie do niej ścieżka.
 Myśmy ze wsi nie mędrsi, może lepsi wyszli,
 Bieźmy tam: kto się bawi, ten o złem nie myśli.

A jeśli niedojrzałej wiosny słotna pora,
 Lub skwar nas w domu zamknie, albo chłód wieczora,
 Czyż kto piękną zabawkę wynaleźć zabroni?
 Niechaj się czasem umysł i do gry nakłoni,
 Nie do tej, gdzie aż w północ oczekując nudnie,
 Dręcąc ciało, a wdzięcznie myśli nie zatrudnię:
 Tak zwykle gmin się tylko bawi małowarty,
 Kręcąc skazówki, kości miotając, lub karty;
 Kruszec jest grania celem, graczy wabi żądza,
 Podłość walczy o zyski, ślepy los przysądza.

Ale czyż duch wznioślejszy, pojętność nie słaba,
 Takim lepiej rozmyślna przystoi warcaba.
 Z nadkitajskich wzięliśmy tę zabawę granic,
 Przez nią w zbrojne rzemiosło wprawiał się sultanic;
 Jak nacierać, jakimi wycofać się biegi,
 Pouczał się, kościane hetmaniąc szeregi,
 Lub do miejsca stosując różnych zdatność osób,
 Z trudnej gry brał trudniejszy królowania sposób.
 Dziś, nie koronna głowa, ni mieczny zabierca,
 Ale Warcabę czułe ulubiły serca;
 Hucznych znikając zabaw, nieśakome zysku,
 Dzionek na towarzyskiem skracają igrzysku.
 Precz od nich, z ulicznego wydobyty steku,
 Obyczajem i twarzą nieznany człowieku!
 Dobrańsza tylko para wychodzi do szranek:
 Przyjaciel z przyjacielem, z kochanką kochanek.

Franciszku! sercem czuły, a zimny z urzędu,
 Nie znasz miłości, nie masz dla warcabę względu.
 Pozwól, niech tobie gry tej prawidła wymienię:
 Bo tamtej — jedno kiedyś nauczy spojrzanie...

O Wido! gdybym dostał twój pędzel bogaty!
 Wido, tak biegle w polskie przystrojony szaty!
 Zdarz, niech twojego torem idąc wynalazku,
 Opisom mym udzielię powabu i blasku!
 Niech ztąd warcaba świeżej nabędzie zacności,
 Niech chwalonym przez ciebie szachom nie zazdrości
 A mnie niech wdzięcznie czyta ten, dla kogo piszę.
 Niech cierpliwie słuchają mili towarzysze.

Wiedźcie tedy, iż gra ta jest bojów obrazem;
 Trzeba miejsca, chcąc wojska przeciwne zwieść razem:
 A więc naprzód dla warcab szranki przybierz świetnie,
 Niech je siedm dróg równych z obu stron rozetnie;
 Potem czarne i białe strugaj czworościany
 I w miejscach opisanych rozsadz na przemiany.
 Kiedy się plac ogrozi, skreśli i wymierzy,
 Nie zaniedbaj do walek przywołać rycerzy.
 Dwunastu ma ich jedna, tyleż druga strona;
 Że pieszo walczą, pieszków niech noszą imiona.
 By omyłek w wojennym tłumie uniknęli,
 Tamci czarny strój mają, ci są całkiem bieli;
 A chociaż różni, szaty w różnym noszą wzorze,

Przecież stają na czarnym z obu stron kolorze.
 Pułk chce się z pułkiem zetrzeć, trupem usłać pole,
 Albo żywym broń wydrzeć i zaprzeć w niewolę.
 Każdy na czoło jednym postępując krokiem,
 Nieprzyjaciela swego pilnem śledzi okiem;
 Patrzy, czy który rycerz, zapędzony w biegu,
 Nie wymknie się choć na krok ze swego szeregu,
 A skoro z tyłu za nim próżny plac odkryje,
 Wskoczy nagle i utnie zuchwalcowi szyję.
 Czy wygrana ucieszy, czy pośród pogromu,
 Cofnąć stopy pod karą niewolno nikomu;
 Iść naprzód, walczyć, gonić za nieprzyjacielem,
 Wedróżd się do obozu, jest głównym gry celem.
 Kto pierwszy umiał zdobyć przeciwników szranki,
 Ozdobi się laurowym wieńcem z rąk kochanki;
 I jako błędni nieraz czynili rycerze,
 Do boju idąc, d a m ę na koń z sobą bierze.
 Co wprzódy stąpał pieszo, dziś po całym szlaku,
 Wprzód i w tył, w lewo, w prawo hasa na rumaku,
 Jeśli mu jaki śmiałek waży się zejść w oczy,
 Dopędzi go, zabije i nazad uskoczy.
 Tak ów Karol trwożliwy: już umykał z tronu,
 Przed nachodem powstańców i wojsk Albionu;
 Ale jak tylko dostał pomoc Orleaniki,
 Potłumił i Angliki i buntowne Franki.
 Odpieraj więc, jak możesz i kładź wszędzie tamy,
 Ażeby twój przeciwnik nie mógł zdobyć damy.
 Jeśli jej i sam z obcych wziąć nie zechcesz szyków
 I własną mocą w boju zgnębisz przeciwników;
 Wtenczas dla nich prócz straty największa sromota,
 Według praw tracą sławę i paść musza k o t a.
 Częstoć wódz, w swej sile zaufany zbytnie;
 Nie chce rycerki, myśląc, iż sam wszystkich wytnie;
 A tymczasem przeciwnik, mając pomoc w damie,
 Wypędzi go z obozu, doścignie i złamie.
 Już wódz chwije się ranny, miecz upuszcza z dłoni,
 Kochanka nad nim żadnej łezki nie uroni:
 Tak, co wprzódy zwycięstwa karmił się otuchą,
 Umiera, a co gorsza, umiera na s u c h o.
 Pary więc szukaj gwałtem lub przez chytne środki,
 W parze miłe zwycięstwo, w parze i zgon słodki.
 Choć przegrasz, mniejsza będzie daleko przegrana,
 Jeżeli grób twój łzami odwilży kochana.

Masz tedy prawa wojny, krótkość je podaję,
 Różnych jeszcze narodów znaj różne zwyczaje.
 S a r m a t a, ufność w samej kładący odwadze,
 Woła na cię przed bojem: „zwalczę, lecz nie zdradzę!”
 Stąd piersią w pierś uderza, w tył razów nie ciska,
 Choćby kark nieprzyjazny nadstawiał się zbliska.
 Dama jego, podskoków wyprawiać niezdolna,
 Równym, jak mąż jej krokiem postępuje zwolna,
 Ten tylko u rycerskiej względ zyskawszy młodzi,
 Że się z jej krwawych bojów ująć bez hańby godzi.
 H i s z p a n śmiało uderza na miecze i spiże,

Z czoła walczy, lecz okiem i tam i sam strzyże;
 Często skradać się lubi śród gwaru, śród pyłu
 I zdradliwie przebija nieprzyjaciół z tyłu:
 Stąd w takich bojach nieraz za cięcie bułata,
 Dwóch, czterech, pięciu zgładzić potrafi ze świata.
 Gdy zwyciężony padnie, Hiszpan, zdarłszy zbroję,
 Cofa się, by łup unieść między pułki swoje.
 Dama kastylska w bitwach różnym trybem stawia:
 Niemasz w księgach zwyczaju wyraźnego prawa.
 Raz, chciwa wojennemi ozdobić się łupy,

Staje na boju i obdziera trupy;
 Ale kiedy nad nimi pastwi się okrutnie,
 Często pieszek podskoczy i dumny łeb utnie.
 Jeśli zaś rzuca martwych i dalej ucieka,
 Od nieprzyjaznych szyków stawając zdaleka,
 Choć jedna tylko walczy, gęste trupy ściele,
 Licniejsi jej nie mogą zbić nieprzyjaciele.
 Francuz, staczając walki, naprzód idzie żwawo,
 Zabijając w tył, lata i w lewo i w prawo;

Strzelec trafny, nie zważa na damy, na pieszki,
 Częstokroć kulą sięgnie, aż w sam koniec ścieżki,
 I jeśli mu się kogo położyć udało,
 Przez całe szranki wpada do obozu śmiało.

Znając wojska, wybieraj jakieć się spodoba:
 Jednak muszą się na to gracze zgodzić oba.
 Po polsku walczą zwykle celniejsi zastugą,
 Bój ten wymaga sztuki i ciągnie się długo;
 Pod koniec, kiedy damy tłumnie wjadą w szranki,
 Bardzo trudno przychodzi ścigać jejmościanki.
 Gra więc hiszpańska krótsza, podstępna, zajadła,
 Wielu dzisiejszym wodzom do smaku przypadła.
 Bardziej niżli do męstwa, do wybiegów zdadni,
 Cwiczą się nieprzyjaciół w chytrej łowić matni,
 Francuz, że prędko kończy i daleko skacze,
 Lubią go tylko młodzi i zuchwali gracze.

Lecz nie dosyć, Franciszku, żeś świadom obrotów,
 Ześ widział wojska: jeszcze do bitwy nie gotów.
 Czyż ten hetman, kto tylko rąbie, strzela, kole?
 Nie: umiej szyki sprawiać, umiej przeznaczyć pole!
 I w grze są różne miejsca: wskaże moja rada,
 Kiedy je zająć, kiedy strzedz się ich wypada.

Naprzód w prawo jest koniec o podwójnym głazie:
 Młynek to port bezpieczny w niebezpiecznym razie.
 Tam broń się, choćby na cię bito bez spoczynku,
 Nim ustąpisz, przemoknie krwią droga do młynku.
 Jeżeli grasz po polsku, a młynek w twej właści,
 Możesz damy wygodnie bronić od napaści;
 Przeciwnie, gdy hiszpanka na placu zostanie,
 Stanąwszy w młynkach, łatwe na nią polowanie.
 Z lewej strony głaz jeden w koniec szranków bodzie,
 Miejsce to zowią beczką: groźne na przechodzie,
 Gdyż, jeżeli w niem dama zasiędzie na czaty,
 Nabawi pewno kłeski, albo znacznej straty.
 Te są w tyle, inne są z czoła stanowiska,
 Kędy na nieprzyjaciół można natrzeć zbliśka,
 Iż przyległe granicom, nazwane są kątki:
 W nich bitwa często krwawe zwykła mieć początki,
 W nich się kryje kto słaby lub ostrożny zbytnie,
 I w nich biegły gromiące stawi działobitnie.
 Pomnij zrazu je zająć, byś obce rwał skrzydła:
 Tak doświadczenie każe, tak walki prawidła.
 Środkiem gracz najbiegłęjszy i najgorszy lezie,
 Często jest tam zwycięstwo, ale częstsze rzezie.
 Chyba się losem szczęsnym przeciwnik omyli,
 Wtenczas możesz mu pieszków w jednej zrąbać chwili;
 Lecz kiedy w kąty wjedzie, zapęd wojska wstrzyma,
 Tak się zaprziesz na środku, iż stąpać gdzie niema.

Ale po cóż szeroko przepisy rozwodzę?
 Nie przepisy stanowią zwycięstwo, lecz wodze.

Oni początkiem bojów, dają bojom prawa,
 Od nich zależy cała w warcabach zabawa.
 Nie prędko do potyczki bohater przywabi,
 Co się powolnie wlecze, jak ów togat Fabi.
 Nie śmiejąc ni uciekać, ani stawić czoła,
 Wyda rozkazy, znowu wydane odwoła,
 To wprzód, to w tył podjeżdża, patrzy, głową kręci,
 Myśli: wtem, co umyślił, wypadło z pamięci;
 I przegrawszy nareszcie po rozwagach długich,
 Pozna, iż sam się znudził i nie bawił drugich.
 Równie śmieszny, kto drobnych obyczajem dzieci,
 Bez namysłu, bez celu, oślepi w ogień leci;
 Biją go, jeśli natrze, łowią, jeśli zmyka,
 Ginie wreszcie, nie ciesząc zgonem przeciwnika.
 Ten tylko słusznie wielkie gracza imię bierze,
 Kto męstwo i rozagę w jednej trzyma mierze,
 Czyja głowa i ręka z bojem oswojona,
 Kto i dobrze umyśli i prędko wykona.
 A gdzież są tacy gracze? Lecz wieszczy głos słyszę:
 — Słowom moim udziela wiary towarzysze —
 Franciszek będzie takim, jeśli tylko przyjmie
 Ustawy, w przyjacielskim nakreślone rymie.

Lecz za cóż go nie wołam do stolika ze mną,
 Z gry objaśniać naukę, może w pismach ciemną?
 Gdy mu inni te służby pomniejsze oddadzą,
 A jakąż one dla mnie zakazane władzą?
 Warcaby, niegdyś moja zabawko ustawna,
 Za cóżem niewidziany koło was od dawna?...

O ty! dla której wiecznie tajne me zapaly,
 Której imię pomyślić staję się zaśmiały,
 Tobie spokojność moję gdym przegrał w warcaby,
 Odtąd już gra ta dla mnie straciła powaby!...
 Nie dziw, że m toczył zawsze mniej szczęśliwe boje:
 Tyś patrzyła w warcaby — ja w oblicze twoje;
 I wiecznie chcąc je widzieć i tracąc na wieki,
 Najdroższego oblicza będąc niedaleki,
 Miotany od sprzecznego poruszeń natłoku,
 Ból w sercu, w licach bladeść, ogień miałem w oku;
 Alem się nadaremny nie zdradził zapalem,
 Westchnienie zatłumiłem, słówka połykałem:
 Bo los, wynosząc ciebie między jasne rody,
 Z samą nadzieją wieczne przykazał rozwody!
 Ustąpię, jęki nawet z głębi nie wypadną,
 Lecz pamiętam... bo pamięć nie jest mi podwładną!
 Pamiętam dzień ów grania i szczęścia ostatni,
 Gdyś mię i pieszki moje wpędziła do matni.
 Odtąd na wieki w jednym porzucone szyku,
 Brańcy obok zwycięzców tkwią na mym stoliku.
 Raz tylko śmiałem ulżyć grą długiej żalobie,
 Lecz więcej grzechu tego nie pozwolę sobie;
 Bo twoja oczywiście zstępująca postać,
 Kazała grze poczętej nietkniętą pozostać.

Franciszku! czy litości, czyli doznam wiary,
 Czy to bóstwo, czy zmysłu popsutego czary,
 Z uniesieniem widzący, a niechętny badać,
 Nadludzkie tobie cudo muszę wypowiedać.
 Pomnisz, jak przeraźliwych strat odniósłszy rany,
 Z jej obecności, z waszej pociechy obrany,
 Całe dni pustelnicza więziła mię klatka,
 Wielu niespanych nocy dotrwałem ostatka.
 Raz, gdy już światła lampa konająca skąpi,
 Nagle się gęstwa cieniu koło mnie rozstąpi;
 Wzrok osłupiał i myśli splątały się tłumnie:
 Alić jasny powietrzem anioł splywa ku mnie...
 Boże! to jej twarzyczka, jak poranek blada;
 Włos na szyję srebrnymi promykami spada,
 Chmurka jej przezroczysta za sukienkę służy,
 Czerwieniejąc u piersi obwiązkami róży...
 Widziałem ją, jak ciebie oglądam na jawie,
 Widziałem ją w codziennej obecnej postawie,
 Tylko mającą bardziej jasności dokoła,
 Więcej boską — bo więcej piękną być nie zdoła!
 Ku stolikowi potem przyśliznęła kroku!
 Spotkaliśmy się okiem, cały byłem w oku,
 Sercem tak blisko serca i licem do lica,
 Szczupła nas rozdzielała tylko warcabnica.
 Odtąd już wielokrotnie w przedporanne cienie,
 Bóg jest łaskaw podobne zsyłać mi widzenie;
 Zawszy około warcab pobawi się zbliska,
 Lecz nie chce, abym graniem zmienił stanowiska.
 Snać od bóstwa sprawionych orszaków i bloni,
 Dotykać skazitelnej nie godzi się dłoni.
 Tak gra musiała dla mnie wszelki powab zgubić.

Franciszku! jeśli dłużej chcesz warcaby lubić,
 Na spoźblich uzyskuj tryumfalny wianek,
 Nigdy nie wyzywając do boju niebianek!
 Pomnij, że kto ośmielił na Pafię dłonie,
 Tydejczyk rychło zbrzydził szeregi i bronie;
 A ja, com niegdyś smutki rozweselał cudze,
 Teraz smutny was mijam, lub uczeniem nudzę.

POPAS W UPICIE.

(Zdarzenie prawdziwe. *)

Upita, niegdyś miasto, powiatu stolica,
 Dzisiaj miasteczko liche, jedna w niem kaplica,
 I kilkanaście chatek żydowskiej siedziby,
 Gdzie były ludne rynki, dziś tam rosną grzyby.
 Wzgórek obronny wałem i zwodzonym mostem,
 Teraz broni się tylko pokrzywą i ostem.
 Mury w gruzach, na miejscu zamkowego gmachu
 Sterczy nędzna karczemka bez okien i dachu.

Tam na popasie z nudy rozważać począłem,
 Miny i mowy ludzi siedzących za stołem.
 Trzech było: pierwszy starzec z posrebrzonym włosom,
 Na łbie konfederatka rzucona ukosem,
 Wąs augustowski, żupan dzisiaj popielaty
 Trudno odgadnąć, jaką miał barwę przed laty.
 U pasa karabela; obok siedział młody
 We fraku z samodziału, krojem nowej mody,
 Fryzował sobie czubek, kołnierzyk, a czasem
 Bawił się z pływającym u buta kutasem,
 Lub żartował z sąsiada, którego płaszcz długi
 I krzyż czerwony znakiem kościelnego sługi.
 Czwarty był żydek. Temu człowiek od pałasza
 Tak mówił: „Hejno! dobra nasza, bez maryasza!
 Poco trupami w szabas arendarzy trwożyć?
 Słuchajcie, kumy, gotów z wami się założyć,
 Że jak tylko Siciński na cmentarz odjedzie,
 Dostaniem garniec miodu. Nie prawdaż, sąsiedzie?”
 Arendarz kiwnął brodą. Słuchałem ciekawy.
 Siciński? i w Upicie? imię strasznej sławy!
 „O jakim trupie, rzekłem, toczycie rozmowy,
 I o jakim Sicińskim?” Na to kontuszowy:
 „O Sicińskim? Z początku całą rzecz wywiode.
 Na miejscu, gdzie żydowską widzimy gospodę,
 Był zamek nieboszczyka, przytem imion wiele,
 Konneksyje potężne, mnogie klientele,
 A stąd ćma popleczników i kresek bez liku:
 Siciński był dictator na każdym sejmiku,
 Starszych i zasłużeńszych patricios shasał.
 Ale nie dosyć na tem, na wyższe się kasał;
 Poczęła też kłóć w oczy zbyt rogata duma,

*) Siciński, poseł Upicki na Sejmie (1652) pierwszy dał przykład zerwania obrad, użyciem bezprawnym *вето*, przez co władzę Królewską do reszty osłabił, a kraj gminowładztwem szlacheckim zawichrzył. Jest podanie: że, gdy wracał do domu okryty przekleństwem ziomków, na samym progu zginął od pioruna. Swego czasu pokazywano w Upicie dawnego, ale dobrze jeszcze zachowanego trupa, który pod imieniem Sicińskiego, włączony od dziadów kościelnych jako osobliwość, był igraszką miasteczka.

Przyszedł sejmik poselski, nauczono kuma;
 Bo gdy pewny wyboru postem się ogłasza,
 Kiedy dziękuje szlachcie, na obiady sprasza,
 I gdy się na Mazowsze wybiera do drogi,
 Liczą turnum, Siciński padł na cztery nogi.
 Agitatus furiis et impotens irae
 Umyślił zgubić szlachtę; o scelus! o dirae!
 Daje obiad, zwiedziona zbiera się drużyna,
 Gnie się stół pod misami, cieką strugi wina.
 Łyka plebs; wtem blekotem zaprawione męty,
 Durzą głowę: z wesela niechęci i wstręty,
 Dalej kłótnia, hałasy, istna wieża Babel!
 Od zębów szło do kijów, od kijów do szabel,
 Nie patrząc oka, boku, mordując jak wściekli,
 Tros Rutulusve fuit, wszyscy się wysiekli,
 Lecz truciznik niedługo wygraną się chwalił,
 Bo go piorun z rodzeństwem i mieszkaniem spalił.
 Jak ów Ajax scopulo infixus acuto,
 Expirans flammas, straszna lecz słuszna pokuto! —”
 Amen, rzekł dziad kościelny. Ekonom we fraku
 Porównywał tę powieść do zboża w przetaku,
 I chcąc z bajecznej plewy prawdę wywiać naga,
 Hartował żarcikami, zakończył uwagę:
 Że pan Marszałek z którym on do stołu siada,
 I u którego książek niezmierna gromada,
 Ilekroć o Sicińskim wspomni, zawždy mówi:
 On zgubił nas, on ręce zawiązał Królowi.

Z tych słów Marszałka głowa Ekonomska wniosła:
 Że nie szło tam o sejmik, ani wybór posła,
 Że musiały być wojna — przeciw komu? kiedy?
 Trudno zgadnąć, zapewne z Turki, albo Szwedy:
 Pewno Siciński Króla do Upity zwabił,
 Oddał w ręce najeźdźcom i ojczyznę zabił.

Chciał dalej rzecz prowadzić, lecz sługa Kościoła
 Zezem nań spozierając: „Niedobrze!” — zawołał,
 „Jeśli księdza plebana chcą uczyć dzwonniki,
 Jeżeli przed siwymi biorą głos młodziki.
 Ja wam opowiem, jako najlepiej świadomy.
 Nie sejmik, ani wojna ściąga niebios gromy,
 Lecz bezbożność. Siciński, wyrzekłszy się wiary,
 Zabrał, jak mówią, grunta należne do Fary.
 Nie chciał płacić dziesięcin, nie bywał w kościele,
 Pędził chłopów do pracy w święta i niedziele,
 Chociaż mu nieraz Biskup listami zagroził,
 Choć go wyklął z ambony — Siciński nie zważał.
 W święto Bożego Ciała, pod samo południe,
 Gdy msza była w kaplicy, kazał kopać studnię.
 Dokopał się swej zguby i powszechnej szkody:
 Bo z owej studni tyle wybuchnęło wody,
 Że pola, kędy niegdyś bujały pszenice,
 Zarosły w paproć, łąki poszły w trzęsawice.
 Sicińskiego, jak słusznie pan Sędzia namienił,

Piorun zabił, dom spalił, potomstwo wyplenił.
 Trup kłątwą uderzony dotąd cały stoi:
 Ziemia go przyjąć nie chce. robactwo się boi:
 Nie znalazłszy na ziemi święconej spoczynku,
 Strasząc ludzi, rzecz można, wala się po rynku,
 Bo go nieraz dziad jaki uniósłszy z cmentarza,
 Wlecze w szabas do karczmy straszyc arendarza.”

Skończył i drzwi stodoły odemknął. Tam stało
 Szkaradne, starożytne nieboszczyka ciało.
 Nogi długie i czarne sterczą mu jak szczudła,
 Ręce na krzyż złamane, twarz głęboko wchudła.
 Oblicze wywędzone brud śmiertelny szpeci,
 Usta wysute, przez nie zęb gdzie niegdzie świeci.
 Zresztą nietknięta ciała zdrowego budowa,
 Postać ludzką od żywej niezbyt różną chowa.
 Twarz nawet właściwego nie traci wyrazu;
 A jako na powierzchni starego obrazu,
 Jeżeli mogły rysy pierwiastkowe zostać,
 W tych resztach jeszcze dawna przebija się postać,
 Tak owa twarz, choć ogniem żywotnym nie płonie,
 Lecz kto ją znał za życia, poznałby po zgonie.
 Za pierwszym rzutem oka, coś takiego widać,
 Czego żadnemu słowy niepodobna wydać.
 Dzikość szpecąca żywych oblicze zbrodniarzy,
 Zda się dotąd zamarła grozić z jego twarzy,
 Dotąd zdradziecka radość w ustach się uśmiecha,
 Gniew rozbójniczy w czole, nade brwiami pycha.
 Barki na dół pochylił, głowę na pierś zwisnął,
 Zda się, że ciężar hańby do ziemi go cisnął,
 Albo, że ręka gwałtu z piekieł go wywlekła,
 I znowu radby gwałtem powracać do piekła.

Jeżeli jama, w której łotrowie mieszkali,
 Chociaż ją ludzie skruszą, lub piorun rozwali,
 Dzikością swych położen i krwawym ogromem
 W gruzach daje odgadnąć, czyim była domem;
 Gdy węża po rzuconej rozpoznasz skorupie,
 Poznałbym Sicińskiego żywot po tym trupie.

„O, towarzysze! rzekłem, pociście nie zgodni,
 On był nie jednej winien, ale wszystkich zbrodni;
 Jego trucizną naród zdurzony oszalał,
 On Królom ręce związał, kraj klęskami zalał! —”

A pomyślałem w duszy — cóż są gminne dzieje?
 Popiół, w którym zaledwie iskra prawdy tleje;
 Hieroglif, mchem zarosłe zdobiący kamienie;
 Napis, którym spowite usnęło znaczenie;
 Odbłósł sławy wiejący przez lat oceany,
 Odbity o wypadki, o kłamstwa złamany,
 Godzien śmiechu uczonych: lecz nim się zaśmieje
 Niechaj powie uczony, czem są wszystkie dzieje?...

SPIS RZECZY

Części II-ej.

	<i>Str.</i>		<i>Str.</i>
I. Część Literacka.			
Bajki:			
Król chory i lisy	111	Burza na morzu	97
Żaby i ich króle	110	Cisza morską	100
Żona uparta	112	Lasy	98
Ballady:			
Czaty	103	P. chmurny ranek	95
Pani Twardowska	101	Polskie niebo	94
Powrót taty	107	Puszcza	98
Trzech Budrysów	105	Zachód słońca	94
Do ***. Improwizacya	119	Niepewność	124
Do ***. Na Alpach w Splügen 1829	118	Oda do młodości	92
Dziewica na rozdrożu (Improwizacya	117	Pieśń Filaretow	93
do H. S.)	117	Pieśń Wajdeloty (z Konrada Wallen-	113
Farys. Kassya na cześć Fmira Tadz-	120	Popas w Upicie	132
Ul-Fechra ułożona	120	Warcaby. Do Franciszka Malew-	125
Hymn na dzień Zwiastowania N.	87		
Panny Maryi	87	II. Ilustracye.	
Mickiewicz o Litwie:	89	Farys	120
Do Niemna	90	Pieśń Wajdeloty	114
Wilija	91	Rysunki do ballad:	
Założenie Wilna	89	„Czaty“	104
Nowy Rok 1826	88	„Pani Twardowska“	102
Obrazy przyrody w poezjach Mickie-		„Powrót taty“	108
wicza:		„Trzech Budrysów“	106
Burza	95	Warcaby	128
		Z „Konrada Wallenroda“	116

Treść „Działu Informacyjnego”,

zamieszczonego w odcinku pod Ogłoszeniami.

	Str.		Str.
I. Metrologia.		V. Drogi Żelazne.	
Głównejsze monety zagraniczne	1	Bagaż	21
Miary powierzchni i długości, wagi i monety	1	Odległość znaczniejszych miast zagra- nicznych od Warszawy.	40
Systemy metryczne	1	Porównawcza tablica czasu w różnych miejscach ziemi w chwili połud- nia w Warszawie (do obliczania w podrózach)	41
Tabela dyskontowa	1	Przepisy ogólne.	17
II. Opłaty Stemplowe:		Przepisy o przewozie trumien ze zwło- kami	19
Stemple Aktowe	2	Tablica odległości od Warszawy niektó- rych miast Państwa Ruskiego i zagranicznych.	33
Stemple wekslowe	2	Taryfa strefowa.	20
Taryfa stempla wekslowego dla gub. Królestwa Polskiego.	2	VI. Informacje.	
III. Poczty:		Kalendarzyk Gospodarsko-Domowy. — Przypomnienie robót na każdy miesiąc roku	144—159
Odnoszenie przesyłek do domu	8	Kalendarzyk Łowiecki na każdy mie- siąc roku	167—174
Przekazy pocztowe.	9	Prawo o służbie w wojsku	45
Taksa pocztowa:		Przepisy prawno sądowe:	
a) Korespondencya	7	I. Prawa cywilne	91
b) Korespondencya pocztowa zagra- niczna	7	II. Spory cywilne	130
c) Przesyłki pod opaską	7	III. Wyciąg z ustawy stemplowej. 142	
d) Przesyłki	7	Taksa dorożkarska	161—162
e) Opłata asekuracyjna.	8	Taksa postawców publicznych	164—165
f) Przesyłki obciążone należnością, czyli zaliczeniem.	8	VII. Adresy Warszawskie.	
IV. Telegrafy.		Władze i instytucje rządowe i prywatne; duchowne wszystkich wyznań, konsulaty, szkoły, redakcyje, i t. p. strona 175 i następn.	
Opłata za depesze:			
I. Korespondencya wewnętrzna.	12		
II. Korespondencya międzynarodowa	12		
Taksa korespondencyi Zagranicznej. Za- sada do obliczania wyrazów	12		

Drzewka, Sadzonki i Nasiona

DRZEW i KRZEWÓW

leśnych, parkowych i owocowych

poleca

Zarząd Szkółek w Podzamczu

stacya pocztowa, kolejowa i telegraficzna

Sobolew, gub. Siedlecka.

Specyalne cenniki ilustrowane wysyłają się
na żądanie bezpłatnie i franco.

F. Rożyński.

PRZEWODNIK

Handlowo-Przemysłowy i Rękodzielniczy.

Objaśnienie. Na stronicach, wskazanych w „Przewodniku“, firmy w nim wymienione w obszerniejszych anonsach zaznajamiają czytelników ze swemi zakładami lub specjalnościami. Anonsy firm, przy których początku widnieje znak * oraz numeracja stronic jest rzymska, zamieszczone są przed tekstem „Kalendarza“, na okładce lub w miejscach wyjątkowych.

WARSZAWA.

A.	Str.	Aptecznych materyałów	Str.	Apteczne i hemiczne naczynia:	Str.
Agentura handlowa:		Cieślicki	26	Chwastkiewicz	19
Bocheński J. K.	140	Czekay i S-ka	146	Jaruntowski	61
Agenturowo-Komis. Domy:		Miron Domagalaki	14	Szedrowicz	108
Rauer	165	Mrozowski	61	Aparat do kroju ub. damsk.	
Sokołowski	20	*Ossowska	okładka	Janina Nepomucena K.	199
Akuszerki:		Powiadowski	72	Architektoniczno-budowl. biura:	
Chłodna 8	200	Staniszewski	153	Kozłowski i S-ka	128
Św.-Krzyzka 39	65	Szaflr	69	Armatury:	
Apteki:		Waligórski	160	Gwizdziński	29
Kucharzewski	50	Welt	127	Artykuły spożywcze:	
		Zawadzki	145	Sw.-Krzyzka 17	76

	<i>Str.</i>		<i>Str.</i>		<i>Str.</i>
Asfaltowe przedsiębiorstwo:		Czytelnie:		Kerutopf i Syn	5
Blusstein i Syn	169	Bracka 8	215	Kewitsch	36
B.		„Nowa” Jarockiej	189	Fortepianów i pianin składy:	
Bankierskie domy:		Nowości dla wzystkich. 216		Strzelecki	67
Barcikowski	27	D.		Fotograficzne zakłady:	
Bawełniane wyroby:		Dentyści i dentystyczne gab.:		Conrad	156
Scheibler	22	Essigman	113	Kostka i Mulert	105
Bazar przedmiotów ogóln. użytk.		Jacobsen	31	Pusch	159
Bracia Lesser	187	Müller	132	„Rafael“	70
Bereller:		Ziemens	78	Troczewski i S-ka	3
Ballanini	197	Domowego gospodarstwa przedm.		Fotograficzne rzybory:	
Bibułka do papierosów:		Lechowski	17	* <i>Lebiedziński</i> (okładka).	
„Les dernières Cartouch.” 100		Olszewski	234	Freobłowski Zakłady:	
Bielizny fabryki:		„Wygoda” Tymiński i Sp. 173		Anders	213
Dyszkiewicz	174	Drukarnie:		Garbowska	213
Fuks	275	Funk	187	Jędrzejkowska	213
Jackowska	124	Kupferstein	25	Keller	212
Knafewski i S-ka	24	Leppert i S-ka	274	Froterskie zakłady:	
Malicki	26	Druku fabryki:		J. Nowaczyński	218
„Nowa Konkurencja” . 164		Wolanowski	66	Fryzjerskie zakłady:	
Szewczykowski	170	Drzeworytnie:		Burghardt	106
Zdanowski	19	Bojarski	161	Koc	187
Bilardów fabryki:		Drzewka, Sadzonki i Nasiona:		Lauer	159
Turski	46	* <i>F. Różyński</i> w Podzamczu, (nad Przew.-Handl.) I		Stefan i S-ka	126
Biskoptów ang. fabr.:		Drzewiczki herm. i piece żel.:		Futer i okryć magazyny:	
Stengel	52	Fink i Wille	103	Car Ferd.	75
Biuro reklam oficjalist. prywat.		Dywanów, portyer i firanek skł.		Kowalski T.	183
Ziółkowski	173	Giełżyński	170	Pawełek	30
Blacharskie Zakłady:		Radecki	60	Futeraków fabr:	
Baliński	181	Silberman	96	Wierciochowski	129
Brzeziński	157	Działne wyroby:		G.	
Loretz	177	Zbikowski	20	Galanterii metalowej fabr.	
Truszczyński	139	Dzwonów fabryki:		Gołaszewski	190
Białe towary i Konfek. damsk.		Englisz	88	Galanteryjne magazyny:	
* <i>Lewiński</i> (marg. okład.)		Zwoliński	236	Bracia Lesser	187
Broń palna:		E.		„Konkurencja“	143
Niżałowski	133	Ekstrakt orzechowy do farbwoł.:		Simonson	113
Ziegler	6	Józefowicz	18	Zbrożek	115
Bronzownicze wyroby:		Elektromechaniczne Zakłady:		Galwanicz.-Bronzow. Zakł.	
Różycki	24	Straus	117	Teitelbaum	142
Sobczak-Sobczyński . 133		Elektro-Techniczne Zakłady:		Garbarska fabryka:	
Wolski	47	* <i>Olszewicz i Kern</i> (w końcu Przew. Hand.) VIII		Zajdel K.	191
Brovary:		Zielonka	119	Gilz fab-yki:	
Machlejd	55	F.		Borkiewicz	11
E. Reyeh, Synowie . 183		Farby i Lakierzy:		Gimnastyczno leczn. Zakł.:	
Budowlane materiały:		Beckman (skład)	121	Pieńkowski	221
Hirschfeld G.	112	Karpiński i Leppert fab. 273		Wasilewski	221
Hirschfeld A.	111	Farbiarnie i pralnie chemicz.:		Gipsu fabryki:	
Nierenstein	108	Kebbe	131	Orodyński	76
Willman	52	Pahl	83	Gorsetów pracownie:	
C.		„Trilby“	199	Bergers	78
Cegły fabryka:		Widulski	152	Jankiewicz	165
Cwiling Bracia	101	Wilski	90	Siewert	117
Chirurgiczne narzędzia i bandaże:		Zarzecki	76	„Wiktoria“	48
Dłutek	177	Formy cukiernicze:		Winer M. i K.	43
Cukierków, czek. i karmelk. fabr.		Loretz	177	Górnictwo-Wiertnicze biura:	
* <i>Anczewski</i> (zewn. okł.)		Formy do obuwia:		Ustyjanowski, Biernacki i S-ka	101
Fruziński	168	Plewczyński	92	Grawersko-Pieczętar. prac.:	
Śniegocki	8	Veit	81	Groenevelt	94
Straszak i S-ka	158	Fortepianów i pianin fabr.:		Kowalski	60
Wedel	185	Angerhöfer	229	Kuszczyński	106
Cukiernie:		Fiedler	9	Reising	91
Perczyński	122			Guzików fabryki:	
Semadeni	63			Dutkiewicz	170
Wieczorek	49			Guziki z massy perł. . 169	

Gumowe wyroby:	Str.
*Rokicki i S-ka (okładka)	
Gwoździ fabryka:	
Brodzki	47

II.

Hafty i aparaty kościelne:	
Hornowska	86
Jungman St.	68
Handlowe domy:	
Skarzyński i S-ka	145
Herbaty i kawy składy:	
Koreszczenko	3
Wróbel St.	135
Hotele:	
Europejski	166
Rzymski	27
Hydrauliczne fabryki:	
Wejchert i Szempliński. 12	

I.

Instrumenty muzyczne:	
Feigenbaum D.	47
Feigenbaum I.	46
Kruziński	37
Wilhelm Józef	166
Intrallatorstwo:	
Amplewski	59
Bejer J.	275
Bobrowski	230
Ciesielski	168
Ferenowicz	162
Gemóliński	172
Kantor E. A.	157
Kijeński	100
Kosiakiewiczowa	19
Laurysiewicz	190
Lupiński	200
Musiakowski	153
Majbaum	82
Sawicki	53

J.

Japońszczyzna:	
„Maison Nipon“	232
Jedwabie i wełny:	
Malinowska	152
Języków obcych lekcyce:	
Angielsk. Marszałk. 90.	213
Franc. iniemiec. Hoża 9.	214
Niemieckiego p.Sachade	214
Jubilerstwo:	
Artzt.	163
Ifland	177
*Mankielewicz.	II
Miecznikowski	184
Oraczewski	126
Pozni	119
Stegeman	74
Żeliśławski	51
*Żeliśławski . . . . . (okładka)	

K.

Kafli fabryki:	
Mickun	129
Rajkowski	72

Kąpiele i prysznic:	Str.
„Diana“	65
Książęca 4	228
Hanalizacja i Wodociągł:	
Wejchert i Szempliński. 12	
Zalewski K.	184
Kamieniar. Rzeźbiar. zakł.:	
Lubowiecki	45
Płecko	223
Kapel. słomk. i filc. fabryki:	
Berbies	76
Łąbrowski R.	141
Wielburski	94
Kapel. i czap. męzkich fabr.	
Fichtner	56
Sachs	149
Smoliński	225
Tuczyn	87
Kapeluszy damskich magazyny:	
Gajewska	144
Hampel	121
Heflr:	
Życki	89
Kassy ogniotrwałe:	
Baumgart	61
Jardel	42
Kopić	13
Polakiewicz S.	87
Kaukaskie Magazyny:	
Muratow.	160
Kolońskiej wody fabryki:	
„Cecylja“	9
Ostrowska fabryka	196
Holonjalne towary i składy win:	
Đługokęcki	21
Dubiszewski	57
Langner	39
Patocki	178
Skup	73
Słupski	68
Szadkowski.	172
Hoła gumowe:	
Gabryelski	57
Hoła do powozów i inne:	
Lampe A.	66
Konfekcja damska:	
Pawełek	30
Korektorzy i stroic. fortep.:	
Kędziński	221
Bartkowski.	137
Korespondenci handlowi:	
Korespondentka (Żórawia 45)	221
Krześlarski Zakład:	
Drobezyński	192
Ksiggarnie i składy Nut:	
Borkowski i Karpowicz. 142	
Centnerszwer	189
Rzążewska	16
Kuchenki naftowo-gazowe:	
„Primus“ Dusoge Ed.	86
Kuśnierskie zakłady:	
Chowanczak	138
Bazarski.	178
Franke	80
Himml	68
Kusiakowski	104
Rambusch	148

Rother i Syn	21
Rowiński	77
Schulz	120
Włodkowski	93

Kuźnie:	
Stadnicki	182
Kwiatów sztucznych fabr.:	
Busse	167
Grabska	64
„Kwiaciarki Warszaw.“ 235	
Laszczko	233
Minkiewicz	97
Pl. Św.-Aleks. 9 m. 30	237
Strzewska i Ziemska	67

L.

Lampy gazozarowe:	
„Phoenix“ Gabryelski	57
Lecznioze spec. środki:	
„Conseruator“ (wzmac. włosy)	37
„Exsiccans (od potu)	37
„Ekstrakt orzechowy“ (arb. włos.)	18
„Leliwa“ (od kaszlu)	42
„Ozonol“ (dezynfeka.)	74
Lecznice:	
Chorób zębów i gł. ust. 78	
Linoleum i korki:	
Vicander i La:son	140
Listów na Ramy fabr:	
Zlotnicki i Słupiński	137
Litografie:	
Gołembiewski	116
Konarzewski	175
Litograficzno-drukarskie zakłady:	
Jermulowicz i Bergman (D. Stände)	109
Modrzewski	115
Przybyłski	135
Luster fabryki:	
Silberberg Jan	127

Ł.

Łóżka:	
Weszicki.	35

M.

Malarze-Artyści Akwareliści:	
Zarzecki	216
Malarsko-dekoracyjne zakłady:	
Kopiec	154
Sadowski	87
Malarnie porcelany:	
Rost	76
Mamki:	
Zawistowski	200
Manometry:	
Sarnecki i Syn	66
Maszyny do gilz:	
Blüth	75
Piekara	276
Maszyny do szycia:	
Bansleben	95
Singera	198

	Str.
Maszyny różne:	
Bracia Geisler	30
Świetlicki	112
Maszyny i narzędzia rolnicze:	
Kowalski Trylski	28
Massaż leonizyzy:	
Bąkowska	223
Messyng K. K.	271
Zgoda N. 5	220
Maty trzcinowe:	
Czyżewicz	72
Mebel:	
Barszczewski	171
Józefowicz	59
Kalmus	158
Majstr. stol. (A. Klippel)	34
Orthwein L.	176
Reicher	98
Reicher	135
Załęski i S-ka	134
Mebel gładze:	
Kohn J. i J.	186
„Wojciechów“	109
Mebel żelazne:	
Konrad, Jarnuszkiewicz i S-ka	38
Mechanicz.-Elektryczne zakłady:	
Grodzieński	87
Metalowe wyroby:	
Dutkiewicz	170
Troatzer	40
Wezicki	35
Metalowych odlewów fabr.:	
Bojarski	161
Węgrzyn	224
Zawistowski	21
Miedzianych wyrob. fabr.:	
Hoser J.	182
Węgrzyn	224
Miodosytnie:	
Leśniewski i Wasowicz	146
Mieszkowski	72
Motorów gaz. i naft. fabr.:	
Machezyński	41
Musztardy fabryki:	
Arthur i C-mp.	120
Mydła fabr.:	
Stepkowski i Szymański	90

N.

Nauczycielskie kauc. biura:	
Jasińska	221
Ptak i Piasecka	222
Naukowe Zakłady i Szkoły:	
Arasimowicz	207
Fiszler	207
Gagatnicka	201
Grochowska	202
Hoene	202
Hewelke	205
Janicka	207
Karpińska	205
Knapińska	206
Kotwicka	204
Kurosz, Radom	206
Ledworuska	207
Lapińska	203

	Str.
Paprocka	206
Porazińska	205
Rudzka	204
Swołyńska	201
Thalgrünowa	205
Tałwińska	202
Vacqueret	201
Zapałkiewicz	208
Ziadulewicz	208
Gargulski	209
Grochowski	211
Kowalski	211
Kredycki	209
Lorentz (Radom)	211
Oranowski	210
Świecimski	210
Świerczkowski	211
Narzędzia szewcze:	
Kańczucki	95
Norymberskie towary:	
Berlinerblau	71
Boniczkowska	62
Magazyn Saski	86

O.

Obłocia papierowe:	
Alpatow O. D.	102
Obsadk do piór fabr.:	
Bornstein	60
Obuwie:	
Bałutowska	4
Bogdanowicz	181
Celiński	81
Dąbrowski	234
„Eugeniusz“	8
Fennig	80
Garnuszevska	4
Gill	120
Hiszpański	275
Kasenberg K.	65
Komecki	95
Łojek	230
Majewski	131
Marjan Andrzej	46
Mikke	122
Młyńczyk	43
Mról	172
Oleszyński	154
Pilisch W	87
Sierczyński	124
Skóraczewski	8
Stępniewski	177
Szymborski	92
Talikowski	31
Wolski	180
Zbrożek	115
Ocju fabryki:	
„Zdrowia“ B. Wolskiej	117
Odjęwie i kotłarnie:	
Bracia Geisler	30
Gwizdziński	29
Kalbarczyk	111
Leśkiewicz	186
Repphan	23
Skibiński	148
Stażewski i S-ka	44
Węgrzyn	224

	Str.
Ogrodnicze zakłady:	
„Flora“	11
Kozłowski	56
Siostry Rutowskie	21
Sobalski	138
Okna budowlane:	
Słowikowski	195
Olejarnie:	
Warszaw. Olejarnia par.	105
Optyczno-Chirurgiczne zakłady:	
Nisenson i S-ka	110
Optyczno-Elektrotech. zakłady:	
Fidelseid	110
Warszawski Z.	111
Włocki	89
„Zens“	47
Organmistrzowskie fabryki:	
Blomberg	187
Stamirowski	56
Ornamentacye budowl. z żelaza:	
Szewczykowski	15
Ostrzenie : szlifowanie:	
„Karbonundum“ (S. Woj- ciechowski)	196

P.

Parasolniczo-Tokarski zakł.:	
Ryczer	275
Pasmanter.-Szmuklerskie fabr.:	
Stiefson	170
Wojewódzka	130
Passe partout i oprawa obraz.:	
Konieczny	36
Rutsch	149
Zawistowski	165
Perfumerya, Mydło i Kosmetyki:	
Burghardt	106
Józefowicz	18
Koe	187
Lauer	159
Perfumerja Renaissance Wolańskiego	97
*Puls . . . . . (wewn. okładka)	
Stefan i S-ka	126
Wildt	51
Pianista muzyki:	
Centkowski	219
Piece żelazne, kuchnie, drzewiczki hermetyczne etc.:	
Wegienke	231
Pierników fabryki:	
Popławski	86
„Złoty Ul“	176
Piśmienne i rysunkowe materyały:	
Bromirska	226
Burof	179
Chodowiecki	227
Funk	187
Halpert	272
Kukutski i Kurman	99
Kupferstein	25
Paryzerberg	139
Piasecki	68
Pigłowska	226
Poradzewski	227
Prużański	117
Szuster	228

	<i>Str.</i>
Unierzyński	59
Winiarski	185
Piwa i porteru składy:	
Jaskulski	53
Szeniec	34
Szeniec (cennik)	151
Platerowane wyroby:	
Bracia Henneberg	10
Fraget	118
Groszkowski	187
Plakaty do reklam:	
Hirszowicz	18
Płótno i wyroby płóc. i baweł.:	
Centralny skład Jaro- sławsko-Mosk. Fabr. 58	
Podróże i sportowe artykuły:	
* <i>Rokicki i S-ka</i> (wewn. okł.)	
Pogrzebowe zakłady:	
Szmagier	200
Wodeczyński	139
Polerow. i szlif. wszelkich metali:	
Goleździnowski	164
Pościele i bieliz. pośc.:	
Chełstowski	153
Posadzek fabryk:	
Tworkowski	125
Powozów i karet fabryk:	
Goliński	32
Rentel	118
Powroźnicze wyroby:	
Cybe	153
Duda A.	72
Gielicki	116
Paradowski	47
Piernikarz	80
Poz. fotnicze fabr. i Ramy złoc.:	
Grabczewski	74
Janicki	131
Sikorski	174
Sidorowicz	107
Staffiński	83
Świerczewski	163
Pracownice sukien i okryć dams.:	
Anna Marja	180
Baranowska	161
„Cecylia“	234
Czarnecka	233
Fałęcka	273
Gumowska	233
Helena I.	76
Jurgielewicz	237
Kałczyńska	271
Kochańska	171
Konopczyńska	274
Kozłowska	123
Litewska	236
Lubicz Zaleska	230
Maciejowska	141
M-me Anna	130
M-me Parascovie	229
„Marja“	104
„Maryi“	165
Marie-Cécile	272
Maliszewskie siostry	197
Ostrowska	164
Pietkiewicz	170
Piętaszewska	227
Popielewska	149

	<i>Str.</i>
Skarżyńska	274
„Wanda“	235
„Wiktorya“	156
Witkowska	157
Pralnie chemiczne:	
Sponar	234
Przewozowe Kantory:	
Kochanowicz	102
„Wisła“	27
Przybory krawieckie:	
Sadowski	146

R.

Restauracje:	
„No-7a Gwiazda“	49
Wiedeńska M. Schabus	155
Rekolekcyjne Szkoły:	
Maczyńska	215
Rakawiczek fabryki:	
Badowski	179
Jastrzębski	137
Nivet	94
Scholz	174
Rogowe wyroby:	
Warszawska Fabryka	169
Rowery:	
Americ. Cycle Company	42
B-cia P. i J. Łopatinowie	77
Weiss i Kosiński	128
Rowerów reperacje:	
Kaczkowski	108
Ryb żywych sprzedaż:	
Domin. „Osiek Mały“	229
Ryżny, fotografie i obrazy:	
Piórnik i Zwayer	56
Sommer	49
Rymarsko siodlarskie wyroby:	
Penk	120
Wódarski	114
Ziemski	193
Rysunków i malar. szkoły i lekcyje:	
Bilińska	217
Conti	214
Niewiadomski	217
Nowińska	217
Poświkowa	216
Roman Zoła	217
Wiesiołowska	216
Rzeźbiarze Artysty:	
Below	137
Panaśjuk	216
Rzeźbiar. stolarskie Zakład. art.:	
Orłowski	235
Paszkowski	167
Suchoński	100

S.

Skóry i pasy do maszyn:	
Kensik	271
Miłodrowski	123
Pogorzelski J.	72
Skórzane wyroby:	
Neuman Bracia	48
* <i>Rokicki</i> (wewn. okładka)	
Ślusarsko-Mechaniczne zakłady:	
Chodakowski	160
Gruszecki	172

	<i>Str.</i>
Jardel	42
Kopió	13
Lustych	100
Nowakowski	147
Rousseau	132
Sabelman	14
Siarkiewicz	125
Słowikowski	195
Szymański St.	36
Szymański Wl.	157
Wiśniewski Br.	94
Śpiewu i muzyki lekcyje:	
Artyst. Opery (Kozia 5)	212
Hanicki I.	218
Kopytowska	218
Naucz. Szpitalna 5	218
Sołowiewicz	218
Srebrne wyroby:	
Nagalaski i Psyk	116
Pogorzelski	70
Stalowe ost-e wyroby:	
Bieńkowski	228
Kalinowski	25
Stancje i Pensjonaty dla uczni i uczennic:	
Dla uczennic (Chmiel- na 18)	208
„ „ (Krucza 41)	208
„ „ (Nowy- Świat 56)	208
Dla uczni Hellman J.	212
„ „ Maciejowskiego	212
„ „ (Nowy-Świat 56)	212
„ „ (Smolna 19)	212
„ „ (Zórawia 35)	212
Stempli kauczukowych fabr.:	
Bojarski	161
Stolarsko-meblowe Zakłady:	
Barszczewski	271
Brzozowski	64
Cybulski L.	80
Dąbrowski T.	114
Dąbrowski Sz.	73
Drążkiewicz	190
Felczyński	111
Możdżeniewski	108
Paciorek	62
Paciorkowski	175
Piasecki	95
Pentkowski	191
Raczyński	112
Reh	123
Stąbrowski	52
Stolarsko-modelowe Zakłady:	
Müller	24
Streczenie mamek:	
Zawistowski	200
Strojenie i korekta fortepianów.:	
Banasikowski	93
Bartkowski	137
Sukna i kortów składy:	
Meylert	135
Szczołki i pędzle:	
Jungfer	195
Ludwicki	146
Szkló, kryształy, porcelana i t. d.	
Nowolecki	152
Osiński	58

	Str.		Str.		Str.
Pürschel	184	U.		„deaux“	145
Szklarskie zakłady:		Ubezpieczeń Towarzystwa:		Kazazian	10
Krzywiński	100	„Rossya“	232	Kotecki	69
Szkoły kroju i szycia:		Ubiory dla duchownych:		Langner	39
Maciejowska	141	Koźmiewski	162	Maliniak S.	85
Sztuczne brylanty:		Kwiatkowski	223	Neugebauer i Ccmp.	143
Drasz	181	Ubiory dzieciinne i dla uczni:		Rostomow	164
Sztuczne liście do kwiatów:		Jaukiewicz	165	Skarżyński i Dangel	146
Wittenberg	180	Przedziecki	15	Wody mineralne:	
Szuwaksu fabryki:		Ubiory Męzkie:		Aptekarze Warszawscy	84
Seydlitz	123	Chmurczyński	181	Instyt w Ogrod. Sask.	143
Szylidy metalowe i inne:		Ciepliński	114	Wydawnictwa:	
Deniszczuk	147	Domagalski	196	* „Albumowy Kal. Pol- ski Satyryczny“	VIII
Pfeiffer	104	Domański	93	* „Kuryer Niedzielny“	103
T.		Gardowski	100	* „Premium“ dla nabyw- ców „Kal. dla Pola- ków i Polek“: Album Teatralne“	VIII
Tabaczne fabryki i Cygar:		Gniwewski	229	„Wojna Polsko-rosyjska 1831 r.“ wyd. M. Or- gelbranda	98
„Progress“	33	Iwiński	163	Wydaw. T. H. Nasie- rowskiego	274
Szyszman i S-rów Du- runczy.	194	Jakimowicz.	155	„Samouczki“ Reussnera	189
Tabaczne wyroby:		Jastrzębski	168	Wypychanie ptaków i zwierząt:	
Halpert	272	Jurgielewicz	237	Łuczak	18
Widuliński	152	Kraczajtys	273	Szczepański	48
Tańców szkoły i lekcyje:		* Krajewski. marg. okł. Malinowski	174	Wystawy dzieł sztuki:	
Czarnecki	219	Matliński	94	„Golgota“	222
Kamiński	219	Miniewski Franc.	180	Z.	
Malinowska	114	Miniewski Karol	70	Zabaw. dzieciinne, Gry i t. d.	
Niemyska	220	Pachulski	96	J. W. Wiśniakowski. 1 i 107	
Żubierbier	219	Piorowski K.	81	Zabawek fabryka:	
Tapicersko-Dekorac. Zakł :		Pop elewski	122	Kondracki	194
Ciechanowski	237	Przygodzki	225	Zawiasy:	
Dann	152	Puzyński	136	Proszower	41
Pietruszewski	230	Rychliński	231	Zegary i zegarki:	
Buszczyński	156	Śmiałowski	120	Erdelli	149
Śączewski	122	Stankiewicz i Klein	165	Grabau	178
Świeżawski.	57	Suchorzewski	171	„Grosman Józef“	79
Wdowiński	150	Tomaszewski	86	Modro.	188
Techniczne biura:		Trzeszczkowski	272	Smalec	46
Charszewski i S-ka	171	Wąrowski	178	Zawistowski	60
Czopowski	186	Walicki	150	Złocenie, srebrzenie i niklow:	
„Gudronit“	184	Waśniewski	85	Gólaszewski	190
Hopfenblum	88	Wierzbicki	194	Ż.	
Kleber	112	Żółtowski	92	Żelaznych wyr. fabr.	
* <i>Olszewicz i Kern</i> (w Przew. Hand.) III		Ujeżdżanie koni:		Proszower i S-ka.	41
Skarżyński i S-ka	145	Ballarini.	197	Wolanowski	66
Somya	54	W.		Żelaznych wyrobów składy:	
Techniczne artykuły:		Wagi dziesiętne i setne:		Brun i Syn.	50
Palka	31	Schoenjahn i Neumann. 108		Chotkowski	56
Tektury fabryki:		Wielocypedy:		Feigenblatt	59
„Witkowski i S-ka“	40	American Cycle Com.	42	Perl	82
Tkaniny metalowe i wyr. druc.:		Węgli i drzewa składy:		Straus	144
Boerner	25	Eleszkiewicz	67		
Chrzanowski	136	Niewęglowski	134	Żelaznych wyr. fabr.	
Smoleński	57	Wielce metalowe:		Potok & C ^o : Młyn parowy, tartak, piekarnia.	238
Tokarsko-rzeźbiarskie fabr.:		Hoża 66 m. 2.	77	Sercarz: Browar parowy. 238	
Gliński	122	Unierzyński	59	Wilczyński: Restauracya	238
Torebki papierowe:		Wierzbicki	162		
Fabijański	181	Wina i koniaków składy:			
		„Grandes Caves de Bor-			

BĘDZIN.

Chętkowski: Fabr. mydła,
sody i żywicy piwow. 238

Czerny: Zakł. stolarski. 238
Guttman B-cia: Skł. mater.
do kopalń, cement. 239
Misiński: Tow. Kol., szczo.
mater. piśm., samowary. 238

Potok & Co: Młyn parowy,
tartak, piekarnia. 238
Sercarz: Browar parowy. 238
Wilczyński: Restauracya 238

CZĘSTOCHOWA.

	<i>Str.</i>
Bochenek: Skł. win i delik.	239
Burka: Zakł. pilnikarski	240
Chładowski: Zakł. ślusarsko-mechaniczny	241
Dietrich: Zakł. fotograficz.	241
Gembarzowski: Skł. fortep. i pianin	240
Grott Bracia: Fabr. wyrob. stolarsk. i ciesiels.	240
Grünman: Jubilerstwo	240
Hanczewscy B-cia: Odlewnia mosiądzu i brązu	241
Hokular i Synowie: Fabr. galwaniczno-bronzow.	242
Howalewski: Obuwie	239
Lipska: Księgarnia, czytelnia i mater. piśm.	239
Massa S. L.: Fabr. instrum. muzycznych	241
Pietrzykowski: Ubiory dla Księży	239
Trawiński: Ubiory męskie	239
Tyflewski: Korek. i strojenie fortepianów	241
„Wanda“: Fabr. wstążek	242

DĄBR. GÓRNICZA.

Radecki: Zakł. ślusarski	242
--------------------------	-----

KJELCE.

Celewicz: Ubiory męskie	243
Malik: Ubiory męskie	243
Olędzki: Fabr. wyrobów z marmuru	242
Tomczyk: Obuwie	243

KUTNO.

Dobrzyński: Dom handlowy i komisowo-spedyc.	243
---	-----

LUBLIN.

Boczkowscy B-cia: Zakł. optyczno-mechaniczny i fabr. broni	243
*„Firlej“: Tow. Akc. Lubelskiej Fab. Portland-Cementu	V
Jensz: Browar	244
Jótkowski: Fabr. wag.	243
Lewicki: Skł. mater. aptecznych i farb.	244
Magierski: Skł. mater. aptecznych i farb.	245
Mathewes: Magaz. Mebli	245
Ossowski: Fabr. wyrobów metalowych	243
Praweck: Fabr. rękawicz. i handel galanter.	245
Siwecki: Ubiory męskie	244

	<i>Str.</i>
Sławęcki: Agencja handl.	245
Szteklauser: Skł. piwa	245
Timme: Zakł. rzeźbiar. kamieniarski	246
Zarebski: Zakł. lamp i wyr. żelaznych	245

LÓDŹ.

Borkowski: Przedsiębiorstwo robót ziemnych	249
Heinzel i Hunitzer: Tow. Akc. Wyrob. Bawełn.	246
Hotel Mannteufel	247
Lipiński i Ostrowski: Fabr. wyr. bawełn. i półwełn.	247
Majeranowski: Ubiory Męż.	248
Poznański J. H. Akc. Tow. Wyr. Bawełnianych	246
Schajbler: Towar. Akcyjne Wyr. Bawełnianych	22
Szymański: Zakł. rzeźb. kamieniarski	250
Szykier: Skład win	251
Wąsowski: Zakł. rzeźbiarsko-kamien.	248
Wężyk I.: Kolon.-Towary i skład win	249
Wężyk M.: Miodosytnia	249
Wolski: Zakł. Mechanicz.-ślusarski	250

MIJACZÓW.

Bauererztz B-cia: Fabr. maszyn i odlewnia	250
---	-----

MYSZKÓW.

Steinhagen, Wehr i S-ka: Fabr. papieru	251
--	-----

NOWO-RADOMSK.

Zacharski: Hotel Polski	251
-------------------------	-----

PABIANICE

Baruch Bicia: Tkalnia, farbarnia i druk. wyrob. wełnian. i baweł.	250
---	-----

PŁOCK.

Treichel: Zakł. stolarski	251
Zelliński: Obuwie	252

RADOM

Bekerman: Zakł. przemysł. „Firlej“	254
Brylant: Optyk Elektrotech	253
Cybulski: Skład szkła, porcelany i t. d.	255

	<i>Str.</i>
Grodzicki: Fotogr. i drukarnia	252
Hotel Rzymski	255
Malinowski i S-ka: Magaz. Mebli	253
Małeck: Fabr. wyr. żel.	252
Moczyłowski: Magazyn Mebli	253
Saski J. Browar	255
Skrzyński i S-ka: Skład mater. apteczne	252
Paschalski: Handei win i tow. kolon.	253
Pazdon: Zakł. blacharski i fabr. lamp	255
Poznański: Mag. bielizay	255

SKIERNIEWICE.

Binder: Skł. Win i Tow. Kolon.	256
--------------------------------	-----

SOSNOWICE.

Gorzkowski, Michciński i Kruszyński: Zakł. ślusarsko-mechaniczny	256
Hotel „Victoria“	256
Jermułowicz i Bergman: Zakł. Drukarsko-Litograficzne	258
Lewandowski: Warsztaty Mechaniczne	258
Lwowski: Skł. farb i lakier.	258
Marek: Obuwie	257
Oliwkiewicz i S-ka: Skład Obi papierowych	258
Oppenheim: Dom bankier.	257
Roszkowski: Cukiernia	257
Sarbiewski: Malarz	257
Twardowski: Sklep galant.	255
Warszawski i Młodowski: Skł. artyk. budowlanych	258

SIELCE.

Mallnowski: Fabryka śrótu i minium.	22 i 256
-------------------------------------	----------

WŁOCŁAWEK.

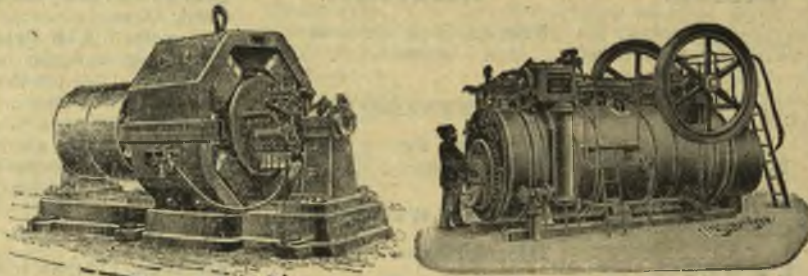
Engelhardt: Magaz. galan.	260
*Grabczewski: Skład Win i Tow. Kolonial. (przy Calendarium).	259
Klauke: Fabr. wyr. drucian.	259
Łukawski: Zakł. Stolarsko-tapicerski	259
Michalski: Tapicer i Dekor.	259
Plasecki: Zakł. stolarski i tapic.-dekor.	259

ZGIERZ.

Binder i Długoszewski: Fab. kortów i kamgarńw	260
---	-----

	Str.		Str.		Str.
GRODNO.					
Fliks: Magazyn wyrobów Metalowych	271	„François“: Mag. Ubiorów Damskich	270	„Pług“: Skł. Maszyn i Narzędzi Rolniczych . . .	268
Galscy B-cia: Fabr. Maszyn i narzędzi rolniczych .	262	Gimbut: Fabryka powozów i wyrobów siodlarskich	266	Pokk: Fabr. Larzę. Chirurgicznych	264
Kaczan: Fabr. wyr. Kamieniarsko Rzeźbiarskich .	71	*Gruźewski: Skł. Materyałów Aptecznych	III	Radecki: Cukiernia	270
Szereszewski J. L.: Fabr. Wyr. Tabaczných	266	Hołub: Magazyn Galant	262	Romejko: Restauracya	271
PETERSBURG.					
„Luwr“: Pokoje umeblow. .	154	Hotel St. Georges	269	Rusiecki: Zakł. Zegarmistrzowski	264
„Marya“: Dom handlowy Warsz. wędliniarnia .	254	Hr. Tyszkiewicz: Skł. Maszyn rolniczych	264	Sadowski: Warsz. Magazyn Mebli	268
WILNO.					
Alschwang Bracia: Magaz. bielizny i płócien . .	264	Komocki: Wyr. Siodlarsko-Rymarskie	266	*Segal i B. Dom Handlowy I	
Bazar Wyrobów Wileńskich Rzemieślników	267	Kossowski: Mag. Ubiorów Męzkich	270	Sobolewski: Zakł. Kamienio Rzeźbiarski	267
*Borman G.: Tow. Akc. Parowych Fabr. Maszyn VI		Kotowski: Fabryka Piecy kaflanych	263	Stefanowski: Apteka	269
Cierpiński: Gastronomiczny Magaz. i Handel Win	261	Ławifski: St.-Petersburski Owoc. Cukiern. Mag.	267	Towarz. „Victoria“: Fabr. Czekol., cukrów i t. p. .	266
		Malecki: Optyk i Mechanik. .	268	Trej i Gajkowski: Warsz. Zakł. Malarsko-Dekorac.	270
		Miskiewicz: Fab. Czekolady, cukrów i piern.	265	Zakrzewski: Mag. Ubiorów Męzkich	469
		Odyniec: Skł. szklanych, porcel., fajans. i platerowanych wyrobów	265	*Zawadzki: Księgarnia	IV
		„Olga Horeszczenko“ Dom Handlowy	263	Zimmerman: Zakł. Mechaniczno-kotlarski i odlewnia żelaza	260
		Osterman: Jubilerstwo	269		
		*Perkowski: Jubilerstwo	VII		

OLSZEWICZ & KERN

Warszawa — Królewska 39.

FILJE: w Kijowie, St.-Petersburgu, Sielcach, Odessie i Jekaterynosławiu.

Dostawa i kompletne urządzenia:

Elektrycznego oświetlenia i przenoszenia siły;
 Tramwajów elektr., Telefonów, Piorunochronów;
 Precyzyjnych lokomobil stałych i przewoźnych Lanza;
 Maszyn i kotłów parowych, motorów gazowych i naftowych;
 Maszyn rozdrabniających i walców „Grusonwerka“
 Automatyčných wag „Reiserta“ do zboża i t. p.
 Oświetlenia za pomocą gazu acetylenowego.

Dostawa: wszelkich artykułów technicznych dla zakładów przemysłowych.

Taryfa stempla wekslowego dla gub. Królestwa Polskiego

wedle którego oblicza się 50°/_o na dochód miast:

po rub.	300	włącznie	—	rub.	—	kop.	15	od rub.	2,001	do	3,000	rub.	1 k.	50
"	301	do	600	"	—	"	30	"	3,001	"	4,000	"	2	—
"	601	"	900	"	—	"	45	"	4,001	"	6,000	"	3	—
"	901	"	1,200	"	—	"	60	"	6,001	"	9,000	"	4	50
"	1,201	"	1,500	"	—	"	75	"	9,001	"	12,000	"	6	—
"	1,501	"	2,000	"	1	"	—	"	12,001	"	15,000	"	7	50

←→

Stemple wekslowe.

za blan. na rs.	placi się rs. kop.
50	10
100	15
200	30
300	40
400	55
500	70
600	80
700	90
800	1,—
900	1,15
1,000	1,20
1,500	1,90
2,000	2,50
3,200	3,70
4,000	5,15
6,400	6,80
8,000	9,—
10,000	11,40
12,000	13,80
15,000	15,60
20,000	21,—
25,000	27,60
30,000	33,60
40,000	42,—
50,000	54,—

Stemple Aktowe.

Rozdział.	Cena arkusza
1. od 50 do 900 rs.	1 rs. 25 k.
2. wyżej 300 " 900 "	3 " 10 "
3. " 900 " 1,500 "	5 " 40 "
4. " 1,500 " 2,000 "	7 " 10 "
5. " 2 000 " 3,000 "	11 " — "
6. " 3 000 " 4,500 "	15 " 65 "
7. " 4,500 " 6,000 "	20 " 30 "
8. " 6,000 " 7,500 "	28 " — "
9. " 7,500 " 9,000 "	31 " — "
10. " 9,000 " 10,000 "	36 " — "
11. " 10,000 " 12,000 "	41 " — "
12. " 12,000 " 13,000 "	48 " — "
13. " 13,000 " 15,000 "	53 " — "
14. " 15,000 " 18,000 "	63 " — "
15. " 18,000 " 21,000 "	71 " — "
16. " 21,000 " 30,000 "	103 " — "
17. " 30 000 " 45,000 "	166 " — "
18. " 45,000 " 60,000 "	211 " — "
19. " 60,000 " 90,000 "	312 " — "
20. " 90,000 " 120,000 "	415 " — "
21. " 120,000 " 150,000 "	519 " — "
22. " 150,000 " 225,000 "	781 " — "
23. " 225,000 " 300,000 "	1,031 " — "

←→

OD ADMINISTRACYJI

„Kalendarza dla Polaków i Polek.”

Opłata za anonse z Warszawy pobierana jest po wyjściu z druku „Kalendarza”, przedstawieniu anonse i zwrocie inserentowi jego zobowiązania.

Inserenci z prowincji, Cesarstwa i zagranicy, raczą osobom, w odpowiednie od nas upoważnienia zaopatrzonem, wydawać zaliczenia w stosunku 25°/_o zadeklarowanej należności. Na zaliczenia te przyjmujący winien wydawać kwity, opatrzone stemplem wydawnictwa oraz numerem, zgodnym z numerem zobowiązania.

Za anonse z Warszawy nie pobiera się żadnego à conto ani też całkowitej należności z góry.

Zakład Fotograficzny**TEATRÓW**

oraz Towarzystwa Zachęty

Sztuk Pięknych

Edward Troczewski i S^{ka}

w WARSZAWIE

Krakowskie-Przedmieście

№ 42,*Naprzeciwko Hotelu Europejskiego.*

WARSZAWSKA FILJA

MOSKIEWSKIEGO DOMU HANDLOWEGO

Olga Koreszczenko**Marszałkowska 109.**

Ma zaszczyt polecić Szanownym Odbiorcom **Herbatę aromatyczną** delikatnego smaku z nowego zbioru w cenach od rs. 1.40 do rs. 3 za funt.

MAGAZYN

OBUWIA DAMSKIEGO

I DZIECINNEGO

Walerji Garnuszewskiej

Krakowskie-Przedmieście № 5,

W. BAŁUTOWSKIEJ

Niecała № 10.

FABRYKA

Fortepianów i Pianin

J. KERNTOPF i Syn

WARSZAWA KIJÓW
Miodowa 12. Kreszczatik 33.

Egzystująca od 1840 r.

Nagrodzona złotymi medalami na powszechnych wystawach.

DOSTAWCY:

Kijowsk. Oddziału Cesarskiego Russk. Towarzystwa Muzycznego.
Instytutu Muzycznego warsz. Konserwatorjum.

Cenniki ilustrowane
wysyłają się
na żądanie.

Adres dla telegramów:
„Циглеръ“ Варшава.

Dostawca Cesarskiego Towarzystwa Racyonalnego polowania

odznaczony 5-ma pierwszorzędnymi medalami na ostatnich polskich
i russkich wystawach,

poleca największy wybór prawdziwie dobrych myśliwskich broni najnow-
szych systemów, po cenach **znacznie niżonych** od zeszłorocznych.

**Adres: ROBERT ZIEGLER w Warszawie,
4. Trębacka 4.**

POCZTA.

Taksa pocztowa.

a) Korespondencya.

List otwarty miejski	kop.	3
„ „ wewnątrz państwa . . „	„	3
„ „ za granicę	„	4
List zamknięty miejski za lut	„	3
„ „ wewnątrz Państwa . . „	„	7
„ „ za granicę	„	10
List rekomendowany niezależnie od opłat powyższych—do listu wewn. państwa „	„	7
„ „ za granicę	„	10
List otwarty z odpowiedzią zapłaconą wewnątrz państwa „	„	6
„ „ za granicę	„	8
Rewers powrotny wewnątrz państwa „	„	7
„ „ za granicę	„	10

1) W listach zamkniętych nie wolno wysyłać pieniędzy papierowych, kurs mających. 2) Waga najwyższa listu miejskiego 1 funt, wewnątrz państwa i za granicę 5 funtów. 3) Listy wewnątrz państwa winny być opłacone odpowiednio do wagi; za większą wagę opłaca adresat takę podwójną, lecz może odmówić przyjęcia przed odpieczętowaniem. 4) Listy i prośby na imię władz i osób urzędowych winny być całkowicie opłacone. 5) Listy zamknięte, adresowane do krajów związkowych, mogą być niefrankowane, adresat płaci w takim razie podwójne porto, lecz może odmówić przyjęcia. 6) Listów rekomendowanych wysyłać nie można do Annaru, Indyj Zachodnich, Guatemali, do Nowej-Holandyi i Nowej Zelandyi w Australii.

b) Korespondencya pocztowa zagraniczna.

1) Za każde 15 gramów wysłanego zamkniętego listu i pakietu pieniężnego oraz wartościowego, gdy ten jest adresowany do kraju należącego do międzynarodowego związku pocztowego 10 kop. 2) Za każde 15 gramów otrzymanego listu niefrankowanego zamkniętego 20 kop. 3) Za każdy otwarty list pojedynczy i za takiż list złożony z dwóch części z opłaconą naprzód odpowiedzią po 4 kop. 4) Za każde 15 gramów przesyłki pod opaską z drukami, papierami aktowymi albo próbkami towarów, podobnie jak dawniej — 2 kop., jednakże najniższa opłata za papiery aktowe oznaczana jest na 10 kop. a za próbki towarów na 4 kop. 5) Za niezupełnie opłaconą korespondencyę prostą, albo takąż posyłkę pod opaską pobierana będzie resztująca opłata w rozmiarze podwójnym. 6) Za rekomendowanie korespondencyi oraz za pakiety pienię-

żne i wartościowe, adresowane do międzynarodowego związku pocztowego — 10 kop. 7) Za doręczenie zawiadomienia o korespondencyi rekomendowanej lub asekurowanej 10 kop.

c) Przesyłki pod opaską.

1) Przesyłka pod opaską pocztą miejską od każdego arkusza drukowanego litografowanego i wogóle odbit-go mechanicznie za wyjątkiem kopiałów . . . . . kop. 1

2) Przesyłka pod opaską wewnątrz kraju i zagranicę za każde 4 luty . . . . . kop 2

Uwagi. 1) Pod opaską można przysyłać papiery aktowe, rękopiśmienne lub rysunkowe, dokumenty, nie mające cechy korespondencyi bieżącej i osobistej, w tej liczbie bieżące rachunki, druki wszelkiego rodzaju, fotografie, arkusze korektowe z należacemi do nich rękopisami lub bez takowych (oprócz papierów, które wyszły z pod piszącej maszyny), próbki towarów, nie mające w handlu wartości, z wyjątkiem płynów i tłuszczów 2) Waga najwyższa przesyłek pod opaską z drukami i papierami aktowymi pocztą miejską 1 funt, zamiejską 4 funty, z próbkami: wewnątrz kraju 10 lutów.

d) Posyłki.

Listy wartościowe i pieniężne za lut kop. 10
Za granicę . . . . . „ 10
Posyłka monety brzęczącej w workach „ skórzanych od funta (według taksy dla posyłek).

Posyłki wogóle od funta:
Za odległość do 500 wiorst po . . . kop. 5
„ „ od 500—1000 wiorst po „ 10
i tak dalej powiększając opłatę o kop. 10 od funta za każdą dalszą odległość od 1,000 wiorst.
Najmniejsza opłata od posyłki kop. 20.

Uwagi. 1) Listy pieniężne powinny być przedstawione stacyi pocztowej niezapieczętowane, również listów zapieczętowanych razem z pieniędzmi przysyłać nie można; najwyższa waga listów tych wynosił 20 funtów. 2) Posyłki monety w workach, zawierających jedynie monetę, nie mogą ważyć więcej nad funtów 60. 3) Posyłki wogóle wartościowe mogą być podawane zapieczętowane lub nie i nie powinny przewyższać wartości rs. 15,000 przy przedstawieniu otwartem i rs. 500, gdy jest oddana zapieczętowaną; posyłki te do 5-ciu funtów mogą być zapieczętowane w papier, przy wadze wyższej nieodzownie w płótno, lub ceratę; najwyższa waga posyłki pudów 3.

MAGAZYN OBUWIA
Damskiego i Męskiego

Eugeniusza

w WARSZAWIE
ulica Podwal Nr. 16
obok sklepu p. Tuczyzna.

Magazyn i Pracownia
OBUWIA
Damskiego i Męskiego
Wincentego

Skóraczewskiego.

Przyjmuje wszelkie obstalunki i reperacje po cenach przystępnych

ulica Senatorska № 10,
ulica Danielewiczowska № 2,
w WARSZAWIE.

POLECAMY

Pierwszą w Kraju parową fabrykę
MARMOLADEK,

Kakao, Czekolady i Cukrów deserowych

B. Sniegockiego

która wyrabia z najlepszych materiałów i takowe
sprzedaje po Cenach najniższych.

Główny Skład i Ekspedycja:

Krakowskie Przedmieście № 37,

filja: Nowy Świat № 5.

Filja nowo założona w Łodzi: ul. Piotrkowska № 83.

i w LUBLINIE: Hotel Europejski.

e) Opłata asekuracyjna.

od rubla
Od wartości lub sumy do rs. 6° $\frac{1}{2}$ kop.
Od 600—1,000 rs. $\frac{1}{4}$ „
z dopłatą rs. 1 kop. 50 od posyłki.
Od 1,600 z dopłatą rs. 3 k. 50 od posył. $\frac{1}{8}$ „

f) Przesyłki obciążone należnością, czyli
zaliczeniem.

Niezależnie od zwykłej opłaty za przesyłkę,
od zaliczenia opłaca się od rs. 1 — po 2 kop.;
najmniejsza opłata od zaliczenia kop. 10; za-
liczenie nie może przewyższać rs. 200.

Odnoszenie posyłek do domu.

Na żądanie korespondentów przesyłki nie
mające oznaczonej ceny, oraz otaksowane
(z wyjątkiem przesyłek z obciążeniem) mogą
być dostarczane do domów. 1) w Petersburgu
i Moskwie do 15 funtów wagi i do rs. 25
wartości; 2) w miastach gubernialnych, powia-
towych i w miejscowościach mających kantory
pocztowe do 5 funtów wagi i do rs. 10 war-
tości. Za odnoszenie takich przesyłek w Pe-
tersburgu i Moskwie pobiera się po 20 kop.,
a w innych miejscowościach po 10 kop. od
każdej przesyłki. Zapłata może być uiszczona
przez wysyłającego przy oddawaniu przesyłki
z dopiskiem: „za odniesienie do domu zapła-

Wyborową Wodę Kolońską „Ecylja”

odznaczającą się mocą, oraz silnym, pięknym, orzeźwiającym i długotrwałym zapachem.

POLECA SKŁAD GŁÓWNY
przy ulicy Elektoralnej Nr. 43 m. 6,

jak również do nabycia w znaczniejszych sklepach w Warszawie i na Prowincji.

64. Nowy-Swiat 64.

K. O. FIEDLER

64. Nowy-Swiat 64.

W WARSZAWIE.

Fabryka i skład fortepianów i pianin

własnych i zagranicznych firm.

SPRZEDAŻ NA RATY! WYNAJEM!

Przybory do fortepianów.

64. Nowy-Swiat 64.

cono", albo przy odbiorze przesyłki przez adresata. Jeżeli adresat chce, żeby mu przesyłka została dostarczona do domu, powinien zrobić adnotację na awizacji: „proszę dostarczyć do domu”, podpisać swoje nazwisko i wrzucić do skrzynki pocztowej bez marki. Oprócz tego każdy, kto życzy sobie odbierać w domu przesyłki, może złożyć stosowną deklarację na poczcie, przyczem podpis jego winien być poświadczony w porządku przepisany. Przy zachowaniu powyższych przepisów, można otrzymywać w domu i przesyłki pieniężne do wysokości rs. 100.

Przekazy pocztowe.

Od dnia 15 września r. z. wprowadzone zo-

stały na pocztach Królestwa i Cesarstwa przekazy pocztowe i telegraficzne, przyjmowane do wszystkich tych miejscowości, gdzie się znajdują kasy rządowe. Aż do następnego rozporządzenia ministra finansów, przekazy przyjmowane są do wysokości stu rubli. Za każdy przekaz pocztowy, bez względu na wysokość przekazywanej sumy (od 1—100 rubli) opłata wynosi kop. 15, zaś za przekaz telegraficzny oprócz tego należy zapłacić za 20 słów podług taryfy telegraficznej. Przekazy kreśli się na specjalnych blankietach z kuponem do odcięcia, które sprzedaje poczta, przyczem dwa ich rodzaje pozwalają na wystanie adresatowi danej sumy za 15-kopiejkowym zaliczeniem, lub bez takowego. Blankiety

Nagrodzony w Paryżu 1893 r. ZŁOTYM MEDALEM
i na Wszechrosyjskiej Wystawie w Niżnym Nowogrodzie 1896 r.
LISTEM POCHWALNYM.

HURTOWA i DETALICZNA SPRZEDAŻ

Zakaukaskich, Krymskich i Kachetyńskich

naturalnych

❁ **W I N** ❁

P. S. Kazaziana,

W WARSZAWIE,
64. Nowy-Świat 64.

Fabryka wyrobów platerowanych

„BRACIA HENNEBERG”

istniejąca od r. 1856.

Skład w Warszawie:

Krakowskie-Przedmieście róg Trębackiej.

W znaczniejszych miastach Cesarstwa własne
magazyny.

Zwracamy uwagę na: łyżki, widelce, no-
że i t. d. wykonane ze zupełnie
srebrzystego metalu.

FABRYKA GILZ i Kajetów Szkolnych J. BORKIEWICZA

w Warszawie, ulica Chmielna № 44.

Poleca w wielkim wyborze gilzy do papierosów własnego wyrobu, tak sklepane jakoteż mechaniczne z najlepszych oryginalnych bibulek francuzkich, jako to: l-e Houblon, Cartouches, Abadie, Corona, Regalja, Higiena, Renoma.

Przy zakupie należy zwracać uwagę na powyższą markę fabryczną zatwierdzoną przez Depart. Handlu.

SKLEP KWIATÓW

„Flora”

Poleca kosze, bukiety, wieńce, oraz wybór roślin pokojowych.

TRĘBACKA № 9, vis a vis domu W-go Scheiblera.

przekazowe bez stempla nabywać można we wszystkich kantorach pocztowych i pocztowo-telegraficznych po jednej kopiejce za 4 sztuki. Za blankiety ze stemplem opłata jak wyżej, 15 kop. Opłatę pocztową wnosi się markami, telegraficzną gotówką. Na przedniej stronie blankietu przekazowego winno być wyraźnie wypisane „przez pocztę” lub „przez telegraf”. W miejscowościach, gdzie posyłki pieniężne są

odnoszone do domów, suma przekazowa może być adresatowi dostarczona do domu podług prawideł, obowiązujących przy otrzymywaniu w domu posyłek pieniężnych. W razie zagubienia przekazu pocztowego, poczta zwraca wysyłającemu złożoną dla adresata sumę, lub też wysyła, na jego żądanie, duplikat przekazu, bez powtórnej za to opłaty.

P o c z t a.

FABRYKA HYDRAULICZNA R. Weichert a i B. Szemplińskiego

W WARSZAWIE

Nowy-Świat Nr. 26.

KANALIZACYA — WODOCIĄGI

Wanny z natryskami

żądaną temperatury (zimne, ciepłe) przy wskazaniach stałe działającego ciepłomierza

Studnie wiercone (świdrowe) murowane

SONDAŻE

Pompy żelazne — stałe i przenośne

DRENAŻE

Konserwacya egzystujących urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych.

Roboty Mechaniczne. — Reparacye.

Plany — Projekty — Kosztorysy.

SKŁAD RUR ŻELAZNYCH

oraz wszelkich innych artykułów technicznych i przyborów sanitarnych do robót wodociągowo-kanalizacyjnych.

TELEGRAF.

1) Wewnątrz kraju na wszystkie stacje telegrafu państwowego i dróg żelaznych, z wyjątkiem drogi petersbursko-warszawskiej, można pisać depeze w języku polskim, ruskim, francuskim i niemieckim. W Cesarstwie na stacjach i do stacyj pierwszorzędnych tekst depezy może być w językach: ruskim, niemieckim i francuskim, na podrzędnych tylko po rusku. Prócz tego w Warszawie i Petersburgu na głównych stacjach można podawać depeze w języku angielskim. W korespondencji międzynarodowej urzędowym językiem jest francuzki. W korespondencji międzynarodowej używany jest alfabet tylko łaciński.

TAKSA KORESPONDENCYI ZAGRANICZNEJ.

Zasada do obliczania wyrazów.

Do liczby wyrazów wchodzi wyrazy adnotacyi, wyrazy adresu, tekstu i podpisu, z wyjątkiem znaków pisarskich: nawias (—) i cudzysłów „—”, za które płaci się po kop. 5 jak za słowo, a także gdy słowo podkreślone, płaci się za każde podkreślenie po 5 kop. Wyrazy dłuższe nad 15-literowe w korespondencji zagranicznej europejskiej, a 10-literowe w europejskiej liczą się za wyraz; liczby z 5 znaków liczą się za wyraz, z 10— za dwa wyrazy i t. d.

OPLATA ZA DEPEZSZE.

I) Korespondencya wewnętrzna.

Oplata za depeze to składa się: a) ze stałej opłaty za każdą depezę po kop. 15 i b) z opłaty od każdego wyrazu.

1) W granicach Rosyi Europejskiej po kop. 5; 2) od korespondencyi przechodzącej z Rosyi Europejskiej do Azyatyckiej i odwrotnie po kop. 10.

II. Korespondencya międzynarodowa.

Oplata za depeze wysyłane za granicę pobieraną jest tylko od wyrazu i wynosi ze wszystkich stacyj Rosyi Europejskiej do wszystkich stacyj niżej wymienionych państw i krajów od każdego wyrazu:

Austro-Węgry	kop. 11
Belgja	„ 17
Bośnia i Hercegowina	„ 17
Bulgaria	„ 15
Czarnogórze (przez Austrię)	„ 17
Danja (przez Libawę)	„ 15
Francja	„ 15
Gibraltar	„ 15
Grecja łąd Eubea i Poros	„ 23
„ inne wyspy	„ 24
Hiszpanja	„ 21
Holandja	„ 17

Za wyrób kass nagrodzony na wystawach,

a na wystawie w Niznym jedyny z Królestwa.

Egzystuje od lat 20 tu.

ZAKŁAD

ŚLUSARSKO-MECHANICZNY

KASS OGNIOTRWAŁYCH

Franciszka Kópić

Krakowskie-Przedmieście №. 2.

Wyrabia kassy zwyczajne i pancerne. — Urządza skarbcę. — Wykonywa kassy całe szwecowane bez fug, wykute jakby z jednej sztuki, o przywilej na które podano do Departamentu handlu i przemysłu za № 2291. — Kassy Kópicia wytrzymały publiczną próbę, w której Kassa rozgrzana do białości, utrzymaną była w ogniu przez trzy godziny, a zawartość i banknoty nie uległy spaleni, — o czym zaświadczyła Władza za № ¹¹⁰⁰⁰/_{116,346}. Wyrabia maszyny do łańcuchów do lamp. — Maszyny przez siebie uproszczone do haftek, przyjmuje obstalunki na łańcuchy i chaftki. Wyrabia maszyny do giłz do papierosów swojego własnego systemu, tudzież inne maszyny i narzędzia; — przyjmuje reperacye takowych. — Reperacye rowerów. — Wyrabia zamki angielskie i amerykańskie, kłódki wiszące, zatrzaski. Wykonywa okucie domów i pałacy — bramy żelazne — drzwi — okienice, żaluzye i t. p.

Ceny umiarkowane.

ZAKŁAD ŚLUSARSKI

*Hipolita Sabelmana**ulica Twarda Nr. 23, w Warszawie.*

Wykonywa balostardy na schody z kutego żelaza, balkony, nagrobki,
okucie domów, drzwiczek hermetycznych, wentylatorów i duszników,
po cenach możliwie niskich.

Skład materiałów aptecznych

— i —

WÓD MINERALNYCH

W. MIRON DOMAGALSKI

Marszałkowska 59 róg Koszykowej

w WARSZAWIE.

Poleca wszelkie artykuły, w zakres lecznictwa, przemysłu
i potrzeb domowych, wchodzące.

Towar tylko w wyborowym gatunku, wypróbowany
chemicznie.

Ceny wyjątkowo niskie.

Korsyka	kop.	15
Luxemburg	„	17
Malta	„	26
Niemcy i Helgoland	„	11
Norwegja	„	16
Portugalja	„	23
Rumunja	„	8
Serbja	„	15
Szwajcarja	„	17
Turcja	„	26
Wielka Brytanja	„	22
Włochy z Sycylją i Sardinją	„	18

1) Za przesyłkę najbliższą, odchodzącą pocz-
tą na stację telegrafu państwowego, kop. 7.

2) Za depeze z adresem skróconym, lub
umówionym, 10 rs. rocznie.

3) Za telegramy terminowe, wysyłane bez ocze-
kiwania kolei, opłata podwójna według taksy.

4) Za sprawdzenie depezy $\frac{1}{4}$ część taksy
depezy.

5) Za uwiadomienie o wręczeniu, opłata jak
za 10-cio wyrazową depezę.

6) Za przesyłkę dalej—podający płaci do
miejscia pierwszego adresu, resztę dojąca
adresat, a w razie nieodszukania adresata —
podający.

7) Za telegram z kilkoma adresami po kop.
15 za każdą kopię.

8) Za kopię telegramu, odpisaną z akt biura
telegraficznego — 80 kop. marka na podanie
o wydanie takowej, 80 kop. marka na odpo-
wiedź i 15 kop. gotówką za kopię.

Telegraf.

<http://rcin.org.pl>

Telegraf.

9) Za dalszą przesyłkę depeszy: poztą kop.
7, szatafeta wedle taksy pocztowej, za umyśl-
nego posłańca — w każdej miejscowości inna
taksa.
Opłec telegrafu elektrycznego, i tnieje jez-
cze telegraf "Samoforyczny" służący do wy-
mieszczą się wyraz: "semaphore", "sema-
foryczna", Opłata za telegrafy samoforyczne
pozostaje niezmiennie ta sama w wysokości
80 kop. bez względu na ilość wyrazów. Opłata
Telegrafy samoforyczne powinny być pisa-
ne albo w języku tego kraju, w którym się
zasadach ogólnych za przebieg telegrafów.

znajduje przyrząd telegraficzny, albo też zna-
kami (Code commercial universel). W tym
ostalnim wypadku uważane są za telegrafy
aszyrowane.
W nagłówku samoforycznej depeszy za-
mieszczą się wyraz: "semaphore", "sema-
foryczna", Opłata za telegrafy samoforyczne
pozostaje niezmiennie ta sama w wysokości
80 kop. bez względu na ilość wyrazów. Opłata
Telegrafy samoforyczne powinny być pisa-
ne albo w języku tego kraju, w którym się
zasadach ogólnych za przebieg telegrafów.

Ceny możliwie umiarkowane.

Wzgląd na higienę i wygodę.
wybor materiałów zagranicznych i krajowych. Robota dokładna, odznaczająca się do-
brym krojem i gustem rasnow. Wzgląd na higienę i wygodę.
szynie, Mundury, Bluzki z kaptur, także Spodnie, Czapki i Paski. Przyjmują
się zamówienia z powierzonych materiałów. Magazyn zaopatrzony jest w wielki
z materiałów STIEGLITZA, REPPHANA i TORTONA.

Wielki Wybór Ubran

dla UCZNIÓW GIMNAZJUM

Wiele: dla panienek: Sukieneczki, Zakleczki, Ptaszyczki. Dla chłopczyków: Paltociki,
Garnitunki fantazyjne, Garnitury marynarkowe i Paltoty na wiek starszy.

Zaopatrzony w obfity wybór ubiorów dziecinnych na każdy sezon, a miano-
wicie: dla panienek: Sukieneczki, Zakleczki, Ptaszyczki. Dla chłopczyków: Paltociki,
Garnitunki fantazyjne, Garnitury marynarkowe i Paltoty na wiek starszy.

ulica Niegala Nr. 14, przy Ogrodzie.

ST. PRZEZDZIECKIEGO

Kontekcji Dziecinnej

MAGAZYN NOWOŚCI

Polca: Kraty, Bramy, Balkony, Drzwi sełazne i ogniotwarte, Sohody Balustrady, Podjazdy, Konstrukcje
dachowe, Aljany, Wendeny, Markizy sliapowe, Urządzenia stajenne, Złoby, Kosze, Frzegrody, Piliary,
Wieszadła, Kubły, Wenyjalatory, Ogrodzenia do grobów, Drzwi, Krzyże, Kawki, Kroszyny, Schodki, Ky-
randole, Jaranie, Swieczniki, Kandelabry, Lichtarze, Lampy, Wyroby gipsowe, Okucia do drzwi i okien
oraz przyjmuje wszelkie roboty w zakres sliu, wchodzące, podług wianych lub przedstawionych rysunków.

w Warszawie, ulica Wolska 36 46.

R. SZEWCZYKOWSKIEGO

Ornamentacyjnych Żelaznych Kutech

SPECJALNA FABRYKA WYROBÓW

Nagrodzony wieloma medalami i dyplomami zasługi.

KSIĘGARNIA

i Skład Materiałów Piśmiennych

A. RZAŻEWSKIEJ

99. Marszałkowska 99.

w WARSZAWIE.

Dostarcza **Książki** we wszystkich katalogach ogłaszane, jako to:
religijne, do nabożeństwa, ludowe, pedagogiczne, szkolne, oraz
wszelkie nowości.

Przyjmuje **przedpłatę** na czasopisma krajowe i zagraniczne, za-
mówienia na **Nuty**, zajęcia Froebłowskie, przybory Szkolne, rysunkowe
i piśmienne.

Ułatwia zakładanie Czytelni i Bibliotek.

Taż Księgarnia poleca dzieła komisowe i nakła-
dy własne:

CHRZAŚCZEWSKA JADWIGA, „Gwiazda spadająca“. Powieść fantastyczna dla młodzieży (pokrewna „Wal- kowi“) z licznymi ilustracyami oryginalnymi.	Cena kartonow.	Rs. 1.—
	w ozdobnej oprawie	„ 1.50
MORZYCKA F., „Wielki charakter, czyli życie Beniamina Franklina“. Książka dla młodzieży i starszych		„— 25
ŁAGOWSKI F., „O znakach pisarskich“		„— 50
SZYLLER FR., „Dziewica Orleańska“. Przekł. <i>Odyńca</i>		„— 25
	w ozdobn. oprawie	„— 60
UMIŃSKI WŁ., „Co człowiek zawdzięcza zwierzętom“		„— 10
UMIŃSKI WŁ., „Zwierzęta ginące i zaginione“		„— 10

Nakładem tejże Księgarni wkrótce wyjdą z druku:

„ŻYWOT BELDONKA“, powieść ludowa, przez *Ad. Dygasińskiego*.
„BURZA“, powieść historyczna dla młodzieży, osnuta na tle dziejów
wojen kozackich, przez *Jadwigę-Tereseę*.

S K Ł A D

Przedmiotów Gospodarstwa
D O M O W E G O
Karola Lechowskiego

Elektoralna 22, róg Solnej.

Poleca wszelkie przedmioty w zakres gospodarstwa domo-
wego wchodzące z najlepszych fabryk,

PO CENACH MOŻLIWIE UMIARKOWANYCH.

➔ Sprzedaż na raty i za gotówkę. ➔

DROGI ŻELAZNE.

Przepisy ogólne.

Każda droga żelazna obowiązana jest przewozić pasażerów i ładunek: *odmówić przewozu* może tylko w takim razie: 1) jeżeli ładunek został wstrzymany przez władzę wyższą; 2) jeżeli ładunek nie może być przewieziony z jakiegokolwiek przyczyny, wywołanej przez siły przyrody; 3) jeżeli usprawiedliwi się brakiem miejsca lub ilości wagonów; 4) jeżeli pasażerowie zachowują się i wyglądają nieprzyzwoicie, lub też są chorzy na jakąkolwiek słabość, mogącą być niebezpieczną dla współtowarzyszów podróży.

Za wykroczenia przeciwko przepisom Zarządu drogi żelaznej, agentów lub też służby, odpowiada droga, przyczem zabrania się jej komunikować z innymi drogami żel. w tym celu, ażeby pomagać jej w uwolnieniu od odpowiedzialności.

Każdy *wypadek* na drodze żelaznej winien być stwierdzony protokulem, spisany przez żandarmeryę, lub zawiadowcę stacji.

Dzieci do lat 5-u podróżują bezpłatnie, mające zaś więcej lat, płacą połowę taksy biletu.

Nikt nie ma prawa podróżować bez biletu, w przeciwnym razie płaci podwójną opła-

tę od stacji, na której nastąpiła kontrola. Jeżeli pasażer odmawia zapłaty, w takim razie zmuszony jest opuścić wagon. Wydaleniu z wagonu podlegają także pasażerowie, naruszający ustawy dróg żelaznych, zachowujący się niemoralnie.

Bagaż ręczny przewozi się bezpłatnie. Materiałów wybuchowych nie wolno przewozić. Jeden pud bagażu w wagonie towarowym przy każdym bilecie można przewozić bezpłatnie, przy dziecinym—20 funt. Bagaż nieodebrany pozostaje na stacji 14 dni, po czem ogłasza się o nim, i jeżeli nie zostanie odebrany w przeciągu 4-ch miesięcy, zostaje zlicytowany; pieniądze z takiej licytacji, jeżeli nie są odebrane w przeciągu roku, przelewają się do kasy drogi żelaznej.

Przy wysyłaniu ładunku, wysyłający powinien wyraźnie oznaczyć, jaki wysyła towar, ile go cen, gdzie i do kogo wysyła i sam odpowiada za wszystkie te szczegóły.

Wysyłający ładunek obowiązany jest zwrócić drodze żelaznej wszystkie nieobliczone lub niedoliczone koszty, droga zaś zwraca poszkodowanemu superaty.

Za zaliczeniem (nahnahme) można wysyłać każdy towar. Droga obowiązana jest po otrzymaniu zaliczenia od odbiorcy ładunku

Zatw. przez Urz. Lek. m. Warszawy za № 4248.

EKSTRAKT ORZECHOWY

do farbowania siwych włosów, wynalazku

Juliana Józefowicza.

Jestto najlepsza roślinna farba, którą można w przeciągu 10-ciu minut ufarbować posiwiąte włosy na kolor czarny, brunatny, szatyn i blond. Flakony po rs. 1 kop. 35, i rs. 2. Flakoniki próbne po sześć w pudełku, najlepsze do wąsów po 50 kop. sztuka.

Dostać można: w Petersburgu w Gościńnym Dworze u Koszki i Uszakowa, w Moskwie u Köhlera i Ko. Skład Apteczny i u Andrejewa fryzjera na Petrowkie, w Kijowie u Żeligowskiego Skład Apteczny, w Odessie u Auderskiego na Ryszelskiej, w Łodzi u Lisickiej, w Kielcach u Wierzbickiego i Ski, w Radomiu u Skrzyńskiego, w Lublinie u Kuleschy, we Włocławku u Wollmana, oraz w wielu Składach Aptecznych i u fryzjerów.

**Główny Skład w Perfumeryi J. JÓZEFOWICZ,
Nowo-Senatorska 2. Warszawa.**

4 Medale **4**
przez
3 lata **3**

z różnych Wystaw
za dobrze i elegancko wykonane

Plakaty do Reklam

otrzymał

I. HIRSZOWICZ

w Warszawie, ELEKTORALNA 21.

PRACOWNIA

Wypychania Ptaków i Zwierząt
Piotra Łuczaka

Warszawa, Krakow. Przedm. № 18.

Pracownia wykonywa nadto po cenach tańszych od dotąd praktykowanych, uniemocniliwając wszelką konkurencję: **Dywany** niedźwiedzie, wilcze, borsucze, lisie i t. p. **Oprawę** z rogów, jelenich, żosich, sarnich i t. p. **Mebli** z rogów. **Ramy** do obrazów, **Kandelabry**, **świeczniki**, **lichtarze**, **zyrandole** itp. przedmioty do dekoracyi gabinetów.

Uwaga. Czerwony Sztył od ulicy.

w przeciągu trzech dni przesłać należną sumę wysyłającemu. Ładunek wydaje się okaziełowi frachtu. Termin, podczas którego ładunek może pozostawać w magazynie kolejowym bez odebrania, wynosi 30 dni. Po tym czasie ogłasza się 3 razy o nieodebraniu towaru i zawiadania o tem wysyłającego. Jeżeli pomimo towar pozostaje nieodebrany, to sprzedaje się go przez licytację i zwyżkę w ciągu roku może interesowany otrzymać.

Za zgubę lub uszkodzenie bagażu droga żelazna wypłaca pasażerom I-ej klasy po rs. 3 za funt, II-ej klasy po rs. 2 za funt, III-ej klasy po rs. 1, jeżeli bagaż nie był oszacowany na pewną sumę, w przeciwnym zaś razie droga żelazna wypłaca sumę szacunkową.

Pociągi nadzwyczajne mogą być wynajmowane za zgodą Zarządu dróg z opłatą po rs. 1 kop. 50 za wiorstę i 25% opłaty na rzecz skarbu.

Wagony salonowe i dla chorych. Za takie wagony pobiera się opłatę najmniej za 12 biletów klasy I-ej na jeden wagon. Za wagon wynajęty zatrzymany przez cały czas podróży zagranicą opłaca się po rs. 3 od wagonu na dobę. Za wagon towarowy lub brankart, do którego mogą być wstawione łózko i inne utensylia dla chorego, pobiera się opłata za 6 biletów klasy I-ej, za którymi mogą jechać wraz z chorym dwie osoby; każda następna osoba winna posiadać bilet klasy III.

Ciała zmarłych. Za wynajęcie wagonu

Egzystuje od 1864 r. Nagrodzony Medalami.

GŁÓWNY SKŁAD NACZYŃ i PRZYBORÓW

Aptecznych, Chemicznych i Doktorskich

F. CHWASTKIEWICZA

Warszawa, Senatorska 24, w podwórzu.

Wielki wybór, ceny niskie.

Cenniki ilustrowane na żądanie gratis i franco.

Zakład Introligatorski

Stanisławy KOSIAKIEWICZOWEJ

w Warszawie,

Złota №. 7—9.

Wⁿⁱ Panowie i W^{ne} Panie

Najtaniej, elegancko i dobrze ubierać się mogą w nowo-otworzonym

ZAKŁADZIE KRAWIECKIM

Marszałkowska Nr. 79 (parter)

u M. Mroczkowskiego.

Egzystujący od 25 lat

Specjalny Magazyn Bielizny Męskiej

S. ZDĄŃOWSKIEGO

Podwale Nr. 7, w Warszawie.

Poleca zawsze na składzie wielki wybór własnego wyrobu gotowej bielizny męskiej, oraz krawatów, spinek, szelek, wyrobów trykotowych i t. p. z najpierwszych krajowych i zagranicznych fabryk.

Przyjmuje wszelkie obstalunki.

pod przewóz ciał zmarłych pobiera się opłata za frachtem pociesnym po 40 kop. od wagonu i wiorsty, za frachtem zwyczajnym po 20 kop. niezależnie od ilości trumien.

Przepisy o przewozie trumien ze zwłokami.

§ 1. Trumny ze zwłokami mogą być przewożone jedynie z przewodnikami zaopatrzone mi w odpowiednie świadectwo o dozwolenie na przewóz, które obowiązani są oddać agentom stacyi wysyłającej i ma być zwrócone odbierającemu trumnę. § 2. Opłata za przewóz winna być uiszczoną przy wystaniu. § 3. Przewodnik winien wykupić bilet pasażerski. Jeżeli żyćzy sobie może zająć miej-

scę w tym samym wagonie, w którym wstawioną będzie trumna. § 4. O wysłaniu trumny zawiadamia się stację główną na trzy godziny przed odejściem danego pociągu, a stacje pośrednie na 6 godzin; trumna zaś winna być przywieziona na stację na 2 godziny przed odejściem pociągu. § 5. Po przybyciu na stację przeznaczenia trumna winna być odebrana przez przewodnika lub osobę wymienioną w pozwoleniu, w ciągu 6 godzin po przybyciu pociągu, po upływie tego czasu trumna powinna być oddana policyi miejscowej.

Przewóz zwierząt i towarów odbywa się na zasadzie taryf odnośnych, ogłaszanych, w których wskazane są opłaty dodatkowe w wysokości wskazanej przez specjalne prze-

Drugi żelazne.

<http://rcin.org.pl>

Dom Agenturowo - Komissowy

F. SOKOŁOWSKI

Warszawa, ul. hr. Berga 3.

JENERALNE REPREZENTACJE:

fabryki śrutu i wyrobów ołowianych

W-go Malinowskiego w Sosnowicach

fabryki farb drukarskich i litograficznych

W-yh Kast & Ehinger w Sztutgardzie

wyrobów Tow. GRAFIT w Warszawie.

JANUSZ MALINOWSKI

Fabryka Śrutu i Minium.

Skład Ołowiu i wyrobów Ołowianych

w SIELCU,

st. dr. żel. W-W. SOSNOWIEC.

REPREZENTACJA w WARSZAWIE:

F. SOKOŁOWSKI, Berga Nr. 3.

Dla P. P. Handlujących.

A. ZBIKOWSKI**Fabryka Wyrobów Dziaonych**

w WARSZAWIE,

ulica Bagatela Nr. 8.

SPECJALNOŚĆ: Artykuły wełniane sportowe, Koszulki cyklistowskie, wioślarskie do Lawn-Tennis. Pończochy, Kamasze i Skarpetki wzorzyste angielskie. Kaftany, Kamizelki z jedwabnemi rękawami, Eskimosy, Kalesony, Spodnie, Czapki męskie do polowania, Pulsetki, Kaptury myśliwskie, Kolanka przeciw reumatyczne, Nadbrzuszniki, Pończochy, Skarpetki i rękawiczki bez szwu. Bluzki (Golf-Jersey), Halki, Kaftaniki i Kalesony damskie, Kapturki, Pelerynki, Szale, Figaro, Serdaczki, Kamasze damskie i dziecinne, Combinations, Ubranka dziecinne, Czapeczki, Buciki i t p

Wybór gatunków, fasonów i kolorów.**Towary pierwszej dobroci.****Co sezon nowe modele.**

pisy, a od ekspedyowanych za frachtem pośpiesznym, nadto opłacony być winien podatek skarbowy w stosunku 25% opłaty przewozowej.

Taryfa strefowa.

Wedle obecnie obowiązującej taryfy, za przewóz pasażerów i ich bagaży, łącznie opłata z państwowym podatkiem wynosi:

- a) Licząc od 1 do 160 wiorst wyłącznie po 1,4315 kop. za każdą wiorstę.
- b) Od 160 do 300 wiorst łącznie dodaje się do opłaty za 160 wiorst, czyli do 2 rs. 30 kop., po 0,9 kop. za każdą wiorstę.

Poczynając od 301 wiorst i wyżej, liczy się opłata nie za wiorsty, lecz za strefy, i tak:

wiorst	wiorst
Od 301 do 500 łącznie stref 8 po 25 każda	
„ 501 „ 700 „ „ 7 „ 30 „	
„ 701 „ 990 „ „ 9 „ 35 „	
„ 991 „ 1510 „ „ 13 „ 40 „	
„ 1511 „ każda strefa po 50 wiorst	

Opłata za 1 a strefę od 301 do 325 wiorst łącznie wynosi po 24 kop. Przejechanie chociażby jednej wiorsty z następnej strefy liczy się za całość strefy.

- 2) Dla pasażerów II-ej klasy opłata wynosi półtora raza drożej niż w klasie III-ej.
- 3) Dla pasażerów I-ej klasy opłata wynosi dwa i pół raza drożej niż w klasie III ej.

Drogi żelazne.

<http://rcin.org.pl>

Warszawska Fabryka Wyrobów Metalowych
A^{DOLFA} ZAWISTOWSKIEGO

w Warszawie, Leszno Nr. 88.

Wyrabia lampy żarowe naftowe (bez knota) o sile 200 świec, latarnie palące się bez szkielek i knota do oświetlenia ulic, podwórz, dworców kolejowych i t. p. — Kuchenki naftowe bez knota i pompki.

Cenniki ilustrowane wysyłają się na żądanie.

ZAKŁAD OGRODNICZY

SIOSTR RUTOWSKICH

Krakowskie-Przedmieście Nr. 1,
 obok kościoła Sw. Krzyża.

Bukiety, wieńce, wiązanki z kwiatów świeżych, wieńce metalowe, bukiety Makarta.

Ceny niskie.

SKŁAD WIN

Wódek, Likierów, Koniaków

KRAJOWYCH i ZAGRANICZNYCH

Cukru, Herbaty

i *Towarów Kolonialnych*

ANTONIEGO DŁUGOKĘCKIEGO

78 Marszałkowska 78

między Wspólną i Hożą

w Warszawie.

K U Ś M I E R Z

Majster Cechowy.

POLECA: **FUTRA I WIERZCHY**

Karol T. Rother Syn

Krakowskie-Przedmieście Nr. 83,

2-gie piętro, wprost nowego Zjazdu.

Przyjmuje futra na letnie przechowanie.

Pasażerowie klasy IV-ej opłacają połowę należności tej, jaką płać pasażerowie klasy III-ej.

4) Dzieci do lat 5 nie opłacają żadnego biletu, od 5 do 10 lat, płać czwartą część kosztu biletu dla dorosłych.

Bagaż.

Na odległość 1 do 300 wiorst po 0,575 kop. za każdą wiorstę i za każde 10 f. (zasada liczenia tylko na dziesiątki, t. j. 10, 11 za 20, 24 za 30 i t. p.).

Poczynając od 301 do 325 włącznie opłata za 10 funtów bagażu wynosi 17,25 k., t. j. tyle, ile przypada za przestrzeń od 1 do 300 wiorst.

Za przestrzeń po za 325 wiorst 1,5 kop. za każdą strefę.

Ilość i rozległość stref dla bagażu też sama, ce i dla pasażerów. Strefa niepełna oblicza się za pełną.

Sformowane na zasadzie powyższych danych i poniżej pomieszczone tablice poboru opłat za przewóz pasażerów i bagażu, stosowane są do wszystkich pociągów osobowych, z wyjątkiem kurierskich, na kolei warszawsko-wiedeńskiej i mikołajewskiej, gdyż tym kolejom służy przywilej pobierania dodatkowej płacy za takie pociągi.

Zasady, wedle których obliczona jest należność przewozowa od pasażerów i bagażu, zastosowane zostały tak w komunikacji miejsco-

1872

1882

TOWARZYSTWO AKCYJNE

*Zakładów Bawełnianych***KAROLA SCHEIBLERA****W ŁODZI.**

Zakłady towarzystwa obejmują 3 przedsiębiorstwa bawełniane, 3 tkalnie wyrobów bawełnianych, bielnię, drukarnie barchanów i wykończalnię—i wyrabiają:

przędzę wątkową od N-ru 4—60,

„ półosnowną od N-ru 16—40,

„ osnowną od N-ru 6—40,

„ dwojoną (double) od N-ru 8/4—60,30,

oraz tkaniny bawełniane w stanie surowym, bielonym, farbowanym i drukowanym, a mianowicie: perkal do druku, perkal bielony, karton, kośniak (kreas), różne tkaniny podszewkowe, nankin, barchany proste, ryp-sowe i drukowane, kort bawełniany (drukowany), a także dymkę, pikę i różne tkaniny drobnowzorzyste.

Składy Główne:

w ŁODZI, ulica Zawadzka Nr. 278,

dom SS-rów K. Scheiblera;

w WARSZAWIE, ulica Trębacka Nr. 4.

Moskwa 1882.

FABRYKA MASZYN

Niżn. Nowg. 1896.

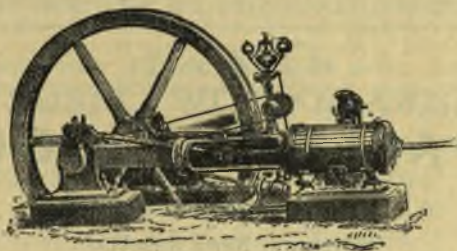
ODLEWNIA i KOTLARNIA

AUGUST REPPHAN

dawniej SCHOLTZE, REPPHAN i S-ka,

w Warszawie, ul. Waleców, № 28.

Poleca lokomobile, pompy parowe, aparaty do cukrowni najnowszych systemów. Aparaty i przyrządy do browarów, gorzelni, tartaków, młynów i t. p.

Maszyny specjalne do kopalń i zakładów metalurgicznych. Koła wodne, turbiny, transmisye do pasów i t. p. Kotły parowe; dachy i mosty żelazne, wodociągi i zbiorniki żelazne: do wody, melasu, nafty, okowity i t. p. Rury stojąco lane, maszyny parowe różnej siły i systemów; specjalność: maszyny parowe precyzyjne do 600 koni siły i maszyny do światła elektrycznego.

A G E N T U R Y:

MOSKWA: F. Loos. — KIJÓW: *Prorieznaja* Nr. 15.

Zakład Wyrobów Bronzowych **W. RÓŻYCKIEGO**

Marszałkowska 145, w Warszawie.

Wykonywa wszelkie roboty w zakres bronzownictwa wchodzące,
oraz biusta znakom. ludzi.

 UWAGA. Gotowe biuściki Jubilata Adama Mickiewicza skopjowane.

L. SZEPSKI

Magazyn Ubiorów Męzkich

WARSZAWA,

Nowy-Świat № 19, wprost Smolnej.

Specjalny Zakład Stolarsko-Modelowy

ALEKSANDRA MÜLLER

Warszawa,

ulica SIENNA Nr. 30.

Wykonywa MODELE do wszelkich
ODLEWÓW podług rysunków lub też
nadesłanych okazów.

SKŁAD
PŁÓTNA, HAFTÓW I BIELIZNY
W. KNAFLEWSKIEGO i S^{ki}

dawniej

A. W. WILCZEWSKIEGO,

Warszawa, Nowy Świat 57.

Gotowa bielizna własnego wyrobu.

CENY NAJNIŻSZE.

Egzystuje od roku 1862.

wej, jako też i w bezpośredniej, przez wszystkie koleje, połączone ze sobą torem kolejowym, bez względu na to, czy są one wązko, czy szeroko-torowe.

Wyjątek od tego przepisu przysługuje kolejom podjazdowym.

Każda stacya obowiązana jest wydawać bilety i wysyłać bagaże na całą przestrzeń, jaką pasażer odbyć zamierza, bądź w kierunku największym, bądź w okólnym i dlatego to każda kasa stacyjna zaopatrzona jest w następujące bilety:

a) *miejscowej* komunikacji od i do każdej stacyi swojej kolei, i

b) *bezpośredniej* komunikacji od każdej stacyi swojej kolei, do każdej stacyi obcej kolei.

Celem ograniczenia ogólnej ilości biletów, jakie każda stacya na każdej kolei żelaznej winna posiadać, ustanowione zostały następujące przepisy:

1) Dla komunikacji z takimi stacyami, do których dana stacya danej kolei wielu i częściej wysyła pasażerów, bez względu jaka przestrzeń dzieli ją od stacyi przeznaczenia, każda z takich stacyi obowiązana jest posiadać gotowe bilety drukowane z nazwiskiem stacyi i ceną.

2) Dla komunikacji ze stacyami położonemi w obrębie do 300 wiorst od stacyi wysyłającej każda z takich stacyj obowiązana posiadać bilety, na których pozwala się wymienić do 15-tu stacyj, z wylczeniem opłaty przewo-

Egz. od 1866 roku.

DRUKARNIA

i Skład Papieru

oraz

wszelkich przyborów Szkolnych

M. KUPFERSTEINA

ul. PODWALE 22, wprost Cyrkułu.

FABRYKA
TKANIN METALOWYCH
i Wszelkich Wyrobów Drucianych
WILHELMA BOERNER

Warszawa, ul. Elektoralna No 732 (19) wprost Szpitala Ś-go Ducha
Wykonywa wszelkie wyroby z drutu, jako to:
Suszarnie do słoju, Siatki mosiężne i żelazne dla różnych fabryk. Arfy do żwiru i węgla, różne sita do konieczyzny. Iskrochrony na kominy, ogrodzenia do klombów i ogrodów, materace druciane, manekiny, klatki i różne galanteryjne przedmioty. — Szpilki, haftki, sztyfty i t. p.

Cztery Medale z różnych Wystaw.

DYPLOM
UZNAŃIA.
Wystawa
Hygieniczna
w Warszawie
1887 r.

FABRYKA

Wyrobów Stalowych Ostrych

DYPLOM
UZNAŃIA.
Wystawa
Hygieniczna
w Warszawie
1887 r.

Karola Kalinowskiego

DAWNIEJ

JÓZEFA PRZEWOSKIEGO

w Warszawie, ul. Marszałkowska № 13.

Poleca swe własne wyroby z prawdziwej Angielskiej stali, jako to: noże stołowe, deserowe, kuchenne, tasaki, brzytwy, scyzoryki, nożyczki do płótna, haftu, krawiectwa, rękawicznictwa i t. p. Przyrządy ogrodnicze, noże do różnych maszyn, wykonywają się podług potrzeb, lub też konstrukcyj maszyn i t. p.

Przyjmuje się reperacja i wszelkie obstalunki tak w składzie przy ulicy

Rymarskiej Nr. 20, róg Tomackiego, jak i w Fabryce: Marszałkowska 13.

M E D A L E:

1. Wystawa Przemysłowa z 1885 roku w Warszawie.
2. „ „ Ogrodnicza z 1885 roku „
3. Muzeum Przemysłu z 1886/7 roku „
4. „ „ z 1888 roku „
5. Dyplom uznania na Wystawie Hygienicznej w Warszawie 1887 r.

wedł do każdej stacyi, na bilecie wymienionej. Koleje żelazne mogą też posiadać gotowe bilety w ohřebie po za 300-wiorstowym.

3) Dla komunikacyi ze stacyami kolei żelaznych, po za sąsiadującami leżących, każda kasa stacyjna obowiązana jest posiadać bilety strefowe ze wskazaniem odległości i strefy, do której można dojechać za danym biletem, oraz koszta przejazdu. Stacyę przeznaczenia, oraz kierunek podróży, kasyer wypisuje przy sprzedaży biletu

4) Koleje żelazne mogą zaopatrzyć kasy stacyjne w bilety miejscowej komunikacyi, wedle formy strefowej, wskazanej w punkcie 3-cim: bilety jednak takie dla odróżnienia są odmiennego koloru.

Dla przejazdu pasażerów do miejscowości spacerowych i letnich istnieją oddzielne bilety pod nazwą „sezonowych, abonamentowych i powrotnych“.

Ważność biletu obowiązuje na równi w miejscowej, jak i w bezpośredniej komunikacyi, zależnie od odległości, a mianowicie:

Od 1 do 200 wiorst w ciągu jednej doby, od 201 do 500 wiorst przez dwie doby, od 501 do 800 w. przez trzy doby, od 801 do 1,000 w. przez cztery doby, od 1,001 do 1,500 przez pięć dób, od 1,501 do 1,900 przez sześć dób, od 1,901 do 2,300 przez siedem dób.

Na każde więc 400 wiorst podróży dolicza się jedną dobę, lecz odległość 26 wiorst lub mniej nie wpływa na powiększenie terminu

S K Ł A D
M A T E R Y A Ł Ó W A P T E C Z N Y C H I F A R B

J. Alfreda Cieślckiego

Złota 36, w Warszawie.

Poleca Szanownej Publiczności wszelkie artykuły w zakres swego interesu wchodzące, jako to: Oliwę Nicejską, do palenia i do maszyn.
Massy do podióg, farby i lakiery, octy, Perfumy, Woda Kolońska i t. p. artykuły.

Ceny niskie.

K A L O S Z E.

Ceny niskie.

P A R A S O L E.

Magazyn Bielizny
MĘZKIEJ i D A M S K I E J
R. Malicki
Warszawa, ul. Chmielna №. 20.

~~~~~

Posiada na składzie:
ręczniki, prześcieradła, poszewki, wyroby skórzane, szelki,
perfumy, mydła i t. p. Wielki wybór krawatów.
Przyjmuje obstalunki na bieliznę.

ważności biletu. Dzień wydania biletu nie liczy się.

Obliczony na zasadzie powyższego, termin ważności biletu, winien być oznaczony na bilecie, a na bilecie odcinającym posiadającym 15 stacyi naznaczenia, winien być oznaczony termin odpowiadający ostatniej stacyi wskazanej na bilecie.

Ważność biletu pasażerskiego lub książeczki kuponowej, obowiązuje od północy następującej po dniu wykupienia biletu, i upływu o północy rozpoczynającej dobę wydrukowaną na bilecie lub książeczce kuponowej. W razie jeżeli pasażer przetrzyma termin oznaczony czy w bilecie czy też w książeczce kuponowej, obowiązany na dalszy przejazd wykupić nowy bilet, gdyż poprzedni uważa się za nieważny.

W okresie ważności biletów, czy pojedynczych, czy odcinanych, pasażerowi przysługuje prawo, tak w miejscowej jak bezpośredniej komunikacji, zatrzymywać się na każdej sta-

cyi, gdzie tylko pociąg zatrzymuje się, z zastosowaniem się jednakże do następujących przepisów:

Przy zatrzymaniu się na jakiej bądź stacyi, pasażer obowiązany jest zameldować o tem i przedstawić bilet zawiadowcy stacyi, zaraz po przybyciu pociągu.

Na odwrotnej stronie biletu zawiadowca stacyi przykłada stempel „przystanek stacyi N. N.” (nazwa stacyi) i bilet zwraca pasażerowi.

Pasażer ndający się dalej, również obowiązany zwrócić się do zawiadowcy stacyi i powtórnie uzyskać adnotację, zawierającą nazwę stacyi, dzień i miesiąc wyjazdu pasażera, oraz numer pociągu.

Zależnie od wydanego pasażerowi biletu ze stacyi wyjazdu do stacyi przyjazdu, winien być przyjęty багаż pasażera, bez wszelkiego udziału z jego strony, przy ekspedowaniu багаżu z jednej drogi żelaznej na drugą.

Jeżeli pasażer ma zamiar zatrzymać się

Dom Bankowy WŁ. BARCIKOWSKI

w WARSZAWIE,

122. Marszałkowska 122.

*Złatwia wszelkie interesa w zakres operacji bankowych
wchodzące.*

KANTOR PRZEWOZOWY „WISŁA“

w Warszawie, ulica Dzielna № 35. — Telefonu № 714.

Podjekuje się wszelkiego rodzaju przewozów, tak w mieście jak i po za miasto, na specjalnych wozach resorowych. Uskutecznia ekspedycje na kolejach, oraz odbiór z tychże. Specjalnością zakładu jest przewóz ciężarów dla Fabryk i Domów Handlowych, zapewniając rychłą obsługę — po cenach umiarkowanych.

HOTEL RZYMSKI

ulica Nowo-Senatorska № 634, № 1.

Kąpiele w Hotelu

Restauracya

PIERWSZORZĘDNA.

TADEUSZ KOWALSKI i A. TRYLSKI

W WARSZAWIE,

№ 4, Miodowa № 4.

WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ:

ŻNIWIAREK I KOSIAREK

WALTERA A. WOOD'A, w Ameryce, Hoosickfalls N. Y.

Grabi Konnych Amerykańskich „TIGER”

z fabryki J. W. STODDARD et Co w Dayton.

MŁOCARŃ SZTYFTOWYCH STAŁYCH I PRZEWOŹNYCH,

z fabryki CLAYTON i SCHUTTLEWORTH w Wiedniu.

MŁOCARŃ PAROWYCH I LOKOMOBIL,

z fabryki RUSTON, PROCTOR & Co, w LINCOLN,

PŁUGÓW i SIEWNIKÓW

z fabryki RUDOLFA SACK w Plagwitz pod Lipskiem,

oraz

SKŁAD WSZELKICH

Maszyn i Narzędzi Rolniczych

z renomowanych pierwszorzędnych fabryk.

NASIONA PASTEWNE.

*Cenniki i szczegółowe opisy przesyła się na
żądanie franco.*

Nagrodzona medalami:
Medal Srebrny Wyst. Przem. Roln. 1885 roku.

Telefonu № 457.

Medal Srebrny Muzeum Przemysłu 1889 roku.
Medal Złoty Wyst. Metal. 1895 roku.
Adres Telegraficzny: "Gwiżdżiński Warszawa".

Pierwsza i największa
FABRYKA ARMATUR i ODLEWÓW
T. GWIŹDZIŃSKIEGO i S-ki,

egzystuje od 1879 r. i nagrodz. srebrnymi
i złotym medalem

w Warszawie, ulica Koszykowa Nr. 27.

SPECYALNOŚĆ: krany i wentyle rozmaitej konstrukcyi i wielkości do pary i wody. Krany kontrolne trzydrogowe do manometrów. Krany wodowskazowe, spirytusowskazowe i sokowskazowe. Rozmaite oliwiarki. Swistawki parowe. Pompy zasilające kotły parowe. Pompki piwniczne wyrzucające wodę z piwnice tylko za pomocą strumienia wody wodociągowej. Wyloty do polewania ulic i ogrodów. Pływaki rozmaite. Łączniki do wody i rur. Ogrzewacze do rozmaitych płynów za pomocą pary bez żadnego szumu i hałasu. Odlewy z fosforbronzu, rotgussu, mosiądzu, cynku, cyny, ołowiu, żelaza; białe metale do wylewania paunwi i rozmaite ligatury.

w drodze i zabrać swój bagaż na stacyi pośredniej, obowiązany o tem zameldować nadkonduktorowi przed przybyciem pociągu do stacyi gdzie bagaż żąda odebrać, po przybyciu zaś pociągu na tę stacyę i zaraz po zatrzymaniu się takowego, obowiązany jest zameldować zawiadowcy stacyi. Bagaż pasażera, który niedopełni wskazanych formalności, a sam jednak pozostaje na stacyi, wysyła się dalej do stacyi naznaczenia.

Jeżeli pasażer odbiera wszystkie bagaże, to w zamian oddaje kwit bagażowy, jeżeli zaś odbiera pewną część, to jest parę lub kilka sztuk bagażu, to na kwiecie należy odnotować ilość i wagę zabranego bagażu.

Wydawanie bagażu może mieć miejsce na

tych stacyach, gdzie pociąg zatrzymuje się dłużej nad dwie minuty.

Poniżej podajemy tabelę do obliczeń cen jazdy i kosztu przewozu 10 f. bagażu. Aczkolwiek za każdą wiorstę przejechaną, opłata jest inna, dla braku jednak miejsca, podajemy tu ceny co 10 wiorst i tak:

w.	I	II	III	za 10 f w.	I	II	III	za 10 f
				k o p i	e j k i			
1	06	23	14	9 0,33	60	215	129	86 3,44
10	38	23	15	0,58	70	253	152	101 4,03
20	73	41	29	1,15	80	288	173	115 4,60
30	110	66	44	2,77	90	325	195	130 5,18
40	145	87	85	2,30	100	360	216	144 5,75
50	180	108	72	2,88	110	398	239	159 6,33

Drogi żelazne.

MAGAZYN FUTER i Konfekcyi

!SPECYALNOŚĆ!

Wierzchy do Futer Damskich i Męzkich

Jakóba Pawełek

w WARSZAWIE

ulica Czysta №. 6.

Bracia GEISLER

w WARSZAWIE,

Okopowa (wprost Leszna) № 5068.

Telefonu № 198.

Odlewnia Żelaza i Fabryka Maszyn.

Odlewy żelazne wszelkiego rodzaju. — Maszyny narzędziowe (tokarnie, wiertarnie, heblarnie etc.). — Maszyny i Młoty parowe. — Turbiny. — Transmisye. — Młyny. — Olejarnie. — Krochmalnie. — Fabryki tektur i masy drzewnej. — Tartaki.

w.	I	II	III	za 10 f.	w.	I	II	III	za 10 f.
120	433	260	173	6,90	220	710	426	284	12,65
130	468	281	187	7,48	230	733	440	293	13,23
140	503	322	201	8,60	240	755	453	302	13,80
150	540	324	216	8,63	250	778	467	311	14,34
160	575	345	230	9,20	260	800	480	320	14,95
170	588	359	239	9,73	270	823	494	329	15,53
180	610	372	248	10,35	280	845	507	338	16,10
190	643	288	257	10,93	290	868	521	347	16,68
200	665	399	266	11,50	295	880	528	352	17,96
210	688	413	275	12,08	300	890	534	356	17,25

Niżej podajemy drugą tabelkę opłaty za przejazd od 301 wiorstowy, na zasadzie której, znając odległość danej miejscowości od Warszawy, należy w odpowiedniej tabliczce znaleźć koszt przejazdu za przestrzeń wiadomą. Dajmy na to z Warszawy do Mińska 505 wiorst, przeto w tabliczce poniższej, w rubryce „wiorsty“ szukać należy 505, a znajduje się koszt biletu I, II i III klasy, oraz koszt przewozu 10 funtów bagażu, a mianowicie: od

Strefa	Od 301 w. do	I	II	III	10 f.
1	325	950	570	380	17,25
2	350	1000	600	400	18,75
3	375	1050	630	420	20,25
4	400	1100	660	440	21,75
5	425	1150	690	460	23,25
6	450	1200	720	480	24,75
7	475	1250	750	500	26,25
8	500	1300	780	520	27,75
9	530	1350	810	540	29,25
10	560	1400	840	560	30,75
11	590	1450	870	580	32,25
12	620	1500	900	600	33,75
13	650	1550	930	620	35,25

Odrogi żelazne.

<http://rcin.org.pl>

DENTYSTA
Herman Jacobsen

w WARSZAWIE,

Nr. 7, Solna Nr. 7.

Przyjmuje od godz. 10-ej rano do 6-ej po południu.

Jan Pałka & Co

w Warszawie, Tłomackie № 13.

**Nowo otworzony skład poleca po cenach bardzo przystępnych
 następujące przedmioty:**

Manometry, wodowskazy, krany probiercze, wentyle, oliwiarki, pompy różnego rodzaju, wyroby gumowe techniczne i chirurgiczne, asbestowe, szmerglowe i t. p.

Rury żelazne do gazu, wody i pary, kotłowe, lane do wodociągów i zlewów cynowe ołowiane, zlewy, krany wodociągowe, przybory do gazu, libelle, całówki i miary taśmowe, młynki do tarcia farby, worki do piwa, szczotki druciane do rur, węże parciane, kluby gazowe, klucze francuzkie, szruby z mutrami, szkła wodowskazowe i t. p.

Korkownicy do butelek, wyżymaczki amerykańskie, pasy skórzane, pasy z sierści wielbłądziej, sikawki różnego rodzaju.

Egzystujący od 1850 r.

MAGAZYN OBUWIA

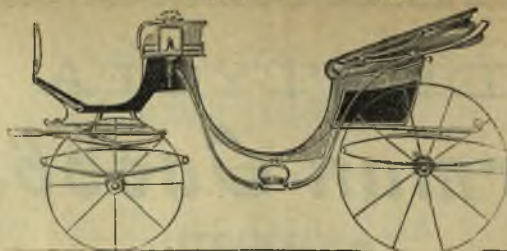
DAMSKIEGO, MEŹKIEGO i DZIECINNEGO

W. TALIKOWSKIEGO

w Warszawie, ulica Elektoralna № 23.

Poleca wielki wybór rozmaitego obuwia w rozmaitych gatunkach,
 po cenach przystępnych.

FABRYKA POWOZÓW

Józefa Golińskiego

w Warszawie, ulica Leszno Nr. 26.

FABRYKA POSIADA ZNACZNY WYBÓR GOTOWYCH

POWOZÓW

najnowszych fasonów,

PRZYJMUJE OBSTALUNKI,

wykonywa wszelkie odnawiania i reperacje.

Strefy	Od		I	II	III	10 t.
	w.	do				
	301					
			k o p i e j k i			
14	680	1600	960	640	36,75	
15	710	1650	990	660	38,25	
16	745	1750	1020	680	39,75	
17	780	1750	1050	700	41,25	
18	815	1800	1080	720	42,75	
19	850	1850	1110	740	44,25	
20	885	1900	1140	760	45,75	
21	920	1950	1170	780	47,25	
22	955	2000	1200	800	48,75	
23	990	2050	1230	820	50,25	
24	1030	2100	1260	840	51,75	
25	1070	2150	1290	860	53,25	
26	1110	2200	132	880	54,75	
27	1150	2250	1350	900	56,25	
28	1190	2300	1380	920	57,25	
29	1230	1350	1410	940	59,25	
30	1270	2400	1440	960	60,75	
31	1310	2450	1470	980	62,25	
32	1350	2500	1500	1000	63,75	
33	1390	2550	1530	1020	65,25	
34	1430	2600	1560	1040	66,75	
35	1470	2650	1590	1060	68,25	

Strefy	Od		I	II	III	10 f.
	w.	do				
	301					
			k o p i e j k i			
36	1510	2700	1620	1090	69,75	
37	1560	2750	1650	1100	71,25	
38	1610	2800	1680	1120	72,75	
39	1660	2850	1710	1140	74,25	
40	1710	2900	1740	1160	75,75	
41	1760	2950	1770	1180	77,25	
42	1810	3000	1800	1200	78,75	
43	1860	3050	1830	1220	80,25	
44	1910	3100	1860	1240	81,75	
45	1960	3150	1890	1260	83,25	
46	2010	3200	1920	1280	84,75	
47	2060	3250	1950	1300	86,25	
48	2110	3300	1980	1320	87,75	
49	2160	3350	2010	1340	89,25	
50	2210	3400	2040	1360	90,75	

i tak dalej.

Studenci uniwersytetów, oraz wogóle ucząca się młodzież korzysta z ulg następujących: od przejechanych 150 do 200 wiorst 50 kop., od 201 do 900 wiorst rs. 1 mniej na bilecie, jeżeli podróż odbywają w wagonie III klasy.

Drogi żelazne.

SPECYALNA FABRYKA CYGAR

„Progress“

Warszawa, ulica Wiejska № 6.

poleca znane już ze swej dobroci cygara:

Havana duży format	od rs. 3 do rs. 30	za 100 sztuk.
Portorico średni format	„ „ 4 „ „ 10	„ 100 „
Pro Patria „ „	„ „ 3 „ „ 6	„ 100 „
Polonia mały format	rs. 3 i 4	za 100 „
Opera duży format	rs. 3	za 100 „

Wszystkie powyższe gatunki w żądanych opakowaniach.

Jednocześnie zwracamy uwagę P. P. palących na tańsze cygara po 1, 1½ i 2 kop. za sztukę.

Nabywać można we wszystkich celniejszych **Składach Tabacycznych i Dystrybucyach**, tak w Warszawie, jak i w całym Królestwie Polskiem.

T A B L I C A

odległości od Warszawy niektórych miast Państwa Russkiego i zagranicznych.

do	Dokąd	Wiorst	do	Dokąd	Wiorst
	Abo	1592		Gdańska	315 ¼
	Archangielska	2130		Głogowa	426 ¾
	Astrachania	2346		Gniezna	308
	Augustowa	264 ¾		Gombina	158
	Baku	3007		Gorlic (na Szląsku)	532
	Brześćcia (Kujawskiego)	186		Grodna	245
	Łłagowieszczeńska (nad Amurem)	8748		Homla	660
	Brodów	497		Hrubieszowa	287 ¾
	Brześćcia (Litewskiego).	200		Iwangrodn	90 ½
	Buchary	4936		Irbita	3211
	Bydgoszczy	270		Irkucka	6501
	Charkowa	1261		Jarosławia (w Galicyi)	498
	Chersonia	1282		Kalisza	232
	Chęcın	173		Kalwaryi	398
	Chelma	219 ¾		Kaługi	1161
	Ciechanowa	86		Kałuszyna	83
	Częstochowy	191 ½		Kamieńca (Podolskiego)	734
	Czyty	7241		Kazania	2063
	Dubna	679 ¼		Kazimierza	121 ¾
	Działoszyňa	217 ¼		Karsu	2980
	Dźwińska	551		Kiele	178
	Ekaterynodar	2056		Kijowa	748
	Ekaterynosławia	1191		Kiszyniewa	1050
	Elizawetpola	2766		Kowna	419
	Erywania	2848		Kozienic (g. Radomska)	41 ½
	Garwolina	69		Krakowa	301 ½

HOF-LIEFERANT

Maj d. Deutschen Kaisers.
Königs v. Preussen.

HOF-LIEFERANT

Sz. Maj. d. Kaisers v. Oesterreich
Königs v. Ungarn.

LAGER-BIER

G. PSCHORR

Pschorrbrau München

W. SZENIC. Varsovie rue Miodowa 3 seul importateur.

Skład
Majstrów

Mebli
Stolarskich

przy ulicy ERYWAŃSKIEJ № 9, (1-sze piętro)

róg Zielonego Placu.

Poleca wielki wybór **MEBLI** z własnych fabryk. Tapicernia własna.

Ceny możliwie niskie.

Firma daje gwarancję. Skład ten nie posiada żadnych filij.

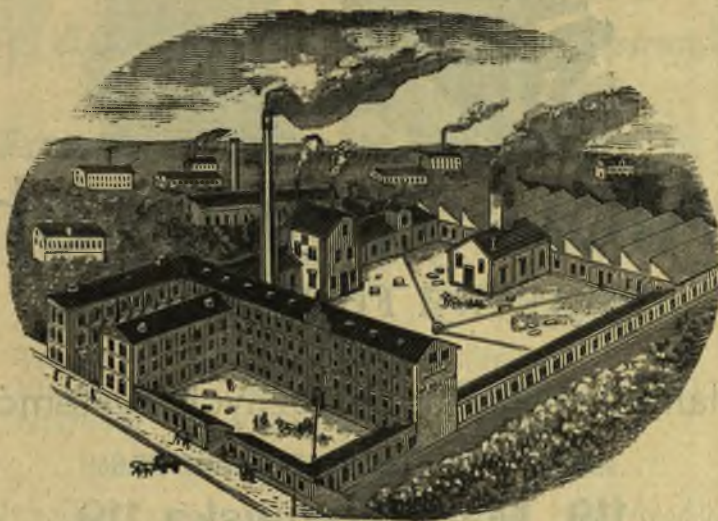
Dokąd	Wiorst	Dokąd	Wiorst
do Krasnegostawu	236	do Lublina	171
" Kraśnika	218	" Lwowa	618
" Krasnojarska	5492	" Maryampola	351
" Kurska	1197	" Międzyrzecz	64
" Kutaisu	2792	" Mińska (gubernialnego)	526
" Kntna	177	" Mitawy	639
" Królewca	311	" Mławy	120
" Łęczny	189 ³ / ₄	" Mohylewa	714
" Łęczycy	124	" Moskwy	1228
" Łodzi	124 ¹ / ₂	" Nikołajewska	10500
" Łomży	146	" Niżnego-Nowgorodu	1647
" Łowicza	86 ¹ / ₂	" Nowo Czerkaska	1735
" Lignicy	47 ¹ / ₂	" Nowgorodu	1014
" Łukowa	110	" Nowo-Margelann	4840
" Lubartowa	189 ³ / ₄	" Odessy	1043

Warszawska Fabryka
WYROBÓW METALOWYCH
M. WESZICKIEGO

ulica Wronia № 69

Skład: Senatorska №. 12 (b. pałac Blanka)

W WARSZAWIE.

Poleca:

Lóżka systemu angielskiego i wiedeńskiego; stoliczki przed łóżka z blatami marmurowymi i metalowymi; materace siatkowe, sprężynowe, łańcuchowe w ramach drewnianych i żelaznych; urządzenia kąpielowe, zastosowane do wodociągów i bez takowych; wanny, umywalnie marmurowe i metalowe; klozety, piece naftowe, podstawy do parasoli; przedkominki z garniturami, lodownie pokojowe, lodówki amerykańskiego systemu i automatyczne systemu dr. Meidinger; maszynki do kawy wszystkich systemów; kuchenki naftowe i benzynowe najnowszych systemów; żardiniery; podstawy do kwiatów; stoliczki metalowe niklowane; tace lakierowane, niklowane, alpacowe; półmiski alpacowe; naczynia kuchenne i stołowe niklowe i niklowane walcowane.

SPECYALNA PRACOWNIA
(Passe-Partout)
Walenty **Konieczny**

w WARSZAWIE,
ulica Elektoralna № 43.

Przyjmuje zamówienia, w zakres pra-
cowni wchodzące, po cenach umiarko-
wanych.
Wykonanie staranne i sumienne.

Zakład Ślusarsko-Mechaniczny
Stanisława **SZYMAŃSKIEGO**
w WARSZAWIE,
ulica Ogrodowa № 27.

Wyrabia Sznyty i Sztance, oraz wszelkie
roboty Mechaniczne, a także roboty bu-
dowlane: Bramy, Balustrady na schody,
Ogrodzienia grobów, Krzyże i t. p.
Ceny możliwie niskie.

Alois Kewitsch

FABRYKA FORTEPIANÓW

SPECYALNIE

Pianin i Fisharmonii różnych systemów,
oraz oryginalne zagraniczne.

119. Marszałkowska 119.

Dokąd	Wiorst	Dokąd	Wiorst
do Olkusza	281	do Płocka (g. Płocka)	75
„ Omska	4044	„ Połtawy	1125
„ Opatowa (g. Radomska)	168 ¹ / ₂	„ Poznania	322 ³ / ₄
„ Opoczna	158	„ Przemyśla	526
„ Orła	1088	„ Radomia	177 ¹ / ₂
„ Orenburga	2555	„ Rawy	75
„ Ostrołęki (g. Łomżyńska)	109	„ Rewla	1056
„ Parczewa	162	„ Rjazania	1417
„ Penzy	1801	„ Rygi	679
„ Permu	2640	„ Rzeszowa (w Galicyi)	455 ¹ / ₄
„ Petersburga	1050	„ Samary	2163
„ Petrozawodzka	1478	„ Siedlec	89
„ Pilicy (g. Kielecka)	267	„ Siemipałatyńska	4771
„ Piotrkowa	136	„ Sieradza (g. Kaliska)	189
„ Płocka	106	„ Skierniewic	63

Drogi żelazne.

<http://rcin.org.pl>

Liczne
podzięko-
wania

Conservator

Liczne
podzięko-
wania

Radykalny środek wzmacniający włosy
i usuwający łupież. Cena Rs. 2 i rs. 1.

„EXSICCANS“

Proszek od potu i odpażenia ciała, szczególnie palców u nóg. O skuteczności prze-
konać się można po jednorazowym użyciu. Cena pudełka 25 i 45 kop.

Wysyłka pocztą do wszystkich miejsc Cesarstwa i Królestwa. Biorący za Rs. 10 kosztów
przesyłki nie ponoszą. Sprzedaż we wszystkich składach aptecznych.

Główny skład i wyrób: **St. Górski** Warszawa, Leszno Nr. 4.

W. KRUZIŃSKI

*Skład instrumentów muzycznych, strun,
i przyborów*

w Warszawie, ul. Trębacka róg Nowo-Senatorskiej Nr. 2.

P o l e c a :

Skrzypce	Arystony	} samogrające
Gitary	Symfoniony	
Mandoliny	Stelle	
Cytry	Polyfony	
Trąbki	Nuty do tych instrumentów	
Flety	Fisharmonie, harmonie ręczne i ustne	
Klarnety	Okariny	

Cenniki na żądanie bezpłatnie — franko.

Wszelkie reperacje uskuteczniają się prędko
i akuratnie.

Dokąd	Wiorst	Dokąd	Wiorst
do Smoleńska	826	do Tuły	1261
„ Sokołowa	109	„ Twernu	1278
„ Stawropola	2067	„ Tyflisu	2584
„ Sterdyni	129	„ Uralska	2525
„ Suwałk	271	„ Ufy	2656
„ Symbirska	2106	„ Warty (g. Kaliska)	103
„ Symferopola	1567	„ Wiatki	2226
„ Tambowa	1504	„ Wilna	892
„ Tarnowa (w Galicyi)	383 1/2	„ Witebska	796
„ Taszkentu	4186	„ Władykawkazu	2384
„ Tobolska	3671	„ Włodławka	169
„ Tomaszowa (p. Rawski)	186	„ Włodzimierza	1411
„ Tomaszowa (g. Lubelska)	265	„ Wołogdy	1684
„ Tomska	4936	„ Woroneża	1486
„ Torunia	224 1/4	„ Wrocławia	1382

Fabryka Mebli Żelaznych

i WSZELKICH WYROBÓW z ŻELAZA KUTEGO

KONRAD, JARNUSZKIEWICZ i S-ka

istnieje od 1871 roku

W WARSZAWIE,

FABRYKA: ul. Ciepła Nr. 12, dom własny. SKŁAD: ul. Grzybowska Nr. 118, dom własny.

Adres dla depesz: „Konjar, Warszawa“. Telefon № 598.

W PETERSBURGU,

SKŁADY: Newski Prospekt № 46.

Wielka Morska Nr. 15.

Zajmuje 500 robotników, pracujących w sześciu oddzielnych branżach, a mianowicie:

ODDZIAŁ I. Stanowią roboty budowlane, kolejowe i fortowe, jako to: wiązania dachowe, wshody żelazne, kraty, bramy, balkony, okna, balustrady wschodowe, lewary różnych systemów, wózki bagażowe, pomosty, taczki i t. p.

ODDZIAŁ II. Meble żelazne na sposób Wiedeński, których zbyt corocznie się powiększa.

ODDZIAŁ III. Łóżka, robione na sposób Angielski, ze specjalnemi stalowemi materacami, odpowiednie do nich szafki nocne, umywalnie i t. p.

ODDZIAŁ IV. Kłódki różnych systemów i wielkości, z zastosowaniem ich dla dróg żelaznych, spichlerzy i domowego użytku.

ODDZIAŁ V. Wózki dziecinne, fotele dla chorych, welocypedy i t. d.

ODDZIAŁ VI. Materace sprężynowe, włosiane i waldhaarowe z wyborowych materiałów i po umiarkowanych cenach.

Produkcja roczna fabryki wynosi z górą Rs. 500,000, z której korzysta 750 kupców w Królestwie i Cesarstwie i z każdym rokiem posuwa się zbyt coraz dalej, tak, że obecnie wyroby nasze zapotrzebowują kupcy z Irkucka, Teheranu i t. p.

Nagrodzony Dyplomem Uznania w 1887 roku

i Medalem Złotym w 1896 r. na wystawach higienicznych w Warszawie.

Założony w 1830 roku.

HURTOWY I DETALICZNY
SKŁAD WIN

pod firmą

Edmund Langner

dawniej I. RIEDEL

Nowo-Senatorska № 10, w Warszawie.

FABRYKA
WYROBÓW METALOWYCH
Adolfa Troetzer

w WARSZAWIE,
ulica Chłodna № 29.

Medal Srebrny Wyst. Introlig. 1897 r.

Istnieje od roku 1870.

FABRYKA TEKSTURY

„WITKOWSKI i S^{PA}”

Warszawa, Dzielna 82.

Tektura Biała i Szara z Massy Papierowej

Długość arkusza 40×29 cali angielskich. Grubość i waga rozmaite, od 1-go do 10-u funtów arkusz.

Własności specjalne: Nie jest krucha, ani łamiwa, jak zwykła tektura z masy drzewnej, ani też nie skręca się w robocie, jak nawet najlepiej spreparowana tektura żółta.

Używa się: przedewszystkiem na wyroby **Introligatorskie** i na różne inne galanteryjne; do fabryk pudełek i zabawek, na wyroby z „papier maché”, tacki, podstawki, tabakierki, guziki, zapalniczki i t. p., do fabryk koronek i firanek na patrony deseniowe, do nawijania wstążek i innych materyj; na pakunki do kotłów, maszyn, rur i t. p., do wykładania sufitów, ścian i podłóg w mieszkaniach i t. d.

Fabryka zawsze nabywa za gotówkę wszelkie odpadki papierowe.

Dokąd	Wiorst	Dokąd	Mil
do Zakroczymia	74	do Berlina	76
„ Zamościa	249	„ Bruksell	175
„ Zgierza	121	„ Damaszku w Azji	475
„ Żelechowa	83	„ Drezna	85
„ Żytomierza	620	„ Frankfurtu nad Menem	135
		„ Hamburga	117
		„ Wyspy Ś-tej Heleny	1411
		„ Jamajki	1229
		„ Jeruzalem	485
		„ Konstantynopola	260
		„ Lipska	98
		„ Lizbony w Portugalii	460
		„ Londynu	228
		„ Madrytu	389

Odległość znaczniejszych miast zagranicznych od Warszawy.

Dokąd	Mil
od Aleksandryi w Egipcie	484
„ Algeru w Afryce	437
„ Amsterdamu w Holandyi	108
„ Augsburga w Bawaryi	140

Drogi żelazne.

Medal wielki złoty Warszawa 1895 r., Medal srebrny Warszawa 1895 r.
Dyplom uznania Warszawa 1887 r., Medal złoty Warszawa 1896 roku,
Medal srebrny Niżny-Nowg. 1896 roku.

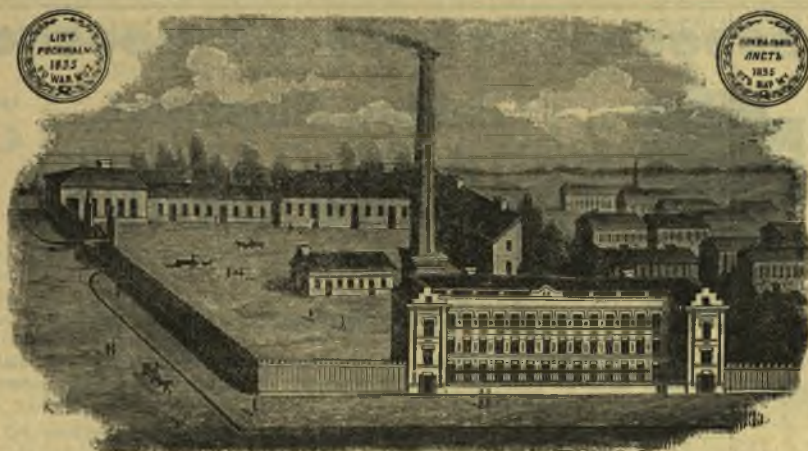
RAJMUND MACHCZYŃSKI

PIERWSZA W KRAJU FABRYKA

Najnowszych Motorów gazowych i naftowych, Locomobil naftowych,
urządzeń transmisyjnych, form na butelki, cylindry i t. p.

Egzystująca od lat 13, zostaje znacznie powiększoną i przeniesioną z dniem
12 Października 1897 roku do własnego specjalnie wybudowanego budynku
na ulicę **Wolską** pod № **47** 5963.

Polecając się nadal względem W. Panów odbiorców, i pozostając zawsze
gotowy do usług z poważaniem **R. MACHCZYŃSKI.**

Pierwsza Warszawska Fabryka Zawiasów i Wyrobów Żelaznych
I. M. PROSZOWER i S-ka
w Warszawie, ulica **SMOCZA 51**, dom własny.

Dokąd	Mil	Dokąd	Mil
do Neapolu	307	do Rzymu	269
„ Paryża	204	„ Wiednia	106
„ Pekinu	1273	„ Zurichu w Szwajcaryi	167
„ Pragi Czeskiej	91		

Drogi żelazne.

PORÓWNAWCZA TABLICA CZASU

w różnych miejscach ziemi w chwili południa w Warszawie.

	Godz.	min.	sek.		Godz.	min.	sek.
Berlin	11	29	28 r.	Charkow	1	0	48 w.
Bern	11	5	28 r.	Chicago	4	45	27 r.
Bolonia	11	21	17 r.	Częstochowa	11	52	27 r.
Bruksela	10	53	22 r.	Florencya	11	20	55 r.

Pierwsza specjalna fabryka wszystkich części i przyborów do welo-
pedów. Towar wyborowy, ceny hurtowe. Ilustrowane cenniki na żą-
danie *gratis i franco*. AMERICAN CYCLE COMPANY.

Warszawa, Nowolipki 33.

Zakład Ślusarski HENRYKA JARDEL

WARSZAWA,

ul. Miodowa № 12.

Wykonuje Kassy ogniotrwałe własnego pomysłu z zabezpieczeniem od zatrzaśnięcia
kluczy wewnątrz; oraz ze specjalnymi przyrządami pozwalającymi zmieniać do-
wolnie sposób otwierania kassy.

Przyjmuje wszelkie zamówienia w zakresie ślusarstwa wchodzące.

WYKONANIE SUMIENNE. CENY NISKIE

Dla kaszlących i osłabionych

EKSTRAKT i KARMELKI

„LELIWA“

opatrzone marką fabryczną, zatwierdzoną przez Departament Handlu
i Przemysłu № 15426/1121.

Sprzedaż w Aptekach i Składach Aptecznych.

Marja i Kazimiera WINER

Nr. 3, Królewska Nr. 3, w Warszawie

(drugi dom od Krakowskiego-Przedmieścia).

Poleca wielki wybór Gorsetów po cenach bardzo przystępnych, zaczawszy od rs. 2-eh do 30-tu; odstępuje znaczny rabat dla Pań Nauczycielek, Pensjonarek i w ogóle Pań pracujących. Jako specjalność Gorsety higieniczne, Gorsety dla ułomnych i szelki do prostego trzymania się.

Z prowincji przyjmuje zamówienia i wysyła za zaliczeniem.

MAGAZYN OBUWIA MĘZKIEGO, DAMSKIEGO i DZIECINNEGO

Nagrodzony medalem na Wyst. Przem. w Warszawie 1890.

Stanisława Młyńczyk

w Warszawie, ulica Ś-to Krzyzka № 31,

wprost narożnego domu rogu ulicy Jasnej.

Poleca obuwie damskie, męzkie i dziecinne, z najlepszych materiałów krajowych i zagranicznych, starannie wykończone, na każdą porę roku. Podejmuje się obstalunków podług miar, zdjętych w magazynie, jakoteż podług nadesłanych, do czego służy zamieszczony rysunek. Przyjmuje obstalunki większymi partjami. Oprócz tego poleca dla PP. myśliwych trepcie różnego fasonu, buty filcowe do podróży, chińskie sandały pokojowe, bardzo wygodne i t. d. Obstalunki z prowincji wysyła za zaliczeniem pocztowem.

Objaśnienia dla zdjęcia samemu miary:

- Nr. 1. Długość nogi od połowy pięty do końca dużego palca.
- " 2. Szerokość w palcach.
- " 3. " w podbiciu.
- " 4. " przez piętę.
- " 5. " w kostce.

Ceny niskie.

	Godz.	min.	sek.		Godz.	min.	sek.
Genewa	11	0	30 r.	Moskwa	1	6	20 w.
Greenwich	10	35	53 r.	Monachium	11	22	19 r.
Hamburg	11	15	26 r.	Nowy York	5	39	56 r.
Juriew	0	22	47 r.	Odessa	0	38	55 w.
Kairo	0	41	2 w.	Padwa	11	23	22 r.
Kalisz	11	48	15 r.	Palermo	11	29	17 r.
Kazań	1	52	22 w.	Paryż	10	45	14 r.
Kijów	0	37	54 w.	Petersburg	0	37	6 w.
Kopenhaga	11	26	12 r.	Praga	11	33	35 r.
Kraków	11	55	43 r.	Rio Janeiro	7	43	1 r.
Królewiec	11	57	52 r.	Rzym	11	25	47 r.
Lipsk	11	25	27 r.	Sandomierz	0	2	53 w.
Lublin	0	6	10 w.	Santjago	5	53	8 r.
Łomża	0	4	12 w.	Siedlce	0	5	4 w.
Madras	8	56	51 w.	Stokholm	11	48	7 r.
Madryt	10	21	8 r.	Washington	5	27	51 r.
Medyolan	11	12	39 r.	Wiedeń	11	41	18 r.
Marsylia	10	57	28 r.	Wilno	0	17	4 w.
Melburn	8	15	47 w.	Zurych	11	10	5 r.
Meksyk	3	59	25 r.				

ZAKŁAD TOKARSKO-MECHANICZNY

Odlewnia Wszelkich Metali

L. Stażewski i S-ka

w WARSZAWIE,

ulica Marszałkowska Nr. 89.

Mamy zaszczyt zawiadomić W. P., że w d. 1 Listopada r. z., na mocy aktu rejentalnego, sporządzonego przed notaryuszem Staniszewskim, w dniu 10 Kwietnia 1897 r., otworzyliśmy przy odlewni wszelkich metali zakład tokarsko-mechaniczny, pod firmą:

L. Stażewski i S-ka

Zadaniem odlewni jest wykonywanie robót z żelaza i wszelkich metali z modeli własnych, jako też nam powierzonych, oraz z rysunków i szkiców. Zadaniem zaś warsztatu mechanicznego naszego jest: wykonywanie wszelkich maszyn narzędziowych, aparatów do wód sodowych, maszyn drukarskich i armatur, oraz reperacje maszyn parowych, gazowych, naftowych, dla Hut szklanych formy wszelkiego rodzaju, jak również urządzanie transmisyj najnowszej konstrukcyi, po cenach bardzo niskich.

Gruntowna znajomość rzeczy i doświadczenie, które nabyliśmy długoletnią praktyką w pierwszorzędnym fabrykach krajowych i zagranicznych — pozwalają nam zapewnić najsumienniejsze i akuratne wykonanie powierzonych nam robót.

Wszelkie zobowiązania, odnośnie odlewni, podpisywane będą przez L. Stażewskiego, odnośnie zaś warsztatu mechanicznego, podpisywane będą przez obydwóch spółników; do bieżącej korespondencyi wystarczy podpis jeden.

Polecając usługi nasze łaskawym względem W. P. pozostajemy

Z poważaniem

L. Stażewski i S-ka.

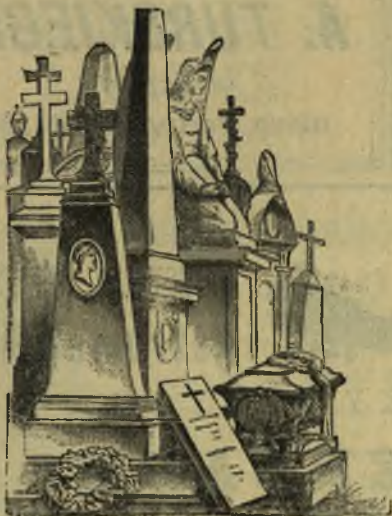
FABRYKA

Rzeźbiarsko-Kamieniarska

R. S. LUBOWIECKIEGO

w Warszawie,

ulica Dziła Nr. 68.

Wykonywa Biusta, Portrety i Figury z kamienia, bronzu i marmuru, a także i Pomniki z piaskowca, granitu i marmuru, posiada takowe w znacznym wyborze na składzie, wykonywa budowę grobów, kaplic i wszelkie roboty cmentarne, oraz roboty budowlane, jako to: schody, balkony, posadzki i fontanny, roboty kościelne: Ołtarze, ambony, kropielnice i pomniki ścienne.

Ceny najniższe.

Prawo o służbie w wojsku.

W każdej niemal rodzinie znajduje się ktoś, należący lub należeć mający w przyszłości do służby wojskowej. Ponieważ zaś prawo o tej służbie nie jest wszystkim znane, nieznaną zaś owa pociąga często za sobą najróżniejsze nieporozumienia, przeto pragnąc i w tym względzie służyć interesowanym za informatora, spieszymy z zamieszczeniem poniższej, u źródeł zaczerpniętej, rubryki.

Każdy mężczyzna obowiązany jest do służby wojskowej od rozpoczęcia 22-go roku życia, aż do ukończenia 43 lat. Po przesłużeniu kilku lat w wojsku, jest on uwalniany do domu i zaliczany do zapasu armji, przywołwanego do służby, jeśli okaże się tego potrzeba. Do wojska czynnego idą ci wszyscy, którzy są wzięci podczas poboru corocznie. W wojsku czynnym i w zapasie winni oni przesłużyć razem 18 lat, z czego na służbę w wojsku czynnym przypada lat 5. Jeśli zaś kto z jakiegokolwiek powodu służył w wojsku czynnym mniej niż 5 lat, w takim razie liczy się dłużej w zapasie, obie te bowiem służby razem zawsze muszą wynosić lat 18. Po upływie tego czasu, to jest po ukończeniu 38 lat życia, żołnierze zaliczani są do pospolitego ruszenia.

Do pospolitego ruszenia również należą wszyscy mężczyźni, zdolni do noszenia broni, którzy nie służyli w wojsku czynnym. Pospolite ruszenie powoływane jest do służby tylko w czasie wojny, o ile okaże się tego potrzeba. Do pospolitego ruszenia należą wszyscy, aż do ukończenia 43 lat wieku.

Pospolite ruszenie dzieli się na dwie klasy. Pierwsza klasa służy do utrzymania porządku wewnątrz państwa i do powiększenia ilości żołnierzy w wojsku czynnym, gdyby żołnierzy zapasowych okazało się za mało. Druga klasa natomiast służy wyłącznie do utrzymania porządku w państwie i na plac boju nie idzie.

od 20 lat egzystujący

Skład Zegarków Genewskich

PIOTRA

SMALEC

Mazowiecka Nr. 2.

Poleca wybór tylko dobrych zegarków
po niskich cenach, z gwarancją dwuletnią.

FABRYKA BILARDÓW

A. TURSKIEGO

WARSZAWA,

ulica Podwale № 13.

SPECYALNY SKŁAD
instrumentów

MUZYCZNYCH

J. FEIGENBAUM

w Warszawie, MARSZAŁKOWSKA Nr. 153, przy ogrodzie Saskim.

Egzystująca od 1870 roku

PRACOWNIA OBUWIA MĘZKIEGO i DAMSKIEGO

ANDRZEJA MARJAN dawniej IGN. MICHAŁOWSKIEGO

Warszawa, ul. Karmelicka № 17.

Poleca obuwie gotowe, przyjmuje zamówienia na buty dla P.P. Myśliwych
i Wojskowych.

Specjalne obuwie z uwzględnieniem odcisków i narośli po cenach umiarkowanych.

Listy popisowych.

Na początku każdego roku robiony jest spis wszystkich, mających stawać do losowania, to jest takich, którzy ukończyli lat 20. Każdego młodzieńca zapisują tam, gdzie jest zapisany do ksiąg ludności stałej. Przytem czyniona jest wzmianka o jego położeniu w rodzinie, jeśli daje mu ono prawo do ulgi.

Popisowy sam, lub jego krewny, może żądać zapisania wiadomości o położeniu jego w rodzinie, jeśli władza, sporządzająca spis, tego nie zrobiła.

Przy zapisywaniu stosunków rodzinnych popisowego ma być też wniesione do księgi, czy kto z jego braci jest już na służbie

w wojsku czynnym i od kiedy, oraz czy kto umarł na służbie.

Wszystkie takie wiadomości muszą być wniesione do księgi przed losowaniem i przed tym też terminem trzeba przedstawić wszelkie dowody. Gdyby jednak magistrat lub wójt nie zapisali wiadomości o stosunkach rodzinnych młodzieńca, i gdyby komisja poborowa nie poprawiła tego, popisowemu zaś służyło prawo do ulgi, może on złożyć dowody nawet i po losowaniu. Można też składać dowody już po losowaniu i w takim razie, jeśli te, jakie były złożone poprzednio, komisja uważa za niedostateczne i sama zajęła się zebraniem nowych od władz.

Popisowy udowadnia swój wiek przez zło-

o służbie w wojsku.

<http://rcin.org.pl>

Nagrodzona Medalami

FABRYKA

Rzniętych Gwoździ Żelaznych i Miedzianych

DLA TAPICERÓW

do Trzcinywania (suffitowe) i do krycia dachów

S. BRODZKI

ulica Żelazna № 71.

Największy w kraju

SKŁAD

instrumentów muzycznych

D. FEIGENBAUM

w WARSZAWIE,

przy ulicy Nowy-Świat Nr. 72

w gmachu I-go Gimnazjum.

Poleca ogromny wybór takowych po cenach umiarkowanych.

Zakład Optyczno-Elektrotechniczny

pod firmą

„ZEUS”

przeniesiony został z Leszna

na Marszałkowską № 91.

Przyjmuje wszelkie obstalunki wchodzące w zakres Elektrotechniki i galanterji. Zaprowadza telefony i dzwonki elektryczne z numeratorami ostrzegaczami od złodziei w domach prywatnych, rządowych, w hotelach, kąpielach i zakładach fabrycznych. piorunoochrony na kościołach, budynkach i kominach fabrycznych.

Wyżej wymienione roboty wykonywają się z sumiennnością i za dokładne działanie poręcza.

Również przyjmuje różne reperacye, jakoto: aparaty doktorskie, przedmioty optyczne, konserwacje dzwonek elektrycznych i galanterję.

FABRYKA

WYROBÓW LINIARSKICH I POWROZNICZYCH

Pasy Konopne, Gimnastyki, Hamaki i Sicie

W. PARADOWSKIEGO

w WARSZAWIE

ulica Graniczna № 11.

Medal Srebrny Warszawa 1895 r.

ZAKŁAD BRONZOWNICZY

K. WOLSKIEGO

Wykonują wszelkie roboty Bronzownicze
i CYZLERSKIE.

Ozdoby, salonowe i kościelne, Żyrandole, Lich-tarze, Świeczniki w różnych stylach złoczone w ogniu. Przedmioty trejbowane w blasze srebrnej. Dorabia brakujące brzozy do mebli stylowych i t.p. Złoci w ogniu i galwanizuje.

Nowy-Świat № 25, w Warszawie.

żenie metryki. Gdyby zaś kto z jakiegokol-wiek powodu nie mógł metryki złożyć, w ta-kim razie komisja poborowa oznacza wiek je-go z wyglądu. Jeśli ktoś twierdzi, że metry-ka przedstawiona przez popisowego jest sfał-szowana, komisja poborowa musi rozpocząć śledztwo. Toż samo może być i z metryką kogoś z blizkich krewnych popisowego, jeśli z powodu wieku krewnego ma być dana po-pisowemu ulga. Jeżeli w metryce którego z członków rodziny popełniono taką omyłkę, że popisowy straciłby prawo do ulgi, może on oznajmić o tej omyłce komisji poborowej, któ-ra sprawdzi rzecz całą.

Burmistrz i wójei obowiązani są ukoń-czyć układanie listy popisowych przed dniem 1 (13) kwietnia każdego roku. Spis taki przez interesowanych powinien być wywieszony przez 2 tygodnie w magistracie lub w kance-larji gminnej, poczem jest sprawdzenie, czy nie ma czasem niedokładności. Najpóźniej dnia 13 maja lista przedstawiana jest komisji po-borowej powiatowej. Komisja listę przegląda, a przejrzawszy dowody złożone, oznacza ulgi popisowe. Komisja poborowa może zmieniać przyznaną popisowemu ulgę aż do chwili roz-poczęcia losowania, ponieważ przez ten czas mogą zająć w jego rodzinie zmiany.

O służbie w wojsku.

<http://rcin.org.pl>

Bracia NEUMAN

w WARSZAWIE,
Bieleńska № 5.
FILJA
Marszałkowska Nr. 125.

FABRYKA
wytrobów skórzanych
GALANTERYJNYCH
i Przyborów Podróżnych.

Fasony Paryzkie.
PRACOWNIA GORSETÓW
Wiktoria

w WARSZAWIE,
Nr. 1. Trębacka Nr. 1.

róg Krakowskiego Przedmieścia

II-gie piętro.

Poleca gorsety: zgrabne, eleganckie i tanie.

PRACOWNIA

Wypychania Ptaków i Zwierząt **L. SZCZEPAŃSKIEGO**

DOSTAWCY WARSZAWSKIEGO ODDZIAŁU

Cesarskiego Towarzystwa Racjonalnego Myśliwstwa.

Nagrodzonego Drogocennym Podarunkiem

przez J. C. K. M. NAJJAŚNIEJSZEGO PANA

w Spale 1892 roku.

Warszawa, Krakowskie-Przedmieście Nr. 38.

Stawanie do poboru.

Popisowy winien stawać do losowania i oględzin lekarskich tam, gdzie go zapisano do listy poborowej. Prawo atoli pozwala w niektórych razach stawać do losowania i oględzin lekarskich gdzieindziej, a mianowicie tam, gdzie popisowy lub jego rodzice posiadają grunt lub dom, albo też gdzie mieszkają co najmniej trzy miesiące. Na to powinien złożyć świadectwo policji.

Ci popisowi, którzy otrzymali odroczenie do roku następnego, nie mogą później stawać w innym miejscu, lecz tam, gdzie stawali po raz pierwszy.

Jeśli kto mieszkał gdzie trzy miesiące z przerwami, nie może w tem miejscu losować,

Kto chce losować nie tam, gdzie go zapisano do listy poborowej, ale w innym miejscu, powinien wnieść prośbę o to do dwóch komisji poborowych: do jednej w tym powiecie, gdzie jest zapisany, i do drugiej, gdzie zamierza stawać do poboru. Przytem winien złożyć potrzebne dowody najpóźniej 15 (17) stycznia tego roku, w którym będzie los ciągnął. Jeśli komisja powiatowa odmówi komu pozwolenia losowania tam, gdzie sam chce, a prawo do tego mu służy, może on wnieść skargę do komisji poborowej gubernialnej.

Choćby komisja poborowa miała podejrzenie, iż ktoś chce stawać do losowania nie tam, gdzie go zapisano, dlatego, że w nowym miejscu go nie znają, i zamierza tam oszukać

O służbie w wojsku.

Telefon № 508.

Największa

Oświetlenie!
elektryczne.

RESTAURACYA NOWA GWIAZDA

5. Bielańska 5.

KUCHNIA PIERWSZORZĘDNA,

Napoje zagraniczne i krajowe,

CENY PRZYSTĘPNE.

Codziennie koncerty orkiestr zagranicznych. Oddzielna sala na prywatne zamówienia i gabinety z komfortem urządzone.

SKŁAD RYCIN

FOTOGRAFIJ

i wszelkich przedmiotów używanych
w Malarstwie

KAROLA SOMMER

w Warszawie.

ulica Miodowa №. 4.

Poleca się łaskawym względom
Sz. Publiczności

Cukiernia

A. WIECZOREK

w Warszawie,

Marszałkowska 59, (róg Koszykowej).

komisję poborową, to jednak nie może odmówić jego prośbie.

Odczytanie listy.

W dniu przeznaczonym na rozpoczęcie poboru, i komisja rozpoczyna swoją czynność od przeczytania głośno listy popisowych. Każdy z obecnych przytem czytaniu, jeśli zauważy jaką niedokładność lub omyłkę w przyznaniu ulgi popisowemu, może się z tem odezwać, a komisja, gdy się przekona, iż omyłka rzeczywiście zaszła, odpowiednią poprawkę winna zrobić w spisie.

Jeżeli komisja poborowa przez omyłkę przyznała ulgę komuś takiemu, kto nie ma do niej prawa, albo też przyznała większą, ani-

żeli mu się należało, a on sam aż do chwili losowania nie zawiadomił jej o tem—to w razie wykrycia omyłki będzie karany.

Gdyby jednak do listy popisowych zapisano kogoś, kto nie doszedł jeszcze właściwego wieku, i ten przed początkiem losowania nie zawiadomił o tem komisji, może zrobić to i później i powinien być z listy wykreślony.

Losowanie i pobór.

Do losowania obowiązani są stanąć wszyscy mężczyźni, którzy ukończyli 21 lat życia przed dniem 1 (13) października tego roku, w którym odbywa się losowanie. W r. więc np. 1898 stawać będą do losowania ci, którzy przed dniem 13 października 1898 r. oko-

0 służbie wojsku.

<http://rcin.org.pl>

Magazyn Towarów Żelaznych i Instrumentów.

❁ Cenniki illustrowane na żądanie. ❁

H. KUCHARZEWSKI

4. Miodowa 4.

APTEKA.

GŁÓWNY SKŁAD WÓD MINERALNYCH NATURALNYCH.

Lekarstwa specjalne zagraniczne oraz własnego wyrobu

TLEN OXYGENE, expedyca na balony.

GŁÓWNY SKŁAD LIMFY OSPOWEJ KROWIANKI.

Telefon n° 753.

W WARSZAWIE.

czyli lat 21. Kto ukończył lat 21 w samym dniu 13 października, lub później, staje do losowania dopiero w r. 1899.

Jeśli kto przy losowaniu wyciągnie tak duży numer, iż zanim na niego przyjdzie kolej stanąć do oględzin lekarskich, będzie już wzięta potrzebna ilość rekrutów, ten zaliczany jest do pospolitego ruszenia. Jeśli przez omyłkę komisji poborowej włożono do koła więcej losów, aniżeli staje osób do losowania, i jeśli kto wyjmie jeden z tych większych numerów, komisja nie może kazać mu po raz drugi losować. Gdyby przez omyłkę dopuszczono do losowania kogoś, co nie doszedł jeszcze lat właściwych, to wyjęty przez niego numer nie ma znaczenia i po dojściu do właściwego wie-

ku winien on jeszcze raz losować.

Jeśli kto przyjął poddaństwo w Rosyi już po ukończeniu poboru tego roku, w którym powinien stawać do losowania, i gdyby był poddanym Rossji, to i w latach następnych zwolniony jest od stawania do poboru.

Losowanie i pobór do służby w wojsku odbywa się corocznie od dnia 15 (27) października do 15 (27) listopada. Czas zaś służby dla wziętych do wojska liczy się od dnia 13 stycznia następnego roku.

Gdy losowanie zostanie ukończone, komisja poborowa rozpoczyna oględziny lekarskie popisowych, kolejną numerów wyjętych przez nich przy losowaniu, przyczem komisja orzeka, kto jest zdatnym do służby wojskowej, lub

o służbie w wojsku.

<http://rcin.org.pl>

! Nowość!

Perfumy polskie poczwórne:

„FLIRT“

„WARSZAWIANKA“

„KOSMOS“

„VERA VIOLETTA“

poleca perfumerja

RYSZARDA WILDT

Magazyny w WARSZAWIE:

Główny: plac Teatralny dom pp. Kanoniczek.

Filja: Marszałkowska róg Zgoda.

w Łodzi: ul. Piotrkowska № 33.

A. ŻELISŁAWSKI

43. Krakowskie-Przedmieście 43.

Wyroby Złote, Srebrne w dobrym guście i po cenach nader przystępnych. Podarki okolicznościowe, a mianowicie: Pucharki, Stuczce, Kubki, Medale Chrztu, ect. Srebro próby 84. — Obrączki Złote próby 94. „Sześcielnego Małżeństwa“

poleca **A. ŻELISŁAWSKI**.

nie. Każdy powinien stawać do oględzin lekarskich tam, gdzie losował.

Najprzód odbywają się oględziny tych, którzy mają być wzięci do wojska bez losowania; następnie tych, którzy w latach poprzednich otrzymali odroczenie, a nakoniec tych popisowych, którzy nie mają prawa do żadnej ulgi.

Każdy zdatny do służby zostaje przyjętym, aż do zebrania się całej liczby rekrutów, oznaczonej do wzięcia. Gdyby ich okazało się za mało, w takim razie następują oględziny tych, którzy mają prawo do trzeciego rzędu, jeśli zaś i w tedy jeszcze okaże się brak zdatnych do służby wojskowej, kolejno przypada na mających prawo do ulgi drugie-

go rzędu, zaś żydzi stają do poboru nawet z ulgami 1-go rzędu.

Gdy z powołanej młodzieży wybrano już do wojska tylu rekrutów, ilu potrzeba, pozostali popisowi podlegają także oględzinom lekarskim. Wolni od tego są tylko tacy, którzy z powodu stosunków rodzinnych otrzymali ulgę stopnia pierwszego, oraz tacy, co już z samego wyglądu są do służby w wojsku niezdolni.

Jeśli przy oględzinach lekarskich znajdował się ktoś obcy, ma on prawo, w razie uwolnienia popisowego od służby, przeciw temu wypowiedzieć swoje zdanie, które komisja powinna zapisać i przedstawić władzy wyższej

Jeżeli kto w czasie poboru do wojska jest pod śledztwem lub pod sądem za jakie prze-

O służbie w wojsku.

<http://rcin.org.pl>

Zakład Stolarsko-Meblowy
JÓZEFA STABROWSKIEGO

ulica Drewniana № 11, w Warszawie.

Poleca umeblowania całych i pojedynczych lokali we wszystkich stylach, od wykwintnych do najskromniejszych.

Specjalność: **Meble białe**
 pod pokrycia *dla Pp. Tapicerów.*

Robota sumienna, na czas ściśle oznaczony.
CENY UMIARKOWANE.

S K Ł A D

Materyałów Budowlanych
 i **WĘGLI KAMIENNYCH**

M. Willman

w Warszawie, ulica Towarowa Nr. 21 (1089E)

Telefonu № 235.

Cement Krajowy i zagraniczny, Wapno lasowane i suche, Cegła zwyczajna, ogniotrwała różnych form (Ramzaja i krajowa). Glinka ogniotrwała Angielska, Kafle, Gips, Piasek, Glina, Trzcina, Dachówka, Tektura smołowcowa, Smoła gazowa, Smoła angielska, Lak asfaltowy i Asfalt Limeryjski, Pak kamienny, Gwoździe i t. p.

Najpierwsza Fabryka Parowa **BISZKOPTÓW.**

Fabryka: Chłodna 40.

Herbatniki najlepsze
 Biszkopty i Ciasteczka
 do Wina poleca Cukiernia
 Marszałkowska **J. Stengel**
 róg Zielonego Placu

Filja: ulica Bielańska
 Hotel K

Warszawski Skład PIWA i PORTERU

ZŁOTA 16. Telefon 939.

Poleca znane ze swej dobroci piwo Szydłowieckie, Pilzeńskie, lagrowe i Monachijskie ciemne, Machlejda lagrowe, Niechcickie higieniczne oraz porter Rygski.

z poważaniem **W. Jaskulski.**

W. Sawicki

ZAKŁAD INTROLIGATORSKI

i Fabrykacja Wyrobów Skórzanych

Warszawa, Leszno 33.

stępstwo, bywa on dopuszczany tylko do losowania. Oględzinom lekarskim podlega dopiero po ukończeniu sprawy, a jeśli go skazano, po jej odcierpieniu. Wówczas też może być przyjęty do służby bez wojskowej, jeśli okaże się do niej zdolnym.

Kto doszedł do wieku, w którym powinien stawać do poboru, a nie został zapisany do listy popisowych i nie uwiadomił o tem władzy do dnia losowania, ten po wykryciu go traci prawo do uwolnienia od wojska i będzie wzięty do służby bez losowania, jeśli tylko okaże się zdolnym.

Gdyby jednak opuszczono kogo w liście popisowych nie z jego winy, w takim razie może być dopuszczony do osobnego losowania, które komisja poborowa wyłącznie dla niego urządza. Kto przy takim dodatkowym losowaniu wyciągnie numer mniejszy od numeru, za którym wzięto ostatniego rekruta, albo też różny ostatniemu numerowi, ten musi iść do

wojska; kto zaś wyciągnie numer większy, tego zaliczają do pospolitego ruszenia.

Odśyłanie do szpitali i do domu.

Gdy ktoś przy oględzinach lekarskich oświadczy, że cierpi wielką chorobę, lub też jaką inną ukrytą niemoc, która uwalnia od służby w wojsku, w takim razie komisja poborowa odsyła go do szpitala pod obserwację. Podobnie postępuje komisja, jeśli przypuszcza, iż popisowy sam sobie umyślnie spowodował chorobę, uwalniającą od wojska, i podtrzymuje ją.

Popisowi, odesłani do szpitala, utrzymywani są tam kosztem rządu, wolno jednak utrzymywać się w szpitalu własnym kosztem. Pożobnież kosztą podróży odsyłanego do szpitala ponosi rząd.

Jeżeli do miasta, gdzie jest szpital, do którego komisja poborowa odsyła popisowego, prowadzi kolej żelazna, albo chodzą statki parowe, popisowy otrzymuje pieniądze na opia-

O służbie w wojsku.

<http://rcin.org.pl>

H. SOMYA

w WARSZAWIE.

Biuro Przemysłowo-Handlowe.

Skład i dostawa wszelkich artykułów technicznych.

BUDOWA MŁYNÓW.

☉ *Fabryka Pasów Skórzanych.* ☉

Adres Telegraficzny: „SOMYA WARSZAWA“.

Filja w ŁODZI, ul. Piotrkowska №. 177.

GENERALNE REPREZENTACYE:

FRIED. KRUPP, ESSEN

Wyroby ze stali lanej i blachy.

KRUPP'sches STAHLWERK zu ANNEN vorm. F. ASTHÖWER & Cie, w Annen
Odlewy stalowe.

Sächsische Maschinenfabrik zu Chemnitz vorm. Rich. Hartmann, Chemnitz

Maszyny przedziałnicze parowe i narzędziowe.

Waggonfabrik Gebr. Hofmann & Cie, Act. Ges., w Wrocławiu

Wagony kolejowe.

Thomas Robinson & Son, Limited Rochdale (Anglia)

Wszelkie maszyny dla Młynów.

F. HACKENTHAL & Co, MOSKWA

Armatura parowa i wodna.

ERDMAN KIRCHEIS, Aue in SACHSEN

Maszyny, Narzędzia, Nożyce i Sztance dla obróbki metali i blachy.

Maschinenfabrik Kappel w Chemnitz

Maszyny do obróbki drzewa, motory gazowe i naftowe.

Oberschlesische Kokswerke u. Chemische Fabriken, Act. Ges. w Berlinie

Koks gisierski i kowulski, pak.

Graf Sauerma'sche Chamotte- u. Thonwaaren-Fabrik w Rupersdorfie

Cegły ogniotrwale.

GRILLO, FUNKE & Cie, w SCHALKE

Blachy do emaljowania, Blachy białe.

☞ **GEO. CRADOCK & Cie w WAKEFIELD** ☞

LINY STALOWE.

AUG. KLÖNNE, w DORTMUND

URZĄDZENIA GAZOWNE.

SCHAEFFER & OEHLMANN, w BERLINIE

ARMATURY DO WODY I GAZU.

☞ **M. NEUHAUS & Cie, w LUCKENWALDE** ☞

INJEKTORY I PULSOMETRY.

FONTAINE & Cie, w AKWIZGRANIE

Blachy dziurkowane.

GEBRÜDER GARVE w NEUSALZ

Wyroby Szmerglowe.

etc., etc.

Adres dla depesz:
„Machlejd — Warszawa 918“.

Telefonu Nr. 915 w Warszawie,
Nr. 483 w Łodzi.

BROWARY PAROWE **i SŁODOWNIE**

Karola Machlejda

Warszawa, Chłodna Nr. 45,

Ciechanów—stacya drogi żel. Nadwiślańskiej. Hurtowy Skład—ŁÓDŹ, Podleśna 9,
polecają swoje piwo antałkowe bawarskie i butelkowe: Leżak, Pilzeńskie, Kulmbachskie i Monachijskie,
a także siód wyborowy.

Celem zapobieżenia zdarzającym się ciągle nadużyciom, na końcach korków wypalaną jest marka
fabryczna w postaci LWA, według powyższego wzoru, a w obwodzie ich firma „K. MACHLEJD“.

Na obydwóch linjach Dr. żel. Warszawsko-Wiedeńskiej i Nadwiślańskiej kursują własne wagony
piwne. — Na prowincyi liczne składy.

**SKŁAD TOWARÓW ŻELAZNYCH
i Naczyn Kuchennych**
JULJANA CHOTKOWSKIEGO
Marszałkowska № 114, róg Złotej.

Po przystępnych cenach: Wyroby nożownicze fabryki Gerlaucha i zagraniczne, łożka żelazne, łańcuchy bezpieczeństwa do drzwi, kłódki, zamki, zatrzaski, Kuchenki benzynowe, naftowe, maszynki do kawy, wanny, zytźbady, bidety, kubły, hantle do gimnastyki, (Plutus) łańcuchy dla koni, bydła i psów i wiele innych artykułów.

Skład oleodruków
H. PIÓRNIK i L. ZWAYER

Warszawa, Ozika Nr. 1.

Poleca portret ozdobny 5-ciu mistrzów z panteonu polskiego, nakładu własnego (Mickiewicz, Krasński, Słowacki, Krasiński i Sienkiewicz):

Cena portretu 50 kop.

Fabryka Kapeluszy i Czapek
KAROLA FICHTNERA
ul. Marszałkowska Nr. 139 w Warszawie.

Poleca: Cylindry, Kapelusze filcowe, w najnowszych fasonach, oraz Czapki oficerskie i cywilne.

Magazyn Kwiatów

KSAWEREGO KOZŁOWSKIEGO

w WARSZAWIE,

ulica Miodowa № 6

I Nowy-Świat № 59.

Przyjmują się wszelkie obstalunki a mianowicie: Bukiety, Wieniec, Kosze, oraz Dekoracye.

ZAKŁAD ORGANMISTRZOWSKI
PIOTRA
STAMIROWSKIEGO

w Warszawie,

ulica Aleksandrya № 14.

Wyrabia Harmonije i Fisharmonije, posiada gotowe na składzie, przyjmuje wszelkie reparacje w zakres sztuki wchodzące.

cenie za przejazd najtańszą klasą. Jeśli zaś niema kolei, ani statków parowych, winien iść pieszo, albo nająć furmankę za własne pieniądze. Gdyby jednak zdrowie popisowego nie pozwalało mu odbywać podróży pieszo, komisja poborowa daje mu pieniądze na drogę, licząc za każdą wiorstę tyle, ile się płaci za wynajęcie jednego konia pocztowego. Każdy popisowy, odbywający podróż do szpitala pieszo, obowiązany jest przejść dziennie 25 wiorst i co trzeci dzień może odpoczywać.

Całą drogę popisowy odbywa nie etapem, lecz swobodnie. Jeśli komisja poborowa podejrzewa go o chęć ucieczki, w takim razie może go odesłać etapem.

Pieniądze na żywność w drodze do szpi-

tala popisowy otrzymuje w chwili wysyłania go. Gdyby w drodze nie wynajmował noclegu, może w miastach znaleźć nocleg w biurze policyjnym.

Niezdadność do wojska.

Ze stawających do losowania wolni są od służby wojskowej ci, którzy są do niej niezdadni skutkiem wad cielesnych lub osłabienia chorobliwego, za wyjątkiem tych, którzy sami rozmyślnie się okaleczyli. Najmniejsza miara wymagalnego wzrostu wynosi 2 arszyny i 2 i pół werszka, przyczem klatka piersiowa powinna mierzyć połowę wysokości i czwartą część werszka. Jeśli kto jest zdrow i dobrze rozwinięty, brak miary w piersiach o jedną,

O służbie w wojsku.

<http://rcin.org.pl>

ZAKŁAD TAPICERSKO-DEKORACYJNY
JÓZEFA ŚWIEŻAWSKIEGO

Marszałkowska Nr. 113.

Posiada wybór mebli gotowych, skromnych i ozdobnych.
 Ceny przystępne.

SKŁAD WIN

CUKRU, HERBATY

i Towarów Kolonialnych

E. DUBISZEWSKIEGO

w WARSZAWIE,

Mokotowska №. 56.

róg Wilczej.

Fabryka Tkanin Metalowych

i wszelkich

Wyrobów Drucianych

L. SMOLEŃSKIEGO

w Warszawie, ul. Żabia № 7.

Poleca: Siatki druciane. Sita do koni-
 czyny. Sita do zboża. Ogrodzenia druciane.
 Materace druciane. Manekiny z drutu i te-
 ktury, oraz wszelkie roboty, wchodzące
 w zakres wyrobów z drutu.

Wykończenie dokładne i na czas.

JAN GABRYELSKI

Warszawa, 3. RYMARSKA 3.

Skład Lamp gazożarowych „PHOENIX“

i zagranicznych Kół gumowych do powozów.

dwie, a nawet trzy ósme części werszka, zwłaszcza przy wrzocie wyższym niż 2 arszyny i 5 werszków, nie ma znaczenia. Gdyby komu do wymaganej miary brakło więcej niż trzy ósme części werszka, wolny jest od służby czynnej.

Choroby i wady cielesne, uwalniające od służby czynnej:

- 1) puchlina wodna
- 2) reumatyzm zastarzały, z różnemi stwardnieniami i t. p.
- 3) liszaje, parchy i inne cierpienia skóry, jeśli naruszyły jej całość.
- 4) różne opuchlizny nieszkodliwe, jeżeli nie pozwalają dobrze używać jakiej części

ciała, albo też przeszkadzają noszeniu czapki, odzieży lub obuwia.

5) zastarzałe, niszczące ciało, rany syfilityczne, szkorbutowe i inne.

6) blizny, łatwo się otwierające, lub przeszkadzające swobodzie ruchów albo noszeniu czapki, odzieży i obuwia.

7) wielka choroba.

8) paraliż i półparaliż.

9) taniec św. Wita.

10) trzęsienie się całego ciała albo jakiej jego części: głowy, rąk lub nóg.

11) pomieszanie zmysłów.

12) kołtun w niektórych razach.

13) krótkość powiek, jeżeli one nie krywają gałki ocznej.

O służbie w wojsku.

Porcelana Saska i Francuzka.

Kryształy francuzkie „Baccarat”

WYBÓR WIELKI.

Skład Szkła, Kryształów,
Porcelany, Fałansu, Majoliki
 oraz WŁASNA MALARNIA NA PORCELANIE

T. Z. OSIŃSKIEGO
 ulica Marszałkowska Nr. 142, w Warszawie.

CENY NIZKIE.

CENTRALNY SKŁAD
 WYROBÓW

Jarosławsko-Moskiewskich
FABRYKANTÓW,
 Własny Fabryczno-Detaliczny
 — *MAGAZYN* —
 Jarosławskich płóciennych towarów,

Bielizny stołowej, Bawełnianych i wełnianych towarów,
 Wyrobów pończosznich, kaftaników, Kołder oraz bielizny
 gotowej męskiej i damskiej.

Spódnice wierzchnie gotowe szewiotowe i kortowe.

Warszawa, ulica Nowo-Miodowa Nr. 2,
 róg Krakowskiego-Przedmieścia.

14) powieki wywinięte lub rzęsy rosnące ku oku, co wywołuje stałe zapalenie oczu. 15) zrośnięcie powiek, choćby niezupełnie, jeżeli przeszkadza widzeniu. 16) ślepota na jedno lub oba oczy. 17) zez w niektórych razach. 18) zarośnięcie otworów w uchu jednym lub w obu. 19) głuchota zupełna i znaczna tępość słuchu. 20) brak nosa, a także zarośnięcie otworów nosowych. 21) przyrośnięcie warg i policzków do dziąseł, przyrośnięcie języka, brak części języka, dziurawe podniebienie i t. p., jeśli która z tych wad utrudnia życie, połykanie i wymowę.	22) jąkanie się, połączone z ruchami konwulsyjnymi i trudną lub niezrozumiałą wymową. 23) niemota i głuchoniemota. 24) warga zajęcza w niektórych razach. 25) brak co najmniej 10 zębów w obu szczękach i do 8 w jednej (nie licząc tak zwanych zębów mądrości). 26) skrzywienie szyi lub jej nieruchomość. 27) wole. 28) skrzywienie łopatki i żeber, jeśli utrudnia oddychanie, ruchy, lub noszenie odzieży lub ładunków. 29) raptura. 30) kamień w pęcherzu moczowym. 31) brak członka męskiego. 32) brak ręki.

ŻYCZĄCYM NA RATY.

Magazyn Mebli, Luster

i WYROBÓW TAPICERSKO-DEKORACYJNYCH

A. Józefowicza

w Warszawie, NOWY-SWIAT Nr. 28.

Wykonywa wszelkie obstalunki i urządzenia.

ŻYCZĄCYM NA RATY.

ZAKŁAD

INTROLIGATORSKO-GALANTERYJNY

J. AMPLEWSKIEGO

Przyjmuje: plany do naklejania i mapy, ramki pluszowe, oprawę obrazów, pass-partu, oprawę książek bibliotecyjnych i do uubożeństwa, albumy, naklejanie fotografii na brystol, oraz przyjmuje książki do złocenia brzegów.

ul. Mazowiecka № 5.

SKŁAD

NACZYŃ EMALJOWANYCH

KUCHENNYCH i GOSPODARSKICH

Wyżymaczek Amerykańskich

oraz

WYROBÓW BLASZANYCH

F. FEIGENBLATTA

WARSZAWA

Graniczna № 14.

SKŁAD

Więńców Metalowych

BUKIETÓW MAKARTA,

MATERIAŁÓW PIŚMIENNYCH i GALANTERYJNYCH

Najtaniej u K. UNIERZYSKIEGO

Warszawa, Śto-Krzyzka № 10 (blisko Nowego-Swiatu).

33) brak nogi.

34) wykrzywienie nóg do środka, w tył lub na zewnątrz.

35) brak wielkiego palca u którejkolwiek ręki, lub wskazującego u prawej.

36) brak dwóch lub więcej palców u którejkolwiek ręki.

37) brak wielkiego palca, lub dwóch innych u nogi (brak palców czy to u ręki, czy też u nogi, tylko wtedy uwalnia od służby, jeśli brakuje wszystkich stawów).

38) bezwładność choćby jednego palca u ręki.

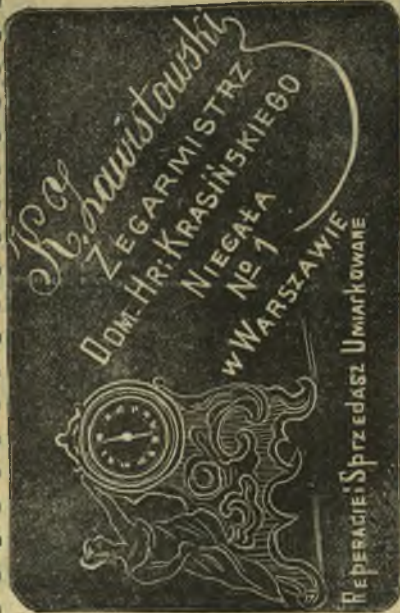
39) zrośnięcie palca wielkiego ze wskazującym u obu rąk i wskazującego ze średnim u prawej ręki.

40) więcej niż 5 palców u rąk lub nóg.

W ogóle o wszystkich swych chorobach lub wadach najlepiej jest powiedzieć lekarzowi, będącemu przy poborze, i nie ukrywać nic, mówić szczerą prawdę.

Jeżeli kto cierpi wielką chorobę, powinien o tem zawiadomić lekarza przy oględzinach, okazać świadectwo lekarza policji, gminy, albo też świadectwo podpisane przez 3 świadków z tej samej wsi, a poświadczone przez wójta gminy. Wówczas odsyłanym bywa do szpitala, aby tam przekonano się, czy rzeczywiście cierpi on na tę chorobę. Jeżeli nie przedstawi wymaganego świadectwa, w takim razie jest brany do wojska.

Egzystująca od Roku 1874

PRACOWNIA**Grawersko-Pieczętarska**

ORAZ

PRACOWNIA SZYLDÓW WYPUKŁYCH

Fremencyjusza KOWALSKIEGO

Elektoralna Nr. 6, w Warszawie.

Nagrodzona Listem Pochwalnym na wystawie Metalowej roku 1895

K. W. BORNSTEIN**FABRYKA****Obsadek do Piór stalowych****i WYROBÓW METALOWYCH**

Egzystująca od 1885 roku.

W WARSZAWIE,

przy ulicy Pawłej Nr. 36.

!!! Dlatego tak tanio — bo na I-em piętrze !!!

Główny Skład Dywanów**HENRYKA RADECKIEGO**

w Warszawie, ul. Marszałkowska 112,

1-e piętro, pomiędzy Chmielną a Złotą.

Poleca wielki asortyment: Dywanów, Materyałów meblowych, Firanek, Portyer, Serwet Kap, Kołder watowych i bajowych, Chodników i t. p. Ceny bez konkurencyi.

Sprzedaż za gotówkę i NA RATY.**Odroczenie z powodu nierozwinięcia lub choroby.**

Kto z popisowych okaże się niedostatecznie rozwiniętym dla służby wojskowej, lub cierpiącym na chorobę, która nie uwalnia od niej, oraz kto jeszcze nie powrócił do sił po niedawno przebytej chorobie, ten uzyskuje na rok zwłokę do stawienia się dla zbadania lekarskiego. Gdyby zaś i wtedy okazał się niezupełnie zdatnym, w takim razie winien za rok stawić się przed komisją poborową. Jeśli stan jego zdrowia nie poprawił się, bywa zaliczany do pospolitego ruszenia, o ile zdatnym jest do noszenia broni; albo też zupełnie bywa uwalniany od służby wojskowej. Odroczenie takie powinno zatem koniecznie

powtórzyć się dwa razy przed zaliczeniem kogo do pospolitego ruszenia, albo przed zupełnym uwolnieniem.

Gdy kogo opuszczono w liście poborowej i przez to stawał on w środku roku przed komisją do oględzin lekarskich i otrzymał odroczenie, znaczy to, że ma on powtórnie stanąć do oględzin dopiero podczas poboru w roku następnym.

Ci, którzy podlegają wzięciu do służby wojskowej bez losowania, t. j. tacy, którzy się okaleczyli rozmyślnie, za karę służą w wojsku, a jeśli byli niedostatecznie zmężniałymi, również otrzymują odroczenie; lecz choćby stan ich zdrowia nie poprawił się winni iść do wojska.

O służbie w wojsku.

SKŁAD

Materiałów Aptecznych

J. Mrozowskiego

ulica Miodowa Nr. 8 nowy,
ma zaszczyt polecić:

Benzyne na balony i funty. — **Farby** malarskie i farbiarskie. — **Farbki**, Krochmale w różnych gatunkach i Glans do bielizny. — **Materiały** apteczne i preparaty chemiczne. — **Materiały** fotograficzne, Papier albumowy i Bystol. — **Massy** woskowe i **Lakiery** do zaprawiania posadzek. — **Mydła** toaletowe i pudry. — **Olejki** do wódek i do wody Kolońskiej. — **Oliwę** Nicejską najlepszą. — **Oliwę** do maszyn do szycia. — **Oliwę** do maszyn i do palenia. — **Perfumy** francuzkie i angielskie na wagę. — **Proszek** Azyatycki na wygubienie robactwa domowego. — **Proszek** do czyszczenia metalów. — **Sól** stołową chemicznie czystą. — **Truciznę** na szczury i myszy. — **Ultramarynie** do bielizny. — **Wody** mineralne, naturalne, Sole, Ługi i Mydła.

WODĘ KOLOŃSKĄ ELSNEROWSKĄ.

SPECYALNY SKŁAD NACZYŃ

Aptecznych, Chemicznych

i DOKTORSKICH

St. Jaruntowski

Warszawa, 32 Senatorska 32.

Wysła na żądanie Cenniki gratis.

SPECJALNA FABRYKA
KASS OGNIOTRWAŁYCH

oraz wszelkich robót

Ślusarsko-Mechanicznych

STANISŁAWA

BAUMGART

Warszawa, Nowolipki № 72, w domu własnym.

Firma egzystuje od 1863 r.

KASSY.

Wyroby mojej fabryki poddawane były próbie ognolowej w 1865 roku w obec władzy miejskiej i specjalistów.

Ulgi przez wzgląd na rodzeństwo.

Każda rodzina winna mieć kogoś zdolnego do pracy i do opieki nad starcami, dziećmi i kobietami. Przez wzgląd na to, prawo nadaje ulgi niektórym członkom rodzin, chociaż są oni zdolni do wojska.

Ulga może być trojaka: pierwszego, drugiego, albo trzeciego rzędu. Różnica między ulgami jest następująca: Gdy w jakiej miejscowości nie starczy do wojska młodzieży, nie mającej prawa do żadnych ulg, to dla zapewnienia braku brani są do służby czynnej ci, którzy uzyskali ulgę trzeciego rzędu, to jest najmniejszą. Jeśli to niewystarczy, brani są ci, którzy mają ulgę drugiego rzędu. Ulga pierwszego rzędu jest największa, do ludzi bo-

wiem, mających ją, kolej branki zwykle nie dochodzi.

Ulgę pierwszego rzędu otrzymują:

a) Jedyny zdolny do pracy syn, jeżeli ojciec jest niezdolny do pracy, albo też zmarł, a pozostała tylko matka. Gdy ojciec jest niezdolny do pracy albo matka jest wdowa, i ma tylko dwóch synów zdolnych do pracy, a z tych starszy otrzymał od komisji poborowej odroczenie, i zanim komisja uznała go za zdatnego, w ciągu następnych dwóch lat wzięto do wojska brata młodszego, w takim razie starszy otrzymuje ulgę pierwszego rzędu.

b) Jedyny zdolny do pracy brat, przy jednym lub kilkorgu zupełnych sierotach, braciach lub siostrach. Jeśli w rodzinie takiej

O służbie w wojsku.
<http://rcin.org.pl>

CENY PRZYSTĘPNE.

Bawełna, Chustki jedwabne, szelowe i włóczkowe,
 Fartuchy, Gorsety paryzkie, Guziki, Grzebienie,
 Hafty, Halki, Igły, Jedwab,
 Krawaty, Kamasze włóczkowe,
 Koszulki bawełniane
 i wełniane, Kanwa,
 Wstążki.

SKŁAD NICI
 i Towarów Galanteryjnych
 niemieckich.

HELENY
 Boniezkowskiej

Kraków-Przedmieście No 41,
 wprost ulicy
 BEDNARSKIEJ.

NICI

Mydła Toaletowe, Spinki,
 Podszewki, Pończochy, Skar-
 petki, Rękawiczki, Woalki, Szpilki
 do włosów, Spódnice i Kaftaniki włóczkowe.
 Wyroby wełniane i włóczkowe.

TOWAR WYBOROWY.

ZAKŁAD STOLARSKI

Jana Paciorka

Specjalność: ROBOTY MEBLOWE.

Warszawa, ul. Pawia Nr. 36.

jeden jest tylko brat zdolny do pracy, ma on prawo do pierwszego rzędu ulgi, gdyby nawet siostry miały więcej niż 18 lat, jeśli tylko nie wyszły za mąż. Popisowy, opiekujący się siostrą wdową z dziećmi małemi lub bezdzietną, siostrą cioteczną, albo bratową, nie ma prawa do ulgi. Gdyby bracia lub siostry, którzy się opiekują popisowy, byli nieprawemni dziećmi, służy mu również ulga pierwszego rzędu, lecz musi złożyć dowód, iż się nimi opiekuje. Gdyby dzieci, niezdolne do pracy, były zupełnymi sierotami i miały dwóch braci zdolnych do pracy, z których jeden urodził się z tego samego ojca, lecz z innej matki, drugi zaś z tej samej matki, lecz z innego ojca, to temu z nich służy ulga, który istotnie utrzy-

muje rodzinę. Jeśli zachodzi jaka wątpliwość, który z nich jest opiekunem sierot, komisja poborowa ma prawo żądać złożenia na to dowodu od tego, który się stara o przyznanie mu ulgi. Gdyby jednak sieroty miały brata rodzzonego z tej samej matki i z tego samego ojca, jemu służy prawo do ulgi. Popisowy, będący jedynym zdolnym do pracy mężczyzną, opiekującym się siostrą z tej samej matki, lecz z innego ojca, jeśli tylko rodzice nie żyją i siostra nie wyszła za mąż, ma prawo do ulgi pierwszego rzędu, gdyby nawet ojczym jej pozostawił syna z innej matki.

c) Jedyny zdolny do pracy wnuk przy dziadku lub przy babce, nie mających zdolnego do pracy syna. Do ulgi tej ma prawo po-

O służbie w wojsku.

<http://rcin.org.pl>

Cukiernia **B. SEMADENI**

ORAZ SPECJALNA FABRYKA

Cukrów, Ciast, Lodów, Czekolady, Tortów,
Piramid i t. p.

Zajmując kilkudziesięciu najwyżej w fachu cukierniczym uzdolnionych współpracowników,—wykonywa wszelkie obstalunki z największym staraniem i punktualnością z najlepszych i najświeższych materiałów surowych.

O wartości jej wyrobów zaświadcza liczna a łaskawa klientela oraz **Złote Medale**, otrzymane na wystawach: Spożywczo-hygienicznej Warszawskiej w r. 1890 i Hygienicznej w r. 1896 za artystyczne i wysoce higieniczne wyroby — jak również podziękowania Zarządów Wystaw za wzorowe prowadzenie cukierni na tychże wystawach.

Ryszard Semadeni,
w gmachu teatru Wielkiego.

ZAKŁAD
WYROBÓW STOLARSKICH
Franciszka Brzozowskiego

w WARSZAWIE,
ulica Pawia №. 36.

Poleca wszelkie roboty meblowe, poręczając dokładność wykonania,
trwałość i elegancję.

CENY UMIARKOWANE.

Fabryka Kwiatów sztucznych
B. Grabskiej

w Warszawie, ulica Długa Nr. 19.

Poleca swoje wyroby odznaczające się gustem i olbrzymim wyborem.

SPRZEDAŻ HURTOWNA I DETALICZNA.

❁ Ceny stałe. ❁

pisowy bez względu czy dziadek lub babka są po ojcu lub po matce, lecz tylko w takim razie, jeśli, jest ich rodzonym wnukiem. Wnuk, znajdujący się przy dziadku, jako syn jego zmarłej córki, korzysta z powyższej ulgi, gdyby nawet miał brata z tego samego ojca, lecz z innej matki, jeśli tylko ojciec już nie żyje. Wnuk przy babce, nie mającej synów, którego matka niewiadomo gdzie przebywa, korzysta z ulgi stosownie do składu rodziny swej babki, to jest, czy ma się kto nią opiekować, lub nie. Popisowy nie może być uważany za rodzonego wnuka babki, macochy jego zmarłego ojca.

d) Jedynak, gdyby nawet ojciec zdolnym był do pracy.

e) Syn nieprawy, opiekujący się matką, niemającą innych zdolnych do pracy synów, albo siostra, albo też nakoniec bratem, niezdolnym do pracy. Tycze się to tych synów, nieprawych, którzy nie byli prawnie przyznani za synów przed ukończeniem 10 lat wieku.

Ci zaś, którzy przed tym wiekiem prawnie uznani zostali za synów, korzystają z tych samych praw, jakie służą chłopcom obcym, przyjętym za własne dzieci. Gdyby było dwóch braci, z których jeden jest prawym synem, drugi zaś nieprawym, to z ulgi korzysta syn prawy. Syn nieprawy, któremuby służyła ulga pierwszego rzędu, traci do niej prawo, jeśli matka wyszła za mąż; zatrzymuje jednak to prawo nadal, jeśli mąż matki usynowił go przed ukończeniem 10 lat wieku, albo też jeśli mąż matki jest niezdolny do pracy. Nie może on być również uważany i za pasierba męża swej matki, gdyż za pasierbów prawo uważa jedynie dzieci urodzone w małżeństwie. Nieprawy syn matki, której mąż komisja poborowa uznała za niezdolnego do pracy, może korzystać z pierwszego rzędu ulgi tylko w takim razie, jeśli matka nie miała innych zdolnych do pracy dzieci i jest wyłączenie na jego opiece. Nieprawy syn, którego matka wyszła za mąż za człowieka,

O służbie w wojsku.

<http://rcin.org.pl>

Egzystujący od roku 1858

M A G A Z Y N

Obuwia Męzkiego i Damskiego

KAROLA KASENBERG

ul. Trembaeka Nr. 11

w Warszawie, wprost Hotelu Rzymskiego.

Kąpiele „DJANA”

ŁAŹNIA PAROWA z KAMIENI,

Wanny marmurowe i miedziane,

PRYSZNICE.

A b o n a m e n t t a n i e j.

13. Chmielna 13.

AKUSZERKA

była starsza przytulku położniczego.

Felczerka i masażystka,

PRZYJMUJE PANIE NA SŁABOŚĆ I KURACYE.

Śto Krzyzka 39, m. 12, front.

MANOMETRY, VACUUMMETRY, PYROMETRY

specjalny wyrób krajowy

LUDWIKA

Sarneckiego i Syna

WARSZAWA,

ul. Pańska 81.

M. WOLANOWSKI

WARSZAWA,

ulica Gliniana Nr. 5.

FABRYKA

Drotu, Gwoździ, Łańcuchów, Śrub,
Nitów i Tektury smołowcowej.

Telefon Nr. 428.

Poleca:

KOŁA DO POWOZÓW,*Wozów, Dorożek, do Gospodarstwa wiejskiego i dla armji.*Fabryka posiada

WŁASNĄ KUŹNIĘ, LAKIERNIĘ

i znaczny zapas **KÓŁ GOTOWYCH.**

Wszelkie zamówienia wykonywa w jak najkrótszym czasie.

Aleksander Lampe,

Nowowiejska Nr. 7.

mającego zdolnego do pracy syna, nie korzysta z żadnej ulgi; gdyby jednak opiekował się swoją siostrą, to ulga ta mu służy, ale siostra musi być panną.

Ulge drugiego rzędu otrzymuje jedyny zdolny do pracy syn przy ojcu, również zdolnym do pracy, i przy jednym lub kilku braciach niezdolnych do pracy. Jedyny zdolny do pracy pasierb, przy ojczymie także zdolnym do pracy i przy bracie nie mającym 18 lat wieku z tej samej matki lecz z ojczyma, korzysta z tej samej ulgi. Popisowy, którego ojciec ze względu na wiek uważa się za zdolnego do pracy, bracia zaś przeszło od 3 lat niewiadomo gdzie przebywają, może uzyskać tylko ulgę drugiego rzędu, nie zaś

pierwszego. Gdyby rodzina składała się tylko z dwóch braci, z których jeden znajduje się już na służbie w wojsku czynnym, drugi zaś jest zdolny do pracy, temu drugiemu służy ulga drugiego rzędu.

Ulga trzeciego rzędu służy temu, kto bezpośrednio następuje w rodzinie po bracie, będącym z poboru na służbie w wojsku czynnym, lub po zmarłym podczas służby, albo też po przepadłym na wojnie.

Za bezpośrednio następującego pod względem wieku po bracie należy uważać tego, który żyje; jeśli więc między nimi było kilku braci, ale ci zmarli, to ich się nie liczy. Jeżeli będący na służbie brat oddany został do wojska za użycie podstępny lub za umyślne oka-

Skład Fortepianów i Pianin B. Strzeleckiego

Plac Ś-go Aleksandra № 11
róg Wspólnej.

Sprzedaż i wynajem na wyjątkowo
dogodnych warunkach.

Węgla i Drzewo

M. Eleszkiewicz

5. Włodzimierska 5.

FABRYKA

KWIATÓW

J. Strużewskiej i S. Ziemskiej

w Warszawie, ul. DŁUGA Nr 61.

POLECA DOBÓR NOWOŚCI SEZONOWYCH.

Sprzedaż Hurtowa.

leczenie się w celu uniknięcia służby wojskowej, albo też za podstęp w celu uzyskania nienależącej mu się ulgi, to następującemu po nim z kolei bratu ulga trzeciego rzędu nie służy.

Gdyby współcześnie stawało z jednej rodziny dwóch popisowych braci przyrodniczych, których starszy brat już służy w wojsku czynnym, to z tych dwóch temu służy ulga, który z nim jest bliżej spokrewniony. Jeżeli popisowy następuje w rodzinie z kolei po dwóch braciach bliźniętach, z których jeden służy w wojsku czynnym, drugi zaś zaliczony został do pospolitego ruszenia, nie ma on prawa do ulgi. Jeżeli z dwóch braci rodzonych młodszego wcześniej został wzięty do wojska od starszego, który się ukrywał i został odnaleziony

przez policję, to młodszego nie ma prawa do ulgi. Popisowy, następujący co do wieku bezpośrednio po bracie, którego uwolniono za urlopem dla poprawienia zdrowia, albo też który zmarł w czasie korzystania z takiego urlopu, ma prawo do ulgi trzeciego rzędu. Jeżeli starszy brat wzięty został do wojska i po złożeniu przysięgi uwolniony na kilka dni do domu, tamże zmarł, to następujący po nim korzysta z ulgi trzeciego rzędu. Gdyby starszy brat, będąc już w wojsku, uciekł i nie odzyskano go, to następujący po nim z kolei co do wieku, nie ma prawa do ulgi trzeciego rzędu; podobnie jeżeliby starszego brata uwolniono zupełnie z wojska z powodu choroby, gdyż tylko ci mają prawo do tej ul-

<http://służbie.w.wojsku>

Magazyn WYROBÓW FUTRZANYCH
FERDYNANDA HIMML

40. Krak.-Przedmieście 40,
naprzeciw Placu Saskiego
w **WARSZAWIE**.

Łetnie przechowanie futer.

HANDEL WIN
J. P. SŁUPSKI

Chłodna № 28,

Przełazony pod № 30 przy rogu Żelaznej

poleca:

Wina Zagraniczne od Rs. 1.00 butelka.

Wina Krajowe — 85

Spirytus Nr. 4 a 90% „ 1.50 cały „ sztof

Wódki po cenach niższych.

Towary kolonjalne, Herbaty wszystkich
znaczejszych firm.

I. P. SŁUPSKI.

Wszelkie obstalunki

dokładnie i na termin.

PRACOWNIA
Haftów
złotem i jedwabiami

oraz **APARATÓW KOŚCIELNYCH**
Stanisławy Jungman
przeróbka
starych Ornamentów, kap i t. p.
ulica Krucza Nr. 25
w **WARSZAWIE**.

wykonują się

po cenach niskich

PAPIER LISTOWY

Z PORTRETAMI

ADAMA MICKIEWICZA

W SKŁADZIE PAPIERU

I MATERJAŁÓW PIŚMIENNYCH

K. T. PIASECKIEGO

21. NOWY-ŚWIAT 21.

SKŁAD
Materiałów Aptecznych
 oraz
 PERFUM MYDEŁ, FARB
 i wyrobów gumowych

Raula Szafira

Prowizora Farmacyi
 ulica Twarda №. 30
 w Warszawie.

Man spricht Deutsch

On parle français

Twarda Nr. 30.

Twarda Nr. 30.

Hurtowy Skład
 ZAGRANICZNYCH i RUSSKICH

WIN, KONIAKÓW i LIKIERÓW
 i wyłączna sprzedaż

KAUKAZKICH KONIAKÓW
 N. A. TAIROWA w Erywanii

W. KOTECKI
 w Warszawie, Leszno Nr. 14 i 16.

Cenniki wysyłają się na żądanie bezpłatnie.

gi, których bracia znajdują się na rzeczywistej służbie w chwili losowania popisowych, albo też zmarli na służbie. Kto ma prawo do ulgi trzeciego rzędu, powinien wystarać się o świadectwo powiatowego naczelnika wojkowego, iż ma brata w służbie wojskowej, lub iż ten brat umarł podczas służby. Jeżeli od wzięcia do wojska starszego brata upłynęło lat 4, to świadectwo takie jest niepotrzebne i wystarcza ustnie o tem powiedzieć. Gdyby ktoś, mający prawo do ulgi trzeciego rzędu, został opuszczony w spisie popisowych i dopiero potem zawiadomił władzę o tem opuszczeniu, a brat w ciągu tego czasu powrócił do domu, to nie traci prawa do ulgi, ponieważ opuszczenie powstało nie z jego winy. Jeżeli brat starszy, służący w wojsku, zostaje dobrowolnie na dalszą służbę po przebyciu obowiązkowych lat, to następujący po nim co do wieku brat korzysta z ulgi trzeciego rzędu. Gdyby jednak brat starszy wstąpił na powtórna służbę już po wyjściu z wojska i za-

liczeniu do zapasu, młodszy traci swoje prawo. Nie traci ich atoli w tym wypadku, gdy starszy brat przed wyjściem z wojska wyraził chęć pozostania na służbie nadal, ale dla braku miejsca został uwolniony do domu i przyjęty dopiero, gdy się znalazło dla niego miejsce.

Popisowi, którzy otrzymali ulgę ze względu na stosunki rodzinne, tylko w takim razie mogą być wzięci do wojska, jeśli przy poborze zabrakło dostatecznej liczby popisowych, nie mających ulgi.

Uwalnianie z wojska z powodu zmian w rodzinie.

Jeśli w rodzinie, składającej się z ojca lub matki wdowy z dziećmi, albo dziadka lub babki z wnukami, albo też nakoniec ze starszego brata z małoletnimi sierotami, ubędzie z jakiegokolwiek powodu jedyny zdolny do pracy członek rodziny,—to jeden ze znajdujących się na służbie w wojsku czynnem człon-

O służbie w wojsku.

FOTOGRAFIA
ARTYSTYCZNA
„Rafael”
Warszawa, 40. DŁUGA 40.

FABRYKA i MAGAZYN
WYROBÓW SREBRNYCH
pod firmą

J. Pogorzelski

w WARSZAWIE,

przy ulicy Bielańskiej Nr. 597 (17 nowy).

Poleca gotowe wyroby, przyjmuje wszelkie ob-
stalunki jako też reperacje i odnowienia, oraz na-
bývá srebro po cenach kursu.

Od lat piętnastu (15) egzystujący

przy ulicy **Senatorskiej № 29**, 1-sze piętro

vis-à-vis W-go **FEISTA**

Karol Miniewski
Krawiec.

Wybór materyałów na każdy sezon.

Obstalunki tak z własnego jak z powierzonego materyału
wykonywa

po cenach b. przystępnych.

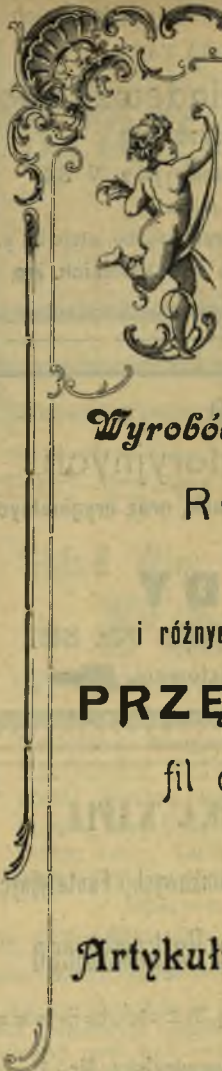
ków tejże rodziny może być uwolniony z woj-
ska czynnego podług wyboru osoby najstar-
szej w rodzinie. Oddani jednak do wojska za
karę, że używali podejścia, aby się uwolnić
od służby wojskowej, albo że okaleczyli się
umyślnie, nie mogą być uwolnieni ze służby
w wojsku czynnem, nawet w razie, gdy w rodzinie
nagle zabraknie mężczyzny zdolnego do pracy.

Gdyby rodzice lub dziadkowie, nie mieli
wcale małoletnich dzieci lub wnuków i byli
sami, a jedyny zdolny do pracy syn lub wnuk
zmarł, drugi zaś znajdował się w wojsku,
powinien on być uwolniony ze służby czyn-
nej. Żołnierz w takim tylko razie może być
uwolniony ze służby w wojsku czynnem, jeżeli
już po wzięciu go do wojska ubył w rodzinie je-

dyny do pracy mężczyzna; gbyby zaś nie by-
ło go w rodzinie już podczas losowania, a nie
doniesiono o tem w swoim czasie komisji po-
borowej, wzięty do wojska nie może być uwol-
niony. Gdyby w rodzinie po śmierci jedynego
zdolnego do pracy mężczyzny pozostała sio-
stra jego, zupełna sierota, choćby nawet już
pełnoletnia, ale panna, to brat jej, będący
w wojsku, powinien być uwolniony.

Jak wiadomo, za niezdolnego do pracy
uważa się każdy mężczyzna, który ma 55 lat
życia skończonych. Jeśli więc kto ukończył
55 lat dopiero wtedy, gdy popisowy był już
wzięty do służby w wojsku czynnem, to ten-
że popisowy może być uwolniony, ale nie za-
raz, tylko po pewnym czasie, a mianowicie:

O służbie w wojsku.

Istniejący od roku 1841.

SKŁAD

Nici, Włóczek, Jedwabiu, Wełny, Bawełny,

TOWARÓW KRÓTKICH,

Wyrobow Pończosznicych i Trykotowych,

ROBÓT KANWOWYCH,

wszelkich przyborów do tychże robót

i różnych materjałów do maszyn Pończosznicych, jako to:

PRZĘDZY, ESTREMADURY,

fil d'Ecosse, fil de Perse i t. p. art.

Artykuły Trykotowe ❧

❧ Dla **CYKLISTÓW:**

*Materjały na ubrania, kostjумы, koszulki,
pończochy, pasy, czapki różnych fasonów i t. p.*

N. BERLINERBLAU

w WARSZAWIE,

ulica Żabia № 1 (956c).

MIODOSYTANIA
K. MIESZKOWSKI
 w WARSZAWIE,
Nowy-Świat Nr. 27.

MIODY do picia.
ULE i przybory pszczelnicze.

Skład Materiałów Aptecznych
 PROWIZORA FARMACJI
St. Powiadowskiego

w MOKOTOWIE,
 Nowo-Aleksandryjska № 33.

poleca

Materiały apteczne, farby, oleje i t. p.
 po cenach warszawskich.

SPECYALNY ZAKŁAD

Wyrobów Powroźniczo-Galanteryjnych

jako to: Hamaków, Siatek na konie od much, Siatek do Sanek, oraz oryginalnych
 Węgierskich upręży plecionych

ANDRZEJA DUDY

MOKOTÓW, ul. Nowo-Aleksandryjska №. 38.

Obstalunki wysyłają się za zaliczeniem pocztowem.

WYRÓB SKÓR SUROWCOWYCH

oraz Pasów Surowcowych do maszyn
 jak również

Szlachgremen i Troków do łączenia pasów

Jana Pogorzelskiego

w Mokotowie № 71.

Ceny wyjątkowo bardzo niskie.

Obstalunki wysyłają się za zaliczeniem pocztowem.

Cenniki gratis.

FABRYKA KAFLI

Zwyczajnych, Kominkowych, i Fantazyjnych

Aleksandra Rajkowskiego

za Rogatkę Mokotowską

ul. Nowo-Aleksandryjska Nr. 11.

FABRYKA MAT TRZCINOWYCH
W. CZYŻEWICZA

MOKOTÓW, Nowo-Aleksandryjska Nr. 32.

Adres dla listów: Warszawa, Senatorska Nr. 22.

Poleca **Maty** budowlane drutem № 19 (murarskim) wiązane nadające się do trzciniowania sufitów i forsztołów różnych rozmiarów, oraz mat ogrodniczych wiązanych sznurkiem pokostowanym do cieniowania kwiatów.

Zakład Stolarski
SZCZEPANA DĄBROWSKIEGO

ulica Hoża Nr. 9.

Wykonywa roboty stylowe i fantazyjne, mianowicie: urządzenie **pokoi sypialnych, jadalnych** i wszelkie inne roboty w **zakres stolarstwa** wchodzące.

→☉ Ceny przystępne. ☉←

NOWO OTWORZONY

Skład Win, Delikatesów i Towarów Kolonialnych

PAWŁA SKUP

w Warszawie, ul. Żorawia Nr. 16, róg Kruczej.

Poleca: **Cukier, Kawę** w kilkunastu gatunkach: surową, paloną i mieloną, **Towary Kolonialne, Herbatę, Wina** Węgierskie, Francuzkie, Hiszpańskie, Szampańskie Krymskie Kaukaskie, Kachetyńskie, **Miód** polski, **Portery, Rummy, Wódki, Likiery** zagraniczne i krajowe, **Oliwę** Niemiecką, **Sery** Brie Camembert, Szwajcarski, Śmietankowy i inne, **Buliony** różnej ceny, **Sardynki, Śledzie** pocztowe, **Konserwy** z ryb, **Ocety, Musztardy, Czekolady, Ryże, Makarony** włoskie, **Tapiokę** Sago i t. p. w najlepszych gatunkach i po umiarkowanych cenach.

jeśli ten, kto ukończył 55 lat, miał, w chwili wzięcia popisowego pięćdziesiąty piąty rok, to popisowy może być uwolniony dopiero po przesłużeniu roku w wojsku; jeśli miał pięćdziesiąty czwarty, to po dwóch latach.

Gdyby, w czasie pozostawania popisowego na służbie w wojsku, jedyny zdolny do pracy mężczyzna w rodzinie został zesłany na Syberję na zawsze, w takim razie wzięty do wojska może być uwolniony zaraz, jak tylko wyrok skazujący jego krewnego stanie się prawomocnym. Podobnie, jeśli w czasie pozostawania popisowego na służbie w wojsku czynnem uplynie 3 lata od chwili, gdy zagnął jedyny prócz niego w rodzinie zdolny do pracy mężczyzna, rodzina może złożyć potrzebne dowody, a wzięty do wojska będzie uwolniony. Jeśli w czasie przebywania na służbie w wojska czynnem jednego z członków rodziny, pozostały w domu mężczyzna zdolny do pracy został nagle kaleką lub zapadł na jaką stałą chorobę, i skutkiem tego

stał się niezdolnym do pracy, w takim razie będący na służbie w wojsku może być zwolniony, jeśli rodzina tego zażąda. Synowie nieślubni, opiekujący się matką, niemającą innych synów zdolnych do pracy, albo też bratem niezdolnym do pracy, również mogą być uwolnieni ze służby w wojsku czynnem, jeśli podczas ich służby ubędzie w rodzinie zdolny do roboty mężczyzna.

Prośby o uwolnienie wziętego do wojska członka rodziny we wszystkich tych wypadkach należy podawać do komisji poborowej gubernialnej.

Uwolnieni z wojska z powodu ubytku w rodzinie jedynego zdolnego do pracy mężczyzny zaliczani są do zapasu, nie zaś do popołitego ruszenia; czyli, że w razie wojny będą powoływani do wojska.

Pasierbi i synowie przybrani.

Do rodziny zaliczają się pasierbowie, jeśli żyje ich rodzony ojciec lub matka.

Pasierb w rodzinie ojczyzna lub macochy

O służbie w wojsku.

„OZONOL“ dezynfekcyjny

NISZCZĄCY

wszelkie bakterje i żyjątka domowe,

CHRONI OD MOLI,

Wyjmuje plamy z rozmaitych tkanin, nie zostawiając po sobie plam.

Sprzedaje się w Aptekach, perfumerjach i składach aptecznych.

GŁÓWNY SKŁAD:

Aleje Jerozolimskie Nr. 27, m. 6.

❖ Kupującym tuzinami robi się ustępstwo od 25 do 30%. ❖

Egzystująca od roku 1865.

Pracownia
Jubilerska
E. STEGEMAN

Krak.-Przedmieście 62.

Wykonuje wszelkie obstalunki w zakresie jubilerski wchodzące. Wyroby
Brylantowe — złote i srebrne.

Medal Złoty
1871 r.

Firma egzystuje
44 lat.

Medal Srebrny
1872 r.

FABRYKA

Ram Złoconych

Robót kościelnych i salonowych

J. GRĄBCZEWSKIEGO

w WARSZAWIE,

4. Senatorska 4.

uważany jest za rodzonego syna i korzysta z ulg przy spełnianiu powinności wojskowej dotąd, dopóki żyje jego rodzona matka lub rodzony ojciec. Młodszy, przyrodni jego brat, uważa się za rodzonego brata. Jeśli rodzony ojciec lub matka umarli, pasierb tylko w takim razie może z ulgi korzystać, gdy ojczym lub macocha oświadcza, że on jest podporą rodziny, która niema nikogo więcej ze zdolnych do pracy. Jeśli jednak pasierbowi, nie mającemu ani ojca ani matki, służy prawo do ulgi z powodu, że ma siostrę rodzoną, niezamężną, lub braci potrzebujących opieki, to ojczym lub macocha nie mają prawa pozbać go tej ulgi przez oświadczenie, iż oni się

opiekują swem rodzeństwem, choćby rzeczywiście wcale im nie dopomagał.

Popisowy, którego rodzice zmarli, bracia zaś z tego samego ojca, lecz z innej matki, znajdują się przy jego macosze, zamężnej powtórnie, jeśli opiekuje się tymi braćmi, może pozyskać ulgę tylko w takim razie, gdy macocha przyzna, że on jest ich opiekunem; w przeciwnym razie nie służy mu żadne prawo ulgi, gdyby nawet był rzeczywistym opiekunem braci, matka zaś ich i jej mąż w niczem im nie dopomagali. Macocha może uzyskać ulgę dla swego pasierba, którego ojciec nie żyje, jeśli oświadczy, że pasierb ten jest jej podporą, syn zaś w niczem jej nie pomaga.

0 służbie w wojsku.

99.

Najtaniej ! Największy wybór!

w *Magazynie*

Okryć i Futer Damskich

FERDYNAND CAR

99. Marszałkowska 99.

Fabryka Maszyn
do wyrobu Gilz Niesklejanych
po cenie od 150 do 500 rs.

M. BLÜTH

Warszawa, Twarda Nr. 3.

Przyjmuje do przerabiania maszyny starej
konstrukcji.

Fabryka Gipsu

Bronistawa

Orodyńskiego

Warszawa,

ul. Zajęcza No 8 (przez Tamkę).

SPRZEDAŻ KOMISOWA

artykułów spożywczych gospodarstwa wiejskiego

i wysyłanie wzamian

TOWARÓW WSZELKICH NA PROWINCJĘ.

Warszawa, St.-Krzyska 17.

Za pasierbów uważają się tylko dzieci prawe, zrodzone z poprzedniego małżeństwa którego z małżonków.

Jeżeli ojciec lub matka mieli pasierbów z poprzedniego małżeństwa, to przy następnym wstąpieniu ich w związku małżeńskie pasierbów tych uważa się za obcych zupełnie, nie należących do rodziny; tylko dzieci rodzone każdego z małżonków z poprzedniego związku ślubnego uważane są przez prawo za pasierbów.

Co do podrzutków, sierot zupełnych, dzieci przyjętych przez kogo za swoje, — to jeżeli opiekunowie przyjęli je wprzód, zanim ukończyły 10 lat wieku, lecz nie usynowili prawnie, wtedy po wyciągnięciu losu wychowawcy otrzymują odroczenie spełnienia

wojskowej na 2 lata, aby w ciągu tego czasu mogli być usynowieni. Po upływie zaś dwóch lat usynowieni korzystają z takich ulg jak i rodzone dzieci; nieusynowieni zaś muszą pójść na służbę do wojska czynnego, jeśli tak wypadła z wyciągniętego przez nich losu.

Bracia-rówiennicy.

Jeśli do losowania w jednym i tym samym roku staje jednocześnie dwóch lub kilku braci rodzonych czy przyrodnych, albo też chłopców, wychowanych przez tę samą rodzinę, a urodzonych w tym samym roku i jeżeli dwóch lub więcej wyciągnie los do służby czynnej, — w takim razie do wojska idzie tylko ten, który wyciągnął najmniejszy numer, pozostających zaś komisja poborowa zalicza do

O służbie w wojsku.

Po gruntownem i praktycznem wykształceniu w **pierwszorzędnej szkole p. A. GAŁECKIEJ**, kroju, szycia sukien i t. p. konfekcji damskich i dziecięcych

HELENA I.

w Warszawie, ulica **KRUCZA** Nr. 6, m. 15.

Wykonywa suknie i t. p. konfekcje damskie, podług najwyższych wymagań gustu i elegancji.

WIEDĘSKA FABRYKA

Kapeluszy Damskich

Słomkowych i Filcowych

STANISŁAWA BERBIES

w Warszawie,

Nowy-Swiat № 59.

Poleca nowości sezonowe, oraz przyjmuje do przerabiania.

FARBIARNIA

i PRALNIA CHEMICZNA.

ZAKŁAD

chemicznego czyszczenia wszelkiej garderoby damskiej i męskiej, bez prócia takowej i sztuczna cerownia.

W. ZARZECKI

w Warszawie,

przy ulicy Wolskiej Nr. 15.

MALARNIA PORCELANY

Hermana Rost

w Warszawie, 24. Leszno 24.

Poleca portrety **ADAMA MICKIEWICZA** na szkłe i porcelanie.

SPRZEDAŻ HURTOWA i DETALICZNA.

pospolitego ruszenia. Zresztą takim braciom i wychowañcom wolno jest zamieniać między sobą losy. Ten sam przepis stosuje się i do braci bliźniat. Taki wybór pomiędzy braćmi lub też zamiana losu może się odbyć dopiero po oględzinach lekarskich, jeśli się przy nich okaże, iż obaj są zdadni do służby w wojsku czynnem. Gdyby ci bracia lub wychowañcy stawali każdy w innej miejscowości przed komisją poborową, to prawa swoje winni zakomunikować komisji poborowej, która sama zaawiadomi, gdzie należy, i tylko jeden z nich idzie do wojska. Jeżeli tacy bracia lub wychowañcy stawali każdy przed inną komisją poborową, to przy określaniu, który z nich ma iść do wojska, posiadający niższy numer idzie

do wojska. Jeśli w jednym roku staje przed komisją poborową dwóch braci, z których jeden stawał już w poprzednim roku i otrzymał odroczenie, drugi zaś staje po raz pierwszy, — to do nich nie stosuje się przepis o wyborze jednego z dwóch braci i o zamianie losów, ponieważ nie urodzili się oni w tym samym roku.

Zdolni i niezdolni do pomagania rodzeństwu.

Jeżeli kto ma prawo do ulgi trzeciego rodzaju a zarazem do ulgi pierwszego lub drugiego rodzaju, komisja poborowa powinna mu przyznać wyższą ulgę, nigdy nie niższą.

Przy oznaczeniu, jaka ulga ma służyć po-

Bracia S. i J. Lopatinowie

pod firmą:

Oddział Domu Handlowego: F. G. von HILLEN SCHMIDT
S. J. Standertscheld i K. S. Szekarazin

Warszawa, Rymarska 14.

WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ

Rowerów angielskich „ENGINEER“

FABRYKI

„The Central Engineering Works Comp: Limited, Jork“.

CENY FABRYCZNE.

Kuśmierz

FELIKS ROWIŃSKI

Majster Cechowy

Trembacka № 7.

Przyjmuje Futra na letnie
przechowanie.

Zakład Wyrobów

WIANKÓW METALOWYCH

Hoża 66, m. 2.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

❁ Ceny niskie. ❁

pisowemu ze względu na stosunki rodzinne, prawo oblicza, ilu jest w rodzinie mężczyzn zdolnych do pracy. Za takich uważa się wszystkich mężczyzn od ukończenia 18 lat życia aż do ukończenia 55 lat; młodsi i starsi uważani są za niezdolnych do utrzymania rodziny. Oprócz tego za niezdolnych uważani są jeszcze: 1) kalecy lub też chorzy na jaką stałą chorobę i nie mogący przez to zupełnie pracować; 2) zesłani na Syberję; 3) ci, którzy przeszło od 3 lat niewiadomo gdzie przebywają; i 4) wzięci do wojska podczas poboru, jeżeli tylko są jeszcze na służbie.

Wiek członków rodziny przy udzielaniu ulgi popisowemu oznacza się według ich metryk i uważa się, ile lat ukończyli oni do dnia

13 stycznia tego roku, w którym popisowy staje do losowania. Popisowy powinien więc wcześniej zaopatrzyć się w metryki tych osób i uważać dobrze, kiedy oni kończą wymagane lata.

Jeżeli w rodzinie znajduje się kto zdolny do pracy, to choćby nikomu z krewnych nie pomagał, jednak zawsze się uważa, jak gdyby utrzymywał rodzinę ze swej pracy.

Zmiana wyznania, na przykład przyjęcie prawosławia przez kogo z rodziny, nie daje żadnych praw do ulgi ani jemu, ani też nikomu z rodziny, chyba, że mają do niej prawo według tego, co powiedziano poprzednio.

Czy kto jest niezdolny do pracy skutkiem kalectwa lub też jakiej stałej choroby, oznacza komisja poborowa miejscowa, na którą

O służbie w wojsku,

<http://rcin.org.pl>

PRACOWNIA**Francuzkich Gorsetów**

Istnieje od 1857 roku

Joanny Bergers

obecnie

FILOMENY REKIERT**6. Nowo-Senatorska 6.****LECZNICA****chorób Zębów i gębci Ustnej**

w WARSZAWIE,

Marszałkowska 109 m. 1.

Operacje dentystyczno-chirurgiczne.

Leczenie zębów, plombowanie,
zęby sztuczne.

Przyjęcia codziennie od 10 do 6.

**Dla Pp. Doktorów i Dentystów-Lekarzy
i Dentystów.**

MAKS KONRAD ZIEMENS*Technik dentystyczny*

w WARSZAWIE,

ulica Długa Nr. 34.

Wykonywa wszelkie roboty w zakres
dentystyki wchodzące, podług najnowszych
systemów.

można jednak podać jeszcze skargę do komisji gubernjalnej i ta ostatecznie rozstrzyga. Jeżeli ktoś zdolny jest tylko do jednej pracy, a nie wogóle do wszelkiej, której się nie trzeba uczyć długo, to powinien być uważany za zupełnie niezdolnego do pracy. Gdyby prze- to jakiś kaleka mógł naprzykład drzeć pierze, ale do innego zajęcia nie był zdolnym, uważa się on za zupełnie niezdolnego do pracy. Nie ma znaczenia wówczas i jego zamożność lub nie i zawsze uważany bywa za niezdolnego do pracy, a przez to nie mogącego się z niej utrzymać i potrzebującego pomocy kogoś z rodziny. Jeżeli jednak ktoś mimo kalectwa może się trudnić swoim zajęciem (naprzykład kulawy szewcstwem), to uważa się on za zdol-

nego do pracy.

Jeśli kto z rodziny niewiadomo gdzie prze- bywa, to dla udzielenia ulgi jego krewnemu liczy się ten czas od dnia, w którym zaginionemu upłynął termin ostatniego paszportu aż do wyciągnięcia losu przez popisowego. Jeżeli jednak ktoś z rodziny ukrył się dla uniknięcia służby wojskowej, albo też uciekł podczas służby w wojsku, to choćby nawet więcej niż trzy lata nie było o nim żadnej wiadomości, popisowy nie może mieć z tego żadnej korzyści. Popisowy, który chce uzyskać ulgę, ponieważ ktoś z jego rodziny niewiadomo gdzie przebywa, powinien przedstawić komisji poborowej miejscowej świadectwo o tem, wydane przez zebranie gminne, jeśli zaginiony brał

O służbie w wojsku.<http://rcin.org.pl>

SKŁAD ZEGARKÓW

Genewskich

„JÓZEF GROSMAN“

109. Marszałkowska 109.

Poleca w wielkim wyborze zegarki:
złote, srebrne, stalowe i niklowe po cenach
możliwie niskich. Zamówienia na prowincję
wysyła jaknajpункtualniej.

Gwarancya dwuletnia.

Firma egzystuje od roku 1888.

Aleksander Fennig

SZEWC, Majster Cechowy

w Warszawie, ulica Leszno Nr. 51.

Posiada na składzie wielki wybór Obuwia z najlepszego materiału krajowego i zagranicznego po cenach bardzo przystępnych.

SKŁAD FUTER
i FABRYKA CZAPEK

F. Franke

w Warszawie, Krak.-Przedm. 51.

Przyjmuję wszelkie obstalunki w zakresie kuśnierstwa wchodzące i z całą akuracją wykończam.

Przyjmuję futra na letnie przechow.

Ch. PIERNIKARZ

OKOPOWA 14, Telefonu 1088.

FABRYKA

WYROBÓW POWROŹNICZYCH

oraz

Skład Pakuł

i Odpadków Bawełnianych.

Stolarnia z Oddziałem Rzeźbiarskim
LEOPOLDA CYBULSKIEGO

Warszawa, ul. SIENNA № 33.

Wykonuje roboty Kościelne, Urządzenia sklepowe, oraz posiada na Składzie własnego wyrobu **MEBLE DĘBOWE** do pokoi stołowych i sypialni.

 Sprzedaż z gwarancją.

paszport z gminy, a przez magistrat, jeśli brał paszport z miasta. Gdyby komisja poborowa miejscowa nie uwzględniła takiego świadczenia, wtedy należy podać na nią skargę do komisji gubernialnej, która sprawę ostatecznie rozstrzyga.

Przy obliczaniu członków rodziny nie ma znaczenia okoliczność, czy członkowie jej mieszczą razem, osobno, nawet w innej miejscowości; również czy kto z nich pomaga rodzinie, lub nie. Jeżeli jednak w rodzinie znajduje się kto nie będący poddanym państwa Rosji, to przy obliczaniu członków rodziny, jeśli chodzi o ulgę co do powinności wojskowej, bywa on pominięty.

Komisje poborowe nie mają prawa zasta-

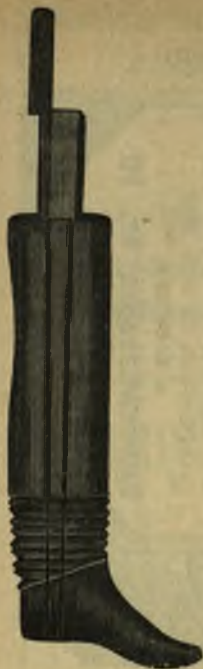
nawiać się nad tem, czy popisowy rzeczywiście pomaga swym rodzicom, siostróm lub tym podobnym, jeśli ci oświadczają sami, że on ich wspiera.

Wujów, siostrzeńców i braci ciotecznych przy obliczaniu składu rodziny wcale się nie bierze pod uwagę i opieka nad nimi nie zapewnia ulgi przy poborze do wojska.

Ponieważ w rodzinie mogą zajść jakieś zmiany, i po zapisaniu kogo do spisu wojskowego, ojciec lub kto inny może umrzeć lub stać się niezdolnym do pracy, przeto prawo każe komisjom poborowym uwzględniać wszystkie zmiany, jakie zajądą aż do chwili wyjęcia losu przez popisowego.

O służbie w wojsku.

<http://reim.org.pl>

Parowa Fabryka

FORM DO OBUWIA EDWARDA VEIT

w Warszawie, Freta Nr. 5.

F I L J A:

ulica Ś-to Jańska Nr. 12.

Firma egzyst. od 1840 roku.

Wszelkie zamówienia uskuteczniają się akuratnie i na czas ściśle oznaczony.

CENNIKI na żądanie wysyłają się franco i gratis.

KONSTANTY
CELIŃSKI

ul. Ś-to Krzyska 11.

Majster Cechowy.

Poleca magazyn swój obuwia męskiego, damskiego i dzieciennego. Specyalność:

Buty sportowe, Juchtowe, bolforty.

Robota sumienna i terminowa.

W Magazynie Ubiorów Męskich
KAROLA PIOTROWSKIEGO

w Warszawie,

Aleja Jerozolimska № 58

(pomiędzy Nowym Światem i Bracką).

na składzie burki nieprzemakalne, palta na futrze i płaszcze z kołnierkami i klapkami bobrowymi, oraz wybór ubrania z materiałów krajowych i zagranicznych.

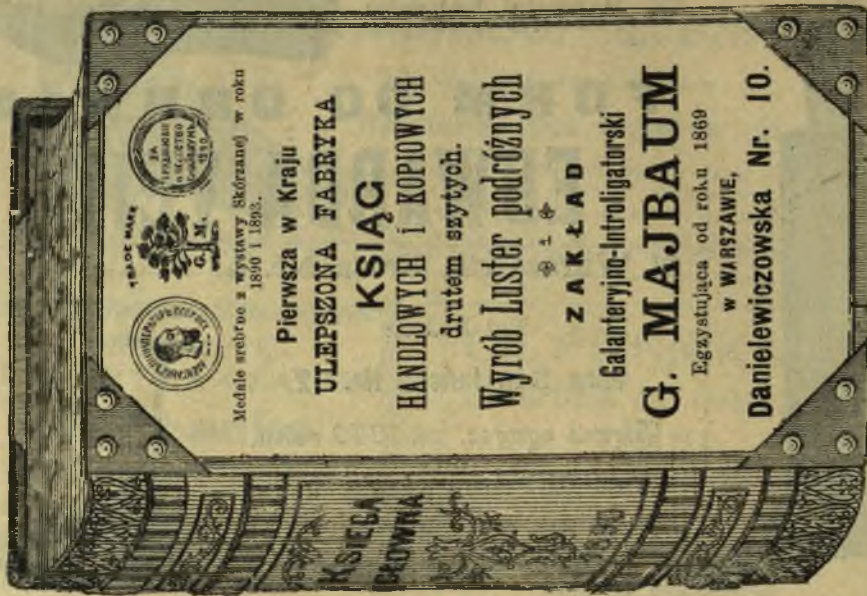
Zastępstwo.

Każdego, kto ma iść do wojska z powodu wyciągniętego losu, albo który już służy w wojsku czynnem, może zastąpić za zaborpólną zgodą brat rodzony albo przyrodni, a nawet stryjeczny, wujeczny lub cioteczny, jeśli tylko sam nie podlega poborowi, albo nie należy do zapasu i ma nie mniej niż 21 i nie więcej niż 26 lat. Zastępca obowiązany jest przesiłować cały czas w wojsku czynnem i w zapasie; ten zaś, którego zastąpił, zalicza się do popolitego ruszenia. Jeśli komisja poborowa powiatowa uzna zastępcę za zdolnego i przyjmie go, a komisja gubernjalna go odrzuci, uznawszy, iż jest niezdolny do służby, w takim razie ten, kto dał za siebie zastępcę, mu-

si iść do służby w wojsku czynnem. Zastępcami mogą być tylko tacy bracia, którzy już stawali do losowania i zaliczeni zostali do popolitego ruszenia. Gdyby zastępca uciekł z wojska, w takim razie ten, którego on zastąpił, zostanie wzięty do służby i musi przesiłować resztę czasu, którego tamten nie przesiłował. Jeśli zastępca nie może dalej pełnić służby z powodu kalectwa lub choroby, jakich się nabawił na służbie, to ten, którego on zastąpił, wolny jest od służby. Na takie zastępstwo jednego brata przez drugiego, jeżeli zastępca nie ukończył jeszcze 21 lat, potrzeba zgody rodziców lub opiekunów. Jeśli zaś ukończył 21 lat, to zgoda rodziców lub opiekunów nie jest potrzebna i nie ma znaczenia

Nagrodzona na wystawie Introligatorskiej w 1897 r. przez Ministerjum Skarbu **Wielkim Srebrnym Medalem.**

Magazyn Towarów Żelaznych i Galanteryjnych **MIKOŁAJA PERL**

w Warszawie, Nowy-Świat Nr. 9, obok Mleczarni Nadświdrzańskiej,

poleca w wielkim wyborze Naczynia kuchenne i gospodarskie, Wyżymaczki oryginalne amerykańskie „Empire“, Wanny i wanienki dla dzieci, Wyroby nożownicze, Oryginalne szwedzkie Kuchenki naftowo-gazowe, „Jowisz“ Łóżka żelazne składane i meblowe po cenach niepraktykowanie niskich.

—♦♦♦ NOWY-ŚWIAT Nr. 9. ♦♦♦—

to, czy zastępca utrzymuje rodzinę lub nie. Prócz zastępstwa jednego brata przez drugiego, prawo nie pozwala na żadne inne.

Ułgi w służbie czynnej przez wzgląd na umięjętność.

Oprócz ulg, powyżej przytoczonych, prawo skraca czas służby w wojsku czynnym tym popisowym, którzy posiadają oświatę i mają na to świadectwa urzędowe. Ci, którzy ukończyli jedną ze szkół najwyższych, jak np. uniwersytet, albo ze szkół średnich jak gimnazjum, lub przynajmniej jego sześć klas, służą w wojsku czynnym tylko 2 lata, zaś w zapasie lat 16; kto ukończył 3 klasy gimnazjalne lub szkołę niedzielną rzemieślniczą w War-

szawie, służy w wojsku czynnym 3 lata, w zapasie zaś lat 15; nakoniec kto ukończył mniej niż 3 klasy gimnazjum, albo też szkołę początkową wiejską lub miejską jednoklasową albo dwuklasową, służy w wojsku czynnym 4 lata, a w zapasie lat 14. Tyleż lat musi służyć i ten, kto ukończył 2 klasy szkoły niedzielnej rzemieślniczej w Warszawie.

Jeżeli kto nie ukończył żadnej szkoły, a pragnie służyć w wojsku krócej, tak jak ci, którzy ukończyli jaką szkołę, winien zdać egzamin dowodzący, że umie to wszystko, czego w tej szkole uczył. Otrzymuje wówczas świadectwo, które winien przedstawić komisji poborowej. Świadectwo takie należy okazać nie później jak przed losowaniem.

O służbie w wojsku.

<http://rcin.org.pl>

Pralnia Chemiczna i Farbiarnia

W. PAHL

145 Marszałkowska 145 parter, lokal prywatny.

Na żądanie pranie chemiczne w przeciągu 24 godzin.

Ramy!

Oprawa fotografij
i akwareli w puszcze
partoné.

Wernikowanie sta-
rych obrazów.

Ramy!

Odmawianie starych
Ramy.

Ramy i ramki do
fotografij.

Tania Pracownia Ram i Rzeźb

ROMANA STAFIŃSKIEGO

ulica KRUCZA Nr. 22, w Warszawie.

Oprawia Obrazy, Fotografje, Portrety i t. p. w różne ramy: rzeźbione, czarne, orzechowe, greckie, pluszowe i t. p., oraz wykonywa wszelkie roboty, w zakres rzeźbiarstwa wchodzące **prędko i tanio.**

C E N Y N I Z K I E.

Świadcstwa samych nauczycieli szkół początkowych miejskich, gminnych i wiejskich nie są ważne. Kto chce uzyskać świadectwo z ukończenia tych nauk, których uczą w szkołach początkowych, winien dowiedzieć się u najbliższej władzy, gdzie w jego gubernji zdać można takie egzamina. Dopuszczanym do egzaminu bywa każdy chłopiec, gdy ukończył przynajmniej lat 14 życia. Prośba o to powinna być napisana w języku urzędowym i koniecznie własnoręcznie. Do prośby należy dołączyć metrykę i świadectwo wójta lub magistratu o tem, do jakiego stanu proszący należy i gdzie jest zapisany do ksiąg ludności. Po podaniu prośby otrzymuje się odpowiedź, gdzie i kiedy trzeba do egzaminu stawać.

Prośbę należy pisać na dużym arkuszu papieru, a brzmieć ona winna jak następuje: „Do Komisji Egzaminacyjnej przy Radzie Pedagogicznej” (wymienić szkołę).

„Chcę korzystać z ulgi, ustanowionej przez punkt 3 artykułu 56 ustawy o powinności wojskowej, proszę o poddanie mnie egzaminowi ze znajomości kursu szkoły początkowej ludowej. Przytem załączam świadectwo o mojej osobie i wieku”.

Pod prośbą z prawej strony podpisać imię i nazwisko oraz dodać wyraz: włościanin, mieszczanin lub szlachcic, stosownie do stanu, do jakiego się należy, zaś z lewej datę i adres własny.

Egzamin jest ustny i piśmienny.

O służbie w wojsku.

<http://rcin.org.pl>

Patentowany Instytut
Sztucznych
WÓD MINERALNYCH

APTEKARZY WARSZAWSKICH

DAWNIEJ

przy

Ogrodzie Krasińskich

obecnie

ulica Marszałkowska Nr. 23.

DOM WŁASNY.

FILJA: Długa Nr. 32. ☎ Telefon Nr. 491.

Egzystuje 107 lat.

S. MALINIAK

Hurtowy Skład Win i Fabryka Miodu

Egzystujące od roku 1790

w Warszawie, Plac Grzybowski №. 16.

*vis-à-vis Kościoła.*SKŁAD HURTOWY
wyłączna sprzedażRUSKICH NATURALNYCH KONIAKÓW
EXELSIOR

N. A. TAIROWA w Erywaniu.

Egzystuje 107 lat.

Egzystuje 107 lat.

Egzystuje 107 lat.

**Magazyn ubiorów Męzkich
Zygmunta Waśniewskiego**

Warszawa, ul. Szpitalna № 4.

Na każdy sezon zaopatrzonej w wielki wybór materiałów krajowych i zagranicznych. Obstalunki na żądanie wykończają się w ciągu 24 godzin.

Przystępujący do egzaminu z nauk wykładanych w szkole elemantarnej, powinien umieć katechizm i cały pacierz, oraz rozumieć go dokładnie; znać ważniejsze obrzędy kościelne, wiedzieć co znaczą i na jaką pamiątkę są ustanowione i znać historję świętą w zakresie elementarnym.

Pozbawianie prawa do ulgi.

Kto ma prawo do ulgi pierwszego lub drugiego rzędu, ten może ją utracić tylko wtedy, kiedy ojciec, matka, dziadek lub babka oświadczą, że wcale nie pomaga rodzinie. Jednakże ojciec lub matka, dziadek lub babka żydzi nie mogą pozbawić ulgi swego syna lub wnuka, który przyjął religję chrześcijańską. Komisja

poborowe nie mają prawa rozstrzygać tego, czy kto pomaga swej rodzinie, lub też nie; należy to tylko do głowy rodziny.

Jeżeli rodzice lub dziadkowie chcą popisowego pozbawić ulgi, powinni o tem uwiadomić komisję poborową przed wyciągnięciem losu przez popisowego. Gdy zawiadomili komisję poborową, iż popisowy w niczem im nie pomaga, wolno im każdej chwili, aż do wyciągnięcia losu przez popisowego, cofnąć to i żądać dla niego ulgi; jeśliby jednak domagali się dla niego ulgi już po wyciągnięciu losu, popisowy traci już do niej prawo. Ojciec lub matka, dziadek lub babka mogą pozbawić ulgi pierwszego lub drugiego rzędu tylko swych rodzonych synów lub wnuków, pasier-

O służbie w wojsku.

MAGAZYN SASKI

23. Elektoralna 23.

Poleca własnego wyrobu
POŃCZOCHY i wyroby **WŁÓCZKOWE**,

Towary norymberskie.

Ceny niskie.

PRACOWNIA

ROBÓT KOŚCIELNYCH

i wszelkich haftów

M. Hornowskiej

w Warszawie, Miodowa 3, m. № 35

(na parterze).

Sklep: ulica Miodowa Nr. 3.

Poleca się względem Szanownych Proboszczy.

Ceny niskie. ROBOTA SUMIENNA. Wszelkie obstalunki można listownie załatwiać,
a natychmiast odpowiedź wysłaną zostanie wraz
z ceną.

Egzystuje od 1879 r.

**Polska Fabryka Pierników
i HERBATNIKÓW****A. POPLAWSKIEGO**

w Warszawie, Elektoralna 23.

Poleca wyroby swoje uznanej dobroci.—Pp. Kupujących za rubla—dodaje się za 20 kop. w ciągu całego roku.—Pp. Kupeom i handlującym odstępnie się bezkonkurencyjny rabat.—Zamówienia z Prowincyi wysyłają się za zaliczeniem.—CENNIKI powiększone i świeżo ułożone na najdogodniejszych warunkach, kasujące poprzednie, wyszły z druku i wysyłają się na żądanie franco i gratis.

Kuchenki naftowo-gazowe**„PRIMUS”**palą się bez knota, nie wy-
dzielają odoru i nie kopcą
naczyń.Sprzedaż u **Ed. DUSOGE****Nowy-Swiat № 5.**

Cenniki franco.

Egzystujący od roku 1854.

MAGAZYN**Ubiorów Męzkich****A. TOMASZEWSKIEGO**

ulica Podwal № 5,

W WARSZAWIE.

Magazyn zaopatrzony w ogromny
wybór sukna, kortów i gotowej
garderoby męskiej.**Uwaga dla rodziców.**Rodzice, pragnący zapewnić synom przy-
sługujące im ulgi, zwalnające od służby woj-
skowej, powinni pilnie przestrzegać obowią-
zujących przepisów prawa oo do sporządzania
metryk urodzenia.bów zaś nie. Jeżeli rodzice lub dziadkowie
pozbawili jednego z synów lub wnuków ulgi
dlatego, że im nie pomagają, to nie mogą się
upominać o ulgę z tego powodu dla drugiego
syna lub wnuka: ten może z ulgi korzystać
tylko w takim razie, jeśli miał do niej prawo
przed pozbawieniem starszego brata jego praw
ulgowych, rodzice zatem lub dziadkowie nie
mogą prawa do ulgi przenieść ze starszego
brata na młodszego, choćby nawet oświadczyli,
że starszy wcale nie przyczynia się do
utrzymania rodziny.Rodzice lub dziadkowie nie mogą jednak
zupełnie pozbawić popisowego ulgi trzeciego
rzędu.Od r. 1896 ustalili się w warszawskim gu-
bernjalnym urzędzie wojskowym uświęcona
przez senat (w ukazie z d. 13-go czerwca
1895-go r.) praktyka, odmawiająca ulg tym
z popisowych, których metryki spisane były
po upływie 9 dni od daty urodzenia bez wy-
łączenia przyczyny (spóźnienia z uchybie-
niem artykułów 95, 96 i 97 kod. eyw. pol.)
Wobec tego artykułu napłynęła w osta-

ZAKŁAD MECHANICZNY Leona Grodzieńskiego

Warszawa, Śliska №. 7.

! SPECJALNOŚĆ ! Mechanika precyzyjna. Budowa maszyn do gilz pierosowych, maszyn do nacinania grzebieni rogowych i t. p. Sztance i sznyty do wszelkiej gałęzi przemysłu. Przeróbki i reparacje: maszyn do pisania, arytmometrów, numeratorów, maszyn do szycia drutem, maszyn do szycia wszelkich systemów, rowerów i t. p.

Instalacja, konserwacja i reparacja dzwonek elektrycznych.

ZAKŁAD MALARSKI PAWŁA KONSTANTEGO SADOWSKIEGO

Warszawa, Kaliksta № 15.

Przyjmuje wszelkie roboty, w zakres Malarstwa pokojowego wchodzące od najprostszych do najzdobniejszych w Warszawie, na Prowincji i w Cesarstwie.

Fabryka oraz Magazyn
CZAPEK i KAPELUSZY
ANTONIEGO TUCZYN
w Warszawie,
ulica Podwał Nr. 16.

Magasin des Chaussures W. PILISCH

Varsovie, Place du Theatre Nr. 11.

tnich czasach do warszawskiego sądu okręgowego znaczna liczba spraw o sprostowanie spóźnionych metryk. polegające na tem, ażeby w każdej metryce, spisanej po upływie 8 dni, była wyrażona ta lub inna przyczyna spóźnienia, zamiast dotychczasowo napotykanych ogólników: „przyczyna spóźnienia nie wskazana”.

Skargi na postanowienia komisji poborowej.

Na działalność komisji poborowej powiatowej można wnosić skargi albo ustne, zaraz przy poborze, albo też piśmienne. Skargę taką może wnieść sam popisowy, albo też kto-

kolwiek z jego krewnych, nawet bez upoważnienia od popisowego. Skargę piśmienną może wnieść kilku popisowych razem na jednym arkuszu. Każdy, wnoszący skargę, ma prawo żądać wydania mu kwitu na dowód przyjęcia jej, po rozstrzygnięciu zaś skargi może żądać wydania odpisu postanowienia komisji. Jeśli popisowy sam wniósł skargę z powodu nie przyznania mu ulgi, wynikającej ze stosunków rodzinnych, to żądać odpisu z odpowiedzią na tę skargę może nie tylko on, lecz również i ci członkowie rodziny, których on utrzymywał swoją pracą.

Skargi na postanowienia komisji powiatowej należy pisać do komisji poborowej gubernalnej, nie później jak w ciągu czterech ty-

Pierwsza Warszawska Parowa Fabryka
KASS PANCERNYCH OGNIOTRWAŁYCH
 Prass do kopiowania i Szkatułek
S. Polakiewicz dawniej **D. Berliner**

W WARSZAWIE,
 ulica Elektozalna Nr. 5.

Inżynier

H. Hopfenblum

BIURO TECHNICZNE

ulica Zgoda №. 5,

w Warszawie.

FABRYKA DZWONÓW

i odlewów metalowych

S. Englisz

Warszawa, ul. Gęsia Nr. 79.

godni od owego postanowienia; a składać je należy na ręce komisji powiatowej, która już sama posyła je dalej.

Komisja powiatowa obowiązana jest w ciągu siedmiu dni po otrzymaniu skargi przesłać ją komisji gubernjalnej wraz ze swemi wyjaśnieniami.

Jeśli kto wnieśli skargę na komisję powiatową wprost do komisji gubernjalnej, skarga ta nie ma żadnego znaczenia. Należy zatem koniecznie skargę oddawać komisji powiatowej.

Komisja gubernjalna, otrzymawszy skargę, bada, czy naprawdę popisowy nie jest zdalny do służby wojskowej, albo też czy komisja powiatowa dobrze lub źle oznaczyła jego wiek

z pozoru, jeśli świadectwa o urodzeniu nie ma. Do takiego badania komisja gubernjalna jest obowiązana tylko w tym wypadku, jeśli w komisji powiatowej nie wszyscy członkowie zgodzili się na jedno. W takim razie popisowy, wnoszący skargę, choć już go wzięto do wojska, nie jest wysyłany dalej, lecz podlega oględzinom lekarskim tej komisji gubernjalnej, której podlega zaskarżona komisja poborowa w powiecie.

Jeżeli zaś cała komisja powiatowa jednogłośnie uznała popisowego za zdatnego do służby, lub też oznaczyła jego wiek, albo też jeśli skargę wnosi nie sam popisowy, lecz ktośkolwiek inny, w takim razie komisja gubernjalna może powtórnie zbadać popisowego, ale

O służbie w wojsku.

ZAKŁAD

KEFIROWY

aptekarza

K. ŻYCKIEGO,

Nagrodzony medalem Srebrnym na Wystawie Hygienicznej, poleca
KEFIR LECZNICZY po 15 kop. but. pojed., 12 $\frac{1}{2}$ w abo-
namencie.

Skład główny i kantor: CHMIELNA 23,
filja: Jerozolimska 64 i Nowy-Swiat 53, w aptecę
W-go Karpińskiego, oraz w Instytucie Wód Mineralnych
L. Ziemińskiego.

!!Najlepiej i Najtaniej!!

nabyć można TYLKO w

ZAKŁADZIE OPTYCZNO-MECHANICZNYM

JANA WŁOCKIEGO

16 BRACKA 16, Róg Alei Jerozolim., w Warszawie.

Okulary, Binokle, Lornetki, Lupy, Termometry, Barometry, Cyrkle, Miary Wasser-
wagi, Dzwonki i Maszynki Elektryczne, Środki Opatrunkowe i Wszelkie gumowe
wyroby.

Wysyła pocztą za zaliczeniem.

Pracownia przyjmuje wszelkie obstalunki i Reperacje w Za-
kres Optyki, Mechaniki i Elektrotechniki wchodzące i wykony-
wa takowe NADZWYCZAJ DOKŁADNIE i TANIO.

może też i nie badać go wcale, jeśli ze skar-
gi widzi, że powody w niej przytoczone są
nieważne. Gdyby w tym wypadku komisja
gubernjalna postanowiła zbadać zdrowie albo
lata popisowego, a tymczasem wysyłano re-
krutów do pułków, będzie on również wysła-
ny i zbadany dopiero przez komisję guber-
njalną tam, gdzie się znajduje pułk jego.

Odpowiedzi na tę skargę komisja poboro-
wa daje w ciągu siedmiu dni od dnia wydania
postanowienia.

Gdy skarga jest wniesiona z powodu ja-
kiejs pomyłki w wiadomościach zapisanych do
list poborowych, albo z powodu oznaczenia
wieku popisowego z wyglądu, to komisja gu-
bernjalna wydaje postanowienie ostateczne,
które nie może już być zaskarżone do innej

władzy. Jeśli zaś zaskarżone zostało nieprzy-
znanie ulgi z powodu stosunków rodzinnych,
albo też oględzin lekarskich, i uznanie zdato-
ści do wojska, to w tych razach jeszcze i na
postanowienie komisji gubernjalnej można na-
pisać skargę do pierwszego departamentu se-
natu. Skargę tę jednak trzeba wnieść na rę-
ce komisji gubernjalnej nie później, jak w cią-
gu dwóch miesięcy od dnia, w którym też ko-
misja zawiadomiła skarżącego o swem posta-
nowieniu.

Skargi do senatu nie potrzebują być pi-
sane koniecznie według przepisanej formy, lecz
żądać w nich można zbadania tylko tego, cze-
go wnoszący skargę żądał od komisji guber-
njalnej.

O służbie w wojsku.

FARBIARNIA i Pralnia Chemiczna.

Zakład chemicznego czyszczenia wszelkiej garderoby damskiej i męskiej, bez prucia takowej.

SZTUCZNA CEROWNIA

A. Wilskiego

w WARSZAWIE,

przy ulicy Miecanej Nr. 2.

Najlepsze mydło do prania

bez przymieszki żywicy i innych surogatów.

Nadaje białość i zapach, dezynfekuje, nie niszcząc bielizny,

wypróbowane w szpitalach i pralniach za granicą,

WYRABIA FABRYKA

Stępkowski & Szymański

Warszawa, ulica WOLNOŚĆ № 16, telefonu № 1110.

!!!Żądać wszędzie!!!

OTTO REISING

Grawer, ✨
✨ Emaljer

WARSZAWA,

Nowo-Senatorska 9.

Herby

Monogramy

Albumy Pamiątkowe

Znaczki klubowe

Żetony Sportowe.

Przepisy Prawno-Sądowe.

Zasadnicze ustawy w kraju naszym obowiązujące są następujące: 1) Kodeks cywilny Królestwa Polskiego z r. 1825; 2) Prawo o małżeństwie z r. 1836, które zastąpiły całą pierwszą księgę Kodeksu Napoleona (księga II i III, traktujące o majątkach i o różnych sposobach nabycia własności); 4) Ustawy hypoteczne z roku 1818 i 1825; 5) Kodeks handlowy z r. 1807; 6) Kodeks Karny z r. 1866 i Ustawa o karach wymierzanych przez sędziów pokoju z r. 1864; wreszcie 7) Ustawy sądowe Cesarza Aleksandra II z r. 1864; obejmują procedurę sądową cywilną i karną. Wszystkie inne ustawy, prawa i rozporządzenia prawodawcze są rozwinięciem i uzupełnieniem tych ustaw zasadniczych.

I. PRAWA CYWILNE.

Małoletność.

Opieka. Małoletnim jest każda osoba, która nie ma skończonych lat 21. Przez czas małoletności dzieci pozostają pod opieką rodziców, którzy mają prawo dziecko samowolnie dom rodzicielski opuszczające poszukiwać i za pomocą władz krajowych odbierać. Wszakże rodzicom nadużywającym władzy rodzicielskiej może być ta władza wyrokiem sądowym odjęta. W czasie trwającego małżeństwa ojciec jest rządcą majątku osobistego swych dzieci i za-

stępuje ich we wszystkich czynnościach cywilnych; do niego również należy użytkowanie z majątku dzieci. Wrazie śmierci, ubezwłasnowolnienia lub zawieszenia w prawach ojca, opieka ze wszystkimi płynącymi z niej prawami należy do matki. Jeżeli matka wychodzi powtórnie za mąż, zależy od rady familijnej pozostawić ją przy opiece nad dziećmi z pierwszego małżeństwa, z dodaniem drugiego męża za współopiekuna, lub też całkiem ją od opieki odsunąć. Ojcu i matce służy prawo obrania na wypadek swojej śmierci opiekuna. Gdyby

Fabryka Form DO OBUWIA STANISŁAWA PLEWCZYŃSKIEGO

w Warszawie,

Egzystująca od lat 12-tu przy ul. DUNAJ Nr. 9.
Sklep przy ulicy Ś-to JAŃSKIEJ Nr. 10.

Wyrabia kopyta do nogi, jako to: chorowite, krzywe i guziaste. Zaopatrzona jest w zapas wszelkiej formy kodyt damskich i męzkich, prawidła do butów, stopki do rozszerzania ciasnego obuwia, bloki do wałkowania przyszew i miary centymetrowe, podług ostatniej mody. Na zamówienia hurtowe ustępuję rabat, wykonywając najspieszniej i jak najakuratniej po cenach umiarkowanych, za dobroć i trwałość poręczam.

cenach umiarkowanych,

St. Plewczyński.

F. ŻÓŁTOWSKI Krawiec

w Warszawie, ul. Ś-to KRZYŻKA Nr. 19.

Wykonuje wszelkie obstalunki w zakres krawiectwa wchodzące.

Dla p. p. Studentów magazyn przyjmuje obstalunki na mundury i płaszcze z ustępiwem rabatu.

KRÓJ WOJSKOWY.

Na żądanie w przeciągu 24-ch godz.

CENY PRZYSTĘPNE.

PRACOWNIA OBUWIA Damskiego, Męzkiego i Dziecinnego JÓZEF SZYMBORSKI

w Warszawie, ul. Graniczna Nr. 4,
w 2-iem podwórzu, parter.

Przyjmuje obstalunki i reperacje, wykonuje takowe elegancko, trwałe i na termin, oraz wybór gotowego obuwia.

CENY NIZKIE.

opieka nie mogła podług tych praw należeć ani do ojca, ani do matki, ani do obranego przez nich opiekuna, wtenczas należy z prawa do dalszych wstępnych, przyczem wstępni z linii ojczyściej mają pierwszeństwo przed wstępnymi z linii macierzystej w równym stopniu. Gdy i na tych zasadach opieka nie może być ustanowiona z powodu braku wstępnych albo prawnego wyłączenia lub wypowiedzenia się od opieki, opiekuna wyznacza rada familijna.

Rada familijna. Radę familijną zwołuje sędzia pokoju tego miejsca, gdzie małoletni przed urządzeniem opieki miał ostatnie zamieszkanie, bądź na żądanie interesowanych, bądź z urzędu. (Urządzenie opieki nad dziećmi włościan należy do atrybucyi wójtów gmin). Rada

familijna składa się z sędziego pokoju, oraz z sześciu krewnych lub powinowatych, w połowie ze strony ojcowskiej, a w połowie ze strony macierzyńskiej, według porządku bliższości z każdej linii. Bracia rodzeni małoletniego i mężowie żyjących sióstr, są wszyscy członkami rady familijnej. Jeżeli niema krewnych ani powinowatych, do rady familijnej powołują się osoby obce, przyczem pierwszeństwo daje się tym, o których wiadomo, że z ojcem lub matką małoletniego zostawali w związkach przyjaźni. Członkowie rad familijnych mogą zastępować się pełnomocnikami; wszakże jeden członek rady familijnej nie może zastępować drugiego. Do ważności postanowień rady familijnej konieczną jest obecność

Specjalny Zakład

KOREKTY i STROJENIA

fortepianów i pianin

oraz Melodykonów

Leon Banasikowski

Warszawa, Nowy-Świat Nr. 12.

Pracownia

Ubiorów Męzkich

K. DOMAŃSKIEGO

w Warszawie,

Nowo-Senatorska № 3.

Ceny niskie.

Egzystujący od roku 1872.

ZAKŁAD

WYROBÓW KUŚNIERSKICH

Rudolfa Włodkowskiego

Majstra Cechowego

w Warszawie, Elektoralna № 5, m. 7.

Wykonywa wszelkie obstalunki z całą dokładnością, jak również przyjmuje FUTRA do przeróbki i przechowania przez lato.

Ceny niskie.

przynajmniej pięciu z powołanych członków. Posiedzenia rady odbywają się w miejscu posiedzeń sędzię pokoju, jeżeli sędzia innego miejsca nie wyznaczy. Rada rodzinna mianuje w każdej opiece opiekuna przydanego, którego zadaniem jest kontrola nad działalnością opiekuna głównego. Opiekun przydany powinien być wybrany z tej linii, do której nie należy opiekun główny.

Wyłączenia od opieki. Mogą się wymówić od opieki wyjąwszy nad swojemi dziećmi i zstępnymi: 1) każdy sprawujący urząd publiczny nie w tym powiecie, w którym opieka się urządza; 2) wojskowi zostający w służbie czynnej; 3) delegowani z polecenia rządu zagranicę; 4) kobiety, mianowane opie-

kunkami jako wstępne; 5) osoby mające skończonych lat 50, a jeżeli przed tym wiekiem zostały mianowane opiekunami, to po dojściu do lat 70; 6) osoby dotknięte ciężką słabością; 7) osoby mające dwie opieki — od przyjęcia trzeciej, oraz małżonkowie lub ojcowie sprawujący jedną opiekę od przyjęcia drugiej; 8) osoby mające pięcioro dzieci prawych.—Nie mogą być opiekunami ani członkami rad rodzinnych: 1) małoletni, wyjąwszy ojca i matkę; 2) pozbawieni własnej woli; 3) kobiety, wyjąwszy matkę i wstępne wdowy, oraz opiekunkę dobrowolną; 4) zakonnicy; 5) cudzoziemcy w opiekach nad polakami; 6) niechrześciance w opiekach nad chrześcianami; 7) wszyscy ci, którzy albo sami, albo których wstępni,

Przepisy Prawno-Sądowe.

<http://rcin.org.pl>

FABRYKA

Wyrobów Rękawicznicznych
Benno Nivet

w WARSZAWIE,
 ulica Żabia Nr. 3.

MAGAZYN

UBIORÓW MĘZKICH

W. Matliński

w WARSZAWIE,
 Krakowskie Przedmieście № 29
 na 1-m piętrze.

Fabryka Kapeluszy Słomkowych i Filcowych
 Damskich, Męzkich i Dziecinnych

N. Wielburskiego

Długa Nr. 53, w domu własnym.

ZAKŁAD

Wyrobów Ślusarskich

BRONISŁAWA WIŚNIEWSKIEGO

w WARSZAWIE,
 ulica Nowy-Świat Nr. 23.

Otto Groenevelt

JUVELIER

Graveur & Emailleur

WARSCHAU

Krakauer Vorstadt 51.

zstępni lub małżonek mają z małoletnim sprawę. Wyłączeni są także od opieki: 1) ludzie znani z bezładu co do majątku lub ze złych obyczajów, oraz 2) ci, którzyby w sprawowaniu opieki okazali niezdadność albo nierzetelność. O niezdolności, wyłączeniu lub złożeniu z opieki opiekuna, wyrzeka rada rodzinna.

Prawa i obowiązki opieki. Opiekun zarządzający powinien majątkiem małoletniego jako dobry ojciec rodziny. Nie może kupować własności małoletniego, ani brać jej w dzierżawę lub najem, chyba rada rodzinna upoważniła opiekuna przydanego do zawarcia z nim kontraktu dzierżawy lub najmu. Wszakże wstępny, będący opiekunem, może na publicznej licytacji kupować własność małoletniego. Żaden

bez różnicy opiekun nie może bez upoważnienia rady rodzinnej zaciągać długów na rzecz małoletniego, ani sprzedawać lub hipoteką obciążać dóbr nieruchomości, należących do małoletniego. Uchwały rady rodzinnej, upoważniające w razie koniecznej potrzeby do takiej sprzedaży lub obciążenia, mogą być wykonywane dopiero po zatwierdzeniu ich przez sąd okręgowy. Skargi na uchwały rad rodzinnych podają się: w opiekach włóściańskich do sądu gminnego; zaś na uchwały tych rad, w których przewodniczą sędziowie pokoju — do sądu okręgowego. Mogą skarżyć uchwały nie tylko opiekun główny i przydany, ale i członkowie rad rodzinnych, którzy niezgodzili się ze zdaniem większości. Dobra nie-

Przepsy Prawno-Sądowe.

<http://rcin.org.pl>

SPECYALNY ZAKŁAD REPERACYJNY
MASZYN DO SZYCIA,
Litograficznych, Drukarskich, Introligatorskich

← i t. p. →

NUMERATORÓW, ROWERÓW, WYŻYMACZEK i t. p.

Edmunda BANSLEBENA

Warszawa, KRAKOWSKIE-PRZEDMIEŚCIE Nr. 65.

Wyrobia noże do papieru i metalu, posiada na składzie wszelkich systemów maszyny do Szycia.

PIERWSZA w KRAJU

Specjalna Pracownia

Narzędzi Szewekieh

JÓZEFA KAŃCZUCKIEGO

W WARSZAWIE,

ulica Ogrodowa №. 42.

Magazyn Obuwia

MĘZKIEGO, DAMSKIEGO

i DZIECINNEGO

ORAZ

sprzedaż hurtowa i detaliczna

Leon Komecki

W WARSZAWIE,

ulica Podwale Nr. 28, Sklep 4.

ZAKŁAD STOLARSKI

Istniejący 25 lat

w Warszawie, Mokotowska 53,

Szczepana Piaseckiego.

Posiada dobór mebli wykwintnych i skromnych własnego wyrobu. Przyjmuje się wszelkie obstalunki w zakres stolarstwa wchodzące. Ceny przystępne.

ruchoe małoletniego mogą być sprzedawane tylko przez publiczną licytację. Opiekun nie może również bez upoważnienia rady familijnej przyjmować ani zrzucać się spadku, któryby się na rzecz małoletniego otworzył; przyjmować darowizn (wyjąwszy gdy opiekunem jest wstępny), podnosić ani obciążać kapitałów hypotekowanych; rozpoczynać spraw granicznych (wyjąwszy posesyjnych) lub dotyczących praw hypotekowanych; przyznawać żądań ściągających się do nieruchomości a czystym wpisem niehypotekowanych; domagać się podziału majątkowego, ani zawierać układów pojednawczych. Opiekun główny powinien składać co rok opiekunowi przydanemu rachunek ze swego zarządu w epoce przez radę familijną ozna-

czonej. Ostatni rachunek składa opiekun małoletniemu, gdy tenże dojdzie do pełnoletności lub zostanie usamowolniony; zaś spadkobiercom jego, jeżeli umrze przed dojściem do pełnoletności. Opiekun główny, przydany i członkowie rady familijnej są odpowiedzialni majątkowo wobec małoletniego za sprawowanie opieki, każdy w zakresie swoich obowiązków; przytem obowiązek rachowania się ze sprawowania opieki przechodzi na spadkobierców sprawującego opiekę. Wszakże wszelkie sprawy małoletniego, tyjące się czynów opieki, przedawniają się czterema laty, licząc od daty dojścia do pełnoletności.

Usamowolnienie. Małoletni staje się usamowolnionym z samego prawa przez małżeństwo;

Przepisy Prawno-Sądowe.

<http://rcin.org.pl>

Istniejący od 1860 roku

Pierwszy Specjalny Skład
OBIC MEBLOWYCH I POWOZOWYCH,
Dywanów, Portjer i Firanek
p. f. S. SILBERMAN

Żelazna Brama Nr. 1

przy ogrodzie Saskim, I-e piętro.

Sprzedaż hurtowa, detaliczna i na rozplaty.

Najtańszy Magazyn
 W CAŁEJ WARSZAWIE
UBIORÓW MĘZKICH
F. Pachulskiego

ulica PODWAŁ № 11,
 I piętro Nr. 2.

Przyjmuje wszelkie obstalunki w zakres krawiectwa wchodzące, tak z własnych jako też i powierzonych materiałów, po cenach nader niskich, — a także zamieniam różną starą garderobę na nową, oraz najwięcej zaplamione rzeczy pierę w całości.

UWAGA. Oraz wykończam z najlepszych materiałów: **Mundury** dla wojskowych, **urzędników** i **uczni.** **Liberye** dla służby i t. p.

Perfumerya Renaissance WOLAŃSKIEGO

W WARSZAWIE,

Nr. 153. Marszałkowska Nr. 153.

„O d o l“

Jedyny dziś proszek do Zębów, nadający im śnieżną białosć, konserwuje zęby, wzmacnia dziąsła i odświeża usta.

„Vere Violette“

Najlepszy puder ryżowy, nadaje twarzy piękną cerę, świeżosć, miękosć, białosć i delikatnosć. Zupełnie nieszkodliwy.

BALSAM COLORADO

który zdumiewającym czynnikiem, trudnym do uwierzenia, włosom siwym, wypłowiłym, utracającym barwę z jakiegokolwiek bądź przyczyn, w jedną noc, lub w kilkanaście dni, stosownie do przepisu użycia, wraca naturalny kolor i połysk życia, łupież wyniszcza od pierwszego użycia, wstrzymuje wypadanie włosów, nadając im możnosć kompletnego odrodzenia. Nadmienia się, że **Balsam Colorado** nie jest żadną farbą, ani wodą i ani niema nic wspólnego z podobnymi tysiącznymi środkami, zachwalanymi przez ludzające pochwały.

FABRYKA KWIATÓW

F. MINKIEWICZ

w Warszawie, ul. DŁUGA № 9.

Obstalunki wysyłają się do Cesarstwa i Królestwa za zaliczeniem pocztowem.

→ CENY HURTOWE ←

jeżeli wszakże małżeństwo zawarte zostało bez zezwolenia rodziców, żona potrzebuje upoważnienia sądowego w tych wszystkich przypadkach, w których upoważnienie męża jest dla niej potrzebne. Małoletni, który skończył lat 18, może być usamowloniony przez ojca, albo gdy tenże nie żyje, lub władzy rodzicielskiej nie sprawuje, przez matkę, albo gdyby oboje rodzice nie żyli lub władzy rodzicielskiej nie sprawowali, przez radę familijną. Każdy usamowloniony będzie miał kuratora, do którego we wszystkich ważniejszych interesach, wykraczających poza zakres prostego tylko zarządzenia, odnosić się powinien. Małoletni usamowloniony nie może ani sprzedawać, ani zastawiać, ani długiem obciążać, ani sprawy

o własnosć majątku przed sądami wytaczać, bez upoważnienia rady familijnej.

Ubezwtasnowolnienie.

Jeżeli ktokolwiek, czy to małoletni usamowloniony, czy też pełnoletni, stanie się niedożętnym, albo ulegnie pomieszaniu zmysłów lub szaleństwu, można żądać sądownie ubezwtasnowolnienia go. Pozbawienia własnej woli żądać może krewny względem krewnego, małżonk względem współmałżonka, kurator względem małoletniego usamowlonionego, wreszcie prokurator z urzędu. Podanie, przy zażęczeniu dowodów (pomiedzy innymi świadectwa lekarskiego) i powołaniu świadków, mających stwierdzić czyny niedożętna lub szaleństwa,

Wydawnictwo Maurycego Orgelbranda w Warszawie.

Od listopada 1897 r. wychodzi rozgłośnie i przez krytykę uznane źródłowe i popularnie opracowane dzieło, objętości przeszło 20 zeszytów:

Wojna Polsko-Rosyjska 1831 r.

opracował A. K. PUZYREWSKI, Generał-lejtn. Sztabu głównego.

Dzieło premiowane przez Cesarską Akademię nauk. Wydanie przerobione, poprawione i uzupełnione. Z 6 planami ważniejszych bitew. Przekład wierny z oryginału.

Format wielkiej ósemki. Cena zeszytu 20 kop. do końca roku bieżącego, z przes. pocztą 25 kop. Wnoszący odrazu prenumeratę, płacić będą za całość tylko rs. 4, z przesyłką pocztą rs. 5. **Od stycznia 1898 r. dla nowych prenumeratorów: cena zeszytu 25 kop., z przes. pocztą 30 kop.; za całość z góry opłaconą rs. 5, z przesyłką pocztą rs. 6.**

Liczba drukować się mającego dzieła, zastosowana będzie do zamówień. Wczesne zapisywanie się na prenumeratę jest przeto pożądane.

MAGAZYN MEBLI

Józefa Reicher

w WARSZAWIE,

ulica Długa № 40,

vis-à-vis Hotelu Polskiego.

Przyjmuje zamówienia na umeblowania od skromnych do najwykwintniejszych, po cenach fabrycznych.

Na składzie wielki wybór gotowych mebli.

Za akuratność firma gwarantuje.

winno być wniesione do sądu okręgowego, miejsca zamieszkania osoby, względem której pozbawienie woli jest żądane. Można także żądać tą samą drogą ograniczenia własnej woli skutkiem marnotrawstwa. Po zapadnięciu wyroku stanowiącego pozbawienie woli ustanawia się nad ubezwłasnowolnionym opieka podług przepisów o małoletności. Mąż jest z samego prawa opiekunem żony swojej, pozbawionej własnej woli, zaś żona może być mianowana przez radę familijną opiekunką pozbawionego własnej woli męża, przy oznaczeniu jej równocześnie sposobu i warunków zarządzania. Gdy osoba pozbawiona własnej woli nie ma małżonka, opieka należy z samego prawa do ojca lub matki; gdy zaś nie ma ani ojca, ani mat-

ki, opiekun mianowany będzie przez radę familijną. Nikt, oprócz wstępnych i zstępnych, nie jest obowiązany sprawować opieki nad pozbawionym własnej woli dłużej nad lat 16. Sąd, nie wyrzekając zupełnego pozbawienia własnej woli, może wyznaczyć pozwanemu doradcę sądowego, bez którego asystencyi nie wolno mu na przyszłość stawać w sądach, zawierać układów pojednawczych, zaciągać długów, podnosić kapitałów, sprzedawać lub obciążać nieruchomości etc. Zniesienie pozbawienia lub ograniczenia własnej woli może być wyrzeczone w tej samej drodze, w jakiej było wyrzeczone samo pozbawienie lub ograniczenie.

Małżeństwo.

Warunki małżeństwa. Małżeństwo może

Fabryka Segregatorów,

*Skład materiałów piśmiennych, rysunkowych
i kancelaryjnych*

KUKULSKI i KURMAN

ulica Erywańska Nr. 5.

w Warszawie.

Telefonu Nr. 1022.

SEGREGATORY

systemu „Schannona“ i wszelkie nowości wchodzące
w zakres potrzeb kantorowych.

Papiery światłoczułe.

*Papiery rysunkowe i krathowane z podziałką ruską,
francuską i angielską.*

Ralki płócienne i papierowe.

*Ramy do odbijania rysunków na papierze chemioz-
nym, oraz wszelkie przybory piśmienne i ry-
sunkowe dla biur technicznych.*

*Podpórki do notowania z papierem w rolkach do
telefonów.*

POLECAMY:

*Najlepszy w świecie atrament kłopiowy czarny i ala-
zarynowy firmy Walter et Comp. w New-
Yorku.*

Najnowsze amerykańskie maszyny do pisania.

Bibułka „Les dernières Cartouches“,

uznaną została przez **CHEMICZ. LABORAT. WARSZAW. CESARSK. UNIWERSYTETU za najlepszą i zupełnie nieszkodliwą dla zdrowia.** Gilzy bez przezroczyстых i wyraźnych napisów „Les dernières Cartouches“ są bezwarunkowo z podrabianej bibułki. Próby oryginalnej bibułki „Cartouches“ wysła się gratis. Dom Handlowy L. Silberlast, Warszawa, Graniczna 10.

Zakład Introligatorski

Antoniego Kijeńskiego

WARSZAWA,

Marszałkowska Nr. 79, m. 26.

Zakład Szklarski

oraz oprawa obrazów i okien kościelnych z różnokolorowych szkielew ołów oprawnych

Feliksa KRZYWIŃSKIEGO

Chłodna 27.

Ceny niskie.

WACŁAW SUCHOŃSKI

egzystuje od 1866 roku.

PRACOWNIA ARTYSTYCZNA RZEŹBIARSKO-STOLARSKA

ROBÓT KOŚCIELNYCH i SALONOWYCH

w Warszawie, Nowy-Swiat № 1, róg Placu Ś-go Aleksandra.

Nagrodzony odznaczeniem na Wystawie Metalowej w 1895 r.

ZAKŁAD

ŚLUSARSKO-MECHANICZNY

ADAMA LUSTYCH

w Warszawie, Marszałkowska 137.

Wykonuje wszelkie roboty, w zakresie Ślusarstwa i Mechaniki wchodzące, oraz przyjmuje kompletne okucia domów.

Ceny możliwie niskie.

MAGAZYN

Ubiórów Męskich

FRANCISZKA GARDOWSKIEGO

Ś-to Krzyżka 42.

być zawarte tylko z dopełnieniem uroczystości religijnych. Osoby, pragnące zawrzeć związek małżeński, powinny się udać każda do proboszcza swojej parafii i prosić o ogłoszenie zapowiedzi. Jeżeli która z nich zamieszkuje w swojej parafii krócej niż trzy miesiące, to z takim samym żądaniem zwrócić się również powinna do proboszcza parafii, w której poprzednio zamieszkiwała, w obudwu bowiem tych parafiach zapowiedzi w takim wypadku ogłoszone być powinny. Wdowy nadto pamiętać powinny, że przed upływem 10 miesięcy od dnia śmierci męża nie wolno im pod karą pieniężną, wstępować w powtórne związki. Do udzielenia samego obrzędu ślubnego właściwymi są proboszcze parafii przyszłych współmałżonków,

w których parafiach każdy z nich zamieszkiwał w ciągu ostatnich sześciu miesięcy. Jeżeli zaś strony mieszkały poprzednio nie w tej dyciecyi, w której ślub ma być dany, to termin ten liczy się podwójnie. Proboszczowi, który obrzędu ślubnego ma dopełnić, należy złożyć: należyście poświadczony wypisy metryk urodzenia przyszłych małżonków, oraz pozwolenie rodziców, opieki lub zwierzchności wojskowej w wypadkach, gdy tego prawo wymaga. Obrzędu ślubnego dopełnić powinien w kościele, publicznie w obecności dwóch przynajmniej, świadków, proboszcz właściwy lub duchowny, przez jednego z właściwych proboszczów upoważniony; a bezzwłocznie po dopełnieniu obrzędu religijnego spisany być powinien w sposób

FABRYKA CEGŁY

Braci Cwilling

w Warszawie,

№ 14. Nowolipki № 14.

Wyrabiają cegłę zwyczajną i maszynową pełną i dętą. Gzymsy płatowe różnej miary. Cegłę wyrabiają z najlepszych materiałów. Odstawiamy do pierwszorzędných budowl, mianowicie do Soboru na Saskim placu i innych skarbowych robót.

Biurow Górnico-Wiertnicze
**Ustyanowski,
 Biernacki i S-ka**

w Warszawie, ul. Hoża № 66.

TELEFON 1181.

Studnie artezyjskie

Budowa zimą i latem. Gwarancja wydajności. Wynagrodzenie od stopy lub za ogólną cenę, jedynie po dostarczeniu zagwarantowanej ilości wody.

ZAKŁAD PRZEWOZOWY

Bolesława Kochanowicza

w WARSZAWIE,
ulica Bielańska №. 3,
(Hotel Lipski).

Załatwia wszelkie przewozy Mebli, Towarów, Opakowania, Przeprowadzki.

Nagrodzona najwyższymi nagrodami na wszechświatowych wystawach.

Parowa Fabryka Obić

O. D. Ałpatow

OBICIA

Papierowe w najświeższym guście, które przy swej NIEPRAKTYKOWANEJ TANIOŚCI uniemożliwiają wszelką konkurencyę

← Główny Skład Bielańska Nr. 7 →

W WARSZAWIE.

ustanowiony akt, zawierający wszystkie wymagane przez prawo wiadomości o świeżo zawartem małżeństwie.

Warunki małżeństwa. Mężczyzna przed ukończeniem lat 18, a kobieta przed ukończeniem lat 16, nie mogą wchodzić w związki małżeńskie i uchybienie temu warunkowi prowadzi za sobą kary zarówno dla stron małżeństwo zawierających, jak i dla duchownego, który ślubu udzielił; wszakże nieważność małżeństwa skutkiem niewłaściwego wieku uznaje się tylko wtedy, jeżeli mężczyzna w chwili zawarcia związków małżeńskich nie miał skończonych lat 14, a kobieta lat 12. Osoby, które nie skończyły lat 21, na zawarcie małżeństwa powinny mieć pozwolenie ojca, a jeżeli

ojciec nie żyje, jest nieobecny lub bezwłasnowolny—matki, a w braku matki—opiekuna, lub zwierzchności opiekuńczej. Oprócz wieku stron i pozwolenia rodziców, a dla wojskowych pozwolenia zwierzchności wojskowej, istotnymi warunkami niezbędnymi do zawarcia małżeństwa są: wzajemne zezwolenie stron, oraz ich zdolność fizyczna.

Przeszkody, nie dopuszczające zawarcia małżeństwa, są następujące: 1) różność religii (disparitas cultus): pomiędzy katolikami a osobami wyznań niechrześcijańskich małżeństwo zawierane być nie może; 2) wielożeństwo; 3) śluby zakonne i wyższe święcenia duchowne, począwszy od dyakona; 4) przestępstwo: cudzołóstwo, połączone z morderstwem albo z przy-

Przepisy Prawno-Sądowe.

„KURYER NIEDZIELNY”

najtańszy tygodnik literacki
ilustrowany,

4
ruble
rocznie.

Za przesyłkę i utworów beletrystycznych, ilustrowanych przez pierwszorzędnych artystów.

A D R E S:

Warszawa,
Marszałkowska 116.

4
ruble
rocznie.

Za przesyłkę pocztową do-
płaca się rs. 1
rocznie.

A D R E S:

Warszawa,
Marszałkowska 116.

Na grodzona na Wystawie Rolniczo-Przemysłowej w roku 1885.

Fabryka Drzwiczek Hermetycznych, Pieców Żelaznych i KUCHEN

FINK & WILLE

w Warszawie, ELEKTORALNA Nr. 790/23 (naprzeciw szpitala Ś-go Ducha).

rzeczeniem pobrania się na wypadek śmierci niewinnego współmałżonka; winny współmałżonek nie może również zawierać małżeństwa ze sprawcą, współsprawcą lub spółnikiem popełnionego morderstwa; 5) pokrewieństwo i powinowactwo: a) w linii prostej pomiędzy wszystkimi wstępnymi i zstępnymi; b) w linii pobocznej: z prawych związków—aż do 4-go stopnia kanonicznego; z nieprawych—aż do 2-go. Pokrewieństwo duchowne: a) pomiędzy osobą dającą chrzest z jednej strony, a osobą chrzest przyjmującą i jej rodzinnymi z drugiej; b) pomiędzy osobą chrzest przyjmującą lub bierzmowaną i jej rodzicami z jednej strony, a ojcem i matką chrzestną lub osobami do bierzmowania podającymi—z drugiej strony. Rodzi-

cami chrzestnymi są tylko osoby trzymające w pierwszej parze i wtedy, gdy chrzest udzielony był uroczysto, ze zwykłymi ceremoniami. Pokrewieństwo i powinowactwo cywilne stanowi przeszkodę do małżeństwa: a) pomiędzy osobą przysposabiającą (adoptującą) a osobą przysposobioną i zstępnymi; b) pomiędzy dziećmi przysposobionymi i dziećmi z małżeństwa splotzonymi z jednej i tej samej osoby; c) pomiędzy przysposabiającym i małżonkiem przysposabiającego. Duchowna władza mocną jest udzielić dyspensę co do przeszkód wynikających z pokrewieństwa w linii bocznej w 2-im stopniu kanonicznym i dalszych, oraz co do przeszkód wynikających z powinowactwa w linii bocznej, oraz z pokrewieństwa i powinowa-

Wystawa Wyrobów Metalowych 1895 r.
List Pochwalny.

ZAKŁAD RYTOWNICZY
Wyrób Szyldów Metalowych

JANA PFEIFFER

w WARSZAWIE,

16. Nowy-Świat 16.

PRACOWNIA SUKIEN, MATYNEK

i Ubrań Dziecinnych

„Maryi“

Hortensya № 6, m. 24.

Wykończa elegancko i tanio. Fasony pa-
ryzkie, wykończenie staranne. Krój naj-
wznowszy. Ceny przystępne.

Pracownia Wyrobów Kuśnierskich

JÓZEFA KUSIAKOWSKIEGO

w WARSZAWIE,

Nowy-Świat № 38.

Przyjmuje wszelkie obstalunki, reperatury
i futra na letnie przechowanie, oraz
wierzchy do futer tak z własnych jak
i powierzonych materiałów, oraz skórki
wszelkiego rodzaju do wyprawy.

etwa duchownego i cywilnego; 6) przystojność publiczna: a) nie może zawierać małżeństwa strona zaręczona z krewnymi w pierwszym stopniu kanonicznym drugiej strony; jeżeli zaręczyny były zawarte uroczystie, ważnie, przy kapłanie i świadkach; b) jeżeli małżeństwo unieważnionem zostało w skutek fizycznej niezdolności albo rozwiązane zostało przez śmierć lub wstąpienie do zakonu jednej strony, drugi współmałżonek nie może zawierać ślubów z krewnymi swego współmałżonka aż do 4-go stopnia kanonicznego włącznie. Wszakże i co do tych przeszkód można uzyskać dyspensę od władzy duchownej. — Ilekroć małżeństwo przy istnieniu którejkolwiek z 4-ch przeszkód zawarte zostało, albo jeżeli zawarli je pomiędzy

sobą wstępni ze zstępni, albo bracia z rodzonemi lub przyrodnimi siostrami, podlega unieważnieniu na żądanie władzy prokuratorskiej, chociażby się tego nie domagali ani małżonkowie, ani ich rodzice lub opiekunowie. Oprócz powyższych wypadków: braku istotnych warunków niezbędnych do zawarcia małżeństwa, lub istnienia przeszkód niedopuszczających zawarcia małżeństwa, małżeństwo może być unieważnione jeżeli ślub był dany: 1) przez duchownego niewłaściwego i niemającego na to upoważnienia od przełożonego parafii jednego z małżonków lub od zwierzchności dycezyjalnej i 2) nie w obecności dwóch przynajmniej świadków.

Ustanie i rozwiązanie małżeństwa. Mal-

Warszawska Olejarnia Parowa

na **CZYSSTEM** pod Warszawą,
dawniej w Warszawie, Hoża 11,

SPRZEDAJE:

1. Oliwę do maszyn i palenia
2. Olej „ „ „
3. Olej lniany „ „
4. Olej rzepakowy
5. Pokost
6. Olej mineralny do maszyn parowych
7. Smarowidła do wozów i rzemieni
8. Makuchy.

Sprzedaż hurtowa przy fabryce, detaliczna w sklepie własnym
Hoża № 11.

Adres dla listów: **Warszawska Olejarnia Parowa na Czysstem pod
Warszawą.**

Adres dla depezy: „Warszawa—Olejarnia“.

FOTOGRAFJA

Kostka i Mulert

W WARSZAWIE,

Krakowskie-Przedmieście Nr. 40,

w domu gdzie Redak. „Kurjera Warszawskiego“.

Perfumerya Zagraniczna

Konfekcyja Paryzka

Ludwik Burghardt

w Hotelu Europejskim

w WARSZAWIE

Salony dla Dam

KOAFIURY

Stylowe Fantazyjne

Kwiaty Paryzkie

Salony dla Panów

Schamponing

Przybory toaletowe.

Firma istnieje od 1887 roku.

ZAKŁAD GRAWERSKO-PIECZĘTARSKI

B. KUSZCZYŃSKIEGO

Senatorska №. 10, w Warszawie.

Wykonywa: **Stemple Kauczukowe**, **Pieczątki metalowe** do tuszu i laku, **Monogramy**, **cechy** do drzewa i bydła, **cegi** do blomb, **żelaza** do pieczenia opłatków, i wszelkie roboty wchodzące w zakres pieczętarstwa i grawerstwa.

CENY PRZYSTĘPNE.

żeństwo ustaje: 1) przez śmierć jednego z małżonków; 2) wskutek wyroku władzy duchownej stanowiącego nieważność; 3) wskutek wstąpienia jednego ze współmałżonków do zakonu i wykonania tam ślubu czystości. Prócz tego małżeństwo ustaje wskutek rozłączenia co do stołu i łoża, które może być wyrzeczone przez zwierzchność duchowną na żądanie jednego z małżonków: 1) z powodu cudzołóstwa; 2) z powodu ciężkich obelg doznanych od współmałżonka; 3) w razie gdy jeden z małżonków dopuszcza się zbrodni lub zagnał drugiego do popełnienia onych. Mogą wreszcie małżonkowie żądać rozłączenia co do stołu i łoża wskutek wzajemnego zezwolenia, lecz tylko dla przyczyn godziwych.

Małżeństwa osób obcych wyznań chrześcijańskich, zawierane zarówno pomiędzy sobą, jak i z katolikami, ulegają specjalnym przepisom, które na tem miejscu pomijamy.

Skutki cywilne małżeństwa. Żona obowiązana jest mieszkać z mężem i iść za nim wszędzie, gdzie mu się zostać podoba. Mąż obowiązany jest przyjąć żonę i opatrywać ją we wszelkie potrzeby życia według swej możliwości. Żona nosi nazwisko męża, przybiera jego tytuły rodzinne i nie utraci ich choćby mężowi wyrokiem były odjęte. Małżeństwo ze szlachcicem nadaje szlachectwo niewieście stanu nieszlacheckiego. Wszakże córka szlachcica dziedzicznego, wychodząc za nieszlachcica, zachowuje sama szlachectwo, lecz go nie udzie-

ZABAWKI, GRY, ZAJĘCIA i ŁAMIGŁÓWKI PEDAGOGICZNE.

GRY OGRODOWE.
OGNIE SZTUCZNE.
LAMPIONY.
LATAWCE.
BALONY.

Przyrządy Gimnastyczne.
GRY TOWARZYSKIE.
(dla dzieci młodzieży i dorosłych)
Książki Obrazkowe.
Ozdoby na Choinkę.
Przybory do Kotyliona.

I WSZELKIE

NOWOŚCI

w powyższym zakresie poleca tanio

**J. W. WIŚNIAKOWSKI w Warszawie,
Nr. 4. Trębacka Nr. 4.**

(dom Scheiblera).

Egzystująca od 1886 roku.

**Pracownia Ram złożonych, ozdób KOŚCIELNYCH,
SALONOWYCH i wszelkich robót pozłotniczych**

FRANCISZKA SIDOROWICZA

w Warszawie, ulica GARBARSKA Nr. 5, wejście z placu Zamkowego

Wykonywa powierzone roboty sumiennie i umiejętnie za co posiada wiele publicznych podziękowań — jak od księży proboszczów — tak również i osób prywatnych. — Specjalność zakładu jest: przy odnawianiu starożytnych zabytków — utrzymać ich wartość bez zmiany.

la ani mężowi, ani dzieciom. Żona nie może stawać w sądzie bez upoważnienia męża, chyba w sprawach karnych lub na mocy upoważnienia sądu. Żona bez asystencyi męża lub jego zezwolenia na piśmie nie może: 1) czynić darowizn lub nabywać tytułem darmym; 2) alienować lub zaciągać zobowiązań co do majątku, który podług praw lub umów między małżonkami pod administracją męża zostaje; 3) alienować lub obciążać hypoteką nieruchomości swoich, nawet pod jej własną administracją zostających. Jeżeli żona prowadzi handel oddzielny od mężowskiego, może, bez upoważnienia męża, zaciągać zobowiązania dotyczące się handlu. Jeżeli nie ma umowy przedślubnej, mąż przez ciąg trwającego małżeństwa za-

rządza majątkiem żony i użytkuje z tego majątku; wszakże użytkowania tego sprzedawać, ani innym sposobem zżywać nie wolno. Zarząd i użytkowanie męża rozciąga się nietylko co do tego, co żona w czasie zawarcia małżeństwa wniosła, ale i co do tego, co jej później przez spadek, przez darowiznę lub przez los przypadne; do męża również należą wszelkie pożytki ze staranności i pracy żony pochodzące; chybaby mąż pozwolił żonie prowadzić na swoją rękę oddzielny handel, rzemiosło lub przemysł, albo wyzyskiwać talent; w tym razie dochody są jej wyłączną własnością. Nie wolno jednakże mężowi bez upoważnienia żony ani sprzedawać jej majątku, ani go obciążać, ani kapitałów do niej należących podno-

Przepisy Prawno-Sądowe.

<http://rcin.org.pl>

W. KACZKOWSKI

Warszawa, Żelazna 79.

SPECJALNY ZAKŁAD

reparacji rowerów,

wyrób wszelkich części składowych: osiek, stożków, miseczek, sprężyn itp.

NOWO-OTWORZONY ZAKŁAD

Stolarsko-Meblowy

Wacława Możdżeniewskiego

w WARSZAWIE,

ulica Żelazna №. 79.

CENY NIZKIE.

E N G R O S .

SKŁAD NACZYŃ APTECZNYCH

WYROBÓW GUMOWYCH

i Środków opatrunkowych.

URZĄDZENIE APTEK I LABORATORJI.

E. Ch. SZEDROWICZA

Warszawa, ulica ZIMNA Nr. 6.

Ceny umiarkowane.

ulica Zimna Nr. 6.

Wagi dziesiętne i setne

WYRABIA FABRYKA

G. Schoenjahn i J. Neumann

w WARSZAWIE,

ulica Chłodna №. 19.

SPRZEDAŻ

Wapna i Materiałów Budowlanych, Cementu, Gipsu, Trzciny, Cegły Ogniotrwałej i t. p.

S. Nierenstein

w WARSZAWIE,

ulica ŻELAZNA Nr. 24.

sić, ani zawierać układow pojednawczych, dotyczących jej własności, ani wytaczać spraw sądowych, tyczących się spraw żony.—Po śmierci jednego ze współmałżonków, pozostałemu przy życiu należy się po zmarłym równa część spadku, jaka na każde dziecko przypada, i to jedynie—pod dożywocie. Jeżeli dzieci niema, a znajdują się krewni zmarłego małżonka aż do stopnia 4-go włącznie, pozostały współmałżonek dostaje czwartą część spadku na własność; gdyby zaś i do tego stopnia krewnych nie było—połowę spadku. Całość majątku spadkowego otrzymuje pozostały przy życiu małżonek w takim razie, gdy zmarły nie pozostawia ani krewnych dających prawo do spadku, ani dzieci naturalnych.

Małżonek może na przypadek, gdyby nie pozostawił dzieci, ani zstępnych, darować drugiemu małżonkowi na własność wszystko to, czemby mógł rozporządzać na korzyść obcego, a oprócz tego na użytkowanie całą część, jaka prawo z uszczerbkiem sukcesorów rozporządzać zabrania. Na przypadek zaś gdyby małżonek darujący pozostawił dzieci lub zstępnych, może darować drugiemu małżonkowi albo $\frac{1}{4}$ część na własność i drugą $\frac{1}{4}$ część na użytkowanie, albo połowę całego swojego majątku na użytkowanie. Wdowiec lub wdowa, którzy, mając dzieci wstępują w powtórne związki małżeńskie, nie mogą darować swojemu nowemu małżonkowi więcej nad część dziecka prawnego najmniej biorącego i darowizny te

Przepisy Prawno-Sądowe.

<http://rcin.org.pl>

EMANUEL D. STANDE

Senatorska 10, Telefonu Nr. 991.

Centralna Reprezentacya dla Warszawy i całego Cesarstwa,

**ZAKŁADÓW SOSNOWICKICH LITOGRAFICZNO-DRUKARSKICH
JERMUŁOWICZA i BERGMANA**

Specyalność: Plakaty, Kalendarze, Artykuły reklamowe. Wszelkiego rodzaju opakowania i torebki z papieru, pergaminu i tektury, Katalogi Cenniki, Dyplomy, Akcye etc. etc.

Pierwsza Fabryka w Państwie

egzyst. od 1870 r.

NAJWYŻEJ ZATWIERDZONE

AKCYJNE TOWARZYSTWO

FABRYK

MEBLI GIĘTYCH**„WOJCIECHÓW“***Nagrodzone wieloma medalami na różnych wystawach
Europejskich.*Poleca wszelkiego rodzaju meble gięte, wyrabiane we własnych fabrykach: w **Wojciechowie** (gubernii Lubelskiej, pow. Krasnostawskiego), w **Odessie** Prochorowska № 38 i na **Pradze** pod **Warszawą**.

Posiada własne magazyny i składy:

w **Warszawie**, Hotel Europejski,w **Moskwie**, Kuznecki most, dom Wargina i na **Jarmarku** w **Niżnym-Nowgorodzie**, Gmach Teatru № 16 i 17.**Kantor Główny w Warszawie, ulica Miodowa 3.**w żadnym razie nie mogą przewyższać $\frac{1}{4}$ części majątku.Z małżeństwa wreszcie płynie obowiązek żywienia, utrzymywania i wychowania swoich dzieci, który ciąży zarówno na ojcu jak i matce; wszakże ani ojciec, ani matka nie są obowiązani odstępować za życia swojego majątku dzieciom. Dzieci obowiązane są nawzajem dawać alimenta rodzicom i innym wstępnym w potrzebie zostającym; a obowiązek ten rozciąga się również na zięciów i synowe, o ile matka męża, *resp.* żony, nie weszła w nowe związki małżeńskie, i dopóki żyje ten ze współmałżonków przez którego powinowactwo zaszło, lub dzieci z ich małżeństwa urodzone. W ciągu pożycia małżeńskiego oboje rodzice sprawa-

wują władzę rodzicielską; w razie jednak różności zdań, zdanie i wola ojca przeważa.

Akty stanu cywilnego.

Akty stanu cywilnego stanowią: akty urodzenia, małżeństwa i śmierci. Dla każdego z tych trzech rodzajów aktów zaprowadzają się oddzielne księgi miejscowe; przytem każdy akt stanu cywilnego pisze się na dwie ręce, t. j. w księdze, która pozostaje na miejscu u urzędnika stanu cywilnego, i w księdze, która corocznie składa się do archiwum właściwego sądu pokoju (duplikat). Urzędnikami stanu cywilnego są: dla wyznań chrześcijańskich duchowni, przełożeni właściwej parafii, zaś dla wyznań niechrześcijańskich wójei gmin i burmistrz, a

Przepisy Prawno-Sądowe.

<http://rcin.org.pl>

ZAKŁAD

Optyczno-Elektromechaniczny

S. Fidelseida

w Warszawie, Marszałkowska Nr. 117.

Niniejszem zawiadamiam Sz. Publiczność, iż z dniem 1 września r. b. otworzyłem sklep wyrobów optycznych i elektro-mechanicznych obok istniejącej już od lat 12 takiejże mojej fabryki.

Gruntowne wiadomości z optyki, mechaniki i elektrotechniki, długoletnie doświadczenie w tym zawodzie stawiają mnie w możności zadosyćczynienia wszelkim wymaganiom Sz. Publiczności.

Wszelkie roboty i reperacye wykonywają się pospiesznie i po możliwie niskich cenach wielki wybór towarów znajduje się stale na składzie. Cenniki gratis i franco.

Marszałkowska Nr. 117.

Z szacunkiem **S. FIDELSEID.**

MAGAZYN

OPTYCZNO-CHIRURGICZNY

Teodor Nisenson i S-ka

w WARSZAWIE,

99. Marszałkowska 99.

Poleca wszelkie wyroby optyczne i chirurgiczne
po cenach możliwie niskich.

w Warszawie—urzędnicy cyrkulowali, wyznaczeni do tego przez oberpolicmajstra.

Akty stanu cywilnego spisują się bezzwłocznie po dopełnionym obrzędzie religijnym. *Metryka urodzenia* spisana być powinna w przeciągu dni ośmiu od urodzenia się dziecka. Obowiązek oznajmienia urzędnikowi stanu cywilnego o urodzeniu się dziecka ciąży na ojcu, a gdyby ten nie żył lub nie mógł obowiązkowi tego dopełnić to—na osobach, które były obecne przy połogu. Ażeby urzędnik stanu cywilnego mógł sporządzić *akt małżeństwa*, należy przedstawić świadectwa odbytych zapowiedzi w parafiach przyszłych małżonków. Jeżeli który z małżonków nie dłużej jak trzy miesiące w danej parafii zamieszkuje, to zapowiedzi powinny być wygłaszane i w tej parafii i w parafii poprzedniego jego zamieszkania. Jedna zapowiedź jest konieczną, z wyjątkiem gdy jeden z przyszłych małżonków jest w niebezpieczeństwie bliźkiej śmierci, lub gdy w niebezpieczną w interesach rządowych wybiera się

podróż; od dwóch drugich zapowiedzi może dyspensować władza duchowna.—Urzędnik stanu cywilnego spisujący *akt zejścia* wydaje pozwolenie na pochowanie ciała zmarłego, które nastąpić może dopiero po upływie 48 godzin od chwili śmierci, jeżeli nie zachodzą okoliczności wyjątkowe, w obec których policya zezwala lub nakazuje pochowanie wcześniejsze.

Poddaństwo.

Pełni praw cywilnych, na podstawie zasadniczych ustaw w kraju obowiązujących, używać powinni polacy poddani Królestwa Polskiego (*resp.* poddani rossyjscy). Za polaka poddanego Królestwa Polskiego uważa się każdy, kto z polaka poddanego tegoż Królestwa w kraju lub zagranicą jest urodzony, lub kto naturalizację otrzymał. Cudzoziemka, gdy pójdzie za mąż za polaka, poddanego Królestwa Polskiego, przez sam fakt małżeństwa staje się tutejszą poddaną. Dla otrzymania naturalizacyi koniecznym jest uprzednie pięcioletnie osiedle-

Przepley Prawno-Sądowe.

<http://rcin.org.pl>

Odlewnia z Bronzu, Mosiądzu

i innych metall

Józefa Kalbarczyk

Warszawa, ulica LESZNO Nr. 36.

Obstalunki wykonywają się z całą precyzją, po cenach możliwych

JEDYNY w Rossyi i Królestwie

HURTOWY SKŁAD

Towarów Optycznych

Z. WARSZAWSKIEGO

w WARSZAWIE,

Graniczna 14.

STOLARSKI ZAKŁAD

ADAMA FELCZYŃSKIEGO

Chłodna Nr. 38.

Posiada gotowe meble, Syplalnie w stylu
Louis XV i XVI. Kredensy, Szafy, t. j. całe
urządzenia meblowe.

Ceny przystępne, wykończenie staranne.

Adolf Hirschfeld

WARSZAWA.

Filja w Sosnowicach.

HURTOWA i DETALICZNA SPRZEDAŻ

WĘGLA KAMIENNEGO, KOKSU, CEMENTU,

WAPNA, CEGŁY, GLINKI OGNIOTRWAŁEJ, GIPSU,

Trzciny, Drzewa Opałowego

SZYN i BELEK ŻELAZNYCH.

Skład: Srebrna Nr. 5. Telefonu Nr. 113.

Kantor: ŻŁOTA № 14.

Telefon № 532.

Gustaw Hirschfeld

WARSZAWA,

Srebrna № 9.

Telefonu №. 1072.

Hurtowa i Detaliczna sprzedaż Węgla kamiennego z kopalni „Rudolfa“, „Renarda“ i „Feliksa“, węgla drzewnego, koksu, cementu, wapna, glinki, cegły ogniotrwałej i Drzewa opałowego.

Srebrna Nr. 9.

Telefonu Nr. 1072.

FABRYKA MASZYN
i Zakład Mechaniczny ostrzenia (ryflowania)

Walców Młynarskich

K. ŚWIETLICKI

Inżynier Technolog

dawniej

JÓZEF DUSCHIK

w WARSZAWIE,

Żelazna Nr. 63, róg Grzybowskiej.

TELEFON Nr. 241.

ZAKŁAD STOLARSKI

WALENTEGO RACZYŃSKIEGO

Chłodna №. 60.

Przyjmuje reperacje wszelkich drogowych antyków, i wykonywa takowe jak najstaranniej.

Ceny przystępne.

BIURO TECHNICZNE

K. KLEBER

Warszawa, Nowogrodzka Nr. 11.

Wykonuje roboty budowlane, kanalizację domów, wodociągi, wanny, prysznice, i inne w zakresie hydrauliki wchodzące.

Jak również konserwację kanalizacji domów, nadto zajmuje się opracowaniem planów kosztorysów powyższych robót.

POD GWA RAN CY A.

DENTYSTA

Stanisław Essigman

*w Warszawie, ul. Arzejazd Nr. 7,*przyjmuje chorych codziennie od godziny
9 rano do 6 wieczór.

Nr. 7. BIELAŃSKA Nr. 7.

*Wielki Magazyn Galanterji***SZYMONA SIMONSON**

W WARSZAWIE,

7. Bielańska 7. Hotel Krakowski

nie w obrębie państwa rosskiego. Cudzoziemiec tedy, pragnący przyjąć poddaństwo rosskie, winien podać przedewszystkiem odpowiednią deklarację do naczelnika tej gubernii, w której się zamierza osiedlić, z objaśnieniem czem się trudnił w dotychczasowej swojej ojczyźnie i jakie sobie zamierza obrać zatrudnienie w państwie rosskiem. Na zasadzie takiej deklaracji gubernator wydaje mu świadectwo, od którego daty interesant uważa się za osiedlonego w Rossyi, nie tracąc przecież charakteru cudzoziemca. W pięć lat od tej daty cudzoziemiec może prosić o przyjęcie go w poddaństwo rosskie, adresując podanie na imię ministra spraw wewnętrznych, według ustanowionego wzoru. Przyjęcie poddaństwa odbywa się przez wykonanie przysięgi na wierność. Przyjęcie poddaństwa jest osobiste i nie rozciąga się na dzieci wcześniej urodzone bez względu na to czy są pełnoletnie, czy małoletnie. Cudzoziemki zamężne nie mogą być przyjęte w poddaństwo rosskie odzielnie od swoich mężów.

Spadkobranie.

Porządek dziedziczenia według kodeksu jest następujący: Dzieci lub ich zstępni dziedziczą po swoim ojcu i matce, dziadkach, babcach lub innych wstępnych bez różnicy płci i pierwszorzędstwa, a to chociażby z różnych pochodziły małżeństw. Dziedziczą wszyscy w równych częściach i podług ilości głów, gdy są wszyscy w pierwszym stopniu i powołani prawem własnym, biorą spadek podług szczeptów, gdy przychodzi wszyscy lub w części prawem zastępstwa. Jeżeli spadkodawca nie zostawił potomstwa, ani brata, ani zstępnych tychże, spadek dzieli się po połowie pomiędzy wstępnych linii ojczystej i wstępnych linii macierzystej; wstępny w stopniu najbliższy otrzymuje połowę przypadającą dla jego linii, z wyłączeniem wszystkich innych, wstępni tego samego stopnia dziedziczą podług ilości głów. Gdy spadkodawca bezpotomnie zmarły pozostawia ojca i matkę, oraz braci i siostry lub ich zstępnych, spadek dzieli się na dwie równe części, z których po-

❧ Szkoła Tańców ❧

Z. MALINOWSKIEJ

art. baletu Warsz. Teatr. Rząd.

przy ulicy CHŁODNEJ Nr. 12, m. Nr. 5, wprost Kościoła Św. Karola.

Udziela tańców salonowych na pensjach, w domach prywatnych i u siebie w domu.

PRACOWNIA
UBIORÓW MĘZKICH

JÓZEFA CIEPLIŃSKIEGO

w WARSZAWIE,
ul. Chmielna Nr. 19.

Przyjmuję wszelkie obstalunki z własnych, jako i z powierzonych materiałów.

Ceny umiarkowane.

Egzystujący od roku 1866

ZAKŁAD SZKLARSKI T. DĄBROWSKIEGO

w WARSZAWIE,
ulica Marszałkowska № 143.

Podje muje się wszelkich robót w zakresie szklarstwa wchodzących, oraz szklenia nowych domów szkłem różnych fabryk po cenach umiarkowanych.

Fabryka Siodła, Wyrobów Rymarskich
i GALANTERYJNO-SIODLARSKICH

Tomasza Wódarskiego

W WARSZAWIE,
Nowo-Senatorska № 1, w Hotelu Rzymskim.

łowa przechodzi na ojca i matkę i ci dziela się nią równo; zaś druga połowa należy do braci, sióstr lub ich zstępnych. Jeżeli ojciec i matka spadkodawcy nie żyją, to spadek dziedzicza i bracia lub siostry, z wyłączeniem wstępnych i innych krewnych bocznych. Jeżeli pozostał przy życiu ojciec lub matka spadkodawcy obok rodzonych braci i sióstr, to ojciec lub matka dziedzicza $\frac{1}{4}$ część spadku, zaś bracia i siostry $\frac{3}{4}$. Podział połowy lub trzech czwartych części spadku, przypadających braciom i siostrom, przy życiu obojga lub jednego z rodziców spadkodawcy, uskutecznia się pomiędzy nimi w równych częściach, jeżeli są to bracia i siostry rodzone, jeżeli zaś są to dzieci z dwóch małżeństw, to podział uskutecznia się po po-

łowie pomiędzy dwie linie spadkodawcy: rodzeni mają udział w obudwu liniach, przyrodni zaś czy to z ojca, czy z matki w swojej tylko linii; jeżeli z jednej tylko strony są bracia lub siostry, dziedzicza całość, z wyłączeniem wszystkich innych krewnych drugiej linii. Gdy nie ma braci lub sióstr albo ich zstępnych, w braku wstępnych w jednej lub drugiej linii, spadek przechodzi w połowie na wstępnych przy życiu pozostałych, a w drugiej połowie na najbliższych krewnych drugiej linii, przy czem ojciec lub matka przy życiu pozostali mają użytkowanie z trzeciej części majątku, jakiego na własność nie odziedziczają. W zbiegu krewnych pobocznych tego samego stopnia podział następuje podług ilości głów

Drukarnia Pospieszna i Litografia

Stanisława MODRZEWSKIEGO

w Warszawie, ul. Chłodna Nr. 40.

Wykonują wszelkie **roboty drukarskie i litograficzne** od zwyczajnych do najwykwintniejszych artystycznych.

Elegancko, tanio i akuratnie.

Firma istnieje lat 45.

Ważne dla ceniących wygodę, trwałość i elegancję.

Na nadchodzący sezon przyszykowałem znaczny wybór różnorodnego obuwia męskiego, damskiego i dzieciennego. W szczególności poleca się obuwie na bolące nogi, wygubiające odciski, które jest zawsze na składzie.

Oprócz obuwia polecam i wszelkie potrzeby w zakres męskiej toalety, a mianowicie: Bieliznę męską, **KRAWATY** z najpierwszych fabryk, z najmodniejszych materiałów i w wielkim wyborze, Skarpetki, Szelki, Rękawiczki, Parasole, Laski, Spinki, Szczotki, Grzebienie, Cygarniczki, Wyroby skórzane, Perfumy, Wodę Kolońską, Mydła toaletowe i t. p.

Towary wszystkie tylko w wyborowym gatunku.

P.P. Handlującym ustępuje się rabat.

Ceny umiarkowane—stałe.

Zamówienia wysyłane są za zaliczeniem trzeciej części wartości stalowanego towaru.—Towar wysyła się w ściśle oznaczonym przez firmę terminie.

Warszawa, ulica DŁUGA № 31, w Hotelu Niemieckim.

JAN ZBROZEK (syn).

Firma istnieje lat 45.

Krewni dalsi jak w dwunastym stopniu, nie mają prawa do spadku. Dzieci naturalne dzieciąca tylko po ojcu i matce i w takim razie jedynie, jeżeli są uznanymi. Jeżeli ojciec lub matka pozostawili zstępnych krewnych, dziecko naturalne ma prawo do jednej trzeciej części udziału, jakiby na nie przypadła, gdyby było prawnem, jeżeli ojciec lub matka nie pozostawiają zstępnych, lecz tylko wstępnych albo też braci i siostry, dziecko naturalne ma prawo do połowy takiego udziału; jeżeli nie pozostawiają oni zstępnych ani wstępnych, ani braci, ani sióstr—do trzech czwartych. Dziecko naturalne uznane ma prawo do całości majątku, gdy ojciec i matka nie pozostawili krewnych w stopniu dającym prawo do spadku. Po dzie-

ku naturalnem, zmarłem bezpotomnie, dziedziczą w pierwszym rzędzie rodzice, którzy go uznali, a gdy ich nie ma, bracia i siostry prawe. Dzieci zrodzone z kazirodztwa i cudzołóstwa, mają prawo tylko do alimentów.

Przyjęcie, zrzeczenie się i zabezpieczenie spadków. Nikt nie jest obowiązany przyjmując spadku, jaki na niego przypada. Jeżeli wszakże przybrał tytuł spadkobiercy w jakimkolwiek akcie urzędowym lub prywatnym, bądź też spełnił jakikolwiek czyn, z którego koniecznie wynika zamiar przyjęcia spadku, uważa się za przyjmującego spadek. Można przyjąć spadek z dobrodziejstwem inwentarza; oświadczenie w tej mierze zrobione być powinno we władzy sądowej właściwej do majątku spadkowego,

K. GIELICKI

W WARSZAWIE,

SKLEP: ulica Marszałkowska 114.

Telefonu Nr. 450.

Sklep: Marszałkowska 114.

Fabryka Wyrobów Powroźniczych

ŻEGLARSKICH, RYBACKICH I PRZYRZĄDÓW GIMNASTYCZNYCH.

Specjalna Fabryka PASÓW KONOPNYCH dla Maszyn i Elewatorów

oraz LIN DRUCIANYCH do Transmissy, Kafardów i Plorunochronów.

PRACOWNIA

WYROBÓW SREBRNYCH

Nagalski i Psyk

WARSZAWA,

29, Senatorska 29,

— w podwórzu. —

ZAKŁAD LITOGRAFICZNY

L. GOŁEMBIEWSKIEGO

w Warszawie,

ul. Nowy-Świat 64.

Wykonywa bilety wizytowe na płakym papierze od kop. 90 i wszelkie inne roboty, w zakresie litografii wchodzące.

a następnie w ciągu najdalej trzech miesięcy powinien być sporządzony inwentarz. Skutek takiego przyjęcia jest ten, że spadkobierca nie jest obowiązany do płacenia długów spadkodawcy, jak tylko do wysokości majątku, jaki w spadku otrzymał, oraz, że zachowuje przeciwko spadkowi prawo żądania zapłaty swoich wierzytelności.

Zrzeczenie się spadku powinno być czynione wyraźnie w sądzie właściwym dla majątku spadkowego. Za zrzekającym się nikt nie może brać spadku prawem zastępstwa; wszakże wierzyciele tego, kto się zrzekł spadku z użyciem ich prawom, mogą wyjednać dla siebie upoważnienie od sądu do przyjęcia spadku w miejsce swojego dłużnika do wysokości

swych wierzytelności. Nikt niema prawa zrzekać się spadku po osobie żyjącej, ani zbywać ewentualnych praw do tego spadku.

Jeżeli wszyscy sukcesorowie są pońoletni i obecni, opieczętowanie przedmiotów do spadku należących nie jest konieczne. W przeciwnym jednak razie, a także jeżeli zmarły pozostawał w służbie rządowej lub publicznej, z powodu której mogą się znajdować u niego dokumenty lub majątek, dotyczące interesów rządowych lub publicznych, opieczętowanie nie może być dokonane z urzędu przez rozporządzenie sędziego pokoju lub sądu gminnego, na skutek doniesienia policyi o zaszłej śmierci. Oprócz tego opieczętowania żądać mogą wszyscy występujący z prawami do spad-

Zakład Elektro-Mechaniczny STANISŁAWA STRAUS

w Warszawie, Nowy-Świat Nr. 39.

Dzwonki Elektryczne, Telefony Piorunochrony,

Termometry dla Cukrowni i Gorzelnii, Manometry, Sacharometry, Alkoholo-
metry, Kwasomierze, Kartoflomierze i t. p. Przyjmuje do reparacji: Instrumenta
geodezyjne, matematyczne i rysunkowe.

Cenniki na żądanie franco-gratis.

FABRYKA KAJETÓW

NOTESÓW

i Skład Materiałów Piśmiennych

Egzyst. od 1889 r.

A. M. Prużański i S-ka

WARSZAWA,

ul. Twarda Nr. 10.

Fabryka Octu „ZDROWIA“

Benigny Wolskiej

dawniej

MARYI RODEWALD

ulica Twarda 22,

W WARSZAWIE.

Fabryka Gorsetów

WILHELM A SIEWERT

w Warszawie, ul. Ś-to Krzyżka 19.

Przyjmuje wszelkie obstalunki oraz pranie i reperaturę Gorsetów po
możliwie niskich cenach.

Obstalunki wykonywa się w przeciągu 24 godzin.

ku lub do wspólności majątku, wierzyciele spadkodawcy, a w razie nieobecności współmałżonka lub spadkobierców, osoby, które mieszkały w jednym domu ze zmarłym, tudzież służący i domownicy. Opieczątowania dopełnia z polecenia sędziego pokoju lub sędziego gminnego właściwy komornik sądowy lub jego zastępca albo wójt gminy; przytem przedmioty codziennego użytku nie mogą być opieczątowane. Protokół opieczątowania podpisują wszyscy obecnie poczem protokół taki, wraz ze znalezionymi przy opieczątowaniu testamentem i papierami zapieczątowanymi, przesyła się sędziemu, który zarządził opieczątowanie. W tym samym porządku, po upływie trzech dni od daty pogrzebu, jeżeli majątek

opieczątowano przed pogrzebem, a w ciągu trzech dni od daty ukończenia opieczątowania, jeżeli formalności tej dopełniono po pogrzebie, może być skutecznie zdjęcie pieczęci. Jeżeli wszakże są nieletni, do odjęcia pieczęci można przystąpić dopiero po ustanowieniu opieki lub usamowolnieniu. Znalezione przy odjęciu pieczęci rzeczy i papiery do spadku nie należące, wydaje się bezzwłocznie komu należy i, jeżeli spisanie inwentarza zarządzeniem zostało przez sędziego, nie wnoszą się do inwentarza. Spis inwentarza może być powierzony na żądanie osób interesowanych notaryuszowi, o ile ten na to się zgodzi.

Podział spadków. Ponieważ nikt nie może być zmuszonym do pozostawiania w nie-

EGZYSTUJĄCA OD 1824 ROKU.

Fabryka WYROBÓW PLATEROWANYCH

na Miedzi i na Nowem Srebrze, WYROBÓW SREBRNYCH 84-ej próby

i ARTYKUŁÓW BRONZOWYCH

JÓZEFA FRAGET

w Warszawie, Elektoralna Nr. 16.

Własne Magazyny znajdują się: ☞

w Warszawie, Senatorska 17.

Krakowskie-Przedmieście 69.

„**Lodzi**”, ul. Piotrkowska 69, wprost Grand-Hotelu.„**St.-Petersburgu**”, Newski prospekt, dom Ormiańskiej cerkwi.„**Moskwie**”, Kuzniecki most, dom Terleckiej.„**Charkowie**”, Uniwersytecka, dom Paszczenki.„**Odessie**”, Derybasowska, dom Sepicza.„**Tyflisie**”, Dworcowa, dom Jarołowej.„**Rydze**”, Wapienna, dom Towarzystwa „U”.„**Kijowie**”, Kreszczatik, w magazynie Marcieńczyka.„**Zytomierzu**”, u Rossi.„**Lublinie**”, w magazynie A. Marcieńczyka.„**Kaliszu**”, u M. Landau.„**Grodnie**”, w magazynie S. Silbermana.„**Wilnie**”, w magazynie Tadeusza Odyńca.W czasie jarmarków: **w Niżnym Nowgorodzie, Samarze, Połtawie, Kijowie, Elizawetgradzie, Irblicie** i t. p.

Egzystuje od 1850 roku.

FABRYKA POWOZÓW**JÓZEFA RENTEL**w *Warszawie*,

25. LESZNO 25.

Firma egzystuje od 1872 r.

M. POZZI

w Warszawie, NOWY-ŚWIAT 31 (róg Chmielnej).

P O L E C A :

Bizuteryę Złotą, Srebrną i Brylantową oraz ZEGARKI WYBOROWE

Longines, Badollet, Mermod Frères, Ls. Henri Brandt i innych fabryk Genewskich.

Sprzedaż i reperacya z dwuletniem poręczeniem.

→ CENY NIZKIE.

JAN ZIELONKA

Zakład specjalnie Elektro-Techniczny

w Warszawie, Królewska Nr. 39, w podwórzu.

Telefon Nr. 998.

Urządza oświetlenia elektryczne, Telefony, Sygnalizacye, Płomnoochrony, wszelkie reperacye Dynamomaszyn i lamp łukowych, oraz skład wszelkich materiałów, wchodzących w zakres Elektro-Techniki

podzielności, współspadkobiercy, o ile są pełnoletnimi, mogą bezzwłocznie domagać się działu. Jeżeli wszyscy sukcesorowie są pełnoletni, dział może być dopełniony w takiej formie i przez taki akt, jaki strony interesowane za właściwe uznają. Jeżeli wszakże są nieletni lub jeżeli pomiędzy spadkobiercami wynikną spory, muszą być przeprowadzone działy sądowe. W takim razie którykolwiek ze współsukcesorów zwrócić się powinien z prośbą do sądu okręgowego, w którego jurysdykcji znajduje się majątek spadkowy, jeżeli idzie o podział nieruchomości albo też ruchomości, których wartość przenosi 500 rs. O podział ruchomości wartujących mniej niż 500 rs. prośba podaje się do sądu gminnego lub do sądziego pokoju właściwego miejsca, w którym się znajduje majątek. Jeżeli nieruchomości dogodnie podzielonemi być nie mogą, winny być sprzedane przez licytacyę; podobnie sprzedają się i ruchomości, jeżeli większość współspadkobierców uznaje sprze-

daż za potrzebną lub też jeżeli są wierzyciele, sprzeciwiający się podziałowi ruchomości w naturze. Jeżeli nieruchomość należy do samych tylko małoletnich, sprzedaż nie może odbyć się inaczej, jak na skutek uchwały rady familijnej, zatwierdzonej przez właściwy sąd okręgowy, resp. gminny. Dział w sądzie okręgowym dopełnia się pod bezpośrednim nadzorem delegowanego do tego sądziego. Po utworzeniu masy, przyczem każdy współspadkobierca powraca do masy darowizny, jakie mu były uczynione i sumy, jakich jest dłużnikiem, jeden ze współspadkobierców, albo, jeżeli spadkobiercy na wybór zgodzić się nie mogą, biegły układa schedy. Następnie, o ile przeciwko ułożeniu sched nikt zarzutów nie czyni, współdzielący się ciągną schedy losem; poczem każdy z nich otrzymuje tytuły odnoszące się do przedmiotów dla niego przypadłych. Spół wypienienia obowiązku współspadkobierców powracania do masy spadkowej wszystkie, co wprost lub ubocznie otrzymali za ży-

Przepisy Prawno-Sądowe.

<http://rcin.org.pl>

ZAKŁAD SIODLARSKI
W_{incentego} Penk
Chmielna 37, Marszałkowska 108.
Poleca siodła, galanterję rymarską, przybory podróżne, myśliwskie i pluszowe.
Ceny niskie. Kupującym rabat.
Przyjmuje obstalunki i reperacye.

Karol Schulz
Kuśnierz
Elektoralna 19.
Przyjmuje wszelkie obstalunki oraz na letnie przechowywanie.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

Ceniki na żądanie
przesyłamy franco.

Zaszczycona Pierwszą Nagrodą na wystawie Hygienicznej oraz wieloma medalami.

Ceniki na żądanie
przesyłamy franco.

Pierwsza Warszawska
PAROWA FABRYKA MUSZTARDY

ARTHUR & Comp.

w Warszawie, Leszno 4, wprost Rymarskiej.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

PRACOWNIA
Ubiorów Męzkich
A. ŚMIAŁOWSKIEGO
ul. Chłodna Nr. 32.

MAGAZYN i PRACOWNIA
OBUWIA
Męzkiego, Damskiego
i **DZIECINNEGO**
JÓZEF GILL
Majster Cechowy
w Warszawie, 22. PODWAŁ 22.

cia spadkodawcy, tudzież ograniczenie tego obowiązku wskazane są szczegółowo w osobnym oddziale kodeksu cywilnego, traktującym „O powrotach”. Spadkobiercy odpowiadają za długi i ciężary spadku osobiście, każdy w stosunku tego, co ze spadku bierze; wszakże hipotecznie każdy z nich odpowiada za całość z zastrzeżeniem regresu do współspadkobierców. Jeżeli jeden ze współspadkobierców jest niewypłacalny, część jaka z długu hipotecznego na niego przypadła, rozdziela się stosunkowo na wszystkich innych. Działy mogą być zerwane z przyczyny gwałtu lub podstęp, oraz gdy jeden ze współspadkobierców wykaże, że został pokrzywdzonym więcej niż o jedną czwartą część; przyczem przedmioty sza-

cuja się podług ich wartości w chwili działu. Wszakże pozwany w sprawie o zerwanie działu może ją wstrzymać i przeszkodzić nowemu działowi, dostarczając powodowi w gotowiznie lub w naturze część, do uzupełnienia jego działu spadkowego brakująca.

Testamenty.

Prawo rozporządzania. Przez testament każdy ma prawo rozporządzać swoim majątkiem w granicach ustanowionych przepisami o części rozrządzałnej. Mężatka jest w tym względzie równouprawniona z mężczyzną i nie potrzebuje do czynienia rozporządzeń testamentowych ani zezwolenia męża, ani upoważnienia sądu. Nawet małoletni, po skończeniu lat 16, może rozporządzać przez testament, ale tylko do wy-

MAGAZYN KAPELUSZY WANDY HAMPEL

ulica Chmielna 23, m. 2.

Poleca wielki wybór Kapeluszy damskich. Fasony najmodniejsze,
robota staranna i elegancka.

CENY PRZYSTĘPNE.

Egzystujący od 1875 roku.

SKŁAD

Farb Malarskich i Lakierów

FRANCISZKA BECKMAN

w Warszawie,

16. Nowy-Świat 16.

sokości połowy majątku, którym prawo pozwala rozporządzać pięcioletniemu, przytem nie może rozporządzać na korzyść swojego opiekuna.

Formy testamentów i ich ogłoszenie. Testamenty bywają trojakiego rodzaju: 1) Testament własnoręczny, który aby był ważnym, musi być pisany w całości, datowany i podpisany ręką testatora. 2) Testament przez akt publiczny, przyjęty przez dwóch notaryuszów w obecności dwóch świadków, albo przez jednego notaryusza w obecności czterech świadków i 3) Testament tajemny albo mistyczny, który po napisaniu go własnoręcznie przez testatora lub też przez osobę, której testator to poleci, produkuje się u notaryusza w sposób szczegółowo w kodeksie cywilnym (art. 976—

979) opisany. Najlepszą i najpewniejszą formą jest oczywiście testament własnoręczny. Po śmierci testatora właściwy prezes sądu okręgowego, któremu testament przesłany będzie, otwiera, opisuje i ogłasza testament, poczem oddaje go do zachowania jednemu z notaryuszów, od którego osoby interesowane wyciągać mogą potrzebne im kopie.

Egzekutorowie testamentów. Testator może mianować w testamencie jednego lub kilku wykonawców testamentowych. Może im nawet oddać w zarząd i posiadanie całość lub część tylko swego ruchomego majątku; wszakże taki zarząd i posiadanie nie mogą trwać nie mogą trwać dłużej jak rok i dzień, licząc od daty śmierci testatora. Wykonawcy testa-

CUKIERNIA
i Fabryka Lodów
L. PERCZYŃSKIEGO
w WARSZAWIE,
ul. Żórawia №. 19,
róg Kruczej.

FABRYKA
Tokarsko-Rzeźbiarskich Fantazyjnych Wyrobów

A^{DAMA} Glińskiego

Warszawa, Chłodna № 20.

Wyrabia specjalnie gzemasy do franek w różnych fasonach, rozety, taborety, żardiniery, słupy kwadratowe i okrągłe, kreszuaruki, etażerki do książek i nut, stoliki i krzeselka fantazyjne, wieszadła do ręczników stojące i wiszące, stoliki do biletów wizytowych, ekrany, ramy owalne, oraz wykonywa wszelkie roboty dla PP. fabrykantów i stolarzy, przyjmuje obrazy do oprawy.

MAGAZYN OBUWIA
Męskiego, Damskiego i Dzieciennego
ANTONIEGO MIKKE
przy ulicy Podwale № 22, w Warszawie.

Poleca wybór obuwia gotowego wykończonego elegancko i trwałe, fasonów najmodniejszych, tak z materiałów krajowych jak i zagranicznych, po cenach niskich, oraz przyjmuje wszelkie reperacje.

Istniejący od lat 16-tu
MAGAZYN
UBIORÓW MĘZKICH
K. POPIELEWSKIEGO
w Warszawie, ul. Elektoralna № 10
(obok Szpitala Ś-go Ducha).

Znany z dokładnego wykończania powierzonych robót, poleca się Szanownej Publiczności.

KAROL Sączewski
posiada garnitury stylowe
Louis XV XVI;
umeblowania fantazyjne;
rysunki i modele na składzie.
Warecka 15.

mentowi mają obowiązek postarać się o opiekę, jeżeli są następcy małoletni, bezwłasnowolni albo nieobecni, o sporządzenie inwentarza majątku spadkowego; wyjednać sprzedaż ruchomości, gdy tego zajdzie potrzeba, czuwać nad wykonaniem testamentu i mogą w razie sporów wpływać do sprawy celem utrzymania jego ważności. Po upływie roku od śmierci testatora, obowiązani są zdać rachunek z zarządu. Jeżeli jest kilku wykonawców testamentowych, którzy obowiązki te przyjęli jeden będzie mógł działać sam, gdyby inni nie działali, a wszyscy odpowiadają solidarnie, jeżeli testator czynności pomiędzy nich nie rozdzielił.

Mnogość testamentów. Testamenta później-

sze, któreby nie odwoływały poprzednich w sposób wyraźny, niweczą w tych ostatnich tylko rozporządzenia, które się z nowymi pogodzić nie dają lub są im przeciwnie.

Darowizny między żyjącymi.

Darowizny może czynić każdy, kto jest zdrowy na umyśle i kogo prawo za niezdolnego do tego nie uznaje. Mężatka nie może czynić darowizn bez asystencyj lub pozwolenia swojego męża. Małoletni, po dojściu do pełnoletności, nie może czynić darowizn na rzecz swojego dawnego opiekuna, dopóki ostateczny rachunek z opieki nie został złożony i sprawdzony, wszakże ograniczenie to nie stosuje się do wstępnych. Aby być zdolnym do otrzymania darowizny, dośyć jest być po-

SKŁAD
SKÓR WSZELKICH GATUNKÓW,
 Płócien Introligatorskich
 oraz
 DYWAŃÓW i CERAT POWOZOWYCH.

K. Miłodrowski

W WARSZAWIE,
 Ś-to Jańska Nr. 6/88 obok Katedry.

Zakład Stolarski
Teodora REH
 Żelazna 74.

Wykonywa roboty budowlane,
 sklepowe i inne roboty na zamówienie w zakresie stolarstwa wchodzące.

JAN SEYDLITZ
31. KRÓLEWSKA 31.

12. plac Ś-go Aleksandra 12.

I Szuwaks
 II Atramenty
 III Puc-Pomada
 IIII Smarowidła
 Lakier do obuwia.

Pracownia Sukien Damskich

Michalina Kozłowska

Pracownia przeniesioną
 z ulicy Królewskiej z pod Nr. 5.

WARSZAWA,
 ulica Ś-to Krzyżka 27, miesz. 4,
 od frontu.

czętym w chwili darowizny. Wszelkie darowizny między żyjącymi powinny być sporządzone przed notaryuszem, prztem do ważności darowizny koniecznem jest przyjęcie ze strony obdarowanego. Darowizny uczynione na cele dobroczynne przyjęte być winny przez odnośne instytucje, wszakże przyjęcie takie musi być zatwierdzone przez właściwe władze rządowe według specjalnych w tym przedmiocie przepisów.

Część rozrządzalna. Kto pozostawia sukcesorów zstępnych, może rozporządzać zarówno przez akt między żyjącymi jak i przez testament tylko pewną częścią swego majątku, a mianowicie: połową — gdy pozostawia jedno dziecko prawe, trzecią częścią — jeżeli pozostawia

stawią troje lub więcej dzieci. Podobnież prawo rozporządzania jest ograniczone, jeżeli zmarły bezpotomnie pozostawia wstępnych, a mianowicie: gdy zmarły pozostawia jednego lub kilku wstępnych w każdej z dwóch linii, ojczystej i macierzystej, jego część rozporządzalna wynosi połowę majątku; jeżeli zaś pozostawia wstępnych w jednej tylko linii, może rozporządzać $\frac{3}{4}$ majątku. W braku wstępnych i zstępnych, szcudroblivości przez akty między żyjącymi lub testamentowo mogą wyczerpać całość majątku. W razie przekroczenia części rozrządzalnej, ci, na których korzyść prawo ustanowiło część obowiazkową, mogą się domagać zmniejszenia darowizn do zakresu części rozrządzalnej.

W. SIERCZYŃSKI

Szewc Damski i Męzki

W WARSZAWIE,

WARECKA Nr. 1, róg Nowego-Światu.

Poleca gotowe obuwie. Fasony modne, wykończenie staranne i eleganckie.

Ceny możliwie niskie.

SPECYALNY MAGAZYN

Bielizny Damskiej, Męzkiej

i DZIECINNEJ

egzystujący od 1881 roku

JULJI JACKOWSKIEJ

w WARSZAWIE,

20. Ś-to Krzyzka 20.

Wykonuję wszelkie obstalunki prędko i akuratnie.
Przyjmuję koszule do wstawienia gorsów, mankietów i kołnierzy.

Nieodwołalność darowizn. Darowizna między żyjącymi w zasadzie jest nieodwołalna; wszakże prawo stanowi wyjątki. Jeżeli obdarowany nie wypełni warunków, pod którymi darowizna była mu uczyniona, lub jeżeli okaże się niewdzięcznym dla darującego, darowizna może być odwołana. Prócz tego wszelkie darowizny między żyjącymi, uczynione przez osoby, które nie miały dzieci lub zstępnych w chwili darowizny, odwołane będą z samego prawa z powodu przybycia darującemu dziecka prawego, nawet pośmiertnego, a to — nawet wtedy, gdyby dziecko było już poczęte w chwili darowizny.

Przedawnienie.

Wszelkie skargi, tak rzeczowe jak i oso-

biste, przedawniają się upływem lat 30 i ten, kto na takie przedawnienie powołaje się, nie ma obowiązku składania tytułów prawa jego stwierdzających i nie może zastąpić się przeciwko niemu zarzutem złej wiary. Oprócz jednak tego najdłuższego terminu przedawnienia, są jeszcze przedawnienia o terminie krótszym, a mianowicie.

Dziesięciu laty przedawnia własność nieruchomości ten, kto nabył nieruchomość w dobrej wierze i przez tytuł sprawiedliwy, jeżeli prawdziwy właściciel mieszka w okręgu izby sądowej warszawskiej, a dwudziestoma laty jeżeli zamieszkuje po za obrębem tego okręgu. Tą drogą nie można nabyć nieruchomości przeciwko właścicielowi jawnemu z wykazu hypo-

Przepisy Prawno-Sądowe.

FABRYKA POSADZEK
i Wyrobów Budowlanych Stolarskich
W. J. TWORKOWSKIEGO

w Warszawie, ulica Czerniakowska Nr. 77.

Posiada na składzie zawsze wielki wybór posadzek suchych tak massiv, jako też fornierowanych w desenie, po bardzo przystępnych cenach.

Medal Złoty Wyst. Wyr. Met. Warsz. 1895 r.

FABRYKA
WYROBÓW ŚLUSARSKICH

K. SIARKIEWICZA

Egzystuje od roku 1887

w Warszawie, Grzybowska Nr. 41.

od Lipca 1898 roku: Chłodna 16.

Wykonywa: Żaluzje z blachy stalowej karbowanej do drzwi i wystaw sklepowych, Okucia do okien i drzwi od zwyczajnych do najozdobniejszych, Balustrady do schodów kute, Balkony, Bramy żelazne, Kraty, roboty konstrukcyjne, i wszelkie wyroby w zakres ślusarstwa wchodzące.

tecznego, dopóki bowiem prawa hypotekowane nie są wykreślone z ksiąg hypotecznych, nie może być mowy nawet o początku przedawnienia. Po latach *dziesięciu* również budowniczcy i przedsiębiorcy wolni są od rękojmi za roboty większe, jakie przez nich lub pod ich kierunkiem zostały uskutecznione.

Po latach *pięciu* od wyroku w sprawie, sędziowie i obrońcy wolni są od zwrotu dokumentów. Pięcioletnia laty przedawniają się również: raty pensyi alimentarnych, cena najmu domów i cena dzierżawna majątków wiejskich; procenta od sum pożyczonych i wogóle wszystko co się płaci rocznie lub w krótszych terminach perjo-dycznym.

Po latach *trzech* nie może żądać zwrotu

rzeczy zgubionej lub ukradzonej od tego, w czym rękę się znajduje.

Po latach *dwóch* od daty wyroku w procesie zapadłego albo od dnia pogodzenia się albo od dnia odwołania, obrońcy nie mogą wytaczać skargi o zapłatę należnych im kosztów i wynagrodzenia; po latach *dwóch* po wykonaniu czynności, komornicy i woźni wolni są od zwrotu dokumentów.

Po upływie roku przedawniają się: skargi lekarzy, chirurgów i aptekarzy o wynagrodzenie za ich wizyty, operacje i lekarstwa; skargi komorników i woźnych o wynagrodzenie za akta, które doręczają i za dopełniane przez nich czynności; skargi kupeców o zapłatę za towary, jakie sprzedają osobom nie handlują-

Nagrodz. Medalem na wystawie Metalowej 1895 r.

A. ORACZEWSKI

MAGAZYN i FABRYKA

Wyrobow *Złotych,*

Srebrnych i Brylantowych

oraz wielki Wybór Zegarków Gienewskich.

w WARSZAWIE,

Nowy-Świat Nr. 29, róg Chmielnej.

Bardzo tanio sprzedaje biżuterję złotą, srebrną, pierścionki najnowszych fasonów z brylantami i prawdziwymi kolorowemi kamieniami, para ślubnych obrączek złotych od rs. 6 i t. d. Kupuję złoto, srebro, zamieniam na nowe. Przyjmuję wszelkie obstalunki podług najnowszych wymagań oraz reperacje, złocenie, srebrzenie, wszystko wykonywam tanio i sumiennie.

STEFAN i S-ka

Perfumerja Krajowa i Zagraniczna

oraz wszelkie KOSMETYKI

i Salony dla Pań i Panów

w Warszawie, Nowo-Senatorska Nr. 8,

w ZAKŁADZIE FRYZJERSKIM.

cym; skargi utrzymujących pensje o należności za utrzymanie uczniów i skargi innych przyjmujących na naukę o wynagrodzenie za tęż naukę; skargi służących rocznie ugodzonych o zapłatę ich zastug.

Po upływie *sześciu miesięcy* przedawniają się: skargi nauczycieli umiejętności i sztuk za lekcey miesięcznie przez nich udzielane; skargi utrzymujących zajazdy i traktyernie za mieszkanie i żywność przez nich dostarczane; skargi robotników i wyrobników o zapłatę za ich dzienną pracę, za dostarczenia i za zapłatę wynagrodzenia.

Wszakże przy powoływaniu się na przedawnienie baczycie należy, czy bieg przedawnienia nie został przerwany lub zawieszony

w ciągu powyżej przytoczonych okresów czasu.

Umowy.

Zobowiązania zaciągać może każdy, kogo prawo za niezdolnego do tego nie uznaje. Niezdolnymi do zawierania umów są: małoletni, bezwłasnowolni, mężatki w przypadkach przez prawo wymienionych, oraz w ogólności wszyscy, którym prawo zabroniło wchodzić w pewne umowy. Zobowiązanie powinno mieć za przedmiot rzecz oznaczoną przynajmniej co do gatunku i przytem tylko rzeczy zbywalne mogą być przedmiotem umów. Wreszcie zobowiązanie musi mieć przyczynę godziwą; wszelkie zobowiązanie bez przyczyny, albo na przyczynie fałszywej lub niegodziwej oparte, nie może mieć żadnego skutku. Wszelkiego

Przeplisy Prawno-Sądowe.

Egzystująca od 1857 r.

**PAROWA FABRYKA LUSTER
i Szlifiernia Szkła**

JANA SILBERBERGA

W WARSZAWIE,

Nr. 6. RYMARSKA Nr. 6.

Telefonu Nr. 985.

Magazyn fabryki zaopatrzony zawsze znacznym wyborem luster od zwyczajnych do wykwintnych — stylowych. — Zwierciadła bez ram oraz szyby lustrzane do wystaw wszelkich rozmiarów. Znaczny wybór luster toaletowych, weneckich etc. Szyby matowane ozdobne.

SKŁADY

**Materiałów Aptecznych
i Farb**

HENRYKA WELT

W WARSZAWIE,

Przejazd Nr. 5, w domu własnym, wprost ulicy Długiej.

Telefonu Nr. 1054.

Warszawskie Biuro
Architektoniczno-Budowlane
Karol Kozłowski i S^{ka}

w Warszawie, Plac Saski Nr. 5 (róg Królewskiej).

Telefonu Nr. 569.

Sporządzanie projektów na budowę wszelkiego rodzaju
i kierownictwo robotami budowlanymi.

Sporządzanie i sprawdzanie kosztorysów i rachunków na roboty budowlane.

Przedsiębiorstwo robót budowlanych.

„Peugeot“

„orig. Komet“

PRZYBORY, CZĘŚCI ZAPASOWE.

ZAKŁAD MECHANICZNY WYROBU i REPARACYI

G. WEISS & F. K. KOSIŃSKI

Warszawa, Krakowskie-Przedmieście Nr. 2.

rodzaju zobowiązania mogą być zaciągane, podług uznania kontraktujących, bądź przez akta z podpisem prywatnym, bądź też przez akta urzędowe, t. j. sporządzone przed notariuszem. Wyjątek stanowią umowy, dotyczące przelewu lub ograniczenia prawa własności nieruchomości, które, pod karą nieważności samych umów, zawierane być muszą zawsze przez akta urzędowe. Wszelkiego rodzaju akta, mające za przedmiot zobowiązanie, winny być spisywane na papierze stemplowym odpowiedniej ceny, według przepisów ustawy stemplowej. Oprócz zobowiązań tworzących się wskutek wzajemnej umowy stron, znane są w kodeksie cywilnym t. zw. jako kontrakty, t. j. czyny dobrowolne człowieka, z których

wynika zobowiązanie, np. dobrowolne prowadzenie cudzego interesu, oraz zobowiązania płynące z występów i jako—występów, do których stosują się zasady ogólne: że każdy jakikolwiek bądź czyn człowieka, który zraża drugiemu szkodę, obowiązuje tego, z którego winy nastąpił, do wynagrodzenia szkody, oraz że każdy odpowiedzialnym jest również za szkodę, jaką zrażdził swoim niedbalstwem lub nieroztropnością. Kto dobrowolnie nie wypełnia swoich zobowiązań, może być do tego zmuszony sądownie, w drodze wskazanej w ustawie postępowania sądowego cywilnego.

Hypoteka.

Prawa własności nieruchomości, oraz wszelkie prawa ograniczające lub obciążające też

Fabryka i Skład Kafli **W. MICKUNA**

Warszawa, Wilcza №. 10.

TELEFONU № 959.

Wielki wybór najnowszych biało-glazurowanych pieców i szlifowanych kafli z niepekającą glazurą, jakoteż różnych piękniejszych do pieców i kominków najnowszych rysunków.

Wyłączna reprezentacja na Rosję i Królestwo Polskie największych fabryk kafli w Niemczech EMILA KRAUZE w Velten pod Berlinem,

i Wyrobów Majolikowych

SASKIEGO TOWARZYSTWA AKCYJNEGO

w CÖLLN a/ Elbe pod Meissen.

FABRYKA FUTERAŁÓW

do *Bizuterii, Sreber stołowych, Ramek do fotografii*
i t. p. *galanterii ze skóry, aksamitu i atlasu*

Ludwika Wierciochowskiego

Warszawa, Żródlowa 6.

własność, mogą być zabezpieczone hipotecznie. Zabezpieczenie takie dokonywa się przez sporządzenie aktu w księdze hipotecznej, bądź też przez wniesienie tytułu urzędowego, t. j. aktu notaryalnego pozahypotecznego, wyroku sądowego, albo tytułu hipoteki prawnej, do zbioru dowodów księgi hipotecznej, przy odpowiednim wniosku, w samej księdze. W jednym i drugim wypadku rejent, a *resp.* sekretarz hipoteczny, akt lub wniosek przyjmujący, robi odpowiednie zastrzeżenie na marginesie wykazu hipotecznego dla zabezpieczenia miejsca, w którym projektowana w akcie lub wniosku treść ma być wniesiona. Następnie wydział hipoteczny złożony z dwóch sędziów sądu okręgowego i sekretarza hipotecznego,

akt ten lub wniosek rozpoznaje i albo: 1) zatwierdza go i projektowaną treść do wykazu wpisać postanawia, albo 2) zawiesza w zatwierdzeniu aż do uzupełnienia tych lub owych czynności prawnych, które w swojej decyzji wskazują; przyczem zastrzeżenie zapisane na marginesie wykazu hipotecznego zabezpiecza nadal pierwszeństwo wpisu od chwili sporządzenia aktu lub wniosku, albo wreszcie 3) zatwierdzenia odmawia i zapisane dla zabezpieczenia miejsca zastrzeżenie z wykazu wykreślić postanawia. Po zatwierdzeniu przez wydział hipoteczny, akt sporządzony lub uawniony w księdze hipotecznej przybiera znamię wiary publicznej względem każdego trzeciego, mającego czy ańności z właściwego prawa

Nagrodzona Medalami.

Fabryka Wyrobów Pasmanteryjno-Szmuklerskich
i DZETOWYCH
W. WOJEWÓDZKIEJ

Magazyn: NIECAŁA №. 14, w Warszawie.

Poleca w wielkim wyborze uznanej dobroci, wyroby w zakres fabryki wchodzące, oraz przyjmuje się obstalunki według dostarczonego żurnalu lub formy. Tamże sprzedają się: Woalki, Koronki, Wstążki, Hafty i drobną galanterię damską. CENY NADERUMIARKOWANE.

MME ANNA

Specjalność:

SUKNIE GOTOWE.

*Wszelkie obstalunki i wyprawy wykończa
szybko i dokładnie.*

116. Marszałkowska 116.

hypotecznego.

Księgi hypoteczne składają się z trzech części: wykazu hypotecznego, księgi wieczystej (w której sporządzają się akta i wnioski) i zbioru dowodów (składanych w poparciu aktów i wniosków). Wykaz hypoteczny składa się z czterech t. zw. Działów. W pierwszym dziale mieści się opis nieruchomości; w drugim zabezpieczenie prawa własności (nazwisko właściciela lub właścicielki); w trzecim ścieśnienia i ograniczenia własności, wreszcie w czwartym długi i inne prawa realne. Wierzytelność hypotekowana uważa się za nieruchomość; każdy przeto właściciel prawa hypotekowanego w III i IV Dziale może ze swojej strony prawo to obciążyć, dając swojemu wierzycielowi

zabezpieczenie na tem swoim prawie drogą t. zw. suboneracyi, czyli zapisania odpowiadnej wzmianki w t. zw. kolumnie zlewków. W tejsze kolumnie zlewków zapisują się również wszelkie cesy praw hypotekowanych. W akcie pozahypotecznym, ustanawiającym hypotekę umowną, powinno być wyraźnie wskazane, na jakiej własności nieruchomej (w jakiej księdze hypotecznej) lub na jakim prawie hypotekowanym, udziela się zabezpieczenie.

II. SPORY CYWILNE.

Atrybucye sądów.

Władzy sędziów pokoju i sądów gminnych podlegają: 1) sprawy w przedmiocie zobowią-

SZTUCZNE
BRYLANTY
MARI DRASZ
Nowo-Senatorska Nr. 6,
W WARSZAWIE.

PRACOWNIA
ROBÓT KOŚCIELNYCH i SALONOWYCH
POŻŁOTNICZYCH
ANTONIEGO JANICKIEGO
Warszawa, Bielańska Nr. 3.

Wykonują: Roboty Kościelne, Buduje Ołtarze, Ambony i t. p. w stylach różnych a koniecznych do stylu Świątyni. Stare Ołtarze odnawia, nie zacierając piękna sztuki doprowadza ich do stanu pierwotnej nowości, Feretrony posiada gotowe. Wszelkie meble stylowe stare restauruje gruntownie tak i Ramy stare Antyki. Nowe podług życzeń wykonują w jak najkrótszym czasie. Rzeźby koloryzuje w tonach prawdziwych bronzów.

Farbiarnia Parowa,
PRALNIA CHEMICZNA
i Cerownia Sztuczna
OSKARA KEBBE
w Warszawie, Sowiec Nr. 5.
FILJE: 1) Długa Nr. 12.
2) Niecała Nr. 7.

ulica Złota № 17.

NOWO-OTWORZONY MAGAZYN
Obuwia Męskiego, Damskiego i Dziecinnego
A. MAJEWSKIEGO & Co
w Warszawie, ulica Złota № 17.

ulica Złota № 17.

Ma zaszczyt zawiadomić Sz. publiczność iż wykonują wszelkie obstalunki podług najnowszych fasonów i dogodności w pasowaniu po cenach możliwie niskich.

ulica Złota № 17.

zań i umów osobistych, oraz o ruchomości do 300 rubli; 2) sprawy o wynagrodzenie za szkody i straty, gdy ilość ich nie przenosi 300 rubli, albo gdy w czasie wytoczenia sprawy nie może być stanowczo wiadoma; 3) sprawy o przywrócenie zakłóconego posiadania gdy od czasu zakłócenia upłynęło nie więcej jak sześć miesięcy; 4) sprawy o przywrócenie użytkowania ze służebności, wskazanych w księdze II kodeksu cywilnego, gdy od czasu zakłócenia upłynęło nie więcej jak rok. Oprócz tego do atrybucyi sądów gminnych należą sprawy dotyczące spadkobrania i wynikających ztąd działów majątkowych pomiędzy mieszkańcami wiejskimi: a) gdy majątek spadkowy składa się z gruntów, które przeszły na własność

włościan na zasadzie Najwyższych Ukazów z r. 1864 bez różnicy przestrzeni nieruchomości oraz wartości ruchomego majątku, należącego do spadku, i b) gdy majątek składa się z gruntów, które przeszły na własność włościan na zasadzie wspomnianych ukazów i oprócz tego z gruntów nabytych niezależnie od tych ukazów, jeżeli te ostatnie zawierają nie więcej jak jedną włokę przestrzeni i jeżeli na nich niema innych zabudowań oprócz do zwykłego gospodarstwa niezbędnie potrzebnych; wartość zaś ruchomości nie dochodzi do 1500 rs. Nie należą do atrybucyi sędziów pokoju i sądów gminnych: 1) sprawy o prawo własności tudzież o prawa: emfiteutyczne, dzierżawy wieczyste, wieczysto-czynszowe, do powierzchni

Fabryka Wyrobów
ŚLUSARSKICH

EMILA ROUSSEAU
Nr. 13. EDWARD A Nr. 13.

WYKONYWA:

Żaluzje z blachy stalowej
karbowanej do drzwi i wystaw
sklepowych, Okucia do okien i drzwi,
od zwyczajnych do najozdobniej-
szych. Konstrukcje żelazne i wszelkie roboty Ślusarskie.

GABINET TECHNICZNY

KSAWEREGO MÜLLERA

byłego technika Dentystycznego D-ra PIOTROWSKIEGO.

SPECJALNOŚĆ:

ZĘBY SZTUCZNE

Mazowiecka Nr. 5.

Przyjmuje od 10 zrana do 6 po południu.

lub do wnętrza ziemi, oraz wszelkie sprawy, e prawa rzeczowe do nieruchomości; 2) sprawy połączone z interesem skarbu, z wyjątkiem spraw o przywrócenie zakłóconego posiadania i 3) spory o przywileje na odkrycia i wynalazki. Sędziowie pokoju i sądy gminne rozstrzygają ostatecznie sprawy, których wartość nie przynosi 30 rubli. We wszystkich innych sprawach stronom służy prawo apelacji do zjazdu sędziów pokoju i gminnych.

Do atrybucyi sądów okręgowych należą wszystkie sprawy nie ulegające władzy sędziów pokoju i sądów gminnych; zaś izba sądowa warszawska sędzi wszystkie takie sprawy w 2-jej instancji, o ile strony nie poprzestaną na wyroku sądu okręgowego.

Instancje kasacyjne stanowią: zjazd sędziów pokoju i gminnych — dla ostatecznych wyroków sądów gminnych i sędziów pokoju; kasacyjny departament Rządzącego Senatu — dla ostatecznych wyroków zjazdów sędziów pokoju i gminnych, oraz dla ostatecznych wyroków izb sądowych.

Sądy polubowne.

Nie mogą być rozstrzygane przez sąd polubowny: 1) sprawy o osobiste prawa stanu; 2) sprawy połączone z interesem małoletnich lub innych osób zostających pod opieką; 3) sprawy, dotyczące interesów skarbu albo towarzystw ziemskich lub wiejskich; 4) sprawy połączone w czemkolwiek bądź ze zbrodnią lub występkiem, prócz tych, które na zasadzie praw

ZAKŁAD

Bronzowniczo-Cyzelerski

W. SOBĘZAK-SOBĘZYŃSKIEGO

Warszawa, Nowy-Swiat № 49.

Wykonują z własnych i powierzonych rysunków:
Świeczniki, Lichtarze, Kandelabry, Przyciski, Żerandole, Mon-
strancje, Kielichy, Koszulki na Obrazy i t. p., ze wszystkich
metali.

Oraz reperuje, złoci i srebrzy wszelkiego rodzaju przedmioty.

L. NIZAŁOWSKI

Puszkarz

(MAJSTER CECHOWY).

WARSZAWA,

ulica Królewska Nr. 31.

Przyjmuje wszelkie **obstalunki** oraz **reperacje**; wymienia broń starą.
Robota sumienna. — Ceny umiarkowane.

karnych mogą być kończone pogodzeniem się, tudzież sprawy o wynagrodzenie za zrządzone przez zbrodnię lub występki szkody lub straty, wszczynane w drodze cywilnej po ukończeniu procesu karnego; 5) sprawy o nieruchomości, gdy w liczbie uczestników sprawy są osoby, ograniczone prawnie w prawach posiadania ich lub użytkowania z nich.

Sąd polubowny mogą sprawować jeden lub kilku sędziów polubownych, wybranych w liczbie nieparzystej po wzajemnym porozumieniu się stron. W akcie zapisania się na sąd polubowny (zwolnionym od podatku stempowego) powinny być konieczne wskazane: 1) imiona, nazwiska i stan, osób spór wiodących i 2) przedmiot sporu, który ma rozstrzygnąć sąd polubowny. Jeżeli w akcie tym nie ma oznaczonego innego terminu, wyrok powinien być wydany w ciągu czterech miesięcy od dnia obowiązkowego zaprodukowania aktu zapisania się na sąd polubowny u notariusza lub u sędziego pokoju. W ciągu tych terminów stro-

nom nie wolno jest wytaczać sprawy przed sądami karnymi. Aż do ukończenia sprawy sędziowie polubowni mogą być zmieniani: 1) za wzajemną zgodą stron i 2) na żądanie jednej strony, jeżeli po zapisaniu się na sąd polubowny wyniknie powinowactwo pierwszych dwóch stopni pomiędzy sędzią polubownym a stroną przeciwną, lub jeżeli pomiędzy proszącym a sędzią polubownym wyniknie proces sądowy. Sąd polubowny wydaje wyrok na zasadzie wewnętrznego przekonania większością głosów. Wyrok taki nie podlega apelacji. Najpóźniej w siedmiu dni po zapadnięciu wyroku, akta sprawy razem z aktem zapisu na sąd polubowny i oryginałem wyroku komunikują się stosownie do wartości powództwa, właściwemu sędziemu pokoju (resp. sądowi gminnemu) lub sądowi okręgowemu, poczem wyrok wprowadza się w wykonanie na zasadzie ogólnych przepisów o wykonywaniu wyroków sądowych.

Sądy koronne.

Sądy koronne są dwojakiego rodzaju: 1)

Przepisy Prawno-Sądowe.

<http://rcin.org.pl>

Firma egzystuje od 1873 r.

Magazyn Mebli ZAŁĘSKIEGO i S-ki,

137. Marszałkowska 137.

1-sze piętro, front, dom JW. Zawiszy.

Wielki wybór mebli stylowych i fantazyjnych, wykwin-
tnych i skromnych. Całe komplety urządzeń pokoi sy-
pialnych, jadalnych, salonów i gabinetów. Roboty tapicer-
sko-dekoracyjne podług najnowszych rysunków i modeli.

Ceny jaknajniższe—stałe.

Firma daje gwarancję.

Firma daje gwarancję.

Skład Węgla Kamiennych,

DRZEWNYCH

oraz Przewa Opałowego

K. Niewęglowski

ul. Srebrna № 3.

Telefonu № 954.

Poleca węgiel kamienny z najlepszych kopalń, węgiel
drzewny i drzewo opałowe.

Dostawa natychmiastowa w wozach plombowanych.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

UWAGA: Dla wygody Sz. Odbiorców węgiel dostarcza się od 5-iu korey.

Ul. Srebrna № 3, Telefonu 954.

Ul. Srebrna № 3, Telefonu 954.

HERBATA

HERBATE

Chińską i Ceylońską różnych cen

oraz

KAWY surowe i palone

POLECA SPECJALNY SKŁAD HERBATY

Stanisława Wróbel

Warszawa, NOWY-ŚWIAT Nr. 62.

HERBATA

Drukarnia i Litografia

SKŁAD

Materiałów piśmiennych

I GALANTERYI,

KSIEGI BUCHALTERYJNE,

REJESTRA GOSPODARCZE

C. PRZYBYLSKIEGO

149. Marszałkowska 149.

SKŁAD

Sukna i Kortów

HENRYKA MEYLERT

Warszawa, Senatorska 11.

MAGAZYN MEBLI

JÓZEFA REICHER

w Warszawie, ul. DŁUGA №. 40.

vis-à-vis Hotelu Polskiego.

Przyjmuje zamówienia na umeblowania od skromnych do najwykwintniejszych, po cenach fabrycznych.

Na składzie wielki wybór gotowych mebli. Za akuratność firma gwarantuje.

władze sądowe pokojowe i 2) władze sądowe ogólne. W każdym z tych dwóch rodzajów sądów są dwie instancje: we władzach sądowych pokojowych pierwszą instancję stanowią sądy gminne i sędziowie pokoju, drugą — zjazdy sędziów pokoju i gminnych; we władzach sądowych ogólnych pierwszą instancję stanowią sądy okręgowe; drugą izba sądowa warszawska. Oprócz tego departament kasacyjny Rządzącego Senatu w Petersburgu, jest najwyższym sądem kasacyjnym. Sędzia pokoju sędzi sam; zaś komplet sądu gminnego składa się z sędziego (lub zastępującego go ławnika) i dwóch ławników, razem z trzech członków sądu. Komplet zwyczajny sądu okręgowego i izby sądowej składa się również z trzech sędziów.

Podania do sądów.

Do sądów gminnych i do sędziów pokoju można podawać prośby piśmienne lub ustne; w jednym i drugim wypadku należy wskazać: 1) imię, imię ojca i stan oraz miejsce zamieszkania tak swoje jak i świadków, jeżeli powód (skarżący) powołuje się na świadków, oraz pozwanego; 2) dowody, na których opiera się żądanie; 3) cenę sprawy, z wyjątkiem spraw, które nie podlegają oszacowaniu, wreszcie 4) czego się żąda? Podobnej treści podania wnoszą się i do sądów okręgowych; wszakże podania te muszą być koniecznie piśmienne, prztem pisane być powinny według przepisanej formy, z powołaniem artykułów praw, na których skarga się opiera. Podania do władz są-

Przepisy Prawno-Sądowe.

<http://rcin.org.pl>

22. Krakowskie Przedmieście vis à vis ul. Hr. Berga 22.

22. Krakowskie Przedmieście vis à vis ul. Hr. Berga 22.

PRACOWNIA UBIORÓW MĘSKICH

Kazimierza Puzyńskiego

b. współpracownika firmy CHABOU

22, Krakowskie-Przedmieście 22, vis-à-vis ul. Hr. Berga,

w WARSZAWIE.

Przyjmuje wszelkie obstalunki w zakres krawiectwa wchodzące,
a specjalnie: **Płaszcz, Palta na futrze**
i Garnitury myśliwskie.

Sposób wzięcia miary i próby materiałów wysyła się na Pro-
wincję—z czem się polecam względem JW. Panów.

Z poważaniem **K. PUZYŃSKI.**

CENY PRZYSTĘPNE.

FABRYKA TKANIN METALOWYCH

E. CHRZANOWSKIEGO

16, BIELAŃSKA 16, Warszawa.

Fabryka przyjmuje wszelkie roboty w zakres jej wchodzące: dla krochmalni, cukrowni, gorzelni, browarów, młynów i t. p. zakładów, jako też ogrodzenia ogrodów i klombów oraz plotów drucianych i t. p.

Fabryka poleca wszelkie wyroby z drutu starannie wykonane, jako to: ogrodzenia druciane zwierzyńców, parków po cenach od 10 k. za stopę kwadratową, urząda bażantarnie i kurniki, wyrabia tkaniny w różnych gatunkach: mosiężne, żelazne, do wszelkich zakładów przemysłowych i przemysłowo-rolniczych, jak: suszarnie do siodu, cylindry, arfy, sita, żubry, do młynów. Prócz powyższych wyrabia maski i inne przyrządy pszczelarskie, ma terace druciane, które dla swojej trwałości i praktyczności zyskały uznanie władz szpitalnych, skutkiem czego zostały jedynym dostawcą takowych do szpitali wojskowych.

dowych pokojowych piszą się na papierze prostym, z uiszczeniem jedynie opłaty od papieru po 10 kop. od każdego arkusza prośby lub dokumentów, przy wniesieniu podania do sądu; podania do władz sądowych ogólnych—na papierze opatrzonym markami stempłowymi, po 80 kop. od każdego arkusza prośby lub załączonych przy niej dokumentów, o ile nie są te dokumenty urzędowe. Do podania dołącza się kopia podania i dokumentów dla strony przeciwnej, opatrzone również markami stempłowymi. Oprócz opłat stempłowych, kancelaryjnych na prowadzenie sprawy (wreżenia, wynagrodzenia świadków, biegłych, ogłoszenia dla niewiadomych z pobytu), do kosztów sądowych należy opłata sądowa (wpis), która

w władzach sądowych ogólnych pobiera się w wysokości 50 kop. do każdych 100 rubli lub części 100 rubli wyższej od 50 rubli, i po 25 kop. od części stu rubli mniejszej od 25 rubli; zaś w sprawach nie podlegających oszacowaniu — w wysokości od 1 do 50 rubli podług uznania sądu. W instytucjach pokojowych opłata sądowa pobiera się w wysokości 1 kop. od rubla; w sprawach zaś niepodlegających oszacowaniu—w wysokości nie przenoszącej 5 rubli, podług uznania sędziego, *resp.* sądu gminnego. Sprawy, które nie przenoszą dziesięciu rubli, oraz powództwa cywilne przy sprawach karnych wolne są od opłat.

Wszelkie sprawy zarówno w instytucjach pokojowych, jak i w sądach ogólnych wya-

FABRYKA LISTEW
na Ramy
J. Złotnicki i J. Słupiński
Warszawa, Chłodna Nr. 5.

FABRYKA RĘKAWICZEK
F. JASTRZĘBSKIEGO
MARSZAŁKOWSKA № 136,
róg Ś-to Krzyżkiej.

Poleca: Rękawiczki mocno szyte damskie i męskie w wielkim wyborze z najlepszych skór krajowych i zagranicznych, Krój Francuzki, Krawaty, Szelki, Woda Kolońska, Perfumy, Mydła, Puder i t. p. Przyjmuje obstalunki na bandaże przepukliwowe i pasy dla dam i t. p.

Po cenach umiarkowanych.

STROICIEL i KOREKTOR
Fortepianów i Pianin
WŁADYSŁAW BARTKOWSKI
Alaje Jeruzolimskie № 58, m. 35.

Przyjmuje wszelkie reperacje i strojenia w Warszawie i na prowincyi.

Leopold Below

ART. RZEŹBIARZ

Elektoralna Nr. 34, w Warszawie.

Wykonywa figury i wszelkie ozdoby do Kościołów i Salonów, oraz gotowych przedmiotów dostać można.

Wyroby moje nagrodzone były na Wystawach i przez T. Z. Sztuk Pięknych.

czają się przed ten sąd w którego okręgu zamieszkuje pozwany. Jest to zasada ogólna, od której wyjątki wskazane są w ustawie procedury sądowej cywilnej.

Terminy.

W sprawach rozpoznawanych w instytucjach pokojowych termin stawienia się do sądu wyznacza się odpowiednio do odległości sądu od jego miejsca zamieszkania, a mianowicie od czasu otrzymania awizacyi przynajmniej po jednym dniu na każde 15 wiorst. W sprawach, rozpoznawanych w sądach ogólnych, wyznacza się termin *miesięczny*, jeżeli pozwany mieszka w Rosyji; *czteromiesięczny* — jeżeli znajduje się zagranicą, a *sześcioletni* — jeżeli jest niewiadomy z pobytu.

W sprawach rozpoznawanych w drodze procedury skróconej, termin do stawiennictwa w sądzie wyznacza się *od 7 dni do miesiąca*; zaś w sprawach prowadzonych w drodze procedury uproszczonej — w ciągu najmniej *jednej doby* wyznacza się termin stawiennictwa, który jest zarazem terminem sądenia sprawy. Oprócz tego dolicza się termin wiorstowy licząc po pięćdziesiąt i aż wiorst dziennie na podróże drogami zwyczajnymi, a po trzysta wiorst — żelaznymi.

Termin do podania opozycyi na wyrok zaoczny sędziego pokoju lub sądu pokoju jest *dwutygodniowy* od daty wręczenia kopii wyroku. Termin opozycyi na wyrok sądu okręgowego w sprawach prowadzonych w drodze

Nagrodzony Wielkim Srebrnym Medalem 1893 r.

SKŁAD FUTER ARPAD CHOWANCZAK

Majster Cechowy

w Warszawie, Krakowskie-Przedmieście 17,
gdzie Redakcja „Kurjera Codziennego“.

Wielki wybór futer w skórkach i w blamach.

Przyjmuje wszelką robotę w zakres kuśnierstwa wchodzącą: futra męskie i damskie, podług najwiewszych fasonów, garnitury futrzane, serdaki karpackie, skórki do wyprawy,

oraz na letnie przechowanie futra, palta i dywany.

Wszelkie reperacye i przeróbki wykonywam starannie.

— CENY UMIARKOWANE. —

ZAKŁAD OGRODNICZY

Stanisława Sobalskiego

w Warszawie, ulica TRĘBACKA Nr. 2.

Przyjmuje wszelkie obstalunki w zakres Artystyczno-Ogrodniczy wchodzące, jako to: Bukiety Ślubne i Balowe, Wieńce, Kosze, Żardinierki, Dekoracje i wszelkie ozdoby Kwiatowe, oraz Rośliny doniczkowe, kwitnące i liściaste, Flance kwiatów letnich i kobiercowych.

procedury zwyczajnej — miesięczny, zaś w sprawach prowadzonych w drodze procedury skróconej — dwutygodniowy, od daty otrzymania kopii wyroku zaoicznego. Do tego terminu dołącza się termin wiorstowy. Termin do podania apelacji na wyroki sędziów pokoju i sądów gminnych jest miesięczny, od dnia ogłoszenia wyroku. Termin apelacji na wyroki sądu okręgowego: w sprawach prowadzonych w drodze procedury zwyczajnej — czteromiesięczny; w sprawach, prowadzonych w drodze procedury skróconej — miesięczny, od dnia ogłoszenia wyroku. W terminie miesięcznym podają się również próby o rozpoznanie sprawy w drodze ogólnej sądowej, po ogłoszeniu wyroku członka sądu okręgowego, sądującego

sprawę w drodze procedury uproszczonej. Termin do podawania skarg incydentalnych na decyzje sędziów pokoju lub sądu gminnego w toku prowadzenia sprawy, jest siedmiodniowy, zaś na decyzje sądów okręgowych — dwutygodniowy, od dnia ogłoszenia decyzji. Skargi na powolność sądu nie ograniczają się żadnym terminem. Termin do podawania skarg kasacyjnych na wyroki sędziów pokoju i sądów gminnych jest miesięczny; na wyroki zjazdu sędziów pokoju i gminnych — dwumiesięczny, izb sądowych czteromiesięczny, od dnia ogłoszenia wyroku. W drodze postępowania egzekucyjnego można podawać próby o przyznanie szkód i strat, lub o nakazanie rachunków w terminie trzechmiesięcznym, zaś o ko-

„Nigdzie i żadnym filij nie posiadam, wszelkie zamówienia załatwiam osobiście”. Józef Wodczyński.

TRUMNY metalowe dębowe i zwyczajne.
PAKI do przewożenia zwłok i do grobów.
UBIORY pośmiertne dla kobiet i mężczyzn.
WIĘNCE metalowe i świeże z wstęgami.
KOSTJUMY i kapelusze żałobne dla dam.
KREPE angielską na welony żałobne.

Oraz wszelkie rekwizyta, wchodzące w zakres pogrzebów i przewożenia zwłok. Na prowincję wysła kolejami natychmiast na zażądanie telegraficzne bez zaliczenia na t. zw. Nahname. Miarę nadsefać w centymetrach.

ZAKŁAD POGRZEBOWY Józefa Wodczyńskiego

W WARSZAWIE,

Plac Ś-go Aleksandra Nr. 14.

FABRYKA
KAJETÓW SZKOLNYCH

ORAZ
sprzedaż wszelkich materiałów

PIŚMIENNYCH

I. PARYZERBERG

w WARSZAWIE,

TWARDA Nr. 13, m. 16.

Zakład Blacharski

Stanisława TRUSZCZYŃSKIEGO

w Warszawie, ulica BRACKA № 25.

Przyjmuje wszelkie roboty i reperacje w zakresie blacharstwa i bronzownictwa wchodzące, oraz reperacja i krycie dachów. Specjalność: Odnawianie form cukierniczych.

sza sądowe w terminie dwutygodniowym, od dnia ogłoszenia rezolucyi. Strona wygrywająca, która nie żądała przyznania kosztów w tej drodze, może wytaczać sprawy o koszty w drodze zwyczajnej, w terminie sześciomiesięcznym od daty uprawomocnienia się wyroku. Terminy liczące się na miesiące upływają odpowiedniego dnia ostatniego miesiąca; zaś terminy liczące się na tygodnie — odpowiedniego dnia ostatniego tygodnia; przy obliczaniu terminów na dni, nie liczy się dzień, w którym dokonana została czynność, od której liczy się termin, a następnie ostatni z liczby wyznaczonych dni kończy termin. W razie posyłania prośby lub skargi pocztą, uwzględnia się dzień, w którym papier otrzymano na poczcie w miej-

scu gdzie znajduje się sąd.

Dowody.

Powód, t. j. skarżący, powinien dowieść słuszności swojego żądania, pozwany zaś czyniący zarzuty przeciwko tym żądaniom, obowiązany jest dowieść słuszności zarzutów. Sąd z urzędu nie zbiera dowodów i opiera wyrok wyłącznie na dowodach dostarczonych przez strony. Dowodami głównymi są: 1) dokumenty piśmienne; 2) zeznania świadków i biegłych; 3) przyznanie i 4) przysięga. I. Akta urzędowe mają pierwszeństwo przed aktami z podpisem prywatnym i wszelkimi innymi dowodami na piśmie. W sprawach przeciwko osobom nie należącym do stanu kupieckiego, księgi handlowe mogą być przyjmowane za dowód w spra-

Nr. 8. Nowo-Senatorska Nr. 8.

LINOLEUM i KORKI LIBAWSKIE

Skład Główny: Warszawa, Nowo-Senatorska № 8.

Towarzystwa Akcyjnego Manufaktury Korkowej

WICANDER & LARSON W LIBAWIE.

Jedynych właścicieli patentu F. Waltona w Rosji od r. 1895.

POLECA:

LINOLEUM bardzo praktyczny, tani trwały i higieniczny materyał do pokrycia podłóg i schodów w rolach (3 arszyny szerokości), chodnikach, dywanach, bordiurach i narożnikach różnych rozmiarów, kolorów i deseni.

KORKI różnych gatunków i dobroci. **PASY** korkowe do pływania. **PODESZWY** korkowe (anti-reumatyczne, różnych rozmiarów, męskie i damskie.)

CENNIKI BEZPŁATNIE.**TELEFON Nr. 1128.**Adres telegraficzny: **LARSON WARSZAWA.**

Nr. 8. Nowo-Senatorska Nr. 8.

Kantor Ajentury Handlowej**I. K. BOCHENSKI,**

ulica Nowogrodzka Nr. 3,

przyjmuje wszelkie ubezpieczenia na życie w najdawniejszym Towarzystwie w kraju, opartem na systemie wzajemności, z wszelkimi możliwymi ustępstwami, nawet bez rewizji lekarskiej.

wach mających za przedmiot dostawę towarów lub pożyczki pieniężne i to nie dla dowiedzenia samego faktu, lecz jedynie dla poświadczenia czasu, ilości, gatunku lub ceny dostawionych towarów, albo przyrzeczonej wypłaty. Rejestra i papiery domowe nie stanowią dowodu dla tego, kto je pisał, lecz mogą być przytaczane przeciwko niemu. Pokwitowanie ręką wierzyciela na samym tytule, choćby nie było podpisane, ani datowane, stanowi dowód przeciwko kwitującemu. II. Zeznania świadków mogą być przyjmowane za dowód tylko co do tych czynów, względem których prawo dowodu na piśmie nie wymaga, oraz w niektórych szczegółowo w prawie wskazanych wypadkach. Osnowa dowodów piśmien-

nych w sposób przepisany prawem sporządzonych lub poświadczonych nie może być wzruszana przez badanie świadków, chyba akt był zaskarżony o fałsz. III. Przyznanie może być pozasądowe albo sądowe; przyznanie słowne pozasądowe nie może być przytaczane tam, gdzie dowód ze świadków nie jest dopuszczalny. Przyznanie sądowe, t. j. oświadczenie, jakie czyni strona lub jej pełnomocnik bądź to przed sądem, bądź w jednym z pism sądowi złożonych, stanowi dowód zupełny przeciwko osobie, która je złożyła; nie może być odwołane, chybaby udowodniono, że nastąpiło skutkiem omyłki co do czynu i nie może być odwołane pod pozorem omyłki co do prawa. Skutki przyznania uczynionego przez je-

Przepisy Prawno-Sądowe.

<http://rcm.org.pl>

ROMAN DĄBROWSKI

FABRYKA KAPELUSZY DAMSKICH

MAGAZYN GŁÓWNY

Nr. 5. ŻABIA Nr. 5.

Największy wybór Kapeluszy ubranych; Fasonów słomkowych i filcowych. Czapeczek futrzanych, mufek i kołnierzy

PO CENACH FABRYCZNYCH.

S Z K O Ł A

KROJU i SZYCIA

M. Maciejowskiej,

wykwalfikowanej MISTRZYNI CECHOWEJ.

PRACOWNIA UBIORÓW I KONFEKCYI DAMSKIEJ.

PRZY SZKOLE PENSYONAT.

Warszawa, Nowy-Świat 56, m. 5.

dnego ze współpowodów lub współpozwaných, rozciągają się do wszystkich, jeżeli wszystkich solidarna łączyła odpowiedzialność. IV. Strony za wzajemnem porozumieniem się mogą żądać rozstrzygnięcia sporu na zasadzie przysięgi przez jedną z nich przyjętej. Wszakże przysięga nie może być popuszczenia jako dowód: 1) w sprawach dotyczących praw stanu lub prawości rodu; 2) w sprawach o własność majątku nieruchomego; 3) w sprawach stowarzyszeń i spółek; 4) w sprawach, do których wpływają małoletni i w ogóle osoby nie mogące rozporządzać swoim majątkiem; 5) na czyny mające łączność z jakim przestępstwem lub wykroczeniem; 6) w sprawach władz rządowych, instytcyj ziemskich, oraz gmin miejskich i wiejskich; 7) na czyny przeciwne pro-

stemu znaczeniu aktów, których autentyczność nie jest pod zarzutem

Wykonanie wyroków.

Prawomocne wyroki sądowe wykonywają się na zasadzie t. zw. nakazu egzekucyjnego (ispolnitelny list), wydanego przez ten sąd, który wyrok postanowił lub któremu wyrok sądu polubownego do wykonania został zakomunikowany. Egzekucyi dopełnia, podług przepisów ustawy procedury cywilnej o wykonaniu wyroków, komornik tego okręgu sądowego, w którym czynności egzekucyjne mają być dopełnione. Komornika wyznacza prezes sądu okręgowego, resp. zjazd

Przepisy Prawno-Sądowe.

<http://rcin.org.pl>

KSIĄŻKI WSZELKIEJ TREŚCI, MAPY, GLOBUSY, WYD. OZDOB

— PRENUMERATA PISM —

KNIĘGARNIA

— OPRAWA KSIĄŻEK. —

BORKOWSKIEGO i KARPOWICZA

88 MARSZAŁKOWSKA, WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 88

Z A K Ł A D

Galwaniczno-Bronzowniczy
SZ. FEITELBAUM

w Warszawie, DZIKA Nr. 18.

Złoci, srebrzy, nikluje galwanicznie, złoci w ogniu, przyjmuje do odnawiania przedmioty najbardziej zniszczone, reparuje, odnawia i czyści wszelkie stare brzozy, zegary, żerandole, lampy, świeczniki, lichtarze itp. **Nakrycia stołowe:** noże, widelce, łyżki oraz zastawy srebrne odnawia i pokrywa złotem lub srebrem. Wszelkie zlecenia i obstalunki z prowincyi, przesłane okazją, pocztą lub koleją, zakład spiesźnie wykończa i odsyła z powrotem.

Egzystuje od 1883 roku.

sędziów pokoju i gminnych. Prawomocne wyroki sędziów pokoju i sądów gminnych mogą również być egzekwowane przez miejscową policję. Podanie skargi kasacyjnej w zasadzie nie wstrzymuje wykonania wyroku; wszakże najnowsze prawo z dnia 8 czerwca 1893 roku ustanowiło cały szereg wyjątków od tej zasady, mających na celu zabezpieczenie praw strony przegrywającej na wypadek uchylenia wyroku przez sąd kasacyjny. Pomiedzy innymi w sprawach ze skarbem wyrok nie może być egzekwowany aż po upływie terminu na podanie skargi kasacyjnej lub po jej rozstrzygnięciu.

III. DODATEK.

Wyciąg z Ustawy Stemplowej.

Opłata od przejścia własności z rąk do rąk.

Przy przelewie własności nieruchomości pod tytułem obciążliwym (przy sprzedaży, zamia-

nie etc.) pobiera się opłata od przelewu po 4% od ceny majątku, podług przepisów ustawy stemplowej. Przy przejściu własności zarówno ruchomej jak i nieruchomej, pod tytułem darmym (drogą spadku, legatów, darowizn etc.) o ile wartość majątku przenosi rs. 1,000, pobiera się opłata w następującym stosunku: 1) od majątku przechodzącego od jednego małżonka do drugiego, do krewnych w linii prostej zstępnej i wstępnej, do dzieci adoptowanych i do małżonków tych dzieci—*jeden procent*; 2) od majątku przechodzącego do pasierbów i pasierbic, braci i sióstr (tak rodzonych jak i przyrodnych) i do dzieci zmarłych braci i sióstr—*cztery procent*; 3) od majątku przechodzącego do innych, oprócz wyżej wymienionych, krewnych w linii bocznej trzeciego stopnia, oraz do krewnych czwartego stopnia tejże linii—*sześć procent*; od majątku przechodzącego do osób, które w powyższych trzech ustępach nie są wymienione—*ośm procent*.

Przepisy Prawno-Sądowe.

<http://rcin.org.pl>

Henryk Neugebauer & Co

Hurtowy Skład Win

egzystujący od roku 1855

w WARSZAWIE,

Przy ulicy MIODOWEJ № 15/17. (№ 490/491)

Istniejący od roku 1845.

Instytut Wód Mineralnych

w Ogrodzie Saskim

w Warszawie, Graniczna № 14. Telefonu 422.

Poleca wody mineralne sztuczne, dokładnie podług analiz wyrobione, wodę Selcerską, Glesshübler i Sodową, oraz inne napoje gazowe, wszystko na wodzie destylowanej i wyłącznie systemu Struvego przygotowane.

Wody mineralne naturalne świeżego czerpania, wprost ze źródeł prowadzane

Kąpiele mineralne: Clechocińskie, Cleplickie, Iwonlickie, Wlesbodeńskie, Krynickie, Akwizgrańskie, Trenczyńskie, i t. p., wydawane w zakładzie kąpielowym przy Instytucie i do domów.

Wodę destylowaną do celów chemicznych, leczniczych i przemysłowych.

Syropy prawdziwe owocowe.

Sezon kuracyjny rozpoczyna się 15 Maja (trwa do końca Września).
Lekarz stały na miejscu, cienisty ogród, galerja spacerowa, koncerty muzyczne poranne.

Ekspedycja szybka i akurтна na miasto i na prowincję.

Konkurencja

Nie pomoże konkurentów
Reklamarska elokwencja,
Gdy otwarła swe podwoje
Dla kundmanów „Konkurencja“.

Do niej każdy spieszy chętnie,
Bo też wybór w niej bogaty:
Laski, spinki, rękawiczki
I bielizna i krawaty,

Szelki, bluzki damskie, halki,
Parasole i perfumy,
I kalosze i... podwiązki—
Słowem cudów całe tiumy!

A że ceny zbyt przystępne,
Grzmi na *Marszałkowskiej* chryja,
Bo czci kundman „Konkurencję“,
Inne sklepy zaś wymija!

143 „KONKURENCJA“ 143
143. Marszałkowska 143.

Magazyn Mód

M^{ARYI} Gajewskiej

W WARSZAWIE,

ul. Podwal Nr. 16.

L. STRAUS

Warszawa, Długa № 29.

Poleca: Naczynia kuchenne, Łóżka
żelazne, Welocypedy, Wanny, Klo-
zety, Wyżymaczkę, Maszynki, Młynki,
Żelaza, Kuchenki, Klatki, i t. p.
przedmioty.

Kalendarzyk Gospodarsko-Domowy.

PRZYPOMNIENIE ROBÓT.

STYCZEN.—**Gospodarstwo.** Siano ze stogów zwozić.—Sprowadzać wszelki materiał do budowy, drzewo na tracie, na parkany, barjery, słupy, koły, żerdzie i t. p., do ogradzania nowych i naprawiania starych płotów, jakoteż do browaru, gorzelnii i cegielni.—Zaspy na zasiewach przerywać, torować zasypane drogi, a zabraniać wymijania ich przez pola.—Gdy odwilż, spuszczać wodę zebraną na zasiewach.—Zapobiegać wyrwaniu rowów.—Pilnie dozorować bydła; dbać o czystość i ciepło w oborze.—W czasie dni krótszych, dawać mniej paszy a więcej postania.—Lepszą paszę dla opasowego bydła, dla krów cielnych, dla owiec roczniaków.—Więcej paszy dla owiec maciór; wypędzać je na zasiewy gdy śniega niema.—Sieczkę rznąć dla bydła.—Młócić; koniczyna powinna być młóconą w silne mrozy.—Stodoła robić zapas.—Podczas silnych mrozów zboże w śpichrzu przerabiać.—Studnie i przystępy do wody poobrąbywać.—Zwozić lód do lodowni, gdyż teraz jest najtrwalszy.—Przejrzeć i przygotować wszystkie narzędzia gospodarskie i rolnicze —Poprawiać lub podorabiać grabie, bro-

ny, koryta, drabiny, taczki, hurtów dla owiec, części różnych do wozów, sprzętów rzemieślniczych i powroźniczych.—Przestrzegać pilnie wywierania kominów, robić często rewizje ogniowe po mieszkaniach; narzędzia ogniowe utrzymywać w porządku.

Domowe zajęcia. Dozorować trzody chlewnej, karmić ją dostatnio, utrzymywać suchą i w ciepłych chlewach. Dziewki wieczorami przędą i drą pierze.

Ogrodowe zajęcia. Pamiętać o położeniu nawozu w ogrodzie warzywnym.—Inspekta wcześniej założyć i troskliwie ich pilnować.—Przejrzeć i uporządkować nasiona.—W piwnicy —opatrzyć ogrodowizny oczyścić wysadki, przejrzeć owoce i oddzielić zepsute od zdrowych.

Rybacko Miętusy trą się. Na stawach i sadzawkach rybnych przerebłe zamarnięte lub zawiane śniegiem oczyszczać dla dostępu powietrza, bez którego ryby się duszą.

Pasteki. Przejrzeć ule i wypróbować, czy pszczołom nie jest duszno lub zimno.

DOM HANDLOWY
Skarzyński i S-ka

Warszawa, WARECKA 10.

Reprezentacja domów zagranicznych.—Kapitały zagraniczne dla Przedsiębiorstw i Towarzystw Akcyjnych. —Lubrykator Lakosia zastępujący smary i konserwujący panewki.

BIURO TECHNICZNE.

Obstalunki na maszyny. — Pralnie mechaniczne.

SPRZEDAŻ LASÓW.

SKARZYŃSKI i DANGEL

Warszawa, WARECKA 10.

Reprezentanci pierwszorzędnych firm w zakresie Wín, Koniaków i Likierów zagranicznych.

Szampańskie wina P. Cossé & Comp., Rilly Près Reims.

„Grandes Caves de Bordeaux“

SKŁAD WIN ZAGRANICZNYCH.

Warecka 10.

Cygara wyłącznie Hawańskie.

SKŁAD

MATERJAŁÓW APTECZNYCH I FARB

Michała Ławadzkiego

w Warszawie,

ulica NOWY-ŚWIAT Nr. 70.

LUTY.—Gospodarstwo. Odczytać przypomnienie robót na poprzedni miesiąc i dopełnić zaniedbanych.—Obrabiać zwieziony materiał na parkany, ogrodzenia płotów i t. p., robić gonty i dranice.—Korzystać z dobrej drogi i zwozić, co można.—Koniczyny podczas mrozów domłócić.—Zboże jare oczyścić i najlepsze ziarno zsypać osobno do siewu.—Na bagnach i jeziorach trzcinę kosić.—Mosty przed krą zabezpieczyć.

Domowe zajęcia. Pamiętać o przysposobieniu różnych krup czyli kaszy, zapatrzeć się w zapas mąki.—Zająć się soleniem mięsa, marynowaniem ryb. Wszelkie wędliny w tym miesiącu najlepiej się udają.

Ogrodowe zajęcia. Gdy nie ma mrozów—

otwierać lufy w składach warzywa; przejrzeć owoce i wysadki. Dogłądać wszystkich inspektów, późniejsze zakładać. Zrazy do szczypienia zdejmować z drzew owocowych.

Rybacktwo. Szczupaki trzeć się zaczynają. O przerębłach pamiętać należy, aby powietrze miało dostęp do wody.

Pasieki. Głodne roje pszczoł ratować, dając im plastry miodu, przechowanego z jesieni, lub syropu z cukru.

MIRZEC.—Gospodarstwo. Spuszczając wodę z zasiewów ozimowych, wywozić na pola i ogrody szlam ze stawów i bagien.—Koniczynę siać choćby i śnieg miejacami leżał.—Ku końcowi tego miesiąca, jeżeli rola obesznie siać

Przypomnienie robót.

<http://rcin.org.pl>

Warszawska Warzelnia i Sytnia **MIODU**
J. Leśniewski i Fr. Wąsowicz

16. KROCHMALNA 16.

Poleca miody sycone, zwyczajne i owocowe, wyprodukowane drogą naturalnej fermentacji bez wszelkich szkodliwych domieszek, w skutek czego odznaczające się wybornym smakiem i czystością wyrobu, w cenie od 35 kop. za butelkę.

Wysyłka do wszystkich stacyi Dróg żelaznych.

Skład Apteczny
ANTONI CZEKAY i S^{KA}
 Warszawa, Nowy-Świat № 49.

Poleca: Środki apteczne, wody mineralne naturalne i sztuczne, wina lecznicze, towary techniczne, w wielkim wyborze perfumerja i kosmetyki, oraz wyroby szczołkarskie i gumowe.

Ceny niskie.

MAGAZYN PRZYBORÓW
KRAWIECKICH
 Męzkich i Damskich
M. Sadowskiego

w WARSZAWIE,
 PODWALE №. 7.

FABRYKA
SZCZOTEK i PĘDZLI
JAN LUDWICKI
 w Warszawie, S-to Krzyżka Nr. 16.

groch, jarkę, owies i dwurzędowy jęczmień. — Na zbyt zimnych gruntach siew opóźnić. — Rolę pod wszelkie zasiewy trzykrotnie orać i bronować. — Pszenicę jarą lepiej zasiać w tym miesiącu. — Soczewica i wyka na paszę zieloną wymaga wczesnego zasiania. Z koniczyny i lucerny, nim zaczną wyrastać, zimowe przykrycie zgrabić. Łąki zarosłe oczyścić, użyźnić polewaniem gnojówką i t. p. — Kretowiny wyrównać i obsiać je prochami z siana. — Woły robocze karmić dobrze, aby sił nabrały do pracy, opasowe sprzedać. — Do obór wpuszczać świeże powietrze. — Cielęta wczesne odsadzić i wziąć na polewkę i dobre siano. — Opatrzyć i naprawić wszystkie dachy, jak również drogi i mosty. — Spiesz się z młocką. — Zboże do jarych siewów czyścić. — Drzewa sadzić przy

drogach i budynkach. — Płaty grodzić. — Nieczystości na dziedzińcu zgrabić do wywiezienia. — Zwrócić uwagę na zapas powróseł i przygotować słomę do dachów.

Domowe zajęcia. Lnianie główki do nasienia młócić. — Jeżeli len lub konopie nie zostały wytarte w jesieni, pospieszyć teraz z tą robotą. — Nieś się zaczynają gęsi, kaczki i kury, a nieco później i indyczki, trzeba im wcześniej przysposobić zagrody do siedzenia i siedzące pilnie opatrywać. — W tym miesiącu dobre gospodynie czynią wszelkie zapasy do spiżarni.

Ogrodowe zajęcia. Gnój wywieziony pod warzywo rozrzucić, zacząć kopanie ogrodu, grzędy szparagowe pospłchnąć. — Siał włoszczyznę i warzywa, sadzić wysadki cebuli. — W połowie miesiąca siał wina, kwiaty letnie

Pierwsza w Kraju

FABRYKA

Szydów i Liter

Firmowych Emaljowanych

Władysław Deniszczuk

WARSZAWA,

Nowy-Świat Nr. 62.

ZAKŁAD

ŚLUSARSKO-MECHANICZNY
Konstantego Nowakowskiego
 ul. Nowo-Senatorska Nr. 7.

Wykonywa okucia do drzwi i okien, Maszynki do kaloszy, również reperuje Wyżmaczki, Rowery, Wodociągi i wszelkie roboty w zakres Ślusarsko-Mechaniczny wchodzące.

inspektowe, oczyszczać drzewa owocowe ze mchu i opilowywać gałęzie suche.—Przesadzać: agrest, porzeczki, maliny, bez inne krzewy. Inspektorów doglądać.

Rybactwo Trą się szczupaki, łososie, jazie, jelce, miętusy, minogi, piskorze, slizy, ukleje.

Pasieki. Wyloty w ulach należy ocieniać, aby padające nań promienie słońca nie pobudzały pszczół do wylatywania, gdyż chłodna pora jest dla nich szkodliwa.

KWIECIEŃ.—Gospodarstwo. Pospieszać z zasianiem grochu, wyki, bobu, oraz pszenicy jarej i żyta jarego. — Owies i jęczmień dwurzędowy zasiał. — Ku końcowi miesiąca sadzić kartofle. — Z wczesnym jęczmieniem posiać koni-

czynę. — Uprawić rolę pod późny jęczmień i wszelkie warzywa. — Gnoj worywać. — Pola, w jesieni lub zimą nawiezione, powtórnie zorać;—pola zaperzone przy najpierwszej pogodzie rozorywać i perz dobrze wybronować. — Woły, jako więcej już pracujące, troskliwiej doglądać. — Obory i stajnie często przewietrzać. Bydło wypędzać na pastwisko o godz. 7-ej rano, zwolna przywyczajając do takowego, przypędzać w wieczór o 6-ej. — Cielęta odsadzać po pięciu tygodniach. — Owcom zadawać suchą paszę przed wypędzeniem w pole. Woły karmne sprzedać. — Kończyć budowlę. — Strycharze niech zaczynają robotę. — Młockę kończyć. — Pastwisko wyznaczyć.

Domowe zajęcia. Świnie czas w pole wy-

Przypomnienie robót.

<http://rcin.org.pl>

Egzystująca od 1882 roku.

Odlewnia Pospieszna

mosiądzu i wszelkich metali, oraz robót maszynowych, galanteryjnych i figurowych

Ewarysta Skibińskiego

W DOMU ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH

ulica CHŁODNA Nr. 5, obok koszar Mirowskich, w Warszawie.

Telefon Nr. 1076.

P R A C O W N I A

Wyrobow Kusińskich

W WARSZAWIE,

Krakowskie-Przedmieście Nr. 6,

naprzeciw Kościoła Ś-go Krzyża, I-e piętro od frontu.

E. RAMBUSCH

Wykonuje wszelkie obstalunki z całą dokładnością, jak również przyjmuje futra do przerabiania, farbowania, czyszczenia, prania i przechowania przez lato.

pdzać, maciory z prosiętami w domu karmić, wczesne prosięta odsadzić i osobno karmić.— Płótno bielić.—Kurczęta hodować w ciepłe.

Ogrodowe zajęcia. Spieszyć z robotą w ogrodzie warzywnym, siać włoszczyznę i warzywa.— Na rozsądę siać kapustę i brukiew.— Zakładać szparagarnie.—Ku końcowi miesiąca flancować salate i wczesną kapustę.—Wysadki z piwnicy wysadzić na grunt, lecz okrywać na noc gnojem słomiatym.—Kwiatowy ogród z zimowego okrycia odkryć — trawniki oczyścić, klomby wyznaczyć, kwiaty letnie siać.—Wycinać w malinach pędy zeszłoroczne.

Rybacktwo. Trą się szczupaki, sandacez, bolenie, płocie, karasie, jaszgarze, jazie, jelce, jesiotry, łososie, okonie; łowienia więc tych

gatunków zaprzestać. Strzedz należy, aby ptactwo domowe i dzikie nie zjadało ikry i młodego narybku.

Pasieki. O karmieniu pszczół głodnych pamiętać. Jeśli ciepło sprzyja, otworzyć wyloty i zdjąć z ulów zimowe pokrycie; ule z pszczół martwych poodczyszczać.

MAI.—Gospodarstwo. Pospieszać z zasiewem jarzyn i sadzeniem kartofli—najpóźniej w połowie miesiąca skończyć —Siać rośliny pastewne w zeszłym już jęczmieniu.—Kartofle wczesne bronować.—Od połowy miesiąca pierwsze oranie ugoru.—Gnój wywieść pod późniejszy zasiew i zaraz zaorywać.—Koniczynę zaczynającą kwitnąć bezzwłocznie kosić.—Pszenicę

Przypomnienie robót.

<http://rcin.org.pl>

Pracownia Passe-partout

(OPRAWA OBRAZÓW)

*i Zakład Galanteryjno-Introligatorski***CHRYSTJANA RUTSCH**

w Warszawie, ul. OBOŻNA Nr. 4.

Wykonywa Teki do fotografii i sztychów.—Albumy pamiątkowe, etc.

PRACOWNIA

Sukien i Okryć Damskich

APOLONII POPIELEWSKIEJ

Elektoralna 10, m. 9.

Wykończą podług najświetniejszych francuzkich żurnali. Wykończenie i odszyście staranne, krój paryzki, dobrze leżący.

Ceny przystępne.

Zakład Zegarmistrzowski

Zygmunta Erdelli

w Warszawie, Szpitalna Nr. 8,

dom W-go Wedla.

Byłego współpracownika firmy L. M. Lilpopa.

Poleca Zegary i Zegarki najlepszych Fabryk. Przyjmuje reperacje.

Ceny przystępne. (Gwarancja dwuletnia.)

MAGAZYN KAPELUSZY i CZAPEK**H. SACHS**

w Warszawie, Wspólna Nr. 2, przy Placu Ś-go Aleksandra.

Przyjmuje: Prasowanie kapeluszy, reperacje i różne obstalunki.

CENY NIZKIE!

opieć.—Oglądać pola po każdym deszczu. — Strzedz, żeby bydło nie pasło się na młodej koniczynie.—Woły robocze obficie karmić w oborze.—Bydło wypędzać na pastwisko o godz. 6-ej i przypędzać o takiejże godzinie wieczorem. Niedozwalać bydłu pijać cuchnącej wody. Okna w oborze trzymać otworem. — Mycie i strzyż owiec. Późne jagnięta skopić.—Chmiel tyczyć.—Kamienie wapienne zwozić i palić.—Spieszyć z naprawą dróg.—Gumienne zabudowania przewietrzać.—Klepiska poprawiać, dachy opatrzyć.—Kosy i grabie przysposobić.—O przegarnianiu zboża pamiętać.

Domowe zajęcia. Siac len i konopie;—płótno bielić.—Przysposabiać masło i sery jako nabiał majowy.

Ogrodowe zajęcia. Sadzić kapustę około połowy tego miesiąca.—Siac późne kalafiory, sałatę, rzodkiewkę, ogórki, groch, fasolę i t. p.; przesadzać na grunt wczesne kalafiory, selery, pory i letnie kwiaty.—Warzywo pleć, obsypywać i okopywać.

Rybacktwo. Trać się: jelce, karasie, karpie, kiełbie leszcze, podleszczyki, liny, lipienie, sumy

Pasieki. Jeżeli pora dżdżysta i niepozwała pszczołom wylatywać z ula, to należy pamiętać o karmieniu ich, aby czerw nie zmarniał z głodu. Przy nastaniu ciepłej pory przejrzeć wszystkie ule i pociścić dna ze śmieci.

CZERWIEC.—Gospodarstwo. Można jeszcze siac mały jęczmień, proso, rośliny na paszę

Istniejący od 1887 roku

Magazyn Ubiorów Męzkich Walentego Walickiego

przy ulicy LESZNO Nr. 3, w domu W-go Szustra.

Zaopatrzone, jak lat dawnych, w znaczny wybór materiałów jakoteż i w robotę gotową, wyróżniającą się starannem wykończeniem, po cenach możliwie jaknajtańszych.

Z czem się polecam Szanownej Publiczności

W. WALICKI w Warszawie, Leszno Nr. 3.

Magazyn Mebli i Tapicernia własna Wdowińskiego Józefa Świętokrzyszka 13,

wprost Włodzimierskiej, czwarty dom od Nowego-Swiatu.

Posiada na składzie **MEBLE** stylowe i fantazyjne. Całe urządzenia pokoi stołowych, sypialnych, gabinetów, salonów i t. d. Polecam li tylko robotę solidną.

CENY UMIARKOWANE.

Wysyłka na prowincję uskutecznia się natychmiast.

zieloną i grykę. — Po 20-ym miesiącu siew ukończyć. — Kartofle późniejsze bronować, wcześniejsze obsypywać. — Koniczynę i wykę kosić na zieloną paszę i siano. — Około połowy miesiąca zaczyna się koszenie siana. — Orać ugory, nawozić i nie odwlekać worywania nawozu. — Pamiętać o pławieniu bydła podczas upałów; wypędzać je nie przedzej jak o godz. 5-ej — w godzinach południowych w cień zapędzać, przypędzać do domu przed 7-mą godz. — Poić trzy razy na dzień. — W upały nie męczyć wołów roboczych w godziny południe we. — Obory wietrzyć. — Dawać owcom sól i jałowcowe jagody. — Z paleniem cegły i wapna pospieszyć. — Wszelkie budowle naprawić przed żniwem. — Przystosować sierpy. Najdogodniejszy czas do naprawiania grobli i upustów przy młynach. — W spichrach zboże często przegarniać; — mysie dziury pozalepiać. — Pilnować szkody w polu i na łąkach.

Domowe zajęcia. Można jeszcze siać len późny. — Drób często rachować, gąsiętom uszy lnianem olejem smarować. — W dniu pogodnym

zbierać ziola aromatyczne do suszenia. Z zebraniem karolku (kminku) pospieszyć przed koszeniem łąk. — Płótno bielić. — Czas dobry do suszenia ryb. — Zapas masła i serów robić. — W piwnicy okienka na noc otwierać.

Ogrodowe zajęcia. Wysadzać na grunt kalafiori, kalarepę, selery, pory i t. p. — Posiać groch późny i fasolę. — Ochraniać od upałów świeżo przesadzone rośliny, — polewać co wieczór. — Wczesną kapustę i kartofle obsypywać. Wysadki do kołków przywiązać. — Marchew, pietruszkę, buraki i t. p. pleć i przerzedzać, jeśli za gęsto zeszyły. — Młode szparagi opleć. — Resztę letnich kwiatów na grunt wysadzić.

Rybacktwo. Trą się certy, karpie, klenie, podleszczyki, liny. Raków łowienie rozpoczyna się.

Pasiaki. W ulach poprawnych roje oddzielać, w zwyczajnych — pilnować młodych rojów, zbierać i osadzać takowe.

LIPIEC. — **Gospodarstwo.** Na łąkach, po zbiorze siana, rowy poprawić. — Orze się ugor po-

http://pamiętnie.robot.

GŁÓWNY SKŁAD

Piwa i Porteru

Browarów Krajowych i Zagranicznych

W. SZENIC

w Warszawie, MIODOWA 3, Telefonu 33.

Istnieje od 1870 roku.

CENNIK.

$\frac{1}{1}$ But. Piwa Bawarsk. Lagr. k. 8 i 9	$\frac{1}{2}$ But. Piwa Ang. oryg. Bass & C ^o . Stronc-Ale (słodkie) k. 80
$\frac{1}{2}$ " " " " " " 5 i 6	$\frac{1}{1}$ But. Porteru Angielskiego Barelly Perkins & C ^o . " 90
$\frac{1}{1}$ Butelka Piwa "Pilzeńskiego " 10 i 12	$\frac{1}{2}$ But. Porteru Ang. tegoż " 45
$\frac{1}{2}$ " " " " " " 6 i 7 $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$ " " " " " " " 25
$\frac{1}{1}$ But. Piwa Rygskiego Waldschloesschen jasnego " 12	$\frac{1}{1}$ Kamion. Porteru Ang. tegoż " 1,00
$\frac{1}{2}$ But. Piwa Rygskiego Waldschloesschen jasnego " 8	$\frac{1}{2}$ " " " " " " " 60
$\frac{1}{1}$ But. Piwa Rygskiego Waldschloesschen ciemnego " 13	$\frac{1}{2}$ But. Porteru Angiels. oryg. A Le Coq London " 80
$\frac{1}{2}$ But. Piwa Rygskiego Waldschloesschen ciemnego " 8	$\frac{1}{1}$ But. Monachijskiego Piwa Pschorr w 3 gat. jasne, ciemne i czarne " 30
w 3 gatun. Monachijskie, Bock, Culmbacher	Oryginalne Piwo Monachijskie Pschorr ciemne na antałki, 1 litr. " 60
$\frac{1}{1}$ But. Kalinkin białe lekkie " 15	1 Ant. Piwa Bawars. Lagr. Rs. 2,60 i 2,80
$\frac{1}{1}$ " " Pàle-Ale " 20	1 Ant. Piwa Pilzeńskiego " 3,00 i 3,60
$\frac{1}{2}$ " " Porter " 20	1 Ant. Piwa Rygskiego Waldschloesschen jasnego . Rs 3,60
$\frac{1}{1}$ Butel. Porteru Rygskiego " 40	1 Ant. Piwa Rygskiego Waldschloesschen ciemnego " 4,00
$\frac{1}{2}$ " " " " " " 20	1 Antałek Porteru Rygskiego " 10,00
$\frac{1}{4}$ " " " " " " 11	
$\frac{1}{2}$ But. Piwa Angiels. Allsopp's India Pàle-Ale " 55	
$\frac{1}{2}$ But. Piwa Ang. oryg. Bass & C ^o . Pàle-Ale " 70	

Każda butelka z opakowaniem oblicza się po kop. 6. Opakowanie zimowe wołokami po kop. 80 za sztukę wołoku.

Przy zwrocie **franco** Warszawa skład oblicza każdą butelkę po 5 $\frac{1}{2}$ kop., wołoki po kop. 60 za sztukę.

Piwo i Porter Angielski obliczone z butelkami.

Butelki próżne z porteru Angielskiego oblicza się $\frac{1}{1}$ i $\frac{1}{2}$ po kop. 3. — $\frac{1}{4}$ po kop. 1 $\frac{1}{2}$. Butelki z piwa Angielskiego oblicza się po kop. 4. Kamionki po kop. 10.

Naczynia z piwa krajowego oblicza się pięcio i czterowiadrowo po Rs. 3, dwuwiadrowo po Rs. 2, jednowiadrowo po Rs. 1 kop. 50.

Naczynia z piwa zagranicznego oblicza się pięciowiadrowo po Rs. 5, dwuwiadrowo po Rs. 4, $\frac{1}{1}$ wiadrowe po Rs. 3.

Beczki, skrzynie i butelki obce skład nie przyjmuje.

Przewóz na koszt i ryzyko odbierającego.

Wysyłka uskutecznia się za nadesłaniem gotówki lub za zaliczeniem.

Obstalunki pocztą lub telegraficznie należy adresować:

„W. Szenic, Warszawa, Miodowa 3.“

Niniejszy Cennik unieważnia wszystkie poprzednie.

N a r a t y t y g o d n i o w e !

NA RATY TYGODNIOWE

dają wszelkie **Jedwabię i Wełny na Suknie**
w Pracowni Sukien

M A L I N O W S K I E J

Żelazna Brama 2, m. 8.

N a r a t y t y g o d n i o w e !

N a r a t y !

N a r a t y !

SKŁAD LAMP,
Porcelany, Szkła, Fajansu, Majoliki
CIBAZ
ZAKŁAD WŁASNY MALOWANIA NA PORCELANIE
sposobem ogniotrwałym

WALEREGO NOWOLECKIEGO

w Warszawie,
Marszałkowska № 153, róg Królewskiej.

W. Widuliński

SENATORSKA 12, b. pałac Blanka.

Wyroby tytuńowe pierwszorzędných fabryk, karty do gry, papier i marki stem-płowe, marki pocztowe.

W. Widuliński

SENATORSKA 12, b. pałac Blanka.

Farbiarnia Parowa, Pralnia Chemiczna.

ZAKŁAD TAPICERSKO-DEKORACYJNY

WINCENTEGO DANN

ulica Złota Nr. 30, w Warszawie.

Wykonuje wszelkie urządzenia od najskromniejszych do najwykwintniejszych podług żurnali paryzkich—po cenach umiarkowanych.

Przyjmuje również wszelkie reparacje i odnowienia, tak na miejscu, jak na prowincyi. Robota elegancka i trwała. Meble gotowe w dużym wyborze na składzie.

wtórnie.—Resztę gnoju wywieźć.—Pod siew pizenicy ozimej grunt uprawiać.—W tym miesiącu rozpoczynają się żniwa.—Od 5-go zbiera się rzepak zimowy, ranny jęczmień.—W polu ogląda się zbże, ażeby nie chybić właściwej chwili dojrzałości.—Przełgądać dziesiątki i rozstawić dla wyschnięcia.—Jeżeli deszcz pada na przemian ze słońcem, stawiać snopy kłosa-mi do góry dla zapobieżenia wyrastaniu.—Klepisko zasłać słomą, ażeby go nie zepsuć wjeżdżaniem. Na nasienie kłaść osobno zboże najdojrzałe z pól suchych, nienawożonych.—Suchy jęczmień wiązać, zwozić go rano i wieczorem.—Uwinać się ze zbiorem dojrzewającej wyki i grochu.—Wczesne kartofle na początku miesiąca obsypywać, późniejsze na koń-

cu.—Bydło wypędzać nie prędzej jak o 5-ej na rżyska przed owcami, przypędzać przed 7-mą. W mokre lato unikać z owcami rżysk tłustych.—W gumnie poobmyślać miejsca na wszystko.—Zrobić próbę z omłocenia kopy zwiezonego zboża dla doświadczenia urodzaju. Zboże w spichrzu często rozgarniać.

Domowe zajęcia. Wczesny len dojrzewa, po wyrwaniu zaraz moczyć go; późniejszy opleć.—Strzedz, ażeby małe prosięta w len nie wpadły, bo od tego zdychają.—Gąsienią wypędzają się na rżyska.—Groch zielony marynować lub suszyć.—Wiśnie i różne jagody na soki i konfitury zbierać.

Ogrodowe zajęcia. Wszystkie pleć.—Okopywać kalafiory, selery, i t. p. w miarę ich

SKŁAD POŚCIELI i Bielizny Pościelowej J. CHEŁSTOWSKI

w Warszawie,
NOWO-SENATORSKA Nr. 9, obok Gmachu Teatralnego.
dawniej: Czysta №. 1.

St. Staniszewski

w Warszawie, 99. Marszałkowska 99.

SKŁAD

Materiałów Aptecznych i Farb

Filja: SOSNOWICE.

Longin MUSIAŁOWSKI

właściciel ZAKŁADU

Introligatorsko-Galanteryjnego

Poleca się laskawym względom
Rodaków.

149. MARSZAŁKOWSKA 149.

A. CYBE

NOWY-ŚWIAT №. 64, w Warszawie.

FABRYKA WYROBÓW

POWROŹNICZYCH, RYBACKICH, PRZYRZĄDÓW GIMNASTYCZNYCH,

Lin Transmisyjnych Drucianych, Konopnych. Pasów konopnych do maszyn
oraz wszelkiej galanterii powroźniczej.

Wyłączna Reprezentacja na Warszawę i przyległe gubernje
Pasów i Lin bawełnianych Firmy TH. BOCKHÖLZ, pod kłodzią.

wzrostu. — Czosnek z ziemi wybrać. — Majeran
zrywać i suszyć. — Zacząć zbieranie dojrza-
jących nasion w wysadkach kapusty. — Kalafio-
ry wyrosły na nasienie poprzywiązywać do
palików. — Cebulki kwiatowe z ziemi wybrać
skoro liście pożyły. — Użyć środka do niszczenia
liszek na kapuście.

Rybackwo. Trą się leszcze, liny i karpie, inne
gatunki łowić już można sieciami. Najwłaściw-
sza pora łowienia raków.

Pasleki. Rozpoczyna się podbieranie miodu.
Pora najsilniejszego rojenia się pszczół.

SIERPIEŃ. — **Gospodarstwo.** Trwają ciągle
źniwa. — Ze zbiorem jęczmienia pospieszać.
Orze się ugor po raz trzeci; podorać konczy-

sko, rzepisko, wyczysko pod zasiew oziminy. —
Siać pszenicę w świeżo zoraną rolę, a żyto po
dwutygodniowym jej leżeniu. — Przy końcu mie-
siąca spieszyć ze zbiorem potrawy (otawy). —
Bydło wypędzać na rżyska o w pół do 6 ej,
przypędzać o godz. 6-iej wieczorem. — Bydło
na stajni dawać nieco konicyzny, a przy koń-
cu miesiąca liście buraków, rzepy, kapusty. —
Owce paść na ozimych rżyskach. — Na począt-
ku miesiąca odsadzają się jagnięta od macior.
Liście dla owiec zbierają się. — Pamiętać ażeby
przyplódek wszelkiego bydła był nacechowany.
Chmiel się zbiera. — Po skończonym żniwie wró-
cić się do budowania. — Poopatrywać stare bu-
dowle. — Młócenie oziminy na nasienie pospie-
szać. — Czas nabywania pięknych odmian zboża

Przypomnienie robót.

<http://rcin.org.pl>

PRZEDSIĘBIORCA
ROBÓT MALARSKICH
IGNACY KOPIEC

w Warszawie, Mokotowska 52.

Podejmuje się robót malarskich w kościołach i cerkwiach, również wykonywa dekoracje apartamentów.

Na żądanie wysyła plany i szkice.

Długoletnia praktyka w kraju i zagranicą daje mi możność wykonywać wszelkie obstalunki Szanownej Publiczności sumiennie, dokładnie, akuratanie, na termin oznaczony.

MAGAZYN i PRACOWNIA

Obuwia Męzkiego, Damskiego
 i **DZIECINNEGO**

Józefa OLESZYŃSKIEGO

Białańska Nr. 4, w Warszawie.

Filja w Odesie: Ryszajewska Nr. 17.

do siewu. — Liście z warzyw obłamywać dla krów dojnych. — Pamiętać o przerabianiu zboża w spiechrzu. — Studnie wyporządzić.

Domowe zajęcia. Dojrzały len powyrzywać, ogłowić, zamoczyć, wysuszyć, schować. — Prosięta w tym miesiącu urodzone są już późne i biją się do jedzenia.

Ogrodowe zajęcia. Kapustę, selery okopać. Nasiona wysadków zbierać, także nasiona letnich kwiatów. — Zebrać nasienniki ogórków. — Pamiętać o podpieraniu w sadzie gałęzi z owocami. — Suszyć owoce letnie. — Pamiętać o nawiezieniu piasku do piwnicy.

Rybacktvo. Wszelkie ryby tarło już ukończyły, łowić więc je można sieciami, lecz młody narybek napowrót wpuszczać do wody.

Pasieki. Pszczoły wyrzucają z ula trutnie. Poddieranie miodu trwa jeszcze. Pyżywienia dla pszczoł ubywa. Przy podbieraniu miodu uważać, aby pszczoł nie ogłodzić na zimę.

WRZESIEŃ. — **Gospodarstwo.** Następuje siew oziminy; siał najprzód na roli lżejszej, na najżyźniejszej na końcu. — Szczególnie pospieszać z oraniem pod żyto, które nie pierwaj siał, póki ze dwa tygodnie rola nie poleży; po zasianiu i zabronowaniu pobródzić. — Pospieszać ze żniwem późniejszych jarzyn. — Około połowy miesiąca nie ociążać się z zebraniem potrawy (otawy). — Kartofle kopać skoro łącinę schąć zacząć. — Jeżeli się co gnoju zebrało, wywieźć go, szczególnie na pole po grochu, i roztrzę-

Magazyn Ubiorów Męzkich Konstantego Jakimowicza

ulica Miodowa Nr. 12, wprost Sądu Okręgowego.

Wykonuję garderobę męską z dobrych i świeżych materiałów, **po cenach** stosunkowo do materiału i elegancji wykończenia, **bardzo niskich**. A nadto przyjmuję materiały do wykończenia.

Wielki wybór mundurów, szyneli, bluz nowej formy dla uczulów i dla Studentów Uniwersytetu.

Wiedeńska Restauracja

dawniej A. DREHERA,

w Warszawie, ulica TREMBACKA Nr. 11.

Codziennie piwo oryginalne Monachijskie, kufel 15 kop.,
Oryginalne Pilzeńskie—13 kop., Warszawskie z browaru
Haberbusz i Schille—5 kop.

ŚNIADANIA z dwóch dań, sera, kufła Oryginalnego piwa
lub wina 50 kop.

OBIADY z 5 dań 40 kop.

KOLACJE z dwóch dań, sera i czarnej kawy 50 k.

Restauracja otwarta do 2-jej god. w nocy.

M. Schabus.

siony worać.—Po zebraniu oziminy zaraz rzy-
sko podorać.—Po zbiorze potraw krzaki na
łąkach wykarczować, próżne miejsca trawą
obsiać, i rowy na łąkach odnowić lub pokopać.
W niedostatku paszy na rżyskach, pasać byd-
ło w lasach; wypędzać o godzinie 7-iej, przy-
pędzać o 5-iej.—Cieleta do hodowania przeznaczone w oborze zostawiać.—Bydło wybrakowane stawiać na karmi.—Najlepszy czas do kupowania bydła.—Owece wybrakowane sprzedać. Owece prostych odmian strzydz powtórnie.—W końcu miesiąca rozpocząć w lesie spuszczenie drzewa potrzebnego.—Z budowaniem pospieszać.—Wszystkie dawniejsze budowle opatrzyć.—Kopać glinę.—Groble i upusty opatrzyć. Okna i piece wyporządzić.—O spichrzu pamię-

tać—Obliczyć się czy wystarczy paszy na zimę.—Opał na zimę spoobić.

Domowe zajęcia. Świnie dobrze karmić, ograniczywszy ich ilość stosownie do folwarku. Len i konopie zacząć trzeć.—Zapas maki i krup do spiżarni sposobić.—Robić powidła ze śliwek.

Ogrodowe zajęcia. Zbierać owoce zimowe w sadzie.—Dalej zbierać dojrzewające nasiona.—Wybierać z ziemi buraki, marchew, cykorję, pietruszkę, selery i t. p.—Okolo połowy miesiąca sadzić do gruntu czosnek, cebule wiosennych liliowych kwiatów.—Zbierać nasienie z kalamorów, cebuli i porów.—Rozdzielić i przesadzać korzenie roślin kwiatowych trwałych.—Przy końcu miesiąca zasiać maki, ostrożki i t. p. na zimę.

Przypomnienie robót.

<http://rcin.org.pl>

Fabryka Instrumentów Muzycznych

RZNIĘTYCH

i SKŁAD STRUN

dawniej J. RUDERT

OBECNIE **JÓZEFA WILCHELMA**

Fabrykanta i Korektora

w Warszawie, ulica MIODOWA Nr. 12, mieszkania Nr. 12.

ZAKŁAD

Tapicersko-Dekoracyjny

FR. RUSZCZYŃSKIEGO

w WARSZAWIE,

ulica Leszno Nr. 17

i Orła №. 14.

Egzystuje od 1880 r.

Siedm Medali i Dyplomów.

Fotografia Artystyczna

Conrad

w Warszawie.

14. ERYWAŃSKA 14. Plac Zielony.

PRACOWNIA SUKIEN i OKRYĆ DAMSKICH

„WIKTORYI”

Podmistrzyni Cechu

ZÓRAWIA 18, m. 2, parter, front.

Wykończą z całą wykwintnością i elegancją, tak z własnych jak i powierzonych materiałów: **Suknie balowe, wizytowe, Kostjумы angielskie spacerowe.**

CENY UNIARKOWANE

Rybackwo. Trą się pstrągi i niektóre gatunki lososi. Łowienie raków ustaje.

Pasieki. Pszczoły tylko na wrzosach znajdują jeszcze pożywienie. Słabe roje łączyć z silniejszymi.

PAŹDZIERNIK. Gospodarstwo. Po pierwszy dzień tego miesiąca wszystko z pola i z łąk zebrane być powinno.—Gdzie się uprawia warzywo w znacznej ilości—teraz podwoić starania w celu zebrania go.—Z podorywaniem roli pod przyszłą jarzynę i ugoru pospieszać.—Obejrzać zazielenioną oziminę i podosiewać miejsca opuszczone.—Gnój zapasowy wywozić.—Rowy wszędzie poprawiać lub nowe kopać.—Z krzaków łąki czyścić.—Łąki mechem zarosłe

popielić.—Kretowiska rozrzucać.—Bydło wypędzać o 8-ej, przypędzać o 4-ej i przyzwyczajając do zimowej paszy.—Obornemu bydłu dawać liście warzyw, a unikać koniczyzny przemazłej.—Bydło tuczące się pilnie opatrywać.—Owce tylko do połowy miesiąca wypędzać i dawać im więcej paszy suchej.—Brakować je.—Obory luftować.—Rzuć sieczkę.—Spuścić drzewo; pomiarkować ile go do budowy potrzeba.—Murowania około budowli przestać.—Kopać glinę na cegłę.—Wziąć się do młócenia.—Słód robić.—Wodociągi czyli pompy przed nadejściem zimy gnojem od zamarznięcia zabezpieczyć.—Poprzeglądać wszelkie sprzęty rolnicze i gospodarskie.

Domowe zajęcia. Z suszeniem i tarciami

Przypomnienie robót.

Fabryka Wyrobów Blaszanych
MICHAŁA BRZEZICKIEGO

dawniej B-ci JAKUBOWICZ
 ulica Niżka Nr. 59, w Warszawie.

PRACOWNIA
 SUKIEN i OKRYĆ DAMSKICH

TEOFILI WITKOWSKIEJ

WSPÓLNA 7, m. 22.

Wykończą z całą wykwalifikacją tak z własnych jak i z powierzonych materiałów **Suknie i Okrycia** podług najświeższych fasonów paryżkich.

Ceny bardzo umiarkowane.

ZAKŁAD

ŚLUSARSKO-MECHANICZNY

Władysława SZYMAŃSKIEGO

w Warszawie, ul. Nowy-Świat № 32.

Wyrabia okucia do domów, drzwiżki hermetyczne, posiada znaczny zapas zamków i zatrzasków różnej konstrukcyi.

Ceny umiarkowane.

ZAKŁAD INTROLIGATORSKI
E. A. KANTOR

Egzystuje od 1848 r.

w Warszawie, Miodowa 3, m. 34, I-sze piętro.

Wykonuje wszelkie roboty, wchodzące w zakres introligatorstwa, od skromnych do najwykwintniejszych.

Nagrodzony medalami na wielu wystawach.

przędziwa pospieszać.—Jagody jałowcowe zbierają się.—Zaopatrywać się w zapas krup i mąki na chleb do spiżarni.—Ogrodowizny zachować w piasek w piwnicy.

Ogrodowe zajęcia. Grzędy szparagowe przykryć drobnym przegnitym gnojem.—Siać warzywa, jako to: marchew, pietruszkę i t. p.—Kapustę wycinać. Po zebraniu ogrodowizn nawieźć grzędy gnojem i przekopać.—Grzędy z cebulkami kwiatowymi przykryć liśćmi.—Drzewka owocowe obwiązać słomą.—Pokrywać na zimę rośliny trwałe marznące.—Georginie poprzemnieść do piwnicy.—Kwiaty z nazczyniami przemieść do pokoju.—Przesadzać drzewka i kopać doły na wiosnę.

Rybacktwo. Trą się łososie, jeziorne i sie-

lawy, przeto łowić ich nienależy.

Pasiaki. Ule oczyścić i opatrzyć na zimę, ustawić mocno w miejscu ochronnem, aby gąłęzie drzew nie uderzały o ule i nie niepokoiły pszczół.

LISTO AD. Gospod. rstwo. Rżyska i ugór orać, nawozić worywać.—Marglować rolę.—Łąki przejrzyć w celu ich poprawienia.—Bydło wypędzać o 9-ej, przypędzać o 3-ej i jak najtroskliwiej paść je w oborze.—Dawać mu liście warzyw.—Bydła opasowego ściśle doglądać.—Owce w pogody tylko wypędzać, w wroź na ozime zasiewy.—Zachować lepszą paszę na czas kócenia się owiec.—Wypasać żołędzie.—Zacząć sprowadzać drzewo na opał i do bu-

Przypomnienie robót.

<http://rcin.org.pl>

Specjalna fabryka Cukrów, Czekolady
i *Biszkoptów Angielskich*

F. Straszak et C^{omp}

Warszawa, ul. Nowy-Swiat Nr. 37.

Poleca wyroby swoje w jaknajlepszych gatunkach, stosując się do gustu i smaku Sz. Publiczności.

Sprzedaż hurtowa i Detaliczna.

Zakład Stolarski i Magazyn
MEBLI WYK WINTNYCH

z tapicernią własną

Maksymiljana Kalmus

Nr. 149, ul. Marszałkowska Nr. 149, róg Próżnej,

vis-à-vis Placu Zielonego.

dowli, ostatnie zacząć ociosywać. — Zbierać i zwozić kamienie wapienne. — Młócić ciagle konieczny w mrozy. — Słód robić ciagle. — Dowiedzieć się czy kartofle i inne warzywo zachowane dobrze. — Chmiel pokryć gnojem. — Jeżeli sanna — zwozić z łąk siano. — Rznąć sieczkę dla bydła. — Zaopatrzyć się w zapas mąki. — Czeladź wieczorami zatrudniać.

Domowe zajęcia. Len i konopie suszyć i wycierać. — Spieszyć z przedziwem. — Żurawiny zbierać do konfitur. — Zaopatrywać we wszystko spiżarnię. — Robić pekeflejsz i marynaty. — Owoce w piwnicach rozgatunkować i przebrać. — Gesi i innego drobiu doglądać i dobrze karmić. — Dziewki wieczorami przęda, drą pierza i t. p.

Ogrodowe zajęcia. Kończyć sadzenie drzewek, kopanie dołów i obwiązywanie drzewek na zimę. — Wyłuskiwać nasiona, pogatunkować je i umieścić w miejscu bezpiecznym od myszy.

Rybacktwo. Trą się jeszcze łososie jeziorne i sielawy. Jeżeli nastąpią mrozy i lód jest

trwały — robią się przeręble na stawach jeziorach i rzekach do łowienia ryb siecią.

Pasieki. Ule opatrzyć na zimę i zabezpieczyć pszczoły od myszy. Wyrabiać ule i przyrządy pszczelarskie.

GRUDZIEŃ. Gospodarstwo. Gdy umarzenie — gnoj w pole pod okopowiznę wywozić, krótki i drobny na łąki. Zwozić torf do opału, kamienie wielkie, siano z łąk błotnych. — Pilnować przemiany paszy dla bydła, mięsząc z nią okopowiznę. — Ocielonym krowom dawać napój z otrąb osolony. — Cieląt nie odsadzać, bo zdychają. — Bydło i owce niekiedy na dwór wypędzać. — Stajnie, obory i oweczarnie wykadzać jałowcem i octem. — Gdy śnieg głęboki — kuropatwom żywność podrzucać. — W stawach i sadzawkach robić przeręble. Gdy mocny lód — przy upustach pale bić. — Pospieszać ze zwożką drzewa i materiałów na parkany, płoty i do opału. — Kamienie wapienne do pieców zwozić. Cegłę palić. — W stodołach ciagle młócić. Sło-

Przypomnienia robót.

<http://rcin.org.pl>

Leopold Lauer

FRYZJER

Warszawskich Teatrów Rządowych,

w WARSZAWIE,

ulica TREMBACKA Nr. 13, vis-à-vis gmachu Teatru.

WIELKI SKŁAD

PERFUM i KOSMETYKÓW

miejscowych i zagranicznych fabryk.

Wszelkie przybory toaletowe.

Przyjmuje się wszelkie obstalunki dla teatrów amatorskich w Warszawie i na prowincyi. Wielki wybór peruk teatralnych i przyborów do charakteryzacyi.

Poleca się Salon dla DAM i PANÓW.

M. PUSCH

WARSZAWA,

Miodowa Nr. 1,

(róg Senatorskiej).

Fotografia Teatrów Warszawskich

istniejąca od 1876 roku.

Wykonywa fotografie według najnowszych wymagań sztuki

po cenach umiarkowanych.

mę kłaść w brogi na gumnie.—Sieczkę rznąć. Słód ciągle robić.— Często przeglądać składy warzywa.—Ponowić zlecenie ostrożności obcho dzenia się z ogniem.—Zbierać popioły z pieców do użycia ich za nawóz.

Domowe zajęcia. Kończyć wycieranie lnu i konopi.—Przedziwem się trudnić.—Pierze drzeć.—Prosiat nie zostawiać na przychówek bo są nietrwale.—Stonina z wieprzów w tym miesiącu bitych, bywa najtrwalsza i najlepsza.

Ogrodowe zajęcia. Strzedz szkód w ogrodach i sadach, zarządzanych przez zające i myszy.

Rybacktwo. Trą się miętusy. Wody rybne, pokryte lodami, winny mieć przeręble nie zamrznięte.

Pasieki. Przejrzeć ule i wypróbować ostrożnie, aby pszczoł nie niepokoić, czy im jest duszno lub zimno.

Przypomnienie robót.

S K Ł A D

*Materiałów Aptecznych i Farb***Wiktora Waligórskiego**

Nowy-Świat Nr. 38, w Warszawie.

KAUKAZKI MAGAZYN Mikołaja Muratowa

dawniej MECZYTOWA,
w Warszawie, ul. Czysta Nr. 4.

POLECA OLBRZYMI WYBÓR:

Materyj Jedwabnych rozmaitych, Wyrobów Srebrnych,
Dywanów Perskich,

PLUSZÓW, AKSAMITÓW, CHUSTEK

i wielu innych przedmiotów.

✎ M E B L E ✎

gotowe i na zamówienie z własnej pracowni.

CENY UMIARKOWANE.

Zakład Ślusarsko-Mechaniczny IGNACEGO CHODAKOWSKIEGO

ulica WILCZA Nr. 32, (róg Marszałkowskiej).

Wykonywa okucia do drzwi i okien, Maszynki do kaloszy, kłódki, zasuw,
zamki, również reparauje Rowery, Wodociągi i wszelkie roboty, w zakresie
Ślusarsko-Mechaniczny wchodzące.

Nagrodzona na Wystawie Metalowej w 1895 r.

Fabryka odlewów metalowych, sztyldów i napisów
oraz **STEMPLI KAUCZUKOWYCH** do drzewa, metalu, papieru i tkanin.

DRZEWORYTNIĄ

dostarcza klisz rozmaitych do cenników, ilustracyj i t. p.

WYBÓR GALANTERJI METALOWEJ ZAWSZE NA SKŁADZIE,

W. BOJARSKI

w Warszawie, DANIŁOWICZOWSKA №. 4.

Pracownia Sukien i Okryć Damskich

JÓZEFY BARANOWSKIEJ

WIDOK N. 19, 1-sze piętro, front.

Wykończą Suknie i Okrycia podług najświeższych paryzkich
żurnali, tak z własnych jak i powierzonych materyałów.
Wykończenie i odszycie staranne, krój paryzki, dobrze leżący.

CENY PRZYSTĘPNE.**Taksa dorożek.**

Dla parokonných dorożek		Dla jednokonných dorożek.			
	Od 7 r. do 12 w nocy	Od 12 w n. do 7 rano	Od 7 r. do 12 w nocy	Od 12 w n. do 7 rano	
1) Za kurs jazdy	k. 25	k. 40	1) Za kurs jazdy	k. 20	k. 35
2) Za godzinę jazdy	65	80	2) Za godzinę jazdy	55	70
3) Za kurs jazdy ze wszystkich ulic i z dworca kolei wiedeńskiej, do Łazienek, na ulicę Czerniakowską i Sołec, po za Górną ulicę, do Cytadeli Aleksandryjskiej, na Pragę i do dworców kolei Petersburskiej, Terespolskiej i Nadwiślańskiej.	40	50	3) Za kurs jazdy ze wszystkich ulic i z dworca kolei Wiedeńskiej, na ulicę Czerniakowską, do Łazienek, na Sołec po za Górną ulicę, do Cytadeli Aleksandryjskiej, na Pragę i do dworców kolei Petersburskiej, Terespolskiej i Nadwiślańskiej.	35	50
4) Od wszystkich dworców i kolei żelaznych, oprócz Wiedeńskiego, do wszystkich punktów miasta i dworca Wiedeńskiego	35	55	4) Od wszystkich dworców i kolei żelaznych, oprócz Wiedeńskiego, do wszystkich punktów miasta i dworca Wiedeńskiego.	30	45
5) Za kurs jazdy z po za ulic na krańcach miasta położonych: Jerozolimskiej, Żelaznej, Smoczej, Nizkiej, i Pokornej na Nową Pragę, Szmulowiznę, Targówek i Kamionek lub odwrotnie.	75	100	5) Za kurs jazdy z po za ulic na krańcach miasta położonych: Jerozolimskiej, Żelaznej, Smoczej, Nizkiej i Pokornej na Nową Pragę, Szmulowiznę, Targówek i Kamionek lub odwrotnie.	55	75
	40	60		35	50

Pierwsza Krajowa Fabryka
 ozdobnych
 Wieńców i Dekoracyj
 METALOWYCH
HENRYK WIERZBICKI

WARSZAWA.

Skład fabryczny i adres dla listów:

22. SENATORSKA 22.

KRAWIEC

osób duchownych
Walenty KORZENIEWSKI

Stare-Miasto № 28, m. 16

(były krojezy

p. M. Nowakowskiego).

Zakład Introligatorski

MARCELLEGO FERENCOWICZA

w WARSZAWIE,

CHMIELNA № 45.

Przyjmuje wszelkie roboty w zakres introligatorstwa wchodzące, które wykonywa akuratnie i po cenach przystępnych.

U W A G A.

1) Właścicielowi dorożki wolno jest ugodzić się z pasażerem za niższą cenę, jednakże nie ma prawa żądać większej nad takse opłaty.

2) Przy najęciu dorożki na godziny, kwadrans jazdy mniej lub więcej nie liczy się; pół godziny liczy się, a trzy kwadransy liczy się za całą godzinę.

3) W ogóle na pogrzeby do wszystkich cmentarzy dorożki powinny być najmowane na godziny.

4) Cena za jazdę za wszystkie rogatki

pozostawiona jest dobrowolnej umowie dorożkarza z pasażerem.

5) Opłatę kopytkowego zawsze płaci pasażer.

6) Za pakunek w dzień i w nocy dodaje się po 10 kop. (parokonnej 15 kop.), przy jeździe tak na godziny, jak i na kursa; za pakunki uważać należy tłumoki, walizki, kosze i kufry, przewyższające jeden pud wagi.

7) Wzbronionem jest przyjmowanie do dorożki więcej nad trzy osoby, licząc 2 dzieci (do lat 12) za jedną dorosłą.

Magazyn Ubiorów Męzkich IGNACEGO IWŃSKIEGO

WARSZAWA

ul. HOŻA № 3, róg placu Ś-go Aleksandra.

Przyjmuje obstalunki takż własnych jak i powierzonych materyałów i wykonywa takowe podług najwiewszych żurnali.

NOWY-ŚWIAT 15, RÓG ALEI JEROZOLIMSKIEJ

PRACOWNIA RAM ZŁOCONYCH
OZDÓB

Kościelnych, Salonowych

i wszelkich robót pozłotniczych

WAGŁAWA **SWIERCZEWSKIEGO**

W WARSZAWIE,

NOWY-ŚWIAT N. 15, róg Alei Jerozolimskiej.

Przyjmuje obstalunki, oprawę obrazów, sztychów, fotografij; odnawia ramy stare, rzeźby, meble i skutecznie sklejanie marmuru, szkła i porcelany. Oraz podejmuje się wykonywania portretów—olejnych, kredkowych i powiększenia z fotografii, — a także i wszelkich robót w zakresie malarstwa wchodzących.

BEZ KONKURENCYI

CENY PRZYSTĘPNE

W D O M U W-go I S T O M I N A.

Fabryka i Magazyn wyrobów złotych

J. ARTZT

dawniej **ARTZT & ROGALSKI**

w Warszawie, Krakowskie-Przedmieście №. 17.

wprost kościoła Św. Józefa dawniej Karmelitów.

Podarki na chrzest, srebrne papierońnice i portmonetki.

HURTOWY i DETALICZNY SKŁAD WIN
z własnych winnic

M. A. ROSTOMOWA

w Warszawie, ulica Miodowa Nr. 4.

POLECA: naturalne wina białe i czerwone od 35 kop. za butelkę, Kaukazki naturalny koniak od rs. 1 kop. 25. Przy obstalunkach większych ustępuje się odpowiedni rabat.

„NOWA KONKURENCYA“

Elektoralna Nr. 27

Poleca się

wielki wybór:

Bielizny, Krawatów, Parasoli, Lasek,
Wyrobow trykotowych, Rękawiczek,
Szelek, Spinek, Perfum, Mydła, Wyro-
bów skórzanych i t. p.

CENY NIZKIE.

Pracownia
Sukien i Okryć
DAMSKICH

J. Ostrowskiej

w WARSZAWIE

ulica Chmielna Nr. 33.

Pierwsza w Warszawie specyjalisty
PAROWA SZLIFIERNIA I POLEROWNIA
wszelkich wyrobów srebrnych, metalowych i żelaznych

E. GOŁĘDZINOWSKIEGO

ulica Bielańska Nr. 16

dom J. W. Zawiazy.

Oraz zakład Galwaniczny złączenia, srebrzenia, niklowania, mosiężowania, miedziowania na oksyd i t. p. Przyjmują również do reperacji i odnowienia wszelkie wyroby w zakres mej specjalności wchodzące.

Taksa Pościągów.

1. a) Postaniec za kurs z ciężarem wagi do 10 funtów, otrzymuje w mieście, oraz do dróg żelaznych Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej, również jak i z tych miejscowości do miasta — 8 kop.; b) za takiż kurs z odpowiedzią ustną lub piśmienną — 12 kop.

2. a) Za kurs z ciężarem do 10 funtów, z miasta do cytadeli Aleksandrowskiej i w kierunku Łazienek, do wszystkich miejscowości położonych za ul. Piękną i Górną, oraz na Pragę i do znajdujących się tam dworców dróg

żelaznych Petersburskiej i Terespolskiej, również z wymienionych miejscowości do miasta — 15 kop.; b) za takiż kurs z odpowiedzią ustną lub piśmienną — 20 kop.; c) za oczekiwanie na odpowiedź nie dłużej nad 10 minut nie płaci się, za dłuższe oczekiwanie płaci się pościągowi za każde pół godziny 10 kop., a za całą godzinę — 15 kop.

3. Za przenoszenie ciężarów nad 10 funtów dopłaca się za każde 5 funtów po 10 kop.

4. Pościągów można najmować na pewien czas, a mianowicie: a) za czas do pół godzi-

http://Taksa-pościągów.

Zakład Introligatorski H. ZA WISTOWSKIEGO

specjalny wyrób

PASSE-PARTOUT

oprawa obrazów, również wszelkie roboty introligatorskie po cenach najniższych i najakuratniej.

Krakowskie-Przedmieście 40, vis à vis Saskiego Placu.

Magazyn Ubiorów Męzkich **M. STANKIEWICZ i N. KLEJN**

w Warszawie, ulica BIELAŃSKA Nr. 7, Hotel Krakowski.

PRACOWNIA

Sukien i Okryć Damskich

„**MARYI**“

Miodowa Nr. 14,

w Warszawie.

PRACOWNIA

Sukien i Gorsetów

oraz

UBRANEK DZIECIENNYCH

WALENTYNY JANKIEWICZ

NOWOGRODZKA 17, m. 8, parter.

DOM AGENTUROWO-KOMISOWY **E. RAUER**

pluszy, jedwabi, bawełn meblowych oraz Portier i Dywanów.

Telefon № 1244.

TRĘBACKA № 9.

ny — 10 kopiejek; b) za jedną godzinę — 15 kop.; c) za 3 godziny—35 kop.; d) za 6 godzin — 60 kop.; e) za 12 godzin dziennych 90 kop.; f) za 12 godzin nocnych—rs. 1 k. 10; g) za całą dobę, t. j. za 24 godziny—rs. 1 k. 25; h) za każdy dzień następny po rs. 1 k. 5.

Za przeniesienie mebli i innych tym podobnych ruchomości płaci się: a) pół dnia (6 godzin jednemu posłańcowi — rs. 1; b) za cały

dzień (12 godzin jednemu posłańcowi — rs. 1 kop. 50; c) za przeniesienie fortepianu przez 4 posłańców—4 ruble.

Do wszystkich innych usług, które nie są wyluszczone w niniejszej taksie, lecz które mogą być wykonywane przez posłańców, oraz za przewóz ciężarów, koniecznie należy zawierać umowę w sekcji posłańców, przy wydziale kontroli, służących prywatnych.

Taksa posłańców.

HOTEL EUROPEJSKI

jeden z najwspanialszych gmachów w Warszawie,
położony w środku miasta,

z głównym frontem od Krakowskiego-
Przedmieścia.

Hotel posiada 240 pokojów i salonów,

urządzonych z komfortem według wszelkich
wymagań nowoczesnych.

Ceny numerów od 75 kop. do rs. 15 na dobę.

Do wynajęcia każdego czasu

DUŻA SALA BALOWA

na I-em piętrze,

*urządzona z wielkim komfortem odpowiednio
do większych zebrań, wesel, obiadów i t. p.*

CZYTELNIA.

Winda dla wygody Szanownych Gości dniem i nocą.

Kantor Powozów i Pralnia.

Poczta i Telegraf w gmachu Hotelu.

Dyplom
Uznania

ZAKŁAD ARTYSTYCZNY
Rzeźbiarsko-Stolarski

na wystawie
Stylowej
w 1896 r.

Bolesława Paszkowskiego

KANTOR

W WARSZAWIE.

PRACOWNIA

Nowy-Swiat 57.

Aleksandrya 14 (pod filarami) 13 m.

wykonywa wszelkie roboty wchodzące w zakres Rzeźbiarstwa i stolarstwa, roboty kościelne, salonowe, meble w różnych stylach, ramy, modele do odlewów.

Pierwszy w Warszawie robi w stylu Zakopiańskim.

FABRYKA KWIATÓW

wyrabianych

Podług najświeższych Modeli Paryżskich

JULJI BUSSE

64. Krakowskie-Przedmieście 64.

W WARSZAWIE.

Sprzedaż Hurtowa i Detaliczna.

KALENDARZYK ŁOWIECKI.

Ważne wyjaśnienie: „Warsz. Dniownik“ we wrześniu 1897 r. ogłosił okólnik warszawskiego Jeneral-Gubernatora do gubernatorów dziesięciu gubernii Królestwa Polskiego, wyjaśniający, że świadectwa na prawo polowania, wydane przez naczelników powiatu, oraz bilety na broń, wydawane przez gubernatorów oraz oberpolicmajstra m. Warszawy, mają ważność nie tylko w danym powiecie lub gubernii, ale w całym kraju.

Podług przepisów obowiązujących w Królestwie Polskiem wolno w **STYCZNIU** polować na: Dziki, Łosie (byki), Jelenie (rogale), Sarny (rogacze), Zające, Głuszcze, Cietrzewie, Kuropatwy, Dropie i Kwiczoły. Wolno również polować i na Kaczki, chociaż nadmienić należy, że

Kaczki zazwyczaj już w listopadzie odlatują od nas i tylko wyjątkowo w ciepłych oparzeliskach jezior, lub na bystrych rzekach i strumieniach, mających właściwości górskich potoków, pozostają na zimę.

NAJLEPSZE KAKAO KURACYJNE.

PAROWA FABRYKA
CZEKOLADY, KAKAO

na sposób holenderski
I CUKRÓW DESSEROWYCH

JANA FRUZIŃSKIEGO

Skład główny: Marszałkowska 133.

Filja: Senatorska 6.

Fabryka: Polna 26—28, dom własny.

WIELKI WYBÓR BOMBONIEREK

krajowych i zagranicznych,

od najwykwintniejszych do najskromniejszych, po cenach niskich.

Telefonu № 1050.

NAJLEPSZE KAKAO KURACYJNE.

NAJLEPSZA CZEKOLADA.

NAJLEPSZA CZEKOLADA.

L. JASTRZĘBSKI

Krawiec Mężki

W WARSZAWIE

ul. Mazowiecka № 10.

Przyjmuje wszelkie zamówienia z własnych i powierzanych materiałów; wykonywa podług najświetszych żurnali paryzkich,—przerabia i odnawia w najkrótszym czasie—po cenach możliwie niskich.

INTROLIGATOR
SENATELA W CIESIELSKI

WARSZAWA,

Senatorska Nr. 4

i Podwale Nr. 1.

Uwaga. Tępic wszelkimi sposobami zwierzęta i ptaki drapieżne, jako to: Niedźwiedzie, Wilki, Lisy, Borsuki, Dzikie koty (żbiki), Rysie, Wydry, Kuny, Tehórze, Łasice, Orły, Jastrzębie. Dobrze jednak przeczytać pracę Taczanowskiego „O ptakach drapieżnych,” aby się dowiedzieć, które z nich nietylko nie są szkodliwe, ale nawet bardzo pożyteczne dla gospodarstwa. Ptaków zaś śpiwających i karmiących się owadami, nie wolno przez cały rok strzelać i łowić.

W LUTYM wolno polować na Dziki, Łosie (byki), Jelenie (rogale), Sarny (rogacze) i na ptastwo przelotne, o ile się tak wcześniej pojawi, a do 15 Lutego na: Zające, Głuszce, Cietrzewie, Jarzabki, Kuropatwy i Dropie. Przepi-

sy obowiązujące pozwalają przez cały rok polować na Głuszce (jedory), Cietrzewie (koguty), Jarzabki (koguty), Słomki (samce) na ciąg, nie wzmiernując nic o Dropiach, zauważyć należy, że względem Jarzabków i Słomek, przepis powyższy w praktyce jest niemożliwym do wykonania.

Uwaga. Tępic wszelkimi sposobami zwierzęta i ptaki drapieżne, jako to: Niedźwiedzie, Wilki, Lisy, Borsuki, Dzikie koty (żbiki), Rysie, Wydry, Kuny, Tehórze, Łasice, Orły, Jastrzębie. Dobrze jednak przeczytać pracę Taczanowskiego „O ptakach drapieżnych,” aby się dowiedzieć, które z nich nietylko nie są szkodliwe, ale nawet bardzo pożyteczne dla gospodarstwa. Ptaków zaś śpie-

Warszawska Fabryka Wyrobów Rogowych i Guzików z Masy Perłowej

EGZYSTUJE OD ROKU 1879

w Warszawie, ulica PRZEMYSŁOWA № 6.

SKŁAD FABRYKI:

w Warszawie, NALEWKI № 13, w Moskwie i Odessie.

M. BLUSZTEIN i SYN

w Warszawie,

Telefon № 759. Kantor: ul. CHŁODNA № 37. Telefon № 759.

Fabryka: ul. Przyokopowa № 9, róg Hrubieszowskiej, dom własny.

PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT ASFALTOWYCH

i krycia dachów Tekturą ogniotrwałą,

Fabryka Posadzek, Lastrico Weneckich i Rzymskich

oraz Trepów i płyt chodnikowych karbowanych.

Poleca swoje usługi Szanownej publiczności na dogodnych warunkach.

Za dokładność robót naszej fabryki ręczymy.

Na składzie stale posiadamy Posadzkę zagraniczną „Mettlach“ Ransbach i wielu innych firm.

wających i karmiących się owadami, nie wolno przez rok cały strzelać i łowić.

W MARCU wolno polować na: Dziki, Łosie (byki), Jelenie (rogale), Sarny (rogacze), Głuszcze (jędory), Cietrzewie (koguty), Jarząbki (koguty) i ptactwo przelotne, jako to: Żórawie, Czaple, Kuliki, Chruściele v. Derkacze, Bekasy (krzyki i ficlausy), Dubelty, Czajki, Prze piórki, Kurki wodne, Gołębie (grzywacze, turkawki i sińce), Drozdy, Skowronki, Gęsi, Kaczki i Nurki.

Uwaga. Tępić wszelkimi sposobami zwierzęta i ptaki drapieżne, jako to: Niedźwiedzie, Wilki, Lisy, Borsuki, Dzikie koty (źbiki), Rysie, Wydry, Kuny, Tchórze, Łasice, Orły, Jastrzębie. Dobrze jednak prze-

czytać pracę Taczanowskiego „O ptakach drapieżnych”, aby się dowiedzieć, które z nich nie tylko nie są szkodliwe, ale nawet bardzo pożyteczne dla gospodarstwa. Ptaków zaś śpiewających i karmiących się owadami, nie wolno przez cały rok strzelać i łowić.

W KWIETNIU wolno polować na: Dziki, Łosie (byki), Jelenie (rogale), Sarny (rogacze), Głuszcze (jędory), Cietrzewie (koguty), Jarząbki (koguty), Słomki (samce) i Kaczory.

Uwaga. Tępić wszelkimi sposobami zwierzęta i ptaki drapieżne, jako to: Niedźwiedzie, Wilki, Lisy, Borsuki, Dzikie koty (źbiki), Rysie, Wydry, Kuny, Tchórze, Łasice, Orły, Jastrzębie. Dobrze jednak przeczytać prace

DYWANY, wszelkie POKRYCIA MEBLOWE,
FIRANKI, KOŁDRY, CERATY, PORTIERY, CHODNIKI, DERY NA KONIE.
WYBÓR DUŻY! CENY NAJNIŻSZE!

Warszawa, **MARSZAŁKOWSKA 137,**

GIEŁŻYŃSKI PIOTR.

ANTONI SZEWCZYKOWSKI

Specjalny Magazyn Bielizny

kołder, wyrobów pończosznicych

i wielki wybór krawatów

Bieleńska № 9,

Hotel Paryzki w Warszawie.

M. Stiefson

Magazyn Pasmanteryi

i robót Szmuklerskich

w WARSZAWIE,

ulica Wierzbowa 3, dom Hr. Krasieńskiego.

ZOFJA PIETKIEWICZ,

była uczennica Hersego, zajmując przez lat 7 miejsce krojczyni
w magazynie „Marie Cecile“,

otworzyła Pracownię Damskich Sukien

przy ul. Bieleńskiej Nr. 4, m. 7,

przyjmuje do roboty suknie, wykończając w ciągu 24 godzin.

Fabryka Guzików oraz wszelkich Wyrobów Metalowych
pod firmą KSAWERY DUTKIEWICZ
przy ulicy Danielewiczowskiej № 7.—Kantor przy ulicy Bieleńskiej № 4 nowy,

wyrabia oprócz wszelkich wyrobów z metalu, guziki metalowe dla wszystkich władz cywilnych i wojskowych, studenckie, liberyjne z wszelkimi herbami, monogramami i literami, po cenie daleko niższej jak dotąd praktykowanej, a nie ustępującymi pod względem wykończenia wyrobom paryzkim. Przyjmuje wszelkie obstalunki, które w możliwie najkrótszym czasie wykonywa, z czem się poleca Szanownej Publiczności.

Taczanowskiego „O ptakach drapieżnych”, aby się dowiedzieć, które z nich nie tylko nie są szkodliwe, ale nawet bardzo pożyteczne dla gospodarstwa. Ptaków zaś śpiewających i karmiących się owadami, nie wolno przez cały rok strzelać i łowić.

W **MAJU** wolno polować na: Dziki, Łosie, (byki), Jelenie (rogale), Sarny (rogacze), Głuszcze (jędory), Cietrzewie (koguty), Jarząbki (koguty), Słomki (samce) i Kaczory.

Uwaga. Tępić wszelkimi sposobami zwierzęta i ptaki drapieżne, jako to: Niedźwiedzie, Wilki, Lisy, Borsuki, Dzikie koty (źbiki), Rysie, Wydry, Kuny, Tchórze, Łasice, Orły, Jastrzębie. Dobrze jednak przeczytać pracę Taczanowskiego „O ptakach drapieżnych”.

aby się dowiedzieć, które z nich nie tylko nie są szkodliwe, ale nawet bardzo pożyteczne dla gospodarstwa. Ptaków zaś śpiewających i karmiących się owadami, nie wolno przez cały rok strzelać i łowić.

W **CZERWCU** wolno polować na: Dziki, Łosie (byki), Jelenie (rogale), Sarny (rogacze), Głuszcze (jędory), Cietrzewie (koguty), Jarząbki (koguty), Słomki (samce), Kaczory.

Uwaga. Tępić wszelkimi sposobami zwierzęta i ptaki drapieżne, jako to: Niedźwiedzie, Wilki, Lisy, Borsuki, Dzikie koty (źbiki), Rysie, Wydry, Kuny, Tchórze, Łasice, Orły, Jastrzębie. Dobrze jednak przeczytać pracę Taczanowskiego „O ptakach drapieżnych”, aby się dowiedzieć, które z nich nie tylko

PRACOWNIA

Sukien i Ukryć Damskich

J. KOCHAŃSKIEJ

HOŻA №. 8, m. 12.

Wykończa starannie i elegancko podług najświeższych francuzkich i wiedeńskich żurnali.

Ceny umiarkowane.

MAGAZYN

UBIORÓW MĘZKICH

Edmunda Suchorzewskiego

ul. Marszałkowska 122.

Przyjmuje wszelkie zamówienia w zakres Krawiectwa wchodzące.

BIURO TECHNICZNE

Charszewski i S^{-ka}

45. Wielka 45.

Telefonu Nr. 1053.

Polecają wszelkiego rodzaju armatury, maszyny pomocnicze, pasy skórzane, gumowe, bawełniane, z szerści wielbłądziej. Rury transmisyjne, druciane, konopne i bawełniane. Węże gumowe dla browarów, gorzelnii, dystylarni i polewania. Wszelkiego rodzaju opakunki do maszyn, oraz oleje maszynowe i wszelkiego rodzaju smary, jak również w największym wyborze i najtaniej Koła gumowe, osie, resory i latarnie powozowe.—Reperacye wszelkiego rodzaju maszyn, własne warsztaty mechaniczne, urządzenia gorzelnii, dystylarni i olejarni.

nie są szkodliwe, ale nawet bardzo pożyteczne dla gospodarstwa. Ptaków zaś śpiwających i karmiących się owadami, nie wolno przez cały rok strzelać i łowić.

W LIPCU wolno polować na: Dziki, Łosie (byki), Jelenie (rogale), Sarny (rogacze), Głuszce (jędory), Cietrzewie (koguty), Jarząbki (koguty) i na ptactwo przelotne, jako to: Żórawie, Czaple, Kuliki, Chruściele v. Derkacze, Bekasy (krzyki i fielausy), Dubelty, Słomki, Czajki, Przepiórki, Kurki wodne, Gołębie (grzywacze, turkawki i sińce), Drozdy, Skowronki, Gęsi, Kaczki i Nurki.

Uwaga. Tępić wszelkimi sposobami zwierzęta i ptaki drapieżne, jako to: Niedźwiedzie, Wilki, Lisy, Borsuki, Dzikie koty (żbiki),

Rysie, Wydry, Kuny, Tchórze, Łasice, Orły, Jastrzębie. Dobrze jednak przeczytać prace Taczanowskiego „O ptakach drapieżnych”, aby się dowiedzieć, które z nich nie tylko nie są szkodliwe, ale nawet bardzo pożyteczne dla gospodarstwa. Ptaków zaś śpiwających i karmiących się owadami, nie wolno przez cały rok strzelać i łowić.

W SIERPNIU wolno polować na: Dziki, Łosie (byki), Jelenie (rogale), Sarny (rogacze), Zające, Głuszce, Cietrzewie, Jarząbki, Kuropatwy, Dropie, Gęsi, Kaczki, Bekasy (krzyki i fielausy), Dubelty, Słomki, Kuliki, Chruściele v. Derkacze, Kurki wodne, Gołębie (grzywacze, turkawki i sińce), Przepiórki, Kwiczoły, Żórawie, Czaple i Czajki.

Kalendarzyk łowiecki.

<http://rcin.org.pl>

Handel Win i Delikatesów

egzystuje od 1892 roku

A. SZADKOWSKIEGO

Warszawa, Włodzimierska Nr. 1, róg Ś-to Krzyżkiej.

Poleca: Wina Węgierskie, Francuzkie, Szampańskie. Koniaki kuracyjne. Wina naturalne krymskie białe i czerwone od 35 kop. butelka.

M I O D Y wystaje od 60 kop. do 3 rs. butelka.

HERBATE wyśmienitą firmy własnej.

Towary wszelkie Kolonialne i sezonowe.—Wysyła się i na prowincję za zaliczeniem kolejowem; biorącym w większej ilości udziela się rabat. Geny niskie—obsługa szybka i staranna.

ZAKŁAD

ŚLUSARSKO-MECHANICZNY

Antoniego GRUSZECKIEGO

Warszawa, ul. Podwałe Nr. 13.

Przyjmuje wszelkie roboty i reperacje w zakres Ślusarski wchodzące, **po cenach przystępnych.**

Wszelka robota uskuteczna sumiennie i terminowo.

INTROLIGATOR

Bonifacy Gomóliński

przyjmuje wszelkie roboty w zakres introligatorstwa wchodzące.

Koszykowa 29, m. 6.

MICHAŁ MRÓZ

Szewc Damski i Męzki

WARSZAWA,

MARSZAŁKOWSKA Nr. 140.

Istnieje od 1860 roku.

Uwaga. Tępić wszelkimi sposobami zwierzęta i ptaki drapieżne, jako to: Niedźwiedzie, Wilki, Lisy, Borsuki, Dzikie koty (żbiki), Rysie, Wydry, Kuny, Tchórze, Łasice, Orły, Jastrzębie. Dobrze jednak przeczytać pracę Taczanowskiego „O ptakach drapieżnych”, aby się dowiedzieć, które z nich nie tylko nie są szkodliwe, ale nawet bardzo pożyteczne dla gospodarstwa. Ptaków zaś śpiwających i karmiących się owadami, nie wolno cały rok strzelać i łowić.

We **WRZEŚNIU** wolno polować na: Dzikie, Łosie, Jelenie, Sarny, Zajęce, Głuszcze, Cietrzewie, Jarzabki, Kuropatwy, Dropie, Gęsi, Kaczki, Nury, Bekasy (krzyki, felausy), Dubelty, Słomki, Kuliki, Żórawie, Czaple, Czajki, Kurki

wodne, Chruściele v. Derkaezy, Gołębie dzikie (grzywacze, turkawki i sińce), Przepiórki, Kwiczoty, Drozdy i Skowronki, t. j. w ogóle na ptactwo przelotne, które z końcem tego miesiąca rozpoczyna ruch emigracyjny odlotny.

Uwaga. Tępić wszelkimi sposobami zwierzęta i ptaki drapieżne, jako to: Niedźwiedzie, Wilki, Lisy, Borsuki, Dzikie koty (żbiki), Rysie, Wydry, Kuny, Tchórze, Łasice, Orły, Jastrzębie. Dobrze jednak przeczytać pracę Taczanowskiego „O ptakach drapieżnych”, aby się dowiedzieć, które z nich nie tylko nie są szkodliwe, ale nawet bardzo pożyteczne dla gospodarstwa. Ptaków zaś śpiwających i karmiących się owadami, nie wolno przez cały rok strzelać i łowić.

Na rozplaty lub za gotówkę.

„WYGODA“

SKŁAD

Przedmiotów Gospodarstwa Domowego

A. Tymiński i S-ka

w Warszawie, Orla Nr. 7.

Poleca na rozplaty lub za gotówkę:

wszelkie naczynia kuchenne, wyroby żelazne, emaljowane, mosiężne i miedziane, szkło, porcelanę, fajans, noże i widelce, wyroby platerowane, samowary, wanny, wagi, wyżymaczki, lampy, lustra, umywalki, lodownie, meble żelazne, gięte, stolarskie i tapicerskie, zegary i t. p.

Na rozplaty lub za gotówkę.

NOWO-OTWORZONE

Kaucjonowane Biuro Rekomendacyjne OFICYALISTÓW PRYWATNYCH

i wszelkiej służby

Antoniego Ziółkowskiego

w Warszawie, ulica WSPÓLNA Nr. 2, róg placu Ś-go Aleksandra.

W PAŹDZIERNIKU wolno polować na: Dziki, Łosie, Jelenie, Sarny, Zające, Głuszcze, Cietrzewie, Jarzabki, Kuropatwy, Dropie i Kwiczoły, oraz na ptactwo przelotne, o ile naturalnie zatrzymało się gdzie indziej w odlocie.

Uwaga. Tępić wszelkimi sposobami zwierzęta i ptaki drapieżne, jako to: Niedźwiedzie, Wilki, Lisy, Borsuki, Dzikie koty (żbiki), Rysie, Wydry, Kuny, Tchórze, Łasice, Orły, Jastrzębie. Dobrze jednak przeczytać pracę Taczanowskiego „O ptakach drapieżnych”, aby się dowiedzieć, które z nich nie tylko nie są szkodliwe, ale nawet bardzo pożyteczne dla gospodarstwa. Ptaków zaś śpięjących i karmiących się owadami, nie wolno przez cały rok strzelać i łowić.

W LISTOPADZIE wolno polować na: Dziki, Łosie (byki), Jelenie (rogale), Sarny (rogacze), Zające, Głuszcze, Cietrzewie, Jarzabki, Kuropatwy, Dropie, Kwiczoły i ptactwo przelotne o ile się ono jeszcze znajduje.

Uwaga. Tępić wszelkimi sposobami zwierzęta i ptaki drapieżne, jako to: Niedźwiedzie, Wilki, Lisy, Borsuki, Dzikie koty (żbiki), Rysie, Wydry, Kuny, Tchórze, Łasice, Orły, Jastrzębie. Dobrze jednak przeczytać pracę Taczanowskiego „O ptakach drapieżnych”, aby się dowiedzieć, które z nich nie tylko nie są szkodliwe, ale nawet bardzo pożyteczne dla gospodarstwa. Ptaków zaś śpięjących i karmiących się owadami, nie wolno przez cały rok strzelać i łowić.

Fabryka Rękawiczek Konstantego Scholz

w Warszawie, Wierzbowa 7.

MAGAZYN
Ubiórów Mężkich
KAZIMIERZA MALINOWSKIEGO
Majstra Cechowego
w WARSZAWIE,
ul. DŁUGA Nr. 28.

G. DYSZKIEWICZ
w Warszawie, ul. Czysła No 415, nowy 2.
SKŁAD
PŁÓTNA I BIELIZNY GOTOWEJ
Skarpetek, Krawatów, Kaftaników i innych Towarów
Z fabryk Krajowych i Zagranicznych.
Przyjmuje wszelkie obstalunki na bieliznę z rękem i starannem wykończeniem.

Zakład Pozłotniczy, oraz Pracownia Ram Ozdób Kościelnych i Salonowych TOMASZA SIKORSKIEGO w Warszawie, S-to KRZYŻKA Nr. 7.

Przyjmuje obstalunki nowych ram stylowych i fantazyjnych do portretów, pejzaży, akwarel, sztychów i fotografii: Złoczone, dębowe, orzechowe, machoniowe, czarne, pluszowe i lakierowane. Także Meble w-zystkich styli przyjmują do złocenia. Oraz najbardziej uległe zniszczeniu ramy i meble odnawiam gwarancyjnie, po cenie przystępnej. W dziale Kościelnym buduję: Ołtarze, ambony, chrzcielnice, Ferefony, podług danych wzorów, lub własnych rysunków, w Dziale tym wprowadziłem pożądaną inowację, zaprowadzając księgi gwarancyjne dziesięcioletniego bezpłatnego utrzymywania robót przez zakład wykonanych w ciągłym porządku i czystości w promieniu pięciomilowym, w dalszych odległościach za zwrotem kosztów podróży. Obstalunki z prowincyi wysyłam za zaliczeniem kolejowem lub pocztowem.

Z poważaniem **TOMASZ SIKORSKI.**

W GRUDNIU wolno polować na: Dziki, Łosie (byki), Jelenie (rogale), Sarny (rogacze), Zające, Głuszcze, Cietrzewie, Jarząbki, Kwiczoły i ptactwo przelotne o ile wyjątkowo pojedyncza sztuka, lub jak n. p. Kaczki na oparzeliskach, w większej ilości się gdzieś zatrzymały.

Uwaga. Topić wszelkimi sposobami zwierzęta i ptaki drapieżne, jako to: Niedźwiedzie,

Wilki, Lisy, Borsuki, Dzikie koty (żbiki) Rysie, Wydry, Kuny, Tchórze, Łasice, Orły, Jastrzębie. Dobrze jednak przeczytać pracę Taczanowskiego „O ptakach drapieżnych”, aby się dowiedzieć, które z nich nie tylko nie są szkodliwe, ale nawet bardzo użyteczne dla gospodarstwa. Ptaków zaś śpiwających i karmiących się owadami, nie wolno przez cały rok strzelać i łowić.

Kalendarzyk Łowiecki.

SPECJALNY
ZAKŁAD STOLARSKI

Majstra Cechowego

Karola Paciorkowskiego

w WARSZAWIE,

ulica CHŁODNA Nr. 21.

Przyjmuje roboty Meblowe i wykonywa na czas.

LITOGRAFJA

←→ i ←→

SZTYCHARNIA NUT

Józefa Konarzewskiego

w Warszawie, ulica Foksal Nr. 15.

←→ Wykonywa: ←→

Nuty, starannie sztychowane, w gustownych okładkach, na papierze wyborowym, Afisze, Cenniki, Blankiety, Adresy, Rachunki, Koper-ty firmowe, Etykiety, Zaproszenia Weselne, Bilety wizytowe i t. p.

Specjalność odbijania planów dla p. Budowniczych.

CENY NIZKIE.

Adresy Warszawskie.

I. Główny Zarząd Kraju.

J. Eksc. General-Gubernator Warszawski i dowodzący wojskami warszawskiego okręgu wojennego, General-Adjutant J. O. książę Aleksander syn Konstantego *Imeretyński*.

Pomocnik J. E. General-Gubernatora, koniuszy książę *Oboleński*.

Pomocnik J. E. General-Gubernatora w wydziale policyi, General-Major *Onoprienko*.

Kancelarya General-Gubernatora Warszawskiego. Zarządzający: r. st. *Menkin*, Krakowskie-Przedmieście 46.

Wydział prośb podawanych do JW. Głównego Naczelnika kraju. Zarządzający: rz. r. st.

Ochmistrz *Pęcherzewski*, w b. Zamku Królewskim.

II. Władze i Instytucje Rządowe.

Akcyza. Zarząd dochodów akcyjnych gubern. Warszawskiej i Siedleckiej. Zarządzający czasowo rz. r. st. *Adamowicz*, Leszno 5.

Zarząd I okręgu. Nadzorca okręgowy *v. Rennekampf*, Senatorska 28.

Zarząd II okręgu. Nadzorca okręgowy *Bogdanowicz*, Nowogrodzka 29.

Okręg Cukrowniczo-Akcyjny. Nadzorca okręgowy *Swiętorzecki*, Marszałkowska 120.

Archiwum. Archiwum główne (b. Metryka

Adresy Warszawskie.]

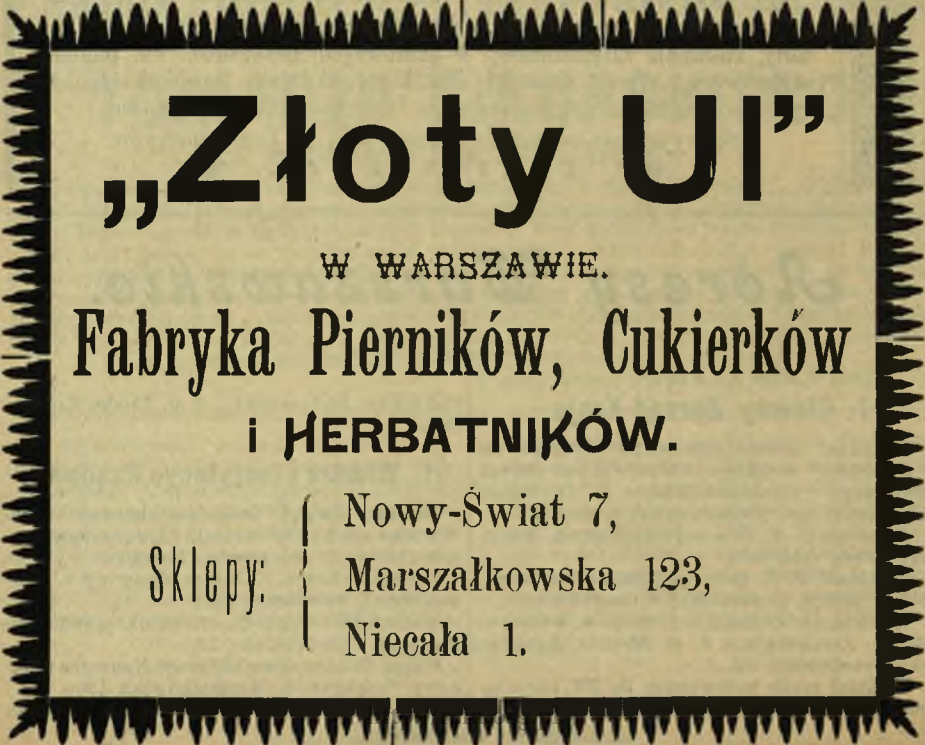
MAGAZYN MEBLI

Zakład Tapicersko-Dekoracyjny

LUDWIK ORTHWEIN

w Warszawie, ulica Senatorska Nr. 12.

AMEUBLEMENTS, TAPISERIE,
Decors en tout genre et style.

„Złoty Ul”

W WARSZAWIE.

Fabryka Pierników, Cukierków

i HERBATNIKÓW.

Sklepy:

{ Nowy-Świat 7,

{ Marszałkowska 123,

{ Niecała 1.

LUDWIK IFLAND

Jubiler i Galwanizier
Rymarska Nr. 8, w Warszawie.

Wykonuje wszelkie obstalunki i naprawy jubilerskie, złoci, srebrzy, oksyduje
na wszystkich metalach.

Ceny przystępne, robota dobra.

PRACOWNIA

Narzędzi chirurgicznych, Bandaży
Aparatów ortopedycznych oraz Nóg sztucznych
i Gorsetów higienicznych

F. DŁUTEK

w Warszawie, Krak.-Przedm. № 14.

Ostrzenie narzędzi, brzytw, scyzoryków, nożycek
i w ogóle wszelkie naprawy wchodzące w zakres
pracy w najkrótszym czasie, jak najstaranniej
po cenach możliwie przystępnych wykonywane
będą.

FABRYKA

wszelkiego rodzaju

FORM CUKIERNICZYCH

i do wyrobu Czekolady

oraz Wyrobów blacharskich, lakiero-
wanych i metalowych

E. LORETZ

Podwal № 5, w Warszawie.

Wykonuje pokrycie dachów i wszelkie
reparacje.

Magazyn Obuwia

Józefa Stepniewskiego

№ 3, RYMARSKA № 3, w Warszawie.

Poleca wielki wybór obuwia gotowego na każdy
sezon. Przyjmuje obstalunki i wykonuje ta-
kowe podług najświeższych fasonów.

Na prowincję wysyła za zaliczeniem. Towar wyborowy. Ceny niskie.

Koronna), Plac Krasieński 1. Naczelnik: prof.
Wierzbowski

Archiwum akt dawnych (od r. 1815). Pod
zarządem kancelaryi Generał-Gubernatora, Kra-
kowskie-Przedmieście 46. Naczelnik *Szajewski*,
Jezuicka 1.

Bank Państwa. Warszawski Kantor. Zarzą-
dzający rz. r. kol. *Makarenko*. Elektoralna 2.

Bank Włościański. Mazowiecka 8. Zarządza-
jący r. dw. *Bewald*, Szkołna 5.

Dyrekcya Naukowa Warszawska, Książęca 6.
Naczelnik rz. r. st. *Garwowski*.

Dyrekcya Teatrów Rządowych Warszawskich.
Prezes gen.-maj. *Andrejew*.

Gubernator Warszawski rz. r. st. *Martynow*,
Krakowskie-Przedm. 46.

Inspekcya Dróg Żelaznych Królestwa Polskie-
go. Inspektor rz. r. st. *Łaskin*, Jerozolimka 63.

Inspekcya Podatkowa, Rymarska 5. Przydu-
jący rz. r. st. *Ofieriew*.

Inspektor Okręgu Naukowego rz. r. st. *Rudien-
ski*.

Inspekcya Fabryczna Warszawskiego Okręgu.
Inspektor A. S. *Sztern*, Wileza 26.

Intendentura. Okręgowy zarząd Intendentury.
Intendent okręgowy gen.-major *Balc*, Nalewki 4.

Inżynieria. Zarząd okręgowy Inżynierijny.
Naczelnik gen.-major *Woronow-Wielaninow*.
Nowy-Świat 69.

Zarząd Inżynierji Fortecznej. Naczelnik puł-
kownik *Skalski*, Cytadela.

Izba Obrachunkowa. Zarządzający rz. r. st.

Adresy Warszawskie!

SKŁAD WIN I DELIKATESÓW WACŁAWA PATOCKIEGO

Warszawa, Krueza róg Wspólnej.

POLECA:

WINA Węgierskie, Francuzkie, Włoskie, Hiszpańskie, Reńskie i Russkie
Koniaki i Likiery krajowe i zagraniczne pierwszorzędnych marek.

MIOBY STARE i Piwa krajowe i zagraniczne.

Wszelkie Towary Kolonialne i Delikatesy ezonowe.

CENY UMIARKOWANE.

MAGAZYN

UBIORÓW MĘZKICH

J. WĄGROWSKIEGO

w Warszawie, Długa Nr. 27,

vis à-vis Hotelu Dr-zdeńskiego.

Krój elegancki. Ceny niskie.

ZEGARMISTRZ

W. GRARAU

Nowy-Swiat J. r. 69,
wprost Kopernik .

Poleca wielki wybór Zegarów i Ze-
garków Genewskich.

Za zegary nabyte lub reparable
poręcza na dwa lata.

WŁADYSŁAW BAZARSKI

❧ KUŚNIERZ ❧

Poleca: Futra gotowe, oraz Skórki wszelkiego rodzaju. Przyjmuje
Futra na letnie przechowanie.

NB. Marynarki futrzane gotowe w cenie od rs. 20 do 40.

Warszawa, LESZNO Nr. 18.

Bnickij, Nowy-Swiat 14.

Izba Skarbowa Warszawska. Zarządzający rz.
r. st. *Rudczenko*, Rymarska 5.

Izba Sądowa Warszawska, Krasieński Plac 5.
Starszy prezes senator *Aristow*, Długa 7.

Kasa Gubernialna Warszawska. Kasyer głów-
ny r. dw. *Molewicz*, Leszno 5.

Kasa 'Oszczędności' Banku Państwa, gmach
Banku, Elektoralna 2.

Kasy Oszczędności pomocnicze: Nowy-Swiat
26, Nowiniarska 6, Muranowska 40, Chłodna 37,
róg Nowowiekiej i Nowogrodzkiej 45, oraz na
Pradze (Targowa 42).

Komitet Cenzury. Prezes rz. r. st. *Jankulio*,
Miodowa 13. Sekr r. st. *A. A. Zubkovo*, Miodowa 13.

Komisya Emerytalna. Prezes rz. r. st. *Freile*

ben, Rymarska 5.

Komisya Podatkowa gub. warszawskiej. Pre-
zes rz. r. st. *Rudczenko*, Rymarska 5.

Komisya Podatkowa m. Warszawy. Prezes rz.
r. st. *J. G. Bloch*, Marszałkowska 154.

Komora Warszawska główna składowa. Zarzą-
dzający rz. r. st. *Bławatskij*, Chmielna 53.

Komitet Glejdowy. Prezes *M. Epstein*, Kró-
lewska 14.

Kantor Pocztowy warszawski. Naczelnik Kan-
toru *Szumski*, Plac Warecki 8.

Legalizacya dokumentów zagranicznych. Za
wiadujący rz. r. st. *Wieniawski*, Plac św. Alek-
sandra 18.

Magazyn Apteczny wojenny. Zarządzający r.
st. *Busoto*, Górna 11.

Adresy Warszawskie.

Specjalna fabryka Rękawiczek F. BADOWSKIEGO

Poleca RĘKAWICZKI znane ze swej dobroci.

Warszawa, ulica TREMBACKA Nr. 2,

STARA POCZTA.

JULIAN BUROF

w Warszawie, Nowy-Świat 43.

Skład Farb, Przyborów Malarskich

O R A Z

PAPIERU, MATERJAŁÓW PIŚMIENNYCH i RYSUNKOWYCH

POLECA: **Farby Olejne** G. B. Moewesa w Berlinie, D-ra F. Schoenfelda & Co. w Düsseldorfie, Lefranc'a w Paryżu. **Farby do porcelany** A. Lacroix'a w Paryżu. **Farby do akwarelli** Bourgeois Ainé w Paryżu. Chennala w Paryżu. **Farby do Hellomulatur** i Kolorowania Fotografii. **Farby emaljowe** do Terracoty. **Plótna malarskie** Francuzkie, Monachijskie, Wiedeńskie, Berlińskie i Petersburskie. **Plótna i Farby Gobelinowe**. **Wzory do malowania Vouga**. **Wyroby z drzewa** do malowania i wypalania. **Stalugi, Szkatułki i Blietramy**. **Maszynki do wypalania** po Rs. 7, 7,50 i 10. **Sztyfty platynowe** po Rs. 3. **Wzory i drzewo do tychże**. **Sprzedaż i Oprawa Obrazów Olejnych**, Oleodruków, Fotochromów. **Fotografie z Salonu Paryzkiego**. **Wynajem wzorów do malowania**. **Aparaty Fotograficzne**.

CENNIKI ILLUSTROWANE WYSYŁAJĄ SIĘ GRATIS i FRANCO.

Wszelkie zamówienia z prowincji wysyłają się za zaliczeniem.

Magazyny Prowiantowe: 1) Złota, 2) Nowolipie 30, Aleksandryjski—Zielna 31, Szczegółowy—Solec 53.

Magazyny Składowe przy warszawskim Kantorze Banku Państwa, Nowogrodzka 26.

Naczelnik Powiatu warszawskiego r. st. von der Brinken, Miodowa 20.

Okręg Celny Kaliski, Bracka 16. **Naczelnik okręgu** gen.-major Usow, Bracka 16.

Okręg Komunikacji lądowej i wodnej warszawskiej. **Naczelnik** r. t. Kostieniecki, Nowy-Świat 13.

Zarząd — tamże.

Służba szosowa zewnętrzna. **Oddziały:** I Żórawia 31, II Wspólna 40, III Włodzimierska 6. IV Marszałkowska 60.

Okręg Naukowy warszawski. **Kurator** rz. r. st. Ligin, Krakowskie-Przedmieście 28.

Okręg Poczta-Telegraficzny warszawski. **Naczelnik** rz. r. st. Bogucki, **Zarząd:** ulica Hr. Kotzebue 3, **naczelnik** rz. r. st. Dmitrowski.

Okręg Wojskowy warszawski. **Sztab okręgowy**, **Naczelnik** gen.-lejt. Puzyrewskij, Saski Plac 7. **§ Plekarnia wojskowa**, Smożca 36, **Zarządzający** Gutman.

Pocztowe oddziały miejskie: I Kupiecka 8, II Grzybowska 29, III Miodowa 15, IV Krucza 38, V Hotel Europejski.

Probiernia warszawska. **Zarządzający** rz. r. st. Lapunow, Rymarska 5.

Prekurator Izby Sądowej warszawskiej rz. r. st. Turan, Długa 7.

Pracownia Obuwia Męskiego, Damskiego
i DZIECINNEGO

M. WOLSKIEGO

Nr. 31. Królewska Nr. 31.

Specjalność: obuwia na nogi słabe
i dla kalek, tak zwane Chirur-
giczne.

KRAWIEC

Franciszek

Miniewski

w WARSZAWIE,

ulica Długa 21 (nowy),

3-ci dom od rogu Miodowej.

I. WITTENBERG

FABRYKA

SZTUCZNYCH LIŚCI

do Kwiatów

ORAZ

Roślin Dekoracyjnych.

Warszawa,

Ś-to JERSKA Nr. 26.

ANNA MARJA

15. Nowogrodzka 15.

NOWO-OTWORZONA

PRACOWNIA SUKIEN I OKRYĆ DAMSKICH

wykończa z całą wykwiutnością i elegancją, tak z własnych jak i z po-
wierzonych materiałów:

Suknie balowe, wizytowe, kostjmy angielskie, spacerowe.

CENY UMIARKOWANE.

Prokurator Sądu Okręgu Warszawskiego rz.
r. st. *Cziczeryn*, Miodowa 11.

Prokuratorja Królestwa Polskiego. Prezes *Sa-
rando*, Leszno 5.

Sąd Handlowy warszawski. Prezes r. st. *Link*,
Długa 7.

Sąd Okręgowy warszawski, Miodowa 11. Pre-
zes rz. r. st. *Plec*, Koszykowa 17.

Sąd Okręgowy wojenny. Prezes gen. major
Stręlnikow, Nowy-Świat 69.

Towarzystwo Kredytowe Ziemskie. Dyrekcya
Główna: prezes r. t. *Arseniew*, Erywańska 1.

Dyrekcya Szeregółowa warszawska. Prezes
M. Krzymuski, Mazowiecka 13.

Urząd Loteryi. Naczelnik *Ławrynowicz*, Elek-
toralna 2.

Urząd Rekrucki guberni warszawskiej. Prezes:
General-Gubernator.

Wieżenia. Główne karne, Długa 52; czasowe
Dzielną 26; kobiece, Dzielną 26; śledcze, Dziel-
na 24.

Zarząd obcych wyznań Naczelnik r. st. *Na-
umow*, Kanonia 6

Żandarmerja. Dywizyon Żandarmski, Ciepła
13.

Zarząd policyjno-żandarmski dróg żelaznych:
podpułkownik *Silnickij*, kancelarya Marszał-
kowska 66.

Zarząd żandarmski guberni: pułkown. *Lutow*.

Zarząd Pałaców Cesarskich. Zarządzający ge-
nerał *Iwanow*, b. Zamek Królewski.

Zjazd Sędziów Pokoju m. Warszawy. Prezes

Dla W. W. Administratorów Kościołów oraz dla W. Właścicieli domów

Zakład Blacharski

L. BALIŃSKIEGO

141. Marszałkowska 141, w Warszawie.

Poleca wszelkie roboty blacharskie, jakoto: Krycie dachów i wież oraz wszelkich ornamentacyj metalowych blachą cynkową, miedzią i t. p., po cenach przystępnych, jak w Warszawie tak i na prowincyi.

Wszelkie objaśnienia i kosztorysy wysyła na żądanie gratis i franco.

WARSZAWSKA FABRYKA

Torebek Papierowych

F. FABIAŃSKI

w Warszawie,

ul. Pługa Nr. 27.

MAGAZYN OBUWIA

Męzkiego i Damskiego

A. Bogdanowicz

w Warszawie, PODWAŁ 24.

Przyjmuje wszelkie obstalunki.
Kalosze gumowe męzkie i damskie.

!!!TANIO I DOBRZE!!!

ubrać się można
w MAGAZYNIE

Ubiórów Męzkich

M. Chmurczyńskiego

w Warszawie, 99. Marszałkowska 99.

POLECA:

Paleta Zimowe, Jesiennie
i Letnie, Garnitury Frakowe, Sur-
dalowe, Zakletove i Marynarkowe,
Barki, Szlafroki i Hawelaki, Blazy i Spodnie
dla Uczni, Fraki do wynajęcia. Wszelkie
obstalunki przyjmuje z własnych
i powierzonych materiałów.
Wykończanie staranne
i eleganckie.

rz. r. st. Kraszeninnikow, Senatorska 12.

Zjazd Sędziów Pokoju Igo okręgu guberni warszawskiej. Prezes *Sinnicki*, Wspólna 47.

Wydział Hypoteczny powiatu warszawskiego, Złota 6

III. Władze i instytucje duchowne wyznania prawosławnego.

JE. Arcybiskup Chełmsko-Warszawski Najzwielebniejszy *Flawian*, Długa 16.

Konsystorz prawosławny, Długa 15.

Warszawska Szkoła Duchowna. Zarządzający Jeromonach *Dionisij*, Długa 15.

Sobór św. Trójcy, Długa 13.

Cerkwie:

M. B. Włodzimierskiej na Woli.

Wniebowzięcia N. M. P., Miodowa 14.

Maryi Magdaleny, na Pradze.

Św. Aleksandra Newskiego, w Łazienkach.

Św. Konstantego, w Zamku.

Św. Trójcy, Podwałe 5.

Św. Cyrylla i Metodeusza, Nowy-Świat 72.

Św. Aleksandra, w Cytadeli.

Opieki N. P. Maryi, Smolna 6.

Przemienienia Pańskiego, Miodowa 24.

Opieki Przenajśw. Panny, Długa 15.

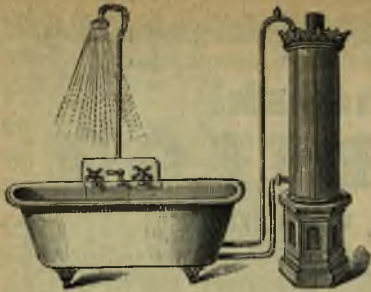
Św. Jerzego, Wierzbowa 1.

Św. Mikołaja, Wiejska 2.

Św. Mikołaja Cudotwórcy, Wiejska 8.

Kazańskiej Matki Boskiej, Rymarska 3.

FABRYKA
WYROBÓW MIEDZIANYCH
J. HOSER

dawniej **KAROL MÜLLER**

ulica **LESZCZYNSKA** Nr. 6.

Poleca wszelkie wyroby miedziane i metalowe, specjalnie zaś:

Wanny kąpielowe, Piece etc.

od najtańszych cynkowych do najpiękniejszych platerowanych niklem.

WARSZAWSKA KUŹNIA

do **Kucia Koni**

OD ROKU 1826.

Medal za podkowy 1867 roku.

STADNICKIEGO

dawniej **KRÜGER**

Leszno Nr. 64, w Warszawie.

Narodzenia Chrystusa, Franciszkańska 2.
Litewskiego pułku, Aleje Ujazdowskie.
Przemienienia Pańskiego, Konwiktorska 3.
Św. Mikołaja Cud., Mokotowska 20.
Św. Olgi przy Grodzieńskim huzarskim
i ułańskim pułku.

**IV. Władze i instytucje duchowne
wyznania Rzymsko-Katolickiego.**

JE. Arcybiskup Warszawski ks. Wincenty
Chościak-Popiel, Miodowa 13.

Konsystorz Generalny Archidiecezji War-
szawskiej, Miodowa 13.

Sąd Metropolitalny Warszawski, Miodowa 13.
Seminarium Metropolitalne. Regens ks. *Ku-
biak*, Krakowskie-Przedmieście 52.

Kościół Rzymsko-Katolickie.

Parafialne:

Katedra św. Jana Chrzciciela, Ś-to Jańska 4.

Najświętszej Maryi Panny, Przyrynek 4.
Przemienienia Pańskiego, Miodowa 9.
Narodzenia N. Maryi Panny, Leszno 30.
Św. Andrzeja (Karola Boromeusza), Chłódna 7.
W.W. Świętych, Plac Grzybowski 3.
Aw. Barbary (Piotra i Pawła), Leopoldyny.
Św. Aleksandra, Plac Trzech Krzyży.
Św. Trójcy, Solec 61.
Św. Krzyża, Krakowskie-Przedmieście 1.
Św. Antoniego (po Reformacki) Senatorska 31.
Matki Boskiej Loretańskiej (na Pradze) Ra-
tuszuwa 8.

Filjalne:

Św. Marcina, Piwna 11.

N. M. P. Łaskawej, Ś-to Jańska 6.

Św. Anny, Krakowskie-Przedm. 68.

Św. Franciszka Serafińskiego, Zakroczyńska.

Św. Jana Bożego, Bonifraterska 12.

Św. Jacka, Freta.

Św. Kazimierza (PP. Sakramentek), Nowe-
Miasto 2.

Św. Ducha, Nowomiejska 23.

BROWARY

E. Reych i Bracia Reych

tworzą obecnie jeden
browar pod nową
firmą:

E. REYCH Synowie
WARSZAWA,
ulica Grzybowska
Nr. 33.

MAGAZYN FUTER

Tytusa KOWALSKIEGO

d. J. Penkala

ulica Senatorska Nr. 10,

W WARSZAWIE.

Poleca wybór pięknych **gotowych futer** damskich i męzkich, oraz **blamów i skórek futrzanych.**

Na sezon letni wybór **parasolek francuzkich i parasoli angielskich.**

ZAKŁAD HYDRAULICZNY K. ZALEWSKIEGO

w Warszawie, ulica PIĘKNA Nr. 32.

TELEFONU Nr. 211.

Wykonuje roboty kanalizacyjne, wodociągowe, sporządza plany dla skanalizowania domów, Studnie artezyjskie i zwyczajne, z pompami drewnianymi i żelaznymi.

„*Eudronit*“

BIURO TECHNICZNE

budowniczego CISZEWSKIEGO,

Krak.-Przedmieście Nr. 2

(wprost Kopernika),

Telefonu Nr. 1145.

Wilgoć. Izolacja fundamentów.

Grzyb drzewny. Wentylatory.

Miecznikowski.

JUBILER,

GRAWER, EMALJER

Warszawa, KRAK.-PRZEDM. Nr. 57.

Herby, żetony, monogramy złote, srebrne etc., Albumy i upominki pamiątkowe, znaczzenie wypraw stołowych.

Wyroby porcelanowe, Krysztaly,
Fajans Angielski, Majoliki, Wyroby z Terrakotty
i różne inne towary z pierwszych Fabryk,
POLECA

LUDWIK PÜRSCHEL

Warszawa, Senatorska Nr. 10.

Wybór duży. Ceny umiarkowane.

Nowości!

Nowości!

Św. Andrzeja (PP. Kanoniczek), Senatorska 18.

Św. Karola Boromeusza, Powązki.

Nawiedzenia N. Maryi Panny, Mokotów.

Św. Kazimierza (Siostr Miłosierdzia), Tamka 5.

Św. Józefa Oblubieńca (po Karmelicki), Krakowskie-Przedmieście 52.

Opieki św. Józefa (PP. Wizytek), Krakowskie-Przedmieście 34.

Św. Stanisława Biskupa i Wawrzyńca na Woli.

Św. Augustyna, Dzielnia.

Kaplice Rzymsko-Katolickie.

W Warszawskim Towarzystwie Dobroczyn-

ności, Krakowskie-Przedmieście 62.

W Instytucie Głuchoniemych i Ociemniałych, Plac św. Aleksandra 6.

W instytucie muzycznym, Ordynacka 1.

W Instytucie św. Maryi Magdaleny, Żytnia 3.

W Instytucie Aleksandryjsko-Maryjskim, Wiejska 8.

W Instytucie starców, Przyrynek 1.

W Instytucie Paralityków, Nowowiejska 32.

W szkole ubogich dzieci „Rodziną Maryi“, Żelazna 97.

W Szpitalu Dzieciątka Jezus, Plac Warecki 3.

W Szpitalu św. Ducha, Elektoralna 12.

W Szpitalu św. Rocha, Krakowskie-Przedmieście 24.

W Szpitalu na Pradze.

Adresy Warszawskie.
<http://rcin.org.pl>

BIURO TECHNICZNE
H. CZOPOWSKI
 INŻYNIER
 Warszawa, ulica ŻÓRAWIA № 31.

St. Winiarski
 SKŁAD PAPIERU,
 Materjałów Piśmiennych,
 Inżynierskich i Technicznych, Galanteryi,
 ORAZ WIELKI WYBÓR
 REGESTRÓW GOSPODARSKICH
 i Ksiąg buchalteryjnych.
 Warszawa, Nowy-Swiat 53.
 Telefon 1143.

PIERWSZA W KRAJU
 od 1851 r. Istniejąca

Parowa Fabryka Czekolady, Cukrów

i BISZKOPTÓW Ang.

E. WEDEL,

Główny Skład i Fabryka
 przy ulicy Szpitalnej Nr. 8,
 w WARSZAWIE.

ZASZCZEGÓLNA NA WYSTAWIE
 HYGIENICZNEJ
 w Warszawie
 najwyższą Nagrodą
 Dyplomem Uznania.

NAGRODZONA
 na Wystawach
 w Kaju i Zagranicą
 różnemi
 MEDALAMI.

Poleca znane już od dawna z nieporównanej dobroci Czekoladki,
 Czekoladę i Kakao w proszku,

oraz wysmienite Cukry w wielkim wyborze funt od 60 k.

Oprócz w własnych Filjach w Warszawie i Łodzi, Wyroby Fabryki sprzedają
 się w znaczniejszych Handlach Towarów Kolonialnych w Warszawie i na Prowincyi.

W Szpitalu Wolskim.
 W głównym Więzieniu, Długa 52.
 W Instytucie Ophthalmicznym księcia Lubo-
 mirskiego, Smolna 8.
 W „Przytulisku“, Wilcza 7.
 W Szpitalu św. Łazarza, Książęca 2.
 W Szpitalu Dziecinnym, Aleksandrya 25.
 W Szpitalu Paralityków, Belwederska 4.
 W Szpitalu Ujazdowskim, Wiejska 2.

Cmentarze.

Katolickie: 1) na Powązkach, 2) na Ka-
 mionkach na Pradze (zamknięty), 3) św. Win-
 centego we wsi Brudno za Pragę.

Prawosławny na Woli.

Ewangelicko-Augsburski za rogatkami Wol-

skiem.

Ewangelicko-Reformowany, między ulicami
 Młynarską a Nowo-Żytnią.

Mahometkański, między Angburskim i Ży-
 dowskim.

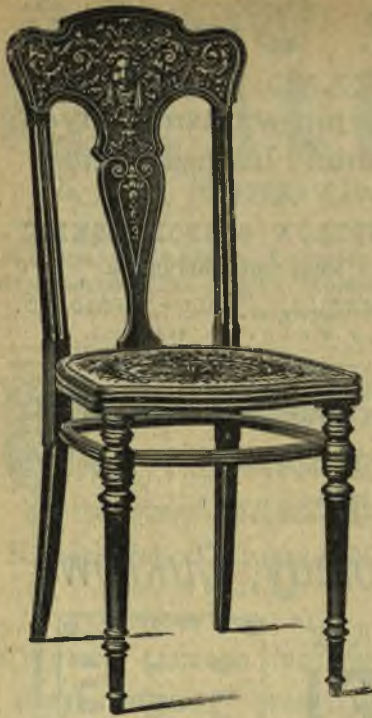
Żydowski, Młynarska 48 i na Pelcowiznie.

V. Instytucje Duchowne wyznania Ewangelicko-Reformowanego.

Konsystorz Ewangelicko-Reformowany. Pre-
 zes (wakans).

Superintendent kościołów Ewangelicko-Re-
 formowanych w Królestwie Polskim pastor
 Jeleń, Leszno 20.

NAJWYŻEJ zatwierdzone
 AKCYJNE TOWARZYSTWO
 FABRYKI
 Wiedeńskich Mebli
Jakóba i Józefa
KOHN

Warszawa,

11. Plac Teatralny 11.

Wiedeńskie Gięte meble w dużym wyborze, krzesła, fotele, kanapy, bujające fotele, taborety, stoły,
 i t. p.

Garnitury obite skórą, materiją i t. p.

Odlewnia wszelkich Metali
STANISŁAWA LEŚKIEWICZA

w Warszawie, ulica LESZNO Nr. 80.

Przyjmuje wszelkie obstalunki w zakres tego fachu wchodzące, a mianowicie: **Biusty, figury** naturalnej wielkości, **odlewy galanteryjne** i maszynowe.

Kościół Ewangelicko-Reformowany, Leszno 16.

Domy modlitwy.

Kaplica Anglikańska, Szpitalna 1.

Wyznania mahometańskiego, Nowolipie 33.

Baptystów, Grzybowska 11.

**VI. Instytucje Duchowne wyznania
 Ewangelicko-Augsburskiego.**

Konsystorz Generalny Ewangelicko - Augsburski. Prezes: generał-lejt. *Burman*, Miodowa 13.

Superintendent generalny kościołów Ewan-

gelicko-Augsburskich w Królestwie Polskiem biskup *Manitius*, Miodowa 13.

Kolegium kościelne Parafii Warszawskiej, Prezes *L. Jenike*, Królewska 19.

Kościół Ewangelicko-Augsburski, Królewska.

Kaplica w Szpitalu Ewangelickim, Mylna 13.

**VII. Instytucje Duchowne wyznania
 Mojżeszowego**

Zarząd Warszawskiej gminy Izraelskiej, Grzybowska 28.

Komitet synagogi w Warszawie, Tłomackie 7.

Synagoga, Tłomackie 7.

Dom modlitwy, Gnojna 5.

Bóżnica, na Pradze, Petersburska 181.

Adresy Warszawskie.

EGZYSTUJE OD 1854 ROKU.

Skład Materiałów Piśmiennych i Ksiąg Buchalteryjnych

— DRUKARNIA POSPIESZNA i INTROLIGATORNIA —

ARNOLD FUNK

Warszawa, ulica Żabia Nr. 3, wprost Bramy Saskiego Ogrodu.—Telefonu Nr. 713.

Egzystuje od roku 1854

**FABRYKA ORGANÓW
BRACI BLOMBERG**

dawniej L. BLOMBERG i Syn

Warszawa, 64. LESZNO 64.

ORGANY WSZELKICH SYSTEMÓW.**Zakład Fryzjerski
WYROBY z WŁOSÓW**

Perfumerja

GALANTERJA

w wielkim wyborze

ALEKSANDRA KOCA

w WARSZAWIE,

Krucza Nr. 31, róg Wspólnej.

FABRYKA

Wyrobow Platerowanych

T. GROSZKOWSKI

ulica Graniczna №. 8.

Poleca nakrycia stołowe potrój-
nie srebrzone znane z dobroci
i taniości.**BAZAR BRACI LESSER**

12. RYMARSKA 12.

Dywany, portiere, chodniki, żyrandole, kandelabry.—Łózka, umywalnie, wanny, ko-
łyski, wózki.—Naczynia kuchenne.—Wyroby skórzane, oraz różne wyroby galante-
ryjne.—Wielki wybór wyrobów platerowanych. — CENY PRZYSTĘPNE.**VIII. Instytucje i zakłady
dobroczynne.**Na czele instytucji dobroczynnych m. War-
szawy stoi *Warszawska Bada Miejska Dobro-
czynności Publicznej*, mieszcząca się przy uli-
cy Senatorskiej 32.Prezes Rady: generał-leitnant *Bibikow* w Ra-
tuszu.Naczelnik zakładów dobroczynnych, zarzą-
dający interesami Rady rz. r. st. *Zitow*.Pod bezpośredniem zawiadywaniem Rady
miejskiej zostają:1. Sześć przytułków położniczych, a miano-
wicie:

Przytułek Nr. 1, Nowolipki 25, lekarz A.

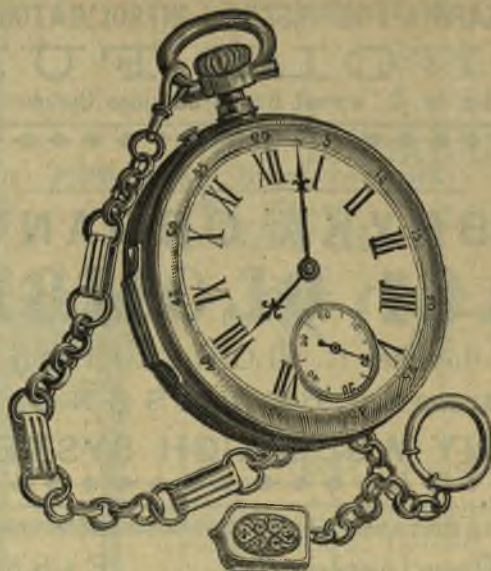
Biegański.

Przytułek Nr. 2, Żelazna 55, lekarz Anna
Tomaszewicz-Dobrska.Przytułek Nr. 3, Nowowiełka 11, lekarz
S. Kondratowicz.Przytułek Nr. 4, Targowa 34 (na Pradze)
lekarz J. Gromadzki.Przytułek Nr. 5, Plac św. Aleksandra 13,
lekarz Stanisław Guliński.Przytułek Nr. 6, Dobra 12, lekarz Julja
Klauzińska.2. Dom schronienia św. Ducha i Maryi Panny
dla starców płci obojga na 142 osoby. Przy-
rynek 4.3. Przytułek dla starych sług i wyrobników na
54 osoby, przy tymże domu.

Adresy Warszawskie.

<http://rcin.org.pl>

Zakład Zegarmistrzowski

A. M O D R O

151. Marszałkowska 151.

W WARSZAWIE,

(2-gi dom od Ogródu Saskiego)

P O L E C A :

Najstynniejsze Zegarki
GENEWSKIE.

Wybór wielki. Ceny niskie. Z gwarancją.

UWAGA. Przy kupnie nowych, stare przyjmuje się w zamian.

Zakład i Pracownia w niedziele i święta zamknięte.

Obstalunki wysyłają się za zaliczeniem pocztowem.

KSIĘGARNIA

SKŁADNUT
G. CENTNERSZWEA

ul. Marszałkowska Nr. 143.

Uskutecznia wszelkie zamówienia
na książki, pisma i nuty,
spiesznie po cenach przystępnych.

„Nowa“ Czytelnia

Z. JAROCKIEJ

w Warszawie, 41. KRUCZA 41.

Zaopatrzona w najświeższe NOWOŚCI
w pięciu językach. Otwarta od godzi-
ny 10-ej rano do 7-ej wieczór, z wy-
jątkiem Niedzieli i świąt.

CENY PRZYSTĘPNE.

Są do nabycia w księgarniach podręczniki naukowe pedagoga
Reussnera p. t.

Najlepsza Metoda

najłatwiejsza do bardzo prędkiego a gruntownego nauczania się Języków
Obcych bez nauczyciela, z objaśnieniem wymowy i z Kluczem na końcu
każdego dzieła:„Samouczek“ **Polsko-Niemiecki**, kurs wstępny. (Elemen-
tarz) po kop. 10, 20, 35; — kurs I szy kop. 60, —
kurs II-gi kop. 1.60, —komplet (oba kursy) k. 2.00; **Rusko Niemiecki Samo-
uczek** po kop. 10, 20, 35 i 2,70.„Samouczek“ **Polsko-Francuzki**, kurs I-y 13 zeszytów, kurs
II-gi 24 zesz. Gramatyka Polsko-Francuzka 10 zesz.
po 15 kop. (począ 18 kop.); na zaliczkę wysyła się tylko **20, 10** lub przynajmniej
6 zeszytów.„Samouczek“ **Polsko-Angielski**, kurs I kop. 75, —kurs II
kop. 1.20, komplet kop. 1.70.„Samouczek“ **Polsko-Ruski**, z wymową i akcentowaniem
wychodzi zeszytami po 10 kop. (począ 13 kop.).**Amerykański Przewodnik** z rozmówkami angielskimi, wy-
danie II-ie znacznie powiększone, 50 kop.„Samouki **Wielki** t. j. 33 życiorysy najślawniejszych ludzi z 16 ry-
sunkami, **Ludzie**“, cinami, 80 kop., w oprawie rs. 1 kop. 50.**Elementarz Polski** z wzorkami pisma i rysunków i z obrazkami (**741 figur**)
po 4, 15 i 25 kop.Na przesyłkę pocztową dolicza się 20 kop do każdego rubla.—**Skład główny
u autora (Reussnera) ul. ZEOTA 6, w Warszawie.**

4. Instytut Św. Kazimierza na 100 osieroconych
dziewcząt, z których 85 bezpłatnie, a 15 za
opłatą umówionej kwoty. Przy tym instytucie
mieści się główny dom zgromadzenia *Siostr-
Miłosierdzia*, Tamka 35.

5. Przytułek dla starców płci obojej wyzna-
nia mojżeszowego, na 100 osób, oraz dla chłop-
ców sierot od 5 do 9 lat wieku. Wolska 18.

6. Instytut moralnej poprawy dzieci w Moko-
towie dla 50 chłopców. Dzieci zupełnie bied-
nych rodziców przyjmują się do zakładu bez-
płatnie, zamożniejszych za umówioną opłatą.

Pod zawiadywaniem oddzielnych instytucji
i komitetów, a pod zwierzchnim nadzorem
warszawskiej rady miejskiej dobroczynności
publicznej pozostają:

1. Przytułek dla sierot po robotnikach, Li-
tewska 4.

2. Przytułek dla paralytyków i nieuleczalnych
im. Feliksa Sobańskiego na 80 osób płci oboj-
ga. Zupełnie biedni przyjmowani są bezpłatnie,
zamożniejsi za umówioną opłatą. Nowowiejska
32.

3. Warszawski dom schronienia (Przytulisko)
dla 50 kobiet, Wileza 7. Prezes hr. Stan. Kos-
sakowski.

4. Zakład położniczy i przytułek dla dzieci
pod zarządem Towarzystwa opieki nad bied-
nymi matkami i ich dziećmi, Marszałkowska
56. Przewodnicząca hr. J. Branicka. Prezes
komitetu gospodarczego hr. Wiktor Sołtan.

Adresy Warszawskie!

ZAŁĄD STOLARSKI R. Drażkiewicza

Warszawa, ulica LESZNO Nr. 24.

Przyjmuje zamówienia na **meble** wszelkich stylów, **roboty sklepowe**, oraz wszelkie inne, w zakres stolarstwa wchodzące.

Robota sumienna i na czas ściśle oznaczony.

ZAŁĄD INTROLIGATORSKI

o r a z

Pudełek okówanych i klejonych

S. LAURYSIEWICZA

w Warszawie, ul. Danielewiczowska №. 16.

Przyjmuje wszelkie obstalunki, które wykonywa jaknajakuratniej.

ZŁOCI, SREBRZY i NIKLUJE

PAROWA FABRYKA

GALANTERYI METALOWEJ

specjalnie w branży piśmiennej i obsadek do piór stalowych

Emanuela Gołaszewskiego

KAPUCYŃSKA Nr. 7.

5. Schronienie św. Władysława dla paralityków, bezpłatnie, na 28 osób, Belwederska 4. Prezes Gagatuicki.

Instytucją dobroczynną w najszerszym zakresie działalności jest *Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności*, istniejące od lat 77, a mieszczące się przy Krakowskiem-Przedmieściu Nr. 62.

Zadaniem Towarzystwa jest udzielanie wsparć pieniężnych stałych lub jednorazowych prawdziwie biednym, stypendyów i zasiłków dla uczącej się młodzieży, pożyczek pieniężnych na bardzo mały procent i rozpocentowanych dla drobnych przemysłowców i rzemieślników, rozdawanie biednym pożywienia, opału zimowego i środków leczniczych, nadto utrzymywanie

przytułków, ochron i t. p. zakładów, jakie odpowiednio do potrzeb biednej ludności warszawskiej okazały się niezbędnymi.

Prezes Towarzystwa książę Michał Radziwiłł.

Wice prezes: dr. Józef Wszebor.

Członek-sekretarz Towarzystwa, Julian Hepen.

Przy Warszawskiem Towarzystwie dobroczynności istnieją:

1. Trzydzieści trzy ochrony dla przychodzących dzieci biednych rodziców:

Ochrona I im. Teofila Janikowskiego, Freta 10.

" II im. dra Maleza, Chłodna 28.

" III im. Ign. Popławskiego, Ślińska 54.

" IV im. małż. Neybaurów, Czerniakowska 85.

EGZYSTUJE OD 1873 ROKU.

FABRYKA GARBARSKA

Karola Zajdla

w Brześciu Litewskim.

S K Ł A D: ulica Święto-Jańska № 4,
w WARSZAWIE.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

ZAKŁAD STOLARSKI

Majstra Cechowego

WALERJANA PENTKOWSKIEGO

Warszawa, ul. Topiel Nr. 8.

Wykonywa urządzenia Stołowych, Salonów i t. p.

Ochrona V im. małż. Pusłowskich, Mokotowska 35.

" VI im. hr. A. Kossakowskiej, Dobra 51.

" VII im. hr. H. Uruskiej, Praga, Moskiewska 36.

" VIII przy ulicy Krochmalnej 22.

" IX im. ks. Baudoina, Piwna 11.

" X św. Zofii, Wolska 5.

" XI św. Piotra, Dobra 2, róg Tamki.

" XII im. małż Kronenbergów, Leszno 88 i Złota 20.

" XIII przy ulicy Nowolipki 33.

" XIV im. M. Rosena, Sienna 66.

" XV przy ulicy Ciepłej 16.

" XVI przy ulicy Żelaznej 5.

" XVII im. M. Bersona, N.-Karm. 4.

Ochrona XVIII im. M. Bersona, przy ulicy Ogrodowej 8.

" XIX im. Pauliny Bauman, Śliska 26.

" XX przy ulicy Nowolipie 28.

" XXI im. L. Kronenberga, Praga, Brukowa 29.

" XXII im. B. Hantkiego, Przyokopowa 4.

" XXIII im. Maryi, Stara 2.

" XXIV im. M. Bersona, przy ulicy Solec 93.

" XXV im. Temlera i Szwedego, Przyokopowa 45.

" XXVI im. Pfeiffer, Smocza 43.

" XXVII przy ulicy Nowy-Świat 33.

" XXVIII im. Maryi z hr. Tyzenhauzów

Magazyn Ubiorów Męzkich Stanisława Srockiego

ulica DŁUGA Nr. 19, drugi dom od ul. MIODOWEJ.

Poleca wybór materyałów krajowych i zagranicznych;
Burki sławuckie, Szlafroki i Węgierki w wielkim
wyborze.

CENY B. PRZYSTĘPNE.

ZAKŁAD KRZESLARSKI

Majstra Cechowego

Władysława Drobczyńskiego

w Warszawie,

ulica Topiel Nr. 18.

Poleca: krzesła dębowe, które wysyła hurtownie i przyjmuje obstalunki również hurtem.

hr. Przeździeckiej, Jasna 2.

Ochrona XXIX im. Stanisława i Maryi małż.

Rotwand przy ulicy Leszno 24

„ XXX św. Jadwigi przy ulicy Wolskiej 51.

„ XXXI św. Aleksandry, na Szmulowiznie, Radzymińska 3/49.

„ XXXIIa św. Wincentego, Praga, Śródkowa 3.

„ XXXIIb św. Wincentego, Praga, Szwedzka 16.

„ XXXIII im. E. Jerzmanowskiego, na rogu Jerozolimskiej, Tarczyńska 26.

Opiekun główny wszystkich ochron Szymon Krzeczkowski.

Ochrona żydowska, Wolska 18.

2. Zakład starców i kalek na 360 osób w gmachu Towarzystwa, Krakowskie-Przedmieście 62.

3. Zakład wychowawczy imienia Stanisława Jachowicza na 160 sierot chłopców. Wychowawcy oprócz nauk elementarnych uczą się kra-

wiectwa i szewctwa. Freta 8. Opiekun Józef Juszczyk.

4. Zakład wychowawczy dla 70 sierot dziewcząt, które oprócz nauk elementarnych uczą się szycia bielizny i ubrania, Krakow.-Przedmieście 62. Opiekun Szymon Krzeczkowski

5. Przytułek dla chorych dziewcząt pozabawionych opieki rodzicielskiej, o 40 łózkach, Hoża 74. Opiekunowie: Tomasz Dybowski i Ludwik Keller.

6. Żłobek dla ubogich dziągi, w którym oprócz całodziennego utrzymania 10 dzieciąt pięci obojga otrzymuje ubrania, Ziota 58. Opiekunowie: Leopold Kronenberg i Stanisław Kołkowski.

7. Zakłady bezpłatnej nauki szycia pozostają na wyłącznem utrzymaniu pojedynczych opiekunów lub opiekunek, albo też rad opiekunów każdej szwalni.

Zakładów tych jest ośm, a mianowicie.

Szwalnia I przy ulicy Starej 2.

„ II przy ulicy Pańskiej 29.

FABRYKA

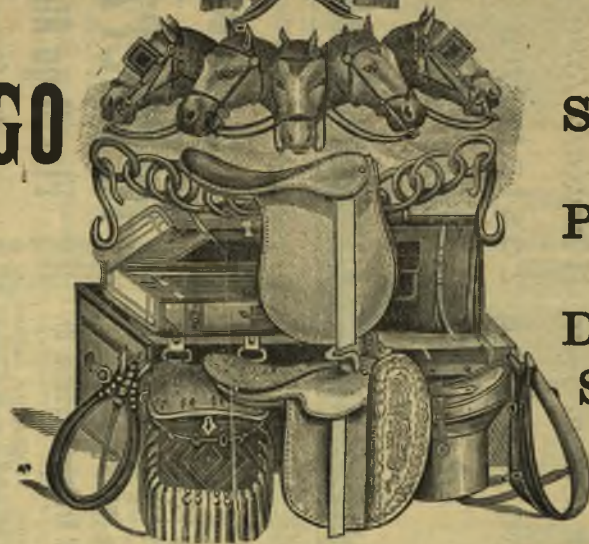
J. ZIEMSKIEGO

POLECA:

Uprzeże praktyczne
do wsi.

Uprzeże wytworne
nowych fasonów.

Siodła męzkie
i damskie.

Siodła
oficerskie

Siodła wyścigowe
od 1½ funta.

Przyrządy do ujeżdżania
koni.

Dery letnie i zimowe.

Strychulce najnowsze

KUFRY, WALIZY

*i wielki wybór Galanteryi
skórzanej.*

CENNIKI WYSYŁA BEZPŁATNIE.

Warszawa, № 144, Marszałkowska № 144, róg Rysiej.

FABRYKA
Galanterji i Zabawek

pod firmą

BOLESŁAW KONDRACKI

dawniej

L. SCHILLER

z dniem 1-go Września 1896 r.

przeniesioną została na ulicę

33. Nowolipki 33.

Fabryka Tabaczna

SZYSZMANA i S-RÓW DURUNCZY

w WILNIE.

Filja w Warszawie: Krakowsk.-Przedm. 81.

Poleca Szanownej Publiczności znane
ze swej dobroci **wyroby tabaczne.**

KRAWIEC

H. Wierzbicki

Plac Ś-go Aleksandra

róg Żórawiej.

Szwalnja III przy nlicy Hożej 74.

„ IV na Pradze, Brukowa 29.

„ V przy ulicy Wilczej 90.

„ VI przy ulicy Przyokopowej 4.

„ VII przy ulicy Śliskiej 28.

„ VIII Leszno 24.

8. Dwanaście Kas oszczędności groszowych przy ochronach.

9. Ośmnaście czytelni bezpłatnych przy ochronach i przy instytucie oftalmicznym.

10. Kasy pożyczkowe z oddzielnymi funduszami, a mianowicie:

a) *Kasa pożyczkowa za rewersami* udzielająca pożyczki za poręczeniami na prowadzenie drobnych procederów, rozporządza kapitałem 70,000 rs. Krakowskie-Przedm. 62.

b) *Kasa pożyczkowa św. Marcina* dla ubogich mieszkańców parafii św. Andrzeja w Warszawie, rozporządza kapitałem 500 rubli, Senatorska 18.

c) *Kassa wparé i pożyczek dla literatów*, rozporządza kapitałem 6,000 rs. Krakowskie-Przedmieście 62.

Pod wyłącznym zawiadywaniem oddzielnych opiekunów i opiekunek:

a) *Schronienie dla nauczycielek*, Zielna 9

b) *Zakład św. Marty*, przyjmujący do nauki bezpłatnej szycia i haftu dziewczęta moralnie wychowane, oraz dostarczający pracę kobietom trudniącym się szyciem bielizny, krawieczniczną i haftem. Nowy-Świat 49 Opiekunka ks. Stanisławowa Czetwertyńska.

c) *Dom przytulku Opieki N. Maryi Panny*

Adresy Warszawskie

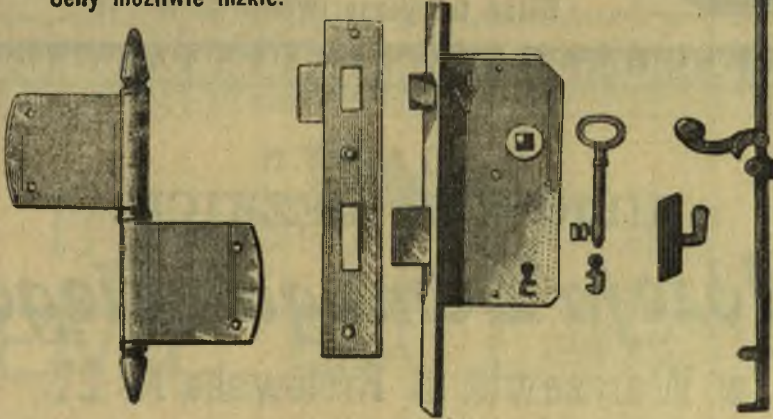
Fabryka OKUĆ BUDOWLANYCH
J. SŁOWIKOWSKIEGO

Przeniesioną została na ulicę **SENATORSKA Nr. 29**,
do nowo urządzonego lokalu, z zastosowaniem siły parowej i poleca

OKUCIA

od najzdobniejszych złoconych, do najskromniejszych, oraz wszelkie
roboty, wchodzące w zakres ślusarstwa.

Ceny możliwie niskie.

FABRYCZNY
SKŁAD SZCZOTEK
Franciszkańska Nr. 26 (w podwórzu).

Rekomenduje wielki wybór różnych Szczotek, Pędzli, Miotełek, Trzepaków i t. p., oraz
różnych przyborów dla szczotkarzy i tapicerów po możliwie niskich cenach hurtownie i de-
talicznie. Obstalunki wypełniam punktualnie i sumiennie.

Z szacunkiem **Rafał Jungfer.**

dla 175 kobiet chcących poświęcić się pracy.
Żytia nr. 1. Opiekunka hr. E. Ożarowska.

d) *Towarzystwo Dam Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo*, Ordynacka 1. Przewodniczący
J.E. ks. Biskup Rużkiewicz.

e) *Kassa zaliczkowa św. Wincentego à Paulo*
(Mons Pietatis), Książęca 19.

f) *Instytucja jałmużnicza dla osieroconych
panienek i osób wstydzących się żebracć*, Nowe-
Miasto 2. Prezes Ignacy Badowski.

g) *Biuro informacyjne o nędzy wyjątkowej*,
Tamka 35.

h) *Przytułek dla rekonwalescentów*, Dzielsa
nr. 51.

i) *Towarzystwo osad rolnych i przytułków
rzemieślniczych w Studziencu*. Zarząd w War-

szawie, Królewska 33. Prezes Ludwik Górski.

Russkie Towarzystwo Dobroczynności w War-
szawie, Bednarska 23. Prezes. tajny radca A.
L. Apuchtin.

Ochrona Maryjska, Franciszkańska 2, opie-
kunka E. W. Golikowa i *Ochrona Mikołajew-
ska*. Zakroczyńska 1, opiekun S. M. Ryczko.

*Zarząd Okręgowy Russkiego Towarzystwa
Czerwonego Krzyża*, w Szpitalu Ujazdowskim.
Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Elżbiety,
róg Smolnej i Jerozolimskiej 6.

*Warszawski Komitet Towarzystwa Czerwo-
nego Krzyża* dla opieki nad dymisjonowanymi
żołnierzami i ich rodzinami, Plac Saski 6.

*Przytułki i ochrony gminy Ewangelicko-
Augsburskiej*, Erywańska 4. Prezes Ludwi

Wyrabiana od 1845 roku
 ZNANEJ DOBROCI
 Strowska Woda Kolonńska

o wytwornym i orzeźwiającym zapachu znajduje się w sklepach galan-
 teryjnych, tryzjerskich, aptecznych, Merkurgo w Warszawie i na Prowiniey.
 Skład fabryczny: WSPÓLNA Nr. 18.

M A G A Z Y N
 URIORÓW MEZKICH

Josefa Domagalskiego

w Warszawie, ul. Królewska № 27.

Karborundum!

Karborundum!

Karborundum!

Karborundum!

Najnowszy, niezem nie dający się zastąpić

produkt do

ostrzenia i szlifowania.

Postada zdolność ostrzenia 5 razy większą od
 szmergin lub korundu, i twardem jest jak diament.
 Wyrabia się w szajbach, pilnikach, osetrach,
 piótnie, papierze, proszku i w ziarnach.

Skład Główny:

S. Wojciechowski

Warszawa, WSPÓLNA № 34,

REPERENZANTANT

„Miedzynarodowego Towarzystwa KARBORUNDUM”

Jenike.

Dom dla Paralityków tejże gminy, Żytnia 10.

Prezes Adolf Scholtze.

Przytułek dla sierot Zboru Ewangielsko-Re-

formowanego, Leszno 26.

zowiecka 20. Prezes Adam Norblin.

Szwajcarskie Towarzystwo Dobroczynności

§ to Krzyżka 25. Prezes Waldner.

Prezes Józef Rawicz.

Towarzystwo racouantia łomgach, Żytnia 19,

Towarzystwo opieki nad zwierzętami, Prezes

baron Henryk Bruning.

Pod zwierzchnią opieką i kontrolą warszaw-

skiego Towarzystwa dobroczynności pozostają:

a) Kuchnie tanie: Podwale 22, dyrektor Go-

zosi: Albin Dziekouski.

Prezes generał-lejtnant Bibikow, wice pre-

Przytułek I dla chrześcjan, Dzika 35.

Przytułek II dla żydów, Nowolipki 27.

Adresy Warszawskie.

talii.

gmunnt Chelmieki.

Prezes Wiktor Magnus, sekretarz ka. Zy-

9 i 10—Jerolimiska 43.

5, 6, 7 i 8—Ciepła 14.

Kasa I dla cyrków: 1, 2, 3, 4 i 11—Podwale 27.

botników:

spl. Prezes generał-major Bibikow.

Łembowski; II Obozna 9, dyrektor K. Puchal-

Ewa i Michalina Maliszewskie

KRÓLEWSKA 29, m. 43.

Wykończają z całą wykwiutnością i elegancją, tak z własnych, jak i powierzonych materyałów:

Suknie balowe, wizytowe, Kostjomy angielskie spacerowe.

Fasony najmodniejsze.

Ceny przystępne.

Prywatny Bereiter EMIL BALLARINI

Ujeżdża młodą konię tanio,
oraz wyucza Konnej Jazdy Amatorów.

Ujeżdżalnia wygodna.

Ulica PIĘKNA № 52,
w Warszawie.

IX. Zarząd miasta Warszawy.

Magistrat. Prezydent gen.-major *Bibikow*,
Senatorska 14.

Ober-Policmajster pułkownik *Gresser*, w Ra-
tuszu. Pomoćnik r. dw. *Griso*.

Kancelarya Ober-Policmajstra. Naczelnik r.
st. *Kirykowski*, w Ratuszu.

Kontrola służących, Senatorska 30. Naczelnik
K. Kozuchowski, Nowogrodzka 21.

Straż Ogniowa. Naczelnik: pułkownik *Po-
pławko*. Oddziały: I Nalewki 1, II (ratuszo-
wy) Senatorska 14, III Nowy Świat 4, IV
Chłodna 1, V Praga.

Biurowisko w Ratuszu Naczelnik as.
kol. *Trociewicz*, Niecała 1.

Lombard miejski w Ratuszu, rz. r. st. *Ra-
tyński*, Niecała 7.

Policja wykonawcza: Cyrkuł I Zamkowy
Podwale 15. Cyrkuł II Soborny, Ś-to Jerska
18. Cyrkuł III Mokotowski, Nowolipki 42. Cy-
rkuł IV Bielański, Muranów 12. Cyrkuł V
Powązkowski, Gęsia 47. Cyrkuł VI Towaro-
wy, Chmielna 134. Cyrkuł VII Wolski, Chłod-
na 11. Cyrkuł VIII Jerozolimski Twarda 20.
Cyrkuł IX Łazienkowski, Krucza 21. Cy-
rkuł X. Nowoświecki, Krak.-Przedmieście 1.
Cyrkuł XI Mokotowski, Marszałkowska 56.
Cyrkuł XII Prąski, Targowa 33.

X. Konsulaty Zagraniczne.

Konsulat generalny francuski, Mazowiecka

Adresy Warszawskie.

Singera Maszyny do Szycia

do najróżnorodniejszych celów
przemysłowych oraz do użytku
domowego,

szyją lekko, cicho i szybko,
są łatwe w użyciu i trwałe.

STOŁY i PUDŁA

artystycznie wykonane podług najnowszych wzorów.

Tylko najlepszych materiałów używa się przy fabrykacji
Singera Maszyn do Szycia.

Kompanja Singer jest jedyną fabryką wyrabiającą przeszło 200 najróżnorodniejszych gatunków maszyn do szycia, tak ze ścięciem łańcuszkowym, pojedynczym lub podwójnym, jak i ze ścięciem zwyczajnym podwójnym (są między innymi maszyny szyjące aż 12-tu igłami). **Singera maszyna do szycia** zadowolni zatem każdego pracownika bez względu na to, na jakiej maszynie tenże przywykł szyć.—Praca na **Singera maszynach do szycia** opłaca się najlepiej, ponieważ maszyny te tak są konstruowane i wykończone, że zadowolnić muszą najwybredniejsze wymagania, szyjąc więc na **Singera maszynach** każdy zdolny pracownik znajdzie stałe zatrudnienie i wysokie wynagrodzenie.

Manufakturna Kompanja Singer

Warszawa, **Wierzbowa № 6.**

ZAWIADOMIENIE.

Z dniem 8-go Października 1897 roku otwartą została
na Woli przy ulicy MŁYNARSKIEJ pod № 8, w Warszawie

Angielska Techniczna Farbiarnia, Pralnia Chemiczna i Ciercwnia

„TRILBY“ St. ROŚCISZEWSKIEGO

Chemika-kolorysty Angielskiego Stowarzyszenia z Bratford w Anglii.

Przyjmuje wszelką garderobę męską, damską, dziecięcą do prania chemicznego i do
farbowania. Wykonuje robotę prędko wprost na zamówienie z domów.

Główne zamówienia przyjmuje Skład: w magazynie Konfekcyi Męzkiej i Dziecinnej
ANNY KAPELIŃSKIEJ ul. Zgoda Nr. 3.

SPECJALNIE KOLOR CZARNY.

NOWOŚĆ

ZUPEŁNIE NIEZNANA.

*Nie trzeba wcale uczyć się kroju wobec nowego
wynalazku.*

Aparat do kroju damskich sukien na wszystkie figury, szczupłe i korpulentne, bez
wszelkich przymiarów, niezbędny w każdej pracowni i prywatnym domu. Każdy
może krajać bez żadnego uczenia się kroju. Zdjąwszy miarę z osoby, kładzie się na
podszewce i razem z materiałem kraje się. Cena aparatu rs. 15 w Warszawie,
na prowincyi rs. 16 z wysyłką.

Ulica LESZNO №. 23, m. 20, na parterze.

Janina Nepomucena K.

20, Konsul generalny *Markiz de Persan*.

Konsulat generalny Cesarsko-Niemiecki. Kon-
sul gen. v. *Wagenheim*, Jerozolimska 39.

Konsulat generalny Austro-Węgierski, Hr.
Berga 9. Konsul generalny *Wass von Czege
Armin*.

Konsulat generalny Wielko-Brytański, Królew-
ska 7. Konsul *Murray*, Aleja Ujazdowska 4.
Perski konsul gen. E. *Epstein*, Włodzimier-
ska 9.

Konsulaty handlowe.

Belgijski i Włoski, konsul gener. *M. Epstein*
Mazowiecka 9.

Hiszpański, konsul *Loevenberg*, S-to Krzyż-
ka 16.

Niderlandzki, konsul *W. Mac Donald*, Wi-
dok 3.

Perski, konsul *Józef Landau*, Ujazdowska 2.
Peruwiański, *Jan Lesser* Miodowa 48.

Portugalski, konsul bar. *Wiktor Lesser*, Wło-
dzimierska 8.

Włoski, konsul *Mieczysław Epstein*, Mazo-

wiecka 9.

Stanów Zjednoczonych Północnej Ameryki
konsul *J. Rawicz*, Erywańska 12.

Szwajcarski, konsul *Bardet*, Senatorka 35.
Szwedzko-Norwegijski, konsul rz. r. st. *Bloch*,
Marszałkowska 164.

XI. Instytucje i zakłady naukowe.

Warszawskie Towarz Lekarskie, Niecała 7.
Warszaws. Tow. Farmaceutyczne, Kanonia 3.

Kasa pomocy dla osób pracujących na polu
naukowym imienia dra medycyny *Józefa Mia-
nowskiego*, Mazowiecka 22.

Warszawski Cesarski Uniwersytet, Krakow-
skie Przedmieście 26.

Instytut weterynaryjny, Smolna Dolna 3.
Instytut muzyczny (Konserwatorium), Or-
dynacka 1

Instytut głuchoniemych i ociemniałych, Plac
św. Aleksandra 4.

Instytut Aleksandryjsko-Maryjski wychowa-

Adresy Warszawskie.

Kaucjonowany Zakład Pogrzebowy WITOLDA SZMAGIER

dawniej KORPACZEWSKI

w Warszawie, 38. NOWY-ŚWIAT 38.

Podjemuje się całkowitego urządzenia pogrzebów, ekshumacyi i przewożenia zwłok.
Wielki wybór trumien, wianków i wszelkich przyborów pośmiertnych.

Ceny umiarkowane.

ZAKŁAD

Galanteryjno-Introligatorski

F. Lupińskiego

w Warszawie, ul. Nowogrodzka № 31.

Przyjmuje obstalunki na wszelkiego rodzaju roboty jako to: **Portmonety, Portfele, Futerały** do sreber i drogocennych przedmiotów, **Nessecery, Passe-partout, Ramy** aksamiłne i pluszowe oraz różne wyroby galanteryjne ze skóry i aksamitu — Wykon/wa wszelkie roboty w zakresie introligatorstwa wchodzące od Broszur do najwykwintniejszych opraw Książek.

PIERWSZY W WARSZAWIE KAUCJONOWANY

Kantor Stręczenia Mamek

Zatwierdzony przez Władzę Lekarską

F. ZAWISTOWSKI

Uwaga. Kantor przeniesiony z ulicy
Złotej №. 4,

na ZŁOTĄ Nr. 25, m. 21.

AKUSZERKA

z Dyplomem Warszawskiego Uniwersytetu.

Udziela porad Paniom, potrzebującym dyskrecyi, przyjmuje na słabość czas dłuższy bez meldunku, z umieszczeniem dziecka. Zaopatrzona w utensylja, zabezpieczające zdrowie położnic. Pokoje oddzielne i wspólne. **Ceny przystępne.**

Chłodna Nr. 8, parter, miesz. Nr. 17.

nia pańien, Wiejska 8.

Szkoła akuszerok i habek wiejskich przy instytucji położniczym, Marszałkowska 124.

Szkoła rysunkowa, Plac Teatralny 11.

Muzeum sztuk pięknych. Plac Teatralny 11.

Seminarjum dla nauczycieli szkół miejskich i wiejskich, Erywańska 2.

SZKOŁY.

a) *Ogólno-kształcące Męzkie.*

UNIwersytet.

Krakowskie-Przedmieście 28. Kurs nauk na medycynie lat F, na innych wydziałach lat 4;

wydział fizyczno-matematyczny ma dwa podwydziały: matematyczny i nauk przyrodniczych; wydział historyczno-filologiczny z podwydziałem języków starożytnych i literatur słowiańskich. Krawny wydział niepodzielny. Do uniwersytetu przyjmowani są kandydaci wszystkich stanów i wyznań z patentem dojrzałości lub świadectwem ze złożonego egzaminu w gimnazjach. Z seminarjów prawosławnych duchownych przyjmowani są młodzieńcy na wydziały: filologiczno-historyczny i matematyczny, z egzaminem dodatkowym z matematyki, łaciny, języka greckiego i ruskiego. Izraelici przyjmowani są na wszystkie wydziały w ograniczonej liczbie, stosownie do ogólnej liczby słuchaczy, pierwszeństwo mają ci, którzy

Adresy Warszawskie.

<http://rcin.org.pl>

Konstancya Swołyńska

PRZEŁOŻONA

6-cio klasowej pensji żeńskiej

z klasą przygotowawczą

przy ulicy Foksal Nr. 15.

Przyjmuje uczennice przychodnie i stałe pensjonarki od 8 lat wieku.

Pensja 6-cio klasowa
JÓZEFY GAGATNICKIEJ

Senatorska Nr. 32.

Przyjmuje przychodnie i pensjonarki na warunkach przystępnych.

VI-cio KLASOWA
Pensja Żeńska
z PENSJONATEM
pod kierunkiem
LEONTYNY VACQUERET
przy ul. Marszałkowskiej Nr. 129.

ukończyli gimnazya z medalami: tacy mogą wstąpić nawet w ciągu dwóch lat po wyjściu z gimnazjum; następnie mają prawo wstępu ci, którzy posiadają stopień średni z przedmiotów w patencie więcej jak 4 i wreszcie ze stopniem 4; ze sprawowania wszyscy powinni mieć stopień celujący 5. Podanie na imię rektora uniwersytetu wnosić należy w lipcu i sierpniu, załączając wszystkie potrzebne dokumenty i 2 fotografie z własnoręcznym podpisem; świadectwo o przynależności do okręgu poborowego i policyjne dobre sprawowanie się, jeżeli kandydat wstępuje do uniwersytetu nie wprost z gimnazjum. Patent gimnazjalny ma moc tylko w ciągu 2-ech lat do wstąpienia do uniwersytetu. Opłata roczna 100 rs., wniesiona być

powinna od nowo-wstępujących w początkach września (50 rs. półrocznie), poczem dostają wid na prawo przebywania w mieście i bilet na prawo uczęszczania na wykłady. Studenci, opuszczający uniwersytet, mogą być przyjęci na nowo w ciągu 2-ech lat od czasu opuszczenia zakładu, lecz na ten tylko kurs, który opuścili, przyczem podlegają egzaminowi z przedmiotów, wykładanych na tym kursie. Wolni słuchacze przyjmowani są z decyzji kuratora okręgu naukowego czasowo: uczniowie z patentem gimnazjum realnego, urzędnicy i osoby zajmujące pewne stanowisko lub określonego zajęcia. Do egzaminów z kursów uniwersyteckich potrzeba złożyć świadectwo z kursu gimnazjum filologicznego. Na kursa medycyny przyjmo-

Adresy Warszawskie.

14

VII klasowe gimnazjum żeńskie
Stefanii Jotwińskiej

przy ul. Chmielnej Nr. 48, (róg Zielnej)

w WARSZAWIE.

Zapis trwa od d. 1 maja do d. 1 września; kurs nauk rozpoczyna się d. 3 września. Opłata za naukę (wraz z korepetycjami i konwersacją w językach obcych), mieszkanie i utrzymanie pensjonarek wynosi od 300 rs. rocznie. Na żądanie lekcje muzyki, tańca i gimnastyki tak dla stałych, jak i przychodnich panienek.

Zakład Naukowy 6-cio Klasowy Żeński

z pensjonatem

Anieli Hoene

Mazowiecka 4.

Prowadzony według najnowszych wymagań pedagogiki i higieny.

Pensya VI-cio klasowa Żeńska

Maryi Grochowskiej

Miodowa Nr. 1.

Przyjmuje przychodnie i pensyonarki na warunkach przystępnych.

Zakład Naukowo-Wychowawczy

ŻEŃSKI

z oddziałem przygotowawczym

Stanisławy Łapińskiej

w WARSZAWIE,

Krakowskie-Przedmieście Nr. 2.

(wprost Kopernika)

1-sze piętro.

Przyjmuje uczennice na przychodnie, półpensjonarki i pensjonarki stałe. Mieszkanie odpowiadające wszelkim wymaganiom higieny i pedagogiki, 8 łokci wysokie, system korytarzowy. Tablice graficzne, przedstawiające fizyczny rozwój dzieci w zakładzie, odznaczone zostały Pochwałą na Warszawskiej Wystawie Hygienicznej w roku 1896. Po za obowiązującym programem nauk szkolnych, kładzie się nacisk na Krój i roboty ręczne, Konwersację w obcych językach, rozwój talentów, oraz na dobre wychowanie w całym znaczeniu tego słowa. Prace uczennic i pomoce naukowe Zakładu nagrodzone zostały Medalem przez Komitet Warszawskiej Wystawy Hygienicznej.

Warunki przystępne: dla pensjonarek rs. 300 w klasach niższych, i rs. 400 w wyższych. Gimnastyka, śpiew, tańce bez oddzielnej opłaty dla pensjonarek. Opłata dla przycho-
dzących: od 40 do 150 rs. rocznie.

ZAKŁAD

Naukowy 6-cio klasowy Żeński

LEONII RUDZKIEJ

w Warszawie, Ziarna Nr. 13.

Zakład naukowy żeński VI-o klasowy

z pensjonatem

i KLASĄ PRZYGOTOWAWCZĄ

JADWIGI KOTWICKIEJ

(dawniej H. CZARNOCKIEJ)

w Warszawie, ulica BRACKA Nr. 18.

Kurs nauk gimnazyjalny. Zapis uczennic odbywa się w końcu maja i sierpnia.

wani są i farmaceuci: na złożenie egzaminu na prowizora farmacji (aptekarza) kurs 2 lata Oplata 100 rs. Przy uniwersytecie składają egzamin młodzieńcy, pragnący otrzymać świadectwo ucznia farmacji, po przedstawieniu świadectwa z 3-ech letniego pobytu w aptece. Dla studentów wszystkich wydziałów obowiązkowy egzamin przed wakacjami, przy przejściu na rok następny.

Gimnazja ośmioklasowe i progimnazja rządowe.

I gimnazjum męskie	Krakowskie-Przedm. 3.
II „ „	Nowolipki 11.
III „ „	Berga 1.

IV gimnaz. męskie	Ujazdowska 20
V „ „	Marszałkowska 65.
VI „ „	Krakowsk.-Przedm. 36.
VII „ „	Praga, Brukowa 16.

Reálne: Jeznicka 4 i Nowy-Zjazd 3.
I progimnazjum męskie, Gęsia 9.
II „ „ „ Złota 53.

Do gimnazjów przyjmowani są młodzieńcy wszelkich stanów i wyznań; liczba izraelitów ograniczona (10%). Oplata od 50 do 56 rocznie. Do klasy wstępnej czyli przygotowawczej, mają prawo wstępu z odpowiedniem przygotowaniem elementarnem z religii, języka ruskiego i arytmetyki dzieci od lat 9 — 10, do 1-ej klasy od 10 — 11 i t. d. Egzamina odbywają się do 1-ej klasy w maju przed wakacjami.

ZAKŁAD
Naukowy 6 klasowy
Ż e ń s k i
Pauliny Hewelke
Marszałkowska 122.

FRYDERYKA THALGRÜNOWA

Plac Krasiński Nr. 6/8.

6-cio KLASOWY

Zakład Naukowy Żeński

z pensjonatem, prowadzony według naj-
nowszych wymagań pedagogiki i higieny.

Zakład Naukowy 6-cio klasowy Żeński

z klasą przygotowawczą

Natalji Porazińskiej

Plac Św. Aleksandra 18, (dom Fuchsa).

Lokal zakładu ogromny, urządzone podług wszelkich wymagań higieny. Wykład nauk podług kursu gimnazjum, prowadzony przez najlepszych nauczycieli i nauczycielki, a także gimnastyka, śpiew chóralny, nauka różnych robót i gospodarstwa.

Cena opłaty umiarkowana.

Szkoła Prywatna Żeńska

2-u KLASOWA POCZĄTKOWA

Kazimierzy Karpińskiej

Ś-to Krzyżka Nr. 5, m. 6.

zaś do klasy przygotowawczej po wakacjach. Podanie wnosić należy na imię dyrektora, zawierając metrykę, świadectwo szczerpionej osopy i pochodzenia. Egzamina przejściowe z klasy 4-ej do 5-ej, z 6-ej do 7-ej i w 8-ej klasie na patent odbywają się w maju i czerwcu tak piśmienne jak i ustne. Przechodzący z klasy 1-ej do 2-ej, z 2-ej do 3-ej, z 5-ej do 6-ej i z 7-ej do 8-ej zdają egzamina piśmienne z głównych przedmiotów. Z uczniami 4-ej, 6-ej i 8-ej klasy mogą składać egzamina i osoby z edukacją domową, dla uzyskania świadectwa przy wstąpieniu do apteki, do seminarjum duchownego lub w innym celu. W ciągu roku przyjmowani są kandydaci do wszystkich klas, jeżeli okaże się wakans, lecz egzamin z kur-

su nauk odpowiednio do klasy wymagany ściśle.

Szkoły ogólne rządowe miejskie i prywatne.

Jednoklasowe ogólne.

Biedaj Eugenia, Piękaa 46.
Bielajew Wiara, Nowy Świat 1.
Lechowska Leokadja, Praga, Grochowska 2.
Nowińska Aleksandra, Żórawia 9.
Prenier K., Ogrodowa 16
Zapałkiewicz Zofia, Miodowa 18.

Dwuklasowa ogólna.

Lisikiewicz L. Chmielna 2.

PENSYA IV-o KLASOWA
z klasą przygotowawczą
dla Izraelitek
HELENY PAPROCKIEJ

zawiadamia szanownych Rodziców i Opiekunów, iż nauki wykładane są podług kursu gimnazyalnego. Pensyonarki i półpensyonarki znajdują wygodne pomieszczenie, troskliwą opiekę, pomoc naukową i konwersacyę w obcych językach. O warunkach przyjęcia zakład objaśnia na miejscu, lub na żądanie osób interesowanych—listownie.

Adres: Ś-to Jerska Nr. 34, w Warszawie.

2-u KLASOWA
Szkoła Żeńska Prywatna
E. KUROSZ
 w RADOMIU,

ul. Lubelska, dom W-iej Kosteckiej.

Wpis roczny rs. 30; od Pensyonarek
 od rs. 200—250.

Szkoła jednoklasowa
Żeńska
M^{ARY} Knapińskiej

ul. Krochmalna Nr. 44, m. 4.

Jednoklasowe męskie.

Fiszer Natalja (dla Izraelitów), Ciepła 9.
 Germajze B. (dla Izraelitów), Dzika 38.
 Grochowski K., N.-Świat 31.
 Kaplański L. (dla Izraelitów), Gęsia 15.
 Kopelman Chaim (dla Izraelitów), Dzielna 17.
 Kredycki Aleksander, Nowogrodzka, 21.
 Manikow C. (dla Izraelitów), Marszałkowska 32.
 Miejskie: Bechnarska 4 (dla Izraelitów).
 Chłodna 51.
 Ciepła 4.
 Czerniakowska 62.
 Hoża 74.
 Koszykowa 3a.
 Leszno 51.
 Leszno 69.

Mylna 7.
 Nowolipki 7.
 Nowolipki 31 (dla Izraelitów).
 Nowo Wielka 21.
 Ogrodowa 24.
 Ogrodowa 26.
 Piękna 31.
 Podwale 22.
 Prosta 36.
 Ślizka 12.
 Ślizka 56.
 Ś-to Jerska 20.
 Twarda 50.
 Waliców 13.
 Wileza 18.
 Wileza 51.

ZAKŁAD NAUKOWY

Jedno-klasowy

Natalii Fiszer

przysposabiający uczniów i uczennice do Gimnazjum.

Warszawa, ul. CIEPŁA Nr. 18.

Zakład Naukowy

ŻEŃSKI

MARYI KLARY

Ledworuskiej

Leszno 33.

Zakład Naukowy Żeński

Laury Janickiej

Nowolipie Nr. 22.

Zakład Naukowy Żeński

Aleksandry Arasimowicz

ZŁOTA 24.

Wolska 36.
 Wronia 64.
 Zielna 17 (dla Izraelitów).
 Żelazna 55.
 Żelazna 78.
 Moskiewska 44 (Praga).
 Radzywińska 25.
 Stalowa 1.
 Wileńska 35.
 Wołowa 21.
 Wołowa 29.
 Mirelsohn Sz. (dla Izraelitów), Dzika 20.
 Rzemieślnicze niedzielne: Piękna 31.
 Piwna 11.
 Podwale 22.
 Wilcza 19.

Żelazna 55.
 Kościelna 2 (Praga).
 Świeca Samuel (dla Izraelit.), Muranowska 25.
 Świerczkowski, Elektoralna 16.
 Wajnerman Rubin (dla Izrael.), Dzika 1.
Dwuklasowe męskie.
 Dziadulewicz Rajmund, Szkolna 8.
 Kowalski R., Chmielna 13.
 Oranowski Leon, Leszno 27.
 Miejskie: Chmielna 64.
 Ciepła 26.
 Dzielna 33 (dla Izraelitów).
 Erywańska 2 (dla Ewangelików).
 Franciszkańska 2.
 Leszno 20.
 Piwna 11.

Zakład Naukowy Ogólny

z oddziałami równoległymi

Z O F J I Z A P A Ł K I E W I C Z

przy ulicy Miodowej Nr. 18.

Pomieszczenie

dla Panienek uczęszczających
do Konserwatorium, lub za-
kładów naukowych; fortepian.

Opieka rodzicielska

Nowy-Swiat 56, m. 9.

Dla Uczennic

Muzeum Ogrodniczego lub innych
PENSJONAT u b. przełożonej szkoły
naukowo-rękodzielniczej.

Tamże nauka kroju (dla miejsco-
wych panienek bezpłatnie), oraz
lekcje malowania na różnych ma-
terjałach i porcelanie.

CHMIELNA № 18 m. 7.

WAŻNE DLA RODZICÓW I OPIEKUNÓW.

Z upoważnienia Władzy Naukowej otworzyłam

STANCJĄ PRYWATNĄ DLA PANIENEK,
kształcących się na PENSJACH, KONSERWATORJUM I GIM-
NAZJUM. — OPIEKA STARANNA, JĘZYK FRANCUSKI.

Rybicka.

Krucza Nr 41, m. 7, I-sze piętro, front.

SZKOŁA 2-u KLASOWA

z klasą wstępną

RAJMUNDA DZIADUŁEWICZA

Szkolna 8, m. 8.

Smolna 28.

Twarda 2.

Twarda 13 (dla Izraelitów).

Wilecza 6.

Targowa 43 (Praga).

Piłgowski A. L., Erywańska 18.

Rzemieśniczo-niedziel.: Pl. św. Aleksandra 15.

Smolna 28.

Twarda 2 (wieczor.)

Wilecza 6.

Targowa 43 (Praga).

Trzyklasowe meżkie.

Kühn Jerzy (ze szkołą rzemiosł), Złota 58.

Miejskie: Imienia Konarskiego ze szkołą rze-
miosł, Nowe-Miasto 4.

Miejskie: Złota 34.

Rzemieśniczo-wieczorna, Ujazdowska 20.
niedzielna, Gęsia 9.

Czteroklasowe meżkie.

Gargulski Stanisław, Leszno 1.

Gorezykowski Feliks, Widok 12

Łagowski Floryan, Piękna 15.

Rzemieśnicze: Gęsia 9.

Jezuicka 4.

Marszałkowska 65.

Sześcioklasowe meżkie.

Górski W., Hortensya 2.

Konopczyński Emiljan, Składowa 8.

Trejdosiowicz, Złota 30.

SZKOŁA REALNA

prywatna

*4-o klasowa z kl. wstępną***Wacława Gargulskiego**

Leszno Nr. 1,

(od ulicy Rymarskiej Nr. 7).

SZKOŁA MĘZKA PRYWATNA

JEDNO-KLASOWA.

Nowogrodzka Nr. 21,

ALEKSANDER KREDYCKI.

Hamen A. (ze szkołą rzemiosł), Plac św. Aleksandra.

*b) Ogólno-kształcące żeńskie.***Siedmioklasowe** (z klasą przygotowawczą).**Gimnazja rządowe:**

(Warunki przyjęcia jak w męzkich):

I-sze, Rymarska 3 (z pensjonatem). Przy gimnazjum są kursa pedagogiczne-dodatkowe, dla kształcenia kończących gimnazjum na nauczycielki języków nowożytnych. Dyrektor Stefa-

nowicz (Nowy-Świat 72).

II-gie, Wileza 41. Dyrektor Ryszkow (tamże).

III-cie, Krakowskie-Przedmieście 36. Dyrektor Elmanowicz (tamże).

IV-te, Kapucyńska 21. Dyrektor Niedieszew (tamże).

Instytut Aleksandryjsko-Maryjski, Wiejska 6 Siedmioklasowy zakład naukowy, odpowiadający gimnazjum żeńskim. Przyjmowane są uczennice wyznań chrześcijańskich, stanów uprzywilejowanych, córki urzędników wojskowych i cywilnych, jako pensjonarki lub przychodnie na koszt własny lub na koszt skarbu i stypendystki rozmaitych osób i zarządów — córki urzędników i oficerów, w Królestwie służących, kalectwem fizycznym nie dotknięte, w wieku

Adresy Warszawskie.

<http://rcin.org.pl>

SZKOŁA TECHNICZNA EDWARDA ŚWIECIMSKEGO

w Warszawie, ulica SMOLNA № 14—16 i SKŁADOWA № 3.

Szkola składa się z 3-ch wydziałów: mechanicznego, budowlanego i chemicznego.—Każdy wydział ma kurs trzyletni. — Wydział budowlany przysposabia na pomocników budowniczych, konduktorów i przedsiębiorców budowl., rysowników; chemiczny i mechaniczny: na maszynistów, monterów, majstrów fabrycznych i. t. d.—Do wstąpienia potrzebne: świadectwo z ukończenia 3-eh klas gimnazjalnych lub szkoły miejskiej, 2 klasowej wiejskiej lub powiatowej. Wpis rs. 125. Leżeje od Października do Maja. Podczas 3-eh miesięcy letnich praktyka w fabrykach.

PRYWATNA DWUKLASOWA
SZKOŁA MIEJSKA
utrzymywana kosztem W. Pana KARUŁA SZLENKERA
przez
LEONA ORANOWSKIEGO

ulica Leszno Nr. 27.

Jat 10¹/₂ do 12¹/₂. Próba o przyjęcie podaje się w lipcu na imię przełożonej instytutu Marii Ertel (tamże) z załączeniem dowodów: 1) stanu służby ojca lub dowodów pochodzenia; 2) metryki chrztu i urodzenia, 3) świadectwa lekarskiego szczepienia ospy; 4) dla stypendystek i korzystających z utrzymania — kosztom rządu atestatu ubóstwa. W sierpniu kandydatki podlegają egzaminowi z religii (początki), z czytania i pisania po rusku i jakiego innego obcego języka i z arytmetyki. Takiemu egzaminowi podlegają też uczennice, wstępujące na koszt własny. Opłata roczna 300 rs., jednorazowo 150 rs. i kaucej 116 rs. (mogą być papiery procentowe), która przy wyjściu z zakładu jest zwracana. Wiek kandydatek, wstępujących na koszt własny, może być lat 7 — 13, lecz dotknięte kalectwem nie mogą być przyjęte; inne dokumenta jak wyżej. Po-ręczenie dwóch osób, zamieszkałych w mieście, odpowiedzialnych za regularną opłatę, jest wymagane. Konczone otrzymują patenty na

nauczycielki i dla praktyki mogą pozostać w instytucie na rok jako pepiniarki (pomocnice) w liczbie ograniczonej.

Jednoklasowe żeńskie.

Arasimowicz Aleksandra, Ziota 24.
Badia Marya, Nalewki 40.
Bielicka Helena, Górczewska 7.
Dabrowska Zofia, Braucka 9.
Fischer N., Ciepła 18.
Hensz Aleksandra, Hoża 54.
Knapina M., Krochmalna 44.
Lewin I., Freta 25 (dla Izraelitek).
Łącka Sabina, Targowa 22 (Praga).
Majerczak Florentyna, Muranowska 18/20.
Margolin Marya, Nalewki 40 (dla Izraelitek).
Miejskie: Chłodna 55.
Czerniakowska 79.

Dobra 61.
Dzielna 33, (dla Izraelitek).
Jeruzolimka 83.
Karmelicka 27.
Nowolipie 18.

Adresy Warszawskie.

Zakład Naukowy Męski*z 6-cio letnim kursem*

w R A D O M I U,

(Kierunek Realny).

Przysposabia do szkół technicznych, handlowych i innych zakładów specjalnych, a również i do gimnazjów. Przy szkole jest pensjonat dla przyjezdnych. Na pensjonacie guwernerzy: niemiec, francuz; lekcye muzyki, tańca i korepetycye.

Przełożony szkoły

L. LORENTZ.**Szkoła Prywatna Męska**

Z PENSJONATEM

B. Świerczkowskiego

przeniesiona z ul. Ogrodowej №. 16,
na ELEKTORALNĄ Nr. 16, róg Zimnej.

Specjalne przygotowanie do niższych klas Gimnazjów, Progimnazjów, Szkoły Realnej i t. d.

Szkoła Prywatna Męska**K. Grochowskiego**

Nowy-Świat Nr. 31, róg Chmielnej.

Specjalnie przygotowuje uczniów do gimnazjum. — Zapis kandydatów codziennie od godziny 9 ej rano do 3-iej po południu. Do oddziału przygotowawczego przyjmowani będą kandydaci, którzy ukończyli 7 lat, bez umiejętności czytania i pisania.

SZKOŁA PRYWATNA MĘSKA

na ulicy Chmielnej Nr. 13,

przygotowuje uczni do klasy wstępnej, pierwszej, drugiej i trzeciej średnich zakładów naukowych, tak rządowych jako też prywatnych. Przyjmuje się nawet niemiejących czytać i pisać. Wymagane są: metryka urodzenia i świadectwo szczepienia ospy. Przy szkole stancja dla uczni szkół prywatnych. Konwersacja w językach obcych.

Przełożony **R. Kowalski,**

b. nauczyciel szkół rządowych.

PENSIJONAT — Smolna 19, m. 4

dla uczniów Szkoły Technicznej W-go Świecimskiego, jak również i innych Zakładów naukowych. Mieszkanie wygodne, suche i widne; pokoje do nauki oddzielne, pomoc naukowa oraz stała konwersacja niemiecka na miejscu.

STANCYA dla UCZNI
szkół prywatnych
i szkoły Komercyjnej W-go Ronthalera
u nauczyciela
Z. MACIEJOWSKIEGO.
Pomoc w naukach na miejscu.
NOWY-SWIAT Nr. 12, m. 30.

STANCYA dla UCZNIÓW
szkoły handlowej
W-go Ronthalera
i innych prywatnych zakładów naukowych.
Pomoc naukowa.
ŻÓRAWIA 35, m. 6.

CHMIELNA 23, m. 4.

STANCYA

dla uczniów **W-go Świecimskiego** oraz **innych szkół** u **NAUCZYCIELA** zapewnia wychowawcom wygodne pomieszczenie, dobre utrzymanie, sumienną pomoc naukową, oraz stałą konwersację niemiecką za opłatą rs. 300 za rok szkolny. O czem zawiadamia Rozłożony pensjonatu **JAN HELLMAN.**

CHMIELNA 23, m. 4.

STANCYA

dla uczniów
szkół prywatnych. Opieka
rodzicielska.
NOWY-SWIAT Nr. 56, m. 9.

Zakład Froebrowski
Maryi Jadwigi
KELLER
SENATORSKA Nr. 11.
Kursy dla nauczycielek
wychowawczyń, bon.

Nowolipki 38.
Ordynacka 16.
Pańska 7 (dla izraelitek).
Pańska 64.
Piękna 44.
Podwale 8.
Sienna 35.
Tamka 13.
Brukowa 19 (Praga).
Kościelna 2 (Praga).
Targowa 22 (dla izraelitek) Praga.

Ostrochulska K., Chłodna 40.
Sancewicz Ewelina, Zielna 21.
Stanżewska Wanda, Chłodna 21.
Szajkiewicz Anna, Twarda 15.
Winawer Emilia, Jerozolimska 43.

Dwuklasowe żeńskie.

Fainberg Matla, Pańska 1a.
Frydman R., Dzika 5 (dla izraelitek).
Janicka L., Nowolipie 22.
Karpieńska Kazimiera, Śto Krzyzka 5.
Ledworowska Marta, Leszno 33.
Miejskie: Zielna 33 (dla izraelitek).
Erywańska 2 (gm. ewang.-augsb.).
Franciszkańska 2
Leszno 20 (gm. ewang.-reformow.).
Nowowiniarska 16 (dla izraelitek).
Nowy-Świat 64.
Pańska 7.
Plac św. Aleksandra 13.
Plac św. Aleksandra 15.
Złota 44.

ZAKŁAD FROEBLOWSKI
i Szkoła dla Wychowawczyń
Zofii Garbowskiej
ulica Sienna Nr. 21.

Zakład Froebowski
Janiny Anders
Włodzimierska 19.
Przyjmuje dzieci od lat 4—7.

Froebowski Zakład
WIKTORYI
Jędrzyckowskiej
Przyjmuje dzieci od lat 3-ch.
Ciepła Nr. 4.

ANGIELSKIEGO JĘZYKA

Pełny kurs udziela
RODOWITA ANGIELKA
posiadająca Wyższy Dyplom.
Marszałkowska 90, m. 18.

Targowa 22 (Praga)
Perla R., Twarda 6.
Plater-Zyberk hr. (Raczkowska), Piękna 11
Strauch, Śto Jerska 18 (dla izraelitek).
Walter Regina, Elektoralna 31.
Zielińska Karolina, Maryańska 6.

Trzyklasowe żeńskie

Brojdo C., Dzielna 15.

Czteroklasowe żeńskie.

Biełozierska Aleksandra, Marszałk. 90 (progim-
nazjum żeńskie).
Gagatnicka Józefa, Senatorska 32.
Tegazzo Sabina, Długa 11.

Zakrzewska Aleksandra, Targowa 35 (Praga).
Paprocka H., Śto Jerska 34.

Sześcioklasowe żeńskie.

Grochowska Marya, Miodowa 1.
Hewelke Paulina, (dawniej Smolikowska), Mar-
szałkowska 122.
Hoene Aniela, Mazowiecka 4.
Jasińska A., Krakowskie-Przedmieście 15.
Karwowska Matylda, Elektoralna 4.
Kotwicka Jadwiga, Bracka 18.
Łapińska S., Krakowskie Przedmieście 2.
Matuszewska Marya, Leszno 28.
Porazińska Natalja, Plac św. Aleksandra 18.
Raum M., Nowy-Swiat 16.

Lekcyje Języka Niemieckiego

PODŁUG

METODY BERLITZ'A

W tych dniach Ministerjum Oświaty udzieliło pozwolenia p. **Fanny Auguście Sachade** na otwarcie lekcyi języka niemieckiego. System wykładów podług najnowszej metody zrywa z szablonem dotychczasowym i obiecuje uczniowi odrazu zastosowanie praktyczne. Cały szereg uczniów może dać świadectwo skutecznego nauczania p. Sachade.

Koszykowa 19, m. 1.

Nauczycielka

doświadczona z wyższym patentem

udziela lekcyje języków:

FRANCUZKIEGO i NIEMIECKIEGO,

klasycznych nauk

i muzyki.

Ul. Hoża Nr. 9, miesz. 39.

Aurelja Conti

**NAUCZYCIELKA RYSUNKU,
z dyplomem.**

Udziela lekcyi zbiorowo rysunku
i malarstwa sztuki stosowanej.

Przyjmuje również obstalunki.

Chmielna 9.

Rudzka Leonia, Zielna 13.
Sikorska Jadwiga, Marszałkowska 153.
Swołyńska Konstancja, Foksal 15.
Thalgrün F., Plac Krasińskich 8.
Totwińska Stefania, Chmielna 48 (progimnaz.)
Vaqueret Leontyna, Marszałkowska 129.

**Zakłady wychowawcze z kierunkiem
reblowskim.**

Anders Janiny, Włodzimierska 19.
Babickiej Teodory, Szpitalną 10.
Chrzászczewskiej J., Nowy-Świat 21.
Garbowskiej Zofii, Sienna 21.
Goldman Emilii, S-to Jerska 18.
Jagielskiej Janiny, Szkoła 1.

Jahołkowskiej, Wspólna 40.
Jędrzyckowskiej Wiktorii, Ciepła 4.
Keller Maryi, Senatorska 11.
Lewowej Antoniny, Senatorska 22.
Motylińskiej Janiny, Nowy-Świat 44.
Pietruszewskich, Marszałkowska 83.
Plater-Zyberk hr. Cec., Piękna 24.
Stanżemskiej Wandy, Obłódna 29.
Trębickiej Haliny, Żelazna 50.

Szkoły specjalne.

Szkoła akuszerok.

Marszałkowska 124.

Adresy Warszawskie.
<http://rcin.org.pl>

CZYTELNIA

Nr. 8. BRACKA Nr. 8.

Książki Polskie. Pamiętniki, szkice historyczne i literackie. Belletrystyka w najszerszym zakresie.

Biblioteczka dla młodzieży.

Pisma miesięczne i tygodniowe.

Książki Francuskie. Dział pamiętników bogaty—krytyki literackie. Najlepszego wyboru Belletrystyka.

Pisma: „Revue des deux Mondes”.

„La Revue de Paris”.

„La Revue des Revues”.

„Cosmopolis”.

Biblioteczka dla młodzieży.

Książki Niemieckie. Belletrystyka, wybór najlepszych autorów. Pisma poważne i powieściowe.

Książki Angielskie najnowsze i dawniejsze stosowne dla młodych.

Czytelnia otwarta od 10 rano do 7 wieczór
z wyjątkiem świąt.

SZKOŁA RĘKODIELNICZA

dla kobiet

Kazimiery Mączyńskiej

w Warszawie, ul. Mazowiecka Nr. 11, m. 8.

Przyjmuje uczennice przychodnie i pensyonarki od d. 28 sierpnia 1897 r. Na krój, szycie krawiecczynny i bielizny, sztuczne cerowanie, Haft biały, kolorowy, złotem i na skórze. Malowanie sposobem gobelinowym na atlasie, płótnie, drzewie; wypalanie na drzewie, gipiurę, włóczkowe roboty, krawaciarstwo, pończosznictwo, wyroby ze skóry oraz introligatorstwo galanteryjne i terrakoty. Na żądanie wysyła się program.

Czytelnia

„Nowości dla Wszystkich“

najtańsza w Warszawie.

Abonament miesięczny od 25 kop.

Książki dla młodzieży.

Chmielna 36, m. 1.

Szkoła Malarska i Rysunkowa

dla KOBIET

Br. Poświkowej

ŻÓRAWIA 21.

Otworzona przy szkole pracownia artystyczna przyjmuje zamówienia na wszelkie roboty w zakresie malarstwa i rysunku wchodzące.

Szkoła Art.-Malarska B. M. Wiesiołowskiej ul. Wspólna Nr. 25.

Jedyna szkoła pod kierunkiem artystki-mal. na mocy egzaminów z zakresu Akademii w Minist. Oświaty.

1) Początki rysunku. 2) Studja akademickie z natury. 3) Dział art.-przemysłowy, t. j. malarstwo na drzewie, tkaninach, porcelanie, koloryzowanie fotografii, gobeliny. 4) Oddzielnie prowadzony przez architekta 2-letni kurs rysunku technicznego.

Antoni Panasiuk

Art.-Rzeźbiarz

Warszawa, WARECKA Nr. 11.

Figury Świętych i wszelkie ozdoby Kościelne wykonywa.

WŁADYSŁAW ZARZECKI

Artysta-Malarz.

Przyjmuje zamówienia na portrety olejne z fotografii na płótnie, koloruje fotografie olejno, akwarellą, jako też heliominiatury. Odnawia stare i uszkodzone obrazy, w ogóle wszelkie roboty, w zakresie sztuki wchodzące.

Nowy-Swiat Nr. 9, vis à vis Izby Obrachunkowej.

Zatwierdzona przez Wyższą Władzę
Szkoła malarska dla Panien
ALICYI NOWIŃSKIEJ

w Warszawie, **SENATORSKA 36**, (plac Resursy Kupieckiej).

Przyjmuje wpisy każdego czasu; udzielają się lekcye rysunków, malowania na porcelanie, szkłe, atlasie, słoniewej kości, aksamicie, wypalania na drzewie i skórze, malowanie gobelinów, wachlarzy, oraz portretów z natury i z fotografii.

Zakład przyjmuje wszelkie zamówienia w zakres sztuki wchodzące.

JADWIGA BILIŃSKA

Hoża 14.

Nauczycielka rysunku.

Przyjmuje zamówienia portretów węglem z natury i fotografii.

SZKOŁA RYSUNKÓW I MALARSTWA

DLA KOBIET

E. Niewiadomski.

Zajęcia 3 razy tygodniowo po 2 godziny w pracowni

przy ul. **SZOPENA** №. 19,
róg Mokotowskiej.

Oplata miesięczna **RS. 8.**

Nauka Malarstwa, Rysunku i Sztuki stosowanej

ZOFJA ROMAN

ŻÓRAWIA Nr. 8, m. 17,

Uczennica szkół zagranicznych, nagrodzona na Konkursie malarskim w Krakowie.

Udziela lekcji w prywatnych domach, na pensjach i u siebie, oraz przyjmuje obstalunki w zakres malarstwa stosowanego wchodzące.

Specjalność: **MALOWANIE PORTRETÓW.**

Szkoła felczerska.

Zgoda 12.

Szkoły dentystyczne.

Lewi James, Krakowskie-Przedmieście 9.

Szymański Ludwik, Trębacka 2.

Szkoły handlowe.

Kronenberga, Hr. Berga 6.

Laskus F. F., Bracka 17.

Miejska 4-ro klasowa, Złota 30.

Ronthaler Edward, Nowy-Świat 35.

Siemiradzka Józefa, Marszałkowska 140.

Smolikowska Izabella, Chmielna 31.

Szkoły (lekcye buchalterji).

Chankowski H., Krakowsk.-Przedmieście 17.

Chmielewski W., Warecka 15.

Chwat G., Nowy-Świat 26.

De Nizo Kazimierz, Marszałkowska 97.

Fogelman L. K., Tomackie 3.

Hermanowski Fr., Podwałe 40.

Lissner Erazm, Elektoralna 5a.

Ptaszkiewicz T., Złota 44.

Rogulski S., Niecała 4.

Rozenbach L., Czysza 8.

Sulimieracy A. i St., Złota 24.

Szkoła ogrodnictwa, jedwabnictwa i pszczelnictwa.

Przy Muzeum Pszczelnictwem, Wiejska 12.

NAUCZYCIELKA

z wyższym patentem Konserwatorjum

udziela **Lekcyj Śpiewu i Muzyki.**

Warszawa, SZPITALNA Nr. 5, m. 17.

Artystka Opery

Nauczycielka śpiewu,

kształcąca do oper i operetek

udziela lekcij u siebie.

KOZIA 5 (Hotel Saski № 125).

MARYA KOPYTOWSKA

Nauczycielka śpiewu

ulica Widok 15, m. 4,

1-sze piętro, front.

HELENA SOŁOWIEWICZ

Nauczycielka Śpiewu w Konserwatorjum,

Udziela lekcij śpiewu solowego, oraz przygotowuje do występów scenicznych.

WSPÓLNA № 36, m. 4.

Ignacy Hanicki

powrócił do Warszawy i udziela:

Lekcji gry wiolonczelowej,

od zasad elementarnych, aż do udoskonalenia w grze solowej —
na mieście i u siebie w domu.

Przechodzi z uczniami repertuar solowy, klasyczny
i współczesny.

Adres: **Jerozolimska 37.**

ZAKŁAD FROTERSKI

S. Nowaczyńskiego

Marszałkowska 96, m. 6.

FIRMA EGZYSTUJE LAT 20.

*Muzyk-Pianista***CYPRYAN CENTKOWSKI**

MOKOTOWSKA 57, m. 40.

Przyjmuje zamówienia na wieczory tańcujące w miejscu i na prowincyą.

Szkoła Tańców

MARSZAŁKOWSKA № 111.

Udzielam lekcji w domach prywatnych i u siebie. Nauka ułatwionym systemem.

HENRYK Czarnecki.**NAUKI TAŃCÓW
salonowych i solowych**

udziela dorosłym, młodzieży i dzieciom po domach, zakładach naukowych i w Szkole swojej

przy ulicy NOWY-ŚWIAT Nr. 64.

J. ZUBERBIER

Art. Bal. Teatrów Warsz.

**Szkoła Tańców Salonowych
Kazimierza Kamińskiego**

Art. Bal. Teatrów Rząd. Warsz.

Św. KRZYŻKA 27, m. 9.

Udzielam nauki tańców salonowych tak na miejscu, jako też w domach prywatnych i pensjach. Na żądanie osobne godziny dla dorosłych i dzieci.

Szkoły mechaniczno - techniczne. Mitte (Wawelberg i Rotwand), ul. Mokotowska.
Świecimski Edward, Smolna 14—16 i Składowa 3.

Szkoła tech. dr. żel. Warsz.-Wied., Cmielna 88.

Szkoły rzemiosł dla kobiet. Korycińska A., Krak.-Przedmieście 19.
Męczyńska Kazimiera, Mazowiecka 11.
Plater-Zyberk hr., Piękna 24.
Przewóska I., Niecała 10.
Rafańska Wanda, Marszałkowska 125.
Stroińska L., Grzybowska 29.
Swinarska Józefa, Ślika 7.**Szkoła muzyczna i śpiewu.**

Szkoła Towarz. Muzycznego, Senatorska 23.

Szkoła pływania.

Kozłowski Stanisław. Wisła od strony Pragi.

Szkoła przygotowawcza do korpusu kadetów.

Wspólna 2.

Szkoły (lekcje) języków. Berger H. (angielski), Wielka 45.
Lanci, prof. konserwatorium (włoski), Hr. Ber-<http://rcin.org.pl>

Adresy Warszawskie.

Nowo-Otworzona SZKOŁA TAŃCÓW K. NIEMYSKIEJ

Art. Baletu Teatr. Rząd.

Z dniem 16 Października 1897 roku **rozpoczęłam** lekcye u siebie, jakoteż udzielam lekcyi po **Zakładach Naukowych i domach prywatnych**. Oddzielne godziny mogą być dla **dam, uczennic i dzieci**. Studenci, uczniowie i uczennice **PŁACĄ TANIEJ**.

Elektoralna 20, m. 34, parter.

Zapis codziennie od 4 do 6-ej.

MASSAŻ

Twarzy higienicznie upiększający

Usuвам w krótkim czasie: **zmarszczki, ślady po ospie, węgry, pęgi. Pielęgnowanie włosów, rąk i paznogci.** Stosuję **massaż** przy **wszelkich cierpieniach.**

Massażystka zatwierdzona przez Urząd Lekarski.

Ulica Zgoda Nr. 5, parter.

Klasy pedagogiczne języków nowożytnych przy
I em gimnazjum żeńskim, Rymarska 3.
Quatrini Eugenia (włoski), Warecka 10.
Reussner Plato (niemiecki), Złota 6.
Świeca Samuel (francuski), Muranowska 25.
Wiśniewska (francuski, angielski, niemiecki),
Miodowa 3.

Szkoła bon i nianiek.

Jahołkowska Ludwika, Wspólna 40 (także dla
freblanek).
Keller Marya, Senatorska 11 (zarazem gimna-
styka dla dzieci).

Szkoły malarstwa i rysunków.

Biske K., Ordynacka 13.
Conti Aurelja, Chmielna 9.
Kotarbiński Miłoz, Widok 14 (rysunki, ma-
larstwo).
Łubieńska hr., Nowy-Swiat 16.
Nowińska Alicya, Senatorska 36.
Poświckowa Bronisława, Żórawia 21 (malar-

stwo i sztuka stosowana).

Rodziewicz Józefa, Śmolna 15.
Szmurło Karolina, Św.-Krzyzka 15 (rysunek
i malarstwo).
Sala rysunkowa w Muzeum Rzemiosł, Krakow-
skie-Przedmieście 66.
Tokarzewska H., Hortensya 7 (rysun. i malarst.).
Urbański Wł., Marszałkowska 127.
Wiesiołowska B. M., Wspólna 25 (rys. i malar.).

Szkoła fotograficzna.

Borkowska Marya, Wielka 7 (dla kobiet).

Szkoły fechtunku i gimnastyki.

Graff Rudolf, Marszałkowska 125 (Zielna 20).
Graff Telesfor, Leszno 48.
Korycińska Aleksandra, Krakowskie-Przedmie-
ście 17 (gimnastyka dla kobiet i dzieci).
Koziarski Feliks, Marszałkowska 94 (gimnast.).
Kuczalska Helena, Mazowiecka 5 (gimnastyka)
Majewski S., Nowy-Swiat 5.

Zakład Gimnastyczno-Leczniczy Pieńkowskiego Walentego

HORTENSJA Nr. 6, w Warszawie.

Urządzony podług zasad higieny; przyjmuje osoby, cierpiące na neurastenję, atonję kiszek i inne dolegliwości organów trawienia, oraz leczeni są dotknięci skrzywieniem kręgosłupa w przeróżnych jego objawach. Lekcje gimnastyki higienicznej dla dzieci, młodzieży szkolnej, kobiet i mężczyzn odbywają się codziennie w zbiorowych kompletach z uwzględnieniem wad organicznych. Kierunek i rozwinięcie ćwiczeń wedle „Sokołów“ galicyjskich. Dla miłośników atletyki i zapasnictwa istnieje kurs specjalny, za pomocnicze narzędzia służy wielki zbiór hantli żelaznych, począwszy od 3 aż do 300 funtów wagi. Opłata miesięczna za 12 godzin wynosi 3 rs. Zapisy od 1 września; kurs trwa przez 10 miesięcy.

Korespondentka

biegle mówiąca i pisząca językami:

Polskim, Rosyjskim, Francuzkim
i Niemieckim

przyjmuje wszelkie tłumaczenia i korespondencye.

Żórawia 45, m. 22.

WACŁAW KĘDZIERSKI

Korektor i stroiciel

FORTEPIANÓW, PIANIN

Krajowych i Zagranicznych

Krakowskie-Przedmieście No 9, m. 6,

w WARSZAWIE.

Również przyjmuje zamówienia i na prowincją.

KAUCYONOWANE BIURO NAUCZYCIELSKIE PIERWSZORZĘDNE

J. JASIŃSKIEJ

ul. Włodzimierska 19, w Warszawie.

Rekomenduje Nauczycielki, Guwernantki i Bony różnych narodowości i stopni wykształcenia — osoby na lekye i korepetycje. Na żądanie sprowadza wprost z zagranicy Guwernantki i Bony.

Gimnastyka Ortopedyczna

pod kierunkiem W-go Ora ROMANA JASIŃSKIEGO,

oraz zbiorowe lekcye Gimnastyki Hygienicznej, specjalnie dla dzieci do lat 14-tu i panienek. Komplet nie większy jak 8 osób; tamże masaż.

ALEJE JEROZOLIMSKIE Nr. 25, m. 22.

Stan. Wasilewski,

KAUCJONOWANE
PIERWSZORZĘDNE BIURO NAUCZYCIELSKIE
Michaliny Ptak i A. Piaseckiej

w Warszawie, *Aleje Jerozolimskie № 70.*

Umieszcza nauczycielki, nauczycieli i bony różnych narodowości.

**Wystawa Obrazu Jana Styki
„Golgota“**

Krakowsk.-Przedmieście Nr. 44,

wprost Hotelu Europejskiego,

wejście od ulicy Karowej.

Otwarta codziennie od 9-ej rano

do 10-ej wieczorem.

Michaux Julian, Senatorska 15 (fechtunku).
Olszewski M., Kaliksta 12, Miodowa 3, Jerozolimska 31.
Pieńkowski W., Hortensya 6 (gimnastyka).
Skowroński Roman dr., Jasna 7.
Wasilewski St., Al. Jerozolimska 25.
Wolska Rościszewska, Żórawia 30 (gimnastyka dla kobiet i dzieci).

Szkoły kroju i szycia.

Au bonheur des dames, Nowy-Świat 27.
Białecka K., Wierzbowa 6.
Daleszyńska Stanisława (majstr. cech.), Marszałkowska 99.
Ehrenkreutz Emilia (majstr. cech. à la Parisienne), Zgoda 3.

Gatecka Aniela, Marszałkowska 109.
Głodziński K., Nowo-Senatorska 2.
Leszczyński A., Nowy Świat 46.
Mączyńska Kazimiera, Mazowiecka 11.
Maciejowska Marya, Nowy-Świat 56.
Mercere W. (majstr. cech.), N.-Świat 20.
Pieńkowska Paulina, Elektoralna 45.
Piłniakowska, Nowy-Świat 12.
Pniewska Aleksandra, Włodzimierska 14.
Przewóska Jadwiga, Niecała 10.
Skwarecka Leopoldyna, Pl. św. Aleksandra 8.
Tisserant Natalia, Krucza 35.
Trzcicka Joanna (majstr. cech.) Plac św. Aleksandra 8.
Tuszowska, Śliska 14.
Wojtkiewicz I. (majstr. cech.), Nowy-Świat 60.

MASAŻYSTKA

ANNA BAKOWSKA

NOWY-SWIAT № 7, m. 43.

ZAKŁAD KAMIENIARSKI

Pawła Płeckiego

w WARSZAWIE,

Marszałkowska № 114

i Dzika Nr. 55.

Budowa Grobów.

Roboty Budowlane.

Specjalna Pracownia Ubiorów dla Wielmożnych Księży, oraz Skład Sukna

ANDRZEJA KWIATKOWSKIEGO

w Warszawie, ulica Kapitulna №. 6, m. №. 7.

Przyjmuje wszelkie obstalunki w zakres krawiectwa wchodzące, jako to: Sutanny, Paledrany, Czamary, Półsutanniki, Płaszcze i t. p. z własnych i powierzonych materjałów.

— Robota wykonywaną zostaje starannie, punktualnie i po cenach bardzo przystępnych. —

Szkoła kwiatów sztucznych.

Wiewiórski M., Hoża 20.

Szkoły tańca.

Czarnecki H., Marszałkowska 111.

Kamiński K., Św.-Krzyżka 27.

Malinowska Z., Chłodna 12.

Niemyska K., Elektoralna 20.

Pflantz Wincenty, Leszno 21.

Słowacki W., Nowy-Swiat 32.

Tatarkiewicz A., Chłodna 21.

Zuberbier J., Nowy-Swiat 64.

Szkoła rzeźnicza.

1-o klasowa, Ogrodowa 24.

XII. Zarządy fabryk Cukru i Rafineryi w Królestwie.

Brześć Kujawski, st. kolei warsz.-bydgosk.
Włocławek, Włodzimierska 11.

Ciechanów, st. dr. żel. nadwiśl., Marszałkowska 153.

Cielce, st. poczt. Warta, Ziarna 46.

Czersk, st. poczt. Grójec, Elektoralna 7.

Częstocice, st. poczt. Ostrowiec, Marszałkowska 154.

Czeczelnice, Ujazdowska 3.

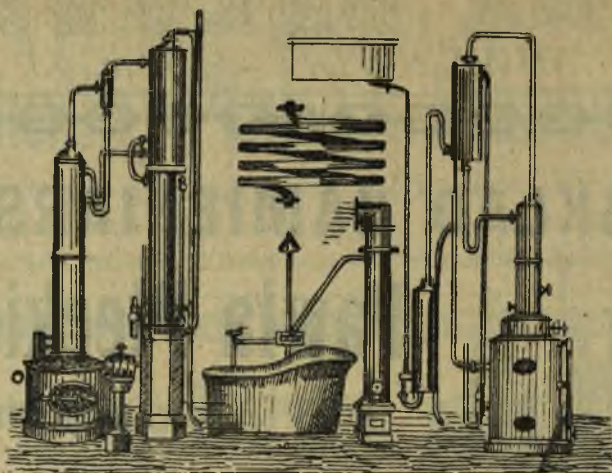
Dobrzelin st. poczt. Pniewo, Królewska 35.

Dzierżbin, Graniczna 4.

Elżbietów, st. poczt. Sokołów, Miodowa 15.

Adresy Warszawskie.

**Fabryka Wyrobów Miedzianych
i METALOWYCH
ANDRZEJA WĘGRZYN**

pod zarządkiem **HILAREGO KOSIŃSKIEGO**

w WARSZAWIE,

ulica Dobra Nr. 54, róg Bednarskiej.

WYKONYWA SPECJANIE:

Aparaty i wszelkie przyrządy dla cukrowni, Browarów, Gorzelni, Dystylarni, Garbarni, oraz Młynów parowych i t. p.

Między innymi wykonano roboty: w Łochowie gub. Siedleckiej u **J. W. Hr. Zamoyskiego 3 gorzelnie** i jedną rektyfikację dającą **80%** spirytusu 1-go gatunku **siły 97 $\frac{1}{2}$ %** Tral.; u W-go **Ksa. Woyniłłowicza** w Mokranach (przez Lubieniec Mińskiej gub.) **2 rektyfikacje** i u **W-go Tenenbauma** w Sulmierzycach (przez Nowo-Radomsk Gub. Piotrkowska) **1 rektyfikacja**.

PRACOWNIA
UBIORÓW MĘZKICH

Warszawa,
ulica Chmielna
Nr. 35.

Edward Przygodzki

Przyjmuje wszelkie
obstalunki i wykonywa ta-
kowe z wszelką starannością
podług najświeższych żurnali pa-
ryżkich.

Oraz czyszczenie, odświeżanie i re-
peracye garderoby.

NOWO-OTWORZONY ZAKŁAD

KAPELUSZY MĘZKICH

Władystawa Smolińskiego

44. SENATORSKA 44, obok figury Ś-go Jana.

Specyalność: CYLINDRY i SZAPOKLAKI.

Gucin, Ujazdowska 5.
Guzów, st. pocztowa Ruda Guzowska, Ujaz-
dowska 5.
Hermanów, st. poczt. Ruda Guzowska, Wło-
dzimierska 9.
Izabelin, st. poczt. Ciechanów, Grzybow-
ska 14.
Józefów, st. poczt. Pruszków, Żabia dom
Janasza 9.
Karwice, Włodzimierska 19.
Konstancya, st. poczt. Kutno, Mazowiecka 9.
Krasiniec, st. poczt. Przasnysz, Krakowskie
Przedm. 7.
Leonów, st. poczt. Soczewka, Mazowiecka 12.
Łanięta, st. poczt. Ostrowy, Grzybowska 11.
Lyszkowice, Mazowiecka 9.

Michałów, st. poczt. Błonie, Elektoralna 7.
Młodzieszyn st. poczt. Sochaczew, Krakow-
skie Przedm. 7.
Młynów, st. poczt. Piątek, Żabia 3.
Mniszew, Marszałkowska 138.
Model, st. poczt. Pniewo, Włodzimierska 1.
Opole, st. poczt. Opole, Długa 11.
Ostrowy, st. dr. żelaznej warsz.-bydg. Mazo-
wiecka 22.
Orszew, st. poczt. Ruda Guzowska, Mar-
szałkowska 153.
Ruda Pabianicka st. poczt. Łódź, Żabia 3.
Rytwiany, st. poczt. Staszów, Mazowiecka 16.
Sanniki, st. poczt. Sanniki, Hr. Berga 5.
Sjlniczka, st. poczt. w miejscu.

Adresy Warszawskie.

<http://rcin.org.pl>

Przeniesiony z dniem 1-go Sierpnia 1896-go roku

Teatralny Nr. 11.

Skład Papieru

A. SZUSTER

Plac Teatralny Nr. 11.

Poleca Regestra Gospodarskie, Kwitariusze, Książki buchalteryjne, czyste i kopijowe. W wielkim wyborze: Wyroby skórzane, Albumy i Galanterya.

DRUKARNIA POSPIESZNA

wykonywa Zaproszenia, Bilety wizytowe i t. p., Herby i Monogramy.

do sąsiedniego domu

W-go Neprasa, Plac

Skład Papieru, Materyałów piśmiennych i Galanteryi

F. BROMIRSKIEJ

w Warszawie, BRACKA Nr. 13 róg Alei Jerozolimskich.

PAPIER KANCELARYJNY NA RYZY, CENA FABRYCZNA.

Papier listowy w pudełkach, fantazyjny, gładki z monogramami.

Bilety wizytowe litograficzne 100 sztuk Rs. 1. Drukowane od 20 kop. starannie wykończone.

Piękne wyroby skórzane.—Przybory piśmienne z marmuru, bronzu i t. p.—Atramenty: kopjowe, zwyczajne i różnokolorowe.—Pióra stalowe angielskie, francuzkie i Soeneckena do rona.—Wielki wybór obsadek do piór.—Ołówki czarne i różnokolorowe.—Książki buchalteryjne różnych formatów i linjatur.—Książki kopjowe z bibułki białej lub żółtej.—Albumy do poezyi i ramki do fotografii.—Papier na conto-corrento.—Farby akwarelowe Chevala, Burgeois i Lafonda.—Pastele w kompletach i na sztuki.—Pędzle do akwarelii, do kopiowania i t. p.—Papiery rysunkowe angielskie, francuzkie, i krajowe na łokcie i arkusze.—Kalka płócienna.—Kalka papierowa na łokcie i arkusze.—Tusz w kawałkach i w płynie.—Rejscełgi cyrkle i grafiony.—Rejsbrety.—Sprzedaż wzorów.—Podejmuje się dostaw do biur, kantorów, fabryk i t. p.—Wybór najlepszych kajeów.—Najtańsze przybory szkolne. **Uczniom 10°.**

**SKŁAD PAPIERU
JADWIGI PIĞŁOWSKIEJ**

72. Nowy-Świat 72.

Poleca materyały piśmienne i rysunkowe w wielkim wyborze po cenach możliwie niskich.

Sójki (Marya), st. poczt. Kutno, Grzybowska 11.

Tomezyn, st. poczt. Pniewo, Graniczna 13.

Walentyńów, st. Pniewo, Graniczna 13.

Żytyńskie Towarzystwo rafinerji cukru. Ujazdowska 5.

XIII. Służba zdrowia. Szpitale.

Urzędy.

Urząd Lekarski, inspektor Puszkina, Krakowskie Przedmieście 1.

Komitet zarządzający zakładem wód mineralnych w Ciechocinku. Prezes rz. r. st. br. Stengheil, Hoża 7.

Komitet lekarsko-police., Daniłowiczowska 7.

Wydział lekarski Rządu gubernialnego warszawskiego. Inspektor Lewiński, Krakowskie-Przedmieście 46.

Weterynarz gubernialny r. st. Koziorowski, Wspólna 16.

Kontrola weterynaryjna na Pradze. Naczelnik K. Lewiński.

Szpitale Warszawskie.

Szpital Dzieciątka Jezus, o 500 łóżkach z oddziałami wszelkich chorób wewnętrznych, oddziałem chirurgicznym, z przytułkiem dla 350 podrzutków i instytutem położniczym o 12 łóżkach. Opłata za leczenie w salach po 30 kop. Przy szpitalu istnieją: szkoła akuserek;

Adresy Warszawskie.

<http://rcin.org.pl>

8. NIECAŁA 8.

L. PORADZEWSKI

SKŁAD PAPIERU.

Materiałów piśmiennych, Rysunkowych i Galanteryi
w Warszawie, Niecała 8.

Towar Najlepszy

WYBÓR WIELKI

Ceny najniższe.

8. NIECAŁA 8.

Skład Papieru

Drukarnia

Introigatornia

Litografja

Fabryka albumów

Dostawa do biur.

Księgi handlowe

Albumy jubileuszowe

Medal Srebrny 1890 roku.

" " 1897 roku.

Warszawa, 9. PLAC TEATRALNY 9,

obok Handlu A. Stępkowskiego

A. Chodowiecki

Telefonu № 989.

Firma egzystuje od r. 1838.

Pracownia Sukien, Okryć Damskich oraz ubiorów Dziecinnych
M. PIĘTASZEWSKIEJ

w Warszawie, Nowolipie 26, m. 41.

Wykończa starannie i elegancko podług najświeższych francuzkich i wiedeńskich żurnali.

Krój dobrze leżący.

CENY NIZKIE.

instytut szczepienia ospy; kliniki: położnicza, chirurgiczna, terapeutyczna i oddział sądowo-lekarski, Plac Warecki nr. 3. Inspektor położniczy, Marszałkowska nr. 124. Kurator r. t. W. W. Witujew.

Szpital św. Ducha, o 188 łóżkach, z oddziałami wszelkich chorób wewnętrznych i chirurgicznych, oraz klinikami: terapeutyczną, chirurgiczną i laboratorium chemicznem. Opłata za leczenie w salach ogólnych po kop. 30 i 50, w oddzielnych zaś po rs. 1 kop. 35 dziennie. Elektoralna nr. 12. Kurator rz. r st. Fitkal.

Przy szpitalu tym istnieje pensjonat dla 12 uczniów sierot, uczęszczających do średnich zakładów naukowych. Wychowawcy ci otrzymują tam całodzienne utrzymanie i pomoc na-

ukową.

Szpital św. Rocha, o 196 łóżkach, z oddziałami wszelkich chorób wewnętrznych i chirurgicznych. Opłata po 30 kop. dziennie. Krakowskie Przedmieście nr. 24. Kurator dym. gen.-maj Wachwachow.

Szpital św. Łazarza, o 352 łóżkach dla dotkniętych chorobami syfilistycznymi, skórno-nimi i rakiem Opłata w oddziałach sekretnych po kop. 80 i po rs. 1 kop. 35, zaś w salach ogólnych po kop. 30 dziennie. Książęca 2. Kurator, dym. gen.-major Kulikowski.

Szpital św. Jana Bożego, dla 300 mężczyzn cierpiących umysłowo. Opłata po rs. 2, po rs. 1 i po kop. 50 w oddzielnych pokojach, a po 30 kop. w salach ogólnych dziennie. Bo-

Adresy Warszawskie.

Nagrodzona Najwyższemi nagrodami.

Egzystująca od r. 1825

PAROWA FABRYKA

Wyrobow Stalowych W. Bieńkowskiego

dawniej Suhc. Gerlach

w WARSZAWIE,

ul. **PIESZA** Nr. 1 (1877) przy Placu Nowego Miasta

(obok kościoła P.P. Sakramentek).

Skład główny przy fabryce.

Sklepy: Miodowa Nr. 1, róg Senatorskiej,

Marszałkowska Nr. 129.

i Nowy-Świat Nr. 33.

Poleca:

1. Wyroby stalowe do użytku domowego.
2. Do użytku kuchennego.
3. Do ogrodnictwa.
4. Wyroby stalowe dla Cukrowni.
5. Narzędzia ostre dla fabryk i rzemiosł.

KAPIELE, Książęca Nr. 4.

1) Dostarczają wanny z gorącą wodą do mieszkań po 1 rs. do godz. 5-ej, 1 rs. 25 kop. wieczorem. (Abonament 6-iu biletów) o 25 kop. taniej.

2) Wanny w zakładzie marmurowe z prysznicem lub bez, od 40 do 50 kop. od 8 zrana do 5 po południu i od 50 do 60 kop. wieczorem, Abonament o 10 kop. taniej.

3) Nowo-urządzone prysznicze zimne i ciepłe z wszelkiego rodzaju wytryskami po 15 kop. Abonament po 12½ kop.

Fabryka Fortepianow

specjalnie
PIANIN

Paul Angererhöfer

Warszawa, ŻŁOTA Nr. 20, róg Wielkiej.

Polca fortepiany, specjalnie pianina, po cenach umiarkowanych, na dogodnych

warunkach, z długoletnią gwarancją.

Judowif

Enieweczi

KRAWIEC

Warszawa, MIDDOWA 19.

Pierwsze piętro.

W dominiuum "OSIEK MAŁY"

p. Kolo

Sprzedaz

KARPI

cały rok na funty.

MME PARASCOWIE

P R A C O W N I A

Sukien i Okryć Damskich

w Warszawie, ul. Bielańska Nr. 23.

nifarska 12. Kurator rz. i. st. Józef Sty-

czakowski.

Szpital na Pradze, o 60 łóżkach, z oddzia-

łami chorób wewnętrznych i chirurgicznych.

Opłata 30 kop. dziennie. Panieńska 10. Star-

szy doktor Kryże.

Szpital Królewicki, o 200 łóżkach z od-

działami wszelkich chorób wewnętrznych i chi-

rurgicznych. Opłata w oddzielnych pokojach

po rs. 1 kop. 35, na salach po kop. 60 i 30

dziennie. Karmielicka 10. Kurator dym. gen.

major Wilhelm.

Szpital Wojski o 60 łóżkach dla dotkniętych

weselnego rodzaju chorobami wewnętrznymi,

opłata kop 30 dziennie, Wojska 4.

Przy szpitalu tym istnieje oddział dla do-

Adresy **Warszawskie.**

Szpital dla dzieci wyznania mojżeszowego

Berson.

*Szpital starozakonny*ch o 369 łóżkach dla

dokniętych wszelkimi chorobami. Opłata po

kop. 20 dziennie. Pokorna 12. Kurator M.

W. W. Wiñew.

Szpital w innych szpitalach. Wojska 35. Kurator r. t.

tych wszelkiego rodzaju chorobami wewnętr-

Szpital zapasowy o 55 łóżkach dla dotknię-

ka. Kurator Sikorski.

Szpital Dziecięcy o 156 łóżkach dla dzieci

kniętych wodowstrętem.

Aleksandra 26. Główna opiekunka hr. Branie-

robami dotkniętych. Opłata kop. 15 dziennie,

chrześcijańskich obójga piel, wszelkimi cho-

LUBICZ-ZALESKIEJ

Pracownia Sukien i Okryć

ulica Marszałkowska № 90.

Wykończa całą wykwiutnością i elegancją, tak z własnych, jak i powierzonych materiałów:

Suknie balowe, wizytowe, kostiumy angielskie spacerowe.

Ceny przystępne.

ZAKŁAD

Tapicersko-Dekoracyjny

T. Pietruszewskiego

Warszawa, 47. Chmielna 47.

Wykonuje wszelkie obstalunki po cenach najprzystępniejszych.

Mebel gotowe zawsze na składzie.

PRACOWNIA

INTROLIGATORSKA

A. Bobrowskiego

Warszawa, № 24. ZŁOTA № 24.

Wyrabia wszelkie roboty w zakresie introligatorstwa wchodzące.

CENY NIZKIE.

PRACOWNIA OBUWIA

Męskiego, Damskiego i Dziecinnego

MIKOŁAJA ŁOJEK

w Warszawie, Marszałkowska № 79.

Wykonuje wszelkie obstalunki i reparacje, wchodzące w zakres robót szewskich, po cenach umiarkowanych.

Wykończenie staranne.

o 34 łózkach, Śliska 51. Kurator Matias Berson. *Institut Oftalmiczny* im. ks. Edwarda Lubomirskiego dla 50 osób dotkniętych wyłącznie chorobami oczu. Opłata w oddzielnych pokojach po rs. 1 kop 35 i po rs. 1, w salach ogólnych po kop. 60 i po kop. 30 dziennie Smolna 8. Kurator, ks. Jan Lubomirski.

Warszawski Ujazdowski lazaret wojskowy. Główny zarządzający generał von Trompeter.

Szpital dla obłąkanych w Tworkach st. dr. żelazn. warsz-wied. Pruszków. Dyrektor dr. Hardin.

XIV. Biblioteki, Galerye obrazów. Zbiory. Gabinety.

Biblioteka Uniwersytecka, Krak.-Przedm. 28.

Cenny księgozbiór, posiadający przeszło 150,000 tom. dzieł różnej treści i rękopisów nader rzadkich. Otwarta codziennie od godziny 9-iej do 2-iej, oprócz świąt, dni galowych i feryi letnich.

Biblioteka Ordynacji Krasieńskich, ulica Hr. Berga 2, połączona z Muzeum Świdzińskiego, zbiorem obrazów, numizmatów i zbrojownią. Zwiedzać ją można, ale za osobistym zezwoleniem właściciela.

Biblioteka Ordynacji Zamojskich, przy ulicy Senatorskiej w pałacu Zamojskich, należy do znakomitszych w Warszawie.

Biblioteka hr. Przeździeckiego, przy ulicy Foksal 6, posiada znaczną ilość dzieł historycznych i rękopisów, oraz liczne odpisy manuskryptów

Warszawa, Nr. 1. Bielańska Nr. 1.

Stefan

 Rychliński

K R A W I E C.

Wykończenie elegauckie i w ciągu
24-ch godzin.

F A B R Y K A

Pieców Żelaznych, Kuchen, Drzwiczek Hermetycznych,
Kominków Żelaznych, Polerowanych, Drzwiczek Ażurowych,
Wentylatorów i wszelkich Przyborów Piecowych i Kuchennych

JAN WĘGIENKE

w Warszawie, ulica Leszno 25, dom W-go Rentla.

znajdujących się w bibliotekach zagranicznych.
Muzeum Sztuk Pięknych, w gmachu uniwersy-
tetu, widzieć można codziennie.

Galerya Obrazów Towarzystwa Zachęty Sztuk
Pięknych, Krakowskie Przedmieście, dom Re-
sursy Obywatelskiej. Zwiedzać można codzien-
nie od godziny 10 rano do zmroku, za opłatą.

Salon Sztuk Pięknych Krywulła, w hotelu Eu-
ropejskim.

Salon Artystyczny, Nowy-Świat 29.

Muzeum Starożytności mieści się w pałacu Ka-
zimierowskim. Zwiedzać można codziennie.

Obserwatorium Astronomiczne, położone w ogra-
dzie Botanicznym, wzniesione w 1823 r. po-
dług planu Piotra Aignera i przerobione w ro-
ku 1872 odpowiednio do najnowszych wyma-

gań nauki, posiada narzędzia astronomiczne,
fizyczne i matematyczne. Dwie wieże ruchome
urządzone są odpowiednio do czynienia spo-
strzeżeń. W jednym z okien obserwatorium na
parterze znajduj się zegar dokładnie regulo-
wany według południka warszawskiego. Zwi-
edzać można za pozwoleniem dyrektora.

Stacya Meteorologiczna mieści się w gmachu
Muzeum przemysłu i rolnictwa, Krak.-Przed-
mieście 66. Zwiedzać można codziennie od 5
do 7 wieczorem.

Gablnety: zoologiczny, mineralogiczny, geo-
gnostyczny i paleontologiczny przy uniwersy-
tecie. Widzieć można codziennie w dnie pogod.

Gablnety: zootomiczny, czyli anatomii porów-
nawczej i gabinet fizyczny przy uniwersytecie.

!Nagrodzona na wystawach!

FABRYKA I SKŁAD
MEBLI BAMBUSOWYCH

Warszawa, BRACKA Nr. 13, I-e piętro.

„Maison Nipon“

(JAPONJA)

日本

Poleca:

Marka fabryczna.

Całe Urządzenia pokojów buduarowych, salonowych,
gabinetów, sypialnych i t. p.

Przyjmuje wszelkie zamówienia, oraz oprawy robót ręcznych, jako to: haftów,
malowideł, majoliki i t. p.

!Wybór wielki!

!Ceny najniższe!

Towarzystwo Ubezpieczeń

„ROSSYA“

Kapitały: zakładowy i rezerwowy przeszło Rb. 30.000.000

przyjmuje ubezpieczenia

od ognia, życiowe, wypadkowe
i transportowe.

Oddział Towarzystwa: w Warszawie, Niecała 8.

PRACOWNIA
SUKIEN, OKRYĆ

Wanda Gumowska

Kapeluszy

Damskich

w Warszawie, Zielony Plac Nr. 13.

Zakład Tapicersko-dekoracyjny

T. CIECHANOWSKI

w Warszawie, ulica ZŁOTA Nr. 55.

Przyjmuje wszelkie roboty w zakres tapicerstwa i dekoracji wcho-
dzące po cenach możliwie niskich.

Pracownia Kwiatów

Apolonji Laszczko

ulica DŁUGA Nr. domu 5, m. 16.

Widzieć można za pozwoleniem władzy właściwej.

Gabinet wzorów gipsowych przy uniwersytecie, nabyty w r. 1815 przez rząd od spadkobierców króla Stanisława Augusta, posiada odłwy najcenniejszych rzeźb i posągów, starożytnych i nowszych. Szczególnie kompletny jest zbiór, odtwarzający rozwój rzeźby greckiej, rzeźby włoskiej i niemieckiej z w. XV, wreszcie dzieła Canovy i Thorwaldsena. Gabinet dostępny jest dla publiczności za zezwoleniem kustosa.

Muzeum Przemysłowo Rolnicze (Krakowskie-Przedmieście 66), założone w roku 1876. Posiada bogate zbiory: mineralogiczne, botaniczne i zoologiczne, w zastosowaniu do przemysłu, rzemiosł i gospodarstwa wiejskiego; zbiory maszyn i narzędzi rolniczych i przemysłowych

produktów rolnych, wyrobów fabrycznych i przemysłowych.

Oprócz tego posiada wspaniałą salę odczytową największą w mieście, bibliotekę, laboratorium chemiczne, pracownię fizyczną, stację oceny nasion, stację meteorologiczną, salę rybacką i t. d. Widzieć można codziennie.

Wystawa Etnograficzna, w gmachu Muzeum Przemysłu i Rolnictwa.

Wystawa Starożytności, Krak -Przedm. 30.

Zbiory ornitologiczne i entomologiczne mieszczą się w pałacu Frascati, przy ulicy Wiejskiej pod Nr. 10-14, pod zarządem znanego podróżnika i przyrodnika Sztolcmana. Spotykamy tu zbiory ornitologiczne hr. Branickich z piękną kolekcją kolibrów, ptaków rajskich i orłów,

Pracownia Sukien
i OKRYĆ DAMSKICH
„Cecylii“

Krakowskie-Przedm. № 39, m. 3.

Wykończy starannie i elegancko podług
najświetlejszych francuzkich i wiedeńskich
żurnali.

CENY NIZKIE.

Nr. 10. Chmielna Nr. 10.

PRALNIA CHEMICZNA

Emilii Sponar

w Warszawie, CHMIELNA 10.

Przyjmuje do prania wszelką garderobę, w cało-
ści i spruta, oraz dywany, portjery, makaty,
firanki, materyę, atłasy, koronki, aksamity, sza-
le, suknie jedwabne, wełniane i batystowe nie
prując takowych.

Pralnia Dywanów i Sukien.

Pracownia Obuwia Damskiego i Męzkiego

W. DĄBROWSKIEGO

w Warszawie, Marszałkowska 110.

SPECYALNOŚĆ: Obuwie chirurgiczne dla chromych nóg, tak akuratnie wy-
kończzone, że chromy nie odczuwa żadnej dolegliwości i nie daje oznaki chro-
mości. Cały szereg klientów może dać świadectwo mojej dokładnej roboty.

Również wykonywam wszelkie obuwie w zakres mojej specyjalności wcho-
dzące, z najlepszych materyałów.

Ceny przystępne.

Za gotówkę i na raty.

SKŁAD PRZEDMIOTÓW

GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Za gotówkę i na raty

Warszawa, ulica Złota Nr. 26.

F. Glszewski.

Za gotówkę i na raty.

Złota 26.

Złota 26.

Zakład Rzeźbiarski TEODORA ORŁOWSKIEGO

Krakowskie-Przedmieście №. 47,

wejście od Koziej 24, m. 2.

Wykonują wszelkie roboty w zakres rzeźbiarstwa wchodzące.

Specjalność: roboty stylowe.

PRACOWNIA

SUKIEN i OKRYĆ DAMSKICH

„WANDY“

Warszawa, ulica CZYSTA № 8, m. Nr. 13.

Przyjmuje wszelkie obstalunki, wykonują starannie podług paryskich
żurnali. Ceny przystępne.

ul. Krucza

Nr. 47.

„Kwiaciarki Warszawskie“

Wykonują
po możliwie

najniższych cenach:

wieńce, bukiety, wiązanki,

kosze i wszelkie roboty, w zakres kwiaciarstwa

wchodzące.

dalej zbiór muszli ks. Lubomirskiego, zbiór owadów po ś. p. Janie Wańkowiezu, oraz zbiory pozostałe po ś. p. Antonim Wadze. Powyższe zbiory mają być pomieszczone w osobnym gmachu przy ul. Foksal i otwarte dla publiki.

Ogrody i przechadzki.

Ogród botaniczny, przy końcu Alei Ujazdowskiej, najprzyjemniejsze miejsce spacerowe Warszawy.

Ogród pomologiczny, przy ul. Nowogrodzkiej.

Ogród Saski.

Ogród Krasińskich.

Park Ujazdowski.

Park Aleksandrowski na Pradze.

Park Łazienkowski.

Aleja Ujazdowska.

Ogród Frascati, ulica Wiejska. Wstęp za pozwoleniem zarządzającego pałacem.

Teatry, widowiska i koncerty.

Teatr Wielki: opera, balet i dramat.

Teatr Rozmaitości: komedia i dramat.

Teatr Letni w ogrodzie Saskim: opera, balet, dramat tragedia i komedia.

Teatr Nowy, ul. Królewska 7. Operetki, krotowile, farsy, lżejsze komedye i sztuki ludowe. Otwarty tylko latem.

Teatr na wyspie w Łazienkach. Przedstawienia latem, w pogodne dni świąteczne.

Teatryki ogródkowe: Odeon (ul. Chmielna), Eldorado (ul. Długa), Wodewil (ul. Nowy-

Nagrodzona Medalem.

Fabryka Dzwonów A. Zwolińskiego

w Warszawie, Kantor: Wspólna 37.

Odlewa nowe dzwony od najmniejszych $\frac{1}{4}$ funta do największych rozmiarów i przelewa lub zamienia stare, po możliwie niskiej cenie, z gwarancją za dobroć i poręczeniem trwałości.

Okucia różnych systemów po umiarkowanej cenie, zabezpieczające od rozbicia i nadzwyczaj proste w konstrukcyi.

Największe dzwony w Królestwie odlewałem osobiście.

Liczne podziękowania publicznie ogłoszone.

Pracownia Sukien i Okryć Damskich

HELENY LITEWSKIEJ

Mistrzyni Cechowej

w Warszawie, ulica Nowogrodzka Nr. 22.

Wykończa suknie i okrycia podług najświeższych żurnali paryzkich.

Krój dobrze leżący, wykończenie eleganckie i staranne.

CENY PRZYSTĘPNE.

Świat). Latem przedstawienia towarzystw dramatycznych prowincjonalnych i koncerty. Promenada za rogatką Belweder., oraz w Bagateli.

Koncerty w Towarzystwie Muzycznym, w gmachu teatru Wielkiego. Co środa wieczór muzykalny albo koncert.

Dolina Szwajcarska, przy ulicy Chopina.

Cyrk, ulica Ordynacka.

XV. Redakcyje pism peryodycznych.

Ateneum, red. Chmielowski, Warecka 10.

Biblioteka Warszawska, red. ks. Michał Radziwiłł, Warecka 14.

Biblioteka umiejętności prawnych, red. Stefan Godlewski, Wielka 47.

Biblioteka najcenniejszych utworów literatury europejskiej, red. Lewentał, N.-Świat 41.

Biblioteka dzieł wyborowych, p. o. redakt. Klemens Szaniawski, N.-Świat 47.

Biesiada Literacka, red. Maleszewski, Chmielna 26.

Bluszczyk, red. Glücksberg, Włodzimierska 4.

Cyklista, red. Karpiński, Trembacka 9.

Drukarski i księgarski, red. Nasierowski Tadeusz, Miodowa 1.

Dziennik dla wszystkich i anonsowy, red. Perzyński, Warecka 15.

Echo muzyczne, teatralne i artystyczne, red. A. Rajchman, Gmach Teatrów.

Gazeta Cukrownicza, red. Broniewski, Włodzimierska 16.

Adresy Warszawskie.
<http://rcin.org.pl>

KWIATÓW POMARAŃCZOWYCH i PĄCZKÓW Specyjalna Pracownia

podług szkoły Paryzkiej, oraz i innych Kwiatów Sztucznych.
Plac Św. Aleksandra Nr. 9, m. 30, parter.

PRACOWNIE UBIORÓW MĘSKICH i DAMSKICH

Bronisława i Zofii Jurgielewicz

w Warszawie, ŻÓRAWIA Nr. 20. parter, front.

PRACOWNIA DAMSKA

wykończa z *całą elegancją i wykwintnością*, tak z własnych jak i powierzonych materiałów: *Suknie balowe, wizytowe, kostjumy angielskie spacerowe.*

Tak w damskiej jak i męskiej pracowni — **Ceny bardzo umiarkowane.**

UWAGA. W pracowni damskiej, **wierzchy na Futra, Okrycia i Żakiety** kroją i wykończają **Krawcy.**

PRACOWNIA MĘSKA

wykończa również *bardzo starannie* podług *najświeższych żurnali paryzkich.*

F. CZARNECKA

Plac św. ALEKSANDRA Nr. 13, miesz. 24.

I-sze piętro, front.

Pracownia Sukien i Okryć Damskich W WARSZAWIE.

Gazeta Policyjna, red. Akajemow, Senator-ska 14.

Gazeta Losowań, red. Peretz, Krakowskie-Przedmieście 53.

Gazeta Świąteczna, red. Prószyński, Plac św. Aleksandra 11.

Gazeta Polska, red. Leo, Warecka 14.

Gazeta Warszawska, red. S. Lesznowski, Nowy-Świat 34.

Gazeta Handlowa, red. Okręt, Szpitalna 10.

Gazeta Sądowa, red. Wł. Nowakowski, Erywańska 5.

Gazeta Lekarska, red. Gajkiewicz, Marszałkowska 115.

Gazeta Rolnicza, red. Trylski, Warecka 7.

Gazeta Rzemieślnicza, red. Jan Zaleski, Kra-

kowskie Przedmieście 66.

Głos, red. Strzembosz, Nowogrodzka 33.

Hacifro (po hebrajsku), red. Słonimski, Królewska 49.

Izraelita, red. Pełtyn, Twarda 27.

Jeździec i Myśliwy, red. St. Wotowski, Warecka 15.

Kolce, red. A. Pajewski, Niecała 12.

Kronika Rodzinna, red. Borkowska, Mazowiecka 10.

Kronika Lekarska, redakt. Józef Zawadzki, na 14.

Krytyka Lekarska, red. Z. Kramsztyk, Nowo-Senatorska 8.

Kuryer Codzienny, red. St. Libicki, Krakowskie-Przedmieście 17.

h Adresy Warszawskie.

„ALBUM TEATRALNE”

JAKO PREMIUM

(patrz ogłoszenie na stronnicy VIII-iej przed tekstem).

Ogłoszenia z Prowincyi.

Wł. Chętkowski
Fabryka Mydła, Sody
i żywicy Piwowarskiej
w BĘDZINIE.

SKŁAD WIN,
Towarów Kolonialnych,
SAMOWARÓW, SZCZOTEK,
i Materyatów Piśmiennych
JANA MISIÓRSKIEGO
w Będzinie.

BROWAR PAROWY D. Sercarza

w BĘDZINIE.

Wyrabia: Piwo Marcowe, Pilzeńskie i Kulmbachskie. Fabryka według najnowszych wymagań technicznych urządzona, dająca rękojmię dobroci i nieskazitelności wyrobu, wysyła Piwo każdego gatunku w beczkach i butelkach.

Polecamy względem Szanownej Publiczności:

Pierwszorzedną RESTAURACYĘ

Wincentego Wilczyńskiego

W BĘDZINIE.

SKŁAD
TRUMIEN METALOWYCH,
DREWNIANYCH,

ORAZ

Zakład Stolarski

JÓZEFA CZERNEGO

W BĘDZINIE.

S. POTOK & Co

BĘDZIN.

Młyn parowy, Tartak,
Piekarnia.

Dampfmehlmühle,
Sägewerk & Bäckerei.

<http://rcin.org.pl>

Bracia Guttman**BĘDZIN**

Skład materiałów dla kopalń,

FABRYK I BUDOWY.

CEMENT różnych fabryk po cenach fabrycznych.

MAGAZYN
UBIÓRÓW MĘZKICH**R. Trawińskiego****W CZĘSTOCHOWIE.**

Magazyn Obuwia Damskiego i Męzkiego

S. KOWALEWSKIEGO

w CZĘSTOCHOWIE, II-ga Aleja, dom S-rów Mulewicza.

Marya Lipska

w Częstochowie.

Księgarnia, czytelnia książek polskich i francuskich. — Prenumerata pism, gazet i wszelkich wydawnictw tak krajowych jako i zagranicznych. Materiały piśmienne i rysunkowe. — Bilety wizytowe, rejestra gospodarcze i druki dla wszystkich władz gotowe i na zamówienia dostarcza w jak najkrótszym czasie.

Jakób Bochenek
w CZĘSTOCHOWIE, II-ga al. dom p. Nofera.**SKŁAD WIN**

Kawioru Astrachańskiego, Russkich i zagranicznych

delikatesów**CUKRU, HERBATY**

i towarów Kolonialnych.

CENY UMIARKOWANE.

PRACOWNIA UBIÓRÓW KSIĘŻYCH

Korneliusza Pietrzykowskiego

w Częstochowie, na Częstochówce dom własny.

Wykonuję z własnych jak i powierzonych materiałów, a mianowicie: **Sutanny, Palety, Sutanny Rzymskie, Podsutanniki, Płaszcz zimowe i letnie z tak zwanego Petersburskiego materiału, Palta, Surduły, Futra wszelkiego rodzaju, Podwziwki puchowe;** w ogóle wszystko w zakres garderoby Księżej wchodzące. Pracownia moja zaopatrzona jest w wszelkie szmuklerskie wyroby. Biorąc za maksymę akuracność w wykończeniu **przy umiarkowanych cenach,** jestem w możności zadowolnić jaknajwybredniejsze wymagania i pozyskać sobie względy Szanownych księży.Z Szacunkiem **Korneliusz Pietrzykowski.**Kuryer Kolejowy, N.-Senatorska 8.
Kuryer Niedzielnny, red. Chelmońska, Marszałkowska 116.Kuryer Poranny, red. Fryze, Senatorska 28.
Kuryer Warszawski, red. F. Nowodworski, Krakowskie-Przedmieście 40.

Kuryer Świąteczny, p. o. red. Kl. Szaniawski, Jerozolimka 31.

Kuryer Rolniczy, red. Trylski, Warecka 7.
Medycyna red. Dobrzycki, Obozna 5.Mucha, red. Bol. Michalski, Wierzbowa 8.
Niwa, red. dr. J. Drzewiecki, Aleksandrya 23.
Ogrodnik Polski, redaktor Jankowski, Mazowiecka 11.

Pamiętnik Tow. lekarskiego, redaktor Żakowski, Wspólna 12.

Pamiętnik Fyzyograficzny, redaktor Znato-wicz, Krakowskie-Przedmieście 66.

Przyjaciel Zwierząt, red. Heppen, Chmielna 62.
Prawda, red. Świętochowski, Żórawia 34.

Przegląd Dentystyczny, red. dr. Dzierżanowski, Jerozolimka 23.

Przegląd Techniczny, red. Braun, Krakowskie-Przedmieście 66.

Przegląd Pedagogiczny, red. Wład. Dawid, Złota 26.

Przegląd Katolicki, red. ks. Jagodziński, Nowy-Świat 35.

Przegląd Filozoficzny, red. dr. Władysław Werycho, Krucza 46.

Przegląd Tygodniowy, redaktor Wiślicki, Czysta 4.

Adresy Warszawskie.

<http://rcin.org.pl>C
O
N
F
E
S
T
O
C
H
O
W
A.

A.
W.
O.
H.
O.
T.
S.
F.
C.
Z.

**Skład i Wynajem
PIANIN i FORTEPIANÓW
S. Gembarzewskiego**

W CZĘSTOCHOWIE,
dom własny, III Aleja.
Przyjmuje strojenia i reperacje.

**FABRYKA I MAGAZYN
Wyrobow Złotyeh i Srebrnych
A. H. Grünman**

w Częstochowie, 2-ga Aleja.

Parowa Fabryka Wyrobów
STOLARSKICH i CIESIELSKICH

oraz **FABRYKA POSADZEK**

i Przedsiębiorstwo Robót Budowlanych

BRACIA GROTT

W CZĘSTOCHOWIE.

**ZAKŁAD PILNIKARSKI
Emila Burka**

w CZĘSTOCHOWIE,
ul. Warszawska Nr. 179.
dom Chładowskiego.

**ZAKŁAD KOREKTY
Fortepianów i Pianin
Teofila TYFLEWSKIEGO**

w Częstochowie,

↔ A L E J A I I g a. ↔

Przyjacieli Dzieci, red. Skiwski, Chmielna 26.
Romans i Powieść, redaktor J. Śliwowski,
Niecała 12.

Rola, red. J. Jeleński, Nowy-Świat 4.
Rolnik i Hodowca, red. Kotłubaj, Żórawia 47.
Słowo, red. M. Godlewski, Warecka 15.
Tygodnik Ilustrowany, redak. Józef Wolff,
Krakowskie-Przedmieście 17.

Tygodnik Mód, red. Skiwski, Chmielna 26.
Tygodnik Romansów i Powieści, red. Le-
wental, Nowy-Świat 41.

Wędrowiec, red. Sikorski, Nowy-Świat 47.
Wieczory Rodzinne, red. Ludwika Hanke,
Mazowiecka 10.

Wiadomości Farmaceutyczne, redak. J. Ku-
śmierski, Chłodna 12.

Wiek, red. K. Zalewski, Nowy-Świat 61.
Wisła, red. Aret, Nowy-Świat 53.

Warszawskij Dniownik, red. Timanowski,
Miodowa 20.

Warszawskija Gubernskija Wiedomosti, red.
Akajamow, Miodowa 20.

Wszecbświat, red. B. Znatowicz, Krakow-
skie-Przedmieście 66.

Zorza, red. Miłgaj-Malinowski, N.-Świat 41.
Zdrowie, red. dr. Polak, Ś-to Krzyzka 25.

XVI. Stowarzyszenia i kluby.

Warszawskie Towarz. Lekarskie, Niecała 7.
Warszaw. Tow. Farmaceutyczne, Kanonia 4.

Każdy z muzykalnych w doborowe, tanie oraz
w najróżnorodniejsze

Muzyczne Instrumenta

zaopatrzyć się może

w Składzie **S. L. MASSA**, w CZĘSTOCHOWIE, Nowy Rynek.

Zakład Fotograficzny

K. DIETRICH A

w CZĘSTOCHOWIE.

ulica Dojazd, obok Hotelu Kaliskiego.

Wykonywa wszelkiego rodzaju Fotografie nowym momentalnym sposobem (instantanee), jak również powiększenia z najmniejszej fotografii po rs. 10.

FABRYKA MASZYN,

ODLEWNIĄ MOSIĄDZU I BRONZU FOSFORNEGO

BRACI KANCZEWSKICH

w CZĘSTOCHOWIE, ulica Ogrodowa.

Wykonywa wszelkie roboty, w zakres mechanicznego ślusarstwa wchodzące. Armatury z brązu fosfornego. Przyjmuje lokomobile i wszelkie narzędzia rolnicze do reperacyi.

Specjalność: Urządzenia transmissyl.

Zakład Ślusarsko-Mechaniczny

IGNACEGO CHŁĄDOWSKIEGO

w CZĘSTOCHOWIE, ul. Warszawska Nr. 179, dom własny.

Przyjmuje budowlane oraz Ślusarsko-Mechaniczne różnorodne roboty.

Kasa pomocy dla osób pracujących na polu naukowym, imienia dra medycyny Józefa Miąnowskiego, Mazowiecka 18.

Warszawskie Towarzystwo Muzyczne (Gmach teatrów rządowych, Sale Redutowe).

Towarzystwo wyścigów konnych w Królestwie Polskiem, Krakowskie Przedmieście 32.

Warszawskie Towarzystwo Ogrodnicze, Bagatela 3—11.

Towarzystwo Wzajemnej pomocy Subjektów handlowych i przemysłowych, Kr.-Przedm. 5.

Stowarzyszenie Subjektów handlowych wyznania mojżeszowego, Długa 40.

Warszaw. Towarzystwo wioślarskie, Foksal.

Towarzystwo pływackie (Yacht Klub), Praga 633 w lecie, Bielańska 5 w zimie.

Towarzystwo Cyklistów, Oboźna 7.

Towarzystwo Łyżwiarckie, Aleje Ujazdowskie (Dolina Szwajcarska).

Oddział Cesarskiego Towarzystwa racjonalnego polowania, Marszałkowska 88.

Klub Strzelecki, Saski Plac.

Resursa Kupiecka, Senatorska 40.

Resursa Obywatelska, Krak.-Przedmieście 64.

Klub Russki, Nowy-Świat 63.

Towarzystwo „Harmonia”, Długa 38.

XVII Adwokaci przysięgli przy sędzie Arcybiskupim warszawskim.

Bełza Stanisław, Kapucyńska 5.

Biskupski Wincenty, Elektoralna 53.

Adresy Warszawskie.

Q
N
E
W
T
O
C
H
O
W
A.

Fabryka Galwaniczno-Bronzownicza
z oddziałem Elektro-Technicznym i Tokarsko-Drykierskim,
egzystująca od 1880 roku została powiększoną

KOKULAR I SYNOWIE

w CZĘSTOCHOWIE,

Kantor w drugiej Aleji dom W-go Koceta. Fabryka w domu W-go Klawe.

Wyrabia aparaty kościelne jako to: Kielichy, Puszki do Komunikantów, Trybularze, Lichtarze Kandelabry, Lampiony większe i mniejsze, Okucia na drągi do sztandarów zwyczajne i ozdobne podług danego modelu lub też z własnych, jak również odnawia roboty najbardziej zniszczone, reparauje i czyści wszelkie stare brzozy, zegary, żyrandole, lampy, świeczniki, aparata kościelne it. p., nakrycia stołowe, noże, widelce, łyżki oraz zastawy srebrne odnawia i pokrywa złotem lub srebrem; złocenie, srebrzenie, niklowanie, mosiędżowanie i miedziowanie, wykonywa się za pomocą prądu dynamo-maszyny, przytem wyroby galwanoplastyczne. Oddział elektro-techniczny: dzwonki elektryczne, ostrzegacze i telefony, urządza światło elektryczne, maszyny lekarskie, wyrabia i przyjmuje do reparaeyi, urządza piorunochrony podług najnowszego systemu. Wszelkie obstalunki wykonywa się szybko i akuratnie na czas umówiony z gwaraneją po cenach umiarkowanych—o czem zawiadamiamy osoby interesowane.

FABRYKA

Jedwabnych i Półjedwabnych

WSTAŻEK

„WANDA”

w CZĘSTOCHOWIE,

Alleja II-ga.

Zakład Ślusarski

Feliksa Radeckiego

w Dąbrowie-Górnicej,

ulica Staro-Pocztowa, dom Szancera.

Wykonywa budowlane oraz i wszelkie inne roboty w zakres ślusarstwa wchodzące.

Egzystująca od roku 1876

Jedyna w Kraju Parowa Fabryka
Wyrobow z Marmuru

w KIELCACH

pod firmą

A. OŁĘDZKI

dzierżawca Przedsiębiorstwa Kopalni Marmurów Kieleckich.

Przyjmuje zamówienia na ottarze w różnych stylach, ambony, chrzcielnice, kropielnice, krzyże, pomniki, tablice pamiątkowe, kolumny, gzemys, kroksztyny, balustrady, odrzwia, parapety, schody, posadzkę, kolumny pokojowe i wszelkie inne w zakres tudownictwa wchodzące roboty, które wykonywa po cenach umiarkowanych. Fabryka posiada na składzie wielki wybór pomników, posadzkę i przedmioty meblowe.

LUDWIK TOMCZYK

w KIELCACH.

MAGAZYN OBUWIA*Męskiego, Damskiego i Dziecinnego,*

Towar tylko wyborowy.

Ceny najprzystępniejsze.

MAGAZYN UBIORÓW MĘSKICH
L. CELEWICZ

w KIELCACH, ulica Duża róg Pocztowej.

w RADOMIU, ulica Lubelska.

Przyjmuje wszelkie zamówienia w zakres kra-
wiectwa i kuśnierstwa wchodzące. Posiada
na składzie sukna i korty.**Magazyn Ubiorów Męskich****LUDWIKA MALIK**

w Kielcach, ul. Konstantego.

Wykonywa wszelkie roboty z własnego i powierzzonego materiału, po cenach bardzo umiarkowanych.
Garderoba z mojej pracowni odznacza się wykwindnym wykończeniem i najnowszym krojem.**CENNIK:**

Palta letnie	od rs. 12	Kamizelki	od rs. 2. —
„ jesienne	„ „ 16	Buzki uczniowskie	4.50
„ zimowe	„ „ 18	Mundurki	8. —
Garnitury marynarkowe	„ „ 12	Marynarki	6. —
„ zakłętowe	„ „ 16	Spodnie	4. —
„ surdutowe	„ „ 22	Burki sławuckie	18. —
„ frakowe	„ „ 22		

Obstalunki wykonywają się w ciągu 24 godzin.

N. DOBRZYŃSKI

KUTNO.

DOM HANDLOWY i KOMISOWO-SPEDYCYJNY

*Skład Nasion, Węgla i Koksu***WAPNA** z własnych zakładów wapiennych „BERTA“
(St. Rudniki Dr. Żelaz. Warsz. Wied.)i wszelkich **Materyałów Budowlanych**Zarząd Fabryki **PORTLAND CEMENTU „OGRODZIENIEC“**
(St. Zawiercie Dr. Żelazn. Warsz. Wied.)**Piotr Ossowski.****Fabryka WYROBÓW METALOWYCH**

w LUBLINIE.

Kotłarnia wyrobów Miedzianych, wyrobów żelaznych,
odlewnia mosiądzu, warsztaty mechaniczne, cał-
kowite urządzenia gorzelni, dystylarni i browa-
rów. Aparaty gorzelnicze i rektyfikacyjne wszelkich
systemów, urządzenia dla fabryk cukru. Kotły pa-
rowe, filtry, Rezerwoary, na wódkę, spirytus i naftę.**FABRYKA WAG****J. Jółkowskiego**

w LUBLINIE.

Przyjmuje zamówienia na WAGI wozowe, setne-
dziesiątne do ważenia bydła, Amerykańskie, Fran-
cuzkie, do ważenia wagonów i inne.Cenniki wysyłają się na pierwsze żądanie--
gratis.

Wielki Złoty Medal od Akademii Wynalazków w Paryżu.

Zakład Optyczno-Mechaniczny i Fabryka Broni

BRACI BOCZKÓWSKICH

w LUBLINIE, Krakowskie-Przedmieście № 131.

Skład Maszyn do szycia pierwszorzędnych fabryk. Ceny niższe.

K
i
e
l
c
e.K
u
t
n
o.L
u
b
l
i
n.

SKŁAD MATERJAŁÓW APTECZNYCH I FARB
ST. LEWICKIEGO

w LUBLINIE,

ulica Panny Maryi Nr. 293, (obok Hotelu Polskiego).

Specjalny skład chemikalji i potrzeb do fotografii, jako to: klisz, papierów i t. p.

BROWAR

F. JENSZ

w LUBLINIE, ulica Podwał № 222.

Nagrodzony Listem Pochwalnym na Wystawie Rolniczo-Przemysłowej w Warszawie 1885 r.

Magazyn Ubiorów Męzkich
Wł. Siweckiego
 w LUBLINIE, ul. Kapucyńska № 173.

Posiada wybór materiałów krajowych i zagranicznych. Przyjmuje obstalunki z powierzonych materiałów, po cenach umiarkowanych.

Piekarnia Lubelska

TOMASZA

Szczepańskiego

w Lublinie.

Bojasiński Lucyan, Świętokrzyska 33.
 Chruszczakowski Feliks, Długa 10.
 Czajkowski Edward, Miodowa 10.
 Dębski Feliks, Długa 9.
 Englisz Fulgenty, Gęsia 79.
 Marczewski Ludwik, Miodowa 8.
 Matuszyński Bolesław, Bielańska 6.
 Pawłowski Teodor, Świętojerska 22.
 Piaskowski Antoni, Nowy-Swiat 41.
 Piątkowski Wiktor, Widok 23.
 Podlewski Franciszek, Jerozolimska 41.
 Próchnik Stanisław, Senatorska 24.
 Rembieliński Antoni, Chmielna 21.
 Rytel Władysław, Długa 29.
 Świderski Leopold, Kapucyńska 3.
 Szaniawski Artur, Marszałkowska 148.
 Szląskowski Józef, Nowy-Swiat 49.
 Wagner Ferdynand, Marszałkowska 119.
 Walewski Collonna T., Chłodna 20.

Zawistowski Wincenty, Bracka 7.
 Zieliński Teofil, Elektoralna 53.

**XVIII. Adwokaci przysięgli przy Są-
 dzie Konsystorskim Ewang.-Reform.**

Bełza Stanisław, Kapucyńska 5.
 Dębski Feliks, Długa 9.
 Domański Józef, Podwał 11.
 Hoffman H., Długa 8.
 Kokeli Józef, Rymarska 8.
 Pawłowski Teodor, Śto Jerska 22.
 Piątkowski Wiktor, Widok 23.
 Scheller Oskar, Ordynacka 8.
 Szreyer Wiktor, Jerozolimska 76.
 Szaniawski Artur, Marszałkowska 148.
 Thieme Karol, Włodzimierska 21.
 Walewski-Colonna Teodor, Chłodna 20.

FABRYKA RĘKAWICZEK i HANDEL GALANTERYJNY

LEONA PRAWECKIEGO

LUBLIN, Krak.-Przedmieście Hotel Europejski, tam gdzie czerwone znaki.

Poleca: w wielkim wyborze: Rękawiczki, krawaty, koszule, kołnierzyki, mankiety, spinki, szelki, skarpetki, kalosze, perfumy, pudry, grzebienie, mydła toaletowe, portmonetki i portfele, laski, porośle, kapelusze filcowe i słomkowe, Cylindry i Chapeu—Klaki, szczotki i szczoteczki, bandaże męskie i damskie, skóry zamiszowe do czyszczenia i mycia powozów. Przyjmuje obstalunki na garnitury łosłowe, poduszki safjanowe i t. p. oraz pranie rękawiczek.

WYŁĄCZNY SKŁAD PIWA

z BROWARU

HABERBUSCHA i SCHILLE w Warszawie

S. SZTEKLAUZER

w LUBLINIE,

Krakowskie-Przedmieście.

Sprzedaż Piwa Piłzeńskiego i lagrowego
na butelki i antaiki.

AGENTURA HANDLOWA

MAKS SŁAWĘCKI

w LUBLINIE, filja w Chełmie.

SKŁADY GŁÓWNE:

Materjałów Budowlanych

i Opałowych,

MASZYN FABRYCZNYCH

i Rolniczych.

Zakupy i sprzedaż zboża i nasion.

ZAKŁAD ARTYSTYCZNY RZEźBIARSKO-KAMIENIARSKI

A. TIMME

w LUBLINIE, Krakowskie-Przedmieście (dom własny).

Wykonują wszelkie roboty, w zakres kamieniarstwa i rzeźbiarstwa wchodzące, jako to: pomniki od najskromniejszych do najwspanialszych z marmuru, granitu i płaskowca; roboty budowlane: schody, balkony, parapety i t. p. oraz meblowe: konsole, umywalnie, białe w różnych kolorach marmuru. Próbki i wzory są do przajrzenia w fabryce. Z czem się polecam

SKŁAD

Materjałów Aptecznych

i FARB

F. Magierskiego

egzystujący od 1863 r.

w Lublinie.

B. MATHEWES

Magazyn Mebli

w Lublinie,

Krakowskie-Przedmieście Nr. 145.

A. ZARĘBSKI, w Lublinie

SKŁAD LAMP

Wyrobów Żelaznych, Blaszanych, Szczotkarskich i t. p.

Krakowskie-Przedmieście Nr. 40 (nowy).

Wedel Emil, Miodowa 7.
Wolff Andrzej, Królewska 10.

Hoffman H., Długa 8a.
Kokeli Józef, Rymarska 8.
Pawłowski Teodor, Śto Jerska 22.
Piątkowski Wiktor, Widok 23.
Scheller Oskar, Ordynacka 8.
Schreyer Wiktor, Jerozolimska 76.
Szaniawski Artur, Marszałkowska 148.
Thieme Karol, Włodzimierska 21.
Walewski-Colonna Teodor, Chłodna 20.
Wolff Andrzej, Królewska 10.

**XIX. Adwokaci przysięgli przy Są-
dzie Konsystorskim Ewang.-Augsb.**Bełza Stanisław, Kapucyńska 5
Dębski Feliks, Długa 9.

Adresy Warszawskie.

<http://rcin.org.pl>

Towarzystwo Akcyjne

Wyrobow Bawełnianych

Heinzla i Kunitzera

w *WIDZEWIE* pod Łodzią.

Przedzalnia i Tkalnia Bawełny, Blicharnia i Apretura.

Wyrabia: Szyrtingi, krośniaki, madapolam, w najlepszych gatunkach, ryps, satynkę, brylantynę, barchan, pikę, ręczniki, serwetki, chustki do nosa, obrusy, perkal na pościel i t. p.

Wszystkie te wyroby są bielone za pomocą elektryczności z zastosowaniem wynalazku *S. N. Stepanowa*. Nowy ten wynalazek ma tę zaletę, że nie wpływa ujemnie na trwałość, jak to zwykle ma miejsce przy bieleniu chlorem. Wyroby bielone za pomocą elektryczności są od 10 do 20% trwalsze od wszelkich innych.

Główny Skład w Łodzi ulica Piotrkowska Nr. 531/106 dom P. Juljusza Heinzla, prócz tego Towarzystwo posiada składy: w *Warszawie* u P. Juljusza Heinzla Gęsia Nr. 9; w *Petersburgu* u P. Juljusza Heinzla, Gościenny Dwór; w *Moskwie* u P. Karola Stucken; w *Rydze* u P. C. Loreh & Co; w *Odessie*, w *Rostowie nad Donem* i w *Charkowie* u P. Juljusza Heinzla.

Towarzystwo Akcyjne

Wyrobow Bawełnianych

J. K. POZNAŃSKIEGO

W ŁODZI.

Lipiński i Ostrowski

Fabryka Wyrobów Wetnianych
i półwetnianych
w Ł O D Z I.

Hotel Mannteufela

w ŁODZI.

W centrum miasta w pobliżu dworca kolejowego pierwszorzędny hotel, urządzony z wielkim komfortem. Posiadający 36 pokoi od Rs. 1 do 5.

Wyborna kuchnia. Doskonałe wina tak krajowe, jak i zagraniczne. Piwo tutejsze i oryginalne Pilzeńskie.

Obiady z 5-u dań od godziny 1-ej do 4-ej po 75 kop. Abonament miesięczny 18 rs.

Potrawy z karty w wielkim wyborze i po cenach nader przystępnych. We właściwym sezonie wszelkie ryby morskie. Homary i Ostrygi.

Połączenie telefonowe. Omnibus hotelowy do każdego pociągu.

Józef Petrykowski.

XX. Notaryusze przy kancelaryach hypotecz. Sądu Okręgowego Warsz.

Kancelarye w gmachu Sądu Okręg. Miodowa 11.
Aleksandrowicz Adolf, mieszk. pr. N.-Zjazd 3.
Brodowski Jan, Żórawia 11.
Chodecki Kajetan, Mazowiecka 10.
Ciunkiewicz Henryk, Żórawia 31.
Dziwulski Aleksander, Krak.-Przedmieście 45.
Jałowiecki Aleksander, Jerozolimska 45
Józefowicz Michał, Długa 46.
Kiersnowski Krzysztof, Daniłowiczowska 8.
Kulikow ki Franciszek, Wspólna 28.
Landau Szymon, Erywańska 8.

Lilpop Alojzy, Czerniakowska 114.
Maciejewski Karol, Hortensya 5.
Małagowski Wiktor.
Masłowski Jan, Krakowskie-Przedmieście 60.
Olszowski Tytus, Kapucyńska 3.
Paklarski Julian, Smolna 17.
Przysiecki Michał, Krucza 40.
Rutkowski Ludwik, Krakow.-Przedmieście 7.
Rutkiewicz Władysław, Nowy-Świat 52.
Rzodkiewicz Ignacy, Podwale 7.
Skabiczewski Grzegorz, Krucza 46.
Truszkowski Hipolit, Wiejska 16.
Wasutyński, Królewska 5.
Wydźga Stanisław, Królewska 16.
Zawadzki Józef, Nowy-Świat 8.

ZAKŁAD RZEZBIARSKI i Kamieniarski

Ludomira Wąsowskiego

w ŁODZI, Cmentarna 22.

A. Majeranowski

ŁÓDŹ,

róg Piotrkowskiej i Zawadzkiej Nr. 2.

MAGAZYN

Ubiorów Męzkich.

Wielki wybór materiałów Krajowych
i Zagranicznych z pierwszorzędných
fabryk.

Garderoba, pochodząca z mojej
pracowni, odznacza się wykwintnem wykończeniem
i najnowszym krojem wiedeńskim.

XX. Notaryusze przy kancelaryach hypoteczných Sędziów pokoju m. W.

Bar Roman, Miodowa 19.
Borkowski Marek, Kapucyńska 3.
Buszczyński Konstanty, Miodowa 3.
Buszkowski Leon, Długa 11.
Kokosz Henryk, Długa 44.
Łacki Konstanty, Miodowa 17.
Markiewicz Michał, Miodowa 21.
Normark Jan, Chmielna 56.
Rogozioński Tadeusz, Miodowa 11.
Rudnicki Władysław, Miodowa 12.
Staniszewski Józef, Miodowa 8.
Wichrowski Józef, Świętojerska 22.
Zieliński Maurycy, Bracka 20.

XXI. Adwokaci przysięgli.

A.

Abczyński Stanisław, Kapucyńska 5.
Anc Dominik, Ś to Jerska 16.
Arkuszewski Walerjan, Rymarska 8.
Askanas Moszek.

B.

Bardzki Artur, Leszno 7.
Bauererc Rafał, Jasna 7.
Bedlicki Michał, Krak.-Przedm. 38.
Bełza Stanisław, Kapucyńska 5
Benzeł Juljan, Długa 9.
Biskupski Wincenty, Elektoralna 53.
Bieliński Antoni, Włodzimierska 6.

Fabryka Czekolady, Cukrów, Marcepanów
i Pierników

K. MISKIEWICZ

dawniej I. S. AMMAN

róg Trokskiej i Wilejskiej w WILNIE.

ODDZIAŁ FABRYCZNY: w Wilnie, ulica Wielka, dom Pupkinowej
vis-à-vis Teatru.

Poleca swe wyroby w sprzedaży hurtowej i detalicznej.

Kupcom odstępuje się **Rabat**.

Na składzie znajduje się wielki wybór **BONBONIEREK**
Paryżkich i krajowych.

UWAGA. Kakao w proszku, oczyszczone z kwasu i tłu-
stości sposobem pomysłu samego właściciela, **zupełnie**
hygieniczne.

TADEUSZA ODYŃCA

w WILNIE, ul. Wielka Nr. 85.

Skład Szklanych, Porcelanowych,
Fajansowych i Platerowanych Wyrobów

oraz

Lamp, Żyrandoli i Kandelabrów

z rozmaitych krajowych i zagranicznych fabryk.

Poleca: Serwisy stołowe, herbatnie, lampy najnow-
szych fasonów i ulepszeń, oraz całe zastawy stołowe

❁ *po cenach najtańszych.* ❁

Wielki wybór towarów odznaczających się gustem
i elegancją.

FABRYKA POWOZÓW i WYROBÓW SIODLARSKICH
ADOLFA GIMBUTA

WILNO, Prospekt Ś-go JERZEGO, dom własny.

Posiada stale na składzie i poleca: różne gotowe powozy, bryczki na kołach zwyczajnych i gumowych, gumowe obręcze i naciąganie takowych, uprzęże Angielskie i Russkie, Siodła i ubrania furmańskie i t. p. dodatki powozowe.

Towarzystwo „VICTORIA“
 W WILNIE.

PAROWA FABRYKA

Czekolady, Cacao, Bonbons, Caramel, Mon-
 pansier, Marmelade i Dragée.

→☞ Cenniki na żądanie — FRANCO. ☞←

W fabryce pracuje przeszło 100 robotników.

ISTNIEJĄCA OD 1862 ROKU.

Nagrodzona wieloma medalami na wielkich wystawach świata.

FABRYKA WYROBÓW TABACZNYCH

„**J. L. SZERESZEWSKI**“

Członek Akademji Rolniczej Francuzkiej i Belgijskiej.

Nagrodzone Złotymi Medalami.

MAGAZYN i PRACOWNIA

WYROBÓW SIODLARSKO-RYMARSKICH, PODRÓŻNYCH i SPORTOWYCH
 egzystujące od roku 1887

W W I L N I E,
I. KOMOCKIEGO

ul. Dominikańska, dom Radoszkiewicza.

Apte M., Ś to Jerska 38.
 Awtokratow Piotr, Wiejska 2.

Babiński J., Hortensya 7.
 Bączkiewicz Jan, Leszno 42.
 Baranowski Ignacy, Krak.-Przedm. 7.
 Belke Władysław, Krak.-Przedm. 10.
 Benni K., Bracka 16.
 Biegański Aleksander, Orla 2.
 Biesiekierski Władysław, Złota 31.
 Bondy Edward, Królewska 49.
 Borysowicz Teodor, Szpitalna 5.
 Brodowski Włodzimierz, Smolna 21.

Cetnarowicz S., Długa 18.
 Centnerszwer Samuel, Nowolipki 12.
 Chełchowski K., Nowy-Świat 7.

Ciągliński Adam, Włodzimierska 2.
 Ciechomski Andrzej, Złota 33.
 Ciunkiewicz Bronisław, Szpitalna 5.
 Czausow Michał, Bracka 22.

Dajches H., Nowolipki 20.
 Dąbrowski Ignacy, Nowogrodzka 27.
 Diehl J., Nowy-Świat 41.
 Dobrowolski Z., Wierzbowa 5.
 Dobrski Konrad, Królewska 10.
 Dobrzański Aleksander, Marszałkowska 137.
 Dobrzycki H., Oboźna 5.
 Drzewiecki Józef, Nowy-Świat 46.
 Dunin Teodor, Chmielna 34.

Eisenbett J., Muranowska 35.
 Estreicher A., Nowy-Świat 40.

PRACOWNIA KAMIENIARSKO-RZEŹBIARSKA

egzystująca od roku 1864

W. SOBOLEWSKIEGO

w WILNIE, przy Ostrej-Bramie.

Poleca wielki wybór Pomników gotowych od najskromniejszych do najwykwintniejszych.
Podejmuje się robót betonowych. Ceny umiarkowane.**BAZAR**

WYROBÓW WILEŃSKICH RZEMIEŚLNIKÓW

w WILNIE, Georgiewski Prospekt,

dom W-go Montwiłła, obok Banku Ziemińskiego.

Wyroby miejscowego przedsiębiorzanego przemysłu.

Zajmuje się sprzedażą i przyjmuje obstalunki w następujących działach:

Meble wszelkiego rodzaju, antyki.
Urządzenia apartamentów.
Meble stylowe.
Tapicersko-Dekoracyjne roboty i t. p.
Przybory do podróży, kufty i t. p.
Rymarskie wyroby.
Powroźnicze wyroby.
Blaszane wyroby.

Stalowe wyroby.
Gotowe obuwie.
Szczotki różne.
Becki i kadzie.
Wypchane ptaki i Zwierzęta, oraz
niektóre instrumenty muzyczne.
Płótno czysto-lniane różnych ga-
tunków.

Przyjmuje się wszelkie OBSTALUNKI na różnorodne
roboty RZEMIEŚLNICZE.**P. ŁAWIŃSKI.** Wilno, ulica Zamkowa,
wprost II-go Gimnaz.**St. Petersburgski Owocowo-Cukierniczy Magazyn**
i wyrobów Cukierniczych różnych Firm stołecznych.

Poleca: Ruskie i zagraniczne Bombonierki od 5 kop. do 30. rubli.—Herbatniki przeróżnych gatunków.—Najróżnorodniejsze owoce świeże.—Kijowskie owoce suszone. — Przeróżne Konfitury. — Ozdoby na choinki i jajka wielkanocne. — Ceny umiarkowane.

Fabian August, Elektoralna 20.
Ficki Feliks, Marszałkowska 11.
Finkelkraut Bernard, 8-to Jerska 26.
Flaum Ludwik, Grzybowska 18.
Florkiewicz Władysław, Jerozolimska 68.
Fraenkel M., Plac Krasieński 10.
Fruchtman A., Marszałkowska 50.
Funk Jakub, Włodzimierska 8.

Gabszewicz A., Złota 22.
Gajkiewicz Władysław, Marszałkowska 115.
Gedroyé Fr., Nowy-Swiat 43.
Gepner Bolesław, Krak.-Przedm. 65.
Gliszczyński Adam, Senatorska 26.
Goldbaum Józef, Wielka 47.
Goldberg Józef, Karmelińska 15.

Grochowski Aleksander, Nowogrodzka 25.
Groer Franciszek, Piękna 1.
Gromadzki Jan, Praga, Targowa 41.
Guirard Jan Kalikst, Plac św. Aleksandra 12.
Guliński F., Nowy-Swiat 59.
Guranowski Ludwik, Nowo-Zielna 47.

Halpern Jakób, Nowy-Swiat 45.
Handelsman Juljan, Prózna 8.
Heinrich Aleksander, Wierzbowa 7.
Heryng T., Jasna 10.
Hewelke Otton, Chmielna 14.
Hołownia Józef, Niecała 12.
Hoyer Henryk, Długa 16.

Ifland Jan, Chmielna 41.
Iwanicki Stanisław, Elektoralna 12.

Adresy Warszawskie.

Skład Maszyn i Narzędzi Rolniczych

pod firmą „PŁUG“

w WILNIE, ulica Wileńska, dom Wiszniewskiego.

Przybory techniczne dla Fabryk
i Zakładów.

Krany, Pompy, Rury, Transmisje,
smarowidła do osi.

Smary do osi i t. p.

Wyroby torfowe, Puder-klozety.

Różne komposty ulepszające.

Nasiona traw pastewnych i t. p.

J. M A L E C K I

Optyk i Mechanik

w WILNIE.

Wielki wybór towarów optycznych, elektrycznych, mierniczych, Termometrów, przyrządów do gorzelni, Maszyn do szycia.

Własna pracownia mechaniczna

Wykonuje wszelkie obstalunki i naprawy.

Warszawski Magazyn Mebli

oraz Zakład Tapicersko-Dekoracyjny i Skład Obić Papierowych

K. S A D O W S K I E G O

WILNO, ul. Dworcowa, dom X. X. Ogińskich.

Poleca wielki wybór mebli własnego wyrobu. Posiadając własne warsztaty: Stolarski Tapicerski, Tokarski i Rzeźbiarski, przyjmuje wszelkie obstalunki, w zakres tychże wchodzące. Urządza całe apartamenty podług najświeższych fasonów.

Jagniątkowski Ludwik, Nowy-Świat 19.
Jahimowicz Jan, Karmelicka 14.
Jasiński Tadeusz, Wspólna 23.
Jasiński Roman, Jerozolimska 25.
Jaskółski Jan, Krak.-Przedm. 79.
Jastrebów Mikołaj, Włodzimierska 4.
Jelenkiewicz Antoni, Senatorska 26.
Jordan Teodor, Wileza 25.

Kaczyński Antoni, Marszałkowska 84.
Kadler Ludwik, Senatorska 22.
Kamocki Walenty, Widok 7.
Karczewski Adam, Żórawia 15.
Karwowski Konstanty, Ś-to Krzyżka 25.
Kinderfreund Józef, Inflancka 4.
Kobyliński Franciszek, Przejazd 13.

Kondratowicz Stanisław, Marszałkowska 119.
Kopeć Stanisław, Chmielna 27.
Koral Adolf, Twarda 11.
Kornitowicz Edward, Nowy-Świat 19.
Kosiński Andrzej, Smolna Wysoka 22.
Kosiński Julian, Królewska 41.
Kosmowski Wiktor, Chmielna 29.
Kraków Kazimierz, Bielańska 19.
Kraushar Maks, Dzika 21.
Kryże Władysław, Praga, Brukowa 32.
Kuniewicz Józef, Marszałkowska 2.

Landau Daniel, Nowo-Senatorska 4.
Laskowski P., Marszałkowska 123.
Lic Franciszek (homeopata), Bracka 20.
Lubowski Henryk, Jerozolimska 54.

WILNO. Hotel St.-Georges

w najładniejszej części miasta
na *St.-Jerskim Prospekcie*.

Restauracja, wyborowa kuchnia francuzka, skład win, sala dla wesel, wieczorów i koncertów. Powozy i wanny, Ceny umiarkowane.

WILNO.

ulica Wielka Nr. 126.
dom dawniej Kolesińskiej.

RYSZARD OSTERMANN
Jubiler.

WIELKI WYBÓR.

APTEKA

K. STEFANOWSKIEGO
w WILNIE,
za *Ostro-Bramą*.

KRAWIEC

Ł. ZAKRZEWSKI

WILNO, ulica Wielka, dom Dąbrowskiej.

Poleca swój zakład JW. i W. P. P.

z uszanowaniem *W. Zakrzewski.*

Łagodowski Arkadyusz.
Łapiński Wacław, Marszałkowska 77.
Majkowski Juljan, Ordynacka 7.
Makowiecki Bolesław, Świętokrzyszka 17.
Nartowski Bronisław, Żórawia 49.
Nawrocki Władysław, Żelazna 79.
Orłowski Edward, Żórawia 9.
Orzeł Kazimierz, Wierzbowa 5.
Pacanowski Henryk, Włodzimierska 21.
Perkowski Seweryn, Nowy-Świat 60.
Rabek Ludwik Krucza 36.
Radziwiłłowicz Rafał, Widok 17.
Sadowski Michał, Krak.-Przedm. 7.
Sędziak Jan, Marszałkowska 139

Śmiechowski Antoni, Świętokrzyszka 25.
Świątecki Władysław, Marszałkowska 111.
Taczanowski Bronisław, Mazowiecka 8.
Targowski Stanisław, Złota 6.
Trzeciński Tadeusz, Szpitalna 1.
Wabatas Bartłomiej, Sienna 27.
Watraszewski Ksawery, Książęca 2.
Wójcicki Dominik, Nowogrodzka 17.
Wojeichowski Jan, Marszałkowska 152.
Wszebor Józef, Jerozolimska 56.
Zaborowski Michał, Krak.-Przedmieście 5.
Zacharewicz Antoni, Marszałkowska 145.
Żarkiewicz, Praga, Brukowa 1.
Żera Teofil, Bracka 16.

CUKIERNIA
S. RADECKIEGO
 w WILNIE, ulica WIELKA.

Poleca wielki wybór bombonierek, cukrów, czekolady etc., etc., etc

Nagrodzony 3-ma Srebrnymi Medalami na wystawach Wileńskich.

MAGAZYN i PRACOWNIA

Obuwia Męskiego, Damskiego i Dziecinnego

Władysław Kossowski

w WILNIE, ulica Trocka, dom Pofrańciszczański.

SPECYALNOŚĆ: buty myśliwskie. Towar tylko wybo-
rowy, wykończenie staranne.

WILNO.

„FRANÇOIS”

Krawlec Damski

Poleca: Żakiety, Palta, Rotondy, Amazonki, etc.
F U T R A.

Dworeowy Plac, róg Skopówki.

WARSZAWSKI

Zakład Malarsko-Dekoracyjny

A. TREJA I F. GAJKOWSKIEGO

W WILNIE,

ulica TWERSKA, dom własny, za browarem Szopena.

Mieszkanie F. Gajkowskiego: ulica Preobrażeńska, dom Czachosa.

Wykonywa wszelkie roboty w zakres Malarstwa wchodzące od naj-
wycyżajniejszych do najwykwintniejszych stylowych; a także podejmu-
je się gruntownej restauracji kościołów, oraz robót pokojowych.

Broń myśliwska, rewolwery i proch,
różne naczynia emaljowane, wyro-
by żelazne i stalowe.

Skład trumien metalowych,
szczecinowych szczotek i pendzli

Pawła KLIKSA

Magazyn Wyrobów Metalowych

w GRODNIE, ul. Soborna, d. Lewandowskiego

Fabryka Wyrobów Kamieniarsko-Rzeźbiarskich
oraz POMNIKÓW

WASYŁA KACZANA

GRODNO, ul. Sadowa, dom własny.

Poleca wyroby gotowe, artystycznie wykoń-
czone; przyjmuje wszelkie obstalunki, w za-
kres sztuki kamieniarskiej wchodzące.

Robota sumienna, -- Ceny niskie.

GRODNO.

Restauracya

J. ROMEJKO

W WILNIE,

ulica Wielka.

Massażystka

KAROLINA MESSYNG

Nowy-Świat 62, m. 16-b.

z upoważnienia Rady Lekarskiej sto-
suje masaż w najróżnorodniejszych
razach.

WILNO.

M E B L E

do pokojów Sypialnych, Jadalnych, Salonów i Ga-
binetów. Otomany niemieckie, wyrób własny.

Ulica Marszałkowska 125

drugie wejście Zielna 20

J. BARSZCZEWSKI, Stolarz.

W
A
R
S
Z
A
W
A.

Maryi **KALCZYŃSKIEJ**

6. krojeżyni W-go Herse

w Warszawie, ul. Marszałkowska 91.

Wykończa z całą wykwintnością i elegancją: Suknie balo-
we, wizytowe, kostiumy angielskie spacerowe
i amazonki.

CENY UMIARKOWANE.

Marie Cécile

MAGAZYN SUKIEN I OKRYĆ DAMSKICH

Czysta Nr. 6, I-sze piętro.

Do sukien jest wykwalifikowana krojczyni, do okryć — krawiec.
Magazyn, jak zawsze, pod moim osobistym kierunkiem.

Marie Cécile.

MICHAŁ KENSİK dawniej pod firmą „TEMLER & SZWEDE”

Skóry i Pasy do Maszyn

Warszawa, ulica Marszałkowska Nr. 134.

A. HALPERT

Skład Papieru i Galanteryi

Duży wybór papierów listowych gładkich i fantazyjnych,

— o az —

Wielki wybór odleżałych Cygar.

MAZOWIECKA Nr. 16, na wprost Tow. Kred. Ziem.

Magazyn Ubiorów Męzkich

i Szkoła Kroju

Antoniego Trzeszczkowskiego

Bracka Nr. 17, w Warszawie.

W. Karpieński & W. Leppert
 w WARSZAWIE
 FABRYKA
 WHELENÓWKU przez PRUSZKÓW s.d.ż.w.w.

POLECAJĄ:
WYBOROWE LAKIERY POWOZOWE
 Farby olejne, Farby drukarskie i Pokosty
 SKŁAD FABRYCZNY
 PLAC BANKOWY (ŻABIA Nr. 9).

Cenniki na żądanie bezpłatnie.

Specyalna Pracownia i Magazyn
Ubiorów Wojskowych

JÓZEFA KRACZAJTYSZA

w Warszawie, Krak.-Przedmieście No 69, naprzeciw Muzeum Przem. i Roln.

Wszelkie **obstalunki** wypełnia akuratanie — **po cenach możliwie niskich.**

PRACOWNIA

Sukien i Okryć Damskich
KAROLINY FAŁĘCKIEJ

ulica Mazowiecka Nr. 2, Front.

Wykończą suknie i okrycia damskie z całą wykwiutnością i elegancją,
 podług najświeższych żurnali paryzkich i wiedeńskich. Krój dobrze leżący.

Ceny umiarkowane.

ADRES.

W mojej pracowni Sukien i Okryć Damskich, wykonywane są roboty starannie i dokładnie. Fasony sukien i okryć podług paryzkich i wiedeńskich zurnali.

Ceny umiarkowane.

Mazowiecka № 16.

A. Skarżyńska.

Pracownia Sukien i Okryć Damskich J. KONOPCZYŃSKIEJ

w Warszawie, ulica HOŻA Nr. 13.

Wykończa z całą wykwintnością i elegancją tak z własnych jak i powierzonych materiałów: suknie balowe, wizytowe i kostiumy angielskie, oraz wszelkie Okrycia i Futra.

Leppert i S^{ka}

DRUKARNIA KUPIECKA

w WARSZAWIE,

8. Elektoralna 8.

Zaopatrzona w wielki dobór nowych czeionek i najświeższych ornamentów, poleca się Sz. PP. Wydawcom z wykonaniem wszelkich robót w zakresie drukarstwa wchodzących, tak ilustracyjnych jak i dziełowych — poprawnie, szybko i po cenach umiarkowanych. Posiadając znaczny zapas specjalnych znaków, podejmuje się druku dzieł matematycznych i technicznych, tabel, blankietów, cyrkularzy i robót akcydensowych.

Wydawnictwa T. H. Nasierowskiego nabywać można we wszystkich księgarniach

MICKIEWICZ ADAM po 5 kop.

B A J K I.

Ballady: Świtez, Alpuchara, Trzech Budrysów.
Romanse: Romantyczność, Pierwiosnek.

POWIASTKI.

Sonety: Krymskie — Erotyczne.

Anegdoty z życia Adama Mickiewicza.

Treść: Portret poety. — Z dziecinnych lat. — Szkoła i uniwersytet. — Pierwsza miłość. — Przyjaźń poety. — Żartobliwość Mickiewicza. Ewunia. — Skromność wieszczca. — Szósty zmysł. — Improwizacja. — Żona. — Miłość rodzicielska. — Między życiem a śmiercią. — Stosunki materialne. Cena 50 kop.

Co ojciec Kaziowi o MICKIEWICZU opowiedział? oraz Wybór poezji dla dzieci: Powrót taty. — Pani Twardowska. — Zosia. — Bajki. — Trzech Budrysów i t. p. Cena 5 kop.

Poezje Teofila Lenartowicza: Błogosławiona. — Zachwycenie. — Chata pod śniegiem. — Dzieci. — Złota Kaczka. Cena 20 kop.

Coppée. Poezje: Błogosławieństwo. — Głowa Sułtanki. — Romans Joanny i inne. Cena 25 k.
Karpiński Franciszek. Poezje: Laura i Pilon. — Bajki. — Sielanki. — Pieśni nabożne. — Powrót na wieś. Cena 5 kop.

Zamówienia z prowinoyl adresować należy:

T. H. Nasierowski, Miodowa 1.

Wysyła za zaliczeniem pocztowym lub za

markami.

ZAKŁAD Parasolniczo-Tokarski FRANCISZKA RYCZERA Poleca wyroby Parasolnicze i tokarskie; przyjmuje pokrycia Parasoli, Wachlarzy, oraz wszelkie reperacje po cenach możliwie niskich. Franciszek Ryczer w Warszawie, Marszałkowska 94.	ZAKŁAD Galanteryjno- Introligatorski Jana Bejer Warszawa, Nowy-Świat Nr. 32.

Specjalna Fabryka Bielizny
TEOFILI FUKS
 Senatorska 26.

Na składzie znajduje się bielizna damska, męska i dziecinna, oraz kompletne wyprawy damskie od rs. 150 do 2,000 i droższe, monogramy i herby dodając do takowych gratis.

Dewizą Fabryki jest zadawalniać swoich łaskawych Odbiorców, licząc na stałych klientów.

Pracownia Sukien i Okryć Damskich
 oraz **UBRAŃ DZIECINNYCH**
Z. SANKOWSKIEJ
 HOŻA 20, m. 1, parter, front.

Wykończa z całą wykwintnością i elegancją: Suknie balowe, wizytowe, kostiumy angielskie spacerowe oraz Wierzchy na futra, żakiety, amazonki. **KROJĄ i WYKOŃCZAJĄ KRAWCY.**

Fasony najmodniejsze paryżskie i wiedeńskie. **Ceny umiarkowane.**

S. F. HISZPAŃSKI
 Szewc Męzki i Damski
 w Warszawie, Nr. 6. Bielańska Nr. 6.
 EGZYSTUJE OD 1838 ROKU.

PIERWSZA W KRAJU

Fabryka Maszyn do Gilz

bez kleju

J. S. PIEKARA

w Warszawie, Twarda № 6.

Mam honor zawiadomić Szanowną Publiczność, że posiadam maszyny najnowszej konstrukcyi, które nagrodzone zostały medalem na wystawie w Niżnym-Nowgorodzie w 1896 roku.

CENY NIZKIE.

Również wyrabiam maszyny do wyrabiania haftek i koników podług najnowszej konstrukcyi, na których można wyrabiać różne modele takowe.

SKŁAD WIN,
Towarów Kolonialnych i Delikatesów
I. B. WĘŻYK
ŁÓDŹ, Piotrkowska № 3.

SPECJALNY SKŁAD
MIODÓW, PIERNIKÓW
Z PIERWSZORZĘDNYCH FABRYK,
oraz Czekolady i Cukrów Deserowych
M. WĘŻYK
ŁÓDŹ, Piotrkowska № 17.

Franciszek
* Borkowski
przedsiębiorca robót ziemnych

wykonywa kopania: nowych stawów, kanałów i t. d., prze-
róbki i szlamowania starych, od prostych do wykwinnych
na sposób angielski, oraz irygacye łąk, drenowania pól
i wszelkie roboty w zakres tego fachu wchodzące, po ce-
nach niskich, w krótkim czasie, ze wszelkimi naczyniami
swemi.

Powyższe roboty do zupełnego ukończenia wykonywam
swoim kosztem.

ŁÓDŹ, Nowo-Zarzęwska № 10.

BRACIA BARUCH

PABJANICE, gub. Piotrkowska.

Kantor: Łódź, Cegielniana 27.

Tkalnia, Farbiarnia, Wykończalnia i Drukarnia wyrobów Wełnianych i Bawełnianych, jak również chustek kaszmirowych.

LEON WOLSKI

W ŁODZI,

ulica Średnia № 25.

Zakład Mechaniczno-Ślusarski

przyjmuje do reperacji: Rowery, maszyny do szycia wszelkich systemów, Maszyny Drukarskie, Litograficzne i Introligatorskie; wykonywa rozmaite sztance, urządza dzwonki elektryczne i t. p.

Wyrabia aparaty własnego pomysłu **zabezpieczające kotły parowe od eksplozji.**

Zakład Rzeźbiarsko-Kamieniarski

F. Szymańskiego

w Łodzi,

róg Konstantynowskiej i Cmentarnej № 321^{aa}

POLECA:

Wyroby z marmuru, granitu i piaskowca, tak pomnikowe jak również kościelne, meblowe, budowlane i do użytku domowego służące.

Odświeżanie wszelkich robót mojego fachu.

Bracia BAUERERTZ

Mijaczów, pr. Myszków, dr. Ż. W. W.

Fabryka Maszyn, Odlewnia Żelaza i Mosiądzu, Emaljernia.

ODLEWY FASONOWE STALOWE.

Poleca: Maszyny i części maszyn, Transmissje, Urządzenia Fabryczne, Rezerwoary z blachy żelaznej i stalowej, Schody, Drzwi, Bramy, okna żelazne, Ogrodzenia. Wagoniki i platformy różnych systemów, Kolejki przenośne; Przedmioty lane, surowe i emaljowane kanalizacyjne. Wszelkiego rodzaju odlewy żelazne. Odlewy stalowe fasonowe.

Steinhagen, Wehr i Ska

FABRYKA PAPIERU

„**MYSZKÓW**”

w MYSZKOWIE,

Stacja Dr. Ż. W.-W. (gub. Piotrk.).

Hotel Polski

W NOWO-RADOMSKU

Rynek, dom Förstera

Marcelego Zacharskiego

Numer z komfortem urządzone.

Połączenie telefoniczne

Główny Skład Win

E. SZYKIERA

w ŁODZI, ulica Nowomiejska № 233, dom własny.

Firma egzystuje w Łodzi od roku 1866-go, a przeniesiona została ze stymiej firmy „J. Poznański” w Kowalu. Posiada własne piwnice na Węgrzech, w mieście Mad, za Tokajem.

ZAKŁAD STOLARSKI

i SKŁAD TRUMIEN

Franciszka Treichela

w PŁOCKU, róg Gimnazjalnej i Starego rynku.

Zobowiązuje się na wszelkie roboty wchodzące w zakres stolarstwa,—
to jest: Urządzenia **Meblowe, Sklepowe, Kantorowe** oraz **Budowlane**.

Biernacki Witold, Marszałkowska 115.
Błaszowski Leon, Ordynacka 8.
Błęszyński Tomasz, Wspólna 28
Bogatko Feliks, Leszno 18.
Bojasiński Luejan, Świętokrzyszka 33.
Borkowski Piotr, Solna 12.
Brunner S. Henryk, Leszno 4.
Brüner J. Długa 34.
Brzeziński Franciszek, Włodzimierska 15.
Brzeziński Józef, Długa 16.
Budny Kazimierz, Marszałkowska 123.
Cederbaum Henryk, Leszno 26.
Chłudziński Stanisław, Marszałkowska 54.
Chodynicki Paweł, Wielka 54.
Chomiczewski Stefan, Krucza 27.

Chotkowski Rajmund, Świętojska 12
Chruszczakowski Feliks, Długa 10.
Ciagliński Bolesław, Chmielna 32.
Cieśliski Wincenty, Jerozolimka 63.
Cohn Abram, Nowogrodzka 15.
Czajkowski Jan Klemens, Karmelička 4
Czajkowski Edward, Miodowa 10.
Czaplicki Bolesław, Nowogrodzka 10.

Dębski Feliks, Długa 9.
Dennel Bolesław, Nowy-Swiat 7.
Domański Józef, Podwałe 11.
Dunin Karol, Czysta 8.
Dworzaczek Ignacy, Nowogrodzka 9
Dylewski Edmund, Solna 8.
Dziwulski Henryk, Trębacka 11

<http://rcin.uz.edu.pl>
Adresy Warszawskie.

Myszków — N.-Radomsk

Ł ó d ź

P ł o c k

MAGAZYN

Obuwia Damskiego i Męskiego

❖ J. Zielińskiego ❖

W PŁOCKU,

ulica Kollegialna, dom własny,

vis-à-vis Hotelu Polskiego.

Zakłady Przemysłowe
FOTOGRAFIA i DRUKARNIA

Józefa

Grodzickiego

w Radomiu,

ulica Lubelska, dom własny.

ZAKŁAD
A. Małeckiego

w RADOMIU,

ul. Lubelska, dom W-go Nowakowskiego.

Wyrabia: Łózka żelazne od najdroższych do najtańszych, Wózki i Welocypedy dzieciinne, Materace druciane do łóżek, Kraty, Bramy i Ogrodzenia z żel. kutego i z drutu.

BOLESŁAW SKRZYŃSKI

w Radomiu, ul. Lubelska róg Warszawskiej.

Skład Materiałów Aptecznych, Farb, Artykułów

→ Technicznych, Wód Mineralnych ←

i WYROBÓW PERFUMERYJNYCH.

Wybór duży. Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

↔ CENY NAJNIŻSZE. ↔

Dziewulski Saturnin, Bracka 18.

Ettwynger H., Królewska 20.
Englisz Fulgenty, Gęsia 79.Fabiani Cels, Senatorska 10.
Federowicz Olech, Elektoralna 32.
Finkelhaus Adolf, Kapucyńska 3.
Forelle Józef, Karmelička 4.
Fryling Józef, Solna 8.
Fuks Maurycy, Elektoralna 30.Gagatnicki Władysław, Senatorska 32.
Godlewski Stanisław Aleks., Nowogrodz. 22.
Godlewski Stefan, Wielka 39.
Grabowski Leon, Nowo-Zielna 50.(Grabowski Władysław, Krak.-Przedm. 38.
Grodziński Edward, Szkolna 10.
Grosser Nikodem, Leszno 9.
Groer Wincenty, Warecka 3.
Grundhand Izidor, Miodowa 12.Hausbrandt Wiktor, Złota 21.
Heyman Hieronim, Chmielna 12.
Higersberger Józef, Włodzimierska 2.
Hirszbard N Cezary, Jasna 7.
Hoffmann Henryk, Długa 8
Hoffman Bronisław Henryk, Graniczna 8
Hole Ludwik, Marszałkowska 109.
Helewiński Stefan, Nowogrodzka 30.
Horodyński Wacław, Wspólna 40.
Hryniewiecki Julian, Marszałkowska 94.<http://rcin.ug.edu.pl>
Adresy Warszawskie.

MARKA FA
Zatwierdz. przez
Depart. Handlu
i Przem.

BRYCZNA
dnia 10 grudnia
1891 r.
za № 13,414.

Handel Win

DELIKATESÓW, KONSERWÓW i TOWARÓW KOLONIALNYCH.

SKŁAD WYROBÓW TABACZNYCH i FABRYKA GILZ

ORAZ

Świec Kościelnych Woskowych i Stearynowych

M. Paschalskiego

w RADOMIU, ulica Warszawska.

L. BRYLANT

OPTYK - ELEKTROTECHNIK m. RADOMIA

Lubelska 149, d. p. Förstera.

Dzwonki Elektryczne, **Telefony**,
Piorunochrony i t. p. według naj-
nowszych zasad z poręczeniem za do-
broć materiału i dokładne funkcyjono-
wanie po cenach najniższych.

Firma egzyst. od 1830 r.

J. MOCZYŁÓWSKI

Specjalny Magazyn Bielizny

MĘZKIEJ i DAMSKIEJ

Krawatów, Wyrobów Pończoszniczych i Galanterji

RADOM, ul. Lubelska № 149.

„Najlepszy krój koszul męzkich“.

JEDYNY CHRZEŚCIJAŃSKI

MAGAZYN MEBLI

pod firmą **J. MALINOWSKI i S-ka**
W RADOMIU

ul. Lubelska № 119, dom W-go Staniszewskiego.

Posiada zawsze na składzie **MEBLE** wyszlifowane różnych fasonów, **Meble** gięte
fabr. „Wojciechów“, stoły, krzesła, kredensa, szafy, łóżka, umywalnie, biblioteki,
biórka, tualety i t. p.

●●●● Wroby własne. Gwarancya za trwałość. Zakład prowadzony przez specja-
listów, a tem samem daje gwarancję sumiennego wykończania robót.

Jacyno Grzegorz, Żórawia 8.
Jakubowicz Ignacy, Twarda, 13.
Jamnicki Witold, Bracka 6.
Jasinowski Izidor, Nowolipki 19
Jasiński Kazimierz Juljan, Świętokrz. 17.
Jędrzejewski Stanisław, Nowy-Swiat 66
John Aleksander, Krak.-Przedmieście 38.
Jurzyński Władysław, plac Krasiński 8A.

Kalinowski Władysław, Królewska 3.
Kamiński Jan Maurycy, Niecała 8.
Kamiński Józef, Miodowa 4 (Podwale 3).
Kamiński Rajmund Stanisław, Nowogr. 27.
Kamiński Zdzisław Stanisław, Muranow. 4.
Karpiński Józef, Warecka 15.
Kempner Gabriel, Nowo-Senatorska 6.

Kijeński Stanisław, Nowo-Senatorska 8.
Kirsztrot Jakub, Długa 19.
Klimpel Albert, Chłodna 50.
Klonowski Stanisław, Warecka 9.
Koelichen E., Elekoralna 41.
Kohn Stanisław, Orla 12.
Kokeli Józef, Rymarska 8.
Kon Józef, Leszno 18.
Konitz Henryk, Erywańska 5.
Konitz Teodor, Świętojerska 26.
Konopnicki Aleksander (Żyrardów).
Koral Bronisław, Leszno 24.
Korenfeld Mikołaj, Długa 28
Kissakowski Konstanty, Jerozolimska 78.
Kostecki Wincenty, Długa 28.
Kozanecki Bronisław, Miodowa 5.

Adresy Warszawskie.

R
A
D
O
M

R
A
D
O
M

Pokoje umeblowane

!! „LUWR” !!

Na 1, 2 i 3 piętrze, w środku Newskiego od najtańszych do najwykwintniejszych. Wanny, telefon, usługa Polska, oraz obiady Polskie domowe.

80, NEWSKI 80,
(drugi dom od Litejnego prosp.)
PETERSBURG.

DOM HANDLOWY

WARSZAWSKA WĘDLINIARNIA

!! „MARJA” !!

PETERSBURG, 54. Newski 54.

- FILJE:** 1) Wielka Morska 28/13 (róg Grochowej).
2) **CARSKIE SIOŁO:** Oranżerejna, dom Graczowej.
3) Włodzimirska № 2.

Posiada zawsze wielki wybór Szynek Warszawskich, Litewskich, Oksforskich, Westwalskich, Tambowskich. Najrozmaitsze kielbasy. Salami Ljońskie, Werońskieje, Strassburgskie, Tambowskie. Salcesony, Rolady i świeże wędliny przygotowuje codziennie we własnej Fabryce Parowej.—Ryby krajowe i zagraniczne.—Konserwy najrozmaitsze Masło śmietankowe, stołowe, kuchenne z Litwy.—Sery Polskie, Litewskie i zagraniczne.

Firma uprasza Obywateli Ziemijskich o nadsyłanie wszelkich produktów.

J. BEKERMANN

Zakłady Przemysłowe

„Firlej” pod Radomiem.

OLEJARNIA PAROWA i FABRYKA POKOSTU. (Oleje, pokosty, makuchy).

FABRYKA WYROBÓW METALOWYCH. (Drut, gwoździe, podkówki, okucia i t. p. krótka galanterja).

MŁYN ZBOŻOWY. (Mąka—otręby).

FABRYKA FARB ZIEMNYCH i MINERALNYCH.
oraz **MŁYN do MINERAŁÓW.** (Farby ziemne, mineralne i minerały mielone).

Cegielnia mechaniczna i fasonowa.

Cenniki, katalogi i próby fr. i gr.

Adres dla telegramów: „RADOM, BEKERMANN, FIRLEJ”.

!!! TANIO — z gwarancją za gatunki !!!

M. Poznański

RADOM. ul. Lubelska № 147. RADOM.

Magazyn Bielizny,

— Krawatów i różnej Galanterii. —

!!! TANIO — z gwarancją za gatunki !!!

Radom. ♦ Radom.

HOTEL RZYMSKI

Od 50 kop. z pościelą i usługą.

Omnibus na wszystkie pociągi.

B R O W A R

Juljusza SASKIEGO

W RADOMIU,

ul. NOWY-ŚWIAT.

Poleca najbardziej
rozpowszechnione

PIWO BAWARSKIE

Wyrabia nadto **PIWO ZWYCZAJNE i PORTER.**

A. Cybulski

Skład Szkła, Porcelany, Lamp
i Galanterii,

RADOM, ul. Lubelska № 113
(dom własny).

SKLEP

GALANTERYJNO-DYSTRYBUCYJNY

Bielizna, Perfumerya, Kapelusze i t. p.

w Sosnowicach

vis-à-vis Dworca Wiedeńskiego

Al. Twardowskiego.

Chrześcijański Zakład Blacharski i Skład Lamp

JANA PAZDŃ,

istniejący w Radomiu od 1852 r., ul. Lubelska obok Hotelu Rzymskiego.

Poleca: Lampy, Wanny, Władra, Klozety, Latarnie różnych systemów i t. p. wyroby
wchodzące w zakres blacharstwa; wykonywa ornamenty podług wzorów i rysunków
artystycznie i najsumiennie; kryje dachy, zaprawia i maluje po cenach najniższych.

Sprzedaje Wieńce metalowe i Trumny.

Kozłowski Stanisław, Krak-Przedm. 15.
Krajewski Stanisław, Wiejska 5.
Kramsztyk Feliks, Rymarska 8.
Kramsztyk Marcei, Trębacka 4.
Kraushar Aleksander, Senatorska 42.
Kronenblech B., Świętojerska 18.
Kruk Szymon, Nowolipie 15.
Krysiński K., plac Krasieńskich 3.
Krzycki J., Nowy-Swiat 16.
Kuratow Marek, Wierzbowa 11.
Kurman Maryan, Wierzbowa 9.
Kwapiński Stanisław, Włodzimierska 4
Kwiatkowski Józef, Piękna 30.
Kwaśniewski J., Nowy-Swiat 2.
Landowski Maryan, Długa 23

Lange Józef, Miodowa 3.
Lange Jan Henryk, Miodowa 5.
Lemański — inenty, Jerozolimska 72.
Leśkiewicz Olimp, Jerozolimska 37.
Leszczyński Stanisław, Ordynacka 8.
Lewandowski Michał, — idok 16.
Lewinsohn Ludwik, Orla 4.
Likiert Nikodem, Orla 10.
Lindau Bronisław, Senatorska 7.
Lindau Edward, Długa 34.
Litauer Jan Jakób, Elektoralna 19.
Loewenberg Izidor, S-to Krzyska 15.
Łabuński Józef, Bracka 6.
Łaguna Łukasz, Jerozolimska 47.
Łacki Bronisław, Nowogrodzka 3.

<http://rcin.org>

Adresy Warszawskie.

R
a
d
o
m

R
a
d
o
m

Skierniewice.
e.
i
C
e.
w
o
w
i
c
e.
S
o
s
n
o
w
i
e.
S

→ **Wiadomość bardzo ważna dla**
związujących **SKIERNIEWICE** ←

Polecamy:

Skład Win, Towarów Kolonialnych
i Delikatesów

Józefa Binder

ul. Senatorska 26, obok kościoła w Skierniewicach.

Wyborowe obiady à la carte, śniadania i kolacje. Wina i wszelkie napoje pierwszorzędnych firm krajowych i zagranicznych. — CENY UMIARKOWANE.

SOSNOWIEC.

HOTEL „VICTORIA“

wprost dworca Drogi Żelaznej w wydatnym budynku.

Posiada numera urządzone z komfortem, zastosowane do tegoczesnych wymagań publiki. Sala obszerna z gabinetami i pianinem dla przyjęć towarzyskich. Restauracja prowadzona wzorowo przyjmuje zamówienia na obiady i wszelkie zebrania towarzyskie. Oddzielna sala bilardowa. Telefon na miejscu. Konte i powozy na żądanie do wynajęcia. Teatr zimowy i letni przy którym znajduje się park oświetlony światłem elektrycznym.

Józef Szymański.

Zakład Słusarsko-Mechaniczny i Kowalski
F. Gorzkowski, M. Michciński i J. Kruszyński

w Sosnowicach, St. dr. Żel. War.-Wied.

Ostra-Górka, dom Langusa.

WYKONYWAJĄ: Wszelkie roboty w zakres mechaniki ślusarskiej oraz kowalstwa wchodzące, jako to: **Maszyny** fabryczne, **Narzędzia** rolnicze i gospodarcze, **Okucia** budowlane ozdobne i zwyczajne, **Balkony, Balustrady, Schody, Zlewy, Kraty, Łózka** żelazne, **Drzwiczki** hermetyczne, **Pieciki** kuchenne, — a również: Powozy, Bryczki, Wozy i najróżnorodniejsze przedmioty żelazne.

REPERACJA: Rowerów, Maszyn do szycia, **Maszyn** fabrycznych, **Narzędzi** rolniczych i t. p.

Kucie koni na sposób angielski.

Roboty wykonywują się dokładnie, punktualnie i po cenach bardzo przystępnych.

JANUSZ MALINOWSKI.
FABRYKA ŚRUTU I MINIU
W SIELCU, P. SOSNOWIEC.

Łącki Józef, Długa 34.
Łętowski Aleksander, Włodzimierska 3.
Lukomski Józef, Świętojerska 13.

Maciejewski Henryk, Długa 10.
Makomaski Józef, Wspólna 47a
Malinowski Michał, Chmielna 34.
Małkowski Władysław, Nowogrodzka 20
Marczewski Ludwik, Miodowa 8.
Markowski Ksawery, Złota 27.
Marks Emil, Długa 28.
Mastelski Józef, Świętojerska 12
Matecki Leon, Długa 20
Matuszyński Bolesław, Bielańska 6.
Mazurkiewicz Jan, Nowo-Miodowa 2
Mayzel Bronisław, Marszałk. 149

Mejer Kazimierz, Wspólna 47a.
Mrozowski Jan, Świętokrzyszka 17.

Nański Józef Marcin, Jerozolimska 25.
Niemirycz Juljusz, Jerozolimska 80
Noński Paweł, Piękna 44.
Nowak Adam, Nowy-Swiat 9.
Nowakowski Kazimierz, Długa 18
Nowodworski Franciszek, Włodzimiers. 16.

Ochimowski Feliks, Nowolipie 36.
Oderfeld Adam, Senatorska 36.
Olizar Jan hr., Warecki Plac 10
Olstrowski Kazimierz, Miodowa 10.
Osuchowski Antoni, Senatorska 8

<http://rcin.org.pl>

Adresy Warszawskie.

Rudolf Sarbiewski

MALARZ.

Po dłuższej praktyce zagranicą i w kraju, prowadzący roboty u W-go Strzaleckiego w Warszawie, otworzyłem

Malarnię w Sosnowicach.

Podejmuję się wszelkich robót w zakres tej sztuki wchodzących od najskromniejszych do najwykwintniejszych.

Wykonuję wszelkie roboty Kościelne tak malarskie jak i pozłotnicze z zachowaniem stylu, z najściślejszą dokładnością i trwałością, na co chlubne świadectwa posiadam.

Polecając się łaskawym względem W. W. Panów i W. W. dawnych moich Klijentów, zapewniam, że starać się będę z wszelkiej powierzonej mi roboty wywiązać się ku zupełnemu zadowoleniu Sz. Klijentów.

MAGAZYN i PRACOWNIA

Obwia Męzkiego i Damskiego
Stanisława Marek

w Sosnowicach.

TOWAR TYLKO WYBOROWY. CENY PRZYSTĘPNE.

Cukiernia

vis-à-vis Stacy Dworca Wiedeńskiego
W SOSNOWICACH

SZYMONA ROSZKOWSKIEGO

Poleca wszelkie wyroby cukiernicze, oraz przyjmuje obstalunki w zakresie cukiernictwa.

Dom Bankiersko-Handlowo-Komisowy

A. OPPENHEIM
W SOSNOWCU.

Wystawia przekazy na Miasta Handlowe w kraju i zagranicą.

Kupuje i sprzedaje wszelkie papiery publiczne, akcje, obligacje, jakoteż zagraniczne monety i banknoty. Wymienia kupony tutejsze, jakoteż Listy Zastawne wylosowane. Ubezpiecza 5% rosyjskie pożyczki premjowe od amortyzacyj.

PRZYJMUJE do INKASSA weksle, frachty kolejowe i wszelkie wartości.

Palibin Aleksander, Świętokrzyszka 20
Pasierbski Wiktor, Chmielna 49
Paszkwicz Kazimierz, Krak. Przedm. 71.
Patek Stanisław, Królewska 31.
Pawłowski Teodor, Świętojerska 22.
Pepłowski Adolf, Elektoralna 28.
Perl Adam, Prózna 9.
Piasecki Bogdan, Smolna 24
Piaskowski Antoni, Nowy-Swiat 41.
Piątkowski Wiktor, Widok 23
Piędzicki Ignacy, Plac Warecki 2.
Pilecki Antoni, Marjańska 8
Pilecki Zdzisław, Leszno 12.
Plebiński Edmund, Długa 4
Podlewski Franciszek, Jeruzolimka 41.
Polak Salomon, Długa 46

Polczyński Józef, Nowogrodzka 37.
Ponikowski Cezary, Kr-Przedm. 7.
Powiehrowski Włodzimierz, Długa 27.
Poznański Maksymilian, Elektoralna 3.
Pronaszko Witold, Długa 25
Próchnik Stanisław, Senatorska 24.

Radwański Antoni, Długa 20
Ręczerski Ludwik, Chmielna 58.
Reklewski Antoni, Nowy Swiat 48.
Rembieliński Antoni, Chmielna 21
Rodys A. J. Wielka 49.
Rodzyn Szymon, Królewska 16
Rogowski Władysław, Długa 26
Rosenbach Michał, Senatorska 10.
Rotwand Bolesław, Graniczna 8

<http://rcin.org.pl>

Adresy Warszawskie.

Jermułowicz i Bergman W SOSNOWICACH.

Specjalność: roboty wykwiłtne w zakresie
Drukarsko-Litograficznym.

Reprezentacje: we wszystkich większych miastach
Cesarstwa i Królestwa.

WARSZAWSKI & MŁODOWSKI Sosnowice.

SKŁAD ARTYKUŁÓW TECHNICZNYCH i BUDOWLANYCH
dla potrzeb fabryk i Dróg Żelaznych.

Warsztaty Mechaniczne J. Lewandowski, Mianowski i S^{KA} w SOSNOWCU.

Poleca wszelkie wyroby, w zakres mechaniki wchodzące: Okucia budowla-
ne ozdobne i zwyczajne, Balkony, Balustrady, Schody, Zlewy i wszelkie
przedmioty żelazne, potrzebne do budowli; Rury borlochowe, Łózka żelaz-
ne, Drzwiczki hermetyczne, piecyki kuchenne.

Reparacja wszelkiego rodzaju maszyn, jako to: do szycia, rowerów i innych.

Reparacja maszyn i narzędzi rolniczych oraz roboty tokarskie. ODLEWNIA MOSIĄDZU.

LAKIERY olejne i spirytusowe. — FARBY malarskie. — OLEJ rzepakowy, POKOST, MIOTEŁKI
ze słomy ryżowej i szczeciny, ręczne pokojowe zamiataczki. — POSTRONKI i szpagaty, ma-
larskie i mularskie PENDZLE, MYDŁA zwyczajne i toaletowe. — TOWARY KOLONIALNE i t. p.,
oraz wszelkie artykuły, używane w górnictwie, poleca

OSKAR LWOWSKI

w Sosnowcu, ul. Modrzejska.

Nowo-otworzony w SOSNOWICACH, wprost starego Kościoła
SKŁAD OBIĆ PAPIEROWYCH, CERAT, ROLET i FARB
pod firmą

F. Oliwkiewicz i S-ka

Poleca na sezon bieżący wielki wybór OBIĆ PAPIEROWYCH krajowych i zagranicznych.

Robotników uzdolnionych do oklejania pokoi na każde żądanie wysyłam, ręczę
za dobroć i trwałość roboty.

Gzymy do firanek, Listwy do ram, ed zwyczajnych do b. ozdobnych,
Obrazy świętych.

Olejodruki wyborowe, Rozety na sufity i sztukatorskie złoczone i w kolorach.

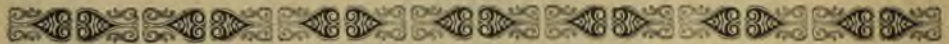
Najprzejmiej proszę o osobiste przekonanie się na miejscu, że ceny są nad-
zwyczaj niskie i towar dobry, lub bezpośrednio porozumienie się ze sklepem.

ZAKŁAD
STOLARSKO-TAPICERSKI
J. Łukawskiego

we Włocławku, ul. Przedmiejska, dom Majera.

Posiada na składzie wielki wybór **MEBLI** gotowych, **TRUMIEN** oraz przyjmuje obstalunki.

CENY UMIARKOWANE.

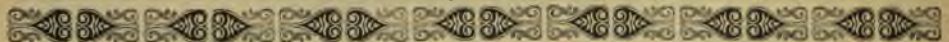
C. KLAUKE

Fabryka Wyrobów Drucianych

Włocławek, gub. Warszawska.

Cynkowane druty stalowe kolczaste i sploty druciane. Drut potrójny stalowy dla ogrodenia różn. gatunków. Wycieraczki i materace patentowane z drutu spiral. stalowego. Liny drutowe dla żeglugi i rybołówstwa, celi gospodarskich i przemysłowych.

ZAKŁAD STOLARSKI
i Tapicersko - Dekoracyjny

oraz
Magazyn Mebli Gotowych
i Skład Trumien

A. PIASECKIEGO

we Włocławku, przy ul. Nowej
(Szerokiej) róg Przedmiejskiej.

Wykonywa wszelkie obstalunki.

JAN MICHALSKI

Tapicer i Dekorator

we Włocławku,

ulica Szeroka, dom Kolberga 26,
przy Starym Rynku.

Przyjmuje wszelkie zamówienia i obstalunki Siodlarskie i Rymarskie.

Rotwand Leon Alojzy, Marszał. 151.
Rotwand Stanisław, Trębacka 15
Rytel Wacław, Włodzimiers. 8.
Rytel Władysław, Długa 29.

Schayer Wacław, Nowo-Senators. 6
Scheller Oskar, Ordynacka 8.
Schreyer Wiktor, Jeruzolimka 76.
Sędzikowski Antoni Fort., Kr.-Przedm. 33.
Siemiradzki Michał, Smolna 23.
Skokowski Wiktor, Miodowa 14.
Skrzetuski Kazimierz, Długa 8.
Skurzyński Jan, Hr. Berga 3.
Smoleński Ksawery, Długa 20.
Sokolnicki Henryk, Nowolipie 12.
Sonenberg Szymon, Długa 19.

Sorgestein Saul Stanisław, Graniczna 9.
Stajermark Jakób, Długa 20.
Stankiewicz Kazimierz, Elekoralna 49.
Strachowicz Aleksander, Nowo-Senat. 4.
Strzembosz Tadeusz, Erywańska 16.
Suligowski Mściław Adolf, Włodzim. 19.
Sunderland Stanisław, Marszałkowska 148.
Szaniawski Artur, Marszałkowska 148.
Szadkowski Józef, Włodzimierska 10.
Szląskowski Józef, Nowy-Swiat 49.
Szczekowski Stanisław, Zielna 46.
Szczekowski Jan, Nowogrodzka 29.
Szczepański Stanisław, Prózna 7.
Szebeko Ignacy, Trębacka 4.
Szenman Julian, Długa 30.
Szejfstałn Stanisław, Długa 11.

Adresy Warszawskie.

Polecamy Nowo-otworzony

Magazyn Galanteryi, Perfumeryi, Bielizny Męskiej, Rękawiczek, Krawatów,
Wyrobów Skórzanych, Parasoli, Kaloszy, Szelek i t. p.**J. Engelhardt**

we Włocławku, ul. Szeroka, dom Kolbe.

BINDER i DŁUGOSZEWSKI

FABRYKA

Kortów i Kamgarnów
w Zgierzu.

Agenci i Składy:

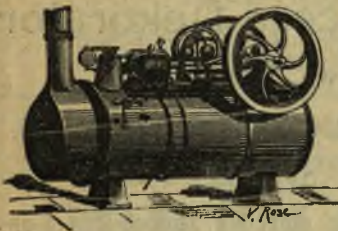
w Warszawie: Jul. Napieralski, Długa 25; w Moskwie: Lew
Eliaszew; w Petersburgu: B. Becker, Passaż: Ekaterinienskiej Ka-
nał Nr. 24, Dumskaja Nr. 7; w Rydze: Praetarius & Gleyl.**Zakład Mechaniczno-Koflarski**

i ODLEWNIA ŻELAZA

P. ZIMMERMANA

w Wilnie

ul. Kaneżowa (b. Gazowy pereł.) d. własn.

Szpecht Kazimierz, Podwale 11.
Sztenger Teodor, Wiejska 13
Szteyner Józef, Włodzimierska 14.
Sztoczel Szymon, Julian, Szkolna 1.
Szuch Franciszek, Chmielna 33.
Szyfer Stanisław, Kapucyńska 5.
Szyff Józef, Rysia 5.
Szymański Antoni, Senatorska 10.
Szymański Józef, Długa 36.
Szwarcenberg Józef, Leszno 28.

Śliwowski Józef, Żórawia 34.
Swiderski Leopold, Kapucyńska 3.
Swierczewski Adolf, Widok 14.

Tallen-Wilczewski Leonard, Żórawia 34.

Tatarkiewicz Ksawery, Krak.-Przedm. 58.
Taraszkiewicz Ludomir, Zielna 26.
Teleżyński Mikołaj, Chmielna 36.
Thieme Karol, Włodzimierska 21.
Tykociner Zygmunt, Mazowiecka 8.
Tysza Julia, Czysta 4.

Urbanowicz Jan, Erywańska 16.
Urbanowski Michał, Długa 30.

Wacowski L., Świętojska 12.
Wagner Ferdynand, Marszałkowska 119.
Walewski-Colonna Teodor, Chłodna 20
Weidel Emil, Miodowa 7.
Weintraub M. Karmelicka 1.
Wichrowski Julian, Długa 19.

Adresy Warszawskie.

W I L N O.

Gastronomiczny Magazyn

O R A Z

Handel Win, Towarów Kolonialnych i Delikatesów

H. CIERPIŃSKIEGO

ulica Niemiecka, w domu Hotelu „Europa”.

Ma honor donieść do wiadomości Sz. odbiorców, że przy Magazynie jest

Restauracja

z pokojami gościnnymi, w których wydają się **gorące śniadania, obiady i kolacje**, również przyjmują się obstalunki na **bale, obiady** i większe przyjęcia w **gabinetach** i na **specjalnej sali**.

Reprezentując

Firmę D. Jampie et C-ie w Bordeaux,

firma nasza ma zawsze na składzie dostateczny zapas **doskonałych absolutnie czystych Win** Bordskich, Bur-gundzkich, Reńskich, Węgierskich, począwszy od stołowych, aż do najwykwintniejszych gatunków; polecam również **naturalno-czyste Wina Krajowe**.

Magazyn rekomenduje wszelkiego rodzaju **Konserwy** krajowe i zagraniczne, jako to: **grosek, szparagi, karczochy, fasolę, ryby** etc. etc.; **Oliwę** najlepszą, **śledzie** królewskie, **kawę, herbatę** i zawsze wielki wybór **Towarów Kolonialnych i Delikatesów**.

Zamówienia wykonywają się z **największą akuratnością, przy cenach najniższych**.

Dla stałych odbiorców udziela się rabat.

Z poważaniem

H. Cierpiński.

Magazyn Galanteryjny A. HOŁUB

WILNO, ul. Wielka dom Zmaczyńskiego, obok Poczty.

POLECA:

Bieliznę męską: koszule z gorsami, półkoszulki, kołnierzyki i mankiety.

Krawaty najświeższych fasonów.

Wełniane i jedwabne wyroby: bluzki, „Figaro“ koszulki, spódniczki, chustki, pończochy, skarpetki, chusteczki do nosa, „cach-nez“ i t. p.

Rękawiczki damskie i męskie, Warszawskich i miejscowych fabryk.

Albumy, wachlarze, nessesery, woreczki (ridicule), sakwojaże, portmonetki it. p.

Articles de Paris.

Parasole i laski.

Perfumy i kosmetyki najlepszych firm zagranicznych.

Amatorsko artystyczne przedmioty z porcelany, majoliki i terracoty i Przybory toaletowe.

Ceny niskie i stałe — Prix-Fixe.

W tymże Magazynie

Skład woskowych i Stearynowych świec kościelnych.

Bracia Galscy

dawniej W. LILPOP

GRODNO, ul. Nowa, w pobliżu Foksalu, dom własny.

FABRYKA MASZYN

i Narzędzi Rolniczych.

SKŁAD WYROBÓW FABRYKI
Towarzystwa

LILPOP, RAU i LOEWENSTEIN
i innych firm.

Wykonywanie wszelkich obstalunków maszyn, narzędzi i różnych aparatów.

Posiadamy na składzie: zapasowe części różnych maszyn, oleje i smarowidła.

Widawski Marcin, Długa 20

Więckowski Romuald, Królewska 47.

Wilman Juljan, Twarda 15.

Willman Waclaw Złota 8.

Winnicki Seweryn, Chmielna 50.

Winterrok (Wolff) Wilhelm, Zimna 5

Woliński Jan, Erywańska 5.

Wolf Andrzej, Królewska 10.

Wiślicki Br., Orla 5.

Wrotnowski Lucyan, Krak.-Przedm. 5.

Wydźga Bohdan, Jasna 6.

Wydźga Władysław, Nowo-Senatorsk 6.

Wysocki Bronisław, Długa 25.

Wysocki Tomasz, Marszałkowska 86.

Zalewski Stanisław, Długa 11.

Zalewski Michał, Złota 5.

Załuski Leonard, Hoża 3.

Zapiórkiewicz Aleksander Jan, Now.-Sw. 32.

Zawistowski Wiktor, Bracka 17.

Zawadzki Michał, Bracka 9.

Zieliński Franciszek, Marszałkowska 153

Zieliński Teofil, Elektoralna 53.

Zilberman Maurycy, Graniczna 19.

Żakowski Aleksander, Zielna 24.

Żółtowski W., Karmelička 6.

Żdzarski Franciszek, Marszałkowska 134.

Zalewski Feliks, Królewska 47

<http://rcin.org.pl>
Adresy Warszawskie.

WYSTAWA i MAGAZYN

Piecy Kafłowych białych, formatu Berlińskiego,
z piękną białą glazurą niepekającą, oraz

Piecy Majolikowych jednokolorowych, różnokolorowych najśwież-
szych rysunków i modeli, a także

Piecy z pięknymi widokami, artystycznie wykończonemi,
ornamenta których są złożone naturalnem złotem w ogniu

WIKTORA KOTOWSKIEGO

Właściciela majątku i fabryk Wileńskiej gub.

Kantor i Magazyn w **WILNIE**, ulica **TROCKA**.

EGZYSTUJĄCY od r. 1830.

DOM HANDLOWY

„OLGI KORESZCZENKO“
W MOSKWIE.

POLECA ZE ZNANEJ DOBROCI.

Herbatę z najwyższemi zaletami aromatów i smaku.

Poleca HERBATĘ CZARNĄ w papierowych paczkach № 11 i 6
i w metalowych paczkach № 10.

**JENERALNY REPREZENTANT dla Królestwa
Polskiego i Północno - Zachodniego Kraju S. A.
JOFFE, WARSZAWA, ulica Karmelicka Nr. 28,
dom własny.**

WILNO: ul. Szopenowska, WILNO.

XXII. Sądy.

Duchowne sądy, zob. Konsystorze.

Pokoju I-go rewiru (sędzia Piotr de Rober-
ti), Zakroczyńska 17.

Pokoju II-go rewiru (sędzia J. Narbut),
Franciszkańska 5.

Pokoju III-go rewiru (sędzia Jan Szlegel),
Leszno 88.

Pokoju IV-go rewiru (sędzia W. Lebediew),
Nowolipie 58.

Pokoju V-go rewiru (sędzia P. Piotr An-
drejew), Krochmalna 33.

Pokoju VI-go rewiru (sędzia Aleksy Miko-
łaj Berg), Ogrodowa 16.

Pokoju VII-go rewiru (sędzia H. Jastrebów).
Mokotowska 12.

Pokoju VIII-go rewiru (sędzia Dymitr v.
Sztejn), Widok 1.

Pokoju IX-go rewiru (sędzia W. Semikow),
Aleksandrya 19.

Pokoju X-go rewiru (sędzia K. Ganzule-
wicz), Krak.-Przedm 60.

Pokoju XI rewiru (sędzia K. N. Smirnow),
Praga, Aleksandrowska 8.

Pokoju XII-go rewiru, (sędzia Grygoryj Ni-
kiticz Grygorjew), Nowolipki 46.

Pokoju XIII-go rewiru (sędzia M. Eismond),
Żytunia 11.

Pokoju XIV-go rewiru (sędzia E. hr. Si-
wers), Pańska 24.

Adresy Warszawskie.

Zakład Zegarmistrzowski * Hipolita Rusieckiego

dawniej **A. Małachowskiego**

w WILNIE, istn. od 1840 roku, przy ulicy Wielkiej (Zamkowej), dom Kapituły Wileńskiej № 120-142.

Poleca Zegary ściennie i zegarki kieszonkowe srebrne i złote, również przyjmuje wszelką reperację takowych z 2-u letnią gwarancją, oraz wszelkie czynności w zakres zegarmistrzostwa wchodzące, wykonywa najsumiennie, z całą akuratacją.

A. POKK.

FABRYKA i MAGAZYN
CHIRURGICZNYCH
i Ortopedycznych Narzędzi
oraz i Nożowniczych wyrobów
Nagrodzona 3-ma Złotemi Medalami
WILNO, ul. Dominikańska.

SKŁAD

Maszyn ←
Rolniczych
Hrabiego Antoniego Tyszkiewicza
WILNO, ulica Trocka.
Cenniki na żądanie gratis i franco.

BIELIZNA

DAMSKA, MĘZKA i DZIECIENNA.

Wyprawy gotowe i na obstalunek własnej fabryki moskiewskiej Płótna bieliefeldskie holenderskie i ruskie. Chustki, skarpetki i normalna higieniczna bielizna prof. D-ra Jaegera i wyroby z prawdziwej wełny sosnowej. Przy magazynie doświadczony krojeży (Francuz) dla przyjmowania zamówień na bieliznę.

MAGAZYN BIELIZNY i PŁÓCIEN
MOSKIEWSKIEGO DOMU HANDLOWEGO

Bracia A. i I. ALSCHWANG

WILNO, ul. Wielka, i KIJÓW, Kreszczatik, „Grand-Hôtel”.

Cenniki na żądanie wysyłają się bezpłatnie.

Pokoju XV-go rewiru (sędzia A. Chołodowski), Miodowa 17.
Pokoju XVI-go rewiru Bogd Aleks. v. Magnus), Wołyńska 10.
Pokoju XVII-go rewiru sędzia F. Budkiewicz), Świętojerska 8.
Pokoju XVIII-go rewiru (sędzia Wiktor Michajłowicz Sawinkow), Żytnia 28
Pokoju XIX-go rewiru (sędzia W. Buch), Nowo-Wielka 11
Pokoju XX-go rewiru (sędzia Dymitr Markowicz), Mokotowska 12.
Pokoju XXI-go rewiru (sędzia A. Bogowut), Śliska 58
Pokoju XXII-go rewiru (sędzia vacat) Nowolipki 46

Pokoju XXIII-go rewiru (sędzia Konstanty Matwiejewicz Smirnow, Żelazna 33.
Pokoju XXIV-go rewiru (sędzia M. Szustow), Nowy-Swiat 16
Pokoju XXV-go rewiru (sędzia R. Tur), Wileńska 3.

XXIII. Lekarze warszawscy.

Ajzenstadt S., Dzielna 10.
Aleksandrow Andrzej, Włodzimierska 2.
Aleksandrow Mikołaj, Nowogrodzka 9.
Anders Ludwik, Trebacka 4
Antonow Maksym, Żłota 6.
Antufriew Aleksander, Marszałkowska 124.

Adresy Warszawskie.

P.I.M.S

Medal Złoty na Wystawie Hygiei
Warszawskiej w 1896 r.

K.
P. I. 1150

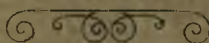
PAROWA FABRYKA

pod firmą

F. ANCZEWSKI

Niecała № 4, w Warszawie.

Poleca łaskawej uwadze.

jako specjalność

Biszkopty, Cukry i Czekoladki

oraz

duży wybór różnych Bombonierek.

SPRZEDAŻ HURTOWA I DETALICZNA.

Niecała Nr. 4

F. Anczewski.